

Chulalongkorn University

Chula Digital Collections

Chulalongkorn University Theses and Dissertations (Chula ETD)

2019

การพัฒนาแบบแผนการประเมินหลักสูตรการอาชีวศึกษาระดับปริญญาตรี: การประยุกต์ใช้การประเมินพหุแนวคิด

อังศุรา วงษ์รักษา
คณะครุศาสตร์

Follow this and additional works at: <https://digital.car.chula.ac.th/chulaetd>



Part of the [Educational Assessment, Evaluation, and Research Commons](#)

Recommended Citation

วงศ์รักษา, อังศุรา, "การพัฒนาแบบแผนการประเมินหลักสูตรการอาชีวศึกษาระดับปริญญาตรี: การประยุกต์ใช้การประเมินพหุแนวคิด" (2019). *Chulalongkorn University Theses and Dissertations (Chula ETD)*. 9085.
<https://digital.car.chula.ac.th/chulaetd/9085>

This Thesis is brought to you for free and open access by Chula Digital Collections. It has been accepted for inclusion in Chulalongkorn University Theses and Dissertations (Chula ETD) by an authorized administrator of Chula Digital Collections. For more information, please contact ChulaDC@car.chula.ac.th.

การพัฒนารูปแบบการประเมินหลักสูตรการอาชีวศึกษาระดับปริญญาตรี:
การประยุกต์ใช้การประเมินพหุแนวคิด



วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต
สาขาวิชาการวัดและประเมินผลการศึกษา ภาควิชาวิจัยและจิตวิทยาการศึกษา
คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ปีการศึกษา 2562
ลิขสิทธิ์ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย



จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

DEVELOPMENT OF AN EVALUATION MODEL FOR UNDERGRADUATE VOCATIONAL
PROGRAMS: AN APPLICATION OF MULTIPLE EVALUATION APPROACHES



A Dissertation Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Doctor of Philosophy in Educational Measurement and Evaluation
Department of Educational Research and Psychology

FACULTY OF EDUCATION

Chulalongkorn University

Academic Year 2019

Copyright of Chulalongkorn University

หัวข้อวิทยานิพนธ์	การพัฒนารูปแบบการประเมินหลักสูตรการอาชีวศึกษา
โดย	ระดับปริญญาตรี:การประยุกต์ใช้การประเมินพหุแนวคิด
สาขาวิชา	น.ส.อัครวรา วงษ์รักษา
อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก	การวัดและประเมินผลการศึกษา
อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม	ศาสตราจารย์ ดร.ศิริชัย กาญจนวาสี
	ดร.สิริรักษ์ รัชชสุสานติ

คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้บัณฑิตวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของ
การศึกษาตามหลักสูตรปริญญาครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต

..... คณบดีคณะครุศาสตร์
(รองศาสตราจารย์ ดร.ศิริเดช สุชีวะ)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.ศิริเดช สุชีวะ)

..... อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก
(ศาสตราจารย์ ดร.ศิริชัย กาญจนวาสี)

..... อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม
(ดร.สิริรักษ์ รัชชสุสานติ)

..... กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.โชติกา ภาษีผล)

..... กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.ณัฐภรณ์ หลาวทอง)

..... กรรมการภายนอกมหาวิทยาลัย
(ดร.ผดุงชัย ภูพัฒน์)

อังศัรวรา วงษ์รักษา : การพัฒนารูปแบบการประเมินหลักสูตรการอาชีวศึกษาระดับปริญญาตรี: การประยุกต์ใช้การประเมินพหุแนวคิด. (DEVELOPMENT OF AN EVALUATION MODEL FOR UNDERGRADUATE VOCATIONAL PROGRAMS: AN APPLICATION OF MULTIPLE EVALUATION APPROACHES) อ.ที่ปรึกษาหลัก : ศ. ดร.ศิริชัย กาญจนวาสี, อ.ที่ปรึกษาร่วม : ดร.สิริรักษ์ รัชชสุสานติ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1. พัฒนารูปแบบการประเมินหลักสูตรการอาชีวศึกษาระดับปริญญาตรี โดยประยุกต์ใช้การประเมินพหุแนวคิด และ2. เพื่อทดลองใช้ และประเมินประสิทธิภาพของรูปแบบการประเมินหลักสูตรการอาชีวศึกษาระดับปริญญาตรี ที่พัฒนาขึ้น แหล่งข้อมูลที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ เอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับหลักสูตรการอาชีวศึกษาระดับปริญญาตรี แนวคิดการประเมินหลักสูตร การประเมินโครงการ ผู้ทรงคุณวุฒิที่เกี่ยวข้องกับหลักสูตรและการสอน การวัดและประเมินผล และหลักสูตรการอาชีวศึกษาระดับปริญญาตรีจำนวน 38 คน หน่วยทดลองประกอบด้วย 2 หน่วยได้แก่หลักสูตรเทคโนโลยีไฟฟ้า และหลักสูตรการจัดการสำนักงาน เครื่องมือวิจัยประกอบด้วย แบบสัมภาษณ์ แบบบันทึกข้อมูลการสนทนากลุ่ม แบบประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของรูปแบบการประเมินหลักสูตร และแบบประเมินประสิทธิภาพของรูปแบบการประเมินหลักสูตร การวิเคราะห์ข้อมูลใช้สถิติภาคบรรยาย และการวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการวิจัยสามารถสรุปได้ดังนี้

1. รูปแบบการประเมินหลักสูตรการอาชีวศึกษาระดับปริญญาตรี โดยประยุกต์ใช้การประเมินพหุแนวคิด เป็นบูรณาการการประเมิน 3 แนวคิดได้แก่ 1) แนวคิด CIPIEST model 2) แนวคิด Discrepancy model และ 3) แนวคิด Utilization –focused evaluation ซึ่งมีองค์ประกอบของรูปแบบการประเมินประกอบด้วย 6 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) วัตถุประสงค์และการออกแบบการประเมิน โดยมีองค์ประกอบตัวบ่งชี้ เกณฑ์การประเมินหลักสูตรประกอบด้วย 7 องค์ประกอบ 29 ตัวบ่งชี้ 2) วิธีการประเมิน 3) การเก็บรวบรวมข้อมูล 4) การวิเคราะห์ข้อมูล 5) รายงานผลการประเมิน และ6) การให้ข้อมูลป้อนกลับ โดยมีความเหมาะสมและความเป็นไปได้อยู่ในระดับมากถึงมากที่สุด

2. การทดลองใช้รูปแบบการประเมินหลักสูตรการอาชีวศึกษาระดับปริญญาตรี พบว่าทั้งสองหลักสูตรสามารถดำเนินการได้ครบถ้วนตามองค์ประกอบ และตัวบ่งชี้ที่กำหนด และมีผลการประเมินประสิทธิภาพของรูปแบบการประเมินหลักสูตรทั้ง 5 มาตรฐาน ได้แก่มาตรฐานด้านอรรถประโยชน์ มาตรฐานด้านความเป็นไปได้ มาตรฐานด้านความเหมาะสม มาตรฐานด้านความถูกต้อง และมาตรฐานด้านความรับผิดชอบต่อการประเมิน อยู่ในระดับมากถึงมากที่สุดทุกรายการ

สาขาวิชา	การวัดและประเมินผลการศึกษา	ลายมือชื่อนิสิต
ปีการศึกษา	2562	ลายมือชื่อ อ.ที่ปรึกษาหลัก
		ลายมือชื่อ อ.ที่ปรึกษาร่วม

5784228727 : MAJOR EDUCATIONAL MEASUREMENT AND EVALUATION

KEYWORD: Program Evaluation/ Multiple Evaluation Approaches/ Undergraduate Vocational Program

Angwara Wongrugs : DEVELOPMENT OF AN EVALUATION MODEL FOR UNDERGRADUATE VOCATIONAL PROGRAMS: AN APPLICATION OF MULTIPLE EVALUATION APPROACHES. Advisor: Prof. SIRICHAIR KANJANAWASEE, Ph.D. Co-advisor: Sirilak Ratchusanti, Ph.D.

This research aimed to develop a model of program evaluation for undergraduate vocational programs by applying the multiple evaluation approaches; and to try-out and evaluate developed evaluation model. The data sources for this research were the documents and the research reports related to undergraduate vocational programs and 38 experts in curriculum and instruction, measurement and evaluation, and undergraduate vocational programs. 2 experimental units consisted of a program in electrical technology and a program in office management. The research instruments were semi-structured interview, focus group, questionnaire, and system standard evaluation form. The data were analyzed using descriptive statistics and content analysis. The findings can be summarized as follows;

1. The model of program evaluation for undergraduate vocational programs based on 3 evaluation approaches; 1) CIPIEST model 2) Discrepancy model and 3) Utilization –focused evaluation. The model consist of 6 main elements: 1) the objective and evaluation design; the components and indicators of program evaluation included 7 components 29 indicators, 2) the evaluation method, 3) the data collection, 4) the data analysis, 5) the evaluation report, and 6) the providing feedback. Which is appropriate and the possibility is in the high to the highest level

2. The try-out and evaluation on the model of the program evaluation found that both a program in electrical technology and a program in office management can be completed according to the components and the specified indicators. The evaluation result of a model of program evaluation in accordance with all 5 program evaluation standards, including 1. Utility Standards 2. Feasibility Standards 3. Propriety Standards 4. Accuracy Standards and 5. Evaluation Accountability Standards ranked in high to the highest in all items.

Field of Study: Educational Measurement and Evaluation Student's Signature

Academic Year: 2019 Advisor's Signature
Co-advisor's Signature

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลงได้ด้วยความสะดวกจาก ศาสตราจารย์ ดร. ศิริชัย กาญจนวาสี อาจารย์ที่ปรึกษา วิทยานิพนธ์ และ ดร.สิริรักษ์ รัชชานันติ อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม ที่ได้สละเวลาอันมีค่าในการให้คำปรึกษาและ ข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์อย่างยิ่งในการทำวิจัยด้วยดีตลอดมา ผู้วิจัยมีความซาบซึ้งในความเมตตาของอาจารย์ทั้งสองท่านเป็นอย่างมาก และขอกราบขอบพระคุณอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ ดร. ศิริเดช สุชีวะ ประธานกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ รองศาสตราจารย์ ดร. โชติกา ภาษีผล และรองศาสตราจารย์ ดร. ญัฐภรณ์ หลาวทอง กรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ดร. ผดุงชัย ภูพัฒน์ กรรมการภายนอก ที่ช่วยให้ข้อเสนอแนะอันเป็นประโยชน์ต่อการปรับปรุงวิทยานิพนธ์ให้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

ขอขอบพระคุณผู้บริหารคณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรีที่ให้โอกาส ผู้วิจัยได้มาศึกษาต่อ ขอขอบคุณคณาจารย์สาขาวิชาเทคนิคศึกษาที่ให้ความช่วยเหลือ ให้กำลังใจและเป็นกำลังใจมิตรที่ดีเสมอมา ขอขอบพระคุณบัณฑิตวิทยาลัยที่สนับสนุนทุน 90 ปี จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยในการวิจัยครั้งนี้ได้สำเร็จ ลุล่วงไปได้ด้วยดี

ขอขอบพระคุณ ผู้บริหารสถาบันการอาชีวศึกษาภาคกลาง 3 และผู้บริหารสถาบันการอาชีวศึกษาภาคใต้ 1 ที่ให้ความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ขอขอบพระคุณ อาจารย์พนิตนาฏ สุภาไชยกิจ อาจารย์พจนานฎ สุวรรณ มณี อาจารย์พรรัฐ ทองมี และอาจารย์วสันต์ สุขย์ย้อย ที่ให้ความช่วยเหลือในการประสานงานอำนวยความสะดวกในการ เก็บรวบรวมข้อมูล รวมทั้งอาจารย์ผู้สอน นักศึกษา และศิษย์เก่าของทั้งสองสถาบันที่ร่วมให้ข้อมูลจนสำเร็จลุล่วงไปได้ ด้วยดี ขอขอบพระคุณผู้ทรงคุณวุฒิทุกท่านที่สละเวลาร่วมวิพากษ์ความเหมาะสมของรูปแบบการประเมินหลักสูตรที่ ผู้วิจัยพัฒนาขึ้น และผู้ทรงคุณวุฒิที่ได้ตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

ขอขอบคุณ ผศ.ดร.ปริญญ์ มีสุข ดร. ปาริชาติ ทาโน ดร. พนิดา พานิชวัฒนะ และคุณรังสิมาภรณ์ หนูน้อย ที่ให้ความช่วยเหลือในการเก็บรวบรวมข้อมูล เป็นกำลังใจ และให้คำแนะนำที่ดีเสมอมา รวมทั้งเพื่อน พี่ น้องสาขาการ วัดและประเมินการศึกษา ภาควิชาวิจัยและจิตวิทยาการศึกษาทุกท่านที่ให้ความช่วยเหลือและให้กำลังใจที่ตลอดการศึกษา ครั้งนี้

กราบขอบพระคุณครอบครัววงศ์รัชชาที่เป็นแรงผลักดัน และเป็นกำลังใจอันมีค่าตลอดมา สุดท้ายนี้ ขอขอบคุณ คุณชวาน พรธณตวงเนตรที่ให้กำลังใจ ดูแลและให้ความช่วยเหลือในทุกๆ ด้านด้วยความรักความห่วงใย เสมอมา

อังค์วรา วงษ์รัชชา

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ค
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	ง
กิตติกรรมประกาศ.....	จ
สารบัญ.....	ฉ
สารบัญตาราง.....	1
สารบัญภาพ.....	1
บทที่ 1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
คำถามการวิจัย.....	10
วัตถุประสงค์การวิจัย.....	10
ขอบเขตของการวิจัย.....	11
นิยามศัพท์เฉพาะที่ใช้ในการวิจัย.....	12
ประโยชน์ที่ได้รับ.....	15
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	16
ตอนที่ 1 มโนทัศน์เกี่ยวกับหลักสูตรการอาชีวศึกษาระดับปริญญาตรีสายเทคโนโลยีหรือปฏิบัติการ.....	16
1.1 กรอบมาตรฐานคุณวุฒิอาชีวศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2556.....	17
1.2 มาตรฐานคุณวุฒิอาชีวศึกษาระดับปริญญาตรีสายเทคโนโลยีหรือสายปฏิบัติการ พ.ศ. 2556.....	17
1.3 กรอบคุณวุฒิการศึกษาวิชาชีพระดับปริญญาตรีสายเทคโนโลยีหรือสายปฏิบัติการ พ.ศ. 2556.....	21
1.4 การรวมสถานศึกษาอาชีวศึกษาเพื่อจัดตั้งสถาบันการอาชีวศึกษา พ.ศ. 2555.....	22
1.5 การพัฒนาหลักสูตรการอาชีวศึกษา.....	24

1.6	มาตรฐานการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี	28
1.7	มาตรฐานการอาชีวศึกษาระดับปริญญา พ.ศ. 2558	32
1.8	การจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษา.....	38
ตอนที่ 2	มโนทัศน์เกี่ยวกับการประเมินหลักสูตร	48
2.1	ความหมายของการประเมินหลักสูตร.....	48
2.2	วัตถุประสงค์ของการประเมินหลักสูตร.....	49
2.3	ประเภทและแนวคิดการประเมินหลักสูตร.....	50
2.4	รูปแบบการประเมินหลักสูตร.....	56
2.5	กระบวนการประเมินหลักสูตร	73
2.6	การพัฒนามาตรฐาน ตัวบ่งชี้และเกณฑ์การประเมินคุณภาพหลักสูตร.....	78
2.7	มาตรฐานการประเมิน.....	86
2.8	การวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการประเมินหลักสูตรระดับอาชีวศึกษาและอุดมศึกษา	90
ตอนที่ 3	มโนทัศน์เกี่ยวกับการประเมินการประเมินพหุแนวคิด (Multiple evaluation approaches)	103
3.1	ความหมายการประเมินพหุแนวคิด	103
3.2	การเลือกแนวคิดทางการประเมิน	104
3.3	ข้อดีและข้อจำกัดในการใช้การประเมินพหุแนวคิด.....	105
3.4	งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการประยุกต์ใช้การประเมินพหุแนวคิด.....	106
ตอนที่ 4	กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	110
4.1	การเลือกแนวคิดทางการประเมิน	110
4.2	วัตถุประสงค์ของการประเมินหลักสูตรอาชีวศึกษาระดับปริญญาตรี.....	111
4.3	ลักษณะสำคัญของหลักสูตรอาชีวศึกษาระดับปริญญาตรี.....	111
4.4	แนวโน้มรูปแบบการประเมินหลักสูตรอาชีวศึกษาระดับปริญญาตรี.....	111
บทที่ 3	วิธีดำเนินการวิจัย	115

ขั้นตอนที่ 1 การวิเคราะห์บริบทของหลักสูตรการอาชีวศึกษาระดับปริญญาตรี.....	116
ขั้นตอนที่ 2 การกำหนดแนวคิดการประเมินหลักสูตรการอาชีวศึกษาระดับปริญญาตรี.....	121
ขั้นตอนที่ 3 การพัฒนาองค์ประกอบ ตัวบ่งชี้ เกณฑ์และรูปแบบการประเมินหลักสูตรการอาชีวศึกษา ระดับปริญญาตรี.....	123
3.1 การพัฒนาองค์ประกอบ ตัวบ่งชี้ และเกณฑ์การประเมินหลักสูตรการอาชีวศึกษาระดับ ปริญญาตรี	123
3.2 การพัฒนารูปแบบการประเมินหลักสูตรการอาชีวศึกษาระดับปริญญาตรี.....	125
การพัฒนารูปแบบการประเมินหลักสูตรการอาชีวศึกษาระดับปริญญาตรี.....	125
ขั้นตอนที่ 4 การทดลองใช้และประเมินประสิทธิภาพรูปแบบการประเมินหลักสูตรการอาชีวศึกษาระดับ ปริญญาตรี	128
4.1 การทดลองใช้รูปแบบการประเมินหลักสูตรการอาชีวศึกษาระดับปริญญาตรีที่พัฒนาขึ้น	128
4.2 การประเมินประสิทธิภาพของรูปแบบการประเมินหลักสูตรการอาชีวศึกษาระดับ ปริญญาตรี	130
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	134
ตอนที่ 1 ผลการพัฒนารูปแบบการประเมินหลักสูตรการอาชีวศึกษาระดับปริญญาตรี โดย ประยุกต์ใช้การประเมินพหุแนวคิด (Multiple Evaluation Approaches)	134
1.1 ผลการวิเคราะห์บริบทของหลักสูตรการอาชีวศึกษาระดับปริญญาตรี.....	134
1.1.1 ความเป็นมาของหลักสูตร.....	135
1.1.2 รูปแบบของหลักสูตร	143
1.1.3 ปรัชญาและวัตถุประสงค์ของหลักสูตร.....	143
1.1.4 โครงสร้างหลักสูตร	151
1.1.5 ทรัพยากรที่ใช้ในหลักสูตร.....	152
1.1.6. รูปแบบ วิธีการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน	155
1.1.7. ความต้องการใช้ผลการประเมินหลักสูตร.....	169
1.1.8 การกำหนดตัวบ่งชี้และเกณฑ์การประเมินหลักสูตร	180

1.2 ผลการวิเคราะห์ และกำหนดแนวคิดการประเมินหลักสูตรการอาชีวศึกษาระดับปริญญาตรี	190
1.2.1 กรอบแนวทางการพัฒนารูปแบบการประเมินหลักสูตรการอาชีวศึกษาระดับปริญญาตรี	190
1.2.2 ความสอดคล้องของแนวคิดการประเมินหลักสูตรที่สอดคล้องกับจุดมุ่งหมายการประเมิน ลักษณะของสิ่งที่มุ่งประเมิน และปัญหาที่ต้องแก้ไขด้วยการประเมินของหลักสูตรการอาชีวศึกษาระดับปริญญาตรี	191
1.3 ผลการพัฒนางค์ประกอบ ตัวบ่งชี้ และเกณฑ์การประเมินหลักสูตรการอาชีวศึกษาระดับปริญญาตรี โดยประยุกต์ใช้การประเมินพหุแนวคิด	198
1.3.1 ผลการพัฒนางค์ประกอบ ตัวบ่งชี้การประเมินหลักสูตรการอาชีวศึกษาระดับปริญญาตรี โดยประยุกต์ใช้การประเมินพหุแนวคิด	198
1.3.2 ผลการพัฒนารูปแบบการประเมินหลักสูตรการอาชีวศึกษาระดับปริญญาตรี	224
ตอนที่ 2 ผลการทดลองใช้และการประเมินประสิทธิภาพของรูปแบบการประเมินหลักสูตร การอาชีวศึกษาระดับปริญญาตรี ที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้น	255
2.1 ผลการทดลองใช้รูปแบบการประเมินหลักสูตรการอาชีวศึกษาระดับปริญญาตรี โดยประยุกต์ใช้การประเมินพหุแนวคิด	255
2.1.2 ผลการประเมินหลักสูตรเทคโนโลยีไฟฟ้า	261
2.1.3 ผลการประเมินหลักสูตรการจัดการสำนักงาน	267
2.2 ผลการประเมินประสิทธิภาพของรูปแบบการประเมินหลักสูตรการอาชีวศึกษาระดับปริญญาตรี โดยประยุกต์ใช้การประเมินพหุแนวคิด	273
2.2.1 ผลการประเมินประสิทธิภาพของรูปแบบการประเมินหลักสูตรการอาชีวศึกษาระดับปริญญาตรี โดยประยุกต์ใช้การประเมินพหุแนวคิด จากการสำรวจ ...	273
2.2.2 ผลการประเมินประสิทธิภาพของรูปแบบการประเมินหลักสูตรการอาชีวศึกษาระดับปริญญาตรี โดยประยุกต์ใช้การประเมินพหุแนวคิด จากการประชุมกลุ่มย่อย	285
บทที่ 5 สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	287
สรุปผลการวิจัย	288

ตอนที่ 1 ผลการพัฒนารูปแบบการประเมินหลักสูตรการอาชีวศึกษาระดับปริญญาตรี โดย ประยุกต์ใช้การประเมินพหุแนวคิด (Multiple Evaluation Approaches).....	288
1.1 ผลการวิเคราะห์บริบทของหลักสูตรการอาชีวศึกษาระดับปริญญาตรี	288
1.2 ผลการวิเคราะห์ และกำหนดแนวคิดการประเมินหลักสูตรการอาชีวศึกษาระดับปริญญา ตรี โดยประยุกต์ใช้การประเมินพหุแนวคิด	294
1.3 ผลการพัฒนางค์ประกอบ ตัวบ่งชี้ และเกณฑ์หลักสูตรการอาชีวศึกษาระดับปริญญาตรี โดยประยุกต์ใช้การประเมินพหุแนวคิด.....	295
ตอนที่ 2 ผลการทดลองใช้และการประเมินประสิทธิภาพรูปแบบการประเมินหลักสูตรการ อาชีวศึกษาระดับปริญญาตรี โดยประยุกต์ใช้การประเมินพหุแนวคิด	297
อภิปรายผล.....	299
1. แนวคิดการประเมินหลักสูตรการอาชีวศึกษาระดับปริญญาตรี โดยประยุกต์ใช้การประเมิน พหุ แนวคิด	299
2. องค์ประกอบ ตัวบ่งชี้ เกณฑ์การประเมินหลักสูตรการอาชีวศึกษาระดับปริญญาตรี	300
3. การทดลองใช้และประสิทธิภาพรูปแบบการประเมินหลักสูตรการอาชีวศึกษาระดับปริญญาตรี	302
ข้อเสนอแนะ	303
1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้.....	303
2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป	305
ภาคผนวก.....	306
ภาคผนวก ก. รายนามผู้ทรงคุณวุฒิ	307
ภาคผนวก ข เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	310
ภาคผนวก ค คู่มือการประเมินหลักสูตรการอาชีวศึกษาระดับปริญญาตรี	363
บรรณานุกรม.....	459
ประวัติผู้เขียน.....	467

สารบัญตาราง

หน้า

ตารางที่ 2.1 ระบบคุณภาพหลักสูตรปริญญาตรีสายเทคโนโลยีหรือสายปฏิบัติการ.....	27
ตารางที่ 2.2 สรุปตัวชี้วัดความสำเร็จตามมาตรฐานการอาชีวศึกษาระดับปริญญาพ.ศ. 2558	35
ตารางที่ 2.3 กรอบการประกันคุณภาพการศึกษาภายใน ระดับหลักสูตร (สำนักงานคณะกรรมการ อุดมศึกษา, 2558)	45
ตารางที่ 2.4 วัตถุประสงค์การประเมิน ประเด็นการประเมิน และการเก็บรวบรวมข้อมูลตามรูปแบบ การประเมิน CIPIEST	62
ตารางที่ 2.5 จุดเด่น และจุดด้อยของรูปแบบการประเมินแต่ละรูปแบบ	70
ตารางที่ 2.6 รูปแบบของการพัฒนามาตรฐาน	79
ตารางที่ 2.7 การสังเคราะห์รูปแบบที่ใช้ในการประเมินหลักสูตร	98
ตารางที่ 2.8 แนวคิดในการพัฒนารูปแบบการประเมินหลักสูตรการอาชีวศึกษาระดับปริญญาตรี โดยประยุกต์ใช้การประเมินพหุแนวคิด	112
ตารางที่ 3.1 สถานศึกษาที่ได้เก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับบริบทและการดำเนินการจัดการหลักสูตร อาชีวศึกษาระดับปริญญาตรี แบ่งตามภูมิภาค	117
ตารางที่ 3.2 จำนวนผู้ทรงคุณวุฒิที่ให้ข้อมูลเกี่ยวกับเกี่ยวกับบริบทและการดำเนินการจัดการ หลักสูตรอาชีวศึกษาระดับปริญญาตรี	118
ตารางที่ 3.3 แหล่งข้อมูลและวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลแยกตามประเด็นการศึกษา	119
ตารางที่ 3.4 เกณฑ์ในการแปลความหมายค่าเฉลี่ยความเหมาะสมของรูปแบบการประเมินหลักสูตร....	128
ตารางที่ 3.5 เกณฑ์ในการแปลความหมายค่าเฉลี่ยประสิทธิภาพของรูปแบบการประเมินหลักสูตร การ อาชีวศึกษา ระดับปริญญาตรี โดยประยุกต์ใช้การประเมินพหุแนวคิด	132
ตารางที่ 4.1 ปัญหาและความต้องการพัฒนาหลักสูตรการอาชีวศึกษาระดับปริญญาตรีจากความคิดเห็น ของผู้ทรงคุณวุฒิ	136
ตารางที่ 4.2 ความคาดหวังจากหลักสูตรการอาชีวศึกษาระดับปริญญาตรี จากการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ	139

ตารางที่ 4.3 ผลการวิเคราะห์ความเป็นมาของหลักสูตรการอาชีวศึกษาระดับปริญญาตรีที่ได้จาก การ สัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ.....	142
ตารางที่ 4.4 รายละเอียดเกี่ยวกับปรัชญาและวัตถุประสงค์ของหลักสูตรการอาชีวศึกษาระดับปริญญาตรี	144
ตารางที่ 4.5 ผลการสังเคราะห์วัตถุประสงค์ของหลักสูตรการอาชีวศึกษาระดับปริญญาตรี จากการศึกษา เอกสารหลักสูตรทั้ง 8 ประเภทวิชา.....	150
ตารางที่ 4.6 ความคิดเห็นเกี่ยวกับทรัพยากรที่ใช้ในหลักสูตร จากการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ	153
ตารางที่ 4.7 วิธีการบริหารจัดการศึกษาหลักสูตรระดับปริญญาตรีสายเทคโนโลยีหรือสายปฏิบัติการ	157
ตารางที่ 4.8 ความคิดเห็นเกี่ยวกับรูปแบบ วิธีการบริหารหลักสูตรการอาชีวศึกษาระดับปริญญาตรี..	159
ตารางที่ 4.9 ความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนในหลักสูตรการอาชีวศึกษาระดับปริญญาตรี.	163
ตารางที่ 4.10 ผลการวิเคราะห์ปัญหา อุปสรรคที่เกิดขึ้นในการจัดการเรียนการสอนหลักสูตร การ อาชีวศึกษา ระดับปริญญาตรี จากการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ	167
ตารางที่ 4.11 การประเมินประสิทธิผลการสอนของหลักสูตรการอาชีวศึกษาระดับปริญญาตรี.....	170
ตารางที่ 4.12 การประเมินหลักสูตรในภาพรวมของหลักสูตรการอาชีวศึกษาระดับปริญญาตรี.....	171
ตารางที่ 4. 13 ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นเกี่ยวกับรูปแบบการประเมินหลักสูตรการอาชีวศึกษา ระดับ ปริญญาตรี.....	173
ตารางที่ 4.14 ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหา อุปสรรคในการประเมินหลักสูตร การ อาชีวศึกษาระดับปริญญาตรี	174
ตารางที่ 4.15 ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นเกี่ยวกับสารสนเทศที่ต้องการจากการประเมินหลักสูตร การ อาชีวศึกษาระดับปริญญาตรี	176
ตารางที่ 4.16 ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวทางการใช้ผลการประเมินหลักสูตร การ อาชีวศึกษา ระดับปริญญาตรี.....	178
ตารางที่ 4.17 ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวทางที่จะทำให้การประเมินหลักสูตร การ อาชีวศึกษา ระดับปริญญาตรีเป็นรูปธรรม	179
ตารางที่ 4.18 เกณฑ์การประเมินความพร้อมและศักยภาพของสถาบันตามรายละเอียดของหลักสูตร (คอส.1).....	181

ตารางที่ 4.19	ตัวบ่งชี้ผลการดำเนินงานการประกันคุณภาพหลักสูตรการอาชีวศึกษาระดับปริญญาตรี	184
ตารางที่ 4.20	สรุปผลการวิเคราะห์บริบทการประเมินหลักสูตรการอาชีวศึกษาระดับปริญญาตรี	187
ตารางที่ 4.21	แนวคิดการประเมินหลักสูตรที่สอดคล้องกับปัญหาการประเมินหลักสูตรการอาชีวศึกษาระดับปริญญาตรี	194
ตารางที่ 4.22	แนวคิดการประเมินหลักสูตรที่สอดคล้องกับความต้องการในการใช้สารสนเทศจากการประเมินหลักสูตรการอาชีวศึกษาระดับปริญญาตรี	195
ตารางที่ 4.23	กรอบแนวคิดในการพัฒนารูปแบบการประเมินหลักสูตรการอาชีวศึกษาระดับปริญญาตรี	196
ตารางที่ 4.24	ตัวบ่งชี้ เครื่องมือ/การเก็บรวบรวมข้อมูล และเกณฑ์การประเมินองค์ประกอบ ด้านบริบท	200
ตารางที่ 4.25	ตัวบ่งชี้ เครื่องมือ/การเก็บรวบรวมข้อมูล และเกณฑ์การประเมินองค์ประกอบ ด้านปัจจัยนำเข้า	202
ตารางที่ 4.26	ตัวบ่งชี้ เครื่องมือ/การเก็บรวบรวมข้อมูล และเกณฑ์การประเมินองค์ประกอบ ด้านกระบวนการ	207
ตารางที่ 4.27	ตัวบ่งชี้ เครื่องมือ/การเก็บรวบรวมข้อมูล และเกณฑ์การประเมินองค์ประกอบ ด้านผลกระทบ	213
ตารางที่ 4.28	ตัวบ่งชี้ เครื่องมือ/การเก็บรวบรวมข้อมูล และเกณฑ์การประเมินองค์ประกอบ ด้านผลกระทบ	214
ตารางที่ 4.29	ตัวบ่งชี้ เครื่องมือ/การเก็บรวบรวมข้อมูล และเกณฑ์การประเมินองค์ประกอบ ด้านความยั่งยืน	217
ตารางที่ 4.30	ตัวบ่งชี้ เครื่องมือ/การเก็บรวบรวมข้อมูล และเกณฑ์การประเมินองค์ประกอบ ด้านการถ่ายทอดความสำเร็จ	219
ตารางที่ 4.31	ผลการตรวจสอบความสอดคล้องขององค์ประกอบ ตัวบ่งชี้การประเมินหลักสูตร การอาชีวศึกษาระดับปริญญาตรี	220
ตารางที่ 4. 32	องค์ประกอบ ตัวบ่งชี้ และเกณฑ์การประเมินหลักสูตรการอาชีวศึกษาระดับปริญญาตรี	228

ตารางที่ 4.33 ผลการสังเคราะห์ความคิดเห็นจากการสัมมนาเชิงวิพากษ์ ร่างรูปแบบการประเมินหลักสูตร การอาชีวศึกษาระดับปริญญาตรี โดยประยุกต์ใช้การประเมินพหุแนวคิด	252
ตารางที่ 4.34 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของร่างรูปแบบ การประเมินหลักสูตรการอาชีวศึกษาระดับปริญญาตรี ในภาพรวม.....	254
ตารางที่ 4.35 ผลการทดลองใช้รูปแบบการประเมินหลักสูตรการอาชีวศึกษาระดับปริญญาตรี.....	256
ตารางที่ 4.36 ผลการประเมินหลักสูตรสาขาวิชาเทคโนโลยีไฟฟ้าตามองค์ประกอบและตัวบ่งชี้.....	262
ตารางที่ 4.37 ผลการประเมินหลักสูตร สาขาวิชาการจัดการสำนักงานตามองค์ประกอบและตัวบ่งชี้...	268
ตารางที่ 4.38 จำนวน ร้อยละข้อมูลทั่วไปของผู้ประเมินประสิทธิภาพของรูปแบบการประเมินหลักสูตร การอาชีวศึกษาระดับปริญญาตรี	273
ตารางที่ 4.39 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานการประเมินประสิทธิภาพของรูปแบบการประเมินหลักสูตร การอาชีวศึกษาระดับปริญญาตรี โดยประยุกต์ใช้การประเมินพหุแนวคิด มาตรฐานด้านอรรถประโยชน์ (Utility Standards)	275
ตารางที่ 4.40 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานการประเมินประสิทธิภาพของรูปแบบการประเมินหลักสูตร การอาชีวศึกษาระดับปริญญาตรี โดยประยุกต์ใช้การประเมินพหุแนวคิด มาตรฐานด้านความเป็นไปได้ .	277
ตารางที่ 4.41 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานการประเมินประสิทธิภาพของรูปแบบการประเมินหลักสูตร การอาชีวศึกษาระดับปริญญาตรี โดยประยุกต์ใช้การประเมินพหุแนวคิด มาตรฐานด้านความเหมาะสม	279
ตารางที่ 4.42 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานการประเมินประสิทธิภาพของรูปแบบการประเมินหลักสูตร การอาชีวศึกษาระดับปริญญาตรี โดยประยุกต์ใช้การประเมินพหุแนวคิด มาตรฐานด้านความถูกต้อง....	281
ตารางที่ 4.43 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานการประเมินประสิทธิภาพของรูปแบบการประเมินหลักสูตร การอาชีวศึกษาระดับปริญญาตรี โดยประยุกต์ใช้การประเมินพหุแนวคิด มาตรฐานด้านความรับผิดชอบต่อ การประเมิน.....	284

สารบัญภาพ

หน้า

ภาพที่ 2.1	วงจรการของการพัฒนาหลักสูตร (ศิริชัย กาญจนวาสี, ม.ป.ป.).....	50
ภาพที่ 2.2	การประยุกต์โมเดลการประเมินของ Tyler สำหรับการประเมินหลักสูตร (ศิริชัย กาญจนวาสี, ม.ป.ป.)	56
ภาพที่ 2.3	การประยุกต์ใช้โมเดลการประเมินของ Stake สำหรับใช้ประเมินหลักสูตร (ศิริชัย กาญจนวาสี, ม.ป.ป.).....	58
ภาพที่ 2.4	การประยุกต์ใช้โมเดลการประเมินของ Stufflebeam และคณะสำหรับใช้ประเมินหลักสูตร (ศิริชัย กาญจนวาสี, ม.ป.ป.).....	61
ภาพที่ 2.5	กรอบแนวคิดในการพัฒนารูปแบบการประเมินหลักสูตรการอาชีวศึกษาระดับปริญญาตรี โดยประยุกต์ใช้การประเมินพหุแนวคิด	114
ภาพที่ 3.1	ขั้นตอนการดำเนินการวิจัย	115
ภาพที่ 3.2	การกำหนดแนวคิดการประเมินหลักสูตรการอาชีวศึกษาระดับปริญญาตรี.....	121
ภาพที่ 4.1	การดำเนินการบริหารหลักสูตรระดับปริญญาตรีสายเทคโนโลยีหรือสายปฏิบัติการ	156
ภาพที่ 4.2	การพัฒนารูปแบบการประเมินหลักสูตรการอาชีวศึกษาระดับปริญญาตรี โดยประยุกต์ใช้ การประเมินพหุแนวคิด	225

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การจัดการอาชีวศึกษาเป็นกลไกสำคัญในการขับเคลื่อนและพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ของประเทศ ตามความในพระราชบัญญัติการอาชีวศึกษา พ.ศ. 2551 หมวด 1 บททั่วไป มาตรา 6 กำหนดว่า “การจัดการอาชีวศึกษาและการฝึกอบรมต้องเป็นการจัดการศึกษาในด้านวิชาชีพที่สอดคล้องกับแผนพัฒนา เศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ เพื่อผลิตและพัฒนากำลังคนในด้านวิชาชีพระดับฝีมือ ระดับเทคนิค และระดับ เทคโนโลยี รวมทั้งเป็นการยกระดับการศึกษาวินิจฉัยให้สูงขึ้นเพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการของ ตลาดแรงงานโดยนำความรู้ในทางทฤษฎีอันเป็นสากลและภูมิปัญญาไทยมาพัฒนาผู้รับการศึกษาให้มีความรู้ ความสามารถในการปฏิบัติและมีสมรรถนะจนสามารถนำไปประกอบอาชีพในลักษณะผู้ปฏิบัติหรือประกอบ อาชีพโดยอิสระได้” รวมไปถึงการเตรียมความพร้อมเข้าสู่ประชาคมอาเซียน โดยเฉพาะการพัฒนาศักยภาพ ในการแข่งขัน จึงได้กำหนดนโยบายในการยกระดับทักษะฝีมือและเตรียมความพร้อมแก่กลุ่มเป้าหมาย ให้มีสมรรถนะที่ได้มาตรฐานสากลสอดคล้องกับการปรับโครงสร้างเศรษฐกิจ อุตสาหกรรมและการผลิต สินค้าและบริการที่มีการแข่งขันทั้งด้านคุณภาพ ปริมาณและระยะเวลาในการผลิต โดยพัฒนาระบบ การจัดการอาชีวศึกษาตามแรงขับจากผู้บริโภค (Demand Driven) ภายใต้อาณัติความร่วมมือระหว่างสถานศึกษา อาชีวศึกษาหรือสถาบันกับสถานประกอบการซึ่งเป็นหน่วยที่ใช้ผลผลิตของอาชีวศึกษา เพื่อผลิตกำลังคน ตามความต้องการของตลาดแรงงานที่สอดคล้องกับสถานการณ์ปัจจุบัน ให้มีความรู้ความสามารถ และมีสมรรถนะจนสามารถประกอบอาชีพได้

จากพระราชบัญญัติการอาชีวศึกษา พ.ศ. 2551 มาตรา 9 การจัดการอาชีวศึกษาและการฝึกอบรม วิชาชีพ ให้จัดหลักสูตรตามที่คณะกรรมการการอาชีวศึกษากำหนด สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา จึงได้จัดทำกรอบมาตรฐานคุณวุฒิอาชีวศึกษาแห่งชาติ(Thai Qualifications Framework for Vocational Education) ขึ้น เพื่อใช้ในการประกันคุณภาพและกำหนดมาตรฐานคุณวุฒิอาชีวศึกษาในแต่ละระดับเพื่อให้ สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา สถาบันการอาชีวศึกษา สถานศึกษาใช้เป็นแนวทางในการพัฒนา หรือปรับปรุงหลักสูตรการจัดการเรียนการสอนและพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาให้สามารถผลิตผู้สำเร็จ การศึกษาที่มีคุณภาพและเพื่อประโยชน์ต่อการรับรองมาตรฐานคุณวุฒิผู้สำเร็จการศึกษา โดยมาตรฐาน คุณวุฒิอาชีวศึกษา ประกอบด้วยระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) และระดับปริญญาตรีสายเทคโนโลยีหรือสายปฏิบัติการ สำหรับกรอบมาตรฐานคุณวุฒิอาชีวศึกษา

แห่งชาติ พ.ศ. 2556 ได้กำหนด คุณภาพของผู้สำเร็จการศึกษาทุกระดับคุณวุฒิต้องครอบคลุมอย่างน้อย 3 ด้าน คือ 1) ด้านคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ได้แก่ คุณธรรม จริยธรรม จรรยาบรรณวิชาชีพ พฤติกรรม ลักษณะและทักษะทางปัญญา 2) ด้านสมรรถนะหลักและสมรรถนะทั่วไป ได้แก่ ความรู้และทักษะ การสื่อสาร การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ การพัฒนาการเรียนรู้และการปฏิบัติงาน การทำงานร่วมกับผู้อื่น การใช้กระบวนการทางวิทยาศาสตร์ การประยุกต์ใช้ตัวเลข การจัดการและการพัฒนางาน และ 3) ด้านสมรรถนะวิชาชีพ ได้แก่ ความสามารถในการประยุกต์ใช้ความรู้และทักษะในสาขาวิชาชีพสู่การปฏิบัติจริง รวมทั้งประยุกต์สู่อาชีพ

มาตรฐานคุณวุฒิอาชีวศึกษาระดับปริญญาตรีสายเทคโนโลยีหรือสายปฏิบัติการ พ.ศ. 2556 เป็นข้อกำหนดแนวทางในการพัฒนา ปรับปรุงหลักสูตร และการจัดการศึกษาให้สามารถผลิตผู้สำเร็จการศึกษาในระดับปริญญาตรีที่มีคุณภาพ ทั้งนี้ปรัชญาและวัตถุประสงค์ของการจัดการอาชีวศึกษาระดับปริญญาตรีสายเทคโนโลยีหรือสายปฏิบัติการมุ่งให้มีความสอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ แผนการศึกษาแห่งชาติ ปรัชญาการอาชีวศึกษา และมาตรฐานการศึกษาวิชาชีพหรือมาตรฐานสมรรถนะของสาขาวิชานั้นๆ ในการจัดการศึกษา โดยมุ่งเน้นผลิตผู้มีความรอบรู้ มีสมรรถนะในการปฏิบัติ และพัฒนางานระดับเทคโนโลยี สามารถจัดการและควบคุมการทำงาน มีคุณธรรม จริยธรรม จรรยาบรรณวิชาชีพ เจตคติ และกิริยาในการทำงาน สอดคล้องกับความต้องการของสังคม ชุมชนและ สถานประกอบการ สามารถประกอบอาชีพอิสระ พัฒนาดตนเองให้มีความก้าวหน้าทางวิชาการและวิชาชีพ ในระบบหลักสูตรปริญญาตรีสายเทคโนโลยีหรือสายปฏิบัติการของอาชีวศึกษาได้กำหนดให้มีการจัดทำกรอบคุณวุฒิการศึกษาวิชาชีพระดับปริญญาตรีสายเทคโนโลยีหรือสายปฏิบัติการ (คอส.1) เพื่อเป็นมาตรฐานในการพัฒนา/ปรับปรุงหลักสูตรระดับปริญญาตรีของสถาบันต่างๆ โดยในระยะเริ่มแรกได้มีการดำเนินการจำนวน 29 สาขาวิชา แบ่งเป็นกลุ่มประเภทวิชาที่ทำการสอนทั้งสิ้น 8 ประเภทวิชา ได้แก่ อุตสาหกรรม เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร บริหารธุรกิจ อุตสาหกรรมท่องเที่ยว ศิลปกรรม คหกรรม เกษตรกรรม และประมง

ตามความในมาตรา 16 แห่งพระราชบัญญัติการอาชีวศึกษา พ.ศ. 2551 กำหนดให้สถาบันการอาชีวศึกษาเป็นสถาบันอุดมศึกษาด้านวิชาชีพและเทคโนโลยี มีวัตถุประสงค์ให้การศึกษา ส่งเสริมวิชาการและวิชาชีพชั้นสูงที่ชำนาญการปฏิบัติ การสอน การวิจัย การถ่ายทอดวิทยาการและเทคโนโลยี ทะนุบำรุงศาสนา ศิลปะและวัฒนธรรม และอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม รวมทั้งให้บริการวิชาการและวิชาชีพแก่สังคม โดยให้มีการรวมสถานศึกษาอาชีวศึกษา 161 แห่ง จาก 19 กลุ่มจังหวัด เพื่อจัดตั้งสถาบันการอาชีวศึกษาให้เป็นสถาบันอุดมศึกษาด้านวิชาชีพและเทคโนโลยี ประกอบด้วย สถาบันการอาชีวศึกษาภาคกลาง 1 สถาบันการอาชีวศึกษาภาคกลาง 2 สถาบันการอาชีวศึกษาภาคกลาง 3 สถาบันการอาชีวศึกษา

ภาคกลาง 4 สถาบันการอาชีวศึกษาภาคกลาง 5 สถาบันการอาชีวศึกษาภาคใต้ 1 สถาบันการอาชีวศึกษาภาคใต้ 2 สถาบันการอาชีวศึกษาภาคใต้ 3 สถาบันการอาชีวศึกษาภาคตะวันออกเฉียงเหนือ สถาบันการอาชีวศึกษาภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 1 สถาบันการอาชีวศึกษาภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 2 สถาบันการอาชีวศึกษาภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 3 สถาบันการอาชีวศึกษาภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 4 สถาบันการอาชีวศึกษาภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 5 สถาบันการอาชีวศึกษาภาคเหนือ 1 สถาบันการอาชีวศึกษาภาคเหนือ 2 สถาบันการอาชีวศึกษาภาคเหนือ 3 สถาบันการอาชีวศึกษาภาคเหนือ 4 สถาบันการอาชีวศึกษากรุงเทพมหานคร รวมทั้งสิ้น 19 แห่ง และสถาบันการอาชีวศึกษาเกษตร 4 แห่ง เปิดรับนักศึกษาตั้งแต่ปีการศึกษา 2556

สถาบันการอาชีวศึกษาในแต่ละแห่งสามารถพัฒนาหลักสูตรได้เอง โดยยึดตามกรอบคุณวุฒิการศึกษาวิชาชีพระดับปริญญาตรีสายเทคโนโลยีหรือสายปฏิบัติการ (คอกศ.1) ซึ่งจะต้องเป็นหลักสูตรแบบฐานสมรรถนะ (Competency Based Curriculum) เกิดจากการนำสมรรถนะของผู้ประกอบอาชีพที่ปฏิบัติงานอาชีพนั้นๆ มาตรฐานอาชีพหรือมาตรฐานสมรรถนะมาเป็นปัจจัยในการพัฒนาหลักสูตรการอาชีวศึกษา เพื่อให้ผู้สำเร็จการศึกษามีสมรรถนะวิชาชีพที่สอดคล้องกับสมรรถนะอาชีพสามารถประกอบอาชีพได้ทันที โดยการพัฒนาหลักสูตรของแต่ละสถาบันนั้นจะเปิดโอกาสให้สถานประกอบการ ชุมชนและท้องถิ่นเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาเพื่อให้สอดคล้องกับวิถีชีวิตและความต้องการของชุมชน ศักยภาพของพื้นที่ภูมิภาคเพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ อันจะทำให้ผู้เรียนรู้จักตนเอง สังคม และสิ่งแวดล้อมรอบตัว เกิดความรักความผูกพันและความภูมิใจในท้องถิ่นของตน สามารถนำความรู้และประสบการณ์ไปใช้ในการพัฒนาตนเอง ครอบครัวและท้องถิ่นจากการบูรณาการทรัพยากรและภูมิปัญญาท้องถิ่นมาใช้ในการจัดการศึกษา ทั้งนี้กำหนดให้สถาบันการอาชีวศึกษาต้องให้ความสำคัญกับการฝึกอาชีพเน้นการจัดการศึกษาระบบทวิภาคี (Dual Vocational Training) ซึ่งเป็นการจัดการศึกษาวิชาชีพที่เกิดจากข้อตกลงระหว่างสถานศึกษาอาชีวศึกษาหรือสถาบันกับสถานประกอบการ รัฐวิสาหกิจ หรือหน่วยงานของรัฐ ในเรื่องการจัดหลักสูตร การเรียนการสอน การวัดและประเมินผล โดยผู้เรียนใช้เวลาส่วนหนึ่งในสถานศึกษาอาชีวศึกษาหรือสถาบัน และเรียนภาคปฏิบัติในสถานประกอบการ รัฐวิสาหกิจหรือหน่วยงานของรัฐ ตามหลักเกณฑ์ที่คณะกรรมการการอาชีวศึกษา กำหนด เพื่อลดช่องว่างระหว่างโลกของอาชีพกับโลกของการศึกษา เกิดความร่วมมือทางวิชาการ และมีการปรับปรุงหลักสูตรตลอดเวลา โดยระบบคุณภาพของหลักสูตรการอาชีวศึกษาจะใช้เครื่องมือที่เรียกว่า คุณวุฒิอาชีวศึกษา 1-7 (คอกศ. 1-7) ประกอบด้วย แบบกำหนดกรอบคุณวุฒิการศึกษาวิชาชีพ (คอกศ. 1) แบบเสนอหลักสูตรการอาชีวศึกษา (คอกศ. 2) แบบรายละเอียดของรายวิชา (คอกศ. 3) แบบรายละเอียดของประสบการณ์ภาคสนาม (คอกศ. 4) แบบรายงานผลการดำเนินการของรายวิชา

(คอส. 5) และแบบรายงานผลการดำเนินการของประสบการณ์ภาคสนาม (คอส. 6) และแบบรายงานผลการดำเนินการหลักสูตร (คอส.7)

จากพระราชบัญญัติการอาชีวศึกษา พ.ศ. 2551 กรอบมาตรฐานคุณวุฒิอาชีวศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2556 มาตรฐานคุณวุฒิอาชีวศึกษาระดับปริญญาตรีสายเทคโนโลยีหรือสายปฏิบัติการ พ.ศ. 2556 กรอบคุณวุฒิการศึกษาวิชาชีพระดับปริญญาตรีสายเทคโนโลยีหรือสายปฏิบัติการ พ.ศ. 2556 รวมถึงกฎกระทรวงเรื่องการรวมสถานศึกษาอาชีวศึกษาเพื่อจัดตั้งสถาบันการอาชีวศึกษา ข้อมูลดังกล่าวข้างต้นจึงทำให้หลักสูตรและการจัดการเรียนการสอนการอาชีวศึกษาระดับปริญญาตรี มีความแตกต่างจากหลักสูตรระดับปริญญาตรีทั่วไป และจากการสัมภาษณ์กรรมการและเลขานุการศูนย์ประสานงานสถาบันการอาชีวศึกษา และรองผู้อำนวยการสถาบันการอาชีวศึกษาภาคกลาง 5 ดร.ฟิลิน สกุนา (สัมภาษณ์, 6 ก.ย. 2559) ได้ชี้ให้เห็นความแตกต่างของหลักสูตรปริญญาตรีสายเทคโนโลยีหรือปฏิบัติการกับหลักสูตรปริญญาตรีทั่ว ๆ ไป ในหลายประเด็น คือหลักสูตรดังกล่าวนี้เป็นหลักสูตรปริญญาตรี (ต่อเนื่อง) ที่รับผู้สำเร็จการศึกษาไม่ต่ำกว่าระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) หรือเป็นผู้มีงานทำที่มีคุณวุฒิเทียบเท่าจากระบบปกติเข้าสู่การศึกษาระบบทวิภาคี (ถ้าเป็นผู้ที่ยังไม่มีงานทำสถานประกอบการอาจจะรับเข้าเป็นพนักงานฝึกหัดและมีการให้ทุนการศึกษา เบี้ยเลี้ยง แก่นักศึกษา) และรับนักศึกษาไม่เกินกลุ่มละ 20 คน (± 5 คน) หลักสูตรการจัดการเรียนการสอนเป็นหลักสูตรฐานสมรรถนะ (Competency Based Curriculum) โดยให้นำการปฏิบัติจริงในอาชีพมากำหนดเป็นสมรรถนะ และนำสมรรถนะมาจัดทำเป็นรายวิชา โดยร่วมกับสถานประกอบการในการกำหนดทิศทาง และจัดหลักสูตรตามความต้องการของสถานประกอบการ มีการเชื่อมโยงกับสมาคมวิชาชีพ หลักสูตรที่ได้จึงสอดคล้องกับมาตรฐานการอาชีวศึกษาระดับปริญญาตรี มาตรฐานอาชีพสถาบันคุณวุฒิวิชาชีพ และมาตรฐานสถาบันพัฒนาฝีมือแรงงาน การจัดการศึกษาระดับปริญญาตรีของอาชีวศึกษาเป็นการจัดการศึกษาในระบบทวิภาคี โดยมีการจัดการเรียน/ฝึกอาชีพภาคปฏิบัติในสถานประกอบการอย่างน้อย 1 ปีการศึกษา หรือครึ่งเวลาของหลักสูตร ซึ่งมีสัดส่วนจำนวนหน่วยกิตในสถานศึกษาและสถานประกอบการเท่ากับ 50:50 สถานประกอบการบางแห่งอาจจะไม่สามารถตอบสนองตามรายวิชาที่กำหนดในหลักสูตรได้ทั้งหมด และแตกต่างกันไปตามแต่ละสถานประกอบการ ดังนั้นในแบบรายละเอียดของวิชา (คอส.3) อาจารย์ผู้สอนจะต้องจัดทำแผนการฝึก ร่วมกับสถานประกอบการที่มีความเฉพาะเจาะจงกับความพร้อมของสถานประกอบการแต่ละแห่ง จึงต้องใช้แผนการสอนเป็นรายกลุ่มและมีกลไกการบริหารหลักสูตรที่เหมาะสม และในส่วนของการจัดรายวิชา มีการพิจารณาร่วมกับสถานประกอบการว่าอาชีพอะไรที่ควรรู้สึก อะไรที่ควรรู้รอบ(แค่ตอบโจทย์) ดังนั้นวิชาชีพพื้นฐานต้องตอบโจทย์สถานประกอบการเพื่อให้ผู้สำเร็จการศึกษาประกอบอาชีพอิสระได้ สามารถ

เข้าสู่โลกอาชีพ ไม่ได้ป้อนสถานประกอบการเพียงอย่างเดียว นักศึกษาจะมีรายได้ระหว่างเรียน และนักศึกษาทุกคนต้องรับการประเมินมาตรฐานวิชาชีพก่อนสำเร็จการศึกษา ซึ่งเป็นหลักเกณฑ์ข้อหนึ่งในการจบการศึกษาเพื่อให้เป็นส่วนหนึ่งที่ใช้ประกอบการพิจารณาของสถานประกอบการในเรื่องค่าตอบแทนสูงตามสมรรถนะวิชาชีพ และประกันการมีงานทำ

มาตรฐานคุณวุฒิอาชีวศึกษาระดับปริญญาตรีสายเทคโนโลยีหรือสายปฏิบัติการ พ.ศ. 2556 ซึ่งใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาหรือปรับปรุงหลักสูตร การจัดการเรียนการสอนและพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาให้สามารถผลิตผู้สำเร็จการศึกษาที่มีคุณภาพและเพื่อประโยชน์ต่อการรับรองมาตรฐานคุณวุฒิผู้สำเร็จการศึกษาได้กำหนดให้สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา (สอศ.) สถาบันการอาชีวศึกษาจัดให้มีการประเมินเพื่อพัฒนาหลักสูตรที่อยู่ในความรับผิดชอบอย่างต่อเนื่อง อย่างน้อยทุก 5 ปี และให้ทุกหลักสูตรมีการพัฒนาหลักสูตรให้ทันสมัย แสดงการปรับปรุงดัชนีด้านมาตรฐานและคุณภาพการศึกษาเป็นระยะๆ อย่างน้อยทุกๆ 5 ปี (สำนักมาตรฐานการอาชีวศึกษา, 2558) ประกอบกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 กำหนดให้สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา (สกอ.) รับผิดชอบการศึกษาระดับอุดมศึกษา ดังนั้นหลักสูตรการอาชีวศึกษาระดับปริญญาตรีจึงต้องผ่านการรับทราบจาก สกอ. ก่อนและให้สำนักงาน ก.พ. รับรองหลักสูตรดังกล่าว ซึ่งในระยะต่อมา สอศ. ได้มีการปรับเปลี่ยนหลักเกณฑ์และระบบต่างๆ ให้สอดคล้องและเป็นไปตามหลักเกณฑ์ของ สกอ. โดยดำเนินการเป็นระยะ ๆ จนถึงปัจจุบัน

รูปแบบการประเมินหลักสูตรอาชีวศึกษาที่ผ่านมาในระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) และประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) นั้นผู้วิจัยได้ทำการสัมภาษณ์ สมชาติ บุญศรี (สัมภาษณ์, 27 ส.ค. 2559) อาจารย์ประจำสถาบันการอาชีวศึกษามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี ได้กล่าวว่า “แต่เดิมสถานศึกษาไม่มีหน้าที่ในการประเมินหลักสูตร เป็นเพียงการรายงานข้อมูลต่างๆ เช่น จำนวนผู้สำเร็จการศึกษาให้กับสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา และมีศึกษานิเทศก์ทำหน้าที่กำกับ ติดตามเท่านั้น” จึงยังไม่มีรูปแบบในการประเมินหลักสูตรที่ชัดเจน และปัญหาและความต้องการในการประเมินหลักสูตรอาชีวศึกษาระดับปริญญาตรี พบว่า “ยังขาดเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลที่ชัดเจนจากที่ผ่านมามาสถานศึกษาไม่ได้ทำการประเมินหลักสูตร ทำให้บุคลากร อาจารย์ในสถาบันไม่มีประสบการณ์ในการประเมินหลักสูตร ขาดความพร้อมของบุคลากร และตัวชี้วัดตามมาตรฐานการอาชีวศึกษาระดับปริญญา พ.ศ. 2558 บางส่วนยังไม่มีเฉพาะเจาะจงกับกรอบการพัฒนาหลักสูตรอาชีวศึกษาระดับปริญญาตรี ซึ่งตัวชี้วัดในการประเมินหลักสูตรควรมีความเฉพาะเจาะจงกับการจัดการศึกษาระบบทวิภาคีและกรอบมาตรฐานคุณวุฒิอาชีวศึกษา (คอศ.1) ในส่วนของกรรมการและเลขานุการศูนย์ประสานงาน

สถาบันการอาชีวศึกษา และผู้วิจัยได้ทำการสัมภาษณ์รองผู้อำนวยการสถาบันการอาชีวศึกษาภาคกลาง 5 ดร.พิลิน สกุนา (สัมภาษณ์, 6 ก.ย. 2559) กล่าวว่าปัจจุบันการจัดการศึกษาอาชีวศึกษาระดับปริญญาตรี นั้นยังขาดการวัดประเมินผลที่ดี มีปัญหาเกรดเฟ้อ โดยมีผู้สำเร็จการศึกษาได้เกรด 4.0 และเกียรตินิยมเป็นจำนวนมาก ส่วนการประเมินหลักสูตร คือยังไม่มีตัวชี้วัด เครื่องมือที่ชัดเจนในการประเมิน ซึ่งปัจจุบันหลักสูตรอาชีวศึกษาระดับปริญญาตรีนั้นยังไม่มีรูปแบบการประเมินหลักสูตรที่ชัดเจน ซึ่งในการประเมินหลักสูตรนั้นควรประเมินให้ครบทั้งกระบวนการ input process output outcome ควรใช้เทคนิควิธีการประเมินเชิงระบบทุกกระบวนการควรมีการประเมินโดยใช้หลัก PDCA และให้มีกระบวนการทวนสอบ มีรูปแบบที่สอดคล้องกับการเรียนการสอนแบบทวิภาคี

หากวิเคราะห์และทบทวนแนวคิดรูปแบบของการประเมินหลักสูตรจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง อาจกล่าวได้ว่า การประเมินหลักสูตรคือกระบวนการศึกษา รวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูลอย่างเป็นระบบ เพื่อวินิจฉัยจุดเด่น จุดด้อยของหลักสูตรและการบริหารหลักสูตรเพื่อประโยชน์ในการปรับปรุงกระบวนการระหว่างการใช้หลักสูตรและตัดสินคุณภาพของหลักสูตรว่าบรรลุตามจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้หรือไม่ เพียงใด (ศิริชัย กาญจนวาสี, ม.ป.ป.; บุญชม ศรีสะอาด, 2546) จึงได้มีผู้พัฒนารูปแบบการประเมินหลักสูตรขึ้นหลายรูปแบบ โดยเริ่มตั้งแต่ปี 1950 ที่ Ralph W. Tyler ได้เสนอแนวทางการประเมินหลักสูตรที่ยึดจุดมุ่งหมายเป็นหลัก (Goal-Based Model) เน้นการตัดสินคุณค่าตามจุดมุ่งหมาย เป้าหมายหรือวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ในหลักสูตร ดังนั้นจุดมุ่งหมาย เป้าหมายหรือวัตถุประสงค์จึงถูกใช้เป็นเกณฑ์สำหรับตัดสินความสำเร็จของการดำเนินงาน (ศิริชัย กาญจนวาสี, ม.ป.ป.) และมีผู้พัฒนารูปแบบการประเมินหลักสูตรขึ้นอีกหลายรูปแบบ โดยมีรูปแบบการประเมินของ Tyler (1950) เป็นพื้นฐานที่สำคัญ ซึ่งรูปแบบการประเมินแต่ละกลุ่มนั้นต่างให้รายละเอียดของปัจจัยองค์ประกอบ หรือมิติที่ใช้ในการสะท้อนคุณค่าที่แตกต่างกัน เท่าที่ผู้วิจัยประมวลได้อาจพอสรุปได้เป็น 2 แนวทางใหญ่ๆ คือ คือรูปแบบการประเมินเชิงระบบ (systematic evaluation models) และรูปแบบการประเมินเชิงธรรมชาติ (naturalistic evaluation models)

กลุ่มแรกรูปแบบการประเมินเชิงระบบ (systematic evaluation models) มีข้อสมมติว่าความรู้/ความจริงมีอยู่หนึ่งเดียวและเป็นสิ่งที่แน่นอนตายตัว การประเมินหลักสูตรเป็นกระบวนการที่ต้องอาศัยความเชี่ยวชาญทางด้านเทคนิคในการพัฒนาหลักสูตรและต้องดำเนินการอย่างเป็นขั้นตอน รูปแบบการประเมินแนวนี้นี่มุ่งตอบคำถามสำคัญ 2 ข้อคือ ผลลัพธ์การเรียนรู้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้หรือไม่ และจะปรับปรุงหลักสูตรให้มีประสิทธิภาพสูงสุดได้อย่างไร รูปแบบการประเมินหลักสูตรในแนวคิดนี้ ได้แก่ รูปแบบการประเมินที่ยึดจุดมุ่งหมายเป็นหลัก (Goal-Based model) ของ Tyler (1950) รูปแบบการประเมินที่ยึดเกณฑ์หรือมาตรฐานเป็นหลัก (Criterion-Based Models) ผู้นำแนวคิดนี้คือ Malcolm Provus (Provus's discrepancy model) และ Robert E. Stake (Stake's congruence-

contingency model) รูปแบบการประเมินที่ยึดความต้องการตัดสินใจเป็นหลัก (Decision-Based Models) หรือโมเดล CIPP ของ Stufflebeam et al. (1971) จากการสังเคราะห์แนวคิดการประเมินเชิงระบบ (Stufflebeam, 2007; เยาวดี วิบูลย์ศรี, 2556; รัตนะ บัวสนธ์, 2550; อภิภา ปรัชญพทุทธิ, 2555) พบว่า มีจุดเด่นของรูปแบบการประเมินในกลุ่มนี้คือ ผลการประเมินมีความเที่ยงตรงภายใน (internal validity) และความเที่ยงตรงภายนอก (external validity) ข้อมูลที่ได้มีความคงเส้นคงวา (reliability) ผลและวิธีการประเมินมีความเป็นปรนัย (objectivity) ประเมินในสิ่งที่มีความเกี่ยวข้อง (relevance) และสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ ผู้ประเมินและผลการประเมินได้รับความเชื่อถือจากผู้ใช้ผลการประเมิน การประเมินผลเสร็จทันเวลาสำหรับการใช้งาน โดยควรมีการรายงานผลเป็นระยะๆ อย่างไรก็ตามรูปแบบการประเมินในกลุ่มนี้ยังมีข้อจำกัดคือ การให้ความสำคัญกับการกำหนดวัตถุประสงค์มากเกินไปอาจปิดกั้นความคิดสร้างสรรค์ในการพัฒนาหลักสูตร วิธีการประเมินขาดความยืดหยุ่น อาจละเลยความต้องการของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียซึ่งไม่มีอำนาจในการตัดสินใจและควบคุมทรัพยากรในการประเมิน และอาจทำให้การประเมินขาดความเป็นธรรมหรือไม่เป็นประชาธิปไตย และผู้ประเมินอาจประสบอุปสรรคในการเปิดเผยผลการประเมินที่มีความสำคัญแต่ขัดกับความต้องการของผู้บริหารที่มีอำนาจในการตัดสินใจและควบคุมการประเมิน

กลุ่มที่สองรูปแบบการประเมินเชิงธรรมชาติ (naturalistic evaluation models) มีข้อสมมติว่าความจริง/ความรู้มีความหลากหลายขึ้นกับการตีความของผู้ตัดสินใจ การประเมินแนวนี้นับสนุนให้บุคคลที่อยู่ในปรากฏการณ์มีส่วนร่วมในกระบวนการประเมิน โดยมักใช้วิธีเชิงคุณภาพในการรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูล แนวทางการประเมินที่จัดอยู่ในกลุ่มการประเมินเชิงธรรมชาติ ได้แก่ แนวทางการประเมินเชิงตอบสนองของ Stake (Stake's responsive evaluation approach) แนวทางการประเมินโดยผู้เชี่ยวชาญของ Eisner (Eisner's connoisseurship approach) แนวทางการประเมินแบบเสริมพลังอำนาจ (Fettermen's empowerment approach) และแนวคิดการประเมินที่เน้นการนำผลไปใช้ประโยชน์ (Patton's utilization- focused approach) เป็นต้น จากการสังเคราะห์แนวคิดการประเมินเชิงธรรมชาติ (รัตนะ บัวสนธ์, 2550; อภิภา ปรัชญพทุทธิ, 2555; เยาวดี วิบูลย์ศรี, 2556; Stufflebeam, 2007) มีจุดเด่นคือ เป็นรูปแบบการประเมินที่เน้นประโยชน์ใช้สอยของผลการประเมินสำหรับผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย มีความยืดหยุ่นและเปิดกว้างให้ผู้ประเมินสามารถเลือกใช้วิธีประเมินได้หลายวิธีทำให้ได้ข้อมูลเกี่ยวกับโครงการอย่างหลากหลายรอบด้าน ได้คำตอบการประเมินที่สอดคล้องกับความสนใจของผู้เกี่ยวข้อง กับโครงการแต่ละกลุ่มอย่างแท้จริง และยังเป็นการสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ในการดำเนินงานประเมินร่วมกัน แต่ก็มีข้อจำกัดคือ ผู้ใช้ผลการประเมินซึ่งเป็นผู้ให้ข้อมูลอาจฉวยโอกาสระบุความต้องการเพื่อหันเหความสนใจของผู้ประเมินจากสิ่งที่เป็นปัญหาที่แท้จริงเพื่อปกปิดจุดด้อยของตน การที่ผู้ประเมินเข้าไปมีส่วนร่วมกับผู้มีส่วนเกี่ยวข้องอย่างลึกซึ้งอาจทำให้เกิดความลำเอียงของผลการประเมิน อีกทั้งยังใช้เวลาทำการประเมินค่อนข้างนาน อาจสิ้นเปลืองงบประมาณ

ด้วยเหตุนี้รูปแบบการประเมินหลักสูตรที่มีอยู่เดิม แต่ละรูปแบบมีข้อดีและข้อเสียของตนเอง แตกต่างกัน ดังนั้นจึงไม่ควรตัดสินว่ารูปแบบการประเมินใดดีกว่า แต่ผู้ประเมินควรพิจารณาข้อดี และข้อเสียของแต่ละรูปแบบมาใช้ให้เหมาะสมกับวัตถุประสงค์และสถานการณ์การประเมินของตน Ornstein and Hunkins (2004) ได้เสนอแนวทางสายกลางในการประเมินหลักสูตรโดยประยุกต์ใช้ลักษณะเด่นของแต่ละรูปแบบการประเมินหลักสูตรมาใช้ให้เกิดประโยชน์และเหมาะสมในทางปฏิบัติ ซึ่งควรมุ่งความสนใจไปที่ปรากฏการณ์ของหลักสูตรที่จะประเมิน กล่าวคือผู้ประเมินจะต้องพิจารณาถึงสิ่งที่ต้องการประเมิน การออกแบบการประเมิน วัตถุประสงค์ของการประเมิน รวมถึงข้อจำกัดและข้อตกลงในการดำเนินการประเมิน การรวบรวมข้อมูลอาจเป็นวิธีการเชิงปริมาณหรือคุณภาพ หรือผสมผสานกันก็ได้ การจัดระบบและวิเคราะห์ข้อมูลควรพิจารณารูปแบบการนำเสนอผลการประเมินโดยคำนึงถึงผู้ใช้ข้อมูลเป็นหลัก และเป็นการประเมินที่ต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่อง ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของศิริชัย กาญจนวาสี (ม.ป.ป.) ที่ได้ให้ความเห็นเกี่ยวกับการประเมินหลักสูตรในยุคปฏิรูปการศึกษานี้ว่าควรให้เป็นรูปแบบผสมผสาน เมื่อทำการประเมินแล้วสามารถให้สารสนเทศที่ตอบคำถามถึงการบรรลุจุดมุ่งหมายของหลักสูตร การบรรลุมาตรฐานของหลักสูตรและตอบสนองความต้องการตัดสินใจของฝ่ายต่าง ๆ ทั้งระดับผู้บริหารหลักสูตร ผู้ตรวจสอบคุณภาพมาตรฐานจากภายในและภายนอก องค์กรวิชาชีพ และสังคม เป็นผลให้เกิดการพัฒนา รูปแบบการประเมินที่มีความเหมาะสมภายใต้การผสมผสานแนวคิดการประเมินอย่างสมดุล เพื่อช่วยให้นักประเมินเข้าใจความต้องการของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียหรือผลที่เกิดขึ้นจากหลักสูตร การจัดการเรียนการสอนได้อย่างครอบคลุม อันจะทำให้ผลการประเมินมีความสมบูรณ์และน่าเชื่อถือมากขึ้น ซึ่งในที่นี้ผู้วิจัยเรียกการบูรณาการแนวคิดการประเมินดังกล่าวว่า “การประเมินพหุแนวคิด” (Multiple Evaluation Approaches) ซึ่งเป็นการใช้แนวคิดการประเมินที่แตกต่างกันอย่างน้อยสองแนวคิดขึ้นไปนำจุดเด่นมาบูรณาการร่วมกัน เพื่อเป็นพื้นฐานในการออกแบบกรอบแนวทางการประเมินโครงการที่เหมาะสมกับบริบทของโครงการและสามารถสร้างข้อค้นพบที่ครอบคลุม ได้สารสนเทศเชิงลึกที่จำเป็นในการตัดสินใจและการตัดสินใจต่อไป

จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการประเมินพหุแนวคิด (Multiple Evaluation Approaches) พบว่ามีความน่าสนใจคือ ทฤษฎีและการดำเนินการประเมินมีแนวโน้มเป็นไปตามทฤษฎีพหุนิยม มีการรวมมุมมอง มติทางการวิเคราะห์ข้อมูล วิธีการ และข้อมูลที่หลากหลายเข้าไว้ด้วยกัน ซึ่งสอดคล้องกับปัญหาทางสังคมที่มักมีความหลากหลายและซับซ้อนมากขึ้น (Greene, Benjamin, & Goodyear, 2001) การบูรณาการแนวคิดการประเมินจึงเป็นประโยชน์ต่อนักประเมินที่จะจัดการกับโครงการหรือชุดโครงการที่มีความหลากหลายและซับซ้อนได้อย่างเหมาะสม (Costa, Pagado, Avila, &

Coelho, 2013) ซึ่งจากการอภิปรายการใช้การประเมินพหุแนวคิดในการประเมินโครงการบริการทางสังคมของ Bledsoe and Graham (2005) พบว่ารูปแบบการประเมินที่มีพื้นฐานจากการประยุกต์การประเมินพหุแนวคิดนั้นทำให้สามารถรวบรวมสารสนเทศเชิงลึกที่จำเป็นได้ สามารถสร้างข้อค้นพบที่ครอบคลุมมากขึ้น เนื่องจากการขยายขอบเขตการประเมินโครงการให้มีความครอบคลุมมิติทางการประเมินมากขึ้น ช่วยเพิ่มความสามารถในการเรียนรู้ด้านการประเมินขององค์กรและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย และมีรูปแบบในการดำเนินการประเมินที่เป็นระบบและมีความน่าเชื่อถือ อย่างไรก็ตามการประเมินพหุแนวคิดนั้นยังมีข้อจำกัดหรือความท้าทายในการประเมินอยู่บ้างเช่น บางครั้งนักประเมินไม่สามารถที่จะรู้ล่วงหน้าได้ว่าองค์ประกอบของแนวคิดใดที่จะทำงานร่วมกับแนวคิดใดได้ดีที่สุด หรือบางแนวคิดมีความขัดแย้งกัน ในทางทฤษฎีแต่อาจสามารถใช้ร่วมกันได้ ดังนั้นนักประเมินจำเป็นต้องมีเหตุผลในการเลือกใช้แนวคิดการประเมินที่ชัดเจน และในกรณีที่มีการนำแนวคิดที่ให้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียและผู้ประโยชน์จากโครงการเป็นผู้กำหนดเป้าหมาย ออกแบบการประเมิน รวมถึงเป็นผู้ตัดสินใจคุณค่านั้น นักประเมินจะต้องมีการสร้างพื้นฐานความรู้ด้านการประเมินให้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียเข้าใจแนวคิดการประเมินดีเพียงพอเสียก่อน จึงจะสามารถดำเนินการได้ ทั้งนี้แต่ละแนวคิดมีข้อดีและข้อจำกัดแตกต่างกันการใช้แนวคิดที่หลากหลายในการประเมินนั้นสามารถให้องค์ประกอบการประเมินและเพิ่มสารสนเทศที่ได้เป็นอย่างดี ท้ายที่สุดคือเพื่อสร้างความสัมพันธ์ระหว่างแนวคิดทางการประเมินแต่ละแนวคิดให้มากขึ้น

หลักสูตรปริญญาตรีสายเทคโนโลยีหรือสายปฏิบัติการ เริ่มเปิดสอนตั้งแต่ปีการศึกษา 2556 มีนักศึกษาสำเร็จการศึกษาแล้วรวม 3 รุ่น จำนวนทั้งสิ้น 480 (ข้อมูล ณ วันที่ 2/9/2558) จากสภาพการจัดการอาชีวศึกษาระดับปริญญาตรีที่มีเอกลักษณ์เฉพาะและค่อนข้างมีความหลากหลายในการจัดการเรียนการสอน สถาบันบางแห่งได้มีการดำเนินการในระบบหลักสูตรจนถึงการรายงานผลการดำเนินการหลักสูตร (คอต. 7) แต่บางแห่งก็ยังไม่ได้มีการดำเนินการ และสอศ.ยังไม่ได้มีการดำเนินการประเมินเกี่ยวกับการดำเนินการอีกทั้งรูปแบบในการประเมินหลักสูตร ขาดตัวชี้วัดที่เหมาะสมกับการจัดหลักสูตรอาชีวศึกษาระดับปริญญาตรี และเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลที่ชัดเจน อีกทั้งจากที่ผ่านมาผู้บริหาร อาจารย์และบุคลากรในสถานศึกษายังไม่มีประสบการณ์ในการประเมินหลักสูตร จึงขาดความพร้อมของบุคลากรในการดำเนินการดังกล่าว ทำให้ขาดข้อมูลสารสนเทศที่มีความเหมาะสมสอดคล้องกับสถานการณ์ปัจจุบันเพื่อการตัดสินใจในการพัฒนาปรับปรุงหลักสูตรอย่างต่อเนื่อง จึงอาจส่งผลกระทบต่อคุณภาพของการจัดการเรียนการสอน และคุณภาพของผู้สำเร็จการศึกษาซึ่งมีความสำคัญในการพัฒนากำลังคนด้านวิชาชีพให้เป็นผู้มีความรอบรู้ มีสมรรถนะในการปฏิบัติ และพัฒนางานระดับเทคโนโลยีของไทย อีกทั้งต้องคำนึงถึงคุณภาพและมาตรฐานในระดับปริญญาตรีสายเทคโนโลยีที่ต้องสอดคล้องกับ

เกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรตามที่ สกอ. รับผิดชอบในระดับการศึกษาดังกล่าว ซึ่งจะต้องมีการพัฒนาปรับปรุง ในระยะต่อไปให้มีความชัดเจนมากขึ้น เป็นเหตุให้ผู้วิจัยสนใจเกี่ยวกับการพัฒนารูปแบบการประเมิน หลักสูตรอาชีวศึกษาระดับปริญญาตรีสายเทคโนโลยีหรือปฏิบัติการ ซึ่งผลการวิจัยครั้งนี้จะเป็นแนวทาง ให้กับผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการดำเนินการจัดการหลักสูตรอาชีวศึกษาระดับปริญญาตรีนำไปประยุกต์ใช้ในการ ประเมินหลักสูตรดังกล่าวได้อย่างเป็นรูปธรรมและเหมาะสมกับสถานการณ์การเปลี่ยนแปลงทั้งทางด้าน เศรษฐกิจและสังคม โดยการพัฒนาแบบการประเมินหลักสูตรอาชีวศึกษาระดับปริญญาตรีนี้ ผู้วิจัย มุ่งพัฒนารูปแบบการประเมินภายใต้การประยุกต์ใช้การประเมินพหุแนวคิด (Multiple Evaluation Approaches) ที่สอดคล้องกับกับบริบทการจัดการหลักสูตรอาชีวศึกษาระดับปริญญาตรีที่เป็นเอกลักษณ์ มีความหลากหลายทั้งในมุมมองของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องและการจัดการเรียนการสอนเพื่อให้ได้สารสนเทศ เกี่ยวกับหลักสูตรที่สมบูรณ์ในทุกมิติและตรงตามความต้องการของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่าย

คำถามการวิจัย

1. การพัฒนารูปแบบการประเมินหลักสูตรการอาชีวศึกษาระดับปริญญาตรี โดยประยุกต์ใช้ การประเมินพหุแนวคิด ควรมีลักษณะอย่างไร
 - 1.1 บริบทการประเมินหลักสูตรการอาชีวศึกษาระดับปริญญาตรีมีลักษณะอย่างไร
 - 1.2 แนวคิดการประเมินหลักสูตรการอาชีวศึกษาระดับปริญญาตรี โดยประยุกต์ใช้ การประเมินพหุแนวคิดที่เหมาะสมควรมีลักษณะอย่างไร
 - 1.3 องค์ประกอบ ตัวบ่งชี้ และเกณฑ์การประเมินหลักสูตรการอาชีวศึกษาระดับ ปริญญาตรี โดยประยุกต์ใช้การประเมินพหุแนวคิด ที่เหมาะสมควรมีลักษณะอย่างไร
2. รูปแบบการประเมินหลักสูตรการอาชีวศึกษาระดับปริญญาตรีที่พัฒนาขึ้นมีประสิทธิภาพ มากน้อยเพียงใด

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อพัฒนารูปแบบการประเมินหลักสูตรการอาชีวศึกษาระดับปริญญาตรี โดยประยุกต์ใช้ การประเมินพหุแนวคิด ซึ่งมีวัตถุประสงค์เฉพาะดังนี้
 - 1.1 เพื่อวิเคราะห์บริบทการประเมินหลักสูตรการอาชีวศึกษาระดับปริญญาตรี
 - 1.2 เพื่อกำหนดแนวคิดการประเมินหลักสูตรการอาชีวศึกษาระดับปริญญาตรี โดยประยุกต์ใช้การประเมินพหุแนวคิด
 - 1.3 เพื่อพัฒนาองค์ประกอบ ตัวบ่งชี้ และเกณฑ์การประเมินหลักสูตร การอาชีวศึกษาระดับปริญญาตรี โดยประยุกต์ใช้การประเมินพหุแนวคิด

2. เพื่อทดลองใช้ และประเมินประสิทธิภาพของรูปแบบการประเมินหลักสูตรการอาชีวศึกษาระดับปริญญาตรีที่พัฒนาขึ้น กับหลักสูตรประเภทวิชาอุตสาหกรรม และประเภทวิชาบริหารธุรกิจ

ขอบเขตของการวิจัย

1. การวิจัยนี้มุ่งพัฒนารูปแบบการประเมินหลักสูตรการอาชีวศึกษาระดับปริญญาตรีสายเทคโนโลยีหรือปฏิบัติการ ซึ่งเป็นหลักสูตรเทคโนโลยีบัณฑิต (ทล.บ.) ที่มีการดำเนินการตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิอาชีวศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2556 มาตรฐานคุณวุฒิอาชีวศึกษาระดับปริญญาตรีสายเทคโนโลยีหรือสายปฏิบัติการ พ.ศ. 2556 กรอบคุณวุฒิการศึกษาวิชาชีพระดับปริญญาตรีสายเทคโนโลยีหรือสายปฏิบัติการ พ.ศ. 2556 ที่อยู่ในความรับผิดชอบของสถาบันการอาชีวศึกษาและสถาบันการอาชีวศึกษาเกษตรทั้งสิ้น 23 แห่ง ซึ่งมีการจัดการเรียนการสอนแบบทวิภาคี ประกอบด้วย 29 สาขาวิชา คือ คือสาขาวิชาเทคโนโลยีไฟฟ้า สาขาวิชาเทคโนโลยียานยนต์ สาขาวิชาเทคโนโลยีแม่พิมพ์ สาขาวิชาเทคโนโลยีอิเล็กทรอนิกส์ สาขาวิชาเทคโนโลยียาง สาขาวิชาเทคโนโลยีสถาปัตยกรรม สาขาวิชาเทคโนโลยีการก่อสร้าง สาขาวิชาเทคโนโลยีอุตสาหกรรมเครื่องเรือนและตกแต่งภายใน สาขาวิชาเทคโนโลยีสารสนเทศ สาขาวิชาการบัญชี สาขาวิชาการตลาด สาขาวิชาคอมพิวเตอร์ธุรกิจ สาขาวิชาการจัดการสำนักงาน สาขาวิชาการจัดการโลจิสติกส์ สาขาวิชาดิจิทัลกราฟิก สาขาวิชาออกแบบผลิตภัณฑ์ สาขาวิชาวิจิตรศิลป์ สาขาวิชาช่างทองหลวง สาขาวิชาออกแบบรูปพรรณอัญมณีและเครื่องประดับ สาขาวิชาเทคโนโลยีอาหารและโภชนาการ สาขาวิชาเทคโนโลยีการออกแบบแฟชั่น สาขาวิชาการจัดการงานคหกรรม สาขาวิชาเทคโนโลยีการผลิตพืช สาขาวิชาเทคโนโลยีการผลิตสัตว์ สาขาวิชาเทคโนโลยีเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ สาขาวิชาเทคโนโลยีแปรรูปสัตว์น้ำ สาขาวิชาการท่องเที่ยว สาขาวิชาการโรงแรม และสาขาวิชาเทคโนโลยีเครื่องกลเรือ ของสถาบันการอาชีวศึกษา

2. การพัฒนารูปแบบการประเมินหลักสูตรอาชีวศึกษาระดับปริญญาตรีครั้งนี้ มุ่งพัฒนารูปแบบการประเมินหลักสูตรที่สามารถนำไปใช้เป็นแนวทางการประเมินหลักสูตรได้อย่างเป็นรูปธรรมและสอดคล้องกับมาตรฐานคุณวุฒิอาชีวศึกษาระดับปริญญาตรีสายเทคโนโลยีหรือสายปฏิบัติการ พ.ศ. 2556 และกรอบคุณวุฒิการศึกษาวิชาชีพระดับปริญญาตรีสายเทคโนโลยีหรือสายปฏิบัติการ พ.ศ. 2556 โดยประยุกต์ใช้การประเมินพหุแนวคิด (Multiple Evaluation Approaches) ที่มีความสอดคล้องกับบริบทการจัดการหลักสูตรและการเรียนการสอนอาชีวศึกษาระดับปริญญาตรี เพื่อให้ได้สารสนเทศในการนำไปใช้ในการตัดสินใจและตัดสินใจคุณค่าเกี่ยวกับหลักสูตรที่สมบูรณ์ครอบคลุมในทุกมิติและตอบสนองต่อความต้องการของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่าย

3. องค์ประกอบ และตัวบ่งชี้ของการประเมินหลักสูตรการอาชีวศึกษาระดับปริญญาตรี สายเทคโนโลยีหรือปฏิบัติการ ประกอบด้วย 7 องค์ประกอบ 29 ตัวบ่งชี้ ประกอบด้วยตัวบ่งชี้ 2 ประเภท ได้แก่ 1) ตัวบ่งชี้ทั่วไป เพื่อใช้ในการประเมินหลักสูตรการอาชีวศึกษาระดับปริญญาตรีทุกสาขาวิชา และมีเกณฑ์การประเมินเดียวกัน และ 2) ตัวบ่งชี้เฉพาะ เพื่อประเมินหลักสูตรการอาชีวศึกษาระดับปริญญาตรี เฉพาะสาขาวิชา โดยมีเกณฑ์การประเมินตามที่ระบุในตัวบ่งชี้ผลการดำเนินงานของแต่ละหลักสูตร (คอกศ. 2) สำหรับการวิจัยนี้ประกอบด้วย 2 ประเภทวิชา คือประเภทวิชาอุตสาหกรรมและประเภทวิชาบริหารธุรกิจ เนื่องจากเป็นประเภทวิชาที่เปิดสอนมากที่สุดและสอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงานตามยุทธศาสตร์ไทยแลนด์ 4.0

นิยามศัพท์เฉพาะที่ใช้ในการวิจัย

รูปแบบการประเมินหลักสูตร หมายถึง วิธีการและกระบวนการดำเนินงานประเมินหลักสูตรที่ครอบคลุมรายละเอียดเกี่ยวกับวัตถุประสงค์และการออกแบบการประเมิน วิธีการประเมิน การเก็บรวบรวมข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูล การรายงานผลการประเมิน และข้อมูลป้อนกลับ/ การนำผลการประเมินไปใช้ประโยชน์ ที่สามารถนำไปประยุกต์ใช้เป็นแนวทางการประเมินหลักสูตรการอาชีวศึกษาระดับปริญญาตรีได้อย่างเป็นรูปธรรมที่ครอบคลุมในทุกมิติและตอบสนองต่อความต้องการของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่าย

การประเมินพหุแนวคิด หมายถึง กระบวนการดำเนินการอย่างเป็นระบบเพื่อการตัดสินคุณค่าของหลักสูตรโดยการบูรณาการแนวคิดการประเมินเชิงระบบ และแนวคิดการประเมินเชิงคุณภาพ 3 แนวคิด ประกอบด้วย 1) แนวคิด CIPIEST model ซึ่งเป็นแนวคิดในกลุ่มแนวคิดการประเมินที่ยึดความต้องการตัดสินใจเป็นหลัก (Decision-Based Model) 2) แนวคิด Discrepancy model ซึ่งเป็นแนวคิดในกลุ่มแนวคิดการประเมินที่ยึดเกณฑ์หรือมาตรฐานเป็นหลัก (Criterion-Based Models) และ 3) แนวคิดการประเมินที่เน้นการนำผลไปใช้ประโยชน์ (Utilization- focused Approach) เพื่อเป็นพื้นฐานในการออกแบบกรอบแนวทางการประเมินหลักสูตรให้สอดคล้องกับบริบทของหลักสูตรฐานสมรรถนะและการจัดการเรียนการสอนแบบทวิภาคีในหลักสูตรการอาชีวศึกษาระดับปริญญาตรีและแนวโน้มความต้องการใช้สารสนเทศจากการประเมิน และสามารถสร้างข้อค้นพบที่ครอบคลุม และได้สารสนเทศทางการประเมินเชิงลึกที่เพียงพอต่อตัดสินใจในการพัฒนาหรือปรับปรุงหลักสูตรต่อไป และมุ่งเน้นการนำผลการประเมินไปใช้อย่างแท้จริง

องค์ประกอบของรูปแบบการประเมินหลักสูตร หมายถึง ส่วนประกอบหรือข้อความที่เป็นสาระสำคัญในรูปแบบการประเมินหลักสูตรที่นำไปสู่แนวทางการปฏิบัติในการประเมินหลักสูตร การอาชีวศึกษาระดับปริญญาตรี ประกอบด้วย 6 องค์ประกอบได้แก่ 1) วัตถุประสงค์และการออกแบบการประเมิน 2) วิธีการประเมิน 3) การเก็บรวบรวมข้อมูล 4) การวิเคราะห์ข้อมูล 5) การรายงานผลการประเมิน และ 6) ข้อมูลป้อนกลับ/ การนำผลการประเมินไปใช้ประโยชน์

องค์ประกอบของการประเมิน หมายถึง ประเด็นสำคัญที่เกี่ยวกับหลักสูตรและการบริหารหลักสูตร การจัดการเรียนการสอน เพื่อนำมาใช้ในการพิจารณาตัดสินคุณค่าของหลักสูตรตามวัตถุประสงค์การประเมินที่กำหนด ประกอบด้วย 7 องค์ประกอบ 29 ตัวบ่งชี้ ได้แก่ 1) องค์ประกอบด้านบริบท (Context evaluation) 2) องค์ประกอบด้านปัจจัยนำเข้า (Input evaluation) 3) องค์ประกอบด้านกระบวนการ (Process evaluation) 4) องค์ประกอบด้านผลกระทบ (Impact evaluation) 5) องค์ประกอบด้านประสิทธิผล (Effectiveness evaluation) 6) องค์ประกอบด้านความยั่งยืน (Sustainability evaluation) 7) องค์ประกอบด้านการถ่ายทอดความสำเร็จ (Transportability evaluation)

ตัวบ่งชี้ หมายถึง สารสนเทศตัวแปรหรือค่าที่สังเกตได้ ซึ่งใช้บ่งบอกสถานภาพหรือสะท้อนลักษณะของทรัพยากรการดำเนินงานหรือผลการดำเนินงาน ที่เกี่ยวกับหลักสูตรการอาชีวศึกษาระดับปริญญาตรี จำนวนทั้งสิ้น 29 ตัวบ่งชี้หลัก 67 ตัวบ่งชี้ย่อย โดยแบ่งเป็น 2 ประเภท ได้แก่ 1) ตัวบ่งชี้ทั่วไป เพื่อใช้ในการประเมินหลักสูตรการอาชีวศึกษาระดับปริญญาตรีทุกสาขาวิชา และมีเกณฑ์การประเมินเดียวกัน และ 2) ตัวบ่งชี้เฉพาะ เพื่อประเมินหลักสูตรการอาชีวศึกษาระดับปริญญาตรี เฉพาะสาขาวิชา โดยมีเกณฑ์การประเมินตามที่ระบุในตัวบ่งชี้ผลการดำเนินงานของแต่ละหลักสูตร (คอต. 2)

เกณฑ์การประเมิน หมายถึง ข้อความหรือตัวเลขที่กำหนดไว้เป็นแนวทางในการเทียบเคียงพิจารณาตัดสินประสิทธิภาพหรือความสำเร็จของหลักสูตรการอาชีวศึกษาระดับปริญญาตรี โดยประกอบด้วยเกณฑ์การประเมิน 2 ส่วน ได้แก่ 1) เกณฑ์การประเมินหลักสูตรตามข้อกำหนดต่างๆ ได้แก่ ระบบการประกันคุณภาพการศึกษาภายในระดับหลักสูตร (สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา, 2558) เกณฑ์การประเมินหลักสูตรตามรายละเอียดของหลักสูตรเทคโนโลยีบัณฑิต (มคอ. 1) และแนวทางการปฏิบัติการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีตามประกาศกระทรวงศึกษาธิการ (ศูนย์อาชีวศึกษาทวิภาคี, 2557) และ 2) เกณฑ์การตัดสินผลการประเมินแต่ละองค์ประกอบ/ ตัวบ่งชี้

การศึกษาระบบทวิภาคี หมายถึง การจัดการศึกษาวิชาชีพที่เกิดจากข้อตกลงระหว่างสถานศึกษา อาชีวศึกษาหรือสถาบันกับสถานประกอบการ รัฐวิสาหกิจ หรือหน่วยงานของรัฐ ในเรื่องการจัดหลักสูตร การเรียนการสอน การวัดและประเมินผล โดยผู้เรียนใช้เวลาส่วนหนึ่งในสถานศึกษาอาชีวศึกษาหรือสถาบัน และเรียนภาคปฏิบัติในสถานประกอบการ รัฐวิสาหกิจ หรือหน่วยงานของรัฐ เป็นไปตามพระราชบัญญัติ การอาชีวศึกษา พ.ศ. 2551

ปริญญาตรีสายเทคโนโลยีหรือสายปฏิบัติการ หมายถึง การศึกษาตามหลักสูตรเทคโนโลยีบัณฑิต (ต่อเนื่อง) หลังจากจบหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) หรือเทียบเท่า ใช้อักษรย่อว่า ทล.บ. ที่คณะกรรมการการอาชีวศึกษาจัดขึ้น เพื่อผลิตบัณฑิตที่มีความรอบรู้ทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ เน้นความรู้ สมรรถนะและทักษะด้านวิชาชีพตามข้อกำหนดตามมาตรฐานวิชาชีพหรือมีสมรรถนะและทักษะ ด้านการปฏิบัติเชิงเทคนิคในศาสตร์สาขาวิชานั้นๆ ประกอบด้วย 29 สาขาวิชา

สถาบันการอาชีวศึกษา หมายถึง สถาบันอุดมศึกษาด้านวิชาชีพและเทคโนโลยี ที่เกิดจากการรวม สถานศึกษาอาชีวศึกษาของรัฐสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาขึ้นเป็นสถาบัน มีวัตถุประสงค์ ให้การศึกษา ส่งเสริมวิชาการและวิชาชีพชั้นสูงที่ชำนาญการปฏิบัติ การสอน การวิจัย การถ่ายทอด วิทยาการและเทคโนโลยี ทะนุบำรุงศาสนา ศิลปะและวัฒนธรรม และอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม รวมทั้งให้บริการ วิชาการและวิชาชีพสู่สังคม

สถานประกอบการ หมายถึง สถานประกอบการที่ร่วมมือกับสถานศึกษาอาชีวศึกษาหรือสถาบัน การอาชีวศึกษาในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาเพื่อจัดการอาชีวศึกษาและการฝึกอบรมวิชาชีพ ตามหลักเกณฑ์ที่คณะกรรมการการอาชีวศึกษากำหนด

มาตรฐานการอาชีวศึกษา หมายถึง ข้อกำหนดเกี่ยวกับคุณลักษณะ คุณภาพและมาตรฐาน ในการจัดการอาชีวศึกษาที่พึงประสงค์ เพื่อใช้เป็นเกณฑ์ในการส่งเสริม การกำกับดูแล การตรวจสอบ การประเมินผล และการประกันคุณภาพการจัดการอาชีวศึกษา ซึ่งเป็นไปตามมาตรฐานคุณวุฒิอาชีวศึกษา ระดับปริญญาตรีสายเทคโนโลยีหรือสายปฏิบัติการ พ.ศ. 2556

ประสิทธิภาพของรูปแบบการประเมินหลักสูตร หมายถึง ระดับการบรรลุผลตามเป้าหมายของการใช้รูปแบบการประเมินหลักสูตร ซึ่งพิจารณาจากองค์ประกอบตามมาตรฐานการประเมินที่กำหนด โดยคณะกรรมการร่วมในการกำหนดมาตรฐานการประเมิน (The Joint Committee on Standards for Educational Evaluation) ประกอบด้วยมาตรฐานด้านอรรถประโยชน์ (Utility Standards) มาตรฐานด้านความเป็นไปได้ (Feasibility Standards) มาตรฐานด้านความเหมาะสม (Propriety Standards) และมาตรฐานด้านความถูกต้อง (Accuracy Standards) และมาตรฐานด้านความรับผิดชอบต่อการประเมิน (Evaluation Accountability Standards)

ประโยชน์ที่ได้รับ

การพัฒนารูปแบบการประเมินหลักสูตรการอาชีวศึกษาระดับปริญญาตรี โดยประยุกต์ใช้การประเมินพหุแนวคิดได้สารสนเทศที่เป็นประโยชน์ทั้งในด้านวิชาการและด้านการบริหารดังนี้

1. ประโยชน์ด้านวิชาการ

1.1 มีรูปแบบการประเมินหลักสูตรที่มีประสิทธิภาพเหมาะสมกับการจัดการศึกษาระดับปริญญาตรีสายเทคโนโลยีหรือปฏิบัติการของสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา

1.2 มีการขยายแนวคิดในการพัฒนากระบวนการใหม่ในการประเมินหลักสูตรให้มีความหลากหลาย

2. ประโยชน์ด้านการบริหาร

2.1 มีสารสนเทศจากการประเมินที่ครอบคลุมบริบทของหลักสูตรและความต้องการของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย เพื่อประกอบการพิจารณาตัดสินใจของผู้บริหาร ในการพัฒนา ปรับปรุงหลักสูตรให้มีคุณภาพ สอดคล้องกับเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรของ สกอ. และสอศ. ต่อไป

2.2 มีสารสนเทศจากการประเมิน ที่สามารถนำไปใช้ในการปรับปรุงหลักสูตร และการจัดการศึกษาระดับปริญญาตรีสายเทคโนโลยีหรือปฏิบัติการ ที่สอดคล้องตามความต้องการของสถานประกอบการ

2.3 มีเครื่องมือช่วยในการบริหารจัดการหลักสูตรอาชีวศึกษาระดับปริญญาตรีให้เป็นไปตามกระบวนการอย่างเหมาะสม

2.4 มีแนวทางการนำเสนอผลการประเมินหลักสูตรไปใช้ประโยชน์อย่างเป็นรูปธรรม และเป็นที่ยอมรับจากผู้เกี่ยวข้อง

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการประเมินหลักสูตรการอาชีวศึกษาระดับปริญญาตรี โดยประยุกต์ใช้การประเมินพหุแนวคิด ผู้วิจัยขอนำเสนอสาระสำคัญที่ได้จากการศึกษาแบ่งเป็น 4 ตอน ตามลำดับดังนี้

ตอนที่ 1 มโนทัศน์เกี่ยวกับหลักสูตรการอาชีวศึกษาระดับปริญญาตรี

ตอนที่ 2 มโนทัศน์เกี่ยวกับการประเมินหลักสูตร

ตอนที่ 3 มโนทัศน์เกี่ยวกับการประเมินพหุแนวคิด (Multiple evaluation approaches)

ตอนที่ 4 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ตอนที่ 1 มโนทัศน์เกี่ยวกับหลักสูตรการอาชีวศึกษาระดับปริญญาตรีสายเทคโนโลยีหรือปฏิบัติการ

ตามความในพระราชบัญญัติการอาชีวศึกษา พ.ศ. 2551 ได้มีบทบัญญัติในมาตรา 9 ระบุว่า การจัดการอาชีวศึกษาและการฝึกอบรมวิชาชีพ ให้จัดตามหลักสูตรที่คณะกรรมการการอาชีวศึกษากำหนดได้แก่

- 1) ประกาศนียบัตรวิชาชีพ
- 2) ประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง
- 3) ปริญญาตรีสายเทคโนโลยีหรือสายปฏิบัติการ

คณะกรรมการการอาชีวศึกษาอาจกำหนดหลักสูตรที่จัดขึ้นเพื่อความรู้ หรือทักษะในการประกอบอาชีพหรือการศึกษาต่อ ซึ่งจัดขึ้นเป็นโครงการหรือสำหรับกลุ่มเป้าหมายเฉพาะได้

ในการศึกษาเกี่ยวกับหลักสูตรการอาชีวศึกษาระดับปริญญาตรีสายเทคโนโลยีหรือปฏิบัติการ มีวัตถุประสงค์เพื่อให้เกิดความรู้ ความเข้าใจบริบทและการบริหารจัดการหลักสูตรการอาชีวศึกษาระดับปริญญาตรี โดยมีเนื้อหาในการนำเสนอ 6 ส่วน ประกอบด้วย กรอบมาตรฐานคุณวุฒิอาชีวศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2556 มาตรฐานคุณวุฒิอาชีวศึกษาระดับปริญญาตรีสายเทคโนโลยีหรือสายปฏิบัติการ พ.ศ. 2556 กรอบคุณวุฒิการศึกษาวิชาชีพระดับปริญญาตรีสายเทคโนโลยีหรือสายปฏิบัติการ พ.ศ. 2556 การรวมสถานศึกษาอาชีวศึกษาเพื่อจัดตั้งสถาบันการอาชีวศึกษา พ.ศ. 2555 การพัฒนาหลักสูตรการอาชีวศึกษา มาตรฐานการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี มาตรฐานการอาชีวศึกษาระดับปริญญา พ.ศ. 2558 และการจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษา ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1.1 กรอบมาตรฐานคุณวุฒิอาชีวศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2556

กรอบมาตรฐานคุณวุฒิอาชีวศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2556 มีวัตถุประสงค์เพื่อใช้ในการกำหนดมาตรฐานคุณวุฒิอาชีวศึกษาในแต่ละระดับ เพื่อให้สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา สถาบันการศึกษา และสถานศึกษาใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาหรือปรับปรุงหลักสูตร การจัดการเรียนการสอนและการพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาโดยดำเนินการ ตามแนวทางการปฏิบัติตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิอาชีวศึกษาแห่งชาติที่คณะกรรมการการอาชีวศึกษากำหนดเพื่อให้สามารถผลิตผู้สำเร็จการศึกษาที่มีคุณภาพและเพื่อประโยชน์ต่อการรับรองมาตรฐานคุณวุฒิผู้สำเร็จการศึกษา ประกอบด้วยประเด็นสำคัญ ดังนี้

1. ระดับคุณวุฒิอาชีวศึกษา ได้แก่ 1) ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ 2) ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (3) ระดับปริญญาตรีสายเทคโนโลยีหรือสายปฏิบัติการ

2. คุณภาพของผู้สำเร็จการศึกษาทุกระดับคุณวุฒิ ประเภทวิชาและสาขาวิชาต้องครอบคลุมอย่างน้อย 3 ด้าน คือ 1) ด้านคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ได้แก่ คุณธรรม จริยธรรม จรรยาบรรณวิชาชีพ พฤติกรรมลักษณะนิสัย และทักษะทางปัญญา 2) ด้านสมรรถนะหลักและสมรรถนะทั่วไป ได้แก่ ความรู้และทักษะการสื่อสาร การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ การพัฒนาการเรียนรู้และการปฏิบัติงาน การทำงานร่วมกับผู้อื่น การใช้กระบวนการทางวิทยาศาสตร์ การประยุกต์ใช้ตัวเลข การจัดการและการพัฒนางาน 3) ด้านสมรรถนะวิชาชีพ ได้แก่ ความสามารถในการประยุกต์ใช้ความรู้และทักษะในสาขาวิชาชีพสู่การปฏิบัติจริง รวมทั้งประยุกต์สู่อชีพ

3. ชื่อคุณวุฒิ โครงสร้างหลักสูตร จำนวนหน่วยกิต ระยะเวลาในการศึกษาต้องเป็นไปตามมาตรฐานคุณวุฒิอาชีวศึกษาแต่ละระดับ

4. ให้สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา สถาบันการศึกษาและสถานศึกษาจัดให้มีการประเมินเพื่อพัฒนาหลักสูตรที่อยู่ในความรับผิดชอบอย่างต่อเนื่อง อย่างน้อยทุก 5 ปี

5. ให้สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา กำกับดูแล ติดตามและประเมินผลการจัดการอาชีวศึกษา เพื่อให้เป็นไปอย่างมีคุณภาพและได้มาตรฐานตามวัตถุประสงค์ของประกาศนี้

1.2 มาตรฐานคุณวุฒิอาชีวศึกษาระดับปริญญาตรีสายเทคโนโลยีหรือสายปฏิบัติการ พ.ศ. 2556

คุณวุฒิอาชีวศึกษาระดับปริญญาตรีสายเทคโนโลยีหรือสายปฏิบัติการ กำหนดให้ผู้สำเร็จการศึกษามีคุณภาพครอบคลุมอย่างน้อย 3 ด้าน คือ ด้านคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ด้านสมรรถนะหลักและสมรรถนะทั่วไป และด้านสมรรถนะวิชาชีพ สามารถศึกษาค้นคว้า พัฒนานวัตกรรมและเทคโนโลยีในวิชาการสัมพันธ์กับวิชาชีพเพื่อประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติงานในขอบเขตที่กว้างขวางวางแผน และบริหารงานการผลิตหรือบริการในงานอาชีพ มีส่วนร่วมพัฒนาและริเริ่มวิธีการปฏิบัติ

รับผิดชอบ ต่อตนเอง ผู้อื่นและหมู่คณะ มีอิสระในการปฏิบัติงานที่ซับซ้อนหรือจัดการงานผู้อื่น รวมทั้งมีคุณธรรม จริยธรรม จรรยาบรรณวิชาชีพ เจตคติและกิจนิสัยที่เหมาะสมในการทำงาน และ กำหนดให้ใช้ชื่อคุณวุฒิการศึกษา ปริญญาเทคโนโลยีบัณฑิต ใช้อักษรย่อ ทล.บ.

1.2.1 ปรัชญาและวัตถุประสงค์ของการจัดการอาชีวศึกษาระดับปริญญาตรี สายเทคโนโลยีหรือสายปฏิบัติการ

มุ่งให้มีความสัมพันธ์สอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ แผนการศึกษาแห่งชาติ ปรัชญาการอาชีวศึกษา และมาตรฐานการศึกษาวิชาชีพหรือมาตรฐานสมรรถนะ ของสาขาวิชานั้น ๆ ในการจัดการศึกษา โดยมุ่งเน้นผลิตผู้มีความรอบรู้และมีสมรรถนะในการปฏิบัติ และพัฒนา งานระดับเทคโนโลยี สามารถจัดการและควบคุมการทำงาน มีคุณธรรม จริยธรรม จรรยาบรรณวิชาชีพ เจตคติและกิจนิสัยในการทำงาน สอดคล้องกับความต้องการของสังคม ชุมชนและ สถานประกอบการ สามารถประกอบอาชีพอิสระ พัฒนาตนเองให้มีความก้าวหน้าทางวิชาการและวิชาชีพ

1.2.2 โครงสร้างหลักสูตร ประกอบด้วย

1. หมวดวิชาทักษะชีวิต ประกอบด้วยกลุ่มวิชาเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีทักษะในการปรับตัว และดำเนินชีวิตในสังคมสมัยใหม่ เห็นคุณค่าของตนเองและการพัฒนาตน มีความใฝ่รู้ แสวงหาและพัฒนา ความรู้ใหม่ มีความสามารถในการใช้เหตุผล การคิดวิเคราะห์ การแก้ปัญหาและการจัดการ มีทักษะใน การสื่อสาร การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการทำงานร่วมกับผู้อื่น มีคุณธรรม จริยธรรม มนุษยสัมพันธ์ รวมถึงความรับผิดชอบต่อตนเองและสังคม รวมไม่น้อยกว่า 15 หน่วยกิต การจัดวิชาในหมวดวิชา ทักษะชีวิต สามารถทำได้ในลักษณะเป็นรายวิชาหรือลักษณะบูรณาการให้ครอบคลุมกลุ่มวิชาภาษาไทย กลุ่มวิชาภาษาต่างประเทศ กลุ่มวิชาวิทยาศาสตร์ กลุ่มวิชาคณิตศาสตร์ กลุ่มวิชาสังคมศาสตร์ กลุ่มวิชา มนุษยศาสตร์ ในสัดส่วนที่เหมาะสมเพื่อให้บรรลุจุดประสงค์ของหมวดวิชาทักษะชีวิต

2. หมวดวิชาทักษะวิชาชีพ ประกอบด้วยกลุ่มวิชาที่พัฒนาผู้เรียนให้เกิดสมรรถนะวิชาชีพ มีความสามารถในการคิดวิเคราะห์ วางแผน จัดการ ประเมินผล แก้ปัญหา ควบคุมงาน สอนงาน และ พัฒนางาน โดยบูรณาการความรู้และทักษะในการปฏิบัติงาน รวมทั้งประยุกต์สู่อาชีพ รวมไม่น้อยกว่า 51 หน่วยกิต ประกอบด้วย 4 กลุ่ม ดังนี้ 1) กลุ่มทักษะวิชาชีพเฉพาะ 2) กลุ่มทักษะวิชาชีพเลือก 3) ฝึกประสบการณ์ทักษะวิชาชีพ 4) โครงการพัฒนาทักษะวิชาชีพ ในการกำหนดให้เป็นสาขาวิชาใด สาขาวิชาหนึ่ง ต้องศึกษากลุ่มทักษะวิชาชีพเฉพาะในสาขาวิชานั้นๆ รวมไม่น้อยกว่า 30 หน่วยกิต นอกจากนี้กำหนดให้มีโครงการพัฒนาทักษะวิชาชีพ จำนวน 6 หน่วยกิต ในกรณีที่จัดการศึกษาระบบ ทวิภาคีอาจยกเว้นการฝึกประสบการณ์ทักษะวิชาชีพได้

3. หมวดวิชาเลือกเสรี ประกอบด้วยวิชาที่เกี่ยวกับทักษะชีวิตหรือทักษะวิชาชีพ เพื่อเปิด โอกาสให้ผู้เรียนเลือกเรียนตามความถนัดและความสนใจเพื่อการประกอบอาชีพ หรือการศึกษาต่อรวมไม่ น้อยกว่า 6 หน่วยกิต

การยกเว้นการเรียนรายวิชาในหมวดวิชาทักษะชีวิต หมวดวิชาทักษะวิชาชีพ และหมวดวิชาเลือกเสรี สามารถทำได้โดยการเทียบโอนผลการเรียน หรือโดยการเทียบโอนความรู้และประสบการณ์เข้าสู่ หน่วยกิตตามหลักสูตร ตามหลักเกณฑ์และแนวปฏิบัติที่คณะกรรมการการอาชีวศึกษากำหนด

การจัดการศึกษาในระบบและระบบทวิภาคีใช้ระยะเวลา 2 ปีการศึกษา การจัดการภาคเรียนให้ใช้ระบบทวิภาค โดยกำหนดให้ 1 ปีการศึกษาแบ่งออกเป็น 2 ภาคเรียน และใน 1 ภาคเรียนปกติมีระยะเวลาศึกษาไม่น้อยกว่า 18 สัปดาห์ สำหรับภาคเรียนฤดูร้อนให้กำหนดระยะเวลาและจำนวนหน่วยกิตให้มีสัดส่วนเทียบเคียงกันได้กับภาคเรียนปกติ

1.2.3 การคิดหน่วยกิตต่อภาคเรียน

1. รายวิชาทฤษฎีที่ใช้เวลาบรรยายหรืออภิปราย ไม่น้อยกว่า 18 ชั่วโมง เท่ากับ 1 หน่วยกิต
 2. รายวิชาปฏิบัติที่ใช้เวลาในการทดลองหรือฝึกปฏิบัติให้ห้องปฏิบัติการ ไม่น้อยกว่า 36 ชั่วโมง เท่ากับ 1 หน่วยกิต
 3. รายวิชาปฏิบัติที่ใช้เวลาในการฝึกปฏิบัติในโรงฝึกงานหรือภาคสนาม ไม่น้อยกว่า 54 ชั่วโมงเท่ากับ 1 หน่วยกิต
 4. การฝึกอาชีพในการศึกษาระบบทวิภาคี ไม่น้อยกว่า 54 ชั่วโมง เท่ากับ 1 หน่วยกิต
 5. การฝึกประสบการณ์ทักษะวิชาชีพในสถานประกอบการ ไม่น้อยกว่า 54 ชั่วโมง เท่ากับ 1 หน่วยกิต
 6. การทำโครงการพัฒนาทักษะวิชาชีพ ไม่น้อยกว่า 54 ชั่วโมงเท่ากับ 1 หน่วยกิต
- มีจำนวนหน่วยกิตรวมระหว่าง 72- 87 หน่วยกิต

1.2.4 เงื่อนไขการจัดการเรียนรู้ ประกอบด้วย

1. สถาบันการอาชีวศึกษาต้องจัดเตรียมความพร้อมในด้านอาคารสถานที่ ครุภัณฑ์ คณาจารย์และบุคลากรทางการศึกษา ให้เหมาะสมและเพียงพอในการพัฒนาผู้เรียนอย่างมีคุณภาพ
2. การจัดอัตราส่วนของเวลาการเรียนรู้ภาคทฤษฎีต่อภาคปฏิบัติในหมวดวิชาทักษะวิชาชีพ ประมาณ 40 ต่อ 60 ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับลักษณะหรือกระบวนการจัดการเรียนรู้ของแต่ละสาขาวิชา
3. สถาบันการอาชีวศึกษาต้องให้ความสำคัญกับการฝึกอาชีพเน้นการจัดการศึกษาระบบทวิภาคี โดยร่วมมือกับสถานประกอบการในการจัดการเรียนการสอนตามหลักเกณฑ์ที่คณะกรรมการ การอาชีวศึกษากำหนด
4. สถาบันการอาชีวศึกษาต้องจัดให้ผู้เรียนจัดทำโครงการพัฒนาทักษะวิชาชีพตามโครงสร้างหลักสูตร จำนวน 6 หน่วยกิต สอดคล้องกับงานอาชีพสู่การปฏิบัติอย่างเป็นรูปธรรม
5. สถาบันการอาชีวศึกษาต้องจัดให้มีการประเมินมาตรฐานวิชาชีพในแต่ละหลักสูตร เพื่อเป็นการประกันคุณภาพการศึกษา

6. สถาบันการอาชีวศึกษาต้องส่งเสริมสนับสนุนให้มีการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร เพื่อพัฒนาทักษะชีวิตและทักษะวิชาชีพ ปลุกฝังคุณธรรม จริยธรรม ค่านิยม ระเบียบวินัย ปลุกฝังจิตสำนึกและเสริมสร้างการเป็นพลเมืองไทยและพลโลก ทำนุบำรุงขนบธรรมเนียมประเพณีอันดีงาม และส่งเสริมการทำงานโดยใช้กระบวนการกลุ่มในการทำประโยชน์ต่อชุมชน

คุณสมบัติผู้เรียนเป็นผู้สำเร็จการศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูงในสาขาวิชาที่ตรงหรือสัมพันธ์กัน

1.2.5 การวัดผลและประเมินผลการเรียน และการสำเร็จการศึกษา ประกอบด้วย

1. การวัดผลและประเมินผลการเรียน ให้เป็นไปตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการ ว่าด้วยการจัดการศึกษาและการประเมินผลตามหลักสูตรปริญญาตรีสายเทคโนโลยีหรือสายปฏิบัติการ

2. การสำเร็จการศึกษา ต้องได้จำนวนหน่วยกิตสะสมครบถ้วนตามโครงสร้างที่กำหนดไว้ในหลักสูตร และได้คะแนนเฉลี่ยสะสมไม่ต่ำกว่า 2.00 จากระบบ 4 ระดับคะแนน และผ่านการประเมินมาตรฐานวิชาชีพ

การให้ปริญญาเกียรตินิยมให้เป็นไปตามที่คณะกรรมการการอาชีวศึกษากำหนด

1.2.6 ข้อกำหนดอื่นๆ ประกอบด้วย

1. การประกันคุณภาพหลักสูตร ให้ทุกหลักสูตรกำหนดระบบประกันคุณภาพไว้ให้ชัดเจนอย่างน้อยประกอบด้วย 4 ประเด็น คือ 1) คุณภาพของผู้สำเร็จการศึกษา 2) การบริหารหลักสูตร 3) ทรัพยากรการจัดการอาชีวศึกษา 4) ความต้องการกำลังคนของตลาดแรงงาน

2. การกำหนดมาตรฐานคุณวุฒิอาชีวศึกษา หลักสูตร และการอนุมัติ

2.1 การปรับปรุง แก้ไข เปลี่ยนแปลง เพิ่มเติมมาตรฐานคุณวุฒิอาชีวศึกษาระดับปริญญาตรีสายเทคโนโลยีหรือสายปฏิบัติการ เป็นหน้าที่ของสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา โดยความเห็นชอบของคณะกรรมการการอาชีวศึกษา และให้ทำเป็นประกาศกระทรวงศึกษาธิการ

2.2 การพัฒนาหลักสูตรหรือการปรับปรุงสาระสำคัญของหลักสูตรตามมาตรฐานคุณวุฒิอาชีวศึกษาระดับปริญญาตรีสายเทคโนโลยีหรือสายปฏิบัติการ ให้เป็นหน้าที่ของสถาบันการอาชีวศึกษา และเสนอสภาสถาบันการอาชีวศึกษาให้ความเห็นชอบ

2.3 การอนุมัติใช้หลักสูตรให้เป็นหน้าที่ของคณะกรรมการการอาชีวศึกษา

2.4 การประกาศใช้หลักสูตรให้ทำเป็นประกาศกระทรวงศึกษาธิการ

3. ให้สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา สถาบันการอาชีวศึกษาจัดให้มีการประเมินเพื่อพัฒนาหลักสูตรที่อยู่ในความรับผิดชอบอย่างต่อเนื่อง อย่างน้อยทุก 5 ปี

4. ในกรณีที่ไม่สามารถปฏิบัติตามประกาศนี้ได้ หรือมีความจำเป็นต้องปฏิบัติ นอกเหนือจากที่กำหนดไว้ในประกาศนี้ ให้อยู่ในดุลยพินิจของคณะกรรมการการอาชีวศึกษาที่จะพิจารณา วินิจฉัยและให้ถือเป็นที่สุด

1.3 กรอบคุณวุฒิการศึกษาวิชาชีพระดับปริญญาตรีสายเทคโนโลยีหรือสายปฏิบัติการ พ.ศ.2556

เพื่อใช้เป็นแนวทางในการพัฒนา/ปรับปรุงหลักสูตรระดับปริญญาตรี 8 ประเภทวิชาจำนวน 29 สาขาวิชา คือ

1. ประเภทวิชาอุตสาหกรรม ประกอบด้วย 1. กรอบคุณวุฒิการศึกษาวิชาชีพระดับปริญญาตรี สาขาวิชาเทคโนโลยีไฟฟ้า 2. กรอบคุณวุฒิการศึกษาวิชาชีพระดับปริญญาตรีสาขาวิชาเทคโนโลยียานยนต์ 3. กรอบคุณวุฒิการศึกษาวิชาชีพระดับปริญญาตรีสาขาวิชาเทคโนโลยีแม่พิมพ์ 4. กรอบคุณวุฒิการศึกษา วิชาชีพระดับปริญญาตรีสาขาวิชาเทคโนโลยีอิเล็กทรอนิกส์ 5. กรอบคุณวุฒิการศึกษา ระดับปริญญาตรี สาขาวิชาเทคโนโลยียาง 6. กรอบคุณวุฒิการศึกษา ระดับปริญญาตรีสาขาวิชาเทคโนโลยีสถาปัตยกรรม 7. กรอบคุณวุฒิการศึกษา ระดับปริญญาตรีสาขาวิชาเทคโนโลยีการก่อสร้าง 8. กรอบคุณวุฒิการศึกษา วิชาชีพระดับปริญญาตรีสาขาวิชาเทคโนโลยีอุตสาหกรรมเครื่องเรือนและตกแต่งภายใน 9. กรอบคุณวุฒิ การศึกษาวิชาชีพระดับปริญญาตรีสาขาวิชาเทคโนโลยีเครื่องกลเรือ

2. ประเภทวิชาเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ประกอบด้วย 10. กรอบคุณวุฒิการศึกษา วิชาชีพระดับปริญญาตรีสาขาวิชาเทคโนโลยีสารสนเทศ

3. ประเภทวิชาบริหารธุรกิจ ประกอบด้วย 11. กรอบคุณวุฒิการศึกษาวิชาชีพระดับปริญญาตรี สาขาวิชาการบัญชี 12. กรอบคุณวุฒิการศึกษาวิชาชีพระดับปริญญาตรี สาขาวิชาการตลาด 13. กรอบคุณวุฒิการศึกษาวิชาชีพระดับปริญญาตรีสาขาวิชาคอมพิวเตอร์ธุรกิจ 14. กรอบคุณวุฒิ การศึกษาวิชาชีพระดับปริญญาตรีสาขาวิชาการจัดการสำนักงาน 15. กรอบคุณวุฒิการศึกษาวิชาชีพระดับ ปริญญาตรีสาขาวิชาการจัดการโลจิสติกส์

4. ประเภทวิชาศิลปกรรม ประกอบด้วย 16. กรอบคุณวุฒิการศึกษาวิชาชีพระดับปริญญาตรี สาขาวิชาจิตรกรรม 17. กรอบคุณวุฒิการศึกษาวิชาชีพระดับปริญญาตรีสาขาวิชาออกแบบผลิตภัณฑ์ 18. กรอบคุณวุฒิการศึกษาวิชาชีพระดับปริญญาตรีสาขาวิชาจิตรศิลป์ 19. กรอบคุณวุฒิการศึกษาวิชาชีพ ระดับปริญญาตรีสาขาวิชาช่างทองหลวง 20. กรอบคุณวุฒิการศึกษาวิชาชีพระดับปริญญาตรี สาขาวิชา ออกแบบรูปพรรณอัญมณีและเครื่องประดับ

5. ประเภทวิชาคหกรรม ประกอบด้วย 21. กรอบคุณวุฒิการศึกษาวิชาชีพระดับปริญญาตรี สาขาวิชาเทคโนโลยีอาหารและโภชนาการ 22. กรอบคุณวุฒิการศึกษาวิชาชีพระดับปริญญาตรีสาขาวิชา เทคโนโลยีการออกแบบแฟชั่น 23. กรอบคุณวุฒิการศึกษาวิชาชีพระดับปริญญาตรีสาขาวิชาการจัดการ งานคหกรรม

6. ประเภทวิชาเกษตรกรรม ประกอบด้วย 24. กรอบคุณวุฒิการศึกษาวิชาชีพระดับปริญญาตรี สาขาวิชาเทคโนโลยีการผลิตพืช 25. กรอบคุณวุฒิการศึกษาวิชาชีพระดับปริญญาตรีสาขาวิชาเทคโนโลยีการผลิตสัตว์

7. ประเภทวิชาประมง 26. กรอบคุณวุฒิการศึกษาวิชาชีพระดับปริญญาตรี สาขาวิชาเทคโนโลยีเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ 27. กรอบคุณวุฒิการศึกษาวิชาชีพระดับปริญญาตรี สาขาวิชาเทคโนโลยีแปรรูปสัตว์น้ำ

8. ประเภทวิชาอุตสาหกรรมท่องเที่ยว ประกอบด้วย 28. กรอบคุณวุฒิการศึกษาวิชาชีพระดับปริญญาตรีสาขาวิชาการท่องเที่ยว 29. กรอบคุณวุฒิการศึกษาวิชาชีพระดับปริญญาตรีสาขาวิชาการโรงแรม

1.4 การรวมสถานศึกษาอาชีวศึกษาเพื่อจัดตั้งสถาบันการอาชีวศึกษา พ.ศ. 2555

พระราชบัญญัติการอาชีวศึกษา พ.ศ. 2551 มีการบัญญัติข้อกำหนดเกี่ยวกับสถาบันการอาชีวศึกษา หมวด 3 สถาบันการอาชีวศึกษา มาตรา 13 –มาตรา 15 ความว่า

มาตรา 13 สถานศึกษาอาชีวศึกษาสามารถรวมกันเป็นสถาบันได้ การรวมสถานศึกษาอาชีวศึกษาเพื่อจัดตั้งเป็นสถาบันให้กระทำได้โดยคำแนะนำของคณะกรรมการการอาชีวศึกษา และคำนึงถึงการประสานความร่วมมือให้เกิดประโยชน์สูงสุดในการใช้ทรัพยากรร่วมกัน ทั้งนี้ให้เป็นไปตามกฎกระทรวง

มาตรา 14 ในกรณีที่มีความเหมาะสมหรือความจำเป็น จะจัดตั้งสถาบันเพื่อดำเนินการจัดการอาชีวศึกษาและการฝึกอบรมตามพระราชบัญญัตินี้ได้ ทั้งนี้ โดยให้ออกเป็นกฎกระทรวง

มาตรา 15 ให้สถาบันตามมาตรา 13 และมาตรา 14 เป็นนิติบุคคลและเป็นส่วนราชการในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา

ตามกฎกระทรวง ได้ให้มีการจัดตั้งสถาบันการอาชีวศึกษาโดยการรวมสถานศึกษาอาชีวศึกษาประกอบด้วยส่วนราชการ ดังต่อไปนี้

1. สถาบันการอาชีวศึกษาภาคกลาง 1 ประกอบด้วย วิทยาลัยเทคนิคคนหนองบัว วิทยาลัยเทคนิคปทุมธานี วิทยาลัยเทคนิคฉะเชิงเทรา วิทยาลัยการอาชีวศึกษาปทุมธานี วิทยาลัยเทคนิคสระบุรี วิทยาลัยอาชีวศึกษาสระบุรี วิทยาลัยเทคนิคพระนครศรีอยุธยา วิทยาลัยเทคนิคอุตสาหกรรมยานยนต์ วิทยาลัยเทคโนโลยีและอุตสาหกรรมการต่อเรือพระนครศรีอยุธยา และวิทยาลัยอาชีวศึกษาพระนครศรีอยุธยา

2. สถาบันการอาชีวศึกษาภาคกลาง 2 ประกอบด้วย วิทยาลัยเทคนิคชัยนาท วิทยาลัยเทคนิคลพบุรี วิทยาลัยอาชีวศึกษาลพบุรี วิทยาลัยเทคนิคสิงห์บุรี วิทยาลัยเทคนิคสิงห์บุรีแห่งที่ 2 วิทยาลัยอาชีวศึกษาสิงห์บุรี และวิทยาลัยเทคนิคอ่างทอง

3. สถาบันการอาชีวศึกษาภาคกลาง 3 ประกอบด้วย วิทยาลัยเทคนิคฉะเชิงเทรา วิทยาลัยเทคนิคจุฬาภรณ์ (ลาดขวาง) วิทยาลัยอาชีวศึกษาฉะเชิงเทรา วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีฉะเชิงเทรา วิทยาลัยเทคนิคสมุทรปราการ วิทยาลัยเทคนิคนครนายก วิทยาลัยการอาชีพนครนายก วิทยาลัยเทคนิคปราจีนบุรี วิทยาลัยเทคนิคบุรพาปราจีน และวิทยาลัยเทคนิคสระแก้ว

4. สถาบันการอาชีวศึกษาภาคกลาง 4 ประกอบด้วย วิทยาลัยเทคนิคนครปฐม วิทยาลัยอาชีวศึกษานครปฐม วิทยาลัยเทคนิคกาญจนาบุรี วิทยาลัยอาชีวศึกษากาญจนาบุรี วิทยาลัยการอาชีพกาญจนาบุรี วิทยาลัยเทคนิคสุพรรณบุรี วิทยาลัยอาชีวศึกษาสุพรรณบุรี วิทยาลัยเทคนิคราชบุรี และวิทยาลัยเทคนิคโพธาราม

5. สถาบันการอาชีวศึกษาภาคกลาง 5 ประกอบด้วย วิทยาลัยเทคนิคสมุทรสาคร วิทยาลัยเทคนิคสมุทรสงคราม วิทยาลัยเทคนิคเพชรบุรี วิทยาลัยอาชีวศึกษาเพชรบุรี วิทยาลัยการอาชีพวังไกลกังวล วิทยาลัยเทคนิคประจวบคีรีขันธ์ และวิทยาลัยการอาชีพบางสะพาน

6. สถาบันการอาชีวศึกษาภาคใต้ 1 ประกอบด้วย วิทยาลัยเทคนิคสุราษฎร์ธานี วิทยาลัยอาชีวศึกษาสุราษฎร์ธานี วิทยาลัยเทคนิคนครศรีธรรมราช วิทยาลัยเทคนิคสิชล วิทยาลัยเทคนิคทุ่งสง วิทยาลัยเทคโนโลยีและอุตสาหกรรมการต่อเรือนครศรีธรรมราช วิทยาลัยอาชีวศึกษานครศรีธรรมราช วิทยาลัยศิลปหัตถกรรมนครศรีธรรมราช วิทยาลัยการอาชีพนครศรีธรรมราช วิทยาลัยเทคนิคชุมพร และวิทยาลัยเทคนิคพัทลุง

7. สถาบันการอาชีวศึกษาภาคใต้ 2 ประกอบด้วย วิทยาลัยเทคนิคระนอง วิทยาลัยเทคนิคพังงา วิทยาลัยเทคนิคภูเก็ต วิทยาลัยอาชีวศึกษาภูเก็ต วิทยาลัยเทคนิคกระบี่ วิทยาลัยเทคนิคตรัง และวิทยาลัยการอาชีพตรัง

8. สถาบันการอาชีวศึกษาภาคใต้ 3 ประกอบด้วย วิทยาลัยเทคนิคปัตตานี วิทยาลัยอาชีวศึกษาปัตตานี วิทยาลัยการอาชีพปัตตานี วิทยาลัยประมงปัตตานี วิทยาลัยเทคนิคยะลา วิทยาลัยอาชีวศึกษายะลา วิทยาลัยเทคนิคหาดใหญ่ วิทยาลัยอาชีวศึกษาสงขลา และวิทยาลัยเทคนิคสตูล

9. สถาบันการอาชีวศึกษาภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ประกอบด้วย วิทยาลัยเทคนิคชลบุรี วิทยาลัยเทคนิคสัทธิบ วิทยาลัยอาชีวศึกษาชลบุรี วิทยาลัยอาชีวศึกษาเทคโนโลยีฐานวิทยาศาสตร์ (ชลบุรี) วิทยาลัยเทคนิคระยอง วิทยาลัยเทคนิคมาบตาพุด วิทยาลัยเทคนิคบ้านค่าย วิทยาลัยเทคนิคจันทบุรี และวิทยาลัยเทคนิคตราด

10 สถาบันการอาชีวศึกษาภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 1 ประกอบด้วย วิทยาลัยเทคนิคหนองคาย วิทยาลัยอาชีวศึกษาหนองคาย วิทยาลัยเทคโนโลยีและอุตสาหกรรมการต่อเรือหนองคาย วิทยาลัยเทคนิคบึงกาฬ วิทยาลัยเทคนิคหนองบัวลำภู วิทยาลัยเทคนิคเลย วิทยาลัยอาชีวศึกษาเลย วิทยาลัยเทคนิคอุดรธานี วิทยาลัยอาชีวศึกษาอุดรธานี และวิทยาลัยเทคนิคกาญจนาภิเษกอุดรธานี

11. สถาบันการอาชีวศึกษาภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 2 ประกอบด้วย วิทยาลัยเทคนิคสกลนคร วิทยาลัยเทคโนโลยีและการจัดการนครพนม วิทยาลัยเทคนิคบ้านแพง และวิทยาลัยการอาชีพพนมไพร

12. สถาบันการอาชีวศึกษาภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 3 ประกอบด้วย วิทยาลัยเทคนิคกาฬสินธุ์ วิทยาลัยเทคนิคมหาสารคาม วิทยาลัยอาชีวศึกษามหาสารคาม วิทยาลัยเทคนิคขอนแก่น วิทยาลัย

อาชีวศึกษาขอนแก่น วิทยาลัยการอาชีพขอนแก่น วิทยาลัยเทคนิคร้อยเอ็ด วิทยาลัยอาชีวศึกษาร้อยเอ็ด และวิทยาลัยการอาชีพร้อยเอ็ด

13. สถาบันการอาชีวศึกษาภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 4 ประกอบด้วย วิทยาลัยเทคนิคอุบลราชธานี วิทยาลัยอาชีวศึกษาอุบลราชธานี วิทยาลัยเทคนิคเดชอุดม วิทยาลัยเทคนิคศรีสะเกษ วิทยาลัยการอาชีพศรีสะเกษ วิทยาลัยเทคนิคยโสธร และวิทยาลัยเทคนิคอำนาจเจริญ

14. สถาบันการอาชีวศึกษาภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 5 ประกอบด้วย วิทยาลัยเทคนิคนครราชสีมา วิทยาลัยอาชีวศึกษานครราชสีมา วิทยาลัยเทคนิคหลวงพ่อกุณ ปริสุทโธ วิทยาลัยเทคนิคสุรนารี วิทยาลัยเทคนิคชัยภูมิ วิทยาลัยเทคนิคบุรีรัมย์ วิทยาลัยเทคนิคคูเมือง วิทยาลัยเทคนิคสุรินทร์ และวิทยาลัยอาชีวศึกษาสุรินทร์

15. สถาบันการอาชีวศึกษาภาคเหนือ 1 ประกอบด้วย วิทยาลัยเทคนิคเชียงใหม่ วิทยาลัยอาชีวศึกษาเชียงใหม่ วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีเชียงใหม่ วิทยาลัยเทคนิคลำพูน วิทยาลัยเทคนิคลำปาง วิทยาลัยอาชีวศึกษาลำปาง และวิทยาลัยการอาชีพนวมินทรราชินีแม่ฮ่องสอน

16. สถาบันการอาชีวศึกษาภาคเหนือ 2 ประกอบด้วย วิทยาลัยเทคนิคเชียงราย วิทยาลัยอาชีวศึกษาเชียงราย วิทยาลัยเทคนิคกาญจนาภิเษกเชียงราย วิทยาลัยเทคนิคพะเยา วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีพะเยา วิทยาลัยเทคนิคน่าน วิทยาลัยเทคนิคแพร่ วิทยาลัยอาชีวศึกษาแพร่ และวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีแพร่

17. สถาบันการอาชีวศึกษาภาคเหนือ 3 ประกอบด้วย วิทยาลัยเทคนิคพิษณุโลก วิทยาลัยอาชีวศึกษาพิษณุโลก วิทยาลัยพัฒนการบึงพระพิษณุโลก วิทยาลัยเทคนิคเพชรบูรณ์ วิทยาลัยเทคนิคสุโขทัย วิทยาลัยอาชีวศึกษาสุโขทัย วิทยาลัยเทคนิคอุตรดิตถ์ และวิทยาลัยอาชีวศึกษาอุตรดิตถ์

18. สถาบันการอาชีวศึกษาภาคเหนือ 4 ประกอบด้วย วิทยาลัยเทคนิคนครสวรรค์ วิทยาลัยอาชีวศึกษานครสวรรค์ วิทยาลัยการอาชีพนครสวรรค์ วิทยาลัยเทคนิคกำแพงเพชร วิทยาลัยเทคนิคพิจิตร และวิทยาลัยเทคนิคอุทัยธานี

19. สถาบันการอาชีวศึกษากรุงเทพมหานคร ประกอบด้วย วิทยาลัยเทคนิคมีนบุรี วิทยาลัยเทคนิคกาญจนาภิเษกมหานคร วิทยาลัยเทคนิคดอนเมือง วิทยาลัยเทคนิคดุสิต วิทยาลัยเทคนิคราชสีห์ธาราม วิทยาลัยอาชีวศึกษาเสาวภา วิทยาลัยอาชีวศึกษารนบุรี วิทยาลัยพัฒนการอินทราชัย วิทยาลัยพัฒนการบางนา วิทยาลัยพัฒนการเขตพูน วิทยาลัยพัฒนการธนบุรีกาญจนาภิเษก วิทยาลัยช่างทองหลวง และวิทยาลัยการอาชีพกาญจนาภิเษกหนองจอก

1.5 การพัฒนาหลักสูตรการอาชีวศึกษา

สถาบันการอาชีวศึกษาแต่ละแห่งสามารถจัดทำหลักสูตรของตนเองได้ โดยเปิดโอกาสให้สถานประกอบการ ชุมชนและท้องถิ่นเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาเพื่อให้สอดคล้องกับวิถีชีวิตและความต้องการของชุมชน ศักยภาพของพื้นที่ภูมิภาคเพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ

อันจะทำให้ผู้เรียนรู้จักตนเอง สังคม และสิ่งแวดล้อมรอบตัว เกิดความรักความผูกพันและความภูมิใจในท้องถิ่นของตน สามารถนำความรู้และประสบการณ์ไปใช้ในการพัฒนาตนเอง ครอบครัวและท้องถิ่น จากการบูรณาการทรัพยากรและภูมิปัญญาท้องถิ่นมาใช้ในการจัดการศึกษา โดยกระบวนการพัฒนาหลักสูตรการอาชีวศึกษาจะใช้เครื่องมือที่เรียกว่า คุณวุฒิอาชีวศึกษา 1-6 (คอส. 1-6) ตามขั้นตอนดังต่อไปนี้ (คอส. 1 แบบกำหนดกรอบคุณวุฒิการศึกษาวิชาชีพ คอส. 2 แบบเสนอหลักสูตรการอาชีวศึกษา คอส. 3 แบบรายงานข้อมูลเพื่อการพิจารณาหลักสูตร คอส. 4 แบบเทียบหลักสูตรเพื่อคุณภาพการศึกษา คอส. 5 แบบพิจารณาหลักสูตร คอส. 6 แบบรายงานผลการดำเนินการหลักสูตร) โดยกรอบคุณวุฒิอาชีวศึกษา (คอส.1) ได้จัดทำเป็นประกาศกระทรวงศึกษาธิการเพื่อเป็นมาตรฐานการศึกษาวิชาชีพระดับปริญญาตรี สายเทคโนโลยีหรือสายปฏิบัติการ

ขั้นตอนที่ 1 สถาบันการอาชีวศึกษาแต่งตั้งคณะทำงานเพื่อพัฒนาหลักสูตร โดยการคัดเลือกจากคณาจารย์ ผู้เชี่ยวชาญ รวมทั้งบุคคลที่มีความรู้ ความสามารถและประสบการณ์ตามสาขาอาชีพ เพื่อกำหนดแนวทางการดำเนินงานพัฒนาหลักสูตรร่วมกัน

ขั้นตอนที่ 2 ศึกษาและประเมินความจำเป็นรวมทั้งความต้องการในการพัฒนาหลักสูตร โดยพิจารณาข้อมูลพื้นฐานของชุมชน จังหวัด และภูมิภาคเพื่อให้หลักสูตรที่พัฒนาขึ้นเหมาะสมกับการเปลี่ยนแปลงและความต้องการของท้องถิ่น โดยการวิเคราะห์งานจากข้อมูลและเอกสารที่เกี่ยวข้องต่างๆ หรือผู้เชี่ยวชาญในอาชีพ เพื่อกำหนดสมรรถนะอันเป็นคุณลักษณะของผู้สำเร็จการศึกษาที่ตลาดงานต้องการ ข้อมูลพื้นฐานที่เกี่ยวข้องกับศักยภาพความพร้อมของสถาบันการอาชีวศึกษาทั้งด้านอาคารสถานที่ วัสดุครุภัณฑ์ ความรู้ ความสามารถของบุคลากร ระบบความร่วมมือและความสัมพันธ์กับภาคเอกชนและชุมชน รวมถึงความต้องการของผู้เรียนเพื่อพัฒนาหลักสูตรให้เหมาะสมกับความต้องการ ความสนใจ ความถนัด ศักยภาพของผู้เรียน และความแตกต่างระหว่างบุคคล

ขั้นตอนที่ 3 กำหนดจุดมุ่งหมายและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของหลักสูตร เป็นการกำหนดสภาพที่ต้องการให้เกิดกับผู้เรียนและผู้สำเร็จการศึกษาตามหลักสูตร

ขั้นตอนที่ 4 ศึกษากรอบคุณวุฒิการศึกษาวิชาชีพ (คอส. 1) ตามสาขาวิชาเพื่อกำหนดขอบข่ายเนื้อหาของหลักสูตรให้สอดคล้องครอบคลุมกับคุณภาพของผู้สำเร็จการศึกษาตามระดับคุณวุฒิ

ขั้นตอนที่ 5 กำหนดเวลาเรียนและหน่วยกิตตามโครงสร้างหลักสูตรให้สอดคล้องกับกรอบคุณวุฒิการศึกษาวิชาชีพ กรอบมาตรฐานหลักสูตรและเงื่อนไขการจัดการเรียนรู้ตามระดับของหลักสูตร

ขั้นตอนที่ 6 จัดทำเอกสารหลักสูตรสถาบันการอาชีวศึกษาโดยนำกรอบคุณวุฒิการศึกษาวิชาชีพ (คอส. 1) มาใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาหลักสูตรพร้อมจัดทำลงในแบบการเสนอหลักสูตรการอาชีวศึกษา (คอส. 2)

ขั้นตอนที่ 7 ตรวจสอบคุณภาพหลักสูตรโดยคณะกรรมการอาจประชุมพิจารณาร่วมกันหรือให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบองค์ประกอบของหลักสูตรว่ามีความสอดคล้องกันหรือไม่ อย่างไร ทั้งในส่วนของจุดมุ่งหมาย โครงสร้าง เนื้อหาค่าอธิบายรายวิชา เวลาเรียนและความชัดเจนของภาษาที่ใช้

ขั้นตอนที่ 8 เสนอขอความเห็นชอบหลักสูตร เมื่อได้ดำเนินการตรวจสอบคุณภาพหลักสูตรจนเป็นที่เรียบร้อยแล้ว คณะทำงานต้องนำหลักสูตรที่พัฒนาขึ้นนี้เสนอขอความเห็นชอบตามลำดับต่อสภาสถาบัน หลังจากได้รับความเห็นชอบแล้วต้องเสนอให้สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาทราบพร้อมจัดทำแบบรายงานข้อมูลเพื่อการพิจารณาหลักสูตร (คอส. 3) และแบบเทียบหลักสูตรเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา (คอส. 4) ภายใน 30 วัน นับจากวันที่ได้รับความเห็นชอบเพื่อนำเข้าสู่กระบวนการกลั่นกรองจากอนุกรรมการเฉพาะกิจ คณะอนุกรรมการมาตรฐานและหลักสูตร และเสนอคณะกรรมการการอาชีวศึกษาเพื่ออนุมัติ จากนั้นต้องเสนอสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา (สกอ.) เพื่อรับทราบหลักสูตรและเสนอสำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน (กพ.) เพื่อการรับรองคุณวุฒิ รวมทั้งเสนอคณะกรรมการการอาชีวศึกษาต่อไป

ขั้นตอนที่ 9 นำหลักสูตรไปใช้ สถาบันการอาชีวศึกษาและผู้เกี่ยวข้องต้องจัดเตรียมคณาจารย์ และบุคลากรที่เกี่ยวข้องให้มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักสูตร และการนำไปใช้ตลอดจนวางแผนการนิเทศติดตามผลการใช้หลักสูตรและทำความเข้าใจกับคณาจารย์ผู้สอนร่วมกันวิเคราะห์หาข้อบกพร่องเพื่อการปรับปรุงและหรือพัฒนาให้นำหลักสูตรไปใช้บรรลุตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตร

ขั้นตอนที่ 10 ประเมินผลหลักสูตรและรายงานผล เมื่อสถาบันการอาชีวศึกษาได้พัฒนาหลักสูตรและหลักสูตรดังกล่าวได้ถูกนำไปใช้ในการจัดการศึกษาได้ในระยะเวลาหนึ่งปีการศึกษา สถาบันการอาชีวศึกษาต้องรายงานผลการดำเนินงานด้วยแบบรายงานผลการดำเนินการหลักสูตร (คอส. 6) รวมทั้งเมื่อดำเนินการจัดการศึกษาตลอดหลักสูตรแล้ว ควรได้มีการประเมินผลหลักสูตรเพื่อให้หลักสูตรนั้นมีความเหมาะสม ทันสมัยและก่อประโยชน์สูงสุดต่อสังคมและประเทศชาติต่อไป

ต่อมาได้มีการปรับระบบในการดำเนินการพัฒนาระบบคุณภาพหลักสูตร โดยปรับเอกสารคุณวุฒิอาชีวศึกษา 1-7 ให้สอดคล้องกับ สกอ. โดยให้มีแบบกำหนดกรอบคุณวุฒิการศึกษาวิชาชีพ (คอส. 1) แบบเสนอหลักสูตรการอาชีวศึกษา (คอส. 2) แบบรายละเอียดของวิชา (คอส. 3) แบบรายละเอียดของประสบการณ์ภาคสนาม (คอส. 4) แบบรายงานผลการดำเนินการของรายวิชา (คอส. 5) และแบบรายงานผลการดำเนินการของประสบการณ์ภาคสนาม (คอส. 6) และแบบรายงานผลการดำเนินการหลักสูตร (คอส.7)

ปัจจุบันเนื่องจากพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ได้กำหนดให้การจัดการศึกษาระดับปริญญาเป็นหน้าที่ของสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา (สกอ.) ดังนั้นสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาจึงได้ปรับกระบวนการในการดำเนินการโดยศึกษาประกาศกระทรวงฯ กรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2552 เกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับปริญญาตรี พ.ศ. 2558

แนวทางการปฏิบัติตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2558 และระบบคุณภาพหลักสูตรมาเป็นกรอบแนวทางการดำเนินการ จึงได้มีการจัดทำประกาศสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ประกาศ ณ วันที่ 18 มกราคม พ.ศ. 2560 เรื่องแนวทางการปฏิบัติตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิอาชีวศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2556 และกำหนดให้มาตรฐานคุณวุฒิระดับปริญญาตรีสาขาที่เกี่ยวข้อง (มคอ. 1) เป็นมาตรฐานในการดำเนินการจัดทำรายละเอียดของหลักสูตร โดยได้กำหนดระบบคุณภาพหลักสูตรเป็นคอส. 1-6 ประกอบด้วยรายละเอียดของหลักสูตร (คอส. 1) รายละเอียดของรายวิชาในสถานศึกษา (คอส.2) รายละเอียดของรายวิชาในสถานประกอบการ (คอส. 3) รายงานผลการดำเนินการของรายวิชาในสถานศึกษา (คอส. 4) รายงานผลการดำเนินการของรายวิชาในสถานประกอบการ (คอส. 5) รายงานผลการดำเนินการของหลักสูตร (คอส. 6)

สรุปกระบวนการพัฒนาหลักสูตรตามระบบคุณภาพหลักสูตรปริญญาตรีสายเทคโนโลยีหรือสายปฏิบัติการ ดังตารางที่ 2.1

ตารางที่ 2.1 ระบบคุณภาพหลักสูตรปริญญาตรีสายเทคโนโลยีหรือสายปฏิบัติการ

กระบวนการพัฒนาหลักสูตรเดิม	กระบวนการพัฒนาหลักสูตรใหม่ (2560)
คอส.1 แบบกำหนดกรอบคุณวุฒิการศึกษาวิชาชีพ (TQF สอศ. สาขาวิชา)	มคอ.1 มาตรฐานคุณวุฒิอุดมศึกษา สาขา... (TQF สกอ. สาขา)
คอส.2 แบบเสนอหลักสูตรการอาชีวศึกษา 2.1 แบบรายงานข้อมูลเพื่อการพิจารณาหลักสูตร 2.2 แบบเทียบหลักสูตรเพื่อคุณภาพการศึกษา 2.3 แบบพิจารณาหลักสูตร	คอส.1 แบบเสนอหลักสูตรการอาชีวศึกษา 1.1 แบบรายงานข้อมูลเพื่อการพิจารณาหลักสูตร 1.2 แบบเทียบหลักสูตรเพื่อคุณภาพการศึกษา 1.3 แบบพิจารณาหลักสูตร
คอส.3 แบบรายละเอียดของวิชา	คอส.2 แบบรายละเอียดของรายวิชาในสถานศึกษา
คอส.4 แบบรายละเอียดของประสบการณ์ภาคสนาม (การฝึกอาชีพ)	คอส.3 แบบรายละเอียดของรายวิชาในสถานประกอบการ

ตารางที่ 2.1 ระบบคุณภาพหลักสูตรปริญญาตรีสายเทคโนโลยีหรือสายปฏิบัติการ (ต่อ)

กระบวนการพัฒนาหลักสูตรเดิม	กระบวนการพัฒนาหลักสูตรใหม่ (2560)
คอศ.5 แบบรายงานผลการดำเนินการของรายวิชา	คอศ.4 แบบรายงานผลการดำเนินการของรายวิชาในสถานศึกษา
คอศ.6 แบบรายงานผลการดำเนินการของประสบการณ์ภาคสนาม (การฝึกอาชีพ)	คอศ.5 แบบรายงานผลการดำเนินการของรายวิชาในสถานประกอบการ
คอศ.7 แบบรายงานผลการดำเนินการหลักสูตร	คอศ.6 แบบรายงานผลการดำเนินการหลักสูตร

ในการประเมินหลักสูตรการอาชีวศึกษาระดับปริญญาตรีครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ยึดตามกระบวนการพัฒนาหลักสูตรเดิม เนื่องจากเป็นการประเมินหลักสูตรที่มีการดำเนินการในช่วงก่อนปีการศึกษา 2560

1.6 มาตรฐานการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี

1.6.1 หลักการและวัตถุประสงค์การจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี

ตามพระราชบัญญัติการอาชีวศึกษา พ.ศ. 2551 มาตรา 8 กล่าวไว้ว่า การศึกษาระบบทวิภาคีเป็นการจัดการศึกษาวิชาชีพที่เกิดจากข้อตกลงระหว่างสถานศึกษาอาชีวศึกษาหรือสถาบันกับสถานประกอบการ รัฐวิสาหกิจ หรือหน่วยงานของรัฐ ในเรื่องการจัดหลักสูตร การเรียนการสอน การวัดและประเมินผล โดยผู้เรียนใช้เวลาส่วนหนึ่งในสถานศึกษาอาชีวศึกษาหรือสถาบัน และเรียนภาคปฏิบัติในสถานประกอบการ รัฐวิสาหกิจ หรือหน่วยงานของรัฐ

โดยการจัดแผนการเรียน แผนการฝึกอาชีพ การฝึกทำงาน การวัดผลและการประเมินผล เพื่อมุ่งเน้นผลิตผู้สำเร็จการศึกษาในระดับฝีมือ ระดับเทคนิคและระดับเทคโนโลยี ให้เป็นผู้ที่มีความรู้ ความเข้าใจ มีทักษะ มีคุณธรรม จริยธรรม จรรยาบรรณวิชาชีพและกิจนิสัยที่เหมาะสม ปฏิบัติงานได้จริง ปฏิบัติงานที่ใช้เทคนิคในการทำงาน สร้างและพัฒนางาน วางแผน จัดการพัฒนาดตนเองและทำงานร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข ให้มีความก้าวหน้าทางวิชาการและวิชาชีพ มีสมรรถนะนำไปปฏิบัติงานหรือประกอบอาชีพอิสระได้ตามมาตรฐานการศึกษาวิชาชีพและมาตรฐานสมรรถนะของสาขาวิชานั้นๆ โดยสอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ และแผนการศึกษาแห่งชาติ

1.6.2 คุณภาพของผู้สำเร็จการศึกษา

ทุกระดับคุณวุฒิ ประเภทวิชาและสาขาวิชาในการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี ต้องครอบคลุมอย่างน้อย 3 ด้าน ทั้งด้านคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ด้านสมรรถนะหลักและสมรรถนะทั่วไป

และด้านสมรรถนะวิชาชีพตามประกาศกระทรวงศึกษาธิการเรื่องกรอบมาตรฐานคุณวุฒิอาชีวศึกษาแห่งชาติที่กำหนดและมีคุณลักษณะพิเศษ ดังนี้

1. สามารถปฏิบัติงานในสาขาวิชาที่ฝึกอาชีพได้ทันที
2. มีสมรรถนะเป็นไปตามมาตรฐานคุณวุฒิอาชีวศึกษาแต่ละสาขาในแต่ละระดับ

1.6.3 โครงสร้างหลักสูตร จำนวนหน่วยกิต การคิดหน่วยกิตต่อภาคเรียนและการจัดการ

1. โครงสร้างหลักสูตร จำนวนหน่วยกิตและการคิดหน่วยกิตให้เป็นไปตามประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่องมาตรฐานคุณวุฒิอาชีวศึกษาแต่ละระดับ
2. การฝึกอาชีพในสถานประกอบการโดยมีระยะเวลาไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของการจัดการศึกษาแต่ละระดับ

1.6.4 ผู้สอนและบุคลากรสนับสนุนการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี

1. คุณสมบัติผู้สอนให้เป็นไปตามประกาศกระทรวงศึกษาธิการเรื่อง มาตรฐานคุณวุฒิอาชีวศึกษาแต่ละระดับ
2. ครูผู้สอนวิชาชีพในสาขาวิชาของสถานศึกษาที่จัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีไม่น้อยกว่าร้อยละยี่สิบต้องได้รับการพัฒนาวิชาชีพที่สอนไม่น้อยกว่าสี่สิบชั่วโมงต่อคนต่อปีการศึกษา จากสถานประกอบการที่ร่วมจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี
3. สถานศึกษาจัดให้มีการผู้มีประสบการณ์ มีความชำนาญ มีความเชี่ยวชาญด้านวิชาชีพ มาถ่ายทอดทักษะประสบการณ์และความรู้แก่ผู้เรียน ผู้สอนไม่น้อยกว่าสองครั้งๆ ละไม่ต่ำกว่าสองชั่วโมงต่อสาขาวิชาต่อภาคเรียน

1.6.5 ทรัพยากรการเรียนการสอนและการจัดการ

1. สถานศึกษาและสถานประกอบการต้องมีวัสดุ ครุภัณฑ์ พื้นที่และอุปกรณ์การศึกษาสำหรับผู้เรียนเพียงพอต่อการจัดการเรียนการสอนและการฝึกอาชีพ
2. สถานศึกษาต้องมีครูนิเทศวิชาชีพสาขานั้น
3. สถานประกอบการต้องมีบุคลากรผู้ประสานงาน และครูฝึก

1.6.6 สถานศึกษาที่จัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี

1. ผู้บริหารและบุคลากรในสถานศึกษาต้องส่งเสริมสนับสนุนการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง
2. จัดการเรียนในสาขาวิชาตรงตามความต้องการของสถานประกอบการ
3. ทำบันทึกข้อตกลงความร่วมมือระหว่างสถานศึกษาและสถานประกอบการ
4. ให้ผู้เรียนทำสัญญาการฝึกอาชีพกับสถานประกอบการ

หลักสูตร

5. ทำแผนการเรียน แผนการฝึกอาชีพและแผนการนิเทศร่วมกับสถานประกอบการตลอด

และผู้ปกครองทราบ

6. ปฐมนิเทศก่อนการฝึกอาชีพและปัจฉิมนิเทศหลังเสร็จสิ้นการฝึกอาชีพ

7. เตรียมความพร้อมผู้เรียนก่อนการฝึกอาชีพ

8. มีครูนิเทศก์การฝึกอาชีพในสถานประกอบการ

9. การกำกับติดตามและประเมินผลการฝึกอาชีพร่วมกับสถานประกอบการ

10. ประชาสัมพันธ์การจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีให้กับสถานประกอบการ ผู้เรียน

1.6.7 สถานประกอบการที่จัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี

1. ส่งเสริม สนับสนุนการจัดกิจกรรมพัฒนาเพื่อให้ผู้เรียนมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์

2. ลักษณะงานที่ฝึกอาชีพต้องสอดคล้องกับการเรียนรู้ในสาขาวิชาที่ผู้เรียนกำลังศึกษา

3. ทำบันทึกข้อตกลงความร่วมมือระหว่างสถานประกอบการกับสถานศึกษา

4. ทำสัญญาการฝึกอาชีพระหว่างผู้เรียนกับสถานประกอบการ

5. ทำแผนการเรียน แผนการฝึกอาชีพและแผนการนิเทศร่วมกับสถานศึกษา

ตลอดหลักสูตร

6. ประเมินการฝึกอาชีพร่วมกับสถานศึกษา

7. มีครูฝึกในสถานประกอบการ

8. มีผู้ควบคุมการฝึกอาชีพ

9. มีผู้ประสานงานการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีของสถานประกอบการ

10. ประชาสัมพันธ์การจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีให้กับผู้เรียน ผู้ปกครองและ

ชุมชน

11. มีสวัสดิการและค่าตอบแทนที่เหมาะสมให้กับผู้เรียน ตามข้อตกลงระหว่างสถาน

ประกอบการและสถานศึกษา

1.6.8 ครูฝึกในสถานประกอบการ

1. มีคุณสมบัติตามกฎหมายว่าด้วยการอาชีวศึกษา

2. การฝึกอาชีพระดับประกาศนียบัตรและประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง ต้องมีครูฝึก

หนึ่งคนต่อผู้เรียนไม่เกินสิบคน ระดับปริญญาตรีต้องมีครูฝึกหนึ่งคนต่อผู้เรียนไม่เกินแปดคน

3. ได้รับการแต่งตั้งให้เป็นครูฝึกตามหลักเกณฑ์ ที่คณะกรรมการการอาชีวศึกษากำหนด

1.6.9 คุณสมบัติของผู้เรียน

1. เป็นไปตามประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่องระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยการจัดการศึกษาและการประเมินผลการศึกษา

2. เป็นผู้ได้รับการคัดเลือกจากสถานศึกษาและสถานประกอบการ

1.6.10 การจัดการเรียนการสอนและการฝึกอาชีพของสถานประกอบการ

1. การจัดการเรียนการสอนและการฝึกอาชีพต้องเป็นไปตามจุดประสงค์สาขาวิชาและมาตรฐานคุณวุฒิอาชีวศึกษาแต่ละสาขาในแต่ละระดับ

2. ผู้เรียนมีการบันทึกการฝึกอาชีพ แฟ้มสะสมงาน บันทึกคุณธรรมจริยธรรมและจิตอาสาให้เป็นไปตามแบบที่สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษากำหนด

1.6.11 ข้อกำหนดในการนิเทศ

1. การไปนิเทศผู้เรียนในสถานประกอบการตามแผนการฝึก โดยแบ่งเป็นสองกรณีคือ

1.1 การนิเทศในประเทศ ให้ครูนิเทศก์ไปนิเทศในสถานประกอบการ แห่งละไม่น้อยกว่าสามครั้งต่อภาคเรียน

1.2 กรณีร่วมมือจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีกับต่างประเทศ การนิเทศอาจแบ่งออกเป็นสามวิธีดังนี้

1.2.1 ให้ครูนิเทศไปนิเทศอย่างน้อยหนึ่งครั้งต่อภาคเรียน

1.2.2 ให้ภาคีเครือข่ายในต่างประเทศเป็นผู้นิเทศแทนต่อภาคเรียน

1.2.3 ให้ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการนิเทศต่างประเทศอย่าง

สม่ำเสมอ

2. การไปนิเทศการฝึกอาชีพให้เป็นไปตามแผนการฝึกที่จัดทำขึ้น หากการฝึกอาชีพไม่ครบถ้วนสถานศึกษาต้องจัดการฝึกอาชีพให้เป็นไปตามจุดประสงค์สาขาวิชา

3. ครูนิเทศต้องผ่านการอบรมการนิเทศการฝึกอาชีพจากสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาหรือผู้ได้รับมอบหมาย

4. ชั่วโมงนิเทศการฝึกอาชีพในสถานประกอบการให้คิดเป็นเวลาชั่วโมงสอนปกติ หากชั่วโมงสอนเกินภาระงานที่กำหนดสามารถเบิกค่าสอนเกินภาระงานได้ตามระเบียบของทางราชการ

5. การเดินทางไปนิเทศให้เบิกค่าใช้จ่ายในการเดินทางไปราชการได้ตามระเบียบของกระทรวงการคลัง

1.6.12 การวัดผลและประเมินผลการเรียนและการสำเร็จการศึกษา

1. ให้เป็นไปตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยการจัดการศึกษาและประเมินผลการเรียนตามหลักสูตรแต่ละระดับ
2. การวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้ ให้ดำเนินการอย่างเป็นระบบและใช้วิธีการประเมินอย่างหลากหลายตามสภาพจริง สอดคล้องกับจุดมุ่งหมายของหลักสูตรและกิจกรรมการเรียนการสอน การฝึกอาชีพโดยคำนึงถึงพัฒนาการของผู้เรียนและสมรรถนะที่ต้องการ

1.6.13 การประกันคุณภาพ

1. การประกันคุณภาพหลักสูตร

- 1.1 ให้ทุกหลักสูตรต้องกำหนดระบบประกันคุณภาพไว้ให้ชัดเจนครอบคลุมทั้งคุณภาพผู้สำเร็จการศึกษา การบริหารหลักสูตร ทรัพยากรการจัดการอาชีวศึกษา ความต้องการกำลังคนของตลาดแรงงาน
- 1.2 กำหนดสมรรถนะรายวิชา โดยปรับปรุงรายวิชาเดิมหรือพัฒนารายวิชาใหม่ให้สอดคล้องกับความต้องการของสถานประกอบการ

2. การประกันคุณภาพผู้สำเร็จการศึกษา

- 1.1 มีคุณวุฒิตามประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง มาตรฐานคุณวุฒิอาชีวศึกษาแต่ละระดับ
- 1.2 มีทักษะและความสามารถในการกำกับดูแล มีความเชี่ยวชาญในการแก้ปัญหาการปฏิบัติงาน
- 1.3 สถานประกอบการมีความพึงพอใจในศักยภาพผู้สำเร็จการศึกษา
- 1.4 มีใบรับรองการฝึกอาชีพจากสถานประกอบการ องค์กรเอกชน สมาคม องค์กรวิชาการ หรือองค์กรวิชาชีพ

1.7 มาตรฐานการอาชีวศึกษาระดับปริญญา พ.ศ. 2558

มาตรฐานการอาชีวศึกษาระดับปริญญา หมายถึง ข้อกำหนดเกี่ยวกับคุณลักษณะ คุณภาพและมาตรฐานในการจัดการอาชีวศึกษาระดับปริญญาตรีสายเทคโนโลยีหรือสายปฏิบัติการที่พึงประสงค์ เพื่อใช้เป็นเกณฑ์ในการส่งเสริม การกำกับดูแล การตรวจสอบ การประเมินผลและการประกันคุณภาพการจัดการศึกษาของสถาบันการอาชีวศึกษา และสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา

1.7.1 มาตรฐานการอาชีวศึกษาระดับปริญญา พ.ศ. 2558 ประกอบด้วย

มาตรฐานการอาชีวศึกษาระดับปริญญา พ.ศ. 2558 ประกอบด้วย 3 มาตรฐาน จำนวน 12 ตัวบ่งชี้ และ 30 ตัวชี้วัดความสำเร็จ ดังนี้

1. มาตรฐานด้านคุณภาพบัณฑิตสายเทคโนโลยีหรือสายปฏิบัติการ

บัณฑิตสายเทคโนโลยีหรือสายปฏิบัติการ เป็นผู้มีความรอบคอบอย่างน้อย 3 ด้าน คือ ด้านคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ด้านสมรรถนะหลักและสมรรถนะทั่วไป ด้านสมรรถนะวิชาชีพ สามารถดำรงชีวิตในสังคมได้อย่างมีความสุข และมีความรับผิดชอบในฐานะพลเมืองไทยและพลโลก ประกอบด้วย 3 ตัวบ่งชี้ดังนี้

- 1) บัณฑิตมีคุณธรรม จริยธรรม จรรยาบรรณวิชาชีพ พฤติกรรม ลักษณะนิสัยและทักษะทางปัญญา รวมทั้งสุขภาพกายและใจที่สมบูรณ์
- 2) บัณฑิตมีความรู้และทักษะการสื่อสาร การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ การพัฒนาการเรียนรู้และการปฏิบัติงาน การทำงานร่วมกับผู้อื่น การใช้กระบวนการทางวิทยาศาสตร์ การประยุกต์ใช้ตัวเลข การจัดการและการพัฒนางาน
- 3) บัณฑิตมีความสามารถในการประยุกต์ใช้ความรู้และทักษะในสาขาวิชาชีพสู่การปฏิบัติจริง รวมทั้งประยุกต์สู่อาชีพ พัฒนาสังคมให้สามารถแข่งขันได้ในระดับสากล

2. มาตรฐานด้านการบริหารจัดการการอาชีวศึกษาระดับปริญญา

มีการบริหารจัดการการอาชีวศึกษาระดับปริญญาตามหลักธรรมาภิบาล และพันธกิจของสถาบันการอาชีวศึกษา

ก. มาตรฐานด้านธรรมาภิบาลของการบริหารการอาชีวศึกษาระดับปริญญา

มีการบริหารจัดการการอาชีวศึกษาระดับปริญญาตามหลักธรรมาภิบาล โดยคำนึงถึงความหลากหลายและความเป็นอิสระทางวิชาการและวิชาชีพ สอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงาน เศรษฐกิจ และสังคม ประกอบด้วย 3 ตัวบ่งชี้ดังนี้

- 1) มีการบริหารจัดการบุคลากรที่มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล มีความยืดหยุ่น สอดคล้องกับความต้องการที่หลากหลายของสถาบันการอาชีวศึกษาและสังคม เพื่อเพิ่มศักยภาพในการปฏิบัติงานอย่างมีอิสระทางวิชาการและวิชาชีพ สอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงาน เศรษฐกิจ และสังคม
- 2) มีการบริหารจัดการทรัพยากร เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล คล่องตัว โปร่งใส และตรวจสอบได้ มีการจัดการศึกษาในรูปแบบและวิธีการต่างๆ อย่างเหมาะสมและคุ้มค่า คำนึงทุน เน้นการจัดการศึกษาระบบทวิภาคี
- 3) มีระบบการประกันคุณภาพเพื่อนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการอาชีวศึกษาระดับปริญญาอย่างต่อเนื่อง

ข. มาตรฐานด้านพันธกิจของการบริหารสถาบันการอาชีวศึกษา

มีการดำเนินงานตามพันธกิจของสถาบันการอาชีวศึกษาที่เป็นสถาบันอุดมศึกษา ด้านวิชาชีพและเทคโนโลยี โดยให้การศึกษา ส่งเสริมวิชาการและวิชาชีพชั้นสูงที่ชำนาญการปฏิบัติ การสอน

การวิจัย เพื่อสร้างผลงานนวัตกรรม สิ่งประดิษฐ์ งานสร้างสรรค์ การถ่ายทอดวิทยาการและเทคโนโลยี การทะนุบำรุงศาสนา ศิลปะและวัฒนธรรม และอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม รวมทั้งการบริการวิชาชีพแก่สังคม โดยมีการประสานความร่วมมือ รวมพลังจากทุกภาคส่วนของชุมชนและสังคมในการจัดการความรู้ ประกอบด้วย 4 ตัวบ่งชี้ ดังนี้

1) มีหลักสูตรและการเรียนการสอนที่ทันสมัย ยืดหยุ่น เชื่อมโยงกับมาตรฐานวิชาชีพ สอดคล้องกับความต้องการที่หลากหลายของตลาดแรงงาน เศรษฐกิจ และสังคม โดยให้ความสำคัญกับการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนแบบผู้เรียนเป็นสำคัญ เน้นการปฏิบัติตามสมรรถนะวิชาชีพ การเรียนรู้และการสร้างงานด้วยตนเองตามสภาพจริง โดยใช้กระบวนการวิจัยเป็นฐาน มีการประเมินและใช้ผลการประเมิน เพื่อพัฒนาผู้เรียนและการบริหารจัดการหลักสูตร ตลอดจนมีกิจกรรมเสริมหลักสูตรที่เหมาะสมสอดคล้องกับหลักสูตร

2) มีการวิจัยเพื่อสร้างผลงานนวัตกรรม สิ่งประดิษฐ์ งานสร้างสรรค์ การถ่ายทอดวิทยาการและเทคโนโลยีที่เชื่อมโยงกับสภาพเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม และสิ่งแวดล้อมตามศักยภาพของสถาบันการอาชีวศึกษา มีการสร้างเครือข่ายความร่วมมือกับสถาบันอุดมศึกษาทั้งในประเทศ และต่างประเทศเพื่อพัฒนาความสามารถในการแข่งขันได้ในระดับนานาชาติของสังคมและประเทศชาติ

3) มีการให้บริการวิชาการและวิชาชีพที่ทันสมัย เหมาะสม สอดคล้องกับความต้องการของสังคมตามระดับความเชี่ยวชาญของสถาบันการอาชีวศึกษา มีการประสานความร่วมมือระหว่างสถาบันการอาชีวศึกษากับภาคการผลิตและบริการ ทั้งในประเทศและต่างประเทศ เพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งและความยั่งยืนของสังคมและประเทศชาติ

4) มีการทะนุบำรุงศาสนา อนุรักษ์ ปันฟู เผยแพร่ ศิลปะ วัฒนธรรม ภูมิปัญญาท้องถิ่น เพื่อเสริมสร้างความรู้และความเข้าใจ และความภาคภูมิใจในความเป็นไทย มีการปรับใช้ศิลปะ วัฒนธรรม ต่างประเทศอย่างเหมาะสมและอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม เพื่อประโยชน์การพัฒนาสังคมและประเทศชาติ

3. มาตรฐานด้านการสร้างและพัฒนาสังคมฐานความรู้ และสังคมแห่งการเรียนรู้

มีการแสวงหา การสร้าง ปรับปรุง พัฒนา และการจัดการความรู้ตามแนวทาง หลักการ อันนำไปสู่สังคมฐานความรู้ และสังคมแห่งการเรียนรู้ ประกอบด้วย 2 ตัวบ่งชี้ ดังนี้

1) มีการแสวงหา การสร้าง ปรับปรุง พัฒนา และการใช้ประโยชน์ความรู้ ทั้งส่วนที่เป็น ภูมิปัญญาท้องถิ่น ผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้เชี่ยวชาญทั้งในประเทศและต่างประเทศ เพื่อเสริมสร้างสังคมฐานความรู้

2) มีการบริหารจัดการความรู้อย่างเป็นระบบ โดยใช้หลักการวิจัยแบบบูรณาการ หลักการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ หลักการสร้างเครือข่าย และหลักการประสานความร่วมมือ รวมพลังอันนำไปสู่สังคมแห่งการเรียนรู้

โดยรายละเอียดตัวชี้วัดความสำเร็จตามมาตรฐานการอาชีวศึกษาระดับปริญญา พ.ศ. 2558 สรุปตามตารางที่ 2.2

ตารางที่ 2.2 สรุปตัวชี้วัดความสำเร็จตามมาตรฐานการอาชีวศึกษาระดับปริญญาพ.ศ. 2558
(สำนักมาตรฐานการอาชีวศึกษาและวิชาชีพ, 2558)

ลำดับที่	ตัวชี้วัดความสำเร็จ	ประเภท	มาตรฐาน	ตัวบ่งชี้	ระดับ
1	ระดับการปฏิบัติในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา	กระบวนการ	2ก	3)	สถาบัน
2	ระดับการปฏิบัติในการบริหารจัดการที่ดีตามหลักธรรมาภิบาลของสถาบันและผู้บริหารทุกระดับของสถาบัน	กระบวนการ	2	-	สถาบัน
3	ระดับการปฏิบัติในการบริหารจัดการด้านทรัพยากรงบประมาณและรายได้	กระบวนการ	2ก	2)	สถาบัน
4	ระดับการปฏิบัติในการบริหารจัดการด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร	กระบวนการ	2ก	2)	สถาบัน
5	ระดับการปฏิบัติในการบริหารจัดการด้านบุคลากร	กระบวนการ	2ก	1)	สถาบัน
6	ระดับการปฏิบัติในการบริหารจัดการด้านการศึกษา	กระบวนการ	2ก	2)	สถาบัน
7	ระดับการปฏิบัติในการส่งเสริม สนับสนุนการวิจัย เพื่อสร้างงานวิจัย นวัตกรรม สิ่งประดิษฐ์ และงานสร้างสรรค์	กระบวนการ	2ข	2)	สถาบัน
8	ระดับการปฏิบัติในการถ่ายทอดวิทยาการและเทคโนโลยี	กระบวนการ	2ข	2)	สถาบัน
9	ระดับการปฏิบัติในการให้บริการวิชาการและวิชาชีพ	กระบวนการ	2ข	3)	สถาบัน
10	ระดับการปฏิบัติในการดำเนินการด้านศาสนา ศิลปะ วัฒนธรรมและสิ่งแวดล้อม	กระบวนการ	2ข	4)	สถาบัน
11	ระดับการปฏิบัติในการเสริมสร้างให้สถาบันเป็นสังคมฐานความรู้	กระบวนการ	3	1)	สถาบัน
12	ระดับการปฏิบัติในการบริหารจัดการสถาบันไปสู่สังคมแห่งการเรียนรู้	กระบวนการ	3	2)	สถาบัน
13	ระดับการปฏิบัติในการติดตาม ตรวจสอบคุณภาพการศึกษา	กระบวนการ	2ก	3)	สถาบัน
14	ระดับการปฏิบัติในการประเมินคุณภาพใน	กระบวนการ	2ก	3)	สถาบัน
15	ระดับการปฏิบัติในการพัฒนาหลักสูตร	กระบวนการ	2ข	1)	สาขา
16	ระดับการปฏิบัติในการจัดการเรียนการสอน	กระบวนการ	2ข	1)	สาขา
17	ระดับการปฏิบัติในการจัดการฝึกประสบการณ์ ทักษะวิชาชีพ หรือการฝึกอาชีพ	กระบวนการ	2ข	1)	สาขา

ตารางที่ 2.2 สรุปตัวชี้วัดความสำเร็จตามมาตรฐานการอาชีวศึกษาระดับปริญญา พ.ศ. 2558 (ต่อ)

ลำดับที่	ตัวชี้วัดความสำเร็จ	ประเภท	มาตรฐาน	ตัวบ่งชี้	ระดับ
18	ระดับการปฏิบัติในการส่งเสริม สนับสนุนการจัดทำ โครงการพัฒนาทักษะวิชาชีพ	กระบวนการ	2ข	1)	สาขา
19	ร้อยละของผลงานโครงการพัฒนาทักษะวิชาชีพที่ เกิดผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์และเผยแพร่	ผลผลิต	2ข	1)	สาขา
20	ร้อยละของนักศึกษาที่ผ่านเกณฑ์การประเมิน มาตรฐานวิชาชีพ	ผลผลิต	1	3)	สาขา
21	ร้อยละของอาจารย์ประจำที่ได้รับการพัฒนาและ นำมาใช้ประโยชน์	ผลผลิต	2ก	1)	สาขา
22	ร้อยละของผลงานวิจัย และงานสร้างสรรค์ที่ได้ นำมาใช้ประโยชน์และเผยแพร่	ผลผลิต	2ข	2)	สาขา
23	ระดับการปฏิบัติในการพัฒนาคุณลักษณะที่พึง ประสงค์ของบัณฑิต	กระบวนการ	1	1)	สาขา
24	ระดับการปฏิบัติในการพัฒนาสมรรถนะหลักและ สมรรถนะทั่วไปของของบัณฑิต	กระบวนการ	1	2)	สาขา
25	ระดับการปฏิบัติในการพัฒนาสมรรถนะวิชาชีพของ บัณฑิต	กระบวนการ	1	3)	สาขา
26	ระดับความพึงพอใจต่อคุณภาพบัณฑิตด้าน คุณลักษณะที่พึงประสงค์	ผลผลิต	1	1)	สาขา
27	ระดับความพึงพอใจต่อคุณภาพบัณฑิตด้าน สมรรถนะหลักและสมรรถนะทั่วไป	ผลผลิต	1	2)	สาขา
28	ระดับความพึงพอใจต่อคุณภาพบัณฑิตด้าน สมรรถนะวิชาชีพ	ผลผลิต	1	3)	สาขา
29	ระดับคุณภาพในการพัฒนาการประกันคุณภาพ ภายใน	ผลผลิต	2ก	3)	สาขา
30	ระดับคุณภาพในการประกันคุณภาพภายใน	ผลผลิต	2ก	3)	สาขา

1.7.2 หลักเกณฑ์และแนวปฏิบัติเกี่ยวกับการประกันคุณภาพภายในการอาชีวศึกษาระดับปริญญา พ.ศ. 2558

ให้สถาบันการอาชีวศึกษา สถาบันการอาชีวศึกษาเกษตร และหน่วยงานต้นสังกัดคือ สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ดำเนินการประกันคุณภาพภายในการอาชีวศึกษาระดับปริญญา ตามหลักเกณฑ์และแนวปฏิบัติ ดังนี้

1. หลักเกณฑ์

1) ให้สถาบันและหน่วยงานต้นสังกัด ดำเนินการประกันคุณภาพภายในตามกฎกระทรวง ว่าด้วยระบบ หลักเกณฑ์และวิธีการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. 2553

2) ให้สถาบันและหน่วยงานต้นสังกัด จัดให้มีระบบการประกันคุณภาพภายใน ในระดับ หลักสูตร สาขาวิชา และแต่ละสถานที่ที่จัดการเรียนการสอน

3) ให้สถาบันดำเนินการประกันคุณภาพภายในอย่างต่อเนื่องเป็นประจำทุกปี โดยการมีส่วนร่วมของบุคลากรในสถานศึกษา นักศึกษา ชุมชน สถานประกอบการและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ทั้งภาครัฐและภาคเอกชนโดยการส่งเสริม สนับสนุน กำกับ ดูแลของหน่วยงานต้นสังกัด

4) ให้สถาบันจัดทำรายงานประจำปีที่เป็นรายงานประเมินคุณภาพภายใน เสนอต่อ สภาสถาบัน หน่วยงานต้นสังกัด และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อพิจารณาและเปิดเผยรายงานนั้นต่อ สาธารณชน

5) ให้สถาบันนำผลการประเมินคุณภาพทั้งภายในและภายนอกไปประกอบการจัดทำ แผนการพัฒนาคูณภาพการศึกษาของสถาบัน

2. แนวปฏิบัติ

1) ให้สถาบันดำเนินการตาม “เกณฑ์การดำเนินการตามมาตรฐานการอาชีวศึกษาระดับ ปริญญา พ.ศ. 2558”

2) ให้คณะกรรมการที่สถาบันแต่งตั้งให้รับผิดชอบในแต่ละตัวชี้วัดความสำเร็จ ดำเนินการ ตามหลักธรรมาภิบาลของการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี

3) ให้สถาบันพิจารณาดำเนินการบริหารความเสี่ยงในการบริหารจัดการตัวชี้วัด ความสำเร็จด้านต่างๆ ด้วย

4) ให้สถาบันจัดให้มีการประเมินคุณภาพภายในทุกปีการศึกษา นับตั้งแต่ภาคเรียนที่ 1 จนถึงสิ้นสุดภาคเรียนฤดูร้อนของปีการศึกษา

5) เกณฑ์ผ่านการประเมินคุณภาพภายในโดยสถาบันและหน่วยงานต้นสังกัดของแต่ละ ตัวชี้วัดความสำเร็จคือ ระดับคุณภาพ “ดี” ขึ้นไป

6) ในการประเมินคุณภาพภายในโดยสถาบัน ถ้าตัวชี้วัดความสำเร็จใดไม่ผ่านเกณฑ์ การประเมิน สถาบันต้องวิเคราะห์สาเหตุ และพัฒนาให้ผ่านเกณฑ์การประเมินในปีถัดไป ถ้ายังไม่ผ่าน เกณฑ์การประเมินให้หน่วยงานต้นสังกัดกำกับ ติดตาม ตรวจสอบ ส่งเสริม สนับสนุน และร่วมกับสถาบัน พัฒนาเพื่อให้ผ่านเกณฑ์การประเมินปีถัดไป

7) ในการประเมินคุณภาพภายในโดยหน่วยงานต้นสังกัด เพื่อติดตาม ตรวจสอบคุณภาพ การศึกษาของสถาบันอย่างน้อยหนึ่งครั้งในทุก 3 ปี ถ้าตัวชี้วัดความสำเร็จใดไม่ผ่านเกณฑ์การประเมิน

หน่วยงานต้นสังกัดต้องวิเคราะห์สาเหตุให้ข้อเสนอแนะ กำกับติดตาม ตรวจสอบ ส่งเสริม สนับสนุนและร่วมกับสถาบันพัฒนาให้ผ่านเกณฑ์การประเมินโดยให้มีการประเมินซ้ำในปีถัดไป

8) ให้การประเมินคุณภาพภายในปีแรกของสถาบัน การประเมินตัวชี้วัดความสำเร็จที่ 30 ให้คำนวณร้อยละจากจำนวนตัวชี้วัดความสำเร็จทั้งหมด 28 ตัว โดยยกเว้นการประเมินตัวชี้วัดความสำเร็จที่ 29

1.8 การจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษา

เนื่องจากพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ได้กำหนดให้การจัดการศึกษาระดับปริญญาเป็นหน้าที่ของสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา (สกอ.) ดังนั้นสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาจึงได้ปรับกระบวนการในการดำเนินการโดยศึกษาประกาศกระทรวงฯ กรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2552 เกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับปริญญาตรี พ.ศ. 2558 แนวทางการปฏิบัติตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2558 และเพื่อเสนอสำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน (กพ.) ในการรับรองคุณวุฒิต่อไป

1.8.1. เกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับปริญญาตรี พ.ศ. 2558

โดยเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับปริญญาตรี พ.ศ. 2558 นี้ใช้สำหรับการผลิตบัณฑิตระดับอุดมศึกษาที่เหมาะสมกับพลวัตของโลกที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว โดยมีเจตนารมณ์ให้เกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับปริญญาตรี พ.ศ. 2558 รองรับการบริหารจัดการหลักสูตรที่มีลักษณะที่แตกต่างตามจุดเน้นของสาขาวิชาการและวิชาชีพต่างๆ ตอบสนองการผลิตบัณฑิตให้มีคุณภาพสอดคล้องกับกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ ตลาดแรงงาน ความก้าวหน้าของศาสตร์และเทคโนโลยี รวมทั้งบริบททางสังคมที่เปลี่ยนแปลงไป

1. ปรัชญา และวัตถุประสงค์

มุ่งให้การผลิตบัณฑิตมีความสัมพันธ์สอดคล้องกับแผนพัฒนาการศึกษาระดับอุดมศึกษาของชาติ ปรัชญาของการอุดมศึกษา ปรัชญาของสถาบันการอุดมศึกษา และมาตรฐานวิชาการและวิชาชีพที่เป็นสากลให้การผลิตระดับอุดมศึกษาอยู่บนฐานความเชื่อว่าการศึกษามีคุณค่าต้องเป็นบุคคลที่มีจิตสำนึกของความเป็นพลเมืองดีที่สร้างสรรค์ประโยชน์ต่อสังคม และมีศักยภาพในการพึ่งพาตนเองบนฐานภูมิปัญญาไทย ภายใต้กรอบศีลธรรมจรรยาอันดีงาม เพื่อนำพาประเทศสู่การพัฒนาที่ยั่งยืนและทัดเทียมมาตรฐานสากล

ทั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อกำกับส่งเสริมกระบวนการผลิตบัณฑิตที่เน้นการพัฒนาผู้เรียนให้มีลักษณะของความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ สามารถดำรงตนอยู่ในสังคมพหุวัฒนธรรมภายใต้กระแสโลกาภิวัตน์ ที่มีการสื่อสารแบบไร้พรมแดน มีศักยภาพในการเรียนรู้ตลอดชีวิต มีความสามารถในการปฏิบัติงานได้ ตามกรอบมาตรฐานและจรรยาบรรณที่กำหนด สามารถสร้างสรรค์งานที่เกิดประโยชน์ต่อตนเองและสังคมทั้งในระดับท้องถิ่นและสากล โดยแบ่งหลักสูตรเป็น 2 กลุ่ม คือ หลักสูตรปริญญาตรี

ทางวิชาการ และหลักสูตรปริญญาตรีทางวิชาชีพหรือปฏิบัติการ โดยในที่นี้จะขอกล่าวถึงรายละเอียดเฉพาะหลักสูตรปริญญาตรีทางวิชาชีพหรือปฏิบัติการเท่านั้น

- หลักสูตรปริญญาตรีทางวิชาชีพหรือปฏิบัติการ แบ่งเป็น 2 แบบ ได้แก่

1) หลักสูตรปริญญาตรีทางวิชาชีพหรือปฏิบัติการ ที่มุ่งผลิตบัณฑิตให้มีความรอบรู้ทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ เน้นความรู้ สมรรถนะและทักษะด้านวิชาชีพตามข้อกำหนดของมาตรฐานวิชาชีพ หรือมีสมรรถนะและทักษะด้านการปฏิบัติเชิงเทคนิคในศาสตร์สาขาวิชานั้น ๆ โดยผ่านการฝึกงานในสถานประกอบการ หรือสหกิจศึกษา

หลักสูตรแบบนี้เท่านั้นที่จัดหลักสูตรปริญญาตรี (ต่อเนื่อง) ได้ เพราะมุ่งผลิตบัณฑิตที่มีทักษะการปฏิบัติการอยู่แล้วให้มีความรู้ด้านวิชาการมากยิ่งขึ้น รวมทั้งได้รับการฝึกปฏิบัติขั้นสูงเพิ่มเติม

หลักสูตรปริญญาตรี (ต่อเนื่อง) ถือเป็นส่วนหนึ่งของหลักสูตรปริญญาตรี และจะต้องสะท้อนปรัชญาและเนื้อหาสาระของหลักสูตรปริญญาตรีนั้น ๆ โดยครบถ้วนและให้ระบุคำว่า “ต่อเนื่อง” ในวงเล็บต่อท้ายชื่อหลักสูตร

2) หลักสูตรปริญญาตรีแบบก้าวหน้าทางวิชาชีพหรือปฏิบัติการ ซึ่งเป็นหลักสูตรสำหรับผู้เรียนที่มีความสามารถพิเศษ มุ่งเน้นผลิตบัณฑิตที่มีความรู้ สมรรถนะทางวิชาชีพหรือปฏิบัติการขั้นสูง โดยใช้หลักสูตรปกติที่เปิดสอนอยู่แล้ว ให้รองรับศักยภาพของผู้เรียน โดยกำหนดให้ผู้เรียนได้ศึกษาบางรายวิชา ในระดับบัณฑิตศึกษาที่เปิดสอนอยู่แล้ว และทำวิจัยที่ลุ่มลึกหรือได้รับการฝึกปฏิบัติขั้นสูงในหน่วยงาน องค์กร หรือสถานประกอบการ โดยต้องมีการเรียนรายวิชาระดับบัณฑิตศึกษาไม่น้อยกว่า 12 หน่วยกิต

2. ระบบการจัดการศึกษา

ใช้ระบบทวิภาค โดย 1 ปีการศึกษาแบ่งออกเป็น 2 ภาค การศึกษาปกติ 1 ภาคการศึกษาปกติมีระยะเวลาศึกษาไม่น้อยกว่า 15 สัปดาห์ สถาบันอุดมศึกษาที่เปิดการศึกษาภาคฤดูร้อน ให้กำหนดระยะเวลาและจำนวนหน่วยกิตโดยมีสัดส่วนเทียบเคียงกันได้กับการศึกษาภาคปกติ

3. การคิดหน่วยกิต

- รายวิชาภาคทฤษฎี ที่ใช้เวลาบรรยายหรืออภิปรายปัญหาไม่น้อยกว่า 15 ชั่วโมง ต่อภาคการศึกษาปกติ ให้มีค่าเท่ากับ 1 หน่วยกิตระบบทวิภาค

- รายวิชาภาคปฏิบัติ ที่ใช้เวลาฝึกหรือทดลองไม่น้อยกว่า 30 ชั่วโมงต่อภาคการศึกษาปกติ ให้มีค่าเท่ากับ 1 หน่วยกิตระบบทวิภาค

- การฝึกงานหรือการฝึกภาคสนาม ที่ใช้เวลาฝึกไม่น้อยกว่า 45 ชั่วโมงต่อภาคการศึกษาปกติ ให้มีค่าเท่ากับ 1 หน่วยกิตระบบทวิภาค

- การทำโครงการหรือกิจกรรมการเรียนรู้อื่นใดตามที่ได้รับมอบหมายที่ใช้เวลาทำโครงการหรือกิจกรรมนั้น ๆ ไม่น้อยกว่า 45 ชั่วโมงต่อภาคการศึกษาปกติ ให้มีค่าเท่ากับ 1 หน่วยกิต ระบบทวิภาค

4. จำนวนหน่วยกิตรวมและระยะเวลาการศึกษา

หลักสูตรปริญญาตรี (ต่อเนื่อง) ให้มีจำนวนหน่วยกิตรวมไม่น้อยกว่า 72 หน่วยกิต ใช้เวลาศึกษาไม่เกิน 4 ปีการศึกษา สำหรับการลงทะเบียนเรียนเต็มเวลา และไม่เกิน 6 ปีการศึกษา สำหรับการลงทะเบียนเรียนไม่เต็มเวลา ทั้งนี้ ให้นับเวลาศึกษาจากวันที่เปิดภาคการศึกษาแรกที่รับเข้าศึกษาในหลักสูตรนั้น

5. โครงสร้างหลักสูตร ประกอบด้วยหมวดวิชาศึกษาทั่วไป หมวดวิชาเฉพาะ และหมวดวิชาเลือกเสรี โดยมีสัดส่วนจำนวนหน่วยกิตของแต่ละหมวดวิชา ดังนี้

- หมวดวิชาศึกษาทั่วไป หมายถึง หมวดวิชาที่เสริมสร้างความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ ให้ความรู้รอบรู้อย่างกว้างขวาง เข้าใจ และเห็นคุณค่าของตนเอง ผู้อื่น สังคม ศิลปวัฒนธรรม และธรรมชาติ ใส่ใจต่อความเปลี่ยนแปลงของสรรพสิ่ง พัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง ดำเนินชีวิตอย่างมีคุณธรรม พร้อมให้ความช่วยเหลือเพื่อนมนุษย์ และเป็นพลเมืองที่มีคุณค่าของสังคมไทยและสังคมโลก

การจัดวิชาศึกษาทั่วไปสำหรับหลักสูตรปริญญาตรี (ต่อเนื่อง) อาจได้รับการยกเว้น รายวิชาที่ได้ศึกษามาแล้วในระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูงหรือระดับอนุปริญญา ทั้งนี้ จำนวนหน่วยกิต ของรายวิชาที่ได้รับการยกเว้นดังกล่าว เมื่อนับรวมกับรายวิชาที่จะศึกษาเพิ่มเติมในหลักสูตรปริญญาตรี (ต่อเนื่อง) ต้องไม่น้อยกว่า 30 หน่วยกิต

- หมวดวิชาเฉพาะ หมายถึง วิชาแกน วิชาเฉพาะด้าน วิชาพื้นฐานวิชาชีพและวิชาชีพที่มุ่งหมายให้ผู้เรียนมีความรู้ ความเข้าใจ และปฏิบัติงานได้ หลักสูตร (ต่อเนื่อง) ให้มีจำนวนหน่วยกิตหมวดวิชาเฉพาะรวมไม่น้อยกว่า 42 หน่วยกิต ในจำนวนนั้นต้องเป็นวิชาทางทฤษฎีไม่น้อยกว่า 18 หน่วยกิต

- หมวดวิชาเลือกเสรี หมายถึง วิชาที่มุ่งให้ผู้เรียนมีความรู้ ความเข้าใจ ตามที่ตนเองถนัด หรือสนใจ โดยเปิดโอกาสให้ผู้เรียนเลือกเรียนรายวิชาใดๆ ในหลักสูตรระดับปริญญาตรี โดยให้มีจำนวนหน่วยกิตรวมไม่น้อยกว่า 6 หน่วยกิต

6. จำนวน คุณวุฒิ และคุณสมบัติของอาจารย์

หลักสูตรปริญญาตรีทางวิชาชีพหรือปฏิบัติการและหลักสูตรปริญญาตรี (ต่อเนื่อง) ประกอบด้วย

- อาจารย์ประจำหลักสูตร มีคุณวุฒิขั้นต่ำปริญญาโทหรือเทียบเท่าหรือมีตำแหน่งผู้ช่วยศาสตราจารย์ และต้องมีผลงานทางวิชาการที่ไม่ใช่ส่วนหนึ่งของการศึกษาเพื่อรับปริญญา และเป็นผลงานทางวิชาการที่ได้รับการเผยแพร่ตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดในการพิจารณาแต่งตั้งให้บุคคล ดำรงตำแหน่งทางวิชาการอย่างน้อย 1 รายการ ในรอบ 5 ปีย้อนหลัง

สำหรับหลักสูตรปริญญาตรีทางวิชาชีพหรือปฏิบัติการ ที่เน้นทักษะด้านวิชาชีพ ตามข้อกำหนดของมาตรฐานวิชาชีพ อาจารย์ประจำหลักสูตรต้องมีคุณสมบัติเป็นไปตามมาตรฐานวิชาชีพนั้น ๆ กรณีร่วมผลิตหลักสูตรกับหน่วยงานอื่นที่ไม่ใช่สถาบันอุดมศึกษา หากจำเป็นบุคลากรที่มาจาก

หน่วยงานนั้นอาจได้รับการยกเว้นคุณวุฒิปริญญาโทและผลงานทางวิชาการ แต่ต้องมีคุณวุฒิต่ำปริญญาตรีหรือเทียบเท่า และมีประสบการณ์การทำงานในหน่วยงานแห่งนั้นมาแล้วไม่น้อยกว่า 6 ปี

- อาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตร มีคุณวุฒิและคุณสมบัติเช่นเดียวกับ อาจารย์ประจำหลักสูตร จำนวนอย่างน้อย 5 คน

ในกรณีของหลักสูตรปริญญาตรีทางวิชาชีพหรือปฏิบัติการที่เน้นทักษะ ด้านการปฏิบัติเชิงเทคนิคในศาสตร์สาขานั้น อาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตรอย่างน้อย 2 ใน 5 คน ต้องมีประสบการณ์ในด้านปฏิบัติการ โดยอาจเป็นอาจารย์ประจำของสถาบันอุดมศึกษา หรือเป็นบุคลากรของหน่วยงานที่ไม่ใช่สถาบันอุดมศึกษาซึ่งมีข้อตกลงในการผลิตบัณฑิตของหลักสูตรนั้นร่วมกัน แต่ทั้งนี้ต้องไม่เกิน 2 คน

กรณีร่วมผลิตหลักสูตรกับหน่วยงานอื่นที่ไม่ใช่สถาบันอุดมศึกษา หากจำเป็นบุคลากรที่มาจากหน่วยงานนั้นอาจได้รับการยกเว้นคุณวุฒิปริญญาโทและผลงานทางวิชาการ แต่ต้องมีคุณวุฒิต่ำปริญญาตรีหรือเทียบเท่า และมีประสบการณ์การทำงานในหน่วยงานแห่งนั้นมาแล้วไม่น้อยกว่า 6 ปี

กรณีที่หลักสูตรจัดให้มีวิชาเอกมากกว่า 1 วิชาเอก ให้จัดอาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตรที่มีคุณวุฒิและคุณสมบัติตรงหรือสัมพันธ์กับสาขาวิชาที่เปิดสอนไม่น้อยกว่า วิชาเอกละ 3 คน และหากเป็นปริญญาตรีทางวิชาชีพหรือปฏิบัติการที่เน้นทักษะด้านการปฏิบัติ เชิงเทคนิคในศาสตร์สาขานั้น ต้องมีสัดส่วนอาจารย์ที่มีประสบการณ์ในด้านปฏิบัติการ 1 ใน 3

กรณีที่มีความจำเป็นอย่างยิ่งสำหรับสาขาวิชาที่ไม่สามารถสรรหาอาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตรครบตามจำนวน ทางสถาบันอุดมศึกษาต้องเสนอจำนวนและคุณวุฒิของอาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตรที่มีนั้นให้คณะกรรมการการอุดมศึกษาพิจารณาเป็นรายกรณี

- อาจารย์ผู้สอน อาจเป็นอาจารย์ประจำหรืออาจารย์พิเศษที่มีคุณวุฒิต่ำปริญญาโทหรือเทียบเท่า หรือมีตำแหน่งผู้ช่วยศาสตราจารย์ในสาขาวิชานั้นหรือสาขาวิชาที่สัมพันธ์กัน หรือในสาขาวิชาของรายวิชาที่สอน

ในกรณีที่มิอาจารย์ประจำที่มีคุณวุฒิปริญญาตรีหรือเทียบเท่า และทำหน้าที่อาจารย์ผู้สอนก่อนที่เกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับปริญญาตรี พ.ศ. 2558 จะประกาศใช้ให้สามารถทำหน้าที่อาจารย์ผู้สอนต่อไปได้

สำหรับกรณีร่วมผลิตหลักสูตรกับหน่วยงานอื่นที่ไม่ใช่สถาบันอุดมศึกษา หากจำเป็นบุคลากรที่มาจากหน่วยงานนั้นอาจได้รับการยกเว้นคุณวุฒิปริญญาโทและผลงานทางวิชาการ แต่ต้องมีคุณวุฒิต่ำปริญญาตรีหรือเทียบเท่า และมีประสบการณ์การทำงานในหน่วยงานแห่งนั้นมาแล้วไม่น้อยกว่า 6 ปี

ในกรณีของอาจารย์พิเศษอาจได้รับการยกเว้นคุณวุฒิปริญญาโท แต่ทั้งนี้ต้องมีคุณวุฒิต่ำปริญญาตรีหรือเทียบเท่า และมีประสบการณ์การทำงานที่เกี่ยวข้องกับวิชาที่สอนมาแล้วไม่น้อยกว่า

6 ปี ทั้งนี้อาจารย์พิเศษต้องมีชั่วโมงสอนไม่เกินร้อยละ 50 ของรายวิชา โดยมีอาจารย์ประจำเป็นผู้รับผิดชอบรายวิชานั้น

สำหรับหลักสูตรปริญญาตรีทางวิชาชีพหรือปฏิบัติการที่เน้นทักษะด้านวิชาชีพ ตามข้อกำหนดของมาตรฐานวิชาชีพ อาจารย์ผู้สอนต้องมีคุณสมบัติเป็นไปตามมาตรฐานวิชาชีพนั้น ๆ

7. คุณสมบัติของผู้เข้าศึกษา หลักสูตรปริญญาตรี (ต่อเนื่อง) จะต้องเป็นผู้สำเร็จการศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูงหรือเทียบเท่าหรือระดับอนุปริญญา (3 ปี) หรือเทียบเท่าในสาขาวิชาที่ตรงกับสาขาวิชาที่จะเข้าศึกษา

8. การลงทะเบียนเรียน ให้ลงทะเบียนเรียนได้ไม่น้อยกว่า 9 หน่วยกิต และไม่เกิน 22 หน่วยกิตในแต่ละภาคการศึกษาปกติ สำหรับการลงทะเบียนเรียนเต็มเวลาและให้ลงทะเบียนเรียนได้ไม่เกิน 9 หน่วยกิต ในแต่ละภาคการศึกษาปกติ สำหรับการลงทะเบียนเรียนไม่เต็มเวลา และจะสำเร็จการศึกษาได้ หลักสูตรปริญญาตรี (ต่อเนื่อง) สำเร็จการศึกษาได้ไม่ก่อน 4 ภาคการศึกษาปกติ สำหรับการลงทะเบียนเรียนเต็มเวลา และไม่ก่อน 8 ภาคการศึกษาปกติ สำหรับการลงทะเบียนเรียนไม่เต็มเวลา

9. เกณฑ์การวัดผลและการสำเร็จการศึกษา ให้สถาบันอุดมศึกษากำหนดเกณฑ์การวัดผล เกณฑ์ขั้นต่ำของแต่ละรายวิชาและเกณฑ์การสำเร็จการศึกษาตามหลักสูตรโดยต้องเรียนครบตามจำนวน หน่วยกิตที่กำหนดไว้ในหลักสูตร และต้องได้ระดับคะแนนเฉลี่ยไม่ต่ำกว่า 2.00 จากระบบ 4 ระดับคะแนน หรือเทียบเท่า จึงถือว่าเรียนจบหลักสูตรปริญญาตรี

10. ชื่อปริญญา สถาบันอุดมศึกษาที่มีการตราพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยปริญญาในสาขาวิชา และอักษรย่อสำหรับสาขาวิชาไว้แล้ว ให้ใช้ชื่อปริญญาตามที่กำหนดในพระราชกฤษฎีกานั้น ในกรณีที่ปริญญาใดยังมิได้กำหนดชื่อไว้ในพระราชกฤษฎีกา หรือกรณีที่สถาบันอุดมศึกษาใดไม่มีการตราพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยปริญญาในสาขาวิชา และอักษรย่อสำหรับสาขาวิชา ให้ใช้ชื่อปริญญาตามหลักเกณฑ์การกำหนดชื่อปริญญา ตามที่สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษากำหนด

11. การประกันคุณภาพของหลักสูตร ให้ทุกหลักสูตรกำหนดระบบการประกันคุณภาพของหลักสูตร โดยมีองค์ประกอบในการประกันคุณภาพอย่างน้อย 6 ด้าน คือ 1) การกำกับมาตรฐาน 2) บัณฑิต 3) นักศึกษา 4) อาจารย์ 5) หลักสูตร การเรียนการสอน การประเมินผู้เรียน 6) สิ่งสนับสนุนการเรียนรู้

12. การพัฒนาหลักสูตร ให้ทุกหลักสูตรพัฒนาหลักสูตรให้ทันสมัย โดยมีการประเมินและรายงานผลการดำเนินการของหลักสูตรทุกปีการศึกษา เพื่อนำข้อมูลที่ได้ไปปรับปรุงพัฒนาหลักสูตรเป็นระยะๆ อย่างน้อยตามรอบระยะเวลาของหลักสูตร หรือทุกรอบ 5 ปี

1.8.2 กรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2552

กรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ ได้จัดทำขึ้นเพื่อให้เป็นไปตามมาตรฐานการอุดมศึกษา และเพื่อเป็นการประกันคุณภาพของบัณฑิตในแต่ละระดับคุณวุฒิและสาขา/สาขาวิชา รวมทั้งเพื่อใช้เป็นหลักในการจัดทำมาตรฐานด้านต่างๆ เพื่อให้การจัดการศึกษามุ่งสู่เป้าหมายเดียวกันในการผลิตบัณฑิตได้อย่างมีคุณภาพ

วัตถุประสงค์

เพื่อเป็นกรอบมาตรฐานให้สถาบันอุดมศึกษาใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาหรือปรับปรุงหลักสูตร การจัดการเรียนการสอน และพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาให้สามารถผลิตบัณฑิตที่มีคุณภาพ และเพื่อประโยชน์ต่อการรับรองมาตรฐานคุณวุฒิในระดับอุดมศึกษา

กรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติประกอบด้วย

1. ระดับคุณวุฒิ ได้แก่

- ระดับที่ 1 อนุปริญญา (3 ปี)
- ระดับที่ 2 ปริญญาตรี
- ระดับที่ 3 ประกาศนียบัตรบัณฑิต
- ระดับที่ 4 ปริญญาโท
- ระดับที่ 5 ประกาศนียบัตรบัณฑิตชั้นสูง
- ระดับที่ 6 ปริญญาเอก

2. คุณภาพของบัณฑิตทุกระดับและสาขา/ สาขาวิชาต่างๆ ต้องเป็นไปตามมาตรฐานผลการเรียนรู้ที่คณะกรรมการอุดมศึกษากำหนดและต้องครอบคลุมอย่างน้อย 5 ด้าน คือ

- 1. ด้านคุณธรรม จริยธรรม
- 2. ด้านความรู้
- 3. ด้านทักษะทางปัญญา
- 4. ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ
- 5. ด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสารและการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ

สำหรับสาขา/สาขาวิชาที่เน้นทักษะทางปฏิบัติต้องเพิ่มมาตรฐานผลการเรียนรู้ด้านทักษะพิสัย

โดยมาตรฐานผลการเรียนรู้แต่ละด้านของแต่ละระดับคุณวุฒิและลักษณะของหลักสูตรอย่างน้อยต้องเป็นไปตามที่คณะกรรมการการอุดมศึกษากำหนดไว้ในแนวทางการปฏิบัติตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2552

ให้คณะกรรมการการอุดมศึกษานำกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติไปพัฒนา มาตรฐานคุณวุฒิสาชา/สาขาวิชาต่างๆ ของแต่ละระดับคุณวุฒิ เพื่อสถาบันอุดมศึกษาได้ใช้เป็นแนวทางใน การพัฒนาหรือปรับปรุงรายละเอียดของหลักสูตรและจัดการเรียนการสอนเพื่อให้คุณภาพของบัณฑิตที่ผลิต ในสาขา/สาขาวิชาของระดับคุณวุฒิเดียวกันมีมาตรฐานที่เทียบเคียงกันได้ทั้งในระดับชาติและระดับสากล

ให้สถาบันอุดมศึกษาพัฒนาหรือปรับปรุงรายละเอียดของหลักสูตรตามประกาศกระทรวงศึกษาว่า ด้วยมาตรฐานคุณวุฒิตามระดับคุณวุฒิของแต่ละสาขา/สาขาวิชา โดยจัดทำรายละเอียดของหลักสูตร รายละเอียดรายวิชา และรายละเอียดของประสบการณ์ภาคสนาม (ถ้ามี) รายงานผลการดำเนินการของ รายวิชา รายงานผลการดำเนินการของประสบการณ์ภาคสนาม (ถ้ามี) และรายงานผลการดำเนินการของ หลักสูตร โดยมีหัวข้ออย่างน้อยตามที่คณะกรรมการการอุดมศึกษากำหนด และดำเนินการจัดการเรียน การสอนตลอดจนการวัดและประเมินผลเพื่อให้มั่นใจว่าบัณฑิตมีมาตรฐานผลการเรียนรู้ตามคุณภาพของ บัณฑิต

ให้สถาบันอุดมศึกษาพัฒนาหรือปรับปรุงรายละเอียดของหลักสูตร โดยมีตัวบ่งชี้การประกัน คุณภาพของหลักสูตร การจัดการเรียนการสอน และเกณฑ์การประเมินตามประกาศกระทรวงศึกษาธิการว่า ด้วยมาตรฐานคุณวุฒิตามระดับคุณวุฒิของสาขา/สาขาวิชานั้นๆ

ให้สถาบันอุดมศึกษาจัดให้มีการประเมินเพื่อพัฒนาหลักสูตรอย่างต่อเนื่องอย่างน้อยทุกๆ 5 ปี

ให้คณะกรรมการการอุดมศึกษากำกับ ดูแล ติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษาเพื่อให้ การจัดการศึกษาเป็นไปอย่างมีคุณภาพและมาตรฐานตามเจตนารมณ์ของประกาศนี้

ในกรณีที่ไม่สามารถปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ข้างต้นได้ หรือมีความจำเป็นต้องปฏิบัตินอกเหนือจาก ที่กำหนดไว้ในประกาศนี้ ให้อยู่ในดุลยพินิจของคณะกรรมการการอุดมศึกษาที่จะพิจารณาและให้ถือ คำวินิจฉัยของคณะกรรมการการอุดมศึกษานั้นเป็นที่สุด

1.8.3 การประกันคุณภาพภายในอุดมศึกษา ระดับหลักสูตร

ในการผลิตบัณฑิตเพื่อให้บัณฑิตมีคุณลักษณะพึงประสงค์และเป็นบัณฑิตที่มีคุณภาพ การดำเนินงาน และการบริหารงานระดับหลักสูตรถือว่าสำคัญที่สุด ซึ่งควรมีระบบการประกันคุณภาพ การศึกษาภายใน ระดับหลักสูตร ซึ่งมีหลักการดังต่อไปนี้

1. การประกันคุณภาพการศึกษาภายใน ระดับหลักสูตร เป็นการประกันคุณภาพ การจัดการศึกษาว่าหลักสูตรได้ดำเนินการเป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับอุดมศึกษาและเกณฑ์ มาตรฐานอื่นๆที่เกี่ยวข้อง โดยให้พิจารณาองค์ประกอบที่สำคัญ ได้แก่ การกำกับมาตรฐาน บัณฑิต นักศึกษา อาจารย์ หลักสูตร การเรียนการสอน การประเมิน ผู้เรียน และสิ่งสนับสนุนการเรียนรู้เพื่อให้ สามารถผลิตบัณฑิตให้มีคุณภาพ

2. ในการประกันคุณภาพการศึกษาภายในระดับหลักสูตร ให้เชื่อมโยงกับตัวบ่งชี้ การดำเนินการตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2552 เพื่อประโยชน์

ในการเผยแพร่หลักสูตรที่มีคุณภาพและมาตรฐานซึ่ง สกอ. ได้กำหนดแนวทางการเผยแพร่หลักสูตรไว้ในประกาศคณะกรรมการการอุดมศึกษา เรื่อง แนวทางการปฏิบัติตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษา แห่งชาติ พ.ศ. 2552

3. ตัวบ่งชี้การประกันคุณภาพการศึกษาภายใน ระดับหลักสูตร เป็นข้อมูลพื้นฐานในส่วนที่เกี่ยวข้องตามเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับอุดมศึกษา และตัวบ่งชี้เชิงปริมาณในส่วนที่เกี่ยวข้องกับคุณวุฒิ ตำแหน่งทางวิชาการ และผลงานทางวิชาการของอาจารย์ สำหรับตัวบ่งชี้เชิงคุณภาพที่เน้นกระบวนการ จะประเมินในลักษณะของพิชญพิจารณ์ (Peer review) ซึ่งจะมีรายละเอียดของคำถามที่จะเป็นแนวทางให้แก่ผู้ประเมินเพื่อให้สามารถนำไปพิจารณาตามบริบทของสถาบันได้ และได้กำหนดแนวทางในการให้คะแนนในแต่ละระดับสำหรับผู้ประเมินและผู้รับการประเมินได้ใช้ในการพิจารณา

4. สถาบันอุดมศึกษาสามารถจัดทำระบบการประกันคุณภาพการศึกษาภายใน ระดับหลักสูตรโดยมีการดำเนินการได้ตามมาตรฐานเทียบเคียงกับมาตรฐานของสำนักคณะกรรมการการอุดมศึกษา ทั้งนี้ทุกระบบต้องได้รับการเห็นชอบจากสภาสถาบันและเสนอคณะกรรมการประกันคุณภาพภายในระดับอุดมศึกษา พิจารณาให้ความเห็นชอบ และให้มีการจัดส่งผลต่อสาธารณะ ตัวอย่างการประกันคุณภาพการศึกษาภายใน ระดับหลักสูตรที่เทียบเคียงได้ เช่น ผลการประเมินหลักสูตรของ AUN QA ผลการประเมินหลักสูตรวิชาชีพที่ได้รับการรับรองจากองค์กรวิชาชีพระดับนานาชาติ เช่น AACSB สำหรับหลักสูตรทางด้านบริหารธุรกิจ ABET สำหรับหลักสูตรทางวิศวกรรมศาสตร์) และหลักสูตรที่ได้รับการตรวจประเมินเป็นประจำและผ่านการรับรองโดยสภาวิชาชีพ

ตารางที่ 2.3 กรอบการประกันคุณภาพการศึกษาภายใน ระดับหลักสูตร (สำนักงานคณะกรรมการอุดมศึกษา, 2558)

องค์ประกอบในการประกันคุณภาพหลักสูตร	ตัวบ่งชี้	อธิบายกระบวนการหรือแสดงผลการดำเนินงานในประเด็นที่เกี่ยวข้อง
1. การกำกับมาตรฐาน	1.1 การบริหารจัดการหลักสูตรตามเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรที่กำหนดโดย สกอ.	ผลการบริหารจัดการหลักสูตรตามเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตร ปริญญาตรี เกณฑ์ 4 ข้อ
2. บัณฑิต	2.1 คุณภาพบัณฑิตตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ	ผลประเมินคุณภาพบัณฑิตตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ (โดยผู้ใช้บัณฑิต/ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย)

ตารางที่ 2.3 กรอบการประกันคุณภาพการศึกษาภายใน ระดับหลักสูตร (ต่อ)

องค์ประกอบในการประกันคุณภาพหลักสูตร	ตัวบ่งชี้	อธิบายกระบวนการหรือแสดงผลการดำเนินงานในประเด็นที่เกี่ยวข้อง
	2.2 การได้งานทำหรือผลงานวิจัยของผู้สำเร็จการศึกษา	<ul style="list-style-type: none"> - ผลบัณฑิตปริญญาตรีที่ได้งานทำหรือประกอบอาชีพอิสระ - ผลงานของนักศึกษาปริญญาโท/เอกที่ตีพิมพ์หรือเผยแพร่
3. นักศึกษา	3.1 การรับนักศึกษา	<ul style="list-style-type: none"> - การรับนักศึกษา - การเตรียมความพร้อมก่อนเข้าศึกษา
	3.2 การส่งเสริมและพัฒนา นักศึกษา	<ul style="list-style-type: none"> - การควบคุมการดูแลการให้คำปรึกษาวิชาการและแนะแนวแก่นักศึกษาในระดับปริญญาตรี - การพัฒนาศักยภาพนักศึกษาและการเสริมสร้างทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21
	3.3 ผลที่เกิดกับนักศึกษา	<ul style="list-style-type: none"> - อัตราการคงอยู่ของนักศึกษา - อัตราการสำเร็จการศึกษา - ความพึงพอใจและผลการจัดการข้อร้องเรียนของนักศึกษา
4. อาจารย์	4.1 การบริหารและพัฒนาอาจารย์	<ul style="list-style-type: none"> - การรับและแต่งตั้งอาจารย์ประจำหลักสูตร - การบริหารอาจารย์ - การส่งเสริมและพัฒนาอาจารย์
	4.2 คุณภาพอาจารย์	<ul style="list-style-type: none"> - ร้อยละอาจารย์ที่มีคุณวุฒิปริญญาเอก - ร้อยละอาจารย์ที่มีตำแหน่งทางวิชาการ - ผลงานทางวิชาการของอาจารย์
	4.3 ผลที่เกิดกับอาจารย์	<ul style="list-style-type: none"> - อัตราการคงอยู่ของอาจารย์ - ความพึงพอใจของอาจารย์
5. หลักสูตรการเรียนการสอน การประเมินผู้เรียน	5.1 สารของรายวิชาในหลักสูตร	<ul style="list-style-type: none"> - หลักคิดในการออกแบบหลักสูตร ข้อมูลที่ใช้ในการพัฒนาหลักสูตรและวัตถุประสงค์ของหลักสูตร - การปรับปรุงหลักสูตรให้ทันสมัยตามความก้าวหน้าในศาสตร์สาขานั้นๆ

ตารางที่ 2.3 กรอบการประกันคุณภาพการศึกษาภายใน ระดับหลักสูตร (ต่อ)

องค์ประกอบในการประกันคุณภาพหลักสูตร	ตัวบ่งชี้	อธิบายกระบวนการหรือแสดงผลการดำเนินงานในประเด็นที่เกี่ยวข้อง
5. หลักสูตร การเรียนการสอน การประเมินผู้เรียน	5.2 การวางระบบผู้สอนและกระบวนการจัดการเรียนการสอน	<ul style="list-style-type: none"> - การพิจารณากำหนดผู้สอน - การกำกับ ติดตาม และตรวจสอบการจัดทำ มคอ.3 และ มคอ.4 - การกำกับกระบวนการเรียนการสอน - การจัดการเรียนการสอนที่มีการฝึกปฏิบัติในระดับปริญญาตรี - การบูรณาการพันธกิจต่างๆ กับการเรียนการสอนในระดับปริญญาตรี
	5.3 การประเมินผู้เรียน	<ul style="list-style-type: none"> - การประเมินผลการเรียนรู้ตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิ - การตรวจสอบการประเมินผลการเรียนรู้ของนักศึกษา - การกำกับการประเมินการจัดการเรียนการสอนและประเมินหลักสูตร (มคอ.5 มคอ.6 และมคอ.7)
	5.4 ผลการดำเนินงานหลักสูตรตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ	ผลการดำเนินงานตามตัวบ่งชี้ตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ
6. สิ่งสนับสนุนการเรียนรู้	6.1 สิ่งสนับสนุนการเรียนรู้	<ul style="list-style-type: none"> - ระบบการดำเนินงานของภาควิชา/ คณะ/ สถาบันโดยมีส่วนร่วมของอาจารย์ประจำหลักสูตรเพื่อให้มีสิ่งสนับสนุนการเรียนรู้ - จำนวนสิ่งสนับสนุนการเรียนรู้ที่เพียงพอและเหมาะสมต่อการจัดการเรียนการสอน - กระบวนการปรับปรุงตามผลการประเมินความพึงพอใจของนักศึกษาและอาจารย์ต่อสิ่งสนับสนุนการเรียนรู้

ตอนที่ 2 มโนทัศน์เกี่ยวกับการประเมินหลักสูตร

ในส่วนนี้จะขอเสนอ มโนทัศน์เกี่ยวกับการประเมินหลักสูตร โดยแบ่งเป็น 8 ประเด็นดังนี้ ความหมายของการประเมินหลักสูตร วัตถุประสงค์ของการประเมินหลักสูตร ประเภทและแนวคิด การประเมินหลักสูตร รูปแบบการประเมินหลักสูตร กระบวนการประเมินหลักสูตร การพัฒนา มาตรฐาน ตัวบ่งชี้ เกณฑ์การประเมินคุณภาพหลักสูตร มาตรฐานการประเมิน และการวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการประเมินหลักสูตรและการจัดการศึกษา มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

2.1 ความหมายของการประเมินหลักสูตร

นักการศึกษาหลายท่านได้ให้ความหมายของการประเมินหลักสูตรไว้หลากหลายดังนี้

Stufflebeam and Shinkfield (1985) ให้ความหมายว่า การประเมินหลักสูตรเป็นกระบวนการของการแสวงหาข้อมูล และการจัดเตรียมสารสนเทศที่เป็นประโยชน์ต่อการตัดสินใจและแสวงหาทางเลือกที่เหมาะสมในการดำเนินการเกี่ยวกับหลักสูตร ศิริชัย กาญจนวาสี (ม.ป.ป.) ได้อธิบายเพิ่มเติมเกี่ยวกับความหมายของการประเมินหลักสูตรว่า คือกระบวนการศึกษาและเก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับหลักสูตร แล้วทำการวิเคราะห์ข้อมูล เพื่อวินิจฉัยจุดเด่น จุดด้อยของตัวหลักสูตรและการบริหารหลักสูตร อันเป็นประโยชน์ต่อการปรับปรุงกระบวนการหลักสูตรระหว่างการใช้หลักสูตรและเพื่อตัดสินคุณภาพของหลักสูตรว่าบรรลุจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้หรือไม่ เพียงใด อันเป็นประโยชน์ต่อการปรับปรุง และเปลี่ยนแปลงหลักสูตรให้มีความเหมาะสมยิ่งขึ้นต่อไป Fitzpatrick, Sanders, and Worthen (2004) ให้ความหมายของการประเมินหลักสูตรว่า เป็นวิธีการสืบหาข้อมูลและพิจารณาตัดสินเกี่ยวกับหลักสูตร ใน 3 ประเด็นคือ 1) การกำหนดมาตรฐานเพื่อใช้ตัดสินคุณภาพโดยเทียบกับมาตรฐานที่กำหนด 2) การรวบรวมข้อมูลสารสนเทศที่เกี่ยวข้องกับหลักสูตร และ 3) การประยุกต์ใช้มาตรฐานเพื่อตัดสินคุณค่า คุณภาพ คุณประโยชน์ ประสิทธิภาพหรือความสำคัญของหลักสูตร ที่จะช่วยให้ได้ข้อเสนอแนะที่จะทำให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้หรือช่วยให้ผู้เกี่ยวข้องตัดสินใจได้ว่าควรดำเนินการใช้หลักสูตรต่อไป ปรับปรุง พัฒนา หรือเปลี่ยนแปลงหลักสูตรอย่างไร ซึ่งสอดคล้องกับ บุญชม ศรีสะอาด (2546) ที่กล่าวว่า การประเมินหลักสูตรเป็นกิจกรรมในกระบวนการพัฒนาหลักสูตรที่สำคัญมาก ช่วยให้การพัฒนาหลักสูตรเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ครบวงจรของการพัฒนาหลักสูตรซึ่งหมายถึงการพิจารณาเปรียบเทียบและตัดสินเกี่ยวกับองค์ประกอบต่างๆในระบบหลักสูตรว่ามีความสัมพันธ์กันอย่างไร มีความสอดคล้องระหว่าง มาตรฐาน ความมุ่งหวัง และการปฏิบัติจริงเพียงใด หลักสูตรนั้นมีประสิทธิภาพเพียงใด มีผลกระทบอย่างไร ทั้งนี้เพื่อจะนำข้อมูลดังกล่าวมาใช้ปรับปรุงหลักสูตรให้ดีขึ้น

การประเมินหลักสูตร หมายถึงกระบวนการหาคำตอบ ว่าหลักสูตรมีสัมฤทธิ์ผลตามจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้หรือไม่ มากน้อยเพียงใด โดยมีการวัดการเก็บรวบรวมข้อมูล วิเคราะห์ข้อมูลจากหลายองค์ประกอบ ได้แก่ (มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช, 2545)

1. วิเคราะห์จากตัวหลักสูตร โดยพิจารณาจากวัตถุประสงค์ การจัดเนื้อหาวิชา ความครบถ้วนทันสมัย การจัดลำดับการเรียนรู้
2. วิเคราะห์การเตรียมความพร้อมเพื่อส่งเสริมการใช้หลักสูตร โดยพิจารณาจากเอกสารประกอบหลักสูตร คู่มือผู้เรียนและคู่มือผู้สอน
3. วิเคราะห์จากกระบวนการนำหลักสูตรไปใช้ โดยพิจารณาจากการบริหารหลักสูตร การจัดชุดวิชา การจัดผู้สอน การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้ การพัฒนาสื่อ และการพัฒนาการวัดและประเมินผล
4. วิเคราะห์จากสัมฤทธิ์ผลการเรียนของผู้เรียน โดยพิจารณาจากความรู้ความสามารถของผู้เรียน และเมื่อวิเคราะห์ข้อมูลแล้วจะต้องนำเสนอข้อมูลเพื่อตัดสินใจหรือการเปลี่ยนแปลงหรือปรับปรุงหรือเลือกวิธีใหม่

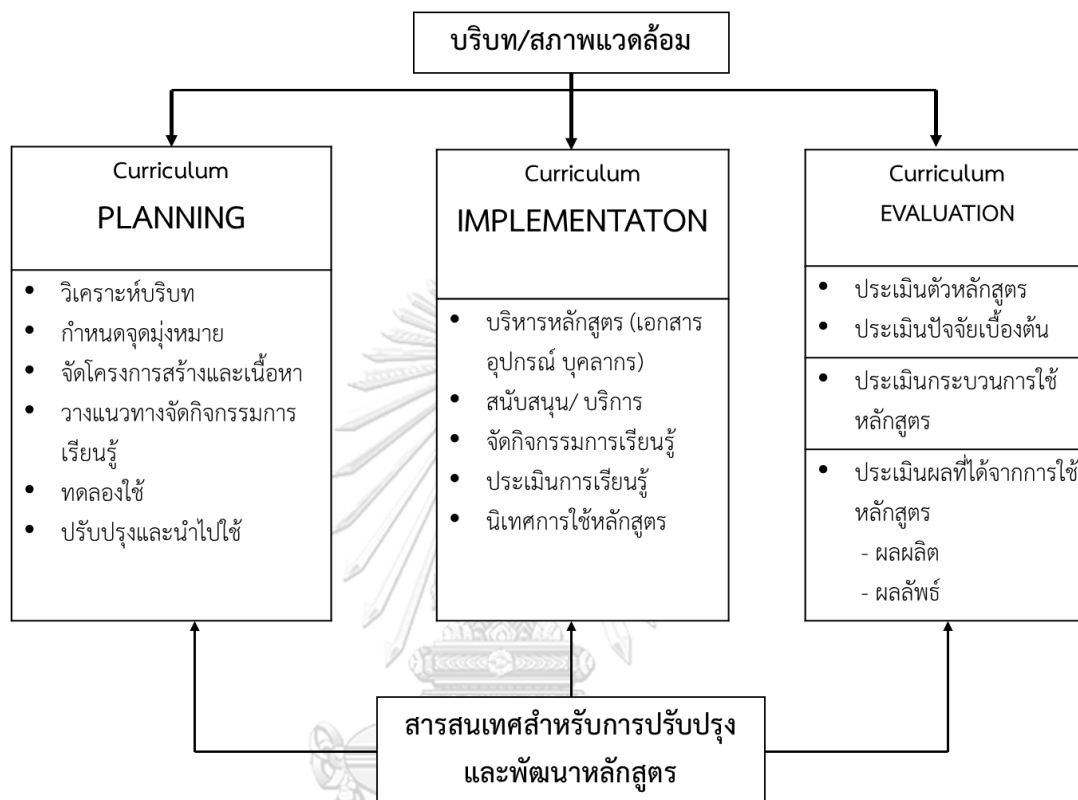
สรุปได้ว่า การประเมินหลักสูตร คือกระบวนการศึกษา รวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูลอย่างเป็นระบบเกี่ยวกับหลักสูตร ประกอบด้วยการเตรียมความพร้อมเพื่อส่งเสริมการใช้หลักสูตร กระบวนการนำหลักสูตรไปใช้ และสัมฤทธิ์ผลการเรียนรู้ของผู้เรียน เพื่อวินิจฉัยจุดเด่น จุดด้อยของหลักสูตรและการบริหารหลักสูตรอันเป็นประโยชน์ในการปรับปรุงกระบวนการระหว่างการใช้หลักสูตรและตัดสินใจคุณภาพของหลักสูตรว่าบรรลุตามจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้หรือไม่ เพียงใด

2.2 วัตถุประสงค์ของการประเมินหลักสูตร

การประเมินหลักสูตรคือ กระบวนการศึกษา รวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูลอย่างเป็นระบบเกี่ยวกับตัวหลักสูตร การเตรียมความพร้อมเพื่อส่งเสริมการใช้หลักสูตร กระบวนการนำหลักสูตรไปใช้ และผลจากการใช้หลักสูตร มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช (2545) ได้อธิบายวัตถุประสงค์การประเมินหลักสูตรดังต่อไปนี้

1. เพื่อหาคุณค่าของหลักสูตร โดยพิจารณาว่าหลักสูตรที่จัดขึ้นนั้นตอบสนองวัตถุประสงค์ที่หลักสูตรต้องการหรือไม่ ช่วยให้ผู้เรียนบรรลุวัตถุประสงค์เพียงใด
2. เพื่อตัดสินใจ การวางแผนโครงการ และรูปแบบหลักสูตร ตลอดจนการบริหารงาน การสอนตามหลักสูตร การบริหารวัสดุอุปกรณ์ที่ใช้โดยพิจารณาว่าเป็นไปตามแนวทางที่วางไว้หรือไม่ มีส่วนใดที่ต้องการปรับปรุงแก้ไข
3. เพื่อวัดผลผลิต คือพิจารณาว่าผู้เรียนตามหลักสูตรนั้นมีคุณภาพอย่างไร ตรงจุดมุ่งหมายของหลักสูตรที่ตั้งไว้หรือไม่
4. เพื่อหาความต้องการจำเป็น เพื่อเลือกแนวทางการสร้างหลักสูตรให้สอดคล้องกับความต้องการของกลุ่ม สถาบัน โดยประเมินเพื่อให้ได้ทางเลือกก่อนจะมีตัวหลักสูตร
5. เพื่อหาความเป็นไปได้เพื่อนำหลักสูตรไปใช้ โดยประเมินระหว่างใช้และใช้หลักสูตรเสร็จแล้ว

ศิริชัย กาญจนวาสี (ม.ป.ป.) อธิบายว่า การใช้หลักสูตรมีความจำเป็นต้องทำการประเมินหลักสูตร (curriculum evaluation) เพื่อการติดตามความก้าวหน้าของการใช้หลักสูตร ตรวจสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ และ ความสำเร็จของการใช้หลักสูตร สำหรับเป็นข้อมูลย้อนกลับ (feedback) ในการปรับปรุงหลักสูตร ตามวงจรของการพัฒนาหลักสูตร ดังภาพที่ 2.1



ภาพที่ 2.1 วงจรการของการพัฒนาหลักสูตร (ศิริชัย กาญจนวาสี, ม.ป.ป.)

2.3 ประเภทและแนวคิดการประเมินหลักสูตร

พิชิต ฤทธิ์จรูญ (2558) อธิบายการจำแนกประเภทของการประเมินหลักสูตรว่า ขึ้นอยู่กับเกณฑ์ที่ใช้ในการจำแนก ดังนี้

1. จำแนกตามวัตถุประสงค์ของการประเมิน แบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือ

1.1 การประเมินความก้าวหน้า (formative evaluation) เป็นการประเมินขณะกำลังดำเนินการใช้หลักสูตร โดยมุ่งตรวจสอบ กำกับดูแลและการบริหารหลักสูตร การจัดการเรียนการสอนในแต่ละขั้นตอนของแผนการบริหารหลักสูตรและแผนการจัดการเรียนการสอน ตลอดจนการศึกษาความก้าวหน้า ปัญหา อุปสรรค และข้อบกพร่องต่างๆ ในระหว่างดำเนินการใช้หลักสูตร เพื่อให้ได้สารสนเทศสำหรับปรับปรุงกระบวนการบริหารและการจัดการเรียนการสอนให้เป็นไปด้วยความราบรื่น สอดคล้องกับแผนหรือมาตรฐานการดำเนินการใช้หลักสูตรที่กำหนดไว้

1.2 การประเมินผลสรุปรวม (summative evaluation) หรือประเมินผลสัมฤทธิ์ของหลักสูตร การประเมินผลสรุปรวมของหลักสูตรหลังจากการดำเนินการใช้หลักสูตรครบวงจรแล้ว เพื่อให้ได้สารสนเทศสำหรับตัดสินผลสำเร็จของหลักสูตร ผลการประเมินจะเป็นประโยชน์ต่อการตัดสินใจว่าควรปรับปรุง พัฒนา เปลี่ยนแปลงหลักสูตรหรือไม่ อย่างไร

2. การจำแนกตามหลักที่ยึดในการประเมิน แบ่งเป็น 2 ประเภท คือ

2.1 การประเมินแบบอิงวัตถุประสงค์หรือเป้าหมายของหลักสูตร (goal-based evaluation) เป็นการประเมินที่ตัดสินคุณค่าของหลักสูตร โดยเปรียบเทียบผลผลิตของหลักสูตรกับผลที่คาดหวังตามวัตถุประสงค์หรือเป้าหมายของหลักสูตรว่า บรรลุผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์หรือเป้าหมายที่กำหนดไว้หรือไม่ เพียงใด

2.2 การประเมินแบบไม่อิงวัตถุประสงค์หรือเป้าหมายของหลักสูตร (goal-free evaluation) เป็นการประเมินผลทั้งหมดที่เกิดขึ้นจากการใช้หลักสูตร ไม่จำเป็นต้องกำหนดวัตถุประสงค์ของการประเมินให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของหลักสูตร กล่าวคือการตัดสินคุณค่าของหลักสูตรควรเน้นที่การตีค่าของผลที่เกิดขึ้นทั้งหมด (actual outcomes) ของหลักสูตร ซึ่งประกอบด้วยผลทางตรง ผลทางอ้อม หรือผลกระทบโดยไม่ยึดเฉพาะการประเมินผลที่คาดหวังตามวัตถุประสงค์หรือเป้าหมายของหลักสูตร

3. การจำแนกตามช่วงเวลาของการดำเนินการหลักสูตร แบ่งเป็น 5 ประเภท คือ

3.1 การประเมินก่อนพัฒนาหลักสูตร เป็นการประเมินในขั้นตอนของการวางแผนหลักสูตร โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อการศึกษาวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานที่จำเป็นสำหรับการพัฒนาหลักสูตรโดยศึกษาความเหมาะสมของหลักสูตรที่จะพัฒนา พิจารณาสภาพปัญหาและความจำเป็นในการพัฒนาหลักสูตรว่าหลักสูตรที่จะพัฒนานั้นมีความสอดคล้องกับนโยบายทางการศึกษา สภาพสังคม เศรษฐกิจ การเมือง การเปลี่ยนแปลงทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีหรือไม่ อย่างไร ซึ่งอาจใช้เทคนิคการประเมินความต้องการจำเป็น (needs assessment) หรือใช้เทคนิคของการศึกษาความเป็นไปได้ (feasibility study)

3.2 การประเมินร่างหลักสูตรหรือการวิเคราะห์หลักสูตร (curriculum appraisal or analysis) เป็นการตรวจสอบความเหมาะสม ความชัดเจนและความสมบูรณ์ของตัวหลักสูตรและเอกสารประกอบหลักสูตร รวมทั้งตรวจสอบความสอดคล้องระหว่างองค์ประกอบของหลักสูตร เช่น ปรัชญา วัตถุประสงค์หรือจุดมุ่งหมาย โครงสร้างของหลักสูตร การบริหารหลักสูตร การจัดการเรียนการสอน การวัดและประเมินผลการเรียน เป็นต้น ทั้งนี้เพื่อจะได้ปรับปรุงหลักสูตรฉบับร่างให้มีความสมบูรณ์มากที่สุดและพร้อมที่จะนำไปใช้ดำเนินการจัดการศึกษาต่อไป

3.3 การประเมินก่อนการใช้หลักสูตร (intrinsic evaluation) เป็นการประเมินความพร้อมก่อนนำหลักสูตรไปใช้ โดยมุ่งเน้นการประเมินความพร้อมและความพอเพียงด้านปัจจัยหรือทรัพยากรในการใช้หลักสูตร เช่นความพร้อมด้านบุคลากรทั้งจำนวนและคุณลักษณะ ความพร้อม

ด้านเอกสารหลักสูตร ความพร้อมด้านระบบการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน รวมทั้งสิ่งอำนวยความสะดวกและปัจจัยสนับสนุนการใช้หลักสูตร และการจัดการเรียนการสอน เป็นต้น

3.4 การประเมินระหว่างการใช้หลักสูตร (ongoing evaluation) เป็นการประเมินกระบวนการใช้หลักสูตรเกี่ยวกับการบริหารหลักสูตร การจัดการเรียนการสอน และการสนับสนุนส่งเสริมการใช้หลักสูตร โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อการศึกษาความก้าวหน้าของการใช้หลักสูตรเป็นช่วงๆ (formative evaluation) ว่าการดำเนินการใช้หลักสูตรเป็นไปตามแผนที่ดำเนินงานที่กำหนดไว้หรือไม่ มีปัญหาหรืออุปสรรคอย่างไรในแต่ละช่วงของการดำเนินงาน ประเด็นการประเมินที่เกี่ยวกับการบริหารหลักสูตร ได้แก่ การวางแผนการใช้หลักสูตร การเตรียมความพร้อมของครูและบุคลากร การนิเทศ การฝึกอบรมและพัฒนาครูและบุคลากรระหว่างการใช้หลักสูตร การจัดปัจจัยและสิ่งสนับสนุนการใช้หลักสูตร ประเด็นการประเมินเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอน ได้แก่ ความรู้ความสามารถของครู การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ การจัดการชั้นเรียน การวัดและประเมินผลการเรียน สารสนเทศที่ได้จากการประเมินจะนำมาใช้เพื่อการปรับปรุงการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น

3.5 การประเมินหลังการใช้หลักสูตรครบวงจร (pay-off evaluation) เป็นการประเมินหลักสูตรทั้งระบบเมื่อการดำเนินการใช้หลักสูตรครบวงจรแล้ว โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อการตรวจสอบว่าผลการดำเนินการใช้หลักสูตรได้รับความสำเร็จตามวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่กำหนดไว้มากน้อยเพียงใด ตลอดจนการติดตาม ตรวจสอบผลกระทบหรือผลข้างเคียงว่ามีอะไรเกิดขึ้นตามมาอีกบ้าง กล่าวโดยสรุป การประเมินหลังการดำเนินการใช้หลักสูตรครบวงจรมีจุดเน้นโดยเป็นการประเมินผลที่เกิดขึ้น (outcome และผลกระทบ (impact) ของหลักสูตรและเป็นการประเมินผลสรุปรวมของหลักสูตรทั้งหมด (summative evaluation) คือการประเมินตั้งแต่การวางแผนหลักสูตร การใช้หลักสูตร และผลผลิตของหลักสูตร

4. การจำแนกตามสิ่งที่ ถูกประเมิน โดยใช้รูปแบบการประเมินซีป (CIPP model) ของ Stufflebeam แบ่งเป็น 4 ประเภทคือ

4.1 การประเมินบริบทหรือสภาวะแวดล้อม (context evaluation) เป็นการประเมินเกี่ยวกับนโยบาย เป้าหมาย สภาพเศรษฐกิจและสังคม ปัญหาและความต้องการของบุคคลและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับหลักสูตรว่ามีความสอดคล้องเอื้อต่อการจัดทำหลักสูตรหรือไม่ ตลอดจนทรัพยากรและข้อจำกัดต่างๆ ในการดำเนินการใช้หลักสูตร สารสนเทศที่ได้นำมาใช้ในการตัดสินใจเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตร กำหนดวัตถุประสงค์และเป้าหมายของหลักสูตรให้มีความสอดคล้องกับนโยบายหรือแผนการศึกษาและบริบท

4.2 การประเมินปัจจัยเบื้องต้น (input evaluation) เป็นการประเมินความพร้อมในเชิงคุณภาพและความพอเพียงของทรัพยากรต่างๆ การเริ่มใช้หลักสูตรว่ามีทรัพยากรพร้อมที่จะดำเนินการได้หรือไม่ สารสนเทศที่ได้นำมาใช้ในการตัดสินใจเกี่ยวกับการบริหารหลักสูตรและ

การจัดการเรียนการสอน รวมทั้งวิธี การใช้ทรัพยากรต่างๆ ให้เหมาะสมเพื่อให้การดำเนินใช้หลักสูตรสามารถบรรลุตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้

4.3 การประเมินกระบวนการใช้หลักสูตร (process evaluation) เป็นการประเมินระหว่างดำเนินการใช้หลักสูตร โดยมุ่งประเมินกระบวนการบริหารหลักสูตร การจัดการเรียนการสอน และการส่งเสริมสนับสนุนการใช้หลักสูตร สารสนเทศที่ได้นำมาใช้ในการตัดสินใจเพื่อการปรับปรุงกระบวนการบริหารหลักสูตร การจัดการเรียนการสอนและการส่งเสริมสนับสนุนการใช้หลักสูตรให้มีประสิทธิภาพ

4.4 การประเมินผลผลิตหรือผลสัมฤทธิ์ ของหลักสูตร (product evaluation) เป็นการประเมินหลังจากการดำเนินการใช้หลักสูตรครบวงจรแล้ว ประกอบด้วย การประเมินผลลัพธ์ (output evaluation) โดยพิจารณาจากปริมาณและคุณภาพเพื่อตัดสินใจว่าจะดำเนินการใช้หลักสูตรปรับปรุง พัฒนา เปลี่ยนแปลงหลักสูตรหรือยกเลิกหลักสูตร

ทั้งนี้กำหนดประเภทของการประเมินหลักสูตรที่สำคัญได้ 4 ประเภทคือ 1) การประเมินก่อนเริ่มพัฒนาหลักสูตรโดยมุ่งศึกษาความต้องการจำเป็นที่ต้องพัฒนาหลักสูตร 2) การประเมินความพร้อมก่อนการใช้หลักสูตร โดยมุ่งประเมินปัจจัยเบื้องต้นหรือทรัพยากรในการใช้หลักสูตร 3) การประเมินความก้าวหน้าและศึกษาปัญหา อุปสรรคในระหว่างการใช้หลักสูตร และ 4) การประเมินผลสัมฤทธิ์ของการใช้หลักสูตร โดยมุ่งตรวจสอบการบรรลุวัตถุประสงค์หรือเป้าหมายของหลักสูตร

ในการประเมินหลักสูตรนั้นผู้ประเมินสามารถออกแบบการประเมินโดยพิจารณาแนวคิดของการประเมินหลักๆ 4 แนวทาง เพื่อเลือกทางเลือกใดทางเลือกหนึ่งจากแต่ละแนวทางมาประสานเข้าด้วยกันเป็นแนวคิดหลักในการประเมินหลักสูตร ดังนี้ (ศิริชัย กาญจนวาสี, ม.ป.ป.)

1. การประเมินความก้าวหน้า หรือการประเมินสรุปรวม (Formative V.S. Summative Evaluation) การประเมินความก้าวหน้า (Formative Evaluation) เป็นการประเมินในขณะดำเนินการใช้หลักสูตรหรือการประเมินระหว่างทาง เพื่อให้ได้สารสนเทศสำหรับปรับปรุงกระบวนการบริหารและการใช้หลักสูตร ส่วนการประเมินสรุปรวม (Summative Evaluation) เป็นการประเมินผลสรุปรวมของหลักสูตร หรือการประเมินเมื่อครบวงจรของหลักสูตรเพื่อให้สารสนเทศสำหรับตัดสินผลสำเร็จของหลักสูตร

2. การประเมินอย่างไม่เป็นทางการ หรือ การประเมินอย่างเป็นทางการ (Informal V.S. Formal Evaluation) การประเมินอย่างไม่เป็นทางการ (Informal evaluation) เป็นการประเมินที่ไม่มีแบบแผนที่เคร่งครัด การเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นไปตามความสะดวก อย่างง่ายๆ เช่น การพูดคุยอย่างไม่เป็นทางการ สอบถามอย่างไม่มีการสร้าง ไม่มีรูปแบบการวิเคราะห์ที่ชัดเจน ข้อสรุปมักเกิดขึ้นตามความรู้สึกหรือความคิดเห็นส่วนตัว ส่วนการประเมินอย่างเป็นทางการ (Formal evaluation) เป็นการประเมินที่มีระเบียบแบบแผน มีวัตถุประสงค์ การสร้างเครื่องมือ การรวบรวมข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูล การสรุปผลตามเกณฑ์หรือมาตรฐาน และการรายงานด้วยลายลักษณ์อักษร

3. การประเมินผลทั้งหมด หรือ การประเมินตามจุดมุ่งหมาย (Goal-Free V.S. Goal-Based Evaluation) การประเมินผลทั้งหมด (Goal-Free evaluation) เป็นการประเมินที่ครอบคลุมผล ที่เกิดขึ้นจริงทั้งหมด (total effects) ซึ่งประกอบด้วยผลทางตรง และผลทางอ้อม หรือผลกระทบโดย ไม่ได้ยึดติดกับจุดมุ่งหมายเดิมของหลักสูตร ส่วนการประเมินผลตามจุดมุ่งหมาย (Goal – based evaluation) เป็นการประเมินผลตามที่ระบุไว้ในจุดมุ่งหมายของหลักสูตรว่าผลผลิตที่ได้บรรลุผลสำเร็จตามจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้หรือไม่เพียงใด

4. การประเมินโดยผู้ประเมินภายนอก หรือ การประเมินโดยผู้ประเมินภายใน (External V.S. Internal Evaluator) การประเมินโดยผู้ประเมินภายนอก (External evaluator) เป็นการประเมินโดยผู้ประเมินที่เป็นบุคคลภายนอก ซึ่งไม่ได้อยู่ภายในสังกัดของหน่วยงานหรือสถาบันนั้นส่วนใหญ่เป็นนักประเมินที่เชี่ยวชาญจากภายนอกที่เป็นกลาง ส่วนการประเมินโดยผู้ประเมินภายใน (Internal evaluator) เป็นการประเมินโดยใช้ผู้ประเมินที่เป็นบุคคลภายในสังกัดของหน่วยงาน หรือสถาบันนั้น ซึ่งเป็นผู้ประเมินที่อยู่ใกล้ชิดและเห็นกระบวนการใช้หลักสูตรมาโดยตลอด

จากแนวคิดของการประเมินทั้ง 4 แนวทาง ผู้ประเมินสามารถเลือกข้อดีข้อหนึ่งของแต่ละแนวทางเพื่อรวมเป็นแนวคิดหลักของการประเมินหลักสูตร เช่น แนวคิดของการประเมินหลักสูตรตามแบบประเพณีนิยม จะมีลักษณะของการประเมินเป็นแบบสรุปรวม (Summative) อย่างเป็นทางการ (Formal) ยึดตามจุดมุ่งหมาย (Goal-Based) และประเมินโดยผู้ประเมินภายใน (Internal) (ศิริชัย กาญจนวาสี, ม.ป.ป.)

มารุต พัฒนาผล (2558) ได้อธิบายลักษณะสำคัญของการประเมินหลักสูตรเชิงสร้างสรรค์ โดยแบ่งตามช่วงระยะเวลาของการประเมินหลักสูตรคือการประเมินก่อนการใช้หลักสูตร การประเมินระหว่างการใช้หลักสูตร และการประเมินหลังการใช้หลักสูตร มีรายละเอียดดังนี้

1. การประเมินก่อนการใช้หลักสูตร มุ่งประเมินคุณภาพของเอกสารหลักสูตร โดยใช้วิธีการประเมินโดยผู้เชี่ยวชาญ (connoisseurship) เพื่อตรวจสอบคุณภาพหลักสูตรฉบับร่าง และให้ข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์ โดยพิจารณาองค์ประกอบต่างๆของหลักสูตรเช่น เอกสารหลักสูตร เนื้อหาสาระ การเรียนการสอน และการวัดและประเมินผล ซึ่งนับว่าเป็นกระบวนการที่สำคัญที่สุดก่อนที่จะนำหลักสูตรไปสู่การปฏิบัติ ซึ่งแบ่งเป็น 2 แนวทางคือ

1.1 การประเมินด้วยการวิจัย (evaluation research) เป็นการประเมินหลักสูตรโดยใช้กระบวนการวิจัยที่เป็นระบบ ทำให้ผลการประเมินมีความถูกต้องชัดเจน

1.2 การประเมินด้วยวิธีการวิเคราะห์ระบบของหลักสูตร (curriculum system analytical evaluation) เป็นการประเมินเกี่ยวกับปัจจัยนำเข้า (input) กระบวนการ (process) และผลผลิต (output) ของหลักสูตร เช่นการประเมินองค์ประกอบของหลักสูตรตามรูปแบบการประเมินหลักสูตรของ

Tyler คือประเมินความสอดคล้องระหว่างจุดประสงค์การเรียนรู้ ประสบการณ์การเรียนรู้ และการประเมินผล การเรียน

2. การประเมินระหว่างการใช้หลักสูตร เป็นการตรวจสอบคุณภาพของหลักสูตรระหว่างการใช้ หลักสูตร โดยพิจารณาการเรียนการสอนและการวัดและประเมินผลที่ปฏิบัติอยู่นั้นมีคุณภาพเป็นอย่างไร สอดคล้องกับเอกสารหลักสูตรหรือไม่ มีปัญหาอุปสรรคอะไร เพื่อมุ่งเน้นการปรับปรุงพัฒนาเป็นสำคัญ วิธีการประเมินที่ใช้ประกอบด้วย

2.1 การประเมินที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เป็นการตรวจสอบความเหมาะสมของหลักสูตร การเรียนการสอนระหว่างผู้เรียนกับผู้สอน ผู้เรียนกับหลักสูตร โดยการสำรวจ สัมภาษณ์ อภิปราย จนได้ สารสนเทศเชิงลึกอย่างหลากหลายจากผู้เรียน สอดคล้องกับเป้าหมายของการเรียนรู้และหลักสูตร เพื่อสะท้อนสารสนเทศที่เป็นประโยชน์ต่อการวางแผนวิชาการ ความคุ้มค่า และความพึงพอใจของผู้เรียน ผลจากการประเมินที่ผู้เรียนเป็นสำคัญช่วยให้ทราบว่าผู้เรียนได้เรียนรู้อะไร ทำอะไรได้บ้างจากสิ่งที่ได้เรียนรู้ และนำความรู้ไปใช้ให้เกิดประโยชน์กับตนเองและครอบครัว ชุมชน สังคมอย่างไร รวมทั้งข้อเสนอแนะใหม่ๆ ที่เป็นประโยชน์ต่อการปรับปรุงหลักสูตร

2.2 การประเมินแบบไม่เป็นทางการ มีความยืดหยุ่นในด้านวัตถุประสงค์ วิธีดำเนินการ และเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล สามารถให้ข้อมูลโดยตรงจากบริบทจริงในชั้นเรียนที่เป็น ประโยชน์ต่อการเรียนการสอน ซึ่งอาจใช้วิธีการพูดคุยซักถามบุคคลที่เกี่ยวข้องกับหลักสูตร เช่นผู้บริหาร ผู้สอน ผู้เรียน เป็นต้น รวมทั้งการสังเกตกระบวนการปฏิบัติงาน พฤติกรรมการเรียนรู้ การตรวจสอบ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน การวิเคราะห์กระบวนการนำหลักสูตรไปใช้

2.3 การประเมินที่อิสระจากจุดมุ่งหมาย (Goal free evaluation) เป็นการประเมินที่มี ขอบเขตและประเด็นที่หลากหลาย โดยมีแนวคิดสำคัญว่าการประเมินที่มีประสิทธิภาพนั้น ควรมีประเด็น การประเมินที่ครอบคลุมปัจจัยต่างๆ ที่เกี่ยวกับการใช้หลักสูตร ช่วยทำให้ทราบจุดแข็งและจุดที่ต้องพัฒนา หลักสูตรให้มีคุณภาพมากขึ้น สอดคล้องกับบริบททางสังคมที่เปลี่ยนแปลงไป

3. การประเมินหลังการใช้หลักสูตร มุ่งเน้นการประเมินผลลัพธ์การเรียนรู้ที่เกิดขึ้นกับผู้เรียน โดย การพิจารณาประสิทธิภาพในการวางแผนหลักสูตร กระบวนการนำไปใช้ การเรียนการสอน การวัด ประเมินผล รวมทั้งผลผลิตที่เกิดจากการใช้หลักสูตร เพื่อตัดสินใจปรับปรุงหลักสูตรหรือยกเลิก การใช้หลักสูตรซึ่งวิธีการประเมินที่ใช้ ประกอบด้วย

3.1 การประเมินแบบเป็นทางการ (formal evaluation) เป็นการประเมินที่มี คณะกรรมการประเมินหลักสูตร มีการวางแผนการประเมินทั้งการประเมินเชิงปริมาณและการประเมิน เชิงคุณภาพ โดยการประยุกต์รูปแบบการประเมินที่นำมาใช้ในการดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลอย่างเป็น ระบบในทุกมิติ ส่วนใหญ่จะประเมินเมื่อหลักสูตรครบรอบหรือมีผลผลิตเกิดขึ้นเพื่อติดตามผลผลิตของ หลักสูตรและผู้ใช้ผลผลิตของหลักสูตร ต้องใช้เวลาและงบประมาณจำนวนมากในการประเมินหลักสูตร

3.2 การประเมินที่ยึดจุดมุ่งหมาย ลักษณะเด่นคือการวิเคราะห์เป้าประสงค์และวัตถุประสงค์ของหลักสูตรให้กระจ่างว่าอะไรคือคุณภาพของผู้เรียนตามที่หลักสูตรต้องการ ให้นิยามเชิงปฏิบัติการ จากนั้นกำหนดวิธีการและสร้างเครื่องมือที่ใช้เก็บรวบรวมข้อมูล ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลและวิเคราะห์สรุปผลการประเมิน และนำผลการประเมินไปปรับปรุงหลักสูตร

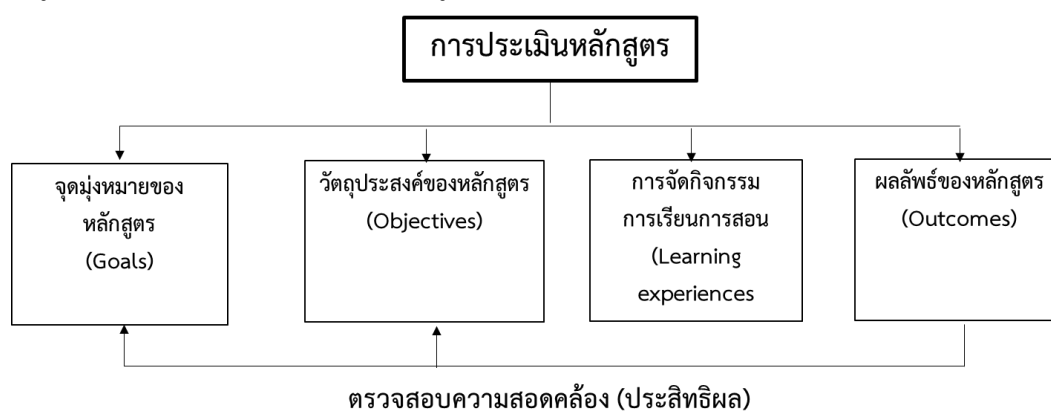
2.4 รูปแบบการประเมินหลักสูตร

รูปแบบ (Model) การประเมินหลักสูตร หมายถึงกรอบแนวคิด คำโครงหรือร่างในการประเมินหลักสูตรซึ่งแสดงให้เห็นถึงภาพรวมทั้งหมดเกี่ยวกับการประเมินหลักสูตร รูปแบบการประเมินหลักสูตรสามารถแบ่งได้เป็น 3 กลุ่ม (มารุต พัฒนาผล, 2558; ศิริชัย กาญจนวาสี, ม.ป.ป.; สุภา นิลพงษ์, 2554) คือ

1. รูปแบบการประเมินที่ยึดจุดมุ่งหมายเป็นหลัก (Goal-Based Models)

รูปแบบนี้เน้นการตัดสินคุณค่าตามจุดมุ่งหมาย เป้าหมายหรือวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ในแผนงาน โครงการ หรือหลักสูตร การประเมินจึงมีลักษณะของการเปรียบเทียบผลที่เกิดขึ้นจริงกับผลที่คาดหวัง ดังนั้นจุดมุ่งหมาย เป้าหมาย หรือวัตถุประสงค์จึงถูกใช้เป็นเกณฑ์สำหรับการตัดสินความสำเร็จของการดำเนินงาน ผู้นำแนวคิดการประเมินนี้ได้แก่ Ralph W. Tyler และ Robert L. Hammond

Tyler (1950) ได้เสนอแนวทางการประเมินหลักสูตรโดยมีขั้นตอนดังนี้ ศึกษาจุดมุ่งหมายของหลักสูตร กำหนดวัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรมให้ชัดเจน กำหนดสถานการณ์/เนื้อหา/เทคนิควิธีการวัด สร้างเครื่องมือวัด เก็บรวบรวมข้อมูล วิเคราะห์ผลการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นกับผู้เรียน ถ้าผลที่เกิดขึ้นเป็นไปตามวัตถุประสงค์ ถือว่าเกิดสัมฤทธิ์ผล แต่ถ้าไม่บรรลุตามที่กำหนดไว้ จะต้องตัดสินใจปรับปรุงหลักสูตรใหม่ นอกจากนี้ Tyler (1986) ได้เสนอแนวคิดใหม่ว่า การประเมินหลักสูตรควรประกอบด้วย การประเมินความเหมาะสมของวัตถุประสงค์ของหลักสูตร การประเมินความเป็นไปได้ของแผนการเรียนรู้ที่จะส่งผลต่อความสำเร็จตามวัตถุประสงค์ ประเมินการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ประเมินผลผลิตและผลลัพธ์ของหลักสูตร ตลอดจนการติดตามประเมินหลักสูตรเป็นระยะอย่างต่อเนื่อง ดังภาพที่ 2.2



ภาพที่ 2.2 การประยุกต์โมเดลการประเมินของ Tyler สำหรับการประเมินหลักสูตร
(ศิริชัย กาญจนวาสี, ม.ป.ป.)

Hammond (1973) ได้เสนอรูปแบบประเมินหลักสูตรโดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อตรวจสอบ ว่าหลักสูตรบรรลุเป้าประสงค์และวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้หรือไม่ รวมทั้งการประเมินประสิทธิภาพของหลักสูตรที่กำลังดำเนินการใช้อยู่ โดยเปรียบเทียบข้อมูลเชิงพฤติกรรมกับจุดประสงค์ โดยมุ่งเน้นการพัฒนาหลักสูตรและการเรียนการสอนที่อิงอยู่กับบริบทของสถานศึกษา ชุมชน และท้องถิ่น ประกอบด้วย การประเมิน 3 มิติ ประกอบด้วย มิติด้านการเรียนการสอน มิติด้านสถาบัน และมิติด้านพฤติกรรม ความสำเร็จของหลักสูตรขึ้นอยู่กับปฏิสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรในมิติต่างๆ โดยแต่ละมิติจะมีตัวแปรย่อยที่จะต้องประเมินอีกหลายตัวแปร ดังนี้

1. มิติด้านการเรียนการสอน ประกอบด้วย การจัดชั้นเรียน เนื้อหาสาระ วิธีการจัดการเรียนรู้ สิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ และงบประมาณ

2. มิติด้านสถาบัน ประกอบด้วย ผู้เรียน (อายุ, เพศ, ระดับชั้นที่กำลังศึกษา, ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน, สุขภาพกายและความเครียด, ภูมิหลังทางครอบครัว) ผู้สอน (อายุ, เพศ, วุฒิสูงสุดทางการศึกษา, ประสบการณ์การสอน, เงินเดือน, กิจกรรมที่ทำเวลาว่าง, การฝึกอบรมเพิ่มเติมเกี่ยวกับการใช้หลักสูตร, ความพึงพอใจในการปฏิบัติงาน) ผู้บริหาร (อายุ, เพศ, วุฒิสูงสุดทางการศึกษา, ประสบการณ์ทางการบริหาร, เงินเดือน, ความพึงพอใจในการปฏิบัติงานด้านวิชาการ, ลักษณะทางบุคลิกภาพ, การฝึกอบรมเพิ่มเติม) ผู้เชี่ยวชาญ (อายุ, เพศ, ความเชี่ยวชาญเฉพาะด้าน, ลักษณะของการให้คำปรึกษา, การช่วยเหลือ, ลักษณะทางบุคลิกภาพ, ความพึงพอใจในการปฏิบัติงาน) ครอบครัวยุ (สถานภาพการสมรส, ขนาดครอบครัว, รายได้, สถานที่อยู่, การศึกษา, การเป็นสมาชิกของสมาคม ชุมชน, การโยกย้าย ระยะเวลาที่อยู่ในชุมชน, จำนวนบุตรที่กำลังอยู่ในระหว่างการศึกษา, จำนวนญาติที่อยู่ร่วมสถานศึกษา) ชุมชน (สภาพชุมชน, ด้านกายภาพ ประวัติความเป็นมาของชุมชน, จำนวนประชากร, การกระจายของอายุประชากร, ความเชื่อ ค่านิยม ประเพณี ศาสนา วัฒนธรรม, ลักษณะทางเศรษฐกิจ, สภาพการให้บริการทางสุขภาพอนามัย, การรับนวัตกรรมและเทคโนโลยี

3. มิติด้านพฤติกรรม (behavioral dimension) มีองค์ประกอบของพฤติกรรม 3 ด้าน ได้แก่ ด้านการรู้คิด ด้านทักษะ และด้านเจตคติ

โดยการประเมินหลักสูตรของ Hammond มีประเด็นสำคัญดังนี้

1. การประเมินหลักสูตรที่กำลังใช้อยู่ โดยประเมินส่วนย่อยๆ ของหลักสูตร เช่น การประเมินเพียงรายวิชาหนึ่งของหลักสูตร

2. นิยามลักษณะต่างๆ ของตัวแปร โดยอธิบายถึงตัวแปรต่างๆ ในมิติด้านการเรียนการสอน มิติพฤติกรรม และมิติด้านสถาบัน

3. กระบวนการประเมินหลักสูตร การกำหนดจุดประสงค์เชิงพฤติกรรมโดยระบุพฤติกรรมที่ผู้เรียนแสดงออกด้วยการกระทำเพื่อบ่งชี้ถึงความสำเร็จตามจุดประสงค์ที่กำหนดไว้ สถานการณ์ที่ยอมรับ ผลของพฤติกรรมโดยการบรรยายให้ชัดเจนว่าผู้เรียนต้องแสดงพฤติกรรมได้ในระดับใด

4. ประเมินพฤติกรรมที่ระบุไว้ในจุดประสงค์ ผลที่ได้จากการประเมินจะเป็นสิ่งกำหนดพิจารณาหลักสูตรที่ดำเนินการใช้อยู่เพื่อตัดสินรวมทั้งการปรับปรุงหลักสูตร

5. การวิเคราะห์ผลภายในองค์ประกอบและความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบเพื่อให้ได้ข้อสรุปตามสิ่งที่เกิดขึ้นจริงในทางปฏิบัติ โดยนำไปตรวจสอบกับจุดประสงค์ที่กำหนดไว้เพื่อตัดสินประสิทธิภาพของหลักสูตรเกี่ยวกับการบรรลุถึงระดับที่คาดหวัง

2. รูปแบบการประเมินที่ยึดเกณฑ์หรือมาตรฐานเป็นหลัก (Criterion-Based Models)

รูปแบบนี้เน้นการตัดสินคุณค่าตามเกณฑ์หรือมาตรฐานเป็นหลัก ที่มาของเกณฑ์หรือมาตรฐานอาจกำหนดโดยผู้เชี่ยวชาญ หน่วยงาน หรือองค์กรวิชาชีพอันเป็นที่ยอมรับ ผู้นำแนวคิดการประเมินนี้ได้แก่ Robert E.Stake และ Malcolm Provus

Stake (1967) ได้เสนอแนวทางการประเมินเป็น 2 ส่วนได้แก่ ส่วนแรกการบรรยายหลักสูตร (Description Matrix) ซึ่งประกอบด้วย 1. การวิเคราะห์หลักสูตร และ 2. การบรรยายการใช้หลักสูตร ด้านปัจจัย (Antecedents) การปฏิบัติ (Transaction) และผลลัพธ์ (Outcomes) ส่วนที่สอง การตัดสินคุณค่าของหลักสูตร (Judgment Matrix) ซึ่งประกอบด้วย 1. การกำหนดมาตรฐานของหลักสูตร และ 2. การตัดสินคุณค่าของหลักสูตร ด้านปัจจัย การปฏิบัติ และผลลัพธ์ ดังภาพที่ 2.3



ภาพที่ 2.3 การประยุกต์ใช้โมเดลการประเมินของ Stake สำหรับใช้ประเมินหลักสูตร
(ศิริชัย กาญจนวาสี, ม.ป.ป.)

ส่วนการประเมินหลักสูตรตามรูปแบบของ Provus (1971) เรียกว่า **การประเมินความไม่สอดคล้อง (Discrepancy model)** โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อพิจารณาว่าหลักสูตรควรปรับปรุง ควรดำเนินการต่อไป หรือควรยกเลิก และมีนิยามการประเมินว่าเป็นการเปรียบเทียบความไม่สอดคล้องระหว่างผลการปฏิบัติกับมาตรฐานที่กำหนด โดยเป็นกระบวนการที่มีความเกี่ยวข้องกับการดำเนินการต่อไปนี้ 1) กำหนดมาตรฐานของหลักสูตร ได้แก่ มาตรฐานด้านการพัฒนาและมาตรฐานด้านเนื้อหา 2) พิจารณาความไม่สอดคล้องระหว่างส่วนต่างๆ ของหลักสูตรกับมาตรฐานที่กำหนดขึ้น และ 3) การใช้ข้อมูลที่ไม่สอดคล้องสำหรับค้นหาจุดอ่อนของหลักสูตรและนำไปสู่การตัดสินใจ การประเมินหลักสูตรตามรูปแบบของ Provus นั้นประกอบด้วย 5 ประเด็นดังนี้ (มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช, 2545; มาร์ตพัฒนา, 2558)

1. การกำหนดนิยามของการออกแบบหลักสูตร (Program definition) เป็นการอธิบายรายละเอียดของหลักสูตรเพื่อใช้เป็นมาตรฐานในการประเมินหลักสูตร ประกอบด้วย 3 ส่วนได้แก่ 1) วัตถุประสงค์ของหลักสูตร 2) คุณลักษณะของผู้สอน คุณลักษณะของผู้เรียน ปริมาณและคุณภาพของสื่อทัศนูปกรณ์ และสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆที่ใช้ในการหลักสูตร 3) กิจกรรมการเรียนการสอน การนิยามหลักสูตรนั้นได้มาจากการประชุมร่วมกันของคณะผู้จัดทำหลักสูตร

2. การดำเนินการเริ่มใช้หลักสูตร (program installation) โดยการเปรียบเทียบสภาพที่เป็นจริงระหว่างการใช้หลักสูตรกับมาตรฐานที่กำหนดในขั้นที่ 1 ว่าจะมีความเหมาะสมเพียงใด การประเมินในขั้นตอนนี้ทำให้ทราบความแตกต่างระหว่างสิ่งที่คาดหวังไว้ในขั้นที่ 1 กับสิ่งที่ป็นจริง หากพบมีความไม่สอดคล้องกันระหว่างหลักสูตรที่ออกแบบกับเกณฑ์ จะต้องรวบรวมข้อมูลและรายงานให้ผู้จัดทำหลักสูตรพิจารณาตัดสินใจต่อไป

3. การประเมินกระบวนการ (program process) เป็นการประเมินเกี่ยวกับกิจกรรมของผู้เรียนและผู้สอน การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน โดยนำข้อมูลมาเปรียบเทียบกับมาตรฐานการประเมิน คือ ความสัมพันธ์ระหว่างกระบวนการกับผลผลิตที่จะเกิดขึ้น ตามที่กำหนดไว้เพื่อนำผลการประเมินไปปรับปรุงการดำเนินการใช้หลักสูตรต่อไป

4. การประเมินผลผลิตของหลักสูตร (program product) เป็นการประเมินคุณภาพของผู้เรียนขั้นสุดท้ายที่เกิดขึ้นจากการใช้หลักสูตร มุ่งตอบคำถามว่าหลักสูตรได้บรรลุเป้าประสงค์และวัตถุประสงค์หลักหรือไม่ เพียงใด โดยนำข้อมูลมาเปรียบเทียบกับมาตรฐานการประเมิน คือ ผลผลิตของหลักสูตรตามที่กำหนดไว้ในเป้าประสงค์และวัตถุประสงค์ของหลักสูตร ส่วนมากคือ คุณภาพของผู้เรียน ข้อมูลที่ได้จากการประเมินจะนำไปใช้ในการตัดสินใจคุณค่าของหลักสูตรว่าหลักสูตรควรดำเนินการต่อไป หรือควรปรับปรุงแก้ไข หรือควรยกเลิกไป

5. การวิเคราะห์ค่าใช้จ่ายและผลตอบแทน (cost – benefit analysis) เป็นการประเมินเกี่ยวกับค่าใช้จ่ายในการดำเนินการใช้หลักสูตร ว่าได้ผลตอบแทนคุ้มค่ากับการลงทุนมากน้อยเพียงใด

โดยดำเนินการเปรียบเทียบผลผลิตของหลักสูตรกับหลักสูตรอื่นที่มีลักษณะคล้ายกัน ดังนั้นเกณฑ์หรือมาตรฐานที่ใช้คือหลักสูตรอื่นๆ เพื่อพิจารณาว่าหลักสูตรใดคุ้มค่ากว่ากันจากงบประมาณและเวลาที่ใช้ การประเมินขั้นนี้จะกระทำหรือไม่ขึ้นอยู่กับความเป็นไปได้ของคณะกรรมการประเมินหลักสูตรจะพิจารณา

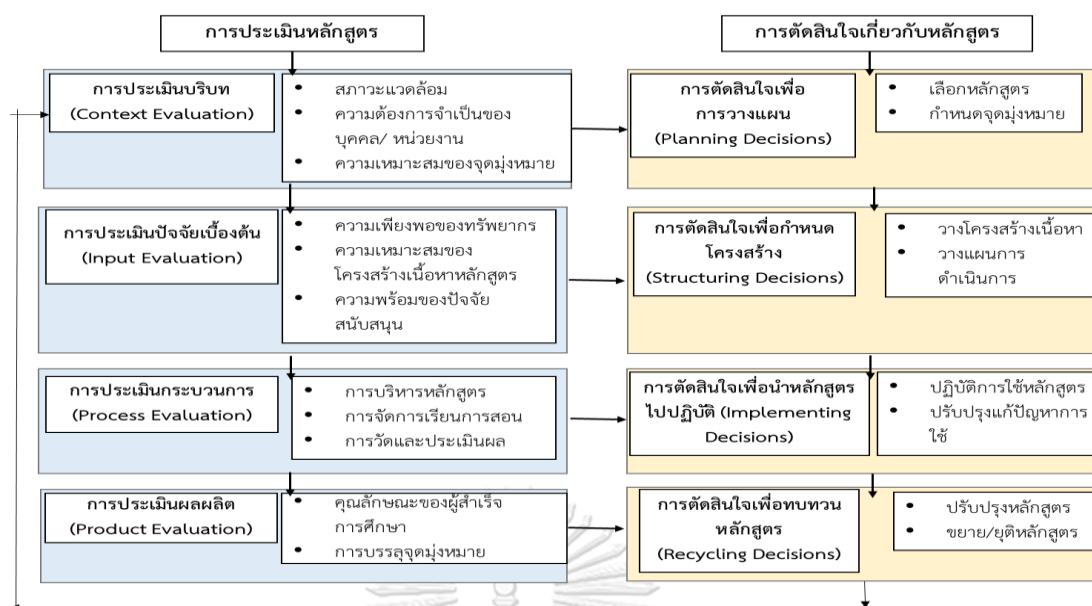
สำหรับกระบวนการเปรียบเทียบในขั้นตอนต่างๆ นั้นประกอบด้วย 4 องค์ประกอบ ได้แก่

1. การกำหนดมาตรฐาน (standard) 2. การปฏิบัติ (performance) 3. การเปรียบเทียบการปฏิบัติกับมาตรฐาน (comparison) และ 4. ความไม่สอดคล้องระหว่างการปฏิบัติกับมาตรฐาน (Discrepancy) การประเมินหลักสูตรทั้ง 5 ขั้นตอน มีแนวปฏิบัติที่เหมือนกัน คือ การเปรียบเทียบสภาพที่เป็นจริงของหลักสูตรกับมาตรฐานที่กำหนดว่ามีความสอดคล้องกันหรือไม่ โดยการดำเนินงานทั้งหมดนี้ผู้ดำเนินการหลักสูตรกับนักประเมินจะต้องทำงานร่วมกัน หากพบความไม่สอดคล้องเกิดขึ้นจะต้องตั้งคำถามในการประเมินซึ่งมีอยู่ 3 คำถาม ดังนี้ 1. ทำไมจึงเกิดความไม่สอดคล้อง 2. จะแก้ไขโดยใช้แนวทางใด 3. แนวทางใดเป็นแนวทางที่ดีที่สุด ซึ่งกระบวนการแก้ปัญหาดังกล่าวจะต้องมีการรวบรวมข้อมูลเพิ่มเติมและพัฒนาเกณฑ์ขึ้น (มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, 2545)

3. รูปแบบการประเมินที่ยึดความต้องการตัดสินใจเป็นหลัก (Decision-Based Model)

รูปแบบนี้ต้องการเสนอสารสนเทศเพื่อช่วยผู้บริหารในการตัดสินใจเลือกทางเลือกต่างๆ ได้อย่างเหมาะสม โดยเน้นความต้องการให้สารสนเทศของผู้บริหารเป็นหลักในการประเมิน ผู้นำแนวคิดการประเมินแนวนี้ ได้แก่ Lee J. Cronbach, Marvin C. Alkin, และ Daniel L. Stufflebeam

Stufflebeam et al. (1971) ได้เสนอโมเดล CIPP สำหรับการประเมินบริบท (Context) ปัจจัยเบื้องต้น (Input) กระบวนการ (Process) และผลผลิต (Product) ของหลักสูตรเพื่อช่วยผู้บริหารหลักสูตรในการตัดสินใจเกี่ยวกับการวางแผนหลักสูตร (Planning Design) การกำหนดโครงสร้างของหลักสูตร (Structuring decisions) การนำหลักสูตรไปใช้จริง (Implementing decision) และการตัดสินใจเกี่ยวกับการทบทวนหลักสูตร (Recycling decision) ดังภาพที่ 2.4



ภาพที่ 2.4 การประยุกต์ใช้โมเดลการประเมินของ Stufflebeam และคณะสำหรับใช้ประเมินหลักสูตร (ศิริชัย กาญจนวาสี, ม.ป.ป.)

รูปแบบการประเมิน CIPP เป็นกรอบการทำงานที่ครอบคลุมสำหรับการประเมินหลักสูตร โครงการ บุคลากร ผลิตภัณฑ์ สถาบันและระบบ นับว่าเป็นรูปแบบการประเมินที่แพร่หลายมากที่สุด ต่อมา Stufflebeam et al. (2007, 2015) ได้มีการปรับเปลี่ยนกรอบการประเมินให้มีความทันสมัย และประเมินองค์การในระยะยาว โดยปรับขยายของโมเดลการประเมิน CIPP ให้มีการปรับเปลี่ยนการประเมินผลผลิต (Product Evaluation) จากโมเดล CIPP ให้ครอบคลุมถึงผลกระทบ (Impact) ประสิทธิภาพ (Effectiveness) ความยั่งยืน (Sustainability) และการถ่ายทอดความสำเร็จ (Transportability) ของสิ่งที่ได้รับการประเมิน จึงนำมาสู่ **รูปแบบการประเมิน CIPIEST** โดยมีรายละเอียดดังนี้ (Stufflebeam, 2015; รัตนะ บัวสนธ์, 2550; ศิริชัย กาญจนวาสี, 2558) โดยแต่ละองค์ประกอบมีรายละเอียดดังนี้

การประเมินผลกระทบ (Impact Evaluation) เป็นการประเมินที่ให้ความสำคัญกับผลประโยชน์ที่เกิดขึ้นกับกลุ่มเป้าหมายหลัก และสภาพแวดล้อมที่เกี่ยวข้องตามความมุ่งหวังของโครงการ เพื่อให้มั่นใจว่าโครงการนั้นเข้าถึงกลุ่มเป้าหมายที่ตั้งใจ

การประเมินประสิทธิภาพ (Effectiveness Evaluation) เป็นการประเมินผลลัพธ์สำคัญของโครงการที่เกิดขึ้นทั้งเชิงบวกและเชิงลบ รวมทั้งความคุ้มค่าของโครงการ

การประเมินความยั่งยืน (Sustainability Evaluation) เป็นการประเมินการคงอยู่หรือความต่อเนื่องของความสำเร็จหรือผลลัพธ์ของโครงการในระยะยาว ความเป็นไปได้ของโครงการที่จะทำให้อยั่งยืน รวมถึงวิธีการในการรักษาไว้ซึ่งความสำเร็จของโครงการดังกล่าว โดยเป็นการประเมินเพื่อช่วย

ในการพิจารณาว่าโครงการควรจะดำเนินการต่อหรือไม่ และวางแผน ดำเนินงานตามขั้นตอนที่เหมาะสม ให้โครงการประสบความสำเร็จในระยะยาว

การถ่ายทอดความสำเร็จ (Transportability Evaluation) เป็นการประเมินส่วนประกอบต่างๆ ของโครงการที่สามารถนำไปถ่ายทอด หรือปรับเปลี่ยน และนำไปใช้ในโครงการอื่นอย่างมีประสิทธิภาพ

จากแนวทางการปรับเปลี่ยนการประเมินผลผลิต (Product Evaluation) ในโมเดล CIPP ที่นำมาสู่รูปแบบการประเมิน CIPIEST ซึ่งมีแนวทางการประเมินที่สามารถสรุปตามวัตถุประสงค์การประเมิน ประเด็นการประเมิน และวิธีการประเมิน (Stufflebeam, 2015) รายละเอียดดังตารางที่ 2.4

ตารางที่ 2.4 วัตถุประสงค์การประเมิน ประเด็นการประเมิน และการเก็บรวบรวมข้อมูลตามรูปแบบการประเมิน CIPIEST

วัตถุประสงค์การประเมิน	ประเด็นการประเมิน	การเก็บรวบรวมข้อมูล
การประเมินบริบท (Context Evaluation)		
1. เพื่อทบทวน ปรับปรุงเป้าหมายของโครงการให้ถูกต้องเหมาะสมตามความต้องการ 2. เพื่อให้มั่นใจว่าโครงการจะมีการใช้ประโยชน์จากชุมชน และทรัพยากรอื่นๆที่เกี่ยวข้องอย่างไร 3. เพื่อช่วยประเมินประสิทธิผลของโครงการ และการตอบสนองความต้องการของกลุ่มเป้าหมาย	1. ความต้องการจำเป็นของผู้รับประโยชน์จากโครงการ/ กลุ่มเป้าหมาย 2. เป้าหมายของโครงการตามความต้องการของผู้รับประโยชน์ 3. แหล่งทรัพยากรตามความต้องการของโครงการ 4. ปัญหาและการเปลี่ยนแปลงทางการเมือง สภาพแวดล้อมที่มีผลกระทบต่อโครงการ	1. การศึกษาเอกสาร 2. สัมภาษณ์ผู้บริหารโครงการ ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย
การประเมินปัจจัยนำเข้า (Input Evaluation)		
1. เพื่อกำหนดแผนยุทธศาสตร์ของโครงการ 2. เพื่อให้มั่นใจว่ากลยุทธ์ของโครงการมีความเป็นไปได้ในการตอบสนองความต้องการของกลุ่มเป้าหมาย	1. กลยุทธ์ของโครงการ (ที่สามารถตอบสนองความต้องการของกลุ่มเป้าหมายและมีความเป็นไปได้) 2. งบประมาณของโครงการ (เพียงพอ) 3. แผนการทำงานของโครงการ (มีเวลาเพียงพอ, มีความเป็นไปได้ และสามารถอยู่รอดทางการเมือง)	1. การศึกษาเอกสาร 2. สัมภาษณ์ผู้บริหารโครงการ ผู้ดำเนินงาน

ตารางที่ 2.4 วัตถุประสงค์การประเมิน ประเด็นการประเมิน และการเก็บรวบรวมข้อมูลตามรูปแบบการประเมิน CIPIEST (ต่อ)

วัตถุประสงค์การประเมิน	ประเด็นการประเมิน	การเก็บรวบรวมข้อมูล
การประเมินกระบวนการ (Process Evaluation)		
1. เพื่อบันทึกความก้าวหน้าของโครงการ 2. เพื่อปรับปรุงการออกแบบโครงการ	1. เหตุการณ์/ ความก้าวหน้าในการดำเนินงานเป็นระยะ 2. ปัญหาที่เกิดขึ้นในการดำเนินงาน 3. ค่าใช้จ่ายและการจัดสรรทรัพยากรในโครงการ	1. การศึกษาเอกสาร 2. สัมภาษณ์ผู้บริหารโครงการ ผู้ดำเนินงาน
การประเมินผลกระทบ (Impact Evaluation)		
1. เพื่อบรรจงว่าโครงการได้เข้าถึงกลุ่มเป้าหมายตามที่ตั้งใจไว้ 2. เพื่อประเมินว่าโครงการได้เข้ากลุ่มผู้รับประโยชน์ที่ไม่เหมาะสมหรือไม่ 3. เพื่อตัดสินขอบเขตที่โครงการได้ดำเนินการตามความต้องการของชุมชน 4. เพื่อแสดงความรับผิดชอบเกี่ยวกับความสำเร็จของโครงการในการเข้าถึงกลุ่มเป้าหมาย	1. กิจกรรมที่ผู้ให้บริการ / กลุ่มเป้าหมายได้รับ 2. ผู้ให้บริการ/ กลุ่มเป้าหมายได้รับประโยชน์จากโครงการตามที่กำหนดหรือไม่ 3. โครงการมีอิทธิพลต่อชุมชนอย่างไร	1. รวบรวมรายชื่อผู้ให้บริการ 2. สัมภาษณ์ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทุกฝ่าย ผู้บริหาร นายจ้าง บุคลากรโครงการ เป็นต้น
การประเมินประสิทธิผล (Effectiveness Evaluation)		
1. เพื่อประเมินผลกระทบของโครงการทั้งทางบวกและลบที่มีต่อผู้รับประโยชน์และชุมชน 2. เพื่อตัดสินผลข้างเคียงสำคัญที่เกิดขึ้น 3. เพื่อตรวจสอบแผนงานและกิจกรรมของโครงการว่าจะต้องมีการเปลี่ยนแปลงหรือไม่ 4. เพื่อบรรจงความรับผิดชอบของโครงการ	1. สิ่งที่โครงการดำเนินการได้จริง 2. ผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นทั้งเชิงบวกและเชิงลบ มีความลึกซึ้ง มีความสำคัญเพียงใด 3. ผลกระทบทั้งตั้งใจและไม่ตั้งใจ	สัมภาษณ์ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ผู้รับประโยชน์ ผู้บริหาร บุคลากรโครงการ

ตารางที่ 2.4 วัตถุประสงค์การประเมิน ประเด็นการประเมิน และวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลตามรูปแบบการประเมิน CIPIEST (ต่อ)

วัตถุประสงค์การประเมิน	ประเด็นการประเมิน	วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล
การประเมินความยั่งยืน (Sustainability Evaluation)		
1. เพื่อประเมินความต้องการในการสนับสนุนบริการของโครงการอย่างต่อเนื่อง 2. เพื่อกำหนดเป้าหมายและวางแผนสำหรับกิจกรรมให้ดำเนินการต่อเนื่อง 3. เพื่อกำหนดวิธีการที่ดีที่สุดในการมอบหมายความรับผิดชอบต่อความต่อเนื่องของโครงการ 4. เพื่อช่วยวางแผน, งบประมาณการดำเนินกิจกรรมอย่างต่อเนื่องตามความเหมาะสม	1. สิ่งที่เป็นความสำเร็จของโครงการที่ควรให้ยั่งยืนต่อไป 2. ความสำเร็จของโครงการที่ควรทำ และสามารถทำให้ยั่งยืนต่อไป 3. กิจกรรมใดบ้างของโครงการที่ควรทำ และสามารถทำให้ยั่งยืนได้ 4. ความเป็นไปได้ของโครงการที่จะทำให้ยั่งยืนต่อไป (แผนงาน, งบประมาณ, การมอบหมายงานฯ) 5. ความเป็นไปได้ในการติดตามประเมินผลการดำเนินงาน และผลลัพธ์ในระยะยาว	สัมภาษณ์ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ผู้รับประโยชน์ ผู้บริหาร บุคลากร โครงการ
การประเมินการถ่ายทอดความสำเร็จ (Transportability Evaluation)		
1. เพื่อประเมินความต้องการในการเผยแพร่ข้อมูลเกี่ยวกับโครงการ 2. เพื่อช่วยในการพิจารณาว่าควรเผยแพร่ข้อมูลใดบ้างเกี่ยวกับโครงการ 3. เพื่อประเมินความเหมาะสมในการนำโครงการไปปฏิบัติที่อื่น	1. สิ่งที่เกิดขึ้นตามความเป็นจริง 2. ทบทวนรายละเอียดโครงการสรุปผลการประเมิน 3. ตัดสินความสอดคล้องของโครงการกับสถานการณ์ คุณภาพของโครงการ ความสามารถในการทำซ้ำ	สัมภาษณ์ผู้บริหาร โครงการ ผู้ดำเนินงาน

ที่มา: ดัดแปลงจาก Stufflebeam (2015)

อภิภา ปรัชญพฤทธ์ (2555) ได้จำแนกแนวทางการประเมินหลักสูตรออกเป็น 2 แนวทางใหญ่ๆ คือ แนววิทยาศาสตร์-ปฏิฐานนิยม (scientific-positivistic evaluation models) และมนุษยนิยมและธรรมชาตินิยม (humanistic and naturalistic evaluation models) โดยมีรายละเอียดดังนี้

แนววิทยาศาสตร์-ปฏิฐานนิยม (scientific-positivistic evaluation models) หรือรูปแบบเชิงระบบ (systematic model) การประเมินแนวนี้นี้มีข้อสมมติว่าความรู้/ความจริงมีอยู่หนึ่งเดียวและ เป็นสิ่งที่แน่นอนตายตัว ส่วนการประเมินหลักสูตรเป็นกระบวนการที่ต้องอาศัยความเชี่ยวชาญ ทางด้านเทคนิคในการพัฒนาหลักสูตรและต้องดำเนินการอย่างเป็นขั้นตอน รูปแบบการประเมินแนวนี้นี้

มุ่งตอบคำถามสำคัญ 2 ข้อคือ ผลลัพธ์การเรียนรู้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้หรือไม่ และจะปรับปรุงหลักสูตรให้มีประสิทธิภาพสูงสุดได้อย่างไร รูปแบบการประเมินหลักสูตรใน แนววิทยาศาสตร์-ปฏิฐานนิยม ได้แก่ รูปแบบการประเมินตามวัตถุประสงค์ของ Ralph Tyler (Tyler's objectives-centered model) รูปแบบการประเมินความแตกต่างของ Malcolm Provus (Provus's discrepancy model) รูปแบบการประเมินความสอดคล้องของ Stake (Stake's congruence-contingency model) รูปแบบการประเมินปัจจัยนำเข้า กระบวนการ ผลผลิต ของ Stufflebeam (CIPP model) โดยได้นำเสนอรายละเอียดรูปแบบการประเมินดังกล่าวไปก่อนหน้านี้

วิชัย วงษ์ใหญ่ (2543) ได้สรุปเกณฑ์การประเมินผลหลักสูตรซึ่งสะท้อนลักษณะการประเมิน แนววิทยาศาสตร์-ปฏิฐานนิยมดังนี้

1. ผลการประเมินมีความเที่ยงตรงภายใน (internal validity) คือการสามารถเก็บข้อมูลได้ตรงตามวัตถุประสงค์และข้อมูลที่เก็บได้สามารถเป็นตัวแทนของปรากฏการณ์ที่ต้องการศึกษา
2. ผลการประเมินมีความเที่ยงตรงภายนอก (external validity) คือผลการประเมินสามารถสรุปเป็นนัยทั่วไปได้
3. ข้อมูลที่ได้มีความคงเส้นคงวา (reliability) ซึ่งสามารถตรวจสอบได้โดยวัดผลซ้ำหลายครั้งหรือวัดผลครั้งเดียวแต่ใช้เทคนิคการวัดผลหลายแบบ
4. ผลและวิธีการประเมินมีความเป็นปรนัย (objectivity) คือ เป็นการประเมินที่ปราศจากอคติหรือการใช้ความรู้สึกส่วนตัวของผู้ประเมินเข้ามาเกี่ยวข้อง
5. ประเมินในสิ่งที่มีความเกี่ยวข้อง (relevance) และสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ซึ่งผู้ประเมินสามารถออกแบบการประเมินให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์
6. มีการจัดลำดับความสำคัญขององค์ประกอบการประเมินเพื่อให้สามารถวางแผนการเก็บข้อมูลให้สอดคล้องกับสำคัญขององค์ประกอบที่ประเมิน
7. มีการกำหนดขอบเขตการประเมิน
8. ผู้ประเมินและผลการประเมินได้รับความเชื่อถือจากผู้ใช้ผลการประเมิน
9. การประเมินผลเสร็จทันเวลาสำหรับการใช้งาน โดยควรมีการรายงานผลเป็นระยะๆ
10. มีการเผยแพร่และนำผลการประเมินไปใช้อย่างกว้างขวาง โดยควรมีการระบุกลุ่มเป้าหมายที่ใช้ผลการประเมินในรายงานการประเมินผลหลักสูตร

2. แนวมนุษยนิยมและธรรมชาตินิยม (humanistic and naturalistic evaluation models)

การประเมินแนวนี้มีข้อสมมติว่าความจริง/ความรู้มีความหลากหลายขึ้นกับการตีความของผู้ตัดสิน การประเมินแนวนี้สนับสนุนให้บุคคลที่อยู่ในปรากฏการณ์มีส่วนร่วมในกระบวนการประเมิน โดยมักใช้วิธีเชิงคุณภาพในการรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูล ตัวอย่างของรูปแบบการประเมินที่จัดอยู่ในแนวมนุษยนิยมและธรรมชาตินิยมได้แก่ รูปแบบการประเมินแบบตอบสนองของ Stake (Stake's responsive evaluation

model) แนวคิดการประเมินโดยผู้เชี่ยวชาญของ Eisner (Eisner's connoisseurship approach) แนวคิดการประเมินแบบเสริมพลังอำนาจ (Empowerment approach) รวมถึงแนวคิดการประเมินที่เน้นการนำผลไปใช้ประโยชน์ (Utilization- Focused Approach) เป็นต้น โดยมีรายละเอียดดังนี้

2.1 รูปแบบการประเมินเชิงตอบสนอง (Responsive Evaluation Model)

Stake (1975) ได้อธิบายเกี่ยวกับรูปแบบการประเมินเชิงตอบสนองว่าเป็นรูปแบบการประเมินผลที่ให้ความสำคัญกับหลักการตอบสนองความต้องการและปัญหาของผู้ใช้ผลการประเมินซึ่งเป็นผู้มีส่วนได้ส่วนเสียและมุ่งให้เกิดการสื่อสารที่ดีกับผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย การประเมินรูปแบบนี้มีพื้นฐานที่เปิดกว้าง ยอมรับมุมมองทางด้านค่านิยมที่หลากหลายนอกจากนี้รูปแบบการประเมินเชิงตอบสนองยังนิยมใช้วิธีการเชิงคุณภาพในการรวบรวมวิเคราะห์ข้อมูลและรายงานผลการประเมิน

ลักษณะสำคัญของการประเมินเชิงตอบสนองสรุปได้ดังนี้ ประการแรก แนวทางการประเมินนี้ให้ความสำคัญกับความสำคัญกับความต้องการและปัญหาของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียและกิจกรรมของโปรแกรมมากกว่าวัตถุประสงค์ นอกจากนี้ยังสนใจประโยชน์ของผลการประเมินมากกว่าความเที่ยงตรงและแม่นยำในการวัดผล ประการต่อมา ฐานหรือจุดตั้งต้นของการออกแบบการประเมินเชิงตอบสนองมิใช่วัตถุประสงค์หรือสมมติฐานที่กำหนดไว้ล่วงหน้า แต่แนวทางการประเมินเชิงตอบสนองจะใช้ความต้องการหรือประเด็นความสนใจของผู้ใช้ผลการประเมิน หรือกิจกรรมของโปรแกรมเป็นจุดเริ่มต้นในการออกแบบการประเมิน ประการสุดท้าย การออกแบบการประเมินของรูปแบบนี้จะดำเนินไปอย่างต่อเนื่อง โดยไม่มีการแบ่งแยกว่าต้องออกแบบการประเมินให้เสร็จสิ้นก่อนหรือจะสามารถนำแผนการประเมินไปใช้ได้ดังเช่นในกรณีของการประเมินแนววิทยาศาสตร์-ปฏิฐานนิยม แต่สำหรับกรณีของการประเมินเชิงตอบสนองผู้ประเมินสามารถปรับเปลี่ยนการออกแบบการประเมินได้เรื่อยๆ จากข้อมูลย้อนกลับ (อภิภา ปรัชญพฤทธิ, 2555)

การประเมินโดยใช้รูปแบบการประเมินเชิงตอบสนองนั้นจะถือว่าโครงการมีลักษณะเปรียบเสมือน “รายการนิศึกษา” ที่มีการนำไปใช้ภายใต้สถานการณ์หรือบริบทหนึ่งๆ ดังนั้นการศึกษาทำความเข้าใจโครงการจึงต้องศึกษาภายใต้บริบทดังกล่าว โดยมีวัตถุประสงค์เพื่ออธิบายโครงการจากมุมมองของกลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสียต่างๆ อย่างรอบด้านไม่ว่าจะเป็นทีมงานของโครงการ ผู้บริหารโครงการ และผู้รับบริการจากโครงการ เป็นต้น นักประเมินจะต้องดึงมุมมอง ความคิดเห็นเกี่ยวกับการตัดสินใจคุณค่าของโครงการจากกลุ่มบุคคลเหล่านี้ออกมาตีแผ่หรือเล่าเรื่อง (narrative portrayals or story telling) ให้ผู้อ่านได้รับรู้ ซึ่งจะเห็นว่าวัตถุประสงค์ดังกล่าวมิได้เป็นไปเพื่อการสรุปอ้างอิงจากกลุ่มตัวอย่างไปยังประชากรตามวิธีการแบบเดิมๆ นักประเมินจะใช้ประเด็นหรือกรอบคำถาม (issue) เป็นแนวทางนำในการศึกษาเพื่อก่อให้เกิดความเข้าใจและการรับรู้ถึงการตัดสินใจคุณค่าของโครงการจากกลุ่มบุคคลต่างๆ ที่เกี่ยวข้องๆ กับโครงการ ประเด็นหรือกรอบคำถามได้จากการให้กลุ่มบุคคลดังกล่าวสะท้อนออกมา โดยนักประเมินจะเป็นผู้ชักถามกระตุ้นความต้องการรู้ผลเกี่ยวกับโครงการในแง่มุมต่างๆ จากกลุ่มบุคคลที่เกี่ยวข้องกับโครงการ แต่ละกลุ่ม ด้านบทบาทของผู้ประเมินในการประเมินเชิงตอบสนอง ผู้ประเมินเป็นฝ่ายทำการกระตุ้น

อำนวยความสะดวก ให้การสนับสนุนและเป็นผู้สร้างความร่วมมือกับกลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย (รัตนะ บัวสนธ์, 2550)

ด้านวิธีการประเมิน รูปแบบการประเมินเชิงตอบสนองมักใช้วิธีการเชิงคุณภาพในการรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูลและรายงานผล และนิยมดำเนินการอย่างไม่เป็นทางการ วิธีที่นิยมใช้ในการรวบรวมข้อมูลคือการสังเกต การสัมภาษณ์เชิงลึก และการสนทนากลุ่ม ตลอดจนการตรวจเยี่ยมพื้นที่ ซึ่งจะเห็นว่าวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลเหล่านี้เป็นวิธีการที่ไม่เข้าไปแทรกแซงโครงการแต่เป็นการศึกษาสภาพความเป็นจริงตามปกติที่เกิดขึ้น แต่มีได้หมายความว่าแนวทางการประเมินเชิงตอบสนองจะจำกัดให้ใช้เฉพาะวิธีการเชิงคุณภาพในการประเมินโครงการเท่านั้น แต่สามารถใช้วิธีการต่างๆได้อย่างหลากหลาย โดยพิจารณาตามความเหมาะสมกับลักษณะข้อมูลหรือประเด็นที่ทำการประเมินเป็นหลัก (รัตนะ บัวสนธ์, 2550) โดยการประเมินแนวนี้อธิบายว่าผู้ประเมินเป็นเครื่องมือในการประเมินที่สำคัญเนื่องจากเป็นผู้ที่มีบทบาทสำคัญในการมีปฏิสัมพันธ์กับผู้ใช่ผลการประเมินเพื่อทำความเข้าใจและระบุความต้องการหรือปัญหาของผู้ใช้กลุ่มต่างๆ นอกจากนี้ยังทำหน้าที่ตีความผลการประเมิน ตีความการตีความกับผู้ใช้กลุ่มต่างๆ ทั้งนี้เพื่อให้เกิดการสื่อสารที่ดีและตรวจสอบความแท้จริงของข้อมูล ดังนั้นการประเมินรูปแบบนี้มีลักษณะเป็นอัตวิสัย ส่วนเกณฑ์การตัดสินคุณภาพของผลการประเมินคือความไว้วางใจได้ (trustworthy) และความแท้ของข้อมูล (authenticity) การนำเสนอผลการประเมินเป็นการพรรณนาให้เห็นภาพรวมของปรากฏการณ์ที่ศึกษา และในการรายงานผล ผู้ประเมินต้องตรวจสอบความแท้ของผลการประเมินกับผู้มีส่วนได้ส่วนเสียก่อน นอกจากนี้เนื่องจากให้ความสำคัญกับค่านิยมของผู้ใช้ผลการประเมินที่หลากหลาย ดังนั้นรายงานผล ผู้ประเมินอาจจัดเตรียมรายงานแยกกันสำหรับผู้ใช่ผลการประเมินแต่ละกลุ่ม

2.2 แนวคิดการประเมินอิงผู้เชี่ยวชาญของ Eisner (Eisner's connoisseurship approach)

มุ่งเน้นการประเมินที่ให้กลุ่มผู้ประเมินซึ่งเป็นผู้ที่มีความเชี่ยวชาญ ร่วมกันพิจารณาคุณค่าของผลงานอย่างมีวิจารณญาณด้วยวิธีการเชิงคุณภาพ โดยให้ความสำคัญกับความรู้และประสบการณ์ของผู้เชี่ยวชาญในการประเมินผลงานต่างๆ โดยผู้เชี่ยวชาญจะใช้ความรู้และประสบการณ์ของตนเป็นพื้นฐานในการประเมินอย่างมีวิจารณญาณ มีหลักวิชาการและเหตุผลสนับสนุนการประเมิน การใช้แนวทางการประเมินอิงผู้เชี่ยวชาญนี้มีประเด็นที่ต้องให้ความสำคัญเป็นอย่างมาก คือ การคัดเลือกผู้ประเมินที่มีความเชี่ยวชาญในสิ่งที่ประเมินอย่างแท้จริง ซึ่งจะทำให้การประเมินเกิดประโยชน์สูงสุด เพราะทำให้ทราบจุดแข็งและจุดที่ต้องปรับปรุงแก้ไขของหลักสูตรอย่างถูกต้อง (มารุต พัฒนาผล, 2558)

2.3 แนวคิดการประเมินแบบสร้างพลังการประเมินหรือการประเมินแบบเสริมพลัง (Empowerment approach)

Fetterman (1994) ได้เสนอโมเดลการประเมินแบบสร้างพลังการประเมิน ซึ่งอยู่บนพื้นฐานตามแนวคิดของการประเมินแบบสร้างความร่วมมือจากทุกฝ่าย การประเมินตามรูปแบบเสริมพลังมุ่งตอบสนองผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย (stakeholders) ทั้งผู้ที่ได้รับผลกระทบมากที่สุดจนถึงน้อยที่สุดให้มาร่วมกันดำเนินงานจนเกิดพลังความรู้ ความเข้าใจในการประเมินและสามารถดำเนินการประเมินได้เอง ความแตกต่างที่สำคัญระหว่างการประเมินแบบเสริมพลังการประเมิน กับการประเมินแบบสร้างความร่วมมือจากทุกฝ่าย อยู่ตรงที่การประเมินแบบสร้างความร่วมมือจากทุกฝ่ายผู้ประเมินมีบทบาทในการควบคุมการประเมินและดำเนินการประเมินจนเกิดการยอมรับการประเมินและผลการประเมินร่วมกัน แต่การประเมินแบบเสริมพลังการประเมิน ผู้ประเมินไม่ได้มีบทบาทเป็นผู้ควบคุมการประเมิน ผู้ประเมินมีหน้าที่เป็นผู้แนะนำ ช่วยเหลือเทคนิคและสร้างพลังการประเมินร่วมกันของผู้เกี่ยวข้อง (ศิริชัย กาญจนวาสี, 2554)

2.4 แนวคิดการประเมินที่เน้นการนำผลไปใช้ประโยชน์ (Utilization- Focused Approach)

เป็นแนวคิดมุ่งไปสู่การใช้มุมมองของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียและผู้เชี่ยวชาญในการบรรยายลักษณะโครงการ, ตรวจสอบและตัดสินโครงการ และให้มีส่วนร่วมที่เป็นประชาธิปไตยสำหรับผู้มีส่วนได้เสียในการได้รับและการตีความข้อค้นพบ โดยให้ผู้มีอำนาจที่มิได้มีส่วนได้ส่วนเสียเป็นผู้ตัดสินใจในการประเมินหลัก โดยเฉพาะการแปลความและแสดงข้อค้นพบ นักประเมินช่วยให้กลุ่มคนเหล่านี้ใช้การประเมินเพื่อให้ได้ประโยชน์สูงสุด (Stufflebeam, 2007)

Patton (2013) ผู้เสนอแนวคิดนี้กล่าวว่า การประเมินที่เน้นการนำผลไปใช้ประโยชน์เริ่มด้วยข้อเสนอที่สนับสนุนการประเมินที่ควรถูกตัดสินจากประโยชน์และการใช้งานจริงของการประเมิน, ผู้ประเมินควรอำนวยความสะดวกในกระบวนการประเมินและออกแบบการประเมินด้วยการพิจารณาอย่างรอบคอบเกี่ยวกับทุกขั้นตอนที่ได้ดำเนินการ, จากเริ่มต้นจนถึงสิ้นสุดซึ่งจะส่งผลต่อการใช้ผลการประเมิน รายการสำหรับตรวจสอบการประเมินที่เน้นการนำผลไปใช้ประโยชน์ประกอบด้วย 17 ขั้นตอนเพื่อการประเมินที่สมบูรณ์เป็นประโยชน์และนำไปใช้ได้อย่างแท้จริง ประกอบด้วย

ขั้นตอนที่ 1 ประเมินและสร้างความพร้อมขององค์กรในการประเมินที่เน้นการนำผลไปใช้ประโยชน์

ขั้นตอนที่ 2 ประเมินและยกระดับความพร้อมและความสามารถของผู้ประเมินที่รับผิดชอบการประเมินที่เน้นการนำผลไปใช้ประโยชน์

ขั้นตอนที่ 3 กำหนด, จัดระบบ, และเข้าร่วมกับผู้ใช่ผลการประเมินหลักตามจุดมุ่งหมาย (primary intended users)

ขั้นตอนที่ 4 วิเคราะห์สถานการณ์ร่วมกับ ผู้ใช้ผลการประเมินหลักตามจุดมุ่งหมาย (primary intended users)

ขั้นตอนที่ 5 ระบุการใช้ผลการประเมินที่สำคัญตามจุดมุ่งหมาย (primary intended uses) จากการกำหนดวัตถุประสงค์ตามลำดับความสำคัญของการประเมิน

ขั้นตอนที่ 6 พิจารณาและสร้างกระบวนการใช้ผลการประเมินที่เหมาะสม

ขั้นตอนที่ 7 ให้ความสำคัญกับคำถามการประเมินตามลำดับความสำคัญ

ขั้นตอนที่ 8 ตรวจสอบขอบเขตเบื้องต้นสำหรับการสืบค้นทางการประเมินจะได้รับการจัดการอย่างเพียงพอ

ขั้นตอนที่ 9 ตรวจสอบสิ่งที่เป็นโมเดลการแทรกแซง (intervention model) หรือทฤษฎีการเปลี่ยนแปลง (theory of change) ที่จะได้รับการประเมิน

ขั้นตอนที่ 10 เปรียบเทียบความเข้าใจเกี่ยวกับวิธีการที่เหมาะสมในการสร้างข้อค้นพบที่น่าเชื่อถือ และการสนับสนุนการใช้ผลการประเมินตามจุดมุ่งหมาย (intended use) โดยผู้ใช้ผลการประเมิน (intended users)

ขั้นตอนที่ 11 ตรวจสอบให้มั่นใจว่าผู้ใช้ผลการประเมินตามจุดมุ่งหมาย (intended users) เข้าใจข้อโต้แย้งที่อาจเกิดขึ้นเกี่ยวกับวิธีการและความหมายของวิธีการนั้น

ขั้นตอนที่ 12 จำลองการใช้ข้อค้นพบ

ขั้นตอนที่ 13 รวบรวมข้อมูลที่จะใช้อย่างต่อเนื่อง

ขั้นตอนที่ 14 จัดการและนำเสนอข้อมูลสำหรับการใช้ผลการประเมินจากผู้ใช้ผลการประเมินหลักตามจุดมุ่งหมาย (primary intended users)

ขั้นตอนที่ 15 จัดทำรายงานการประเมินเพื่อความสะดวกในการใช้และเผยแพร่ข้อค้นพบที่สำคัญในการขยายอิทธิพล

ขั้นตอนที่ 16 ติดตามผู้ใช้ผลการประเมินหลักตามจุดมุ่งหมาย (primary intended users) เพื่อความสะดวกและเพิ่มการใช้ผลการประเมิน

ขั้นตอนที่ 17 ประเมินอภิมานการใช้ผลการประเมิน: ต้องสามารถอธิบายได้ เรียนรู้ และปรับปรุง

ทั้งนี้ Patton เสนอแนะให้ผู้มีอำนาจเป็นผู้ควบคุมการประเมินเพื่อเพิ่มแนวโน้มให้ผลการประเมินจะถูกนำไปใช้มากขึ้น และจากการศึกษาของ Noakes (2009) ได้ประยุกต์ใช้แนวคิดการประเมินที่เน้นการนำผลไปใช้ประโยชน์เพื่อการประเมินครู โดยนำรายการสำหรับตรวจสอบการประเมินที่เน้นการนำผลไปใช้ของ Patton (2008) ประกอบด้วย 12 ขั้นตอน มาปรับใช้กับบริบทการประเมินครูซึ่งประกอบด้วย 6 ขั้นตอน ดังนี้คือ 1) การประเมินความพร้อมของครู/ โรงเรียน 2) การประเมินศักยภาพและความพร้อมของผู้ประเมิน 3) การกำหนดผู้ใช้ผลการประเมินตามจุดมุ่งหมายหลัก 4) การวิเคราะห์สถานการณ์

5) การระบุการใช้ผลการประเมินตามจุดมุ่งหมายหลัก 6) การออกแบบ, การเก็บรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูล 7) การอำนวยความสะดวกในการใช้ผลการประเมินและการประเมินอภิมาน

แนวคิดนี้ยังเห็นคุณค่าของกระบวนการประเมินตนเอง ซึ่งเป็นประโยชน์ในการเสริมสร้างความเข้าใจร่วมกันระหว่างผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย นำมาซึ่งการสนับสนุนโครงการ การส่งเสริมการมีส่วนร่วมในโครงการ และการพัฒนาและการเสริมสร้างความเข้มแข็งให้องค์กรมีศักยภาพ

ทั้งนี้ การประเมินที่เน้นการนำผลไปใช้ประโยชน์ยังมีจุดด้อยคือ ผู้ประเมินอาจสูญเสียความเป็นอิสระจากการสนับสนุนของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียอาจได้รับการเพิ่มศักยภาพทางการประเมินที่จำกัดอย่างไม่เหมาะสมทำให้ทำได้เพียงการประเมินคำถามสำคัญบางข้อเท่านั้น เปิดโอกาสให้อิทธิพลที่ไม่ดีเกิดขึ้นในการประเมินจากความขัดแย้งของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย อาจส่งเสริมให้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียมีอคติในการประเมิน และมีความเป็นไปได้น้อยเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมอย่างมีความหมาย และยั่งยืนของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทั้งหมด (Stufflebeam, 2007)

จุดเด่น และจุดด้อยของรูปแบบการประเมินแต่ละรูปแบบ

รูปแบบการประเมินหลักสูตรที่นิยมใช้ ประกอบด้วย 5 รูปแบบ โดยแต่ละรูปแบบมีจุดเด่น และจุดด้อยสามารถสรุปได้ดังตารางต่อไปนี้ (รัตนะ บัวสนธ์, 2550; อภิภา ปรัชญพฤทธิ, 2555; เยาวดี วิบูลย์ศรี, 2556; Stufflebeam, 2007) ดังตารางที่ 2.5

ตารางที่ 2.5 จุดเด่น และจุดด้อยของรูปแบบการประเมินแต่ละรูปแบบ

รูปแบบการประเมิน	จุดเด่น	จุดด้อย
1) รูปแบบการประเมินที่ยึดจุดมุ่งหมายเป็นหลัก (Goal-Based Models)	1. เข้าใจและนำไปปฏิบัติได้ง่าย 2. มีการเสนอกระบวนการประเมินอย่างเป็นระบบและมีเหตุผล 3. มีการกำหนดผลลัพธ์ที่คาดหวังไว้อย่างชัดเจนโดยคำนึงถึงความต้องการของสังคมด้วย 4. บูรณาการกระบวนการประเมินผลกับการเรียนการสอน 5. อธิบายกระบวนการประเมินเป็นวงจรการประเมินและพัฒนาอย่างต่อเนื่อง	1. ขาดการประเมินคุณค่าภายในและคุณค่าภายนอก 2. การให้ความสำคัญกับการกำหนดวัตถุประสงค์มากเกินไปอาจปิดกั้นความคิดสร้างสรรค์ในการพัฒนาหลักสูตร 3. กำหนดวิธีการประเมินขาดความยืดหยุ่น 4. ไม่ได้คำนึงถึงอิทธิพลของบริบทแวดล้อมที่มีของการประเมินผล 5. เน้นความสำคัญของการประเมินผลรวบยอดจนดูเหมือนจะละเลยความสำคัญของการประเมินผลย่อยไป 6. ไม่ได้กล่าวถึงการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในกระบวนการประเมินซึ่งอาจส่งผลให้เกิดการต่อต้านการประเมิน

ตารางที่ 2.5 จุดเด่น และจุดด้อยของรูปแบบการประเมินแต่ละรูปแบบ (ต่อ)

รูปแบบการประเมิน	จุดเด่น	จุดด้อย
2. รูปแบบการประเมินที่ยึดเกณฑ์หรือมาตรฐานเป็นหลัก (Criterion-Based Models):	วิธีการประเมินเป็นระบบ เพื่อจัดเตรียมข้อมูลเชิงบรรยายและตัดสินคุณค่า มีมาตรฐานในการประเมินปรากฏชัดเจน	เซลล์บางเซลล์ของเมตริกมีความคาบเกี่ยวกัน และความแตกต่างระหว่างเซลล์ไม่ชัดเจน ซึ่งอาจจะทำให้เกิดความขัดแย้งภายในโครงการได้
3. รูปแบบการประเมินที่ยึดความต้องการตัดสินใจเป็นหลัก (Decision-Based Model):	<ol style="list-style-type: none"> 1. ตอบสนองความต้องการและให้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์สำหรับผู้บริหารในการตัดสินใจและพัฒนาโปรแกรม 2. ให้แนวทางปฏิบัติในการประเมินอย่างเป็นขั้นตอนโดยละเอียด 3. ให้ความสำคัญกับการประเมินผลย่อย 4. ให้ความสำคัญกับการประเมินทุกองค์ประกอบของหลักสูตร 	<ol style="list-style-type: none"> 1. ผู้ประเมินอาจประสบอุปสรรคในการเปิดเผยผลการประเมินที่มีความสำคัญแต่ขัดกับความต้องการของผู้บริหารที่มีอำนาจในการตัดสินใจและควบคุมการประเมิน 2. อาจละเลยความต้องการของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียซึ่งไม่มีอำนาจในการตัดสินใจและควบคุมทรัพยากรในการประเมิน และอาจทำให้การประเมินขาดความเป็นธรรมหรือไม่เป็นประชาธิปไตย 3. ละเลยข้อเท็จจริงที่ว่ากระบวนการตัดสินใจในองค์กรเป็นกระบวนการที่มีความซับซ้อนมิได้ดำเนินไปอย่างมีเหตุผลเสมอไป และบ่อยครั้งยังมีอิทธิพลทางการเมืองเข้ามาเกี่ยวข้อง 4. นำไปปฏิบัติได้ยาก ใช้เวลาและค่าใช้จ่ายสูง
4. รูปแบบการประเมินเชิงตอบสนอง (Responsive evaluation Model)	<ol style="list-style-type: none"> 1. เน้นประโยชน์ใช้สอยของผลการประเมินสำหรับผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย 2. มีความยืดหยุ่นและเปิดกว้างให้ผู้ประเมินสามารถเลือกใช้วิธีประเมินได้หลายวิธีทำให้ได้ข้อมูลเกี่ยวกับโครงการอย่างหลากหลายรอบด้าน 3. ได้คำตอบการประเมินที่สอดคล้องกับความสนใจของผู้เกี่ยวข้องกับโครงการแต่ละกลุ่มอย่างแท้จริง 4. สร้างบรรยากาศการเรียนรู้ในการดำเนินงานประเมิน 	<ol style="list-style-type: none"> 1. ผู้ใช้ซึ่งเป็นผู้ให้ข้อมูลอาจฉวยโอกาสระบุความต้องการเพื่อหันเหความสนใจของผู้ประเมินจากสิ่งที่เป็นปัญหาที่แท้จริงเพื่อปกปิดจุดด้อยของตน 2. เนื่องจากต้องมีการซักถามกับผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในการกำหนดประเด็นความต้องการ ผลประเมินอาจทำให้เกิดการชี้นำประเด็นที่ทำการศึกษา 3. การที่ผู้ประเมินเข้าไปมีส่วนร่วมกับผู้มีส่วนเกี่ยวข้องอย่างลึกซึ้ง อาจทำให้เกิดความลำเอียงของผลการประเมิน 4. ใช้เวลาทำการประเมินค่อนข้างนาน อาจสิ้นเปลืองงบประมาณ

ตารางที่ 2.5 จุดเด่น และจุดด้อยของรูปแบบการประเมินแต่ละรูปแบบ (ต่อ)

รูปแบบการประเมิน	จุดเด่น	จุดด้อย
5. แนวคิดการประเมินที่เน้นการนำผลไปใช้ประโยชน์ (Utilization-Focused Approach)	1. เสริมสร้างความเข้าใจในการประเมินร่วมกันระหว่างผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย 2. ส่งเสริมการมีส่วนร่วมที่เป็นประชาธิปไตยสำหรับผู้มีส่วนได้เสียในการได้รับและการตีความข้อค้นพบ 3. เห็นคุณค่าของกระบวนการประเมินตนเอง 4. พัฒนาและการเสริมสร้างความเข้มแข็งให้องค์กรมีศักยภาพ 5. ประเด็นการประเมินเป็นไปตามความต้องการของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียอย่างแท้จริงทำให้เห็นความสำคัญของผลการประเมิน	1. ผู้ประเมินอาจสูญเสียความเป็นอิสระจากการสนับสนุนของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย 2. ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียอาจได้รับการเพิ่มศักยภาพทางการประเมินที่จำกัดอย่างไม่เหมาะสม 3. เปิดโอกาสให้อิทธิพลที่ไม่ดีเกิดขึ้นในการประเมินจากความขัดแย้งของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย 4. อาจมีความเป็นไปได้น้อยเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมอย่างมีความหมายและยั่งยืนของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทั้งหมด

การประเมินหลักสูตรแต่ละรูปแบบมีข้อดีและข้อเสียของตนเองแตกต่างกัน ดังนั้นจึงไม่ควรสรุปหรือตัดสินว่ารูปแบบใดดีกว่า แต่ผู้ประเมินควรเลือกใช้ข้อดี และข้อเสียของแต่ละรูปแบบมาใช้ให้เหมาะสมกับวัตถุประสงค์และสถานการณ์การประเมินของตน Ornstein and Hunkins (2004) ได้เสนอแนวทางสายกลางในการประเมินหลักสูตรโดยประยุกต์ใช้ลักษณะเด่นของแต่ละรูปแบบการประเมินหลักสูตรมาใช้ให้เกิดประโยชน์และเหมาะสมในทางปฏิบัติ ซึ่งมีขั้นตอนดังนี้

1) มุ่งความสนใจไปที่ปรากฏการณ์ของหลักสูตรที่จะประเมิน ในขั้นตอนนี้ผู้ประเมินจะต้องตัดสินใจเกี่ยวกับสิ่งที่ต้องการประเมินและออกแบบการประเมิน และระบุวัตถุประสงค์ของการประเมินรวมถึงพิจารณาข้อจำกัดและข้อตกลงในการดำเนินการประเมิน

2) รวบรวมข้อมูล ในขั้นตอนนี้ผู้ประเมินต้องระบุแหล่งข้อมูล เลือกวิธีและวางแผนการเก็บข้อมูล ซึ่งอาจเป็นวิธีการเชิงปริมาณหรือคุณภาพ หรือผสมผสานกันก็ได้

3) จัดระบบและวิเคราะห์ข้อมูล ในขั้นตอนนี้ผู้ประเมินตัดสินรูปแบบการนำเสนอผลการประเมินโดยคำนึงถึงผู้ใช้ข้อมูล ซึ่งอาจเป็นแบบเป็นทางการหรือไม่เป็นทางการก็ได้

4) เริ่มวงจรใหม่ในการประเมิน การประเมินต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่อง

ทั้งนี้การประเมินหลักสูตรใดๆนั้น ควรเลือกใช้แนวทางหรือรูปแบบการประเมินที่เหมาะสม ซึ่งอาจเป็นการผสมผสานหลายๆ แนวคิด เพื่อให้สอดคล้องกับบริบท ครอบคลุมทุกมิติของความต้องการสารสนเทศจากการประเมินหลักสูตร

2.5 กระบวนการประเมินหลักสูตร

การประเมินหลักสูตรเป็นกระบวนการในการพิจารณาตัดสินคุณค่าของหลักสูตร โดยใช้กระบวนการที่เป็นลำดับขั้นตอน ทั้งนี้มีผู้อธิบายกระบวนการประเมินหลักสูตรไว้อย่างหลากหลาย เช่น มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช (2545) ได้อธิบายกระบวนการประเมินหลักสูตรว่ามี 6 ขั้นตอน คือ

1. การกำหนดวัตถุประสงค์ของการประเมิน โดยแต่ละระยะของการประเมินหลักสูตร มีวัตถุประสงค์ของการประเมินที่แตกต่างกันไป ดังนี้

1.1 การประเมินก่อนนำหลักสูตรไปใช้ เป็นการตรวจสอบคุณภาพของหลักสูตรฉบับร่าง ถึงความเหมาะสม ความเป็นไปได้ซึ่งบางครั้งจะเรียกว่า เป็นการวิเคราะห์หลักสูตร เพื่อหาข้อสรุป ในการตัดสินใจโดยพิจารณาประเด็นต่างๆ ประกอบด้วย ความเป็นมาของหลักสูตร ลักษณะของหลักสูตร วัตถุประสงค์และเป้าหมายของหลักสูตร รูปแบบการบริหารหลักสูตร มีทรัพยากรหรือปัจจัยอะไรบ้าง มีโครงสร้างกิจกรรมการเรียนการสอนอย่างไร มีการจัดการประเมินผลอย่างไร มีการกำหนดเกณฑ์ ในการตัดสินใจไว้ชัดเจนหรือไม่

1.2 การประเมินระหว่างการใช้หลักสูตร เพื่อการประเมินว่าการดำเนินกิจกรรม ตามหลักสูตรที่วางแผนไว้นั้นใช้ได้จริง

1.3 การประเมินหลักสูตรหลังการใช้หลักสูตรแล้ว เพื่อเป็นการตรวจสอบความสำเร็จของ หลักสูตรว่าบรรลุวัตถุประสงค์ตามที่ตั้งไว้หรือไม่ ซึ่งการประเมินในขั้นนี้ควรมี 2 ระยะ คือระยะเมื่อจบ หลักสูตรแล้ว และระยะภายหลังจากจบหลักสูตรไปแล้วอย่างน้อยหนึ่งรุ่น ของหลักสูตร

2. การเก็บรวบรวมข้อมูล โดยพิจารณาสิ่งที่เกี่ยวข้องคือ

2.1 ระบุและกำหนดแหล่งของสารสนเทศที่ต้องการว่าจะเก็บข้อมูลอะไร จากแหล่งไหน จากใคร เวลาใด

2.2 กำหนดเครื่องมือและวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลสารสนเทศ เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ครบถ้วน จึงต้องระบุเครื่องมือว่าเป็นแบบสอบถาม แบบทดสอบ แบบสัมภาษณ์ แบบสำรวจ แบบบันทึกรายการ และอื่นๆ

2.3 กำหนดวิธีการสุ่มเลือกข้อมูล เพื่อให้เป็นตัวแทนที่ดีที่สุด

2.4 กำหนดเงื่อนไขต่าง โดยต้องระบุไว้ให้ชัดเจน

3. การกำหนดเกณฑ์หรือมาตรฐานในการประเมิน การตัดสินคุณค่าว่าหลักสูตรจะดีหรือไม่เพียงใด เหมาะสม สอดคล้องกับสภาพการณ์ มีสาระเพียงพอ ครอบคลุม คุ่มค่าหรือไม่นั้นจำเป็นต้องมีเกณฑ์ เปรียบเทียบโดยเกณฑ์การประเมินหลักสูตรที่ดี มีดังนี้

3.1 มีการวางแผนและเตรียมการประเมินอย่างเป็นระบบ ก่อนที่จะประเมินหลักสูตร ควรมีการวางแผนล่วงหน้าโดยกำหนดสาระที่ต้องประเมิน คำถามการประเมิน ระยะเวลาที่ประเมิน เครื่องมือที่ใช้ ผู้ทำการประเมิน การเก็บรวบรวมข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูลและนำเสนอผลการประเมิน

3.2 หลักสูตรต้องมียุทธศาสตร์ประกอบครบทั้ง 4 อย่างคือ

3.2.1 ส่วนที่เป็นจุดมุ่งหมายและจุดเน้นของหลักสูตร ที่สะท้อนวัตถุประสงค์ของสถาบันอย่างเด่นชัด โดยคำนึงถึงการศึกษาแต่ละระดับตามระบบการจัดการศึกษา

3.2.2 ส่วนที่เป็นเนื้อหาหรือสาระ คือมีการจัดเนื้อหาวิชาที่ดี ยืดหยุ่น เปิดโอกาสให้ผู้เรียนเลือกตอบความสนใจ เหมาะสมกับเวลา มีความทันสมัย

3.2.3 ส่วนที่เป็นวิธีสอน เป็นการสอนที่หลากหลายตามความแตกต่างของบุคคล

3.2.4 ส่วนที่เป็นการประเมิน มีการประเมินอย่างสม่ำเสมอจากหลายๆ ฝ่าย มีการพัฒนาดัชนีบ่งชี้มาตรฐานการประเมินหลักสูตร

3.3 มีการกำหนดกรอบของการประเมินชัดเจน

4. วิธีการประเมินหลักสูตร ขึ้นอยู่กับรูปแบบของการประเมิน ซึ่งแต่ละรายมีจุดเน้นแตกต่างกัน ตามที่ได้เสนอในหัวข้อรูปแบบการประเมินหลักสูตร

5. การวิเคราะห์ข้อมูลและการตัดสินคุณค่าของข้อมูลที่ได้จากการวิเคราะห์ การวิเคราะห์ข้อมูลอาจแบ่งเป็นการวิเคราะห์ข้อมูลที่เป็นเชิงปริมาณและที่เป็นเชิงคุณลักษณะ โดยข้อมูลเชิงปริมาณจะสามารถวิเคราะห์โดยอาศัยค่าสถิติบรรยายต่างๆ ส่วนที่เป็นเชิงคุณลักษณะ สามารถวิเคราะห์เนื้อหาสำหรับการตัดสินคุณค่าของข้อมูลที่ได้จากการวิเคราะห์ทำได้โดยการเปรียบเทียบข้อมูลที่ได้จากการวิเคราะห์กับเกณฑ์มาตรฐานที่ตั้งไว้ โดยพิจารณาความสอดคล้องกัน หรือความแตกต่างกันตามข้อมูลที่ได้ปรากฏ หากมีความกำกวมให้พิจารณาข้อมูลแวดล้อมประกอบหลายๆ ส่วน

6. การรายงานผล

พิจิต ฤทธิ์จรูญ (2558) ได้แบ่งกระบวนการประเมินหลักสูตรเป็น 9 ขั้นตอน ดังนี้

1. การศึกษาวิเคราะห์หลักสูตรที่มุ่งประเมิน ทำความเข้าใจเกี่ยวกับหลักสูตรที่ต้องการประเมิน โดยอาศัยการศึกษาหลักสูตรและเอกสารที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งอาจสอบถามข้อมูลจากผู้ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาหลักสูตร การบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน ทำให้มีแนวทางในการออกแบบและวางแผนการประเมินหลักสูตรได้อย่างชัดเจนมากขึ้น

2. การศึกษาแนวคิด ทฤษฎีและรูปแบบการประเมิน ทำให้ผู้ประเมินมีฐานความคิดและมองเห็นแนวทางในการประเมินหลักสูตรได้ชัดเจนมากขึ้น สามารถออกแบบและวางแผนการประเมินได้อย่างสมเหตุสมผล มีความเชื่อมั่นในการดำเนินการประเมินหลักสูตรให้บรรลุผลสำเร็จได้ และเอื้อประโยชน์ต่อการใช้ผลการประเมินได้มากขึ้น นอกจากนี้ผู้ประเมินควรจะได้ศึกษารณคดีตัวอย่างที่มีลักษณะคล้ายคลึงกันด้วย

3. กำหนดวัตถุประสงค์และตัวบ่งชี้การประเมิน

4. การออกแบบการประเมิน เป็นการวางแผนการประเมินเพื่อกำหนดรูปแบบ ขอบเขตและแนวทางการประเมินเพื่อให้ได้สารสนเทศเกี่ยวกับหลักสูตรที่มุ่งประเมิน โดยมีองค์ประกอบที่สำคัญ 3 ประการ คือ

4.1 การออกแบบการวัดตัวแปร (measurement design) เพื่อกำหนดว่าในการประเมินหลักสูตรครั้งนี้ มุ่งศึกษาประเด็นการประเมิน ตัวแปร หรือตัวบ่งชี้การประเมินอะไรบ้าง และจะใช้เครื่องมือเก็บรวบรวมข้อมูล หรือวัดตัวแปรประเภทใดบ้าง

4.2 การออกแบบการสุ่มตัวอย่าง (sampling design) หรือการเลือกผู้ให้ข้อมูลหลัก (key informants) เพื่อกำหนดว่าในแต่ละประเด็นการประเมินตัวแปรที่ศึกษาหรือตัวบ่งชี้การประเมินเหล่านั้น จะเก็บรวบรวมข้อมูลจากแหล่งข้อมูลใดหรือใครจะเป็นผู้ให้ข้อมูล ในกรณีของการประเมินหลักสูตร นิยมใช้กลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (purposive sampling) หรือผู้ให้ข้อมูลหลัก ซึ่งมักจะเป็นผู้เกี่ยวข้องกับหลักสูตรเป็นอย่างดี ที่สามารถจะให้ข้อมูลได้อย่างถูกต้อง ตรงประเด็น และชัดเจน

4.3 การออกแบบการวิเคราะห์ข้อมูล (analysis design) เพื่อกำหนดว่าข้อมูลที่เก็บรวบรวมมาได้จากเครื่องมือแต่ละประเภทจะวิเคราะห์ข้อมูลอย่างไร ใช้วิธีการทางสถิติอย่างไร หรือวิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติชนิดใด

5. การจัดโครงการประเมิน ซึ่งเป็นเอกสารที่ได้จากการวางแผนการประเมินที่แสดงกรอบแนวคิดและแนวทางในการดำเนินการประเมินหลักสูตร

6. การพัฒนาเครื่องมือเก็บรวบรวมข้อมูล เครื่องมือที่ใช้เก็บรวบรวมข้อมูลจะต้องวัดได้ตรง สอดคล้อง และครอบคลุมกับประเด็นการประเมิน ตัวแปรหรือตัวบ่งชี้การประเมิน โดยต้องมีการตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือวัด

7. การเก็บรวบรวมข้อมูล ซึ่งจะต้องมีการวางแผน ประสานงานกับผู้ให้ข้อมูล กำหนดช่วงระยะเวลา วิธีการดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล เพื่อให้ข้อมูลมีความถูกต้อง ครบถ้วนสมบูรณ์ทันตามเวลาที่กำหนดไว้

8. การวิเคราะห์ข้อมูล เป็นการวิเคราะห์ข้อมูลและแปลความหมายของข้อมูลที่เก็บรวบรวมมาได้ เพื่อให้ได้คำตอบตามวัตถุประสงค์ของการประเมิน โดยทั่วไปการวิเคราะห์ข้อมูลกระทำได้ 2 ลักษณะคือ วิธีการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ โดยใช้สถิติเป็นเครื่องมือช่วย เช่น ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบนัยสำคัญทางสถิติด้วย t-test, F-test เป็นต้น และการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ ส่วนมาใช้เทคนิคการวิเคราะห์เนื้อหา (content analysis)

9. การรายงานผลการประเมินหลักสูตร ผู้ประเมินต้องนำเสนอรายงานผลการประเมินต่อผู้บริหาร หรือผู้เกี่ยวข้องเพื่อการตัดสินใจเกี่ยวกับหลักสูตรอย่างมีเหตุผลและเกิดประโยชน์สูงสุด รายงานผลการประเมินหลักสูตรแบ่งประเภทได้ หลายลักษณะขึ้นอยู่กับเกณฑ์ในการจำแนก ดังนี้

9.1 จำแนกตามบทบาทของการประเมินสามารถแบ่งออกเป็น 2 ประเภทคือ

- 1) รายงานการประเมินระหว่างดำเนินการใช้หลักสูตร (formative report) หรือ รายงานความก้าวหน้าการดำเนินการใช้หลักสูตร (progress report)
- 2) รายงานสรุปผลรวมหลังการใช้หลักสูตรครบวงจร (summative report)

9.2 จำแนกตามลักษณะของการนำผลการประเมินไปใช้ แบ่งออกเป็น 3 ประเภท คือ

1) รายงานเชิงการบริหาร (executive report) หรือบทสรุปสำหรับผู้บริหาร (executive summary report) เป็นรายงานฉบับย่อที่นำเสนอเฉพาะประเด็นสำคัญต่อผู้บริหารหรือผู้มีอำนาจในการตัดสินใจเกี่ยวกับหลักสูตร โดยอาจนำเสนอไว้เป็นส่วนหนึ่งของรายงานการประเมินฉบับสมบูรณ์ หรือจัดทำแยกเป็นบทสรุปผู้บริหารเป็นการเฉพาะก็ได้ ประกอบด้วยส่วนสำคัญ 3 ส่วน ได้แก่ วัตถุประสงค์ของการประเมิน ผลการประเมิน และข้อเสนอแนะ มีเนื้อหาประเมิน 3-15 หน้า

2) รายงานเชิงวิชาการ (academic report) หรือรายงานวิจัยเชิงประเมิน (evaluative summary report) เป็นรูปแบบของรายงานการประเมินหลักสูตรฉบับสมบูรณ์ที่มีจุดมุ่งหมายเพื่อให้ผู้เกี่ยวข้องหรือผู้รับผิดชอบต่อหลักสูตรหรือผู้อ่านโดยทั่วไปได้ทราบรายละเอียดของการประเมินหลักสูตรอย่างครบถ้วน

3) บทความวิจัย (research article) เป็นรายงานการประเมินหลักสูตรที่นำเสนอในรูปบทความวิจัย เพื่อเผยแพร่ผลการวิจัยประเมินหลักสูตรที่จะเป็นประโยชน์ต่อวงการวิชาการหรือวิชาชีพให้กว้างขวางมากขึ้น โดยนำเสนอในเอกสารการประชุมทางวิชาการหรือวารสารทางวิชาการ

ขณะที่ ศิริชัย กาญจนวาสี (ม.ป.ป.) ได้เสนอแนวทางการดำเนินงานประเมินหลักสูตรว่า ผู้ประเมินหลักสูตรควรพิจารณาขอบเขตการประเมินในทางปฏิบัติ โดยการพิจารณาวางกรอบการประเมินในประเด็นดังต่อไปนี้

1. การกำหนดวัตถุประสงค์ของการประเมิน

สำหรับสถาบันการศึกษาที่ผู้บริหารต้องการสารสนเทศจากการประเมิน เพื่อตัดสินใจเกี่ยวกับหลักสูตรอย่างรอบด้าน และมีความพร้อมทางทรัพยากรการประเมิน ทั้งบุคลากรทางการประเมินงบประมาณ และเวลา ควรกำหนดวัตถุประสงค์การประเมินอย่างรอบด้าน ทั้งการประเมินตัวหลักสูตร ตัวปัจจัยเบื้องต้นของหลักสูตร กระบวนการใช้หลักสูตรและผลที่ได้จากการใช้หลักสูตร จะทำให้ได้สารสนเทศจากการประเมินหลักสูตรที่ครบถ้วน อันจะนำไปสู่การตัดสินใจปรับปรุงหลักสูตรอย่างครบวงจร ในกรณีผู้บริหารมีความต้องการสารสนเทศเฉพาะส่วน หรือมีความต้องการปรับปรุงหลักสูตรเฉพาะด้าน ผู้ประเมินสามารถเลือกประเมินหลักสูตรเฉพาะส่วนที่สามารถสนองความต้องการใช้สารสนเทศของผู้บริหารนั้นได้ โดยกำหนดวัตถุประสงค์ของการประเมินหลักสูตรเพียงบางประเด็น เช่น ออกแบบการประเมินเฉพาะตัวหลักสูตร ตัวปัจจัยเบื้องต้นของหลักสูตร กระบวนการใช้หลักสูตร หรือผลที่ได้จากการใช้หลักสูตร เป็นต้น ซึ่งจะทำให้ได้สารสนเทศที่สนองตรงประเด็นต่อการปรับปรุงหลักสูตร และสำหรับกรณี

ที่สถาบันการศึกษามีข้อจำกัดทางทรัพยากรบางประการ เช่นขาดแคลนกำลังคนทางการประเมิน หรือมีกำลังคนแต่ขาดงบประมาณ หรือเวลาไม่เพียงพอเป็นต้น ควรกำหนดวัตถุประสงค์การประเมิน หลักสูตร ประเด็นใดประเด็นหนึ่งที่พิจารณาร่วมกันแล้วว่าจะมีปัญหามากที่สุด เช่นออกแบบ การประเมินเฉพาะตัวหลักสูตรหรือประเมินเฉพาะผลผลิตของหลักสูตร เป็นต้น ซึ่งจะทำให้ได้สารสนเทศ ตรงประเด็นที่ต้องการใช้ปรับปรุงหลักสูตรเฉพาะหน้า

2. การกำหนดผู้รับผิดชอบการประเมินหลักสูตร

ผู้บริหารสถาบันการศึกษาสามารถเลือกกำหนดผู้รับผิดชอบการประเมินหลักสูตรไว้ 3 รูปแบบ ได้แก่ 1) กำหนดให้การประเมินหลักสูตรเป็นงานส่วนหนึ่งของระบบประกันคุณภาพภายใน สถาบันการศึกษา 2) แต่งตั้งกรรมการเฉพาะกิจสำหรับการประเมินหลักสูตร และ 3) จ้างที่ปรึกษาหรือผู้เชี่ยวชาญอิสระจากหน่วยงานภายนอก ทำการประเมินหลักสูตร

3. การวางแผนการดำเนินงานประเมินหลักสูตร

ผู้ประเมินจะต้องวางแผนการประเมิน โดยระบุรายละเอียดของขั้นตอนการประเมินกิจกรรมและ ระยะเวลาให้สอดคล้องสัมพันธ์กับวงจรของการใช้หลักสูตร การสร้างเครื่องมือ และความพร้อมของ แหล่งข้อมูล เพื่อให้การประเมินหลักสูตรเสร็จทันตามกำหนด และสามารถได้สารสนเทศปรับปรุงหลักสูตร ได้ทันเวลา ก่อนเริ่มวงจรใหม่ของกระบวนการใช้หลักสูตร

4. การสร้างเครื่องมือ การเก็บรวบรวมข้อมูล และการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการสร้างเครื่องมือต้องพิจารณาว่า วัตถุประสงค์ของการประเมินแต่ละข้อนั้นมีประเด็นสำคัญ/ ตัวบ่งชี้ใด ต้องการข้อมูลอะไรบ้าง ? จากรายการข้อมูลที่ต้องการนำมาพิจารณาว่าควรเก็บข้อมูล จากแหล่งใด? จึงจะได้ข้อมูลที่ถูกต้องตรงกับความเป็นจริง แล้วจัดแยกรายการข้อมูลตามแหล่งข้อมูล เพื่อนำมาสร้างข้อคำถามอย่างเฉพาะเจาะจง เครื่องมือที่สามารถนำมาใช้ในการประเมินหลักสูตร เช่น แบบวิเคราะห์หลักสูตร (โดยผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้สอน) แบบประเมินหลักสูตร (โดยผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้สอน ผู้เรียน บัณฑิต ผู้ใช้บัณฑิต) แบบติดตามบัณฑิต เป็นต้น เครื่องมือที่สร้างจำเป็นต้องตรวจสอบคุณภาพ ก่อนนำไปใช้จริง

การเก็บรวบรวมข้อมูล จะต้องมีการกำหนดแผนงานให้ชัดเจนว่าจะเก็บข้อมูลจากใคร? ที่ไหน? เมื่อไร? แล้วจะใช้เทคนิคใดในการเก็บรวบรวมข้อมูล จึงจะได้รับความร่วมมือที่ดี เทคนิคที่สามารถนำมาใช้ ในการเก็บรวบรวมข้อมูล เช่น การสอบถาม การสัมภาษณ์ การทดสอบ การสังเกต การประชุมกลุ่มสัมมนา การบันทึกข้อมูลที่มีอยู่แล้ว เป็นต้น การเก็บรวบรวมข้อมูลที่ดีการใช้เทคนิคหลายวิธี และรวบรวมข้อมูล จากหลายแหล่ง เพื่อพิจารณาประกอบกัน

เมื่อได้ข้อมูลมาแล้ว กระบวนการขั้นตอนต่อไปคือ การวิเคราะห์ข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ สามารถนำมาใช้คำนวณค่าสถิติต่างๆ ตามลักษณะของข้อมูล

การแปลความหมายหรือตีความหมาย ในการประเมินหลักสูตรส่วนใหญ่จะเป็นการเปรียบเทียบค่าที่ได้จากการวิเคราะห์กับเกณฑ์การประเมินเพื่อตัดสินคุณค่าของหลักสูตร ถ้าเกณฑ์การประเมินเป็นเกณฑ์เชิงปริมาณที่ชัดเจน การตัดสินคุณค่าก็เป็นไปอย่างตรงไปตรงมา แต่ถ้าเป็นเกณฑ์เชิงคุณภาพ การตัดสินคุณค่าจะมีความซับซ้อนขึ้น เพราะต้องอาศัยดุลยพินิจอย่างมีวิจารณญาณ และหลักตรรกะประกอบการตัดสินคุณค่า

5. การรายงานผลการประเมินหลักสูตร

เป้าหมายสำคัญของการประเมินหลักสูตร คือการรายงานผลการประเมินให้ผู้เกี่ยวข้องได้รับสารสนเทศที่เป็นประโยชน์สำหรับการปรับปรุง พัฒนาหลักสูตรให้มีประสิทธิภาพ ประสิทธิผล มีผลลัพธ์เป็นที่พึงพอใจของผู้เรียน ผู้สอน บัณฑิต ผู้ใช้บัณฑิต และสังคมภายนอก

รูปแบบการเขียนรายงานการประเมินหลักสูตร สามารถกระทำได้ 2 ลักษณะคือ

1) รายงานสรุปสำหรับผู้บริหาร (Executive Summative Report) เป็นรายงานการประเมินหลักสูตรแบบสรุปสั้น กระชับรัด ปกติมีความยาว 1-3 หน้า ให้สารสนเทศที่ใช้ประกอบการตัดสินใจสำหรับผู้บริหารได้ ลักษณะของรายงานมักประกอบด้วยส่วนสำคัญ 3 ส่วนได้แก่ วัตถุประสงค์ของการประเมิน ผลการประเมิน และข้อเสนอแนะ

2) รายงานการประเมินทั่วไป (Formal Evaluation Report) เป็นรายงานการประเมินหลักสูตรเชิงวิชาการที่มีความลุ่มลึก เสนอรายละเอียดที่ชัดเจน ครอบคลุมทั้งวัตถุประสงค์ของการประเมิน เทคนิควิธีการประเมิน ตัวชี้วัดและเกณฑ์การประเมิน ผลการประเมิน และข้อเสนอแนะที่เป็นไปได้ พร้อมทั้งมีส่วนของรายงานสรุปสำหรับผู้บริหารด้วย

2.6 การพัฒนามาตรฐาน ตัวบ่งชี้และเกณฑ์การประเมินคุณภาพหลักสูตร

ในหัวข้อนี้เป็นการนำเสนอโมเดลที่เกี่ยวกับมาตรฐาน ตัวบ่งชี้และเกณฑ์การประเมินคุณภาพหลักสูตรรวมทั้งกระบวนการพัฒนามาตรฐาน ตัวบ่งชี้ และเกณฑ์

2.6.1 มาตรฐาน

ความหมายของมาตรฐาน

มาตรฐาน (Standard) หมายถึง คุณลักษณะหรือระดับที่ถือเป็นคุณภาพ, ความสำเร็จหรือความเหมาะสมอันเป็นที่ยอมรับกันทางวิชาชีพ (ศิริชัย กาญจนวาสี, 2554) สอดคล้องกับ รัตนะ บัวสนธ์ (2550) ที่ให้ความหมายของ มาตรฐาน ว่าหมายถึง เงื่อนไขหรือระดับคุณภาพที่ควรจะเป็นของสรรพสิ่ง ซึ่งเป็นที่ยอมรับโดยทั่วกันของกลุ่มคนที่เกี่ยวข้องหรือกลุ่มคนในวงวิชาชีพนั้น ๆ

รูปแบบของการพัฒนามาตรฐานที่นิยมใช้ในการกำหนดมาตรฐาน (Cheng, 1996) ประกอบด้วย 8 รูปแบบ โดยแต่ละรูปแบบจะระบุความเชื่อ ตัวบ่งชี้หลัก และเงื่อนไข ดังตารางที่ 2.6

ตารางที่ 2.6 รูปแบบของการพัฒนามาตรฐาน

รูปแบบ	ความเชื่อ	ตัวบ่งชี้หลัก	เงื่อนไขและข้อจำกัดของรูปแบบ
1. รูปแบบที่เน้นเป้าหมาย (goal model)	การบรรลุเป้าหมายที่กำหนด	วัตถุประสงค์ทั้งหมดที่ได้ระบุไว้พร้อมเกณฑ์ตัดสินคุณภาพ	มีเป้าหมายที่กำหนดคุณภาพอย่างชัดเจน และมีเกณฑ์ตัดสินคุณภาพที่เป็นที่ยอมรับของทุกฝ่ายที่สามารถวัดได้
2. รูปแบบที่เน้นปัจจัย (resource-input model)	การได้ทรัพยากรและปัจจัยต่างๆ ตามที่ต้องการแล้ว จะทำให้มีคุณภาพสูงขึ้น	พิจารณาจากปัจจัยสำคัญ เช่น ทรัพยากร, คุณลักษณะ, สิ่งอำนวยความสะดวก เป็นต้น	จะได้ผลดีเมื่อมีความเชื่อมั่นในความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อคุณภาพ จุดอ่อนของรูปแบบนี้จะเกิดขึ้นเมื่อไม่สามารถใช้ปัจจัยในการปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ
3. รูปแบบที่เน้นกระบวนการ (process model)	กระบวนการดำเนินงานมีการปฏิบัติงานอย่างราบรื่น และมีประสิทธิภาพ	พิจารณาจากกระบวนการต่างๆ เช่น ความเป็นผู้นำ, การติดต่อสื่อสาร, การมีส่วนร่วม, ความร่วมมือ และปฏิสัมพันธ์ต่างๆ เป็นต้น	รูปแบบนี้จะมีประโยชน์มากถ้ากระบวนการและคุณภาพมีความสัมพันธ์กันอย่างชัดเจน
4. รูปแบบที่เน้นความพึงพอใจ (satisfaction model)	ความพึงพอใจของผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายเป็นสิ่งสำคัญที่สุดในการพัฒนาคุณภาพ	ความพอใจของผู้ที่เกี่ยวข้อง เช่น ผู้บริหาร ครู ผู้ปกครอง นักเรียน เป็นต้น	ความต้องการของผู้ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่ายตรงกันโดยรูปแบบนี้จะเกิดปัญหามากหากความคาดหวังและความพึงพอใจมีความหลากหลายและมีความขัดแย้งในระดับสูง
5. รูปแบบที่เน้นชุมชน (legitimate model)	การดำเนินการจะมีประสิทธิภาพหากดำรงอยู่กับชุมชนและเป็นที่ยอมรับของชุมชน	พิจารณาจากสิ่งที่ชุมชนยอมรับ	ต้องหาทางเพื่อให้ได้มาซึ่งทรัพยากรในสามารถดำรงอยู่ในสังคม เป็นที่ยอมรับของชุมชน และได้รับการสนับสนุนจากผู้เกี่ยวข้อง
6. รูปแบบที่สนใจการไม่มีประสิทธิภาพของหน่วยงาน (ineffectiveness model)	วิเคราะห์และระบุถึงเกณฑ์ที่ว่าด้วยการไม่มีประสิทธิภาพของหน่วยงาน	พิจารณาการไม่มีประสิทธิภาพของหน่วยงาน เช่น สภาพความขัดแย้งที่เป็นอยู่ ข้อบกพร่อง ปัญหาต่างๆ เป็นต้น	ยังไม่สามารถระบุตัวบ่งชี้ประสิทธิภาพของการดำเนินงานได้ชัดเจน

ตารางที่ 2.6 รูปแบบของการพัฒนามาตรฐาน (ต่อ)

รูปแบบ	ความเชื่อ	ตัวบ่งชี้หลัก	เงื่อนไขและข้อจำกัดของรูปแบบ
7. รูปแบบการเรียนรู้ขององค์กร (organizational learning)	ความสามารถในการปรับตัวเข้ากับการเปลี่ยนแปลงของสภาพแวดล้อมต่างๆ และอุปสรรค	ประสิทธิภาพพิจารณาจากหลายด้านเช่น ความตระหนักถึงความต้องการจำเป็นภายนอกและการเปลี่ยนแปลงต่างๆ ที่เกิดขึ้น การกำกับติดตามการทำงานภายใน การวางแผนและพัฒนาประเมินโครงการต่างๆ เป็นต้น	จะไม่ประสบผลสำเร็จเมื่อความสัมพันธ์ระหว่างกระบวนการกับคุณภาพไม่มีความชัดเจน
8. รูปแบบการบริหารคุณภาพโดยรวม (total quality management)	การบริหารบุคลากรภายในและกระบวนการที่สนองความต้องการของบุคคลทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องเพื่อให้บรรลุถึงความต้องการหลักของกลุ่มเป้าหมาย ซึ่งเป็นกุญแจสำคัญต่อความสำเร็จในระยะยาว	พิจารณาจากความเป็นผู้นำ, การจัดการบุคลากร, การวางแผนกลยุทธ์, การบริหารจัดการกระบวนการทำงาน, ผลงานที่มีคุณภาพ, ความพอใจของผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่าย และผลกระทบต่อสังคม	ความต้องการจำเป็นของทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องตรงกันและมีทรัพยากรและเทคโนโลยีพร้อมสำหรับการบริหารจัดการทั้งหมด

2.6.2 ตัวบ่งชี้

2.6.2.1 ความหมายของตัวบ่งชี้

ตัวบ่งชี้ (indicator) มีนักวิชาการหลายท่านได้ให้คำนิยามไว้หลากหลายดังเช่น รัตนะ บัวสนธ์ (2550) ได้ให้ความหมายของตัวบ่งชี้หมายถึง ตัวแปรประกอบหรือคุณลักษณะใดๆ ก็ตามที่เป็นค่าสังเกตได้ ซึ่งบ่งบอกหรือสะท้อนถึงสิ่งใดสิ่งหนึ่งที่ค่อนข้างจะเป็นนามธรรมสังเกตไม่ได้โดยตรง ซึ่งสอดคล้องกับ ศิริชัย กาญจนวาสี (2554) ตัวบ่งชี้ หรือ ตัวชี้วัด (indicator) หมายถึง ตัวประกอบ ตัวแปร หรือค่าที่สังเกตได้ ซึ่งใช้บ่งบอกสถานภาพหรือสะท้อนลักษณะของทรัพยากรการดำเนินงานหรือผลการดำเนินงาน และ นงลักษณ์ วิรัชชัย และคณะ (2551) ได้สรุปว่าตัวบ่งชี้หมายถึง ตัวแปรประกอบหรือองค์ประกอบที่มีค่าแสดงถึงลักษณะหรือปริมาณของสภาพที่ต้องการศึกษา ณ ช่วงเวลาหนึ่ง ค่าของตัวบ่งชี้แสดง/ระบุ/บ่งบอกถึงสภาพที่ต้องการศึกษาเป็นองค์รวม แต่มีความชัดเจนเพียงพอที่จะใช้ในการเปรียบเทียบกับเกณฑ์ที่กำหนดไว้เพื่อประเมินสภาพที่ต้องการศึกษาได้ และใช้ในการเปรียบเทียบระหว่างช่วงเวลาที่ต่างกันเพื่อให้ทราบความเปลี่ยนแปลงของสภาพที่ต้องการศึกษาได้

2.6.2.2 ประโยชน์ของตัวบ่งชี้

บุคลากรในองค์กรไม่ว่าจะเป็นนักวิชาการ, นักบริหาร, นักวิจัย และนักประเมินสามารถใช้ประโยชน์ในด้านต่างๆ จากตัวบ่งชี้ที่สร้างและพัฒนาขึ้น

Johnstone (1981 อ้างถึงใน นงลักษณ์ วิรัชชัย และคณะ, 2551) สรุปว่านักวิชาการสามารถนำตัวบ่งชี้ไปใช้ประโยชน์ได้ 6 ด้านคือ

1. การกำหนดนโยบายและวัตถุประสงค์การดำเนินงาน การนำตัวบ่งชี้ไปใช้ในการกำหนดนโยบายและวัตถุประสงค์ทำให้มีความชัดเจน มีความคงเส้นคงวา และตรวจสอบได้ง่าย สะดวกมากขึ้น การกำหนดนโยบายและวัตถุประสงค์การดำเนินงานของระบบโดยใช้ตัวบ่งชี้ทำได้ 2 วิธี วิธีแรกเป็นการกำหนดนโยบายและวัตถุประสงค์การดำเนินงานเป็นข้อความ และขยายความโดยการกำหนดตัวบ่งชี้ให้สอดคล้องกับนโยบายและวัตถุประสงค์ เพื่อให้มีความชัดเจนและเป็นรูปธรรมมากขึ้น วิธีที่สองเป็นการกำหนดนโยบายและวัตถุประสงค์การดำเนินงาน โดยบูรณาการตัวบ่งชี้ตลอดจนเกณฑ์ที่เป็นเป้าหมายเข้าไปในนโยบายและวัตถุประสงค์การดำเนินงานด้วย วิธีนี้นับวันจะเป็นที่นิยมมากขึ้น แต่ต้องใช้ด้วยความระมัดระวัง อย่าให้ผู้ปฏิบัติยึดถือตัวบ่งชี้เป็นเป้าหมายในการดำเนินงานเพราะจะทำให้เกิดความเสียหายและเป็นอุปสรรคต่อการดำเนินงานได้

2. การกำกับและการประเมินผลการดำเนินงานของระบบ การกำกับดูแลสภาพการเปลี่ยนแปลงของระบบจะทำให้ดีต้องอาศัยตัวบ่งชี้ การรวบรวมข้อมูลเพื่อศึกษาค่าของตัวบ่งชี้ของระบบแต่ละช่วงเวลาแล้วนำมาเปรียบเทียบกัน จะทำให้สามารถติดตามศึกษาสภาพการเปลี่ยนแปลงได้อย่างถูกต้อง นอกจากนี้การเปรียบเทียบค่าของตัวบ่งชี้กับเกณฑ์ที่กำหนดไว้ ช่วยให้สามารถติดตามการกำกับตรวจสอบได้ว่าการเปลี่ยนแปลงของระบบที่เกิดขึ้นได้ผลตามที่กำหนดไว้เพียงใด มีผลกระทบที่มีได้คาดหวังไว้อย่างไรบ้าง นอกจากนี้ตัวบ่งชี้ยังเป็นประโยชน์ต่อการประเมินระบบด้วยการเปรียบเทียบความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในระบบกับเกณฑ์ที่กำหนดไว้ในนโยบายและวัตถุประสงค์ จะทำให้ทราบว่า การดำเนินงานได้ผลตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้เพียงใด ตัวบ่งชี้ที่จะเป็นประโยชน์ต่อการประเมินระบบต้องเป็นตัวบ่งชี้ที่มีความเป็นกลางไม่ขึ้นกับกลุ่มใดๆ ควรเป็นตัวบ่งชี้ที่มีค่าเป็นไปได้ตามมาตรฐานช่วงจากค่าต่ำสุดถึงสูงสุดของมาตรฐาน และเมื่อตีความหมายตัวบ่งชี้อาจตีความโดยการตัดสินใจเทียบกับเกณฑ์เฉพาะแต่ละกลุ่มได้

3. การจัดลำดับ (Ranking) และการจัดระดับระบบ (Rating) ในการพัฒนาระบบ ตัวบ่งชี้เป็นประโยชน์มากในการบรรยายลักษณะและสภาพของระบบ การจัดอันดับและการจัดระดับระบบทำให้สามารถระบุได้ว่าประเทศใดมีระบบที่มีอันดับหรือระดับการพัฒนาเดียวกัน ประโยชน์ที่ได้จากการจัดอันดับหรือจัดระดับระบบเป็นเครื่องมือสำคัญกระตุ้นให้เกิดการพัฒนา และช่วยเอื้อให้มีการรวมกลุ่มประเทศที่มีระดับการพัฒนาใกล้เคียงกัน ร่วมสร้างกลไกความร่วมมือเร่งรัดพัฒนาให้เป็นไปได้โดยรวดเร็วช่วย

ให้เห็นภาพรวมว่าประเทศใด ภูมิภาคใดมีระดับการพัฒนาต่ำกว่าเกณฑ์และมีความสำคัญจำเป็นต้องได้รับการพัฒนาโดยรีบด่วน

4. การวิจัยเพื่อพัฒนาระบบ การใช้ตัวแปรเดียวเป็นตัวแทนหรือใช้ชุดของตัวแปรหลายตัว เป็นหน่วยพื้นฐานในการวิเคราะห์ วิจัยเพื่อสร้างทฤษฎี หรือเพื่อศึกษาเปรียบเทียบระบบ หรือเพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างระบบหนึ่งกับระบบอื่นๆ ในสังคม ทำให้เกิดปัญหาเนื่องจากตัวแปรหรือชุดตัวแปรมีความเที่ยง หรือความตรงต่ำ และทำให้ผลการวิจัยขาดความตรง การสร้างตัวบ่งชี้ขึ้นใช้เป็นหน่วยพื้นฐานในการวิเคราะห์ จะช่วยลดปัญหาดังกล่าวและทำให้ได้ผลการวิจัยที่มีความตรงมากขึ้น อย่างไรก็ตาม แม้ว่าตัวบ่งชี้จะให้สารสนเทศเกี่ยวกับสถานะ แนวโน้ม และการเปลี่ยนแปลงที่เป็นประโยชน์ แต่ตัวบ่งชี้ไม่สามารถให้สารสนเทศเกี่ยวกับความสัมพันธ์เชิงสาเหตุได้ ประโยชน์ของตัวบ่งชี้ต่อการวิจัยในอนาคตจึงเป็นเพียงการให้ข้อเสนอแนะ หรือให้สมมติฐานการวิจัยสำหรับนักวิจัยได้ศึกษาความสัมพันธ์เชิงสาเหตุระหว่างตัวบ่งชี้เท่านั้น

5. การแสดงความรับผิดชอบต่อภาระหน้าที่ และการประกันคุณภาพ การประเมินผลแบบใหม่เกิดจากแนวคิดในการปฏิรูประบบการดำเนินงานทุกระบบ มีการบริหารโดยใช้ผลผลิตเป็นตัวกำกับ หน่วยงานและองค์กรทุกระดับมีส่วนกำหนดเกณฑ์เกี่ยวกับผลผลิตร่วมกัน และมีอิสระในการกำหนดวิธีการบริหาร การดำเนินงานให้ได้ผลตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ การประเมินผลเป็นหน้าที่ของบุคลากรในหน่วยงาน โดยบุคลากรเป็นผู้กำหนดมาตรฐาน และวิธีดำเนินการประเมิน หัวใจสำคัญของการประเมินอยู่ที่การใช้ผลการประเมินเพื่อพัฒนาระบบ แนวคิดในการประเมินแบบใหม่จึงให้ความสำคัญกับหน่วยงานในระดับล่างทุกหน่วยงานได้สร้างระบบการประเมินเพื่อแสดงความรับผิดชอบต่อภาระหน้าที่ของตน และสร้างระบบประกันคุณภาพการดำเนินงานของตนว่าจะได้ผลตามเป้าหมายที่กำหนด การสร้างระบบดังกล่าวต้องอาศัยชุดของตัวบ่งชี้ในการกำหนดเป้าหมาย หรือระดับคุณภาพของหน่วยงาน และใช้ชุดของตัวบ่งชี้เป็นเครื่องกำกับการดำเนินการของหน่วยงาน

6. การกำหนดเป้าหมายที่ตรวจสอบได้ การประเมินผลการดำเนินงานของระบบตามแนวคิดใหม่ที่ใช้ในการประกันคุณภาพ และการแสดงความรับผิดชอบต่อภาระหน้าที่ เป็นการประเมินที่มีลักษณะแตกต่างกันไปตามหน่วยงานแต่ละระดับ แนวคิดนี้ต้องมีการพัฒนาเกณฑ์มาตรฐานสำหรับการประเมินด้วย ในการประเมินแบบเดิมทุกหน่วยงานใช้เกณฑ์มาตรฐานเดียวกันที่กำหนดโดยส่วนกลาง แต่เกณฑ์มาตรฐานตามแนวคิดใหม่จะถูกระบุโดยผู้มีส่วนได้เสียจากการประเมินทุกฝ่าย ลักษณะเกณฑ์มาตรฐานจึงอาจแตกต่างกันได้ ยิ่งไปกว่านั้นหน่วยงานทุกหน่วยงาน อาจกำหนดเกณฑ์มาตรฐานเป็นชั้นหลายระดับที่สามารถตรวจสอบได้ทุกระดับ การกำหนดเกณฑ์มาตรฐานจึงมีลักษณะเป็นการกำหนดเป้าหมายที่หน่วยงานตั้งใจจะปฏิบัติ โดยอาจกำหนดเป็นเป้าหมายระยะสั้นที่ตรวจสอบได้ (benchmarking) แต่ละขั้นตอนการประเมินผลเป็นการพิจารณาความแตกต่างระหว่างเป้าหมายแต่ละชั้นกับผลการปฏิบัติจริง แนวคิดดังกล่าวเป็นที่มาของการกำหนดมาตรฐานแบบเป้าหมายที่ตรวจสอบได้

เกณฑ์มาตรฐานแบบใหม่นี้ไม่มีหน่วยการวัดที่เป็นกลางใช้เปรียบเทียบระหว่างหน่วย แต่หน่วยงานแต่ละหน่วยต้องบรรยายเกณฑ์มาตรฐานของหน่วยงานอื่นในหน่วยการวัดของตนให้สามารถเปรียบเทียบกันได้ ระบบการกำหนดเป้าหมายหลายชั้นที่ตรวจสอบได้นี้ ต้องเริ่มต้นจากการพัฒนาตัวบ่งชี้เพื่อใช้เป็นข้อมูลพื้นฐาน และใช้ในการตรวจสอบว่าการดำเนินงานได้ผลตามเป้าหมายแต่ละชั้นที่กำหนดไว้หรือไม่ และได้ผลตามเกณฑ์มาตรฐานกลางหรือไม่

2.6.2.3 คุณสมบัติของตัวบ่งชี้ที่ดี

ตัวบ่งชี้หรือตัวชี้วัดที่ดีมีคุณสมบัติสำคัญดังนี้ (ศิริชัย กาญจนวาสี, 2554)

1. ความตรง (Validity) ตัวชี้วัดที่ดีจะต้องบ่งชี้ได้ตามคุณลักษณะที่ต้องการวัดอย่างถูกต้องแม่นยำ ตัวบ่งชี้ที่สามารถชี้ได้แม่นยำ ตามตามคุณลักษณะที่มุ่งวัดนั้นมีลักษณะดังนี้

1.1) มีความตรงประเด็น (Relevant) ตัวบ่งชี้ต้องชี้วัดได้ตรงประเด็น มีความเชื่อมโยงสัมพันธ์หรือเกี่ยวข้องโดยตรงกับคุณลักษณะที่มุ่งวัด

1.2) ความเป็นตัวแทน (Representative) ตัวบ่งชี้ต้องมีความเป็นตัวแทน คุณลักษณะที่มุ่งวัดหรือมีมุมมองที่ครอบคลุมองค์ประกอบสำคัญของคุณลักษณะที่มุ่งวัดอย่างครบถ้วน

2. ความเที่ยง (Reliability) ตัวบ่งชี้ที่ดีจะต้องบ่งชี้คุณลักษณะที่มุ่งวัดได้อย่างน่าเชื่อถือ คงเส้นคงวา หรือบ่งชี้ได้คงที่เมื่อทำการวัดซ้ำในช่วงเวลาเดียวกัน ตัวบ่งชี้ที่สามารถชี้ได้อย่างคงเส้นคงวาเมื่อทำการวัดซ้ำนั้นมีลักษณะดังนี้

2.1) ความเป็นปรนัย (Objectivity) ตัวบ่งชี้ที่วัดได้อย่างเป็นปรนัย การตัดสินใจเกี่ยวกับค่าตัวบ่งชี้ ควรขึ้นอยู่กับสถานะที่เป็นอยู่หรือคุณสมบัติของสิ่งนั้นมากกว่าที่จะขึ้นอยู่กับความรู้สึกตามอัตวิสัย

2.2) มีความคลาดเคลื่อนต่ำ (Minimum Error) ตัวบ่งชี้ต้องวัดได้อย่างมีความคลาดเคลื่อนต่ำ ค่าที่ได้จะต้องมาจากแหล่งข้อมูลที่น่าเชื่อถือ

3. ความเป็นกลาง (Neutrality) ตัวบ่งชี้ที่ดีจะต้องบ่งชี้ด้วยความเป็นกลาง ปราศจากความลำเอียง (bias) ไม่โน้มเอียงเข้าข้างฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง ไม่ชี้นำโดยการเน้นการบ่งชี้เฉพาะลักษณะความสำเร็จหรือความล้มเหลวหรือความไม่ยุติธรรม

4. ความไว (Sensitivity) ตัวบ่งชี้ที่ดีจะต้องมีความไวต่อคุณลักษณะที่มุ่งวัด สามารถแสดงความผันแปรหรือความแตกต่างระหว่างหน่วยวิเคราะห์ได้อย่างชัดเจน โดยตัวบ่งชี้จะต้องมีมาตรและหน่วยวัดที่มีความละเอียดเพียงพอ

5. สะดวกในการนำไปใช้ (Practicality) ตัวบ่งชี้ที่ดีจะต้องสะดวกในการนำไปใช้ ใช้ได้ดี และได้ผลโดยมีลักษณะดังนี้

5.1 เก็บข้อมูลได้ง่าย (Availability) ตัวบ่งชี้ที่ดีจะต้องสามารถนำไปใช้วัดหรือเก็บข้อมูลได้สะดวก สามารถเก็บรวบรวมข้อมูลจากการตรวจ นับ วัด หรือสังเกตได้ง่าย

5.2 แปลความหมาย (Interpretability) ตัวบ่งชี้ที่ดีควรให้ค่าการวัดที่มีจุดสูงสุดและต่ำสุด เข้าใจง่ายและสามารถสร้างเกณฑ์ตัดสินคุณภาพได้ง่าย

2.6.2.4 กระบวนการพัฒนาตัวบ่งชี้และการตรวจสอบคุณภาพของตัวบ่งชี้

นักวิจัยหลายท่านได้กำหนดขั้นตอนในกระบวนการพัฒนาตัวบ่งชี้ไว้คล้ายคลึงกัน มีส่วนที่แตกต่างกันบ้างในบางขั้นตอน ในที่นี้ขอนำเสนอขั้นตอนการพัฒนาตัวบ่งชี้ดังนี้

นงลักษณ์ วิรัชชัย, ชยุตม์ ภิรมย์สมบัติ, and ศจีมา ฌ วิเชียร (2551) ได้สรุปรวมขั้นตอนที่สำคัญในการพัฒนาตัวบ่งชี้รวม 6 ขั้นตอนดังนี้

ขั้นที่ 1 การกำหนดวัตถุประสงค์ (Statement of purpose) วัตถุประสงค์ในการพัฒนาตัวบ่งชี้คือ เพื่อพัฒนาและตรวจสอบคุณภาพตัวบ่งชี้ที่พัฒนาขึ้นให้ได้ตัวบ่งชี้ ที่จะนำไปใช้ประโยชน์ที่สำคัญ 3 ประการ คือ การบรรยายสภาพของระบบ, การแสดงแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงระบบ, และการเปรียบเทียบระบบกับเกณฑ์ รวมทั้งเปรียบเทียบระหว่างระบบกับการใช้ประโยชน์จากตัวบ่งชี้ โดยมีวัตถุประสงค์สำคัญ 6 ประการคือ ด้านการกำหนดนโยบาย, ด้านการกำกับและประเมินระบบ, ด้านการจัดลำดับและการจำแนกประเภทระบบ ทั้งการจำแนกประเภทภายในชาติและนานาชาติ ด้านการวิจัยเพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างระบบที่ศึกษากับระบบอื่นๆ ด้านความรับผิดชอบ ต่อภาระหน้าที่และประกันคุณภาพของหน่วยงาน ด้านการกำหนดเป้าหมายระยะสั้นที่ตรวจสอบได้ (benchmarking)

ตัวบ่งชี้ที่พัฒนาขึ้นเพื่อประโยชน์ต่างกัน มีลักษณะต่างกัน เช่น ตัวบ่งชี้ที่พัฒนาขึ้นเพื่อประเมินแผนพัฒนา ควรเป็นตัวบ่งชี้ประเภทอิงตนให้สารสนเทศที่มีความเฉพาะเจาะจงตามเป้าหมายของแผนงาน ขณะที่ตัวบ่งชี้ที่พัฒนาขึ้นเพื่อใช้จัดจำแนกประเภทของประเทศไทย ควรเป็นตัวบ่งชี้ประเภทอิงกลุ่ม และมีความเป็นกลางสูง สามารถใช้ประโยชน์ร่วมกันได้ เปรียบเทียบกันได้ เป็นต้น

ขั้นตอนที่ 2 การนิยาม (Definition) ตัวบ่งชี้ การกำหนดนิยามตัวบ่งชี้ ประกอบด้วย การกำหนดรายละเอียด 3 ประการคือ 1. การกำหนดส่วนประกอบหรือตัวแปรย่อย (Component Variables) ของตัวบ่งชี้ 2. การกำหนดวิธีการรวม (Combination Method) ตัวแปรย่อย ซึ่งโดยทั่วไปทำได้ 2 แบบคือ การรวมตัวแปรย่อยด้วยการบวก และการคูณ 3. การกำหนดน้ำหนัก (Weight) ความสำคัญของตัวแปรย่อยแต่ละตัว อาจมีน้ำหนักเท่ากันหรือต่างกันได้ โดยการนิยามตัวบ่งชี้ทำได้ 3 วิธี คือ 1) การพัฒนาตัวบ่งชี้โดยใช้นิยามเชิงปฏิบัติ 2) การพัฒนาตัวบ่งชี้โดยใช้นิยามเชิงทฤษฎี 3) การพัฒนาตัวบ่งชี้โดยใช้นิยามเชิงประจักษ์

ขั้นตอนที่ 3 การรวบรวมข้อมูล (Data Collection) คือการดำเนินการวัดตัวแปรย่อย ได้แก่ การสร้างเครื่องมือสำหรับวัด การทดลองใช้และปรับปรุงเครื่องมือ ตลอดจนการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ การกำหนดกลุ่มประชากรและกลุ่มตัวอย่าง การออกภาคสนามเพื่อใช้เครื่องมือเก็บข้อมูล และการตรวจสอบคุณภาพของข้อมูลที่เป็นตัวแปรย่อย

ขั้นตอนที่ 4 การสร้าง (Construction) ตัวบ่งชี้ นักวิจัยจะต้องสร้างสเกล (Scaling) ตัวบ่งชี้ โดยนำตัวแปรที่ได้จากการรวบรวมข้อมูลวิเคราะห์ให้ได้เป็นตัวบ่งชี้ โดยใช้วิธีการกำหนดน้ำหนักตัวแปรร้อยละและการรวมตัวแปรตามที่ได้นิยามตัวบ่งชี้

ขั้นตอนที่ 5 การตรวจสอบคุณภาพ (Quality Check) ตัวบ่งชี้ โดยการตรวจสอบ ทั้งความตรง (validity) ความเที่ยง (reliability) ความเป็นไปได้ (feasibility) ความเป็นประโยชน์ (utility) ความเหมาะสม (appropriateness) และความเชื่อถือได้ (credibility) นอกจากนี้ตัวบ่งชี้ที่มีคุณภาพซึ่งจะใช้เป็นสารสนเทศในการบริหารจัดการระบบ ควรมีคุณสมบัติดังนี้ 1. ความทันสมัย ทันเหตุการณ์เหมาะสมกับเวลาและสถานที่ 2. ตรงกับความต้องการหรือจุดมุ่งหมายของการใช้งาน 3. มีคุณสมบัติตามคุณสมบัติของการวัด และ 4. มีกฎเกณฑ์การวัดที่มีความเป็นกลาง ให้สารสนเทศเชิงปริมาณที่เปรียบเทียบกันได้

ขั้นตอนที่ 6 การจัดเข้าบริบท และการนำเสนอรายงาน นักวิจัยจะต้องวิเคราะห์ข้อมูลให้ได้ค่าของตัวบ่งชี้ที่เหมาะสมกับบริบทแล้วจึงรายงานให้กับผู้เกี่ยวข้องได้ทราบและนำไปใช้ประโยชน์ต่อไป

ขณะที่ รัตนะ บัวสนธ์ (2550) ได้อธิบายขั้นตอนการพัฒนาตัวบ่งชี้เป็น 3 ขั้นตอน ได้แก่

1. ขั้นการสร้างตัวบ่งชี้ ประกอบด้วย

- การกำหนดวัตถุประสงค์
- การกำหนดนิยามของตัวบ่งชี้ ได้แก่ การให้นิยามเชิงทฤษฎี, การให้นิยามเชิงประจักษ์, และการให้นิยามเชิงปฏิบัติการ
- การคัดเลือกตัวแปรที่เป็นองค์ประกอบของสิ่งที่มุ่งศึกษา
- การกำหนดวิธีการรวมตัวแปร เช่น การรวมแบบบวก และการรวมแบบคูณ
- การกำหนดน้ำหนักความสำคัญของตัวแปร ซึ่งมีวิธีการ เช่น การตัดสินใจจากผู้เชี่ยวชาญ, วิธีการวัดความสำคัญของตัวแปรอาจพิจารณาจากเวลาและค่าใช้จ่ายที่เสียไป, และวิธีการใช้ข้อมูลเชิงประจักษ์โดยใช้เทคนิคทางสถิติวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อกำหนดน้ำหนักความสำคัญของตัวแปรแต่ละตัว

2. ขั้นตรวจสอบคุณภาพตัวบ่งชี้

3. ขั้นการจัดเข้าบริบทและการนำเสนอรายงาน

2.6.3 เกณฑ์การประเมิน

ความหมายของเกณฑ์

เกณฑ์ (Criteria) ความหมายทั่วไปตามพจนานุกรมราชบัณฑิตยสถาน (ราชบัณฑิตยสถาน, 2542) หมายถึง หลักที่กำหนดไว้ และได้ให้ความหมายว่า เกณฑ์หมายถึง คุณลักษณะหรือระดับที่ถือว่าเป็นคุณภาพ ความสำเร็จหรือความเหมาะสมของทรัพยากร การดำเนินงานหรือผลการดำเนินงาน สอดคล้องกับ รัตนะ บัวสนธ์ ที่กล่าวว่า เกณฑ์ หมายถึง หลักที่ใช้ตัดสินใจสำหรับบ่งบอกถึงระดับคุณภาพ ความสำเร็จหรือความเหมาะสมของสิ่งใดๆ ดังนั้นเกณฑ์จึงเป็นตัวตัดสินคุณภาพของการปฏิบัติหรือผลที่

ได้รับเกณฑ์อาจได้มาจากมาตรฐานทางวิชาชีพ มาตรฐานการกระทำ หรือระดับความคาดหวังที่พึงประสงค์ของกลุ่มผู้เกี่ยวข้อง เช่นมาตรฐานที่กำหนดโดยผู้เชี่ยวชาญ ความต้องการที่แท้จริงของผู้รับบริการ ค่านิยมของสังคม เป็นต้น (ศิริชัย กาญจนวาสี, 2554)

ประเภทของเกณฑ์การประเมิน สามารถจำแนกได้เป็น 2 ประเภทคือ (ศิริชัย กาญจนวาสี, 2554)

1. เกณฑ์สัมพัทธ์ (Relative Criterion) เป็นเกณฑ์ที่พัฒนามาจากประสบการณ์ในการเปรียบเทียบผลระหว่างโครงการ หรือเปรียบเทียบกับผลที่เคยทำมาแล้ว หรือเปรียบเทียบกับปกติวิสัย (norm) ของการจัดโครงการโดยทั่วไป
2. เกณฑ์สัมบูรณ์ (Absolute Criterion) เป็นเกณฑ์ที่พัฒนามาจากหลักเหตุผลเกี่ยวกับมาตรฐานสิ่งนั้น หรือความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับมาตรฐานอันเป็นที่ยอมรับทางวิชาชีพ หรือคุณภาพของสิ่งนั้นอันเป็นที่ยอมรับของผู้เกี่ยวข้องอื่นๆ

การเลือกเกณฑ์การประเมิน

การเลือกใช้เกณฑ์ที่ใช้ในการตัดสินผลสำเร็จของโครงการนั้น ขึ้นอยู่กับเหตุผลของนักประเมินว่าจะเลือกใช้เกณฑ์สัมพัทธ์หรือเกณฑ์สัมบูรณ์ จึงจะมีความเหมาะสมกับเรื่องที่ทำการประเมิน ซึ่งในกรณีนี้นักทฤษฎีการประเมินยังมีความคิดเห็นแยกเป็น 2 ประเด็นคือ (ศิริชัย กาญจนวาสี, 2554)

ศิริชัย กาญจนวาสี (2554) ได้ให้ข้อสรุปว่าการเลือกเกณฑ์การประเมินที่เหมาะสมและมีความสอดคล้องกับธรรมชาติของเป้าหมายในการประเมินมากที่สุดนั้น ควรพิจารณาทั้ง บริบท และช่วงเวลาที่ทำกรประเมิน เป็นสำคัญ ดังนั้นการประเมินในขั้นการวางแผนก่อนดำเนินงานและในขั้นของการดำเนินงาน ซึ่งเป็นกระบวนการที่มีลักษณะพิเศษเฉพาะของโครงการต่อการสร้างผลตามเป้าหมายของโครงการ จึงควรใช้**เกณฑ์สัมบูรณ์**ตามมาตรฐานการประเมินของโครงการนั้น ๆ แต่การประเมินในขั้นการสรุปผลหลังการดำเนินโครงการ ควรใช้**เกณฑ์สัมพัทธ์**เพื่อให้ทราบถึงมาตรฐานของโครงการเมื่อเปรียบเทียบกับโครงการที่ผ่านมาอื่นๆ ที่คล้ายคลึงกัน

2.7 มาตรฐานการประเมิน

มาตรฐานการประเมินเป็นที่ยอมรับกันทั่วไป ว่าเป็นมาตรฐานที่กำหนดโดยคณะกรรมการร่วมในการกำหนดมาตรฐานการประเมิน (the joint committee on standards for educational evaluation) ภายใต้การดำเนินงานของ Stufflebeam และคณะ เพื่อเป็นบรรทัดฐานของกิจกรรมการประเมินมาตรฐานการประเมินแบ่งออกเป็น 4 มาตรฐาน คือมาตรฐานด้านอรรถประโยชน์ (Utility Standards) มาตรฐานด้านความเป็นไปได้ (Feasibility Standards) มาตรฐานด้านความเหมาะสม (Propriety Standards) และมาตรฐานด้านความถูกต้อง (Accuracy Standards) มีรายละเอียดนี้ (รัตน์ะ บัวสนธ์, 2550; ศิริชัย กาญจนวาสี, 2554; สุวิมล ว่องวาณิช, 2558)

มาตรฐานด้านอรรถประโยชน์ (Utility Standards)

เป็นมาตรฐานที่ต้องการประกันถึงความเป็นประโยชน์ของผลการประเมิน ในการตอบสนองต่อความต้องการในการใช้สารสนเทศของผู้เกี่ยวข้องอย่างครอบคลุม ทันเวลา และมีผลต่อการนำไปใช้ มาตรฐานการประเมินนี้ ประกอบด้วย

- U1 การระบุผู้เกี่ยวข้องที่ต้องการใช้สารสนเทศ
- U2 ความเป็นที่เชื่อถือของผู้ประเมิน
- U3 การรวบรวมข้อมูลครอบคลุมและตอบสนองความต้องการใช้สารสนเทศของผู้เกี่ยวข้อง
- U4 การแปลความหมายและตัดสินคุณค่ามีความชัดเจน
- U5 รายงานการประเมินมีความชัดเจนทุกขั้นตอน
- U6 การเผยแพร่ผลการประเมินไปยังผู้เกี่ยวข้องอย่างทั่วถึง
- U7 รายงานการประเมินเสร็จทันเวลาสำหรับการนำไปใช้ประโยชน์
- U8 การประเมินส่งผลกระทบในการกระตุ้นให้มีการดำเนินการประเมินต่อไปอย่างต่อเนื่อง

มาตรฐานด้านความเป็นไปได้ (Feasibility Standards)

เป็นมาตรฐานที่ต้องการประกันถึงการประเมินที่มีความสอดคล้องกับสภาพความเป็นจริง เหมาะสมกับสถานการณ์ ปฏิบัติได้ ยอมรับได้ ประหยัดและคุ้มค่า มาตรฐานนี้ประกอบด้วย

- F1 วิธีการประเมินสามารถนำไปปฏิบัติได้จริง
- F2 การเป็นที่ยอมรับได้ทางการเมือง
- F3 ผลที่ได้มีความคุ้มค่า

มาตรฐานด้านความเหมาะสม (Propriety Standards)

เป็นมาตรฐานที่ต้องการประกันว่า การประเมินได้ทำอย่างเหมาะสม ตามกฎ ระเบียบ จรรยาบรรณ มีการคำนึงถึงสวัสดิภาพของผู้เกี่ยวข้องในการประเมิน และผู้ที่ได้รับผลกระทบจากการประเมิน มาตรฐานด้านความเหมาะสมนี้ประกอบด้วย

- P1 การกำหนดข้อตกลงของการประเมินอย่างเป็นทางการ
- P2 การแก้ปัญหาของความขัดแย้งการประเมินด้วยความเป็นธรรมและโปร่งใส
- P3 รายงานผลการประเมินอย่างตรงไปตรงมา เปิดเผยและคำนึงถึงข้อจำกัดของการประเมิน
- P4 การให้ความสำคัญต่อสิทธิในการรับรู้ข่าวสารของสาธารณะ
- P6 การคำนึงถึงสิทธิส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่าง
- P7 การเคารพสิทธิในการมีปฏิสัมพันธ์ของผู้เกี่ยวข้อง
- P8 รายงานผลการประเมินที่สมบูรณ์ ยุติธรรม และเสนอทั้งจุดเด่น จุดด้อยของสิ่งที่ประเมิน

P9 ผู้ประเมินทำการประเมินด้วยความรับผิดชอบ และมีจรรยาบรรณ

มาตรฐานด้านความถูกต้อง (Accuracy Standards)

เป็นมาตรฐานที่ต้องการประกันว่า การประเมินได้มีการใช้เทคนิคที่เหมาะสมเพื่อให้ได้ข้อสรุป ข้อค้นพบ และสารสนเทศที่เพียงพอสำหรับตัดสินคุณค่าของสิ่งที่ประเมิน มาตรฐานด้านความถูกต้อง ประกอบด้วยเกณฑ์ต่อไปนี้

- A1 การระบุวัตถุประสงค์ของการประเมินอย่างชัดเจน
- A2 การวิเคราะห์บริบทของการประเมินอย่างเพียงพอ
- A3 การบรรยายจุดประสงค์และกระบวนการประเมินอย่างชัดเจน
- A4 การบรรยายแหล่งข้อมูลและการได้มาอย่างชัดเจน
- A5 การพัฒนาเครื่องมือและการเก็บรวบรวมข้อมูลที่มีความตรง
- A6 การพัฒนาเครื่องมือและการเก็บรวบรวมข้อมูลที่มีความเที่ยง
- A7 การจัดระบบควบคุมสำหรับการเก็บรวบรวมข้อมูล วิเคราะห์และรายงาน
- A8 การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ
- A9 การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ
- A10 การลงข้อสรุปที่มีเหตุผลสนับสนุน
- A11 การเขียนรายงานมีความเป็นปรนัย

ต่อมาในปี ค.ศ. 2011 คณะกรรมการร่วมในการกำหนดมาตรฐานการประเมิน (the joint committee on standards for educational evaluation) ได้มีการปรับปรุงมาตรฐานการประเมิน และรายการประเมินใหม่เป็น 5 มาตรฐาน ประกอบด้วย มาตรฐานด้านอรรถประโยชน์ (Utility Standards) มาตรฐานด้านความเป็นไปได้ (Feasibility Standards) มาตรฐานด้านความเหมาะสม (Propriety Standards) มาตรฐานด้านความถูกต้อง (Accuracy Standards) และมาตรฐานด้านความรับผิดชอบต่อประเมิน (Evaluation Accountability Standards) ซึ่งได้แนะนำให้ผู้ประเมินได้นำไปประยุกต์ใช้ในทางวิชาการ สอดคล้องกับ Stufflebeam (2015) ที่แนะนำให้ใช้มาตรฐานการประเมินที่ปรับปรุงใหม่ในการตรวจสอบและประเมินอภิมาน (meta evaluation) งานประเมินที่ใช้แนวความคิดการประเมิน CIPIEST มาตรฐานการประเมินดังกล่าวมีรายละเอียดดังนี้

มาตรฐานด้านอรรถประโยชน์ (Utility Standards) ประกอบด้วย 8 รายการประเมิน ดังนี้

- U1 การให้การรับรองผู้ประเมิน (Evaluator Credibility)
- U2 ใส่ใจต่อผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย (Attention to Stakeholders)
- U3 กำหนดวัตถุประสงค์จากความต้องการของผู้เกี่ยวข้อง (Negotiated Purposes)
- U4 มีคุณค่าที่ชัดเจน (Explicit Values)

- U5 ข้อมูลสารสนเทศที่เกี่ยวข้อง (Relevant Information)
- U6 กระบวนการและผลผลิตที่มีความหมาย (Meaningful Processes and Products)
- U7 การสื่อสารและการรายงานผลที่เหมาะสมและทันเวลา (Timely and Appropriate

Communicating and Reporting)

- U8 ให้ความสนใจถึงผลที่ตามมา (Concern for Consequences and Influence)

มาตรฐานด้านความเป็นไปได้ (Feasibility Standards) ประกอบด้วย 4 รายการ ดังนี้

- F1 การบริหารจัดการโครงการ (Project Management)
- F2 กระบวนการที่ปฏิบัติได้จริง (Practical Procedures)
- F3 การปฏิบัติได้ในบริบทจริง (Contextual Viability)
- F4 การใช้ประโยชน์จากทรัพยากรที่มีอยู่ (Resource Use)

มาตรฐานด้านความเหมาะสม (Propriety Standards) ประกอบด้วย 7 รายการ ดังนี้

- P1 อยู่บนพื้นฐานของการตอบสนองและความเกี่ยวข้อง (Responsive and Inclusive Orientation)

- P2 การกำหนดข้อตกลงของการประเมินอย่างเป็นทางการ (Formal Agreements)
- P3 คำนึงถึงสิทธิมนุษยชน (Human Rights and Respect)
- P4 ชัดเจนและเป็นธรรม (Clarity and Fairness)
- P5 ความโปร่งใสและตรวจสอบได้ (Transparency and Disclosure)
- P6 การมีประโยชน์ทับซ้อนหรือการขัดแย้งทางผลประโยชน์ (Conflicts of Interests)
- P7 ความรับผิดชอบด้านงบประมาณ (Fiscal Responsibility)

มาตรฐานด้านความถูกต้อง (Accuracy Standards) ประกอบด้วย 8 รายการ ดังนี้

- A1 ข้อสรุปและการตัดสินใจที่สมเหตุสมผล (Justified Conclusions and Decisions)
- A2 ข้อมูลที่ถูกต้อง (Valid Information)
- A3 ข้อมูลที่เชื่อถือได้ (Reliable Information)
- A4 การอธิบายกำหนดการและบริบทการประเมินที่ชัดเจน (Explicit Program and

Context Descriptions)

- A5 การจัดการข้อมูล (Information Management)
- A6 การออกแบบและการวิเคราะห์ที่ดี (Sound Designs and Analyses)
- A7 การประเมินที่ชัดเจนและมีเหตุผล (Explicit Evaluation Reasoning)
- A8 การสื่อสารและการเขียนรายงาน (Communication and Reporting)

มาตรฐานด้านความรับผิดชอบต่อการประเมิน (Evaluation Accountability Standards)

ประกอบด้วย 3 รายการ ดังนี้

- E1 การจัดทำเอกสารการประเมิน (Evaluation Documentation)
- E2 การประเมินอภิมานภายใน (Internal Meta-evaluation)
- E3 การประเมินอภิมานภายนอก (External Meta-evaluation)

2.8 การวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการประเมินหลักสูตรระดับอาชีวศึกษาและอุดมศึกษา

จากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการประเมินหลักสูตร ผู้วิจัยดำเนินการทบทวนจากวิจัยทั้งในและต่างประเทศ พบว่า ในต่างประเทศนั้น การประเมินหลักสูตรระดับอุดมศึกษาส่วนใหญ่ใช้แนวคิดการประเมินเชิงระบบ (system approach) และแนวคิดอื่นๆ เช่น แนวคิดการประเมินเชิงเปรียบเทียบและเชิงระบบ (a comparative and systematic approach), CIPP model, แนวคิดการประเมินอิงหลักฐาน (evidence-based approach), การนำเทคโนโลยีเข้ามาช่วยในการประเมินหลักสูตร เช่น แนวคิดการใช้เทคโนโลยีเป็นฐาน (technological-based approach) รวมทั้งการใช้แนวคิดการประเมินแบบตอบสนอง (responsive evaluation) ส่วนงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการประเมินหลักสูตรในประเทศไทยนั้น เกือบทั้งหมดได้ออกแบบการประเมินตามแนวคิดการประเมินแบบ CIPP model เป็นต้น

ผู้ที่ใช้แนวคิดการประเมินเชิงระบบ (system approach) ในการประเมินหลักสูตรระดับอุดมศึกษา ได้แก่ Mizikaci (2006) นำเสนอรูปแบบการประเมินสำหรับการดำเนินงานที่มีคุณภาพในระดับอุดมศึกษาผ่านการวิเคราะห์ระบบคุณภาพ และการประเมินหลักสูตร โดยการใช้วิธีการเชิงระบบ (system approach) ที่เรียกว่า a system approach-based program-evaluation model ประกอบด้วย 3 ระบบย่อย คือระบบทางสังคม (a social system), ระบบทางเทคนิค (a technical system), และระบบบริหารจัดการ (a management system), ซึ่งจะต้องบูรณาการทั้ง 3 ส่วนเข้าด้วยกัน งานวิจัยนี้นำไปสู่ข้อค้นพบคือรูปแบบการประเมินที่เป็นมุมมองใหม่สำหรับการบริหารจัดการระดับอุดมศึกษาให้มีการดำเนินงานที่มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลของระบบคุณภาพและการพัฒนาหลักสูตร

Praslova (2010) นำโมเดลการประเมินการฝึกอบรมของ Kirkpatrick มาใช้ในการประเมินผลการเรียนรู้และการประเมินหลักสูตรในระดับอุดมศึกษา ซึ่งเป็นวิธีการประเมินที่ระบบ (systematic approach) และครอบคลุมเพื่อให้สอดคล้องกับเกณฑ์ที่บ่งชี้ประสิทธิภาพทางการศึกษาการศึกษาตัวชี้วัดความสำเร็จที่เฉพาะเจาะจงโดยการประยุกต์ใช้กรอบการประเมินผลการฝึกอบรมขององค์กรที่เป็นที่นิยมของ Kirkpatrick (the Kirkpatrick's four level model of training criteria) เพื่อใช้ในการประเมินการจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษา โมเดลนี้ประกอบด้วยเกณฑ์ 4 ระดับคือ ปฏิกริยาตอบสนอง (reaction), การเรียนรู้ (learning), พฤติกรรม (behavior) และ ผลลัพธ์ (results) โมเดลนี้ช่วยในการวางแผนและ

กำหนดเกณฑ์การประเมินผลลัพธ์ทางการศึกษาที่ชัดเจน และช่วยเกิดให้ความสนใจความเข้าใจบทบาทของตัวชี้วัดที่หลากหลายในการประเมิน ทั้งนี้ยังมีข้อเสนอแนะของสถาบันการศึกษาและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียเกี่ยวกับประสิทธิภาพของโมเดลนี้

Ried (2011) ได้อธิบายรูปแบบการประเมินและการพัฒนาคุณภาพหลักสูตร โดยใช้การประเมินเชิงระบบ (a systematic assessment model) และนำไปใช้อย่างมีศักยภาพในการประเมินการจัดหลักสูตรที่กำลังดำเนินอยู่ของวิทยาลัย องค์ประกอบของโมเดลการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง (continuous quality improvement model; CQI model) ประกอบด้วย 1. นิยามความสามารถของผู้ประกอบวิชาชีพ 2. พัฒนาสมรรถนะของหลักสูตรแกนกลางและวัตถุประสงค์รายวิชา 3. ลักษณะพื้นฐานของนักศึกษาและผู้สำเร็จการศึกษา 4. การดำเนินการจัดหลักสูตร 5. การรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับความสามารถที่แท้จริงของนักศึกษาตามหลักสูตร 6. การประเมินซ้ำของโมเดลและผลลัพธ์ของหลักสูตร และคณาจารย์ที่มีส่วนร่วมในการประเมินหลักสูตร ทบทวนเหตุผลของการเลือกผลลัพธ์อยู่เสมอ เช่น การสำรวจวิธีการประเมินที่น่าเชื่อถือและถูกต้องเพื่อให้ นักศึกษาสามารถบรรลุเป้าหมายการเรียนรู้ได้ ได้รับการสนับสนุนที่ถูกต้องสำหรับกิจกรรมการประเมินจากคณาจารย์ และผู้บริหาร ทบทวนเนื้อหาของหลักสูตรเกี่ยวกับทัศนคติ พฤติกรรม และผลการเรียนรู้เป็นประจำและตรวจสอบการนำผลการประเมินไปใช้

Merritt, Blake, McIntyre, and Packer (2012) ประเมินหลักสูตรโดยการเชื่อมโยงวัตถุประสงค์ของหลักสูตรกับสมรรถนะที่จำเป็นในวิชาชีพ ใช้วิธีการเชิงเปรียบเทียบและเชิงระบบ (a comparative and systematic approach) นำวัตถุประสงค์การเรียนรู้ในรายวิชาของหลักสูตรจับคู่กับสมรรถนะ the ACOTRO (2003)

Tseng, Diez, Lou, Tsai, and Tsai (2010) ได้ใช้ CIPP model เพื่อออกแบบและพัฒนาเมทริกซ์การประเมินหลักสูตรวิศวกรรมศาสตร์ และวิเคราะห์ความตรงโดยใช้กลุ่มผู้เชี่ยวชาญจำนวน 6 คน ประกอบด้วย นักวิชาการด้านประเมินหลักสูตร 2 คน และผู้เชี่ยวชาญจากแต่ละด้านคือ ผู้พัฒนาหลักสูตร นานา, อาจารย์ที่สอนวิศวกรรมศาสตร์, นักวิจัยทางการศึกษา และอาจารย์ด้านอาชีวศึกษา หลังจากนั้นผู้วิจัยได้ทำการสังเคราะห์ความคิดเห็นของกลุ่มผู้เชี่ยวชาญ และปรับเมทริกซ์การประเมิน CIPP สำหรับหลักสูตรนาโน-เทคโนโลยี จนผู้เชี่ยวชาญเห็นว่าสมบูรณ์ เมทริกซ์นี้ใช้สำหรับการประเมินหลักสูตรด้านวิศวกรรมศาสตร์

Harris et al. (2010) ได้ใช้วิธีการประเมินอิงหลักฐาน (evidence-based approach) เพื่อประเมินหลักสูตรวิทยาศาสตร์สุขภาพ หลักสูตรในระดับอุดมศึกษาต้องตอบสนองต่อความต้องการของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่หลากหลายและตอบสนองในระดับท้องถิ่น ระดับชาติ และนานาชาติ แต่การประเมินนี้มีข้อจำกัดในเรื่องเวลา ทำให้หลักฐานบางอย่างไม่ทันสมัย ถึงแม้ว่าจะมีงานวิจัยจำนวนหนึ่งที่ระบุว่าการประเมินด้วยวิธีนี้จะให้ผลลัพธ์การประเมินที่ครอบคลุมชัดเจน

Story et al. (2010) นำเสนอการประเมินหลักสูตรพยาบาลโดยใช้กลยุทธ์ทางนวัตกรรม เพื่อรายงานข้อมูลเกี่ยวกับคุณภาพของหลักสูตร และผลลัพธ์ของหลักสูตร ดังนั้น วิธีการเชิงสร้างสรรค์ (creative approaches) จึงถูกนำมาใช้จัดการกับอุปสรรคในการประเมินหลักสูตร เช่น การใช้วิธีการอิงเทคโนโลยี (technological-based approach) มากขึ้น เพื่อให้ศิษย์เก่าที่ใช้เทคโนโลยีอยู่ในชีวิตประจำวันได้เข้าร่วม ข้อดีหลายประการของวิธีนี้คือ ความสะดวกสบาย, ง่ายต่อการบริหารจัดการและการวิเคราะห์, ความคุ้มค่าในด้านค่าใช้จ่าย, และได้ข้อมูลที่ครบถ้วนมากขึ้น

Curran, Christopher, Lemire, Collins, and Barret (2003) ได้แนะนำประสิทธิภาพของรูปแบบการประเมินเชิงตอบสนอง (a responsive evaluation model) ในการประเมินผลโครงการ การประเมินทักษะทางคลินิกและการฝึกอบรม (CSAT) คณะแพทยศาสตร์ Memorial University of Newfoundland, Canada. และประเมินประสิทธิภาพของรูปแบบการประเมินนี้โดยใช้การประเมินอภิมาน ทำการตรวจสอบด้านอรรถประโยชน์ ความเป็นไปได้ ความเหมาะสม ความถูกต้องในบริบทการศึกษาทางการแพทย์ และอภิปรายความสามารถในการประยุกต์ใช้รูปแบบสำหรับการประเมินโครงการ(หลักสูตร) การศึกษาทางการแพทย์ โดยปรับรูปแบบการประเมินแบบตอบสนอง (responsive evaluation model) ของ Stake 12 ขั้นตอนแบบดั้งเดิม และลดเหลือ 5 ขั้นตอน ประกอบด้วย 1) การระบุผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย การพิจารณาและการสำรวจปัญหา 2) การวิเคราะห์ความสนใจของและปัญหาผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย 3) การกำหนดมาตรฐานและเกณฑ์การประเมิน 4) การออกแบบและการดำเนินการตามวิธีการประเมินผล และ 5) การวิเคราะห์ข้อมูลและการรายงานผล การประเมินเชิงตอบสนอง (responsive evaluation model) เกิดจากทฤษฎีเชิงธรรมชาติและเน้นการตรวจสอบกระบวนการทางการศึกษามากกว่าการกำหนดผลลัพธ์ของกระบวนการไว้ล่วงหน้า ผลการประเมินเชิงตอบสนองมีความเกี่ยวข้องกับความสนใจและปัญหาของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียมากขึ้น และดังนั้นจึงมีแนวโน้มที่จะนำไปใช้มากขึ้น การดำเนินการประเมินที่ตอบสนองความต้องการของกลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสียจะเชื่อมั่นว่าสารสนเทศทางการประเมินมีความหมาย และมีแนวโน้มที่จะถูกใช้เพื่อการปรับปรุงโครงการให้ดีขึ้น

Endut (2014) ศึกษาการเสริมสร้างกลไกการประกันคุณภาพภายในสถานบันการศึกษาระดับอุดมศึกษาผ่านการประเมินหลักสูตรแบบตอบสนอง (Responsive Program Evaluation) โดยในส่วนแรกทำการตรวจสอบการพัฒนาการประเมินผลลัพธ์เชิงตอบสนองในฐานะที่เป็นเครื่องมือที่ช่วยให้กลไกการประกันคุณภาพที่มีความครอบคลุมมากขึ้น ส่วนที่เป็นการอภิปรายลักษณะการประเมินตนเองในฐานะที่เป็นเครื่องมือที่ทำให้หลักสูตรมีการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง จึงได้นำเสนอการประเมินหลักสูตรแบบตอบสนองและใช้วิธีเชิงคุณภาพ โดยสำรวจคุณภาพหลักสูตรหรือโครงการทางวิชาการจากมุมมองของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียการเปลี่ยนแปลงที่สำคัญมุ่งเน้นไปที่ความรู้ ทักษะ และแรงจูงใจ (KASA) และตัวชี้วัดผลลัพธ์มาจากผลลัพธ์ของหลักสูตร ผลการเรียนรู้ในรายวิชา และคุณลักษณะของบัณฑิตที่ได้ให้ไว้กับผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย การประเมินรูปแบบนี้เป็นทางเลือกสำหรับกลไกการประกัน

คุณภาพภายในที่เชื่อว่าสามารถเติมเต็มกลไกการประกันคุณภาพภายในที่มีอยู่ โดยประกอบด้วยมุมมองที่สัมพันธ์โดยตรงกับผู้มีส่วนได้ส่วนเสียอย่างกว้างๆ เกี่ยวกับผู้บริหารหลักสูตร ผู้สอน บัณฑิต และรวมถึงนายจ้างด้วย

Gordon (2008) ได้ทำการประเมินหลักสูตรการฝึกอบรมทางอาชีพศึกษาและวิชาชีพสำหรับผู้บริหารของหน่วยงานภาครัฐ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาโครงสร้าง, จุดแข็งและจุดอ่อนของโครงการ และให้ข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์สำหรับการปรับปรุงโครงการ บุคลากรที่ได้รับคัดเลือกเข้าสู่โครงการเป็นผู้เชี่ยวชาญด้านเทคนิค โครงการนี้สอนทักษะพิเศษที่จำเป็นในหน้าที่ใหม่ของบุคลากร โดยเน้นเกี่ยวกับการประเมินการเรียนรู้ของนักศึกษาและการประเมินหลักสูตรเป็นพิเศษ ปัญหาเกี่ยวกับผลลัพธ์และสมรรถนะของผู้ฝึกอบรมได้รับการตัดสินอย่างเป็นที่ยอมรับ และยังได้พิจารณารูปแบบการเรียนรู้เนื้อหาและสภาพแวดล้อมในการสอน โดยรวบรวมข้อมูลจากแหล่งข้อมูลปฐมภูมิและทุติยภูมิ แหล่งข้อมูลปฐมภูมิประกอบด้วยแบบสอบถามสองฉบับ คือแบบประเมินการเรียนรู้ของนักศึกษาและการประเมินหลักสูตร และนำผลการวิเคราะห์ข้อมูลเหล่านี้ไปสร้างแบบสัมภาษณ์ซึ่งได้ออกแบบให้ชัดเจนและเพิ่มข้อมูลที่จำเป็น โดยเป็นชุดของคำถามปลายเปิด

Dick, Rich, and Waters (2009) ได้นำเสนอผลการวิเคราะห์หลักสูตรที่วางแผนไว้อย่างรอบด้าน ซึ่งเป็นหลักสูตรการศึกษาวิชาชีพ 12 หลักสูตรที่ได้บริหารจัดการโดย 8 เรือนจำในรัฐแคลิฟอร์เนีย ประกอบด้วยหลักสูตร ช่างซ่อมรถ ช่างซ่อมบำรุงอาคาร ช่างไม้ ช่างไฟฟ้า เครื่องทำความร้อน เครื่องระบายอากาศ เครื่องปรับอากาศ บริการทำความสะอาด การจัดสวน โรงงานและเฟอร์นิเจอร์ บริการสำนักงาน วาดภาพ ประปา และการเชื่อมโลหะ โดยทำการประเมินใน 3 องค์ประกอบ คือ การวิเคราะห์เนื้อหาเอกสารหลักสูตร, การประเมินกลยุทธ์การสอน, และการพิจารณาความสัมพันธ์ระหว่างหลักสูตรกับเป้าหมายที่ระบุไว้ใน AB 900 ประเมินโดยใช้เครื่องมือ the Technical Education Curriculum Assessment rubric ของ Keiser, Lawrenz, and Appleton (2004) ซึ่งใช้ประเมินหลักสูตรด้านอาชีพและเทคนิคศึกษาเกี่ยวกับคุณภาพของเนื้อหาและการนำไปใช้จริง และ Flesch-Kincaid grade level readability scale. เพื่อประเมินระดับความสามารถในการอ่านที่จำเป็นต่อความเข้าใจหนังสือเรียนที่ใช้ในหลักสูตร พบว่าในด้านคุณภาพของสื่ออุปกรณ์การสอน สามหลักสูตรคือช่างไฟฟ้า โรงงานและเฟอร์นิเจอร์ บริการสำนักงาน อยู่ในระดับดีมาก ส่วน 7 หลักสูตรอยู่ในระดับดีคือ (ช่างซ่อมรถ ช่างซ่อมบำรุงอาคาร ช่างไม้ เครื่องทำความร้อน เครื่องระบายอากาศ เครื่องปรับอากาศ วาดภาพ ประปา และการเชื่อมโลหะ) หลักสูตรทั้งหมดได้เชื่อมโยงกับหน่วยงานที่ได้รับการรับรองระดับชาติซึ่งทำหน้าที่ในการเผยแพร่มาตรฐานอุตสาหกรรมและให้การรับรองทักษะจากการอบรมนี้

Assareh and Bagherzadeh (2013) ศึกษาลักษณะของหลักสูตรอาชีวศึกษาระดับอุดมศึกษาใน 3 องค์ประกอบเกี่ยวกับเป้าหมาย, กระบวนการประเมินผล, สมรรถนะทางเทคนิคของผู้ฝึกอบรมในสหรัฐอเมริกา เยอรมนี อังกฤษ และญี่ปุ่นเพื่อนำมาใช้ปรับปรุงหลักสูตรอาชีวศึกษาในอิหร่าน โดยใช้

การสำรวจเชิงบรรยายและได้ดำเนินการบนพื้นฐานการเปรียบเทียบ การรวบรวมข้อมูลใช้การศึกษาเอกสารและงานวิจัยทางอินเทอร์เน็ตในเว็บไซต์ที่เกี่ยวข้องเช่น UNESCO, กระทรวงศึกษาธิการของประเทศไทย ศึกษาวิธีการของ George Brody ได้นำมาใช้ในการศึกษาเปรียบเทียบ การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพที่ยึดรูปแบบ Beredy ประกอบด้วย 4 ขั้นตอนคือ การบรรยาย(description), การแปลความหมาย (interpretation), การเทียบเคียง (juxtaposition) และ การเปรียบเทียบ (comparison) และใช้การวิเคราะห์เชิงบรรยาย ในการเลือกสี่ประเทศนี้ได้พยายามเลือกจากแต่ละทวีปที่มีข้อมูลโดยเฉพาะอย่างยิ่งความสำเร็จในด้านอาชีวศึกษาและการจ้างงานที่โดดเด่นในกลุ่มต่าง ๆ เครื่องมือในการรวบรวมข้อมูลเป็นเอกสารเกี่ยวกับอาชีวศึกษาระดับมัธยมของประเทศซึ่งได้รับความเห็นชอบจากผู้เชี่ยวชาญ ซึ่งเป็นผู้ที่มีความรอบรู้เพียงพอเกี่ยวกับระบบการศึกษาของประเทศที่ได้ศึกษา

โสภณ เสาวลักษณ์ (2553) ประเมินหลักสูตรทวิภาคีสาขาวิชาเครื่องกล ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) สังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน จังหวัดนครราชสีมา โดยใช้รูปแบบการประเมินแบบชิปปี้ (CIPP Model) ประกอบด้วย 1. ปัจจัยด้านบริบท ตัวบ่งชี้คือ ความเหมาะสมสอดคล้องกับนโยบายของกรมอาชีวศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ 2. ปัจจัยด้านสนับสนุนหลักสูตร ตัวบ่งชี้คือ 2.1 ความพร้อมและความเหมาะสมของอาจารย์เกี่ยวกับจำนวนอาจารย์ วุฒิการศึกษา ความรู้ความเข้าใจด้านทักษะการเรียนการสอน ความรักเอาใจใส่ในการเรียน ความร่วมมือและการประสานงานระหว่างครู 2.2 ความพร้อมของนักเรียน ความรู้ความตั้งใจเรียน ทักษะการปฏิบัติงาน 2.3 ด้านความพร้อมและความเหมาะสมของอาคารเรียน ห้องเรียน ห้องปฏิบัติการ ห้องสมุด ห้องคอมพิวเตอร์ สื่อ วัสดุ อุปกรณ์ ตำราเรียน เอกสารเพียงพอเหมาะสมกับการศึกษาค้นคว้า 3. ปัจจัยด้านกระบวนการ ตัวบ่งชี้คือ ความเหมาะสมในการจัดการเรียนการสอน การวัดการประเมินผล 4. ปัจจัยด้านผลผลิต ตัวบ่งชี้คือ ระดับคะแนนเฉลี่ยสะสมของนักเรียน ความพึงพอใจของสถานประกอบการในด้านทักษะ ความรับผิดชอบ ความตรงต่อเวลา โดยศึกษากับประชากรโรงเรียนเทคโนโลยีภาคใต้ (เอส.เทค) ได้แก่ผู้บริหาร อาจารย์ผู้สอน และผู้บริหารสถานประกอบการ เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลได้แก่ แบบสอบถามจำนวน 3 ฉบับ และแบบสำรวจผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนจำนวน 1 ฉบับ การวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าสถิติ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ทั้งนี้มีข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไปคือ ควรมีการศึกษาความคิดเห็นของสถานประกอบการในสาขาวิชาเครื่องกลในท้องถิ่นว่ามีอุปสรรคและความต้องการในด้านใดเพื่อจะได้นำไปพัฒนาหลักสูตรต่อไป

จรรยา ดาสา, ณสรณ์ ผลโชค, อธิพงษ์ แสงประดิษฐ์, and สมปรารถนา วงศ์บุญหนัก (2553) ได้ทำการประเมินและติดตามผลหลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิทยาศาสตร์ศึกษา (แผน ข) ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2545) โดยใช้รูปแบบการประเมินแบบชิปปี้ (CIPP Model) ได้แก่การประเมินด้านบริบท โดยประเมินเกี่ยวกับวัตถุประสงค์ โครงสร้าง และเนื้อหาวิชาในหลักสูตร การประเมินด้านปัจจัยนำเข้า โดยประเมินนิสิตแรกเข้า สื่อ อุปกรณ์การเรียนการสอน และ

สถานที่จัดการเรียนการสอน การประเมินด้านกระบวนการโดยประเมินการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน และการวัดและการประเมินผล และการประเมินด้านผลผลิต โดยประเมินคุณลักษณะและความรู้ความสามารถของมหาบัณฑิต ประกอบด้วย ความรู้เนื้อหา ความรู้และทักษะด้านการสอน ความรู้และทักษะด้านการวิจัย ความเป็นผู้นำ ความสามารถในการพัฒนาตนเองและสังคม และเจตคติ คุณธรรม จริยธรรม กลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาคือ ผู้สำเร็จการศึกษา นิสิตที่กำลังศึกษา และอาจารย์ผู้สอนหลักสูตร การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิทยาศาสตร์ศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2545) เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามและการสัมภาษณ์ การวิเคราะห์ข้อมูลมีทั้งเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ ในส่วนของข้อมูลเชิงปริมาณได้ทำการวิเคราะห์โดยการหาความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สำหรับข้อมูลเชิงคุณภาพได้ทำการวิเคราะห์โดยการวิเคราะห์เนื้อหา และจัดกลุ่มนำเสนอโดยการพรรณนา ผลการวิจัยสรุปได้ว่า การประเมินในทุกด้านมีผลการประเมินเฉลี่ยอยู่ในระดับมากและมากที่สุด ในด้านบริบท วัตถุประสงค์ได้รับการประเมินในระดับมาก โครงสร้างหลักสูตรมีความเหมาะสมในทุกหมวดวิชา ส่วนของเนื้อหาทั้งภาพรวมและรายวิชา ส่วนใหญ่มีการประเมินระดับมาก ในด้านปัจจัยนำเข้าส่วนของนิสิตแรกเข้า ส่วนใหญ่มีพื้นฐานที่ไม่ใช่วิทยาศาสตร์ ส่วนของสื่อ ประกอบการเรียนมีความเพียงพอและเหมาะสมในระดับมาก สำหรับสถานที่เรียนและห้องปฏิบัติการมีความเหมาะสมระดับมาก ส่วนของห้องพักนิสิตมีการประเมินระดับพอใช้ ในการกระบวนการและการวัดและประเมินผล ได้รับการประเมินภาพรวมในระดับมากที่สุด และแต่ละรายวิชาส่วนใหญ่อยู่ในระดับมาก ในด้านผลผลิตบัณฑิตและนิสิตมีความพึงพอใจต่อตนเองในด้านความรู้ ด้านความสามารถในการสอน ด้านความสามารถในการวิจัย ความเป็นผู้นำ การพัฒนาตนเองและสังคม ในระดับมาก สำหรับเจตคติ คุณธรรม จริยธรรม ประเมินในระดับมากที่สุด

วชิระ จันทราช (2554) ประเมินหลักสูตรศึกษาศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาภาษาอังกฤษ และศึกษาแนวทางการพัฒนาปรับปรุงหลักสูตรดังกล่าว โดยใช้รูปแบบการประเมินซีปปี้ไอ (CIPPI model) กลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้ทรงคุณวุฒิ คณาจารย์ บัณฑิต นักศึกษาปัจจุบัน ผู้ใช้บัณฑิต ผู้บริหารคณะศึกษาศาสตร์ ผู้บริหารสถานศึกษา ครูพี่เลี้ยง และศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้อง เครื่องมือที่ใช้คือแบบสัมภาษณ์และแบบสอบถาม มีผลการวิจัยดังนี้ 1) ด้านสภาพแวดล้อม สาขาและภาควิชาควรวางแผนร่วมกันพัฒนาอาจารย์รุ่นใหม่ สาขามีจุดแข็งคือ ความรู้ความสามารถของคณาจารย์และหลักสูตรมีชื่อเสียง จุดอ่อนคือ ความสามารถทางภาษาอังกฤษของนักศึกษาแรกเข้าไม่สูงนัก 2) ด้านปัจจัยนำเข้าองค์ประกอบย่อยได้รับคะแนนการประเมินระดับมาก แต่มีข้อเสนอแนะว่าควรเพิ่มการเชื่อมโยงกับชุมชน ในวัตถุประสงค์ของหลักสูตร ควรยกเลิกหรือปรับปรุงบางรายวิชา และเพิ่มวัสดุอุปกรณ์สำหรับการค้นคว้า 3) ด้านกระบวนการ ทุกองค์ประกอบย่อยได้รับความพึงพอใจระดับมากถึงมากที่สุด แต่มีข้อเสนอแนะว่าควรเพิ่มให้นักศึกษาได้ค้นคว้าด้วยตัวเอง ควรมีเกณฑ์ประเมินที่ชัดเจนและต่อเนื่องและบุคลากรของคณะควรประชุมร่วมกับสถานศึกษาเรื่องฝึกสอน 4) ด้านผลผลิต ผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาของบัณฑิตแสดงว่า

หลักสูตรได้รับการยอมรับจากประชาคมเป็นอย่างดี และผู้ใช้บัณฑิตแสดงระดับความพึงพอใจระดับมาก 5) ด้านผลกระทบ ผู้ใช้บัณฑิตพึงพอใจต่อผลการปฏิบัติงานของบัณฑิตในระดับมาก มีข้อเสนอแนะคือ บัณฑิตควรประเมินผลงานของตนเองและปรับปรุงอย่างต่อเนื่อง

สุภาพร ตรีนภา (2554) ประเมินหลักสูตรวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิทยาการประกันภัยและการบริหารความเสี่ยง หลักสูตร พ.ศ. 2552 คณะสถิติประยุกต์ สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ โดยศึกษาความเห็นของผู้เรียน อาจารย์ประจำหลักสูตร/อาจารย์ผู้สอนและผู้ทรงคุณวุฒิ เป็นการประเมินแบบ Formative Evaluation นำหลักการประเมินตามรูปแบบ CIPP Model ของ Daniel L. Stufflebeam มาประยุกต์ใช้ และใช้ระเบียบวิธีวิจัยทั้งเชิงปริมาณ (Quantitative Method) และเชิงคุณภาพ (Qualitative Method) ทำการประเมินหลักสูตรใน 4 ด้านได้แก่ด้านบริบทของหลักสูตร ด้านปัจจัยเบื้องต้นของหลักสูตร ด้านกระบวนการบริหารจัดการหลักสูตร/การบริการ และด้านผลผลิตของหลักสูตร ผลที่ได้จากการวิจัยจะนำมาเป็นข้อมูลประกอบแนวทางการปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรซึ่งจะเป็นประโยชน์การเพิ่มประสิทธิภาพของมหาบัณฑิตและตอบสนองความต้องการของตลาดแรงงาน

วรทัศน์ วัฒนชีวินปกรณ์ (2556) พัฒนาแบบประเมินผลการดำเนินงานของหลักสูตร วิทยาศาสตรบัณฑิตระดับปริญญาตรี วิทยาลัยนวัตกรรมการสื่อสารสังคม มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ และประเมินผลการใช้หลักสูตรดังกล่าวในด้านบริบท ปัจจัยนำเข้า กระบวนการและผลผลิต รวมทั้งประเมินความสอดคล้องตามเป้าหมายของหลักสูตร กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ประกอบด้วย อาจารย์ ผู้ใช้บัณฑิต บัณฑิตที่สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรี ปีการศึกษา 2553 และนิสิตชั้นปีที่ 1-4 ในปีการศึกษา 2554 ของวิทยาลัยนวัตกรรมการสื่อสารสังคม ในสาขาการออกแบบสื่อปฏิสัมพันธ์และมัลติมีเดีย และสาขาการจัดการธุรกิจไซเบอร์ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือ แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลส่วนตัวของอาจารย์ผู้สอน บัณฑิต นิสิตในปีการศึกษา 2554 และแบบสอบถามผู้บังคับบัญชาของบัณฑิตที่สำเร็จการศึกษาปีการศึกษา 2553 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์คือค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบที (t-test) ผลการวิจัยพบว่า หลักสูตรวิทยาศาสตรบัณฑิตระดับปริญญาตรี วิทยาลัยนวัตกรรมการสื่อสารสังคม มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ มีคะแนนการประเมินในภาพรวมและรายด้านทั้ง 4 ด้านอยู่ในเกณฑ์ดี โดยรายด้านทั้ง 4 ด้านประกอบด้วย ด้านบริบท (Context) ด้านปัจจัยนำเข้า (Input) ด้านกระบวนการ (Process) และด้านผลผลิตของหลักสูตร (Product) และปัจจัยส่วนบุคคลด้านเพศที่แตกต่างกัน มีระดับความเห็นต่อการประเมินหลักสูตรวิทยาศาสตรบัณฑิตของวิทยาลัยนวัตกรรมการสื่อสารสังคม มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒไม่แตกต่างกัน

บุญทิศา สุวิทย์, อมรรัตน์ เสตสุวรรณ, นิรมนต์ เหล่าสุภาพ, and นงนาฏ จงธรรมานุรักษ์ (2558) ประเมินหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต (ฉบับปรับปรุง 2555) โดยกลุ่มตัวอย่างคือ คณะผู้บริหาร คณะกรรมการวิชาการ อาจารย์พยาบาล และนักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 2 และ 3 คณะพยาบาลศาสตร์ เกื้อการุณย์ ในปีการศึกษา 2557 รวมจำนวนทั้งสิ้น 417 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถาม

ความคิดเห็นเกี่ยวกับหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต (ฉบับปรับปรุง 2555) คณะพยาบาลศาสตร์ถือการุณย์ในด้านบริบท ปัจจัยนำเข้า กระบวนการ และผลผลิต ผ่านการตรวจสอบความตรงตามเนื้อหาโดยคำนวณค่าดัชนีความตรงตามเนื้อหา IOC ได้ค่าเท่ากับ 1 หาความเชื่อมั่นโดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟา ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.79 วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าความถี่ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน พบว่าหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต (ฉบับปรับปรุง 2555) คณะพยาบาลถือการุณย์มหาวิทยาลัยยวมินทรราชมีความสอดคล้องกับปรัชญาการอุดมศึกษาไทย กรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2552 และมาตรฐานคุณวุฒิระดับปริญญาตรีสาขาพยาบาลศาสตร์ โดยคำนวณค่า IOC ได้เท่ากับ 1 ส่วนความคิดเห็นต่อหลักสูตร พบว่า ในด้านบริบทมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด ส่วนด้านอื่น ๆ คือด้านปัจจัยนำเข้า กระบวนการ และผลผลิตอยู่ในระดับมาก อย่างไรก็ตาม มีข้อเสนอแนะว่าควรพิจารณาปรับเนื้อหาและประสบการณ์ให้สอดคล้องกันในทุกภาคเรียนและทุกชั้นปีตลอดหลักสูตร

สุภาวดี ลิ้มไพบูลย์, สมศักดิ์ ภูวิภาดารัตน์, เกียรติสุดา ศรีสุข, and ชูชีพ พุทธประเสริฐ (2557) ได้พัฒนารูปแบบการประเมินหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษากลุ่มสาขาวิชาทางการศึกษา โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพและปัญหาการประเมินหลักสูตรและพัฒนาองค์ประกอบ ตัวชี้วัดของการประเมินหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษา กลุ่มหลักสูตรสาขาวิชาทางการศึกษา แล้วนำมาพัฒนารูปแบบและคู่มือของการประเมินหลักสูตรดังกล่าว ตลอดจนประเมินคุณภาพรูปแบบและคู่มือการประเมินหลักสูตร โดยเก็บรวบรวมข้อมูลจากคณะกรรมการบริหารหลักสูตร คณาจารย์และบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษาในกลุ่มสาขาวิชาทางการศึกษาที่ได้รับการรับรองจากสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา และสำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน จำนวนทั้งสิ้น 438 คน จาก 217 หลักสูตรทั่วประเทศ วิเคราะห์และประมวลผลด้วยค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจ ผลการวิจัยพบว่า หลักสูตรร้อยละ 88.84 เป็นหลักสูตรที่ปรับปรุงแล้ว และร้อยละ 77.57 เป็นหลักสูตรที่ได้รับการประเมินมาแล้วโดยที่เหตุผลหลักทั้งการปรับปรุงและประเมินหลักสูตรจะเป็นการดำเนินการให้เป็นไปตามมาตรฐานคุณวุฒิ (TQF) และจากผลการศึกษาถึงสภาพปัญหาของการประเมินหลักสูตร พบว่าในภาพรวมทุกหลักสูตรมีปัญหาในการประเมินหลักสูตรอยู่ในระดับปานกลาง โดยปัญหาด้านกระบวนการประเมินหลักสูตรเป็นปัญหาที่พบมากที่สุด

ส่วนผลของการพัฒนาองค์ประกอบและตัวชี้วัดของการประเมินหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษากลุ่มสาขาวิชาทางการศึกษา พบว่าองค์ประกอบในการประเมินหลักสูตรแบ่งได้เป็น 5 องค์ประกอบ 111 ตัวชี้วัด ได้แก่ องค์ประกอบที่ 1 ด้านรายละเอียดของเอกสารหลักสูตร ประกอบด้วย 24 ตัวชี้วัด องค์ประกอบที่ 2 ด้านเกี่ยวกับอาจารย์และบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับหลักสูตร ประกอบด้วย 25 ตัวชี้วัด องค์ประกอบที่ 3 ด้านทรัพยากรที่ใช้ในการดำเนินการหลักสูตร ประกอบด้วย 12 ตัวชี้วัด องค์ประกอบที่ 4 ด้านระบบการจัดการเรียนรู้และบริหารจัดการหลักสูตร ประกอบด้วย 17 ตัวชี้วัด และ

องค์ประกอบที่ 5 ด้านผู้สำเร็จการศึกษาจากหลักสูตร ประกอบด้วย 33 ตัวชี้วัด จากผลการศึกษาดังกล่าวได้นำไปพัฒนารูปแบบในการประเมินหลักสูตร โดยมีรายละเอียดขั้นตอนการดำเนินการประเมินหลักสูตร ได้แก่ การบริหารจัดการก่อนการประเมินหลักสูตร การออกแบบการประเมินหลักสูตร การดำเนินการประเมินหลักสูตร และการรายงานผลและเผยแพร่ผลการประเมินหลักสูตรซึ่งสามารถแจกแจงขั้นตอนการดำเนินการต่างๆ ได้ 5 กระบวนการ คือ ขั้นการศึกษาด้วยตนเอง (Self-study) ขั้นการวางแผน (Planning) ขั้นฐานข้อมูล (Information) ขั้นการติดตามประเมิน (Evaluation) และขั้นการสะท้อนผลการประเมิน (Reflection)

จากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการประเมินหลักสูตร สามารถสังเคราะห์รูปแบบที่ใช้ในการประเมินหลักสูตรได้ดังตารางที่ 2.7

ตารางที่ 2.7 การสังเคราะห์รูปแบบที่ใช้ในการประเมินหลักสูตร

ชื่อผู้วิจัย/ปี	วัตถุประสงค์	รูปแบบ	วิธีการ	การเก็บรวบรวมข้อมูล
1. Mizikaci. (2006)	เสนอรูปแบบการประเมินคุณภาพในระดับอุดมศึกษาผ่านการวิเคราะห์ระบบคุณภาพ และการประเมินหลักสูตร	theory –based program evaluation	system approach,	
2. Tseng et al. (2010)	ออกแบบและพัฒนาเมทริกซ์การประเมินหลักสูตร วิศวกรรมศาสตร์	CIPP model		Survey, review literature, Delphi technique, observe, interview
3. Harris, et al. (2010).	ประเมินหลักสูตร วิทยาศาสตร์สุขภาพ หลักสูตรในระดับอุดมศึกษา	evidence-based, responsive evaluation, decision-based		University record, curriculum mapping, online surveys, focus group

ตารางที่ 2.7 การสังเคราะห์รูปแบบที่ใช้ในการประเมินหลักสูตร (ต่อ)

ชื่อผู้วิจัย/ปี	วัตถุประสงค์	รูปแบบ	วิธีการ	การเก็บรวบรวมข้อมูล
4. Story, Butts, Bishop, Green, Johnson, & Mattison, H. (2010).	การประเมินหลักสูตร พยาบาลโดยใช้กลยุทธ์ทาง นวัตกรรม		technological-based approach	Web-based data collection, online social network, e-mail
5. Praslova. (2010)	โมเดลการประเมินการ ฝึกอบรมของ Kirkpatrick มา ใช้ในการประเมินผลการ เรียนรู้และการประเมิน หลักสูตรในระดับอุดมศึกษา		systematic approach	
6. Ried. (2011).	อธิบายรูปแบบการประเมิน และการพัฒนาคุณภาพ หลักสูตร		systematic approach (continuous quality improvement model; CQI model)	
7. Merritt, et al. (2012).	ประเมินหลักสูตรโดยการ เชื่อมโยงวัตถุประสงค์ของ หลักสูตรกับสมรรถนะที่ จำเป็นในวิชาชีพ		a comparative and systematic approach	review literature curriculum mapping
8. Curran, Christopher, Lemire, Collins & Barret (2003)	ประเมินผลโปรแกรมการ ประเมินทักษะทางคลินิกและ การฝึกอบรม (CSAT) คณะแพทยศาสตร์ Memorial University of Newfoundland, Canada. และประเมินประสิทธิภาพ ของรูปแบบการประเมินนี้	Modified responsive evaluation model		Survey, interview

ตารางที่ 2.7 การสังเคราะห์รูปแบบที่ใช้ในการประเมินหลักสูตร (ต่อ)

ชื่อผู้วิจัย/ปี	วัตถุประสงค์	รูปแบบ	วิธีการ	การเก็บรวบรวมข้อมูล
9. Endut. (2014)	การเสริมสร้างกลไก การประกันคุณภาพ ภายในสถาบัน การศึกษา ระดับอุดมศึกษาผ่าน การประเมินหลักสูตร แบบตอบสนอง)	Responsive Program Evaluation, manageme nt-oriented approach		Gap analysis
10. Gordon (2008)	ได้ทำการประเมิน หลักสูตรการฝึกอบรม ทางอาชีวศึกษาและ วิชาชีพสำหรับผู้บริหาร ของหน่วยงานภาครัฐ			Survey, interview
11. Dick, Rich, & Waters. (2009)	วิเคราะห์หลักสูตรซึ่ง เป็นหลักสูตรการศึกษา วิชาชีพ 12 หลักสูตรที่ ได้บริหารจัดการโดย 8 เรือนจำในรัฐ แคลิฟอร์เนีย		ประเมินใน 3 องค์ประกอบ คือ การวิเคราะห์ เนื้อหาเอกสาร หลักสูตร, การ ประเมินกลยุทธ์ การสอน, และ การพิจารณา ความสัมพันธ์ ระหว่างหลักสูตร กับเป้าหมายที่ ระบุไว้ใน AB 900	1. The Technical Education Curriculum Assessment rubric ของKeiser, Lawrenz, Appleton (2004) เพื่อประเมิน คุณภาพของเนื้อหา และการนำไปใช้จริง ของหลักสูตร 2. Flesch-Kincade grade level readability scale. เพื่อประเมินระดับ ความสามารถใน การอ่านที่จำเป็น

ตารางที่ 2.7 การสังเคราะห์รูปแบบที่ใช้ในการประเมินหลักสูตร (ต่อ)

ชื่อผู้วิจัย/ปี	วัตถุประสงค์	รูปแบบ	วิธีการ	การเก็บรวบรวมข้อมูล
12. Assareh, Bagherzadeh (2013).	ศึกษาลักษณะของหลักสูตรอาชีวศึกษา ระดับอุดมศึกษาในสหรัฐอเมริกา, เยอรมนี, อังกฤษ, และญี่ปุ่น	ยึดรูปแบบ Beredy ประกอบด้วย 4 ขั้นตอนคือ description, interpretation, juxtaposition และ comparison	ใน 3 องค์ประกอบเกี่ยวกับเป้าหมาย, กระบวนการ, ประเมินผล, สมรรถนะทางเทคนิคของผู้ฝึกอบรม	การศึกษาเอกสารและงานวิจัยทางอินเทอร์เน็ต
13. โสภณ เสาวลักษณ์ (2553)	ประเมินหลักสูตรทวิภาคี สาขาวิชาเครื่องกล ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) สังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน จังหวัดนครราชสีมา โดยใช้รูปแบบการประเมินแบบชิปปี้	CIPP Model		แบบสอบถาม จำนวน 3 ฉบับ และแบบสำรวจผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
14. วชิระ จันทราช (2554)	ประเมินหลักสูตรศึกษา ศาสตร์บัณฑิต สาขาวิชาภาษาอังกฤษ และศึกษา แนวทางการพัฒนา ปรับปรุงหลักสูตร	CIPPi model		แบบสัมภาษณ์ และแบบสอบถาม
15. วรทัศน์ วัฒนชีโว ปกรณ์ (2556)	พัฒนาแบบประเมินผล การดำเนินงานของ หลักสูตรวิทยาศาสตร์ บัณฑิตระดับปริญญาตรี วิทยาลัยนวัตกรรมการสื่อสาร สังคม มหาวิทยาลัย ศรีนครินทรวิโรฒ และ ประเมินผลการใช้ หลักสูตร	CIPP Model		แบบสอบถาม

ตารางที่ 2.7 การสังเคราะห์รูปแบบที่ใช้ในการประเมินหลักสูตร (ต่อ)

ชื่อผู้วิจัย/ปี	วัตถุประสงค์	รูปแบบ	วิธีการ	การเก็บรวบรวมข้อมูล
16. บุญทิวา สุวิทย์ และ คณะ (2558)	ประเมินหลักสูตรพยาบาลศา สตรบัณฑิต (ฉบับปรับปรุง 2555) คณะพยาบาลศาสตร์ เกื้อการุณย์	CIPP Model		แบบสอบถาม ความคิดเห็น
17. สุภาพร ตรีนภา (2554)	ประเมินหลักสูตรวิทยา ศาสตร์มหาบัณฑิต สาขา วิทยาการประกันภัยและการ บริหารความเสี่ยง หลักสูตร พ.ศ. 2552 คณะสถิติ ประยุกต์ สถาบันบัณฑิตพัฒน บริหารศาสตร์	CIPP Model (Formative Evaluation)	Quantitative Method & Qualitative Method	
18. จรรยา ดาสา และ คณะ (2553)	ประเมินและติดตามผล หลักสูตรการศึกษา มหาบัณฑิต สาขาวิทยา ศาสตร์ศึกษา (แผน ข) ของ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิ โรฒ (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2545)	รูปแบบการ ประเมินแบบ ซีบีซี (CIPP Model)		แบบสอบถาม และการ สัมภาษณ์
19. สุภาวดี ลิ้มไพบูลย์ และคณะ (2557)	1. ศึกษาสภาพและปัญหา การประเมินหลักสูตร 2. พัฒนานอกระบบ ตัวชี้วัดของการประเมิน หลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษา กลุ่มหลักสูตรสาขาวิชาทาง การศึกษา 3. พัฒนารูปแบบและคู่มือ ของการประเมินหลักสูตร ดังกล่าว 4. ประเมินคุณภาพรูปแบบ และคู่มือการประเมิน หลักสูตร	การบริหาร จัดการก่อนการ ประเมินหลักสูตร การออกแบบการ ประเมินหลักสูตร การดำเนินการ ประเมินหลักสูตร และการรายงาน ผลและเผยแพร่ ผลการประเมิน หลักสูตร	5 ขั้นตอน คือ ขั้น การศึกษาด้วยตนเอง (Self-study) ขั้นการ วางแผน (Planning) ขั้นฐานข้อมูล (Information) ขั้น การติดตามประเมิน (Evaluation) และ ขั้นการสะท้อนผล การประเมิน (Reflection)	แบบสอบถาม

จากการสังเคราะห์งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการประเมินหลักสูตรในระดับอาชีวศึกษาและอุดมศึกษา ผู้วิจัยได้นำข้อมูลดังกล่าวเป็นส่วนหนึ่งในการกำหนดแนวทางการประเมินหลักสูตรอาชีวศึกษาระดับปริญญาตรีให้มีความเหมาะสมกับบริบทต่อไป

ตอนที่ 3 มโนทัศน์เกี่ยวกับการประเมินการประเมินพหุแนวคิด (Multiple evaluation approaches)

การเลือกใช้รูปแบบการประเมินอย่างใดอย่างหนึ่ง อาจไม่สะท้อนลักษณะภาพรวมของสิ่งที่มุ่งประเมินอย่างเพียงพอ และไม่ตอบสนองความต้องการของผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง จึงทำให้นักประเมินพยายามค้นหารูปแบบการประเมินที่เหมาะสมกับบริบทและจุดมุ่งหมายของการประเมินแต่ละสถานการณ์ โดยการใช้แนวคิดการประเมินที่หลากหลายหรือการประเมินพหุแนวคิด (multiple evaluation approaches) มาบูรณาการอย่างสมเหตุสมผลจนเกิดเป็นรูปแบบการประเมินใหม่ที่สอดคล้องและมีความเฉพาะเจาะจงกับสถานการณ์การประเมินโครงการนั้นๆ อย่างไรก็ตามการใช้แนวคิดการประเมินที่หลากหลายนี้ไม่ใช่ปรากฏการณ์ใหม่ในทางปฏิบัติ แต่ก็ยังได้รับความสนใจน้อยในเอกสารงานวิจัยที่เป็นทางการ ซึ่งอาจเป็นเพราะมีการอภิปรายและการนำไปใช้ที่ไม่เป็นทางการจึงดูเป็นเรื่องธรรมดา (Chavis, 2004) นักประเมินมีแนวโน้มที่จะใช้การประเมินพหุแนวคิดมากขึ้นเพื่อเพิ่มความสามารถและความเที่ยงตรงของการประเมินโครงการ เนื่องจากสามารถช่วยให้เข้าใจความต้องการของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียและผู้รับบริการโครงการได้ดีขึ้น, สร้างการออกแบบวิธีการที่ดีกว่าและให้ข้อเสนอแนะในการพัฒนาและเปลี่ยนแปลงโครงการที่ถูกต้องมากขึ้น สำหรับการนำเสนอเนื้อหาในส่วนนี้ได้แบ่งเป็น 4 ประเด็นคือ ความหมายของการประเมินพหุแนวคิด ข้อดีและข้อจำกัดของการประเมินพหุแนวคิด เกณฑ์การคัดเลือกแนวคิดการประเมิน และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการประเมินพหุแนวคิด โดยมีรายละเอียดดังนี้

3.1 ความหมายการประเมินพหุแนวคิด

การประเมินโดยใช้แนวคิดที่หลากหลายหรือการประเมินพหุแนวคิด (Multiple evaluation approaches) ได้มีการกล่าวไว้อย่างชัดเจนในงานวิจัยของ Bledsoe and Graham (2005) โดยกล่าวว่า เป็นการประเมินที่มีการใช้แนวคิดการประเมินที่หลากหลายแตกต่างกันเพื่อเป็นรากฐานในการออกแบบแนวทางการประเมินที่เหมาะสมกับบริบทและจุดมุ่งหมายของสถานการณ์การประเมินโครงการ เพื่อให้ได้สารสนเทศที่ครอบคลุม ตอบสนองความต้องการของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่าย นอกจากนั้น กาญจนา ค้ายาดี (2555) ได้สรุปความหมายของการประเมินพหุแนวคิดไว้ว่า เป็นกรอบแนวคิดทางการประเมินที่พัฒนาขึ้นจากการบูรณาการแนวคิดการประเมินที่แตกต่างกันอย่างน้อยสองแนวคิดขึ้นไป สำหรับเป็นกรอบแนวทางในการพัฒนารูปแบบการประเมินที่เหมาะสมกับบริบทหรือสถานการณ์ของสิ่งที่มุ่งประเมินเพื่อให้ได้ข้อมูลสารสนเทศอย่างเพียงพอต่อการตัดสินใจคุณค่าและนำไปสู่การตัดสินใจอย่างเหมาะสมเกี่ยวกับสิ่งที่มุ่งประเมิน

ดังนั้นจากที่กล่าวมาข้างต้น จึงขอสรุปความหมายของการประเมินพหุแนวคิด (Multiple evaluation approaches) ว่า เป็นการใช้นวัตกรรมที่แตกต่างกันอย่างน้อยสองแนวคิดขึ้นไป นำมาบูรณาการร่วมกันในการประเมินโครงการหนึ่งๆ เพื่อเป็นพื้นฐานในการออกแบบกรอบแนวทางการประเมินโครงการที่เหมาะสมกับบริบทของโครงการและสามารถสร้างข้อค้นพบที่ครอบคลุมได้สารสนเทศเชิงลึกที่จำเป็นในการตัดสินใจคุณค่าและการตัดสินใจต่อไป

3.2 การเลือกแนวคิดทางการประเมิน

แนวคิดหรือรูปแบบการประเมิน ต่างมีปรัชญาการประเมิน หลักการ ความเชื่อและข้อดีและข้อจำกัดแตกต่างกันไป ดังนั้นเกณฑ์การตัดสินใจความเหมาะสมของรูปแบบหรือโมเดลที่เลือกใช้อาจพิจารณาได้จากเกณฑ์การคัดเลือกดังต่อไปนี้

ศิริชัย กาญจนวาสี (2554) ได้กล่าวถึงเกณฑ์การตัดสินใจความเหมาะสมของรูปแบบหรือโมเดลที่ใช้ในการประเมิน พิจารณาได้จาก

1. ความสอดคล้องระหว่างปรัชญาหรือแนวคิดการประเมินกับประเด็นปัญหาของสิ่งที่ต้องการประเมิน นักประเมินจะต้องเข้าใจว่า เป้าหมายของการประเมินคืออะไร? ประเมินเพื่อให้ได้สารสนเทศที่เป็นประโยชน์ในการตัดสินใจของผู้เกี่ยวข้อง หรือประเมินเพื่อตัดสินใจคุณค่าของสิ่งนั้นด้วย
2. ควรใช้มาตรการใดในการเข้าถึงคุณค่าของสิ่งที่ประเมิน? มาตรการเชิงระบบหรือมาตรการเชิงธรรมชาติ ซึ่งนักประเมินและผู้ต้องการใช้สารสนเทศ จะต้องทำความเข้าใจร่วมกันเพื่อหาวิธีการร่วมที่คิดว่าน่าจะดีที่สุดภายใต้สถานการณ์ของการประเมินนั้นๆ

จากการอภิปรายการใช้การประเมินพหุแนวคิด ในการประเมินโครงการของ Bledsoe and Graham (2005) ได้ใช้เกณฑ์ในการเลือกแนวคิดการประเมินดังนี้

1. จะต้องเป็นแนวคิดที่สามารถนำไปปฏิบัติได้จริงและประเมินโครงการได้อย่างเหมาะสม
2. ความน่าเชื่อถือทางวิทยาศาสตร์ มีพื้นฐานการดำเนินงานที่เป็นระบบ
3. ให้ผลการประเมินที่มีความถูกต้อง ครอบคลุมทุกมิติ ตอบสนองความต้องการของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียและผู้รับบริการ
4. ให้ข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์และเป็นที่ยอมรับขององค์กร

Hansen (2005) ได้เสนอเกณฑ์การคัดเลือกแนวคิดการประเมินว่า ผู้ประเมินควรมีข้อพิจารณา 3 ประการซึ่งสอดคล้องกับ มาร์ต พัทธผล (2558) ดังนี้

1. จุดมุ่งหมายของการประเมิน (The purpose of evaluation) โดยถ้าการประเมินมุ่งให้เกิดการเรียนรู้และการปรับปรุงระหว่างดำเนินการใดๆ การประเมินความก้าวหน้า (Formative evaluation) จะเข้ามามีบทบาท และหากต้องการควบคุมผลการปฏิบัติเพื่อแสดงความรับผิดชอบ (Accountability) ต่อการดำเนินการ การประเมินสรุปผล (Summative evaluation) จะเข้ามามีบทบาท หรือการประเมินที่มีจุดมุ่งหมายเพื่อการควบคุม ควรออกแบบการประเมินโดยใช้กลุ่มแนวคิดที่อิงผลสัมฤทธิ์

(Result model) และกลุ่มแนวคิดการประเมินที่อิงวัตถุประสงค์ (Goal-based model) ถ้าการประเมินมีจุดมุ่งหมายเพื่อการเรียนรู้ควรออกแบบการประเมินที่มีกลุ่มแนวคิดอิงผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย (Stakeholder model)

2. ลักษณะของสิ่งที่มุ่งประเมิน (Characteristics of evaluation) โดยแนวคิดการประเมินที่เลือกใช้ควรเป็นไปได้และสอดคล้องกับลักษณะที่มุ่งประเมิน ซึ่งการเลือกใช้แนวคิดการประเมินที่เหมาะสมจะทำให้การประเมินนั้นมีคุณค่า

3. ปัญหาที่ต้องการแก้ไขด้วยการประเมิน (The problem to be solved) มีผลต่อการเลือกแนวคิดการประเมิน

3.3 ข้อดีและข้อจำกัดในการใช้การประเมินพหุแนวคิด

การใช้การประเมินพหุแนวคิดนั้นเป็นการบูรณาการแนวคิดทางการประเมินหลายแนวคิดเพื่อสร้างกรอบแนวทางการประเมินโครงการ ดังนั้นจึงอาจมีทั้งข้อดีและข้อจำกัดของการประเมิน ซึ่งจากการอภิปรายการใช้การประเมินพหุแนวคิดในการประเมินโครงการของ Bledsoe and Graham (2005) พบว่า

3.3.1 ข้อดี

1. สามารถรวบรวมสารสนเทศเชิงลึกที่จำเป็นได้
2. สามารถสร้างข้อค้นพบที่ครอบคลุมมากขึ้นเนื่องจากการขยายขอบเขตการประเมินโครงการให้มีความครอบคลุมมากขึ้น
3. ช่วยเพิ่มความสามารถในการเรียนรู้ด้านการประเมินขององค์กร
4. มีรูปแบบในการดำเนินการประเมินที่เป็นระบบและมีความน่าเชื่อถือ

3.3.2 ข้อจำกัด

1. บางครั้งนักประเมินไม่สามารถที่จะรู้ล่วงหน้าได้ว่าองค์ประกอบของแนวคิดใดที่จะทำงานร่วมกับแนวคิดใดได้ดีที่สุด หรือบางแนวคิดมีความขัดแย้งกันตามหลักการแต่ก็อาจใช้ร่วมกันได้
2. ในกรณีที่มีการนำแนวคิดที่ให้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียและผู้ประโยชน์จากโครงการเป็นผู้กำหนดเป้าหมาย ออกแบบการประเมิน รวมถึงเป็นผู้ตัดสินคุณค่า จะต้องมีการสร้างพื้นฐานความรู้ด้านการประเมินให้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียเข้าใจแนวคิดการประเมินดีเพียงพอที่จะสามารถดำเนินการได้เสียก่อน

ทั้งนี้แต่ละแนวคิดมีข้อดีและข้อจำกัดแตกต่างกันการใช้แนวคิดที่หลากหลายในการประเมินนั้นสามารถให้องค์ประกอบการประเมินและเพิ่มสารสนเทศที่ได้เป็นอย่างดี ท้ายที่สุดคือเพื่อสร้างความสัมพันธ์ระหว่างแนวคิดทางการประเมินแต่ละแนวคิดให้มากขึ้น

3.4 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการประยุกต์ใช้การประเมินพหุแนวคิด

Auchey (2000) ประยุกต์ใช้รูปแบบการประเมินสำหรับการบริหารโครงการฝึกอบรม โดยประยุกต์รูปแบบการประเมินที่หลากหลายรูปแบบในการประเมินการฝึกอบรมทั้งก่อนการฝึกอบรม ระหว่าง และ หลังการฝึกอบรม ซึ่งรูปแบบที่นำมาประยุกต์ใช้ ได้แก่ รูปแบบการประเมินผลลัพธ์ รูปแบบการประเมินเชิงเศรษฐศาสตร์ประกอบด้วย การวิเคราะห์ผลตอบแทนจากการลงทุน (ROI) การวิเคราะห์ต้นทุนผลประโยชน์ (BCA) และการประเมินผลตอบแทนความหวัง (ROE) พบว่ารูปแบบการประเมินดังกล่าวสามารถนำมาใช้ในการประเมินการฝึกอบรมได้อย่างมีประสิทธิภาพ

Bledsoe and Graham (2005) ได้อภิปรายการใช้การประเมินพหุแนวคิด (multiple evaluation approaches) แทนการใช้วิธีการแบบผสม (รูปแบบเชิงคุณภาพและเชิงปริมาณ) ในการประเมินโครงการเพื่อตรวจสอบโครงการทางสังคมที่ให้บริการผู้ปกครองและเด็กอายุ 0-6 ปี ในการกำหนดแนวคิดการประเมินนั้นได้มีการใช้ทฤษฎีที่หลากหลาย ตามมุมมองการประเมินและองค์ประกอบที่อื่นๆ ของโครงการ โดยพิจารณาเลือกแนวคิดการประเมินตามองค์ประกอบต่อไปนี้ 1) ความน่าเชื่อถือทางวิทยาศาสตร์ มีการดำเนินงานที่เป็นระบบ (เช่น เราใช้ระเบียบวิธีพื้นฐานทางสังคมศาสตร์ แนวคิดและระเบียบวิธีของเราถูกสร้างจากเอกสารงานวิจัยทางวิชาการ) 2) ความถูกต้อง 3) ประโยชน์ต่อองค์กร (องค์กรยอมรับข้อเสนอแนะส่วนใหญ่) ทั้งนี้แต่ละแนวคิดที่นำมาใช้จะต้องสามารถนำไปปฏิบัติได้และประเมินโครงการได้อย่างเหมาะสม ซึ่งวัตถุประสงค์อย่างหนึ่งในการประเมินคือเพื่อให้ได้สารสนเทศทั้งในส่วนของการกระบวนการและผลลัพธ์ของโครงการ คณะผู้ประเมินได้เลือกใช้แนวคิดที่ประกอบด้วย empowerment, theory-driven, consumer-oriented, and inclusive evaluation approaches. แต่ละแนวคิดที่ได้เลือกมามีคำนิยามถึงบริบทที่หลากหลายขององค์กรและชุมชน และแนวคิดที่ 5 คือ use-focused evaluation (Patton, 2008) เพื่อระบุกิจกรรมหลังการประเมิน, และคณะผู้ประเมินต่อไป และคณะผู้ประเมินต่อไปได้ระบุพื้นฐานที่เป็นผลข้างเคียงของการใช้แนวคิดอื่น ๆ รวมกัน โดยได้อภิปรายวัตถุประสงค์ของแต่ละแนวคิดไว้ดังนี้

การประเมินเสริมพลัง (Empowerment evaluation approach) ช่วยเพิ่มการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียของโครงการ ระบุและนิยามความต้องการจำเป็นของตนเอง ซึ่งมีความสำคัญที่สุดต่อโครงการ ยังให้ความรู้สึกเป็นเจ้าของในการออกแบบโครงการ, ระเบียบวิธี, และการประเมิน ช่วยให้องค์กรมีความเข้าใจในการตัดสินใจในการประเมินโครงการได้ด้วยตนเอง (self-determination) ได้ และเป็นการพัฒนาความสามารถในการตัดสินใจด้วยตนเองขององค์กร

การประเมินโดยใช้ทฤษฎีเป็นฐาน (Theory-driven evaluation approach) เป็นการพัฒนาทฤษฎีโปรแกรมขององค์กรที่ชัดเจนเพื่อให้ผู้ประเมินสามารถยืนยันกลไกเชิงสาเหตุที่แท้จริงของกลยุทธ์โครงการ และเชื่อมโยงกับการเปลี่ยนแปลงของผู้เข้าร่วมโครงการ เพื่อวัดการเปลี่ยนแปลงของผู้เข้าร่วมที่เกิดขึ้นและ

ผลลัพธ์ของโครงการ ส่งเสริมให้องค์กรใช้สารสนเทศ, เอกสารงานวิจัย, และระเบียบวิธีที่จะสามารถมีการตัดสินใจที่ดี (ความเข้าใจ) ในความสัมพันธ์ระหว่างเหตุและผล และให้ข้อสรุปที่อิงตามวิทยาศาสตร์

การประเมินอิงผู้บริโภค (Consumer-based evaluation) เพื่อส่งเสริมให้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียให้ความสนใจกับความต้องการจำเป็นของผู้บริโภค, และชุมชน และส่งเสริมให้มีการพิจารณาความต้องการจำเป็นที่หลากหลาย สำหรับใช้ในการออกแบบกระบวนการและคำถามการประเมิน, กับความต้องการจำเป็นและความคิดเห็นของผู้รับบริการโครงการ

Inclusive approach เนื่องจากความต้องการออกแบบและดำเนินการประเมินให้มีความไวต่อการตอบสนองความต้องการและความแตกต่างทางวัฒนธรรมของชุมชนที่รับบริการ ซึ่งส่วนใหญ่เป็นชุมชนชาวผิวสี จึงใช้แนวคิดนี้เพื่อส่งเสริมให้องค์กรพิจารณาทุกและบริบททางวัฒนธรรมที่หลากหลายของชุมชน สนับสนุนมุมมองที่หลากหลายของผู้ปกครองและระบบการศึกษา และส่งเสริมการดำเนินโครงการที่อิงผู้บริโภคเป็นฐาน (consumer-based programming)

ความท้าทายของการใช้การประเมินพหุแนวคิด คือไม่สามารถที่จะรู้ล่วงหน้าได้ว่าถึงองค์ประกอบของแนวคิดใดที่จะทำงานกับแนวคิดอื่นๆได้ดีที่สุด และการสร้างพื้นฐานให้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียเข้าใจแนวคิดการประเมินดีเพียงพอที่จะสามารถดำเนินการได้

Powell, Stern, and Ardoin (2006) ได้เสนอกรอบแนวคิดเพื่อการพัฒนากระบวนการประเมินอย่างยั่งยืนภายในสำหรับองค์กรการศึกษาด้านสิ่งแวดล้อม ซึ่งสามารถประยุกต์ใช้กับองค์กรประเภทอื่นๆ ได้ ผู้เขียนได้พัฒนากรอบแนวคิดการประเมินอย่างยั่งยืน (SEF) ด้วยความตั้งใจในการสร้างระบบการประเมินที่สามารถบริหารจัดการด้วยตนเองโดยบุคลากรขององค์กรการศึกษาด้านสิ่งแวดล้อมด้วยความยั่งยืน องค์ประกอบหลักของกรอบแนวคิดนี้ประกอบด้วยแนวคิดการประเมินที่เน้นการนำผลไปใช้ประโยชน์ (Utilization- Focused Approach) ซึ่งได้ออกแบบมาให้เฉพาะเจาะจงกับความต้องการจำเป็นของผู้ใช้ผลการประเมิน, แนวคิดการประเมินแบบมีส่วนร่วม (participatory approach) เพื่อเสริมสร้างศักยภาพของผู้ใช้ผลการประเมินในแต่ละขั้นของกระบวนการออกแบบและการดำเนินงาน, แนวคิดการประเมินโดยใช้ทฤษฎีเป็นฐาน (theory-driven approach) การใช้โมเดลเชิงตรรกะและการให้คำปรึกษาที่เกี่ยวข้องกับวรรณกรรมเพื่อความชัดเจนของแนวคิด และแนวคิดการประเมินที่ใช้ผู้บริโภคเป็นฐาน (consumer-based approach) เพื่อตอบสนองความต้องการโดยตรงของผู้รับผลการประเมิน โดยมีกระบวนการประเมิน SEF เริ่มตั้งแต่ การประเมินเบื้องต้นและสัมภาษณ์ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย การสำรวจโครงการ การประชุมเชิงปฏิบัติการเพื่อกำหนดเป้าหมาย การสร้างโมเดลเชิงตรรกะ การเลือกวิธีการประเมิน ทบทวนเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง การพัฒนาเครื่องมือ การทดสอบนำร่องของระบบการประเมิน การปรับปรุงระบบ และการฝึกอบรมบุคลากร งานวิจัยนี้เป็นการศึกษารายกรณีจาก the Great Smoky Mountains Institute at Tremont (GSMIT) ที่ซึ่งผู้แต่งได้อำนวยความสะดวกในการพัฒนาระบบการประเมิน นอกจากนั้นการสร้างระบบที่มีความน่าเชื่อถือ, ดัดแปลงได้, และ

ยั่งยืน ผลลัพธ์ของการนำกรอบแนวคิดไปใช้คือการทำให้เป้าหมายขององค์กรชัดเจนขึ้น, บุคลากรขององค์กรมีความมุ่งมั่นเพิ่มขึ้น, การพัฒนาทางวิชาชีพ, และเป็นโอกาสใหม่สำหรับการจัดการที่สามารถปรับได้

กาญจนา คำยาดี (2555) ได้พัฒนารูปแบบการประเมินการฝึกอบรมข้าราชการทหารของกองทัพอากาศ โดยประยุกต์ใช้การประเมินพหุแนวคิด ซึ่งมีวัตถุประสงค์ คือ 1) เพื่อวิเคราะห์บริบทการประเมินการฝึกอบรมข้าราชการทหารของกองทัพอากาศ 2) เพื่อวิเคราะห์และกำหนดแนวคิดการประเมินการฝึกอบรมข้าราชการทหารของกองทัพอากาศ 3) เพื่อพัฒนาองค์ประกอบ ตัวบ่งชี้และรูปแบบการประเมินการฝึกอบรมข้าราชการทหารของกองทัพอากาศ 4) เพื่อทดลองใช้และประเมินรูปแบบการประเมินการฝึกอบรมข้าราชการทหารของกองทัพอากาศที่พัฒนาขึ้น แหล่งข้อมูลที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ เอกสารหลักสูตรการฝึกอบรม 78 ฉบับ เอกสารรายงานการฝึกอบรม 64 ฉบับ ผู้เกี่ยวข้องกับการฝึกอบรมจำนวน 279 คน ผู้ทรงคุณวุฒิด้านการประเมินการฝึกอบรมและการอบรม วิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณโดยใช้ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ส่วนข้อมูลเชิงคุณภาพใช้การวิเคราะห์เนื้อหา ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

1. บริบทการประเมินการฝึกอบรมข้าราชการทหารของกองทัพอากาศพบว่าหลักสูตรของสายวิทยาการเป็นหลักสูตรที่มีการดำเนินการอย่างต่อเนื่องเพื่อพัฒนาข้าราชการทหารให้มีความเชี่ยวชาญเฉพาะด้าน การประเมินการฝึกอบรมส่วนใหญ่ดำเนินการเมื่อสิ้นสุดการฝึกอบรม โดยมุ่งเน้นนำเสนอข้อมูลเกี่ยวกับจำนวนผู้เข้ารับการฝึกอบรม และผลสัมฤทธิ์การฝึกอบรม ส่วนการติดตามประเมินผลหลังการฝึกอบรมมีน้อย ผู้เกี่ยวข้องมีความต้องการใช้สารสนเทศจากการประเมินการฝึกอบรมที่ครอบคลุมทั้งวงจรการฝึกอบรมที่สะท้อนถึงความคุ้มค่า ประสิทธิภาพ และประสิทธิผลของการฝึกอบรม ปัญหาและอุปสรรคสำคัญในการประเมินการฝึกอบรม ได้แก่ ผู้รับผิดชอบยังขาดความรู้และประสบการณ์ในการประเมินการฝึกอบรม

2. แนวคิดการประเมินการฝึกอบรมของข้าราชการทหารของกองทัพอากาศอยู่บนพื้นฐานการประเมินพหุแนวคิด 6 กลุ่มแนวคิด ได้แก่ แนวคิดการประเมินอิงผลสัมฤทธิ์ แนวคิดการประเมินอิงเศรษฐศาสตร์ แนวคิดการประเมินอิงระบบ แนวคิดการประเมินอิงทฤษฎี แนวคิดการประเมินอิงผู้เกี่ยวข้อง และแนวคิดการประเมินอิงสภาพความเป็นจริง

3. องค์ประกอบของตัวบ่งชี้ในการประเมินการฝึกอบรม ประกอบด้วย 1) การประเมินก่อนการฝึกอบรม มี 4 องค์ประกอบ ครอบคลุม 8 ตัวบ่งชี้หลัก 67 ตัวบ่งชี้ย่อย 2) การประเมินระหว่างการฝึกอบรม มี 4 องค์ประกอบ ครอบคลุม 4 ตัวบ่งชี้หลัก 57 ตัวบ่งชี้ย่อย 3) การประเมินหลังการฝึกอบรม มี 7 องค์ประกอบ ครอบคลุม 12 ตัวบ่งชี้หลัก 59 ตัวบ่งชี้ย่อย โดยรูปแบบการประเมินการฝึกอบรมข้าราชการทหารของกองทัพอากาศประกอบด้วย 2 องค์ประกอบหลัก ได้แก่ ส่วนที่เป็นกรอบแนวคิดของรูปแบบและส่วนที่เป็นข้อความรู้และแนวปฏิบัติเกี่ยวกับการประเมินการฝึกอบรม ประกอบด้วย นิยามของการประเมินการฝึกอบรม เป้าหมายของการประเมินการฝึกอบรม วัตถุประสงค์ของการประเมิน

การฝึกอบรม ประเภทของการประเมินการฝึกอบรม บทบาทของการประเมินอบรม กระบวนการประเมิน การฝึกอบรม และสิ่งที่มุ่งประเมิน

4. การทดลองใช้และการประเมินรูปแบบการประเมินการฝึกอบรมที่พัฒนาขึ้น พบว่ารูปแบบ การประเมินนำไปทดลองใช้ได้ครบตามสถานการณ์ของการประเมิน คือ การประเมินก่อนการฝึกอบรม ระหว่างการฝึกอบรม และหลังการฝึกอบรมโดยใช้ผู้ทดลองใช้รูปแบบเห็นด้วยว่ารูปแบบการประเมิน 1) มีประโยชน์ต่อการประเมินการฝึกอบรม โดยใช้องค์ความรู้ที่จำเป็น 2) มีความเป็นไปได้โดยนำไปปฏิบัติ ได้จริง 3) มีความเหมาะสม โดยมุ่งเน้นประสิทธิผลในการประเมินการฝึกอบรม และ 4) มีความถูกต้องโดยใช้ ข้อมูลอย่างชัดเจนและเพียงพอ

บุญหนากร พรมภักดี and ประกฤติยา ทักชีโน (2558) ได้พัฒนาระบบประเมินผลการปฏิบัติงาน บุคลากรสังกัดกรมควบคุมโรค โดยการประยุกต์ใช้การประเมินพหุแนวคิด ซึ่งประกอบด้วยเทคนิค Balanced Scorecard การประเมินที่อิงวัตถุประสงค์เป็นหลัก การประเมินเสริมพลังอำนาจ และการประเมินแบบ 360 องศา ประชากรศึกษาคือ บุคลากรสังกัดสำนักงานป้องกันควบคุมโรค จำนวน 12 แห่ง ขั้นตอนการดำเนินงาน 4 ขั้นตอน ได้แก่ 1) วิเคราะห์บริบทและกำหนดแนวคิดการประเมินผล การปฏิบัติงาน 2) สร้างระบบประเมินผลการปฏิบัติงาน 3) ทดลองใช้ระบบประเมินผลการปฏิบัติงาน และ 4) ประเมินระบบประเมินผลการปฏิบัติงาน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลประกอบด้วย แบบสอบถาม แบบประเมินผลสัมฤทธิ์ แบบประเมินสมรรถนะ และแนวทางการสนทนากลุ่ม วิเคราะห์ ข้อมูลเชิงปริมาณด้วยสถิติพรรณนา เปรียบเทียบความแตกต่างผลการปฏิบัติงานระหว่างกลุ่มด้วยสถิติ Kruskal-Wallis Test และความสอดคล้องระหว่างกลุ่มรู้ชัดด้วยสถิติ Kendall's W Test และวิเคราะห์ เชิงเนื้อหา ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

1. บริบทของสภาพปัญหาการนำไปสู่การพัฒนาการระบบมี 4 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) ปัจจัยนำเข้า ประกอบด้วย วัตถุประสงค์การประเมิน บทบาทหน้าที่และความรับผิดชอบ สิ่งที่ต้องประเมิน วิธีและ เครื่องมือการประเมินบุคลากรที่เกี่ยวข้อง ระยะเวลาที่ทำการประเมินและการนำผลการประเมินไปใช้ 2) กระบวนการประกอบด้วย วางแผนเจรจาต่อรองตัวชี้วัดและค่าเป้าหมาย ตามแนวทางเทคนิค Balanced Scorecard และแนวทางการประเมินเสริมพลังอำนาจ การจัดทำตัวชี้วัดและค่าเป้าหมายตามแนวทาง การประเมินที่อิงวัตถุประสงค์เป็นหลัก และดำเนินการประเมินผลตามแนวทางการประเมินแบบ 360 องศา และแนวทางการประเมินเสริมพลังอำนาจ 3) ผลผลิตของระบบ ประกอบด้วย คะแนนที่ได้จากการประเมิน ผลการปฏิบัติงานบุคลากรความคิดเห็นความพึงพอใจ และ 4) การสะท้อนผลข้อมูลย้อนกลับ ประกอบด้วย การจัดทำแผนพัฒนารายบุคคล และจุดเด่น จุดด้อยของระบบ และการประเมินประสิทธิภาพของระบบ 4 มาตรฐาน ประกอบด้วย ด้านความถูกต้อง ด้านความเป็นไปได้ ด้านความเหมาะสม และด้านการใช้ ประโยชน์

2. การประเมินผลการปฏิบัติงานบุคลากร พบว่า ระบบสามารถจำแนกความแตกต่างของคะแนนผลการประเมินการปฏิบัติงานของบุคลากรระหว่างกลุ่มดีเด่น กลุ่มดีมาก และกลุ่มดี และระบบมีความสอดคล้องกับกลุ่มรู้ชัดอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และบุคลากรมีความพึงพอใจต่อระบบอยู่ในระดับมากขึ้นไปทุกด้าน

3. การสะท้อนกลับข้อมูล พบว่าผู้ประเมินและผู้รับประเมินมีการสื่อสารช่องว่างสมรรถนะ และการจัดทำแผนพัฒนารายบุคคล

4. ประสิทธิภาพของระบบ พบว่าระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับประสิทธิภาพของระบบอยู่ในระดับมากที่สุดทุกมาตรฐาน

ตอนที่ 4 กรอบแนวคิดในการวิจัย

จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนารูปแบบการประเมินหลักสูตรอาชีวศึกษาระดับปริญญาตรี โดยประยุกต์ใช้การประเมินพหุแนวคิด โดยสรุปประเด็นที่จะนำไปสู่การสร้างกรอบแนวคิดในการวิจัยได้ดังนี้

4.1 การเลือกแนวคิดทางการประเมิน

แนวคิดหรือรูปแบบการประเมิน ต่างมีปรัชญาการประเมิน หลักการ ความเชื่อและข้อดีและข้อจำกัดแตกต่างกันไป จากการสังเคราะห์เกณฑ์ในการเลือกใช้แนวคิดทางการประเมินสามารถพิจารณาได้ดังนี้ (ศิริชัย กาญจนวาสี, 2554; มาร์ต พัฒนาผล, 2558; Bledsoe & Graham, 2005; Hansen, 2005)

1.1 จุดมุ่งหมายของการประเมิน (The purpose of evaluation) นักประเมินจะต้องเข้าใจว่า เป้าหมายของการประเมินคืออะไร? ประเมินเพื่อให้ได้สารสนเทศที่เป็นประโยชน์ในการตัดสินใจของผู้เกี่ยวข้อง หรือประเมินเพื่อตัดสินคุณค่าของสิ่งนั้นด้วย

1.2 ลักษณะของสิ่งที่มุ่งประเมิน (Characteristics of evaluation) โดยแนวคิดการประเมินที่เลือกใช้ควรเป็นไปได้สามารถนำไปปฏิบัติได้จริงและสอดคล้องกับลักษณะที่มุ่งประเมิน ซึ่งทำให้การประเมินนั้นมีคุณค่า

1.3 ปัญหาที่ต้องการแก้ไขด้วยการประเมิน (The problem to be solved) แนวคิดการประเมินที่เลือกใช้ต้องมีความสอดคล้องกับประเด็นปัญหาของสิ่งที่ต้องการประเมิน เช่น ให้ผลการประเมินที่ตอบสนองความต้องการของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียและผู้รับบริการ หรือให้ข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์และเป็นที่ยอมรับขององค์กร

1.4 ควรใช้วิธีการใดในการเข้าถึงคุณค่าของสิ่งที่ประเมิน? วิธีการเชิงระบบหรือวิธีการเชิงธรรมชาติ ซึ่งนักประเมินและผู้ต้องการใช้สารสนเทศ จะต้องทำความเข้าใจร่วมกัน

4.2 วัตถุประสงค์ของการประเมินหลักสูตรอาชีวศึกษาระดับปริญญาตรี

หลักสูตรอาชีวศึกษาระดับปริญญาตรี เริ่มจัดการเรียนการสอนตั้งแต่ปี พ.ศ. 2556 จนถึงปัจจุบัน การดำเนินการใช้หลักสูตรได้ครบวงจรแล้ว และยังไม่มีมีการประเมินหลักสูตรอย่างเป็นทางการ ดังนั้น การประเมินหลักสูตรดังกล่าวจึงเป็นการประเมินผลสรุปรวมของหลักสูตรทั้งหมด (Summative Evaluation) หรือการประเมินหลังการใช้หลักสูตรครบวงจร (Pay-off Evaluation) คือการประเมินตั้งแต่ การวางแผนหลักสูตร การใช้หลักสูตร และผลผลิตของหลักสูตร โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อตรวจสอบว่า ผลการดำเนินการใช้หลักสูตรได้รับความสำเร็จตามวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่กำหนดไว้มากน้อยเพียงใด รวมทั้งติดตาม ตรวจสอบผลกระทบ (impact) ของการหลักสูตร เพื่อให้สารสนเทศในการตัดสินใจปรับปรุง พัฒนา หรือเปลี่ยนแปลงหลักสูตรหรือไม่ (มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช, 2545; ศิริชัย กาญจนวาสี, ม.ป.ป.; พิชิต ฤทธิ์จรูญ, 2558)

4.3 ลักษณะสำคัญของหลักสูตรอาชีวศึกษาระดับปริญญาตรี

3.1 อัตลักษณ์ของหลักสูตรเป็นหลักสูตรแบบฐานสมรรถนะ (Competency Based Curriculum) ที่สอดคล้องตามความต้องการของสถานประกอบการและยุทธศาสตร์ในการพัฒนาประเทศ

3.2 เน้นการเรียนการสอนแบบทวิภาคี โดยสถานศึกษาและสถานประกอบการร่วมกัน วางแผนการสอน การฝึกอาชีพ การนิเทศ การติดตามผลและการวัดประเมินผล ซึ่งเน้นการฝึกปฏิบัติ ตามฐานสมรรถนะวิชาชีพ

3.3 นักศึกษาจะต้องรับการประเมินมาตรฐานสมรรถนะวิชาชีพก่อนสำเร็จการศึกษา

4.4 แนวโน้มรูปแบบการประเมินหลักสูตรอาชีวศึกษาระดับปริญญาตรี

4.1 การประเมินหลักสูตรแต่ละรูปแบบมีทั้งข้อดีและข้อเสียแตกต่างกัน การยึดเพียง รูปแบบใดรูปแบบหนึ่งอาจให้สารสนเทศจากการประเมินที่ไม่ครอบคลุมบริบทของหลักสูตร ดังนั้น จึงควรบูรณาการรูปแบบการประเมินที่หลากหลาย เพื่อให้สอดคล้องกับบริบท การดำเนินการใช้หลักสูตร และความต้องการใช้สารสนเทศจากการประเมินหลักสูตร

4.2 การประเมินหลักสูตรอาชีวศึกษาระดับปริญญาตรีถือเป็นความรับผิดชอบร่วมกัน ระหว่างผู้เกี่ยวข้องในการจัดการหลักสูตรและสถานประกอบการ ซึ่งมีบทบาทสำคัญในการกำหนดรูปแบบ การประเมินหลักสูตร


4.3 รูปแบบการประเมินหลักสูตรนี้จะต้องเป็นไปตามมาตรฐานการประเมินที่กำหนด โดยคณะกรรมการร่วมในการกำหนดมาตรฐานการประเมิน (The Joint Committee on Standards for Educational Evaluation) ประกอบด้วย มาตรฐานด้านอรรถประโยชน์ (Utility Standards) มาตรฐานด้าน ความเป็นไปได้ (Feasibility Standards) มาตรฐานด้านความเหมาะสม (Propriety Standards) และ มาตรฐานด้านความถูกต้อง (Accuracy Standards) และมาตรฐานด้านความรับผิดชอบต่อ การประเมิน (Evaluation Accountability Standards)

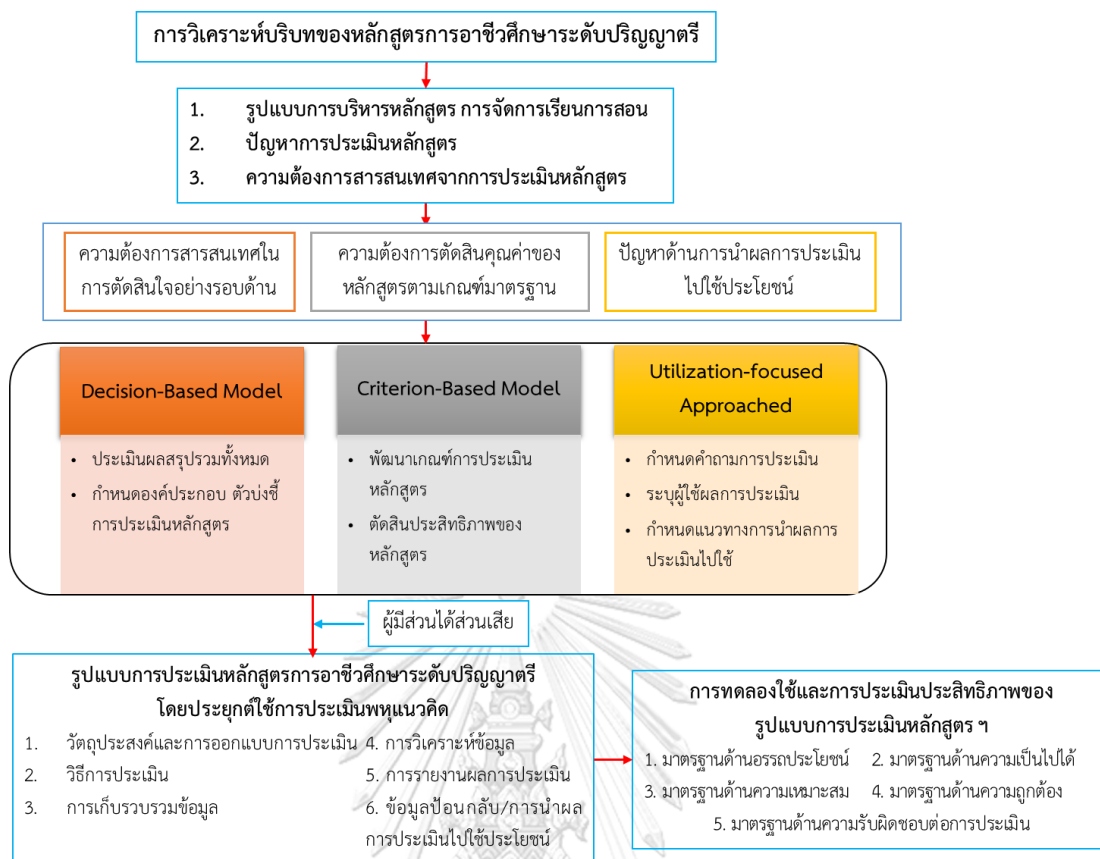
จากแนวคิดในการประเมินหลักสูตรทั้งหมดที่ได้นำเสนอ และประเด็นข้อสรุปดังกล่าว จึงนำไปสู่แนวคิดการประเมินที่ผู้วิจัยพิจารณานำมาใช้ในการประเมินหลักสูตรการอาชีวศึกษาระดับปริญญาตรี ดังตารางที่ 2.8

ตารางที่ 2.8 แนวคิดในการพัฒนารูปแบบการประเมินหลักสูตรการอาชีวศึกษาระดับปริญญาตรี โดยประยุกต์ใช้การประเมินพหุแนวคิด

แนวคิดการประเมิน	ลักษณะ/สภาพปัญหา การประเมินหลักสูตร การอาชีวศึกษาระดับปริญญาตรี	วัตถุประสงค์การเลือกใช้
1. แนวคิดการประเมินเชิงระบบ (Systematic evaluation approach)		
- การประเมินที่ยึดเกณฑ์หรือมาตรฐานเป็นหลัก (Criterion-Based Model); แนวคิดของ Stake (1967) และ Provus (1971)	- อัตลักษณ์ของหลักสูตรเป็นหลักสูตรฐานสมรรถนะที่สร้างจากองค์ความรู้วิชาชีพต่างๆที่เกี่ยวข้องและความต้องการสถานประกอบการ - ขาดตัวชี้วัดที่สอดคล้องกับอัตลักษณ์ของหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอนแบบทวิภาคี	เพื่อตัดสินคุณค่าของหลักสูตรตามเกณฑ์มาตรฐาน ที่กำหนดโดยองค์วิชาชีพ
- การประเมินที่ยึดความต้องการตัดสินใจเป็นหลัก (Decision-Based Model) ได้แก่ CIPP model และ CIPPIEST ของ Stufflebeam	- เป็นการประเมินผลสรุปรวมของหลักสูตรทั้งหมด ตั้งแต่การวางแผนหลักสูตร การใช้หลักสูตร และผลผลิตของหลักสูตร - การตัดสินคุณค่าของหลักสูตรควรเน้นการตีค่าของผลที่เกิดขึ้นทั้งหมด (actual outcomes) ของหลักสูตร - ขาดการประเมินหลักสูตรอย่างรอบด้าน	เพื่อเสนอสารสนเทศอย่างรอบด้านให้ผู้เกี่ยวข้องตัดสินใจในการปรับปรุง พัฒนาหลักสูตรต่อไป

ตารางที่ 2.8 แนวคิดในการพัฒนารูปแบบการประเมินหลักสูตรการอาชีวศึกษาระดับปริญญาตรี โดยประยุกต์ใช้การประเมินพหุแนวคิด (ต่อ)

แนวคิดการประเมิน	ลักษณะ/สภาพปัญหา การประเมินหลักสูตร การอาชีวศึกษาระดับปริญญาตรี	วัตถุประสงค์การเลือกใช้
2. แนวคิดการประเมินเชิงธรรมชาติ (Naturalistic evaluation approach)		
แนวคิดการประเมินที่เน้นการนำ ผลไปใช้ประโยชน์ (Utilization- focused approach)	<p>- ขาดการนำผลการประเมิน หลักสูตรไปใช้ในการปรับปรุง พัฒนาหลักสูตรอย่างจริงจัง</p> 	<ol style="list-style-type: none"> 1. เพื่อสร้างความตระหนักให้ ผู้เกี่ยวข้องและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย เห็นถึงความสำคัญในการประเมิน หลักสูตร 2. เพื่อร่วมกันกำหนดคำถามการ ประเมิน พัฒนารูปแบบการประเมิน และแนวทางการนำผลการประเมิน ไปใช้ 3. เพื่อสร้างศักยภาพทางการ ประเมินให้แก่ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุก ฝ่าย 4. เพื่อให้ผู้ใช้ผลการประเมินได้รับ สารสนเทศที่ตอบสนองตามความ ต้องการ

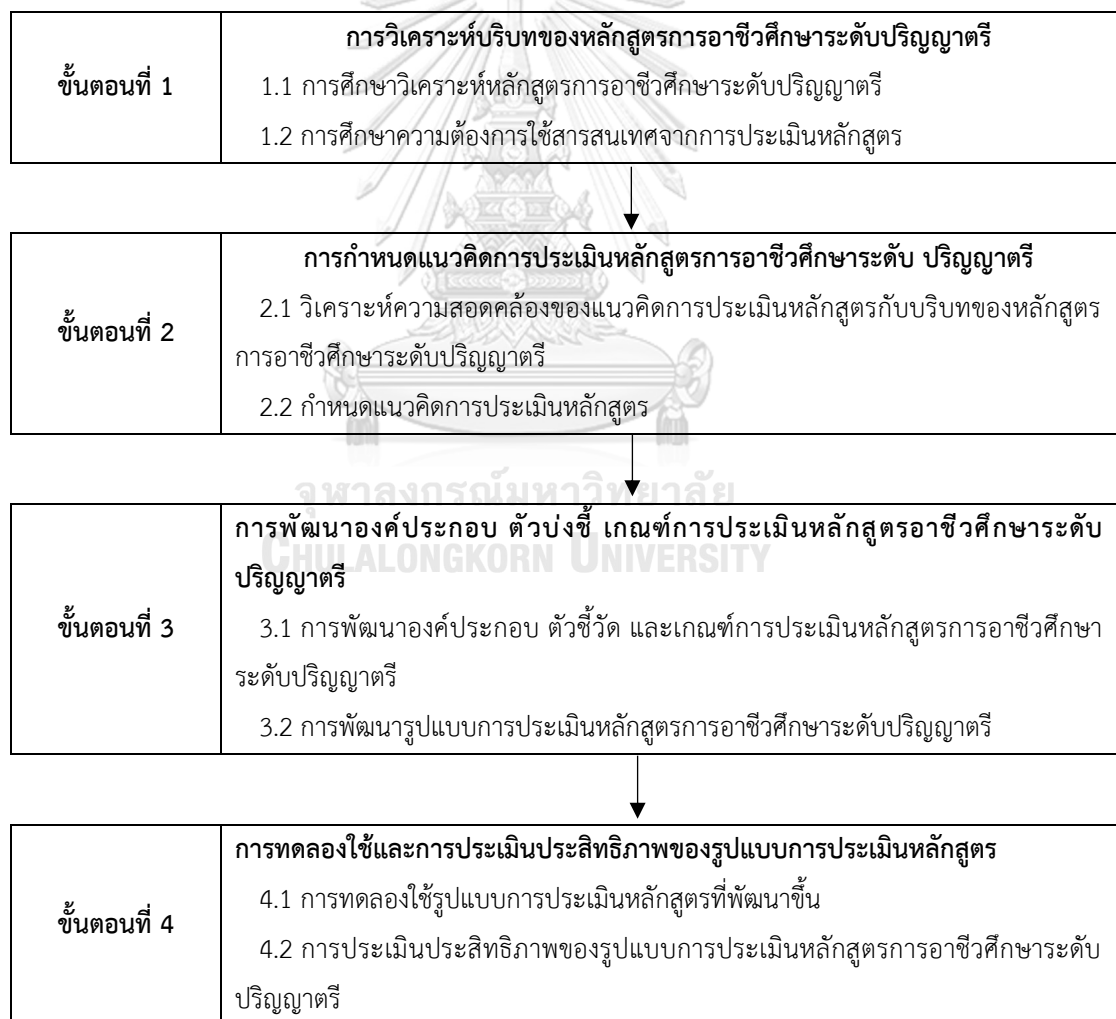


ภาพที่ 2.5 กรอบแนวคิดในการพัฒนารูปแบบการประเมินหลักสูตรการอาชีวศึกษาระดับปริญญาตรี โดยประยุกต์ใช้การประเมินพหุแนวคิด

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์คือ 1. เพื่อพัฒนารูปแบบการประเมินหลักสูตรอาชีวศึกษาระดับปริญญาตรี โดยประยุกต์ใช้การประเมินพหุแนวคิด (Multiple Evaluation Approaches) ซึ่งมีวัตถุประสงค์เฉพาะดังนี้ 1.1 เพื่อวิเคราะห์บริบทการประเมินหลักสูตรอาชีวศึกษาระดับปริญญาตรี 1.2 กำหนดแนวคิดการประเมินหลักสูตรอาชีวศึกษาระดับปริญญาตรี 1.3 เพื่อพัฒนาองค์ประกอบ ตัวบ่งชี้ และเกณฑ์การประเมินหลักสูตรอาชีวศึกษาระดับปริญญาตรี และ 2. เพื่อทดลองใช้และประเมินประสิทธิภาพของรูปแบบการประเมินหลักสูตรอาชีวศึกษาระดับปริญญาตรีที่พัฒนาขึ้น ในหลักสูตรประเภทวิชาอุตสาหกรรมและประเภทวิชาบริหารธุรกิจ โดยแบ่งการดำเนินการวิจัยออกเป็น 4 ขั้นตอน ดังภาพที่ 3.1



ภาพที่ 3.1 ขั้นตอนการดำเนินการวิจัย

ขั้นตอนที่ 1 การวิเคราะห์บริบทของหลักสูตรการอาชีวศึกษาระดับปริญญาตรี

ในการวิเคราะห์บริบทของหลักสูตรการอาชีวศึกษาระดับปริญญาตรี ผู้วิจัยแบ่งออกเป็น 2 ประเด็นคือ

1.1 การวิเคราะห์การดำเนินการใช้หลักสูตร และปัญหาการประเมินหลักสูตรการอาชีวศึกษาระดับปริญญาตรี เพื่อให้ได้ข้อเท็จจริงเกี่ยวกับสิ่งที่มุ่งประเมินอย่างรอบด้าน

1.2 การศึกษาความต้องการใช้สารสนเทศจากการประเมินหลักสูตร เพื่อศึกษาความต้องการและแนวทางการนำผลการประเมินหลักสูตรไปใช้

แหล่งข้อมูลและผู้ให้ข้อมูลหลัก (Key Informants) ประกอบด้วย

1. แหล่งข้อมูลประเภทเอกสาร ได้แก่ เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการจัดหลักสูตรการอาชีวศึกษาระดับปริญญาตรี เช่น กฎกระทรวงการรวมสถานศึกษาอาชีวศึกษาเพื่อจัดตั้งสถาบันการอาชีวศึกษา, กฎกระทรวงการรวมสถานศึกษาอาชีวศึกษาเพื่อจัดตั้งสถาบันการอาชีวศึกษาเกษตร, ประกาศกระทรวงศึกษาธิการเรื่องกรอบมาตรฐานคุณวุฒิอาชีวศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2556, ประกาศกระทรวงศึกษาธิการเรื่องมาตรฐานคุณวุฒิอาชีวศึกษาระดับปริญญาตรีสายเทคโนโลยีหรือสายปฏิบัติการ พ.ศ.2556, ประกาศกระทรวงศึกษาธิการเรื่องกรอบคุณวุฒิการศึกษาวิชาชีพระดับปริญญาตรีสายเทคโนโลยีหรือสายปฏิบัติการ พ.ศ.2556, คู่มือประกันคุณภาพการศึกษาภายใน ระดับอุดมศึกษา พ.ศ. 2557, ประกาศสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา เรื่องวิธีการปฏิบัติในการบริหารหลักสูตรระดับปริญญาตรีสายเทคโนโลยีหรือสายปฏิบัติการ, ประกาศสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา เรื่องหลักเกณฑ์และวิธีการในการตรวจสอบรายละเอียดของหลักสูตรและประเมินความพร้อมและศักยภาพของสถาบัน (2560), เอกสารรายละเอียดหลักสูตรจำนวน 11 สาขาวิชา ได้แก่ หลักสูตรเทคโนโลยีบัณฑิตสาขาวิชาการบัญชี (ต่อเนื่อง) (หลักสูตรใหม่ พ.ศ. 2558), หลักสูตรเทคโนโลยีบัณฑิตสาขาวิชาช่างทองหลวง (ต่อเนื่อง) (หลักสูตรใหม่ พ.ศ. 2556), หลักสูตรเทคโนโลยีบัณฑิตสาขาวิชาเทคโนโลยีแม่พิมพ์ (ต่อเนื่อง) (หลักสูตรใหม่ พ.ศ. 2559), หลักสูตรเทคโนโลยีบัณฑิตสาขาวิชาเทคโนโลยีไฟฟ้า (ต่อเนื่อง) (หลักสูตรใหม่ พ.ศ. 2558), หลักสูตรเทคโนโลยีบัณฑิตสาขาวิชาเทคโนโลยีการก่อสร้าง (ต่อเนื่อง) (หลักสูตรใหม่ พ.ศ. 2557), หลักสูตรเทคโนโลยีบัณฑิตสาขาวิชาเทคโนโลยีเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ (ต่อเนื่อง) (หลักสูตรใหม่ พ.ศ. 2558), หลักสูตรเทคโนโลยีบัณฑิตสาขาวิชาเทคโนโลยีสารสนเทศ (ต่อเนื่อง) (หลักสูตรใหม่ พ.ศ. 2557), หลักสูตรเทคโนโลยีบัณฑิตสาขาวิชาเทคโนโลยียานยนต์ (ต่อเนื่อง) (หลักสูตรใหม่ พ.ศ. 2557), และหลักสูตรเทคโนโลยีบัณฑิตสาขาวิชาการตลาด(ต่อเนื่อง) (หลักสูตรใหม่ พ.ศ. 2557), หลักสูตรเทคโนโลยีบัณฑิตสาขาวิชาเทคโนโลยีอิเล็กทรอนิกส์ (ต่อเนื่อง)

(หลักสูตรใหม่ พ.ศ. 2556), หลักสูตรเทคโนโลยีบัณฑิตสาขาวิชาคอมพิวเตอร์ธุรกิจ (ต่อเนื่อง) (หลักสูตรใหม่ พ.ศ. 2557)

2. แหล่งข้อมูลประเภทบุคคล ได้แก่ ผู้เกี่ยวข้องในการจัดการหลักสูตรอาชีวศึกษาระดับปริญญาตรีสายเทคโนโลยีหรือปฏิบัติการ ซึ่งได้จากการเลือกแบบเจาะจง (purposive selection) ประกอบด้วย กลุ่มผู้รับผิดชอบระดับนโยบาย จำนวน 3 ท่าน และกลุ่มผู้รับผิดชอบระดับสถาบัน ระดับสถานศึกษา และระดับสถานประกอบการ ครอบคลุม 8 ประเภทวิชาตามกรอบคุณวุฒิการศึกษาวิชาชีพ ระดับปริญญาตรีสายเทคโนโลยีหรือสายปฏิบัติการ พ.ศ. 2556 โดยเลือกหลักสูตรในแต่ละประเภทวิชาที่มีจำนวนนักศึกษาเป็นไปตามเกณฑ์การเปิดหลักสูตรระดับปริญญาตรีของสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ใน 5 ภูมิภาค รวมทั้งสิ้น 26 คน ดังแสดงในตารางที่ 3.1 -3.2

ตารางที่ 3.1 สถานศึกษาที่ได้เก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับบริบทและการดำเนินการจัดการหลักสูตรอาชีวศึกษาระดับปริญญาตรี แบ่งตามภูมิภาค

ภูมิภาค	สถาบัน	วิทยาลัย/ หลักสูตร	ประเภทวิชา/ สาขาวิชา
กรุงเทพฯ และตะวันออก	สถาบันการอาชีวศึกษา	วิทยาลัยกาญจนาภิเษกช่าง	ศิลปกรรม/ ช่างทองหลวง
	กรุงเทพมหานคร	ทองหลวง	
		วิทยาลัยพัฒนการเชตุน	บริหารธุรกิจ/ บัญชี
		วิทยาลัยอาชีวศึกษาเสาวภา	คหกรรม/ เทคโนโลยีอาหารและโภชนาการ
กลาง	สถาบันการอาชีวศึกษา	วิทยาลัยเทคนิคสมุทรสาคร	เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร/
	ภาคกลาง 5		เทคโนโลยีสารสนเทศ
		วิทยาลัยเทคนิค	อุตสาหกรรม/
เหนือ	สถาบันการอาชีวศึกษา	วิทยาลัยเกษตรและ	เกษตรกรรม/
	ภาคเหนือ 1	เทคโนโลยีเชียงใหม่	เทคโนโลยีการผลิตสัตว์
ใต้	สถาบันการอาชีวศึกษาภาคใต้ 2	วิทยาลัยอาชีวศึกษาภูเก็ต	การท่องเที่ยว/ การโรงแรม
ตะวันออก	สถาบันการอาชีวศึกษาเกษตร	วิทยาลัยเกษตรและ	ประมง/
	ภาคตะวันออกเฉิยเหนือ	เทคโนโลยีอุดรธานี	เทคโนโลยีเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ

ตารางที่ 3.2 จำนวนผู้ทรงคุณวุฒิที่ให้ข้อมูลเกี่ยวกับเกี่ยวกับบริบทและการดำเนินการจัดการหลักสูตรอาชีวศึกษาระดับปริญญาตรี

หน่วยงาน	จำนวน (คน)
1. ระดับนโยบาย	
1. ผู้อำนวยการสำนักมาตรฐานการอาชีวศึกษาและวิชาชีพ	1
2. ผู้อำนวยการศูนย์ประสานงานสถาบันการอาชีวศึกษา	1
3. ผู้อำนวยการศูนย์อาชีวศึกษาทวิภาคี	1
2. ระดับสถาบัน	
- ผู้อำนวยการสถาบันการอาชีวศึกษา	5
3. ระดับสถานศึกษา	
- ผู้อำนวยการวิทยาลัย หรือผู้แทน	5
- หัวหน้าสาขาวิชาและอาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตร	9
4. ระดับสถานประกอบการ	
- อาจารย์ในสถานประกอบการ	4
รวม	26

เครื่องมือและขั้นตอนในการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยสร้างเครื่องมือวิจัย เพื่อวิเคราะห์หลักสูตรและการดำเนินการจัดการหลักสูตรอาชีวศึกษาระดับปริญญาตรี และความต้องการสารสนเทศจากการประเมินโดยการนำกรอบแนวคิดจากการศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับหลักสูตรการอาชีวศึกษาระดับปริญญาตรี และแนวคิดการประเมินหลักสูตร นำมาสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลทั้งสิ้น จำนวน 2 ชุด ประกอบด้วย

1. แบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง (Semi-Structured Interview)

2. แบบรายการวิเคราะห์หลักสูตร

ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือ มีรายละเอียดดังนี้

1. ศึกษาหลักการ แนวคิดต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับหลักสูตรการอาชีวศึกษาระดับปริญญาตรี และแนวคิดการประเมินหลักสูตร

2. กำหนดคำถามการสัมภาษณ์และประเด็นการวิเคราะห์หลักสูตร โดยให้ครอบคลุมตามกรอบการวิเคราะห์หลักสูตรทั้ง 8 ประเด็น ของ พิชิต ฤทธิ์จรูญ (2558) ประกอบด้วย 8 ประเด็นดังนี้

1. ความเป็นมาของหลักสูตร
2. รูปแบบของหลักสูตร
3. ปรัชญาและวัตถุประสงค์ของหลักสูตร
4. โครงสร้างของหลักสูตร
5. ทรัพยากรที่ใช้ในหลักสูตร
6. รูปแบบ วิธีการบริหารหลักสูตรและการจัดการ

เรียนการสอน 7. ความต้องการใช้ผลการประเมินหลักสูตร 8. การกำหนดตัวบ่งชี้และเกณฑ์การประเมินหลักสูตร

3. ผู้วิจัยสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลตามกรอบการวิเคราะห์หลักสูตรทั้ง 8 ประเด็นตั้งแต่ต้น และได้ผ่านการพิจารณาจากอาจารย์ที่ปรึกษาทั้งสองท่าน

4. ปรับปรุงข้อคำถามตามคำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษาในด้านของภาษา และประเด็นคำถามให้มีความสอดคล้องตามกรอบการวิเคราะห์หลักสูตร

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้

1. การสังเคราะห์เอกสาร โดยการคัดเลือกเอกสารที่เกี่ยวข้องกับหลักสูตรการอาชีวศึกษาระดับปริญญาตรี และสังเคราะห์ตามกรอบการประเมินหลักสูตรที่กำหนด

2. การสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง มีรายละเอียดดังนี้

2.1 ศึกษาเอกสารเกี่ยวกับรายละเอียดของหน่วยงาน โครงสร้างองค์กรในการบริหารจัดการหลักสูตรการอาชีวศึกษาระดับปริญญาตรี และสถาบันสถานศึกษาที่มีการเปิดทำการสอนในหลักสูตรระดับปริญญาตรีติดต่อประสานไปยังหน่วยงานต้นสังกัด

2.2 ติดต่อ ประสานไปยังหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งระดับนโยบายภายในสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ระดับสถาบัน และระดับวิทยาลัย โดยการประสานงานทางโทรศัพท์ และจดหมายขอเก็บรวบรวมข้อมูลจากคณะครุศาสตร์

2.3 ดำเนินการนัดหมาย วัน เวลา สถานที่ และวิธีการในการสัมภาษณ์กับผู้ให้ข้อมูล

2.4 ดำเนินการสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง โดยใช้วิธีการสัมภาษณ์แบบเผชิญหน้า (Face to face interview) และวิธีการสัมภาษณ์ทางโทรศัพท์

ตารางที่ 3.3 แหล่งข้อมูลและวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลแยกตามประเด็นการศึกษา

ประเด็นการวิเคราะห์หลักสูตร	แหล่งข้อมูล	วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล
1. ความเป็นมาของหลักสูตร	ผู้ทรงคุณวุฒิระดับนโยบาย ระดับสถาบัน ระดับสถานศึกษา	การสัมภาษณ์
2. รูปแบบของหลักสูตร	- เอกสารมาตรฐานคุณวุฒิอาชีวศึกษาระดับปริญญาตรี สายเทคโนโลยีหรือสายปฏิบัติการ พ.ศ. 2556 - เอกสารหลักสูตรเทคโนโลยีบัณฑิต (ต่อเนื่อง) 8 ประเภทวิชา	การศึกษาเอกสาร

ตารางที่ 3.3 แหล่งข้อมูลและวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลแยกตามประเด็นการศึกษา (ต่อ)

ประเด็นการวิเคราะห์หลักสูตร	แหล่งข้อมูล	การเก็บรวบรวมข้อมูล
3. ปรัชญาและวัตถุประสงค์ของหลักสูตร	<ul style="list-style-type: none"> - เอกสารเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับปริญญาตรี พ.ศ. 2548 - เอกสารมาตรฐานคุณวุฒิอาชีวศึกษาระดับปริญญาตรี สายเทคโนโลยีหรือสายปฏิบัติการ พ.ศ. 2556 - เอกสารหลักสูตรเทคโนโลยีบัณฑิต (ต่อเนื่อง) 8 ประเภทวิชา 	การศึกษาเอกสาร
4. โครงสร้างของหลักสูตร	<ul style="list-style-type: none"> - เอกสารเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับปริญญาตรี พ.ศ. 2548 - เอกสารมาตรฐานคุณวุฒิอาชีวศึกษาระดับปริญญาตรี สายเทคโนโลยีหรือสายปฏิบัติการ พ.ศ. 2556 - เอกสารหลักสูตรเทคโนโลยีบัณฑิต (ต่อเนื่อง) 8 ประเภทวิชา 	การศึกษาเอกสาร
5. ทรัพยากรที่ใช้ในหลักสูตร	<ul style="list-style-type: none"> - เอกสารหลักสูตรเทคโนโลยีบัณฑิต (ต่อเนื่อง) 8 ประเภทวิชา - ผู้ทรงคุณวุฒิระดับสถานศึกษา 	<ul style="list-style-type: none"> - การศึกษาเอกสาร - การสัมภาษณ์
6. รูปแบบ วิธีการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน	<ul style="list-style-type: none"> - เอกสารวิธีการปฏิบัติในการบริหารหลักสูตรระดับปริญญาตรีสายเทคโนโลยีหรือสายปฏิบัติการ - เอกสารหลักสูตรเทคโนโลยีบัณฑิต (ต่อเนื่อง) 8 ประเภทวิชา - ผู้ทรงคุณวุฒิระดับนโยบาย ระดับสถาบัน ระดับสถานศึกษา ระดับสถานประกอบการ 	<ul style="list-style-type: none"> - การศึกษาเอกสาร - การสัมภาษณ์
7. ความต้องการใช้ผล การประเมินหลักสูตร	<ul style="list-style-type: none"> - เอกสารหลักสูตรเทคโนโลยีบัณฑิต (ต่อเนื่อง) 8 ประเภทวิชา - ผู้ทรงคุณวุฒิระดับนโยบาย ระดับสถาบัน ระดับสถานศึกษา ระดับสถานประกอบการ 	<ul style="list-style-type: none"> - การศึกษาเอกสาร - การสัมภาษณ์
8. การกำหนดตัวบ่งชี้ และ เกณฑ์การประเมินหลักสูตร	<ul style="list-style-type: none"> - เอกสารและวิธีการในการตรวจสอบรายละเอียดของหลักสูตรและประเมินความพร้อมและศักยภาพของสถาบัน - เอกสารรายละเอียดของหลักสูตร (คอต. 1) 8 หลักสูตร 	การศึกษาเอกสาร

การวิเคราะห์ข้อมูล

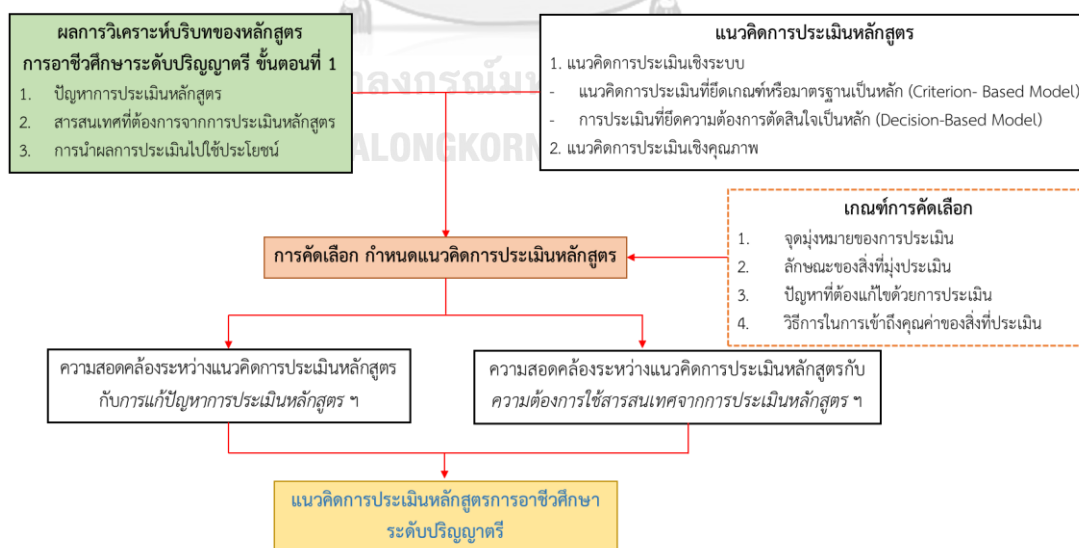
ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลการศึกษาริบทของหลักสูตรการอาชีวศึกษาระดับปริญญาตรี โดยใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (Content analysis)

ขั้นตอนที่ 2 การกำหนดแนวคิดการประเมินหลักสูตรการอาชีวศึกษาระดับปริญญาตรี

ในการกำหนดแนวคิดการประเมินหลักสูตรการอาชีวศึกษาระดับปริญญาตรี ผู้วิจัยได้ใช้ผลการวิเคราะห์หลักสูตรและการประเมินความต้องการจำเป็นในการใช้สารสนเทศจากการประเมินหลักสูตรในขั้นตอนที่ 1 เป็นแนวทางในการกำหนดแนวคิดที่ใช้ในการประเมินหลักสูตรการอาชีวศึกษาระดับปริญญาตรี โดยได้ดำเนินการดังนี้

1. กำหนดประเด็นในการพิจารณาคัดเลือกแนวคิดการประเมิน กรอบแนวทางในการศึกษาเกี่ยวกับแนวคิด ทฤษฎีการประเมินหลักสูตร

2. พิจารณาสังเคราะห์แนวคิดการประเมินหลักสูตรที่สอดคล้องกับผลการวิเคราะห์หลักสูตรและการประเมินความต้องการในการใช้สารสนเทศจากการประเมินหลักสูตร นำมากำหนดแนวคิดของรูปแบบการประเมินหลักสูตรการอาชีวศึกษาระดับปริญญาตรี โดยผู้วิจัยแบ่งแนวคิดการประเมินหลักสูตรที่นำมาประยุกต์ใช้เป็น 2 ประเภท คือ 1. แนวคิดการประเมินเชิงระบบ ได้แก่แนวคิดการประเมินที่ยึดเกณฑ์หรือมาตรฐานเป็นหลัก (Criterion- Based Model) และการประเมินที่ยึดความต้องการตัดสินใจเป็นหลัก (Decision-Based Model) และ 2. แนวคิดการประเมินเชิงคุณภาพ สำหรับใช้เป็นแนวทางในการออกแบบวิธีการประเมิน สังเคราะห์องค์ประกอบ ตัวบ่งชี้การประเมินหลักสูตร ดังแสดงในภาพที่ 3.1



ภาพที่ 3.2 การกำหนดแนวคิดการประเมินหลักสูตรการอาชีวศึกษาระดับปริญญาตรี

แหล่งข้อมูลที่สำคัญ ประกอบด้วย

เอกสาร ตำรา บทความ และงานวิจัยต่างๆที่เกี่ยวกับการประเมินหลักสูตร การประเมินโครงการ การศึกษา การพัฒนารูปแบบการประเมินหลักสูตรในระดับปริญญาตรี หรืออาชีวศึกษา เป็นต้น

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยสร้างเครื่องมือวิจัย เพื่อกำหนดแนวคิดการประเมินหลักสูตรการอาชีวศึกษาระดับปริญญาตรี ประกอบด้วยเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ทั้งสิ้น จำนวน 2 ชุด ประกอบด้วย

1. แบบวิเคราะห์ความสอดคล้องระหว่างแนวคิดการประเมินหลักสูตรกับการแก้ปัญหา การประเมินหลักสูตรการอาชีวศึกษาระดับปริญญาตรี เป็นแบบตรวจสอบรายการ
2. แบบวิเคราะห์ความสอดคล้องระหว่างแนวคิดการประเมินหลักสูตรกับความต้องการใช้สารสนเทศจากการประเมินหลักสูตรการอาชีวศึกษาระดับปริญญาตรี เป็นแบบตรวจสอบรายการ

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้

1. คัดเลือกเอกสารที่เกี่ยวข้องกับแนวคิด ทฤษฎีการประเมินหลักสูตร
2. วิเคราะห์ความสอดคล้องระหว่างแนวคิดการประเมินหลักสูตรกับผลการศึกษาริบทของหลักสูตรการอาชีวศึกษาระดับปริญญาตรี ในตอนที่ 1
3. คัดเลือก กำหนดแนวคิดการประเมินโดยใช้เกณฑ์การเลือกแนวคิดการประเมิน (Hansen & Vedung, 2005; มารุต พัฒนาผล, 2558; ศิริชัย กาญจนวาสี, 2554) ประกอบด้วยเกณฑ์การคัดเลือก 4 ข้อ ได้แก่ 1. จุดมุ่งหมายของการประเมิน (The purpose of evaluation) 2. ลักษณะของสิ่งที่มุ่งประเมิน (Characteristics of evaluation) 3. ปัญหาที่ต้องแก้ไขด้วยการประเมิน (The problem to be solved)
4. วิธีการในการเข้าถึงคุณค่าของสิ่งที่ประเมิน

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (Content analysis)

ขั้นตอนที่ 3 การพัฒนาองค์ประกอบ ตัวบ่งชี้ เกณฑ์และรูปแบบการประเมินหลักสูตรการอาชีวศึกษาระดับปริญญาตรี

การพัฒนาองค์ประกอบ ตัวบ่งชี้ เกณฑ์และรูปแบบในการประเมินหลักสูตรการอาชีวศึกษาระดับปริญญาตรี ซึ่งนำแนวคิดการประเมินหลักสูตรที่ได้พัฒนาในขั้นตอนที่ 2 มาเป็นกรอบในการดำเนินงาน โดยแบ่งเป็น 2 ขั้นตอนย่อยดังนี้

3.1 การพัฒนาองค์ประกอบ ตัวบ่งชี้ และเกณฑ์การประเมินหลักสูตรการอาชีวศึกษาระดับปริญญาตรี

การพัฒนาองค์ประกอบ ตัวบ่งชี้การประเมินหลักสูตรการอาชีวศึกษาระดับปริญญาตรี ผู้วิจัยได้ดำเนินการ 2 ขั้นตอน ได้แก่ 1) การสังเคราะห์องค์ประกอบ ตัวบ่งชี้และเกณฑ์การประเมินหลักสูตรการอาชีวศึกษาระดับปริญญาตรีจากทฤษฎี แนวคิดการประเมินหลักสูตร และเอกสาร บทความ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับ หลักสูตร การประเมินหลักสูตรในระดับปริญญาตรี และอาชีวศึกษา และ 2) การตรวจสอบความสอดคล้องขององค์ประกอบ ตัวบ่งชี้การประเมินหลักสูตรการอาชีวศึกษาระดับปริญญาตรี โดยมีรายละเอียดดังนี้

แหล่งข้อมูลที่สำคัญ ประกอบด้วย

1. แหล่งข้อมูลประเภทเอกสาร เพื่อสังเคราะห์องค์ประกอบ ตัวบ่งชี้ และเกณฑ์การประเมินได้แก่
 - 1.1 เอกสาร ตำรา บทความ และงานวิจัยต่างๆที่เกี่ยวกับการประเมินหลักสูตรการประเมินโครงการ
 - 1.2 เอกสาร บทความ และงานวิจัยต่างๆที่เกี่ยวกับการประเมินหลักสูตรในระดับปริญญาตรี หรืออาชีวศึกษา เป็นต้น
2. แหล่งข้อมูลประเภทบุคคล เพื่อตรวจสอบความสอดคล้องขององค์ประกอบ ตัวบ่งชี้ และเกณฑ์การประเมินหลักสูตรการอาชีวศึกษาระดับปริญญาตรี ประกอบด้วย ผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 9 คน โดยมีความเชี่ยวชาญแบ่งเป็น 3 ด้าน ได้แก่
 - 2.1 ผู้ทรงคุณวุฒิด้านการวัดและประเมินผลการศึกษา โดยเป็นผู้ที่มีคุณวุฒิระดับปริญญาเอกสาขาการวัดและประเมินผลหรือสาขาที่เกี่ยวข้อง มีผลงานทางวิชาการเป็นที่ประจักษ์ จำนวน 3 คน
 - 2.2 ผู้ทรงคุณวุฒิด้านหลักสูตรและการสอน โดยเป็นผู้ที่มีคุณวุฒิระดับปริญญาเอกสาขาหลักสูตรและการสอน หรือสาขาที่เกี่ยวข้อง และมีผลงานทางวิชาการเป็นที่ประจักษ์ จำนวน 3 คน
 - 2.3 ผู้ทรงคุณวุฒิด้านหลักสูตรการอาชีวศึกษาระดับปริญญาตรี โดยเป็นผู้ที่มีคุณวุฒิตั้งแต่ระดับปริญญาโทขึ้นไป มีตำแหน่งหรือประสบการณ์ที่เกี่ยวข้องกับหลักสูตรอาชีวศึกษาระดับปริญญาตรี จำนวน 3 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือวิจัย เพื่อพัฒนาองค์ประกอบ ตัวบ่งชี้ และเกณฑ์การประเมินหลักสูตรการอาชีวศึกษาระดับปริญญาตรี ประกอบด้วยเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ทั้งสิ้น จำนวน 2 ชุด ประกอบด้วย

1. แบบบันทึก เพื่อการสังเคราะห์องค์ประกอบ ตัวบ่งชี้ และเกณฑ์การประเมินหลักสูตรการอาชีวศึกษาระดับปริญญาตรี เป็นแบบตรวจสอบรายการ

2. แบบประเมินความสอดคล้องขององค์ประกอบ ตัวบ่งชี้การประเมินหลักสูตรการอาชีวศึกษาระดับปริญญาตรี โดยมีเกณฑ์การให้คะแนน ดังนี้

ให้คะแนน +1 เมื่อผู้ทรงคุณวุฒิแน่ใจว่า องค์ประกอบ ตัวบ่งชี้มีความสอดคล้องกับประเด็นการประเมินหลักสูตร

ให้คะแนน 0 เมื่อผู้ทรงคุณวุฒิไม่แน่ใจว่า องค์ประกอบ ตัวบ่งชี้มีความสอดคล้องกับประเด็นการประเมินหลักสูตร

ให้คะแนน -1 เมื่อผู้ทรงคุณวุฒิแน่ใจว่า องค์ประกอบ ตัวบ่งชี้ไม่มีความสอดคล้องกับประเด็นการประเมินหลักสูตร

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล แบ่งเป็น 2 ขั้นตอนดังนี้

1. การสังเคราะห์องค์ประกอบ และตัวบ่งชี้การประเมินหลักสูตรการอาชีวศึกษาระดับปริญญาตรี โดยได้ดำเนินการดังนี้

1.1 ศึกษาเอกสาร ตำรา บทความ และงานวิจัยต่างๆที่เกี่ยวกับการประเมินหลักสูตร การประเมินโครงการ และเอกสาร บทความ และงานวิจัยต่างๆที่เกี่ยวกับการประเมินหลักสูตรในระดับปริญญาตรี หรืออาชีวศึกษา

1.2 สังเคราะห์องค์ประกอบ ตัวบ่งชี้ และเกณฑ์การประเมินหลักสูตรการอาชีวศึกษาระดับปริญญาตรี

2. การตรวจสอบความสอดคล้องขององค์ประกอบ ตัวบ่งชี้การประเมินหลักสูตรการอาชีวศึกษาระดับปริญญาตรี โดยได้ดำเนินการดังนี้

2.1 ติดต่อประสานงานกับผู้ทรงคุณวุฒิ ซึ่งเป็นอาจารย์มหาวิทยาลัย และอาจารย์สถาบันการอาชีวศึกษาเพื่อติดต่อขอความอนุเคราะห์เป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบความสอดคล้องขององค์ประกอบ ตัวบ่งชี้การประเมินหลักสูตรการอาชีวศึกษาระดับปริญญาตรี

2.2 ผู้วิจัยส่งหนังสือขอความอนุเคราะห์เป็นผู้ทรงคุณวุฒิ และเครื่องมือวิจัยให้แก่ผู้ทรงคุณวุฒิด้วยตนเอง และทางไปรษณีย์

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลแบ่งเป็น 2 ส่วนได้แก่

1. การสังเคราะห์องค์ประกอบ ตัวบ่งชี้ และประเด็นการประเมินหลักสูตรการอาชีวศึกษาระดับปริญญาตรี ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (Content analysis)
2. การตรวจสอบความสอดคล้องขององค์ประกอบ ตัวบ่งชี้ และประเด็นการประเมินหลักสูตรการอาชีวศึกษาระดับปริญญาตรี ซึ่งเป็นการประเมินความตรงเชิงเนื้อหา (Content validity) โดยใช้การวิเคราะห์ดัชนี IOC (Item Objective Congruence) โดยต้องมีค่าตั้งแต่ .50 ขึ้นไป

3.2 การพัฒนารูปแบบการประเมินหลักสูตรการอาชีวศึกษาระดับปริญญาตรี

การพัฒนารูปแบบการประเมินหลักสูตรการอาชีวศึกษาระดับปริญญาตรี มีขั้นตอนดังนี้

1. ร่างรูปแบบการประเมินหลักสูตรการอาชีวศึกษาระดับปริญญาตรี ซึ่งมีองค์ประกอบของรูปแบบการประเมินหลักสูตรทั้งสิ้น 6 องค์ประกอบ ได้แก่ 1. วัตถุประสงค์และการออกแบบการประเมิน 2. วิธีการประเมิน 3. การเก็บรวบรวมข้อมูล 4. การวิเคราะห์ข้อมูล 5. การรายงานผลการประเมิน และ 6. ข้อมูลป้อนกลับ/ การนำผลการประเมินไปใช้ประโยชน์ เพื่อสะท้อนให้เห็นถึงแนวทางการประเมินหลักสูตรการอาชีวศึกษาระดับปริญญาตรี
2. ตรวจสอบความเหมาะสมของร่างรูปแบบการประเมินหลักสูตรการอาชีวศึกษาระดับปริญญาตรี ที่พัฒนาขึ้น โดยมีการดำเนินการ 2 ครั้ง ได้แก่

2.1 การตรวจสอบความเหมาะสมของร่างรูปแบบการประเมินหลักสูตรการอาชีวศึกษาระดับปริญญาตรีที่พัฒนาขึ้น ในเบื้องต้น โดยเป็นการวิพากษ์ ให้ข้อคิดเห็นจากผู้รับผิดชอบหลักสูตรและผู้เกี่ยวข้องกับหลักสูตรการอาชีวศึกษาระดับปริญญาตรี เกี่ยวกับรูปแบบการประเมินหลักสูตรที่พัฒนาขึ้น ซึ่งผู้รับผิดชอบกลุ่มนี้ต้องทำหน้าที่ในการประเมินหลักสูตรการอาชีวศึกษาระดับปริญญาตรีต่อไป และส่วนใหญ่ยังมีข้อจำกัดด้านความรู้และประสบการณ์ในการประเมินหลักสูตร จึงเป็นการสร้างความเข้าใจและเปิดโอกาสผู้เกี่ยวข้องมีส่วนร่วมให้ข้อคิดเห็นเกี่ยวกับรูปแบบการประเมินหลักสูตร เพื่อให้เกิดการยอมรับในอนาคต ตามแนวคิดการประเมิน Utilization –focus evaluation (Patton, 2013) อีกทั้งยังเป็นการตรวจสอบความสอดคล้องของรูปแบบการประเมินหลักสูตรที่พัฒนาขึ้นกับบริบทของหลักสูตรการอาชีวศึกษาระดับปริญญาตรีอีกด้วย

2.2 ตรวจสอบความเหมาะสมของรูปแบบการประเมินหลักสูตรการอาชีวศึกษาระดับปริญญาตรี จากผู้ทรงคุณวุฒิ โดยผู้วิจัยนำร่างรูปแบบการประเมินหลักสูตรที่ปรับปรุงหลังจากผ่านการวิพากษ์ในเบื้องต้นจากกลุ่มผู้รับผิดชอบหลักสูตรแล้ว ไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิ ประกอบด้วย ผู้ทรงคุณวุฒิ ด้านการวัดและประเมินผลการศึกษา ผู้ทรงคุณวุฒิ ด้านหลักสูตรและการสอน และผู้ทรงคุณวุฒิ ด้าน

หลักสูตรการอาชีวศึกษาระดับปริญญาตรี ทำการตรวจสอบความเหมาะสมของรูปแบบการประเมินหลักสูตรที่พัฒนาขึ้นอีกครั้งหนึ่ง

ผู้ให้ข้อมูลหลัก ได้แก่

1. การตรวจสอบความเหมาะสมของร่างรูปแบบการประเมินหลักสูตรการอาชีวศึกษาระดับปริญญาตรีในเบื้องต้น คือ ผู้รับผิดชอบหลักสูตร หรือผู้เกี่ยวข้องกับหลักสูตรการอาชีวศึกษาระดับปริญญาตรี จำนวน 6 คน จาก 6 สาขาวิชาที่มาจากสถานศึกษาต่างกัน ซึ่งได้จากการเลือกแบบเจาะจง (purposive selection)

2. การตรวจสอบความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของร่างรูปแบบการประเมินหลักสูตรการอาชีวศึกษาระดับปริญญาตรี โดยผู้ทรงคุณวุฒิประกอบด้วย

2.1 ผู้ทรงคุณวุฒิด้านการวัดและประเมินผลการศึกษา โดยเป็นผู้ที่มีคุณวุฒิระดับปริญญาเอกสาขาการวัดและประเมินผลหรือสาขาที่เกี่ยวข้อง มีผลงานทางวิชาการเป็นที่ประจักษ์ จำนวน 3 คน

2.2 ผู้ทรงคุณวุฒิด้านหลักสูตรและการสอน โดยเป็นผู้ที่มีคุณวุฒิระดับปริญญาเอกสาขาหลักสูตรและการสอน หรือสาขาที่เกี่ยวข้อง และมีผลงานทางวิชาการเป็นที่ประจักษ์ จำนวน 3 คน

2.3 ผู้ทรงคุณวุฒิด้านหลักสูตรการอาชีวศึกษาระดับปริญญาตรี โดยเป็นผู้ที่มีคุณวุฒิตั้งแต่ระดับปริญญาโทขึ้นไป มีตำแหน่งหรือประสบการณ์ที่เกี่ยวข้องกับหลักสูตรการอาชีวศึกษาระดับปริญญาตรี จำนวน 3 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล เพื่อการพัฒนา รูปแบบการประเมินหลักสูตรการอาชีวศึกษาระดับปริญญาตรี จำนวน 3 ชุด ประกอบด้วย

1. ร่างรูปแบบการประเมินหลักสูตรการอาชีวศึกษาระดับปริญญาตรี

2. แบบบันทึกข้อมูลการวิพากษ์ร่างรูปแบบการประเมินหลักสูตรการอาชีวศึกษาระดับปริญญาตรี ซึ่งประกอบด้วยประเด็นการวิพากษ์ 5 ด้านได้แก่ 1. ด้านการใช้ประโยชน์จากรูปแบบการประเมิน 2. ด้านความเป็นไปได้ในการนำรูปแบบการประเมินไปใช้ในการประเมินหลักสูตรการอาชีวศึกษาระดับปริญญาตรี 3. ด้านความเหมาะสมของรูปแบบการประเมิน 4. ด้านความถูกต้องของรูปแบบการประเมิน 5. ความชัดเจนของรูปแบบการประเมิน

3. แบบประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของรูปแบบการประเมินหลักสูตรการอาชีวศึกษาระดับปริญญาตรี: การประยุกต์ใช้การประเมินพหุแนวคิด ซึ่งเป็นแบบสอบถามมาตรประมาณค่า 5 ระดับที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น มีเกณฑ์ในการให้คะแนนดังนี้

ระดับคะแนน 5 หมายถึง มีความเหมาะสมหรือ เป็นไปได้มากที่สุด

ระดับคะแนน 4 หมายถึง มีความเหมาะสมหรือ เป็นไปได้มาก

ระดับคะแนน 3 หมายถึง มีความเหมาะสมหรือ เป็นไปได้ปานกลาง

ระดับคะแนน 2 หมายถึง มีความเหมาะสมหรือ เป็นไปได้น้อย

ระดับคะแนน 1 หมายถึง มีความเหมาะสมหรือ เป็นไปได้น้อยที่สุด

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูล ในการพัฒนารูปแบบการประเมินหลักสูตรการอาชีวศึกษาระดับปริญญาตรี ประกอบด้วยขั้นตอนดังนี้

1. การประชุมกลุ่มย่อย (focus group) เพื่อวิพากษ์ตรวจสอบความเหมาะสมในเบื้องต้นของร่างรูปแบบการประเมินหลักสูตรการอาชีวศึกษาระดับปริญญาตรี ที่ได้พัฒนาขึ้น

1.1 ติดต่อประสานงานกับผู้ทรงคุณวุฒิ ที่เป็นผู้รับผิดชอบและผู้เกี่ยวข้องกับหลักสูตรการอาชีวศึกษาระดับปริญญาตรี ทั้ง 8 ประเภทวิชา โดยอยู่ในสังกัดสถานศึกษาที่ต่างกัน เพื่อขอความอนุเคราะห์เป็นผู้ทรงคุณวุฒิวิพากษ์ร่างรูปแบบการประเมินหลักสูตรที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้น และนัดหมายวัน เวลา และสถานที่ในการวิพากษ์

1.2 ผู้วิจัยส่งหนังสือขอความอนุเคราะห์เป็นผู้ทรงคุณวุฒิ และร่างรูปแบบการประเมินให้แก่ผู้ทรงคุณวุฒิทางไปรษณีย์ ไปยังสถานศึกษาต้นสังกัด

1.3 ดำเนินการวิพากษ์ร่างรูปแบบการประเมินหลักสูตรการอาชีวศึกษาระดับปริญญาตรี ในวันที่ 24 พฤษภาคม พ.ศ. 2562 เวลา 9.30-12.00 น. ณ อาคารคณะครุศาสตร์อุตสาหกรรมมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี

1.4 3. นำข้อคิดเห็นที่ได้จากการวิพากษ์ ไปปรับปรุงร่างรูปแบบการประเมินหลักสูตรการอาชีวศึกษาระดับปริญญาตรีที่พัฒนาขึ้นให้มีความเหมาะสมตรงตามความต้องการของผู้ใช้รูปแบบการประเมินดังกล่าวต่อไป

2. การสอบถาม เพื่อตรวจสอบความเหมาะสมของร่างรูปแบบการประเมินหลักสูตรที่พัฒนาขึ้นหลังจากที่ได้ปรับปรุงแล้ว

2.1 ติดต่อประสานงานกับผู้ทรงคุณวุฒิทั้ง 3 ด้าน ด้านละ 3 คน รวมทั้งสิ้น 9 คน ซึ่งเป็นอาจารย์มหาวิทยาลัย และอาจารย์สถาบันการอาชีวศึกษาเพื่อติดต่อขอความอนุเคราะห์เป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบความเหมาะสมของร่างรูปแบบการประเมินหลักสูตรการอาชีวศึกษาระดับปริญญาตรี

2.2 ผู้วิจัยส่งหนังสือขอความอนุเคราะห์เป็นผู้ทรงคุณวุฒิ และร่างรูปแบบการประเมินหลักสูตรการอาชีวศึกษาระดับปริญญาตรี และเครื่องมือวิจัยให้ผู้ทรงคุณวุฒิด้วยตนเอง และทางไปรษณีย์

2.3 ผู้ทรงคุณวุฒิส่งแบบประเมินกลับมายังผู้วิจัยด้วยตนเอง หรือทางไปรษณีย์ หรือทางอีเมล

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล ประกอบด้วย 2 ส่วน ได้แก่

1. ข้อมูลและข้อคิดเห็นที่ได้จากการวิพากษ์ นำมาวิเคราะห์เนื้อหา (content analysis)
2. ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามปลายปิด มาตรฐานค่า 5 ระดับ นำมาวิเคราะห์โดยหาค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนความคิดเห็น ซึ่งมีเกณฑ์ในการแปลความหมายค่าเฉลี่ย ดังนี้

ตารางที่ 3.4 เกณฑ์ในการแปลความหมายค่าเฉลี่ยความเหมาะสมของรูปแบบการประเมินหลักสูตร

ค่าเฉลี่ย	ความหมาย
4.51 – 5.00	ความเหมาะสมของรูปแบบการประเมินอยู่ในระดับ มากที่สุด
3.51 – 4.50	ความเหมาะสมของรูปแบบการประเมินอยู่ในระดับ มาก
2.51 – 3.50	ความเหมาะสมของรูปแบบการประเมินอยู่ในระดับ ปานกลาง
1.51 – 2.50	ความเหมาะสมของรูปแบบการประเมินอยู่ในระดับ น้อย
1.00 – 1.50	ความเหมาะสมของรูปแบบการประเมินอยู่ในระดับ น้อยที่สุด

ขั้นตอนที่ 4 การทดลองใช้และประเมินประสิทธิภาพรูปแบบการประเมินหลักสูตรการอาชีวศึกษาระดับปริญญาตรี

การทดลองใช้และประเมินประสิทธิภาพรูปแบบการประเมินหลักสูตรการอาชีวศึกษาระดับปริญญาตรี ประกอบด้วยขั้นตอน 2 ขั้นตอน ดังนี้

4.1 การทดลองใช้รูปแบบการประเมินหลักสูตรการอาชีวศึกษาระดับปริญญาตรีที่พัฒนาขึ้น

ผู้วิจัยนำรูปแบบการประเมินหลักสูตรการอาชีวศึกษาระดับปริญญาตรีที่พัฒนาขึ้น ไปทดลองใช้กับ 2 หลักสูตร โดยประเภทวิชาอุตสาหกรรม ได้แก่หลักสูตรสาขาวิชาเทคโนโลยีไฟฟ้า และประเภทวิชาบริหารธุรกิจ ได้แก่หลักสูตรสาขาวิชาการจัดการสำนักงาน ที่มีบริบทการดำเนินงานแตกต่างกัน

ผู้ให้ข้อมูลหลัก ได้แก่ ผู้บริหารสถาบันการอาชีวศึกษา, อาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตร, อาจารย์ผู้สอนทั้งในสถานศึกษาและสถานประกอบการ นักศึกษาและศิษย์เก่า, ผู้แทนสถานประกอบการ ในหลักสูตรสาขาวิชาเทคโนโลยีไฟฟ้า วิทยาลัยเทคนิคนครศรีธรรมราช สถาบันการอาชีวศึกษาภาคใต้ 1 และหลักสูตรสาขาวิชาการจัดการสำนักงาน วิทยาลัยเทคนิคนครนายก สถาบันการอาชีวศึกษาภาคกลาง 3

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่

1. คู่มือการประเมินหลักสูตรการอาชีวศึกษาระดับปริญญาตรีที่พัฒนาขึ้น
2. แบบประเมิน แบบบันทึกต่างๆ ที่ใช้ในการประเมินหลักสูตรการอาชีวศึกษาระดับปริญญาตรี

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ผู้วิจัยคัดเลือกหน่วยการวิเคราะห์ โดยพิจารณาจาก

1.1 ประเภทวิชาที่เปิดสอนในสถาบันการอาชีวศึกษามากที่สุดและสอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงานตามยุทธศาสตร์ไทยแลนด์ 4.0 และมีนักศึกษาเข้าศึกษามากที่สุด 2 ประเภทวิชา พบว่า ได้แก่ประเภทวิชาอุตสาหกรรม และประเภทวิชาบริหารธุรกิจ

1.2 คัดเลือกสถาบันการอาชีวศึกษาที่เปิดสอนระดับปริญญาตรีตั้งแต่ปีการศึกษา 2556 ในประเภทวิชาดังกล่าว สาขาละ 1 หน่วยทดลอง ผู้วิจัยจึงเลือกสาขาวิชาเทคโนโลยีไฟฟ้า ซึ่งอยู่ในประเภทวิชาอุตสาหกรรม 1 หน่วยทดลอง และสาขาวิชาการจัดการสำนักงาน ซึ่งอยู่ในประเภทวิชาบริหารธุรกิจ 1 หน่วยทดลอง

1.3 คัดเลือกสถานศึกษาที่เปิดสอนหลักสูตรสาขาวิชาเทคโนโลยีไฟฟ้า 1 วิทยาลัย และหลักสูตรการจัดการสำนักงาน 1 วิทยาลัย โดยทั้งสองวิทยาลัยนั้นจะต้องอยู่ต่างสถาบัน ผู้วิจัยจึงเลือกหลักสูตรสาขาวิชาเทคโนโลยีไฟฟ้า วิทยาลัยเทคนิคนครศรีธรรมราช สถาบันการอาชีวศึกษาภาคใต้ 1 และหลักสูตรสาขาวิชาการจัดการสำนักงาน วิทยาลัยเทคนิคนครนายก สถาบันการอาชีวศึกษาภาคกลาง 3

2. การนำรูปแบบการประเมินหลักสูตรการอาชีวศึกษาไปทดลองใช้ ที่หน่วยทดลองทั้งสองแห่ง

2.1 ผู้วิจัยติดต่อประสานไปยัง ผู้อำนวยการสถาบันการอาชีวศึกษาทั้งสองแห่ง เพื่อขอรูปแบบการประเมินหลักสูตรไปทดลองใช้ และนัดวัน เวลา เพื่อประชุมชี้แจงรูปแบบการประเมินหลักสูตร

2.2 ผู้วิจัยส่งหนังสือขอความอนุเคราะห์ทดลองใช้รูปแบบการประเมินหลักสูตรการอาชีวศึกษาระดับปริญญาตรี และกำหนดการประชุมชี้แจงรูปแบบการประเมินหลักสูตรไปยังสถาบันการอาชีวศึกษาทั้งสองแห่ง

2.3 ดำเนินการจัดประชุมชี้แจง สร้างความเข้าใจเกี่ยวกับรูปแบบการประเมินหลักสูตรการอาชีวศึกษาระดับปริญญาตรีที่พัฒนาขึ้นกับผู้บริหารสถาบัน อาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตรดังกล่าว โดยมีอาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตร หลักสูตรละ 1 คน เป็นผู้ประสานงานกับผู้วิจัย

2.4 คณะกรรมการประเมินหลักสูตรของทั้งสองหลักสูตรดำเนินการประเมินหลักสูตรตามขั้นตอน และองค์ประกอบ ตัวบ่งชี้ที่กำหนด

2.5 ผู้วิจัยดำเนินการประสานงาน สอบถามความก้าวหน้ากับอาจารย์ที่ทำหน้าที่ประสานงานของแต่ละหลักสูตรเป็นระยะๆ

2.6 อาจารย์ที่ทำหน้าที่ประสานงานทั้งสองหลักสูตร ส่งรายงานการประเมินหลักสูตรให้กับผู้วิจัย รวมระยะเวลาที่ดำเนินการประเมินหลักสูตรประมาณ 2 เดือน

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลในการทดลองใช้รูปแบบการประเมินหลักสูตร ดำเนินการโดยคณะกรรมการประเมินหลักสูตรของแต่ละหลักสูตร ที่ได้รับการแต่งตั้งจากสถาบัน เป็นผู้วิเคราะห์ข้อมูลจากแบบบันทึกและแบบประเมินต่างๆ ของการประเมินหลักสูตร โดยทำการวิเคราะห์ข้อมูลใน 2 ลักษณะ คือ

1. ข้อมูลเชิงคุณภาพหรือข้อความปลายเปิดจากแบบบันทึก วิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content analysis)

2. ข้อมูลเชิงปริมาณ จากแบบประเมินหรือข้อความปลายปิด วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติเชิงพรรณนา ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

4.2 การประเมินประสิทธิภาพของรูปแบบการประเมินหลักสูตรการอาชีวศึกษาระดับปริญญาตรี

การประเมินประสิทธิภาพของรูปแบบการประเมินหลักสูตรการอาชีวศึกษาระดับปริญญาตรีที่พัฒนาขึ้น ดำเนินการหลังจากนำรูปแบบการประเมินหลักสูตรไปทดลองใช้ โดยทำการเก็บรวบรวมข้อมูลทั้งเชิงปริมาณ และเชิงคุณภาพ ดังนี้

ผู้ให้ข้อมูลหลัก ได้แก่ ผู้รับผิดชอบดำเนินการประเมินหลักสูตรการอาชีวศึกษาระดับปริญญาตรีทดลองใช้รูปแบบการประเมินหลักสูตรเทคโนโลยีไฟฟ้า และหลักสูตรการจัดการสำนักงาน ได้แก่ผู้บริหารสถาบัน และคณะกรรมการประเมินหลักสูตรที่ได้รับการทดลองใช้รูปแบบการประเมิน จำนวนหลักสูตรละ 6 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยสร้างเครื่องมือ เพื่อประเมินประสิทธิภาพของรูปแบบการประเมินหลักสูตรการอาชีวศึกษาระดับปริญญาตรี ประกอบด้วยเครื่องมือ 2 ชุด ได้แก่

1. แบบประเมินประสิทธิภาพของรูปแบบการประเมินหลักสูตรการอาชีวศึกษาระดับปริญญาตรี ซึ่งเป็นแบบประเมินที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นภายใต้การประยุกต์ใช้มาตรฐานการประเมินของคณะกรรมการร่วมในการกำหนดมาตรฐานการประเมิน (Yarbrough, Shulha, Hopson, & Caruthers,

2011) ประกอบด้วย 5 มาตรฐาน ได้แก่ มาตรฐานด้านอรรถประโยชน์ (Utility Standards) มาตรฐานด้านความเป็นไปได้ (Feasibility Standards) มาตรฐานด้านความเหมาะสม (Propriety Standards) มาตรฐานด้านความถูกต้อง (Accuracy Standards) และมาตรฐานด้านความรับผิดชอบต่อการประเมิน (Evaluation Accountability Standards) โดยลักษณะเป็นข้อคำถามปลายปิด ประเภหมาตรประมาณค่า 5 ระดับ โดยมีเกณฑ์การประเมินความหมายดังนี้

5 หมายถึง รูปแบบการประเมินหลักสูตรการอาชีวศึกษาระดับปริญญาตรี มีความเหมาะสมตามเกณฑ์การพิจารณาแต่ละด้าน ในระดับมากที่สุด

4 หมายถึง รูปแบบการประเมินหลักสูตรการอาชีวศึกษาระดับปริญญาตรี มีความเหมาะสมตามเกณฑ์การพิจารณาแต่ละด้าน ในระดับมาก

3 หมายถึง รูปแบบการประเมินหลักสูตรการอาชีวศึกษาระดับปริญญาตรี มีความเหมาะสมตามเกณฑ์การพิจารณาแต่ละด้าน ในระดับปานกลาง

2 หมายถึง รูปแบบการประเมินหลักสูตรการอาชีวศึกษาระดับปริญญาตรี มีความเหมาะสมตามเกณฑ์การพิจารณาแต่ละด้าน ในระดับน้อย

1 หมายถึง รูปแบบการประเมินหลักสูตรการอาชีวศึกษาระดับปริญญาตรี มีความเหมาะสมตามเกณฑ์การพิจารณาแต่ละด้าน ในระดับน้อยที่สุด

2. แบบบันทึกข้อมูลการสนทนากลุ่ม (focus group) ผู้รับผิดชอบการประเมินหลักสูตรอาชีวศึกษาระดับปริญญาตรีที่ทดลองใช้รูปแบบการประเมิน

ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือ มีรายละเอียดดังนี้

1. ศึกษาเกณฑ์มาตรฐานการประเมิน (Yarbrough et al, 2011).

2. กำหนดรายการคำถามที่สอดคล้องกับรายการประเมินในแต่ละมาตรฐาน ทั้ง 5

มาตรฐาน

3. ตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาของเครื่องมือที่ใช้โดยการพิจารณาความตรงเชิงเนื้อหาจากผู้ทรงคุณวุฒิทั้ง 9 ท่านพบว่าเครื่องมือการประเมินมีค่า IOC (Item Objective Congruence) มีค่าตั้งแต่ 0.56- 1.00

4. ปรับปรุงข้อคำถามตามคำแนะนำของผู้ทรงคุณวุฒิ โดยเป็นการเพิ่มข้อคำถามและภาษาที่ใช้ให้มีความสอดคล้องตามเกณฑ์มาตรฐานการประเมิน

การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยดำเนินการดังนี้

1. ติดต่อประสานอาจารย์ผู้ประสานงานในการประเมินหลักสูตรอาชีวศึกษาระดับปริญญาตรีที่ทดลองใช้รูปแบบการประเมินของทั้งสองหลักสูตร เพื่อกำหนดหมายประชุมกลุ่มย่อย (focus group) เพื่อประเมินประสิทธิภาพของรูปแบบการประเมินหลักสูตร ณ สถานศึกษาทั้งสองแห่ง
2. ดำเนินการจัดประชุมกลุ่มย่อย (focus group) โดยมีคณะกรรมการประเมินหลักสูตร และผู้เกี่ยวข้องกับหลักสูตรเข้าร่วมประชุม
3. ผู้วิจัยนำเสนอผลการประเมินหลักสูตร ให้แก่ผู้เข้าร่วมประชุมร่วมพิจารณา และร่วมกันอภิปราย และตอบแบบประเมินเกี่ยวกับความเหมาะสมและประสิทธิภาพของรูปแบบการประเมิน พร้อมทั้งให้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับรูปแบบการประเมินดังกล่าวที่ผู้วิจัยได้พัฒนาขึ้น

การวิเคราะห์ข้อมูล แบ่งเป็น 2 ส่วนได้แก่

1. ข้อมูลที่ได้จากแบบประเมินประสิทธิภาพของรูปแบบการประเมินหลักสูตรการอาชีวศึกษาระดับปริญญาตรี ซึ่งเป็นข้อมูลเชิงปริมาณ วิเคราะห์โดยคำนวณค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนความคิดเห็น ซึ่งมีเกณฑ์การแปลความหมายดังนี้

ตารางที่ 3.5 เกณฑ์ในการแปลความหมายค่าเฉลี่ยประสิทธิภาพของรูปแบบการประเมินหลักสูตรการอาชีวศึกษา ระดับปริญญาตรี โดยประยุกต์ใช้การประเมินพหุแนวคิด

ค่าเฉลี่ย	ความหมาย
4.51 – 5.00	รูปแบบการประเมินหลักสูตรมีคุณสมบัติด้านอรรถประโยชน์ ด้านความเป็นไปได้ ด้านความเหมาะสม ด้านความถูกต้อง และด้านความรับผิดชอบต่อการประเมินอยู่ในระดับมากที่สุด
3.51 – 4.50	รูปแบบการประเมินหลักสูตรมีคุณสมบัติด้านอรรถประโยชน์ ด้านความเป็นไปได้ ด้านความเหมาะสม ด้านความถูกต้อง และด้านความรับผิดชอบต่อการประเมินอยู่ในระดับมาก
2.51 – 3.50	รูปแบบการประเมินหลักสูตรมีคุณสมบัติด้านอรรถประโยชน์ ด้านความเป็นไปได้ ด้านความเหมาะสม ด้านความถูกต้อง และด้านความรับผิดชอบต่อการประเมินอยู่ในระดับปานกลาง
1.51 – 2.50	รูปแบบการประเมินหลักสูตรมีคุณสมบัติด้านอรรถประโยชน์ ด้านความเป็นไปได้ ด้านความเหมาะสม ด้านความถูกต้อง และด้านความรับผิดชอบต่อการประเมินอยู่ในระดับน้อย

ตารางที่ 3.5 เกณฑ์ในการแปลความหมายค่าเฉลี่ยประสิทธิภาพของรูปแบบการประเมินหลักสูตร การอาชีวศึกษา ระดับปริญญาตรี โดยประยุกต์ใช้การประเมินพหุแนวคิด (ต่อ)

ค่าเฉลี่ย	ความหมาย
1.00 – 1.50	รูปแบบการประเมินหลักสูตรมีคุณสมบัติด้านอรรถประโยชน์ ด้านความเป็นไปได้ ด้านความเหมาะสม ด้านความถูกต้อง และด้านความรับผิดชอบต่อการประเมินอยู่ในระดับ <i>น้อยที่สุด</i>

2. ข้อมูลที่ได้จากการประชุมกลุ่มย่อย (focus group) เกี่ยวกับความเหมาะสมและประสิทธิภาพของรูปแบบการประเมินหลักสูตรการอาชีวศึกษาระดับปริญญาตรี พร้อมทั้งให้ข้อเสนอแนะเพื่อการปรับปรุงรูปแบบการประเมินดังกล่าวที่ผู้วิจัยได้พัฒนาขึ้น ซึ่งเป็นข้อมูลเชิงคุณภาพ นำมาวิเคราะห์เนื้อหา (Content analysis)



บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์หลักประกอบด้วย 1. เพื่อพัฒนารูปแบบการประเมินหลักสูตรการอาชีวศึกษาระดับปริญญาตรี โดยประยุกต์ใช้การประเมินพหุแนวคิด (Multiple Evaluation Approaches) ซึ่งมีวัตถุประสงค์เฉพาะดังนี้ 1.1 เพื่อวิเคราะห์บริบทการประเมินหลักสูตรการอาชีวศึกษาระดับปริญญาตรี 1.2 กำหนดแนวคิดการประเมินหลักสูตรการอาชีวศึกษาระดับปริญญาตรี โดยประยุกต์ใช้การประเมินพหุแนวคิด 1.3 เพื่อพัฒนาองค์ประกอบ ตัวบ่งชี้ และเกณฑ์การประเมินหลักสูตรการอาชีวศึกษาระดับปริญญาตรี และ 2. เพื่อทดลองใช้ และประเมินประสิทธิภาพของรูปแบบการประเมินหลักสูตรการอาชีวศึกษาระดับปริญญาตรีที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้น ผู้วิจัยแบ่งการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามวัตถุประสงค์การวิจัยเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการพัฒนารูปแบบการประเมินหลักสูตรการอาชีวศึกษาระดับปริญญาตรี โดยประยุกต์ใช้การประเมินพหุแนวคิด (Multiple Evaluation Approaches)

- 1.1 ผลการวิเคราะห์บริบทของหลักสูตรการอาชีวศึกษาระดับปริญญาตรี
- 1.2 ผลการวิเคราะห์ และกำหนดแนวคิดการประเมินหลักสูตรการอาชีวศึกษาระดับปริญญาตรี โดยประยุกต์ใช้การประเมินพหุแนวคิด
- 1.3 ผลการพัฒนาองค์ประกอบ ตัวบ่งชี้ และเกณฑ์หลักสูตรอาชีวศึกษาระดับปริญญาตรี โดยประยุกต์ใช้การประเมินพหุแนวคิด

ตอนที่ 2 ผลการทดลองใช้และการประเมินประสิทธิภาพรูปแบบการประเมินหลักสูตรการอาชีวศึกษาระดับปริญญาตรี โดยประยุกต์ใช้การประเมินพหุแนวคิด

ตอนที่ 1 ผลการพัฒนารูปแบบการประเมินหลักสูตรการอาชีวศึกษาระดับปริญญาตรี โดยประยุกต์ใช้การประเมินพหุแนวคิด (Multiple Evaluation Approaches)

1.1 ผลการวิเคราะห์บริบทของหลักสูตรการอาชีวศึกษาระดับปริญญาตรี

การวิเคราะห์บริบทของหลักสูตรการอาชีวศึกษาระดับปริญญาตรี มีวัตถุประสงค์เพื่อให้ได้ข้อเท็จจริงเกี่ยวกับหลักสูตรอย่างรอบด้าน ผู้วิจัยดำเนินการศึกษา วิเคราะห์หลักสูตรการอาชีวศึกษาระดับปริญญาตรีจากการศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้อง และการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับหลักสูตรทั้งในระดับนโยบายและระดับสถานศึกษา ซึ่งผู้วิจัยกำหนดประเด็นการศึกษาไว้ 8 ประเด็น ได้แก่ ความเป็นมาของหลักสูตร รูปแบบของหลักสูตร ปรัชญาและวัตถุประสงค์ของหลักสูตร โครงสร้างหลักสูตร

ทรัพยากรที่ใช้ในหลักสูตร รูปแบบ วิธีการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน ความต้องการใช้ ผลการประเมินหลักสูตร การกำหนดตัวบ่งชี้และเกณฑ์การประเมินหลักสูตร โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1.1.1 ความเป็นมาของหลักสูตร

ความเป็นมาของหลักสูตรการอาชีวศึกษาระดับปริญญาตรี ที่ได้จากการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ ทั้งในระดับนโยบาย ระดับสถาบัน และระดับสถานศึกษา จำนวน 22 คน ผู้วิจัยแบ่งเป็น 2 ประเด็น ได้แก่ 1.1 ปัญหาและความต้องการพัฒนาหลักสูตรการอาชีวศึกษาระดับปริญญาตรี และ 1.2 ความคาดหวัง จากหลักสูตรการอาชีวศึกษาระดับปริญญาตรี ดังรายละเอียดต่อไปนี้

ปัญหาและความต้องการพัฒนาหลักสูตรการอาชีวศึกษาระดับปริญญาตรี

ปัญหาและความต้องการให้พัฒนาหลักสูตรการอาชีวศึกษาระดับปริญญาตรี จากผู้ทรงคุณวุฒิ ปรากฏผลดังนี้ 1) ด้านปัญหาที่นำมาสู่การพัฒนาหลักสูตรการอาชีวศึกษาระดับปริญญาตรี พบว่า ผู้ทรงคุณวุฒิส่วนมาก (จำนวน 6 คน) มีความเห็นว่า เมื่อ สกอ. มีนโยบายให้สถาบันอุดมศึกษา ที่เปิด หลักสูตรปริญญาตรี(ต่อเนื่อง) ต้องปิดหลักสูตร ทำให้ผู้ที่สำเร็จการศึกษาระดับ ปวส.ไม่สามารถศึกษาต่อใน ระดับปริญญาตรีในสาขาเดิมได้ ทำให้อาจต้องเปลี่ยนสาขา และใช้เวลาเรียนมากขึ้น 2) ด้านความต้องการ ให้พัฒนาหลักสูตรการอาชีวศึกษาระดับปริญญาตรี พบว่า ผู้ทรงคุณวุฒิส่วนมาก (จำนวน 12 คน) มีความเห็นว่าหลักสูตรอาชีวศึกษาระดับปริญญาตรีนั้น เกิดจากความต้องการศึกษาต่อในระดับปริญญาตรี ที่ตรงสาขาเดิมของผู้สำเร็จการศึกษาระดับปวส. ที่มีงานทำแล้วเพื่อต่อยอด สร้างเส้นทางความก้าวหน้าใน สายอาชีพ (career path) และอื่นๆ รายละเอียดดังข้อมูลในตารางที่ 4.1 และตารางที่ 4.3

ตารางที่ 4.1 ปัญหาและความต้องการพัฒนาหลักสูตรการอาชีวศึกษาระดับปริญญาตรีจากความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ

หน่วยงาน/ สถาบันของ ผู้ทรงคุณวุฒิ	ปัญหาที่นำมาสู่การพัฒนาหลักสูตร การอาชีวศึกษาระดับปริญญาตรี	ความต้องการพัฒนาหลักสูตร การอาชีวศึกษาระดับปริญญาตรี
ระดับนโยบาย		
สำนักมาตรฐาน การอาชีวศึกษา และวิชาชีพ		เพื่อต่อยอด เติมเต็มความรู้ สร้างเส้นทาง ความก้าวหน้าในสายอาชีพ (career path) ให้แก่ผู้ปฏิบัติงานหรือผู้มีอาชีพอยู่แล้วที่จบ ปวส. แล้วต้องการศึกษาต่อในระดับปริญญาตรี
ศูนย์ประสานงาน สถาบันการ อาชีวศึกษา	จากปัญหาที่ผู้ที่สำเร็จการศึกษาปริญญาตรี ไม่สามารถทำงานระดับปฏิบัติการได้ ผู้เกี่ยวข้องในการจัดการศึกษา จึงมีความเห็น ว่าควรให้ผู้สำเร็จการศึกษาระดับปวส. เข้าศึกษาต่อในระดับปริญญาตรี ซึ่งเป็น หลักสูตรสายเทคโนโลยีหรือปฏิบัติการ เพราะ เชื่อว่าจะทำให้ได้บัณฑิตหรือหัวหน้งาน ที่สามารถปฏิบัติงานได้จริงในทุกขั้นตอน	1 เป็นการสร้างโอกาสให้ผู้จบอาชีวศึกษาได้ เข้าศึกษาต่อในระดับปริญญาตรีที่ตรงสาขา ตามความต้องการ ไม่ต้องเปลี่ยนสายหรือ สาขาวิชา 2. โดยเป็นการเปิดหลักสูตรตามความพร้อม และ จุดเด่นของแต่ละวิทยาลัย
ระดับสถาบัน		
สถาบันที่ 1	1. ปัญหาการพัฒนาหลักสูตรที่ไม่ได้สนใจผู้ใช้ บัณฑิต ทำให้การพัฒนาหลักสูตรต้องตรงกับ ความต้องการของสถานประกอบการ เพื่อผลิต บัณฑิตให้สามารถทำงานได้ทันที ไม่ต้องอบรม ใหม่ ทำให้ได้รับการตอบรับที่ดีขึ้นจาก สถานประกอบการ	1. คำนึงของสังคม พ่อแม่ ผู้ปกครองที่ ต้องการให้ลูกหลานจบปริญญาตรี
	2. สถาบันที่เคยเปิดหลักสูตรต่อเนื่อง ต้องปิด หลักสูตรตามที่สกอ.กำหนด ทำให้ผู้ที่จบปวส. ไม่สามารถศึกษาต่อได้	2. เพื่อเป็นการต่อยอดให้ผู้จบปวส. สามารถ เข้าศึกษาต่อระดับปริญญาตรีได้ตรงสาย 3. สถาบัน/ วิทยาลัยเลือกเปิดสอนในสาขาที่ ครุมีความพร้อม หรือเป็น excellence area

ตารางที่ 4.1 ปัญหาและความต้องการพัฒนาหลักสูตรการอาชีวศึกษาระดับปริญญาตรีจากความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ (ต่อ)

หน่วยงาน/ สถาบันของ ผู้ทรงคุณวุฒิ	ปัญหาที่นำมาสู่การพัฒนาหลักสูตร การอาชีวศึกษาระดับปริญญาตรี	ความต้องการพัฒนาหลักสูตร การอาชีวศึกษาระดับปริญญาตรี
สถาบันที่ 2	เนื่องจาก สกอ. ไม่ให้สถาบันอุดมศึกษาเปิดหลักสูตรปริญญาตรี (ต่อเนื่อง) ทำให้ผู้ที่จบ ปวส. ที่ต้องการศึกษาต่อในระดับปริญญาตรีต้องเทียบโอนหน่วยกิตและใช้เวลาในการเรียนมากขึ้น ประกอบกับ พรบ. การอาชีวศึกษา กำหนดให้เปิดหลักสูตรปริญญาตรีได้ เป็นหลักสูตรเทคโนโลยีบัณฑิต	<ol style="list-style-type: none"> 1. เป็นที่ต้องการของตลาดแรงงาน ทำให้เด็กที่จบได้ทั้งทักษะการปฏิบัติงาน 2. เป็นหลักสูตรสายตรง โดยเป็นสาขาวิชาที่ต่อเนื่องจากที่เรียนมาตั้งแต่ในระดับปวช. และปวส. 3. เพื่อให้จบปริญญาตรีตามความต้องการ (ค่านิยม)
สถาบันที่ 3	มหาวิทยาลัยที่เคยเปิดหลักสูตรป.ตรี (ต่อเนื่อง) ปิดหลักสูตร เนื่องจากระเบียบของ สกอ. ทำให้นักศึกษาที่จบ ปวส. ไม่มีที่เรียนต่อตรงสาขา	<ol style="list-style-type: none"> 1. แผนยุทธศาสตร์ของภาคเหนือ ผลักดันคนเพื่อป้อนแรงงานตามความต้องการของตลาด 2. เพื่อเปิดตามนโยบายของรัฐ และสอศ. 3. เปิดโอกาสให้ผู้จบ ปวส. ได้ศึกษาต่อ
สถาบันที่ 4		เปิดหลักสูตรตามศักยภาพความพร้อมของวิทยาลัย
สถาบันที่ 5		<ol style="list-style-type: none"> 1. ต้องการใช้นวัตกรรมเทคโนโลยีในการพัฒนาอาชีพทางการเกษตร ยกกระตือรือร้นการจัดการ การผลิตทางการเกษตร 2. ผลิตบัณฑิตด้านเทคโนโลยีการเกษตรตามความต้องการของตลาดแรงงาน 3. ต้องการผู้เรียนที่จบ ปวส. และประกอบอาชีพแล้วและต้องการศึกษาต่อ
ระดับสถานศึกษา/ วิทยาลัย		
วิทยาลัยที่ 1	ปัญหาผู้ที่จบปวส. ไม่สามารถเข้าศึกษาต่อตรงกับสาขาเดิม ส่วนใหญ่จึงต้องเปลี่ยนสายโดยเข้าศึกษาต่อในสายสังคมหรืออื่นๆ ที่ไม่ตรงสาย	<ol style="list-style-type: none"> 1. เพื่อต่อยอดให้นักศึกษาที่จบ ปวส. ได้ศึกษาต่อในระดับปริญญาตรี 2. เป็นนโยบายของรัฐบาล โดยรับเฉพาะผู้รับปวส. ในสาขาที่เกี่ยวข้องจากช่างเทคนิค เพื่อเป็นนักปฏิบัติการ

ตารางที่ 4.1 ปัญหาและความต้องการพัฒนาหลักสูตรการอาชีวศึกษาระดับปริญญาตรีจากความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ (ต่อ)

หน่วยงาน/ สถาบันของ ผู้ทรงคุณวุฒิ	ปัญหาที่นำมาสู่การพัฒนาหลักสูตร การอาชีวศึกษาระดับปริญญาตรี	ความต้องการพัฒนาหลักสูตร การอาชีวศึกษาระดับปริญญาตรี
วิทยาลัยที่ 2		<ol style="list-style-type: none"> 1. ความต้องการของผู้เรียนที่สำเร็จการศึกษาในระดับ ปวช. /ปวส. ต้องการศึกษาต่อระดับปริญญาตรี 2. ความต้องการของสถานประกอบการที่ต้องการพัฒนาบุคลากรในสายปฏิบัติการเพื่อสามารถมีความก้าวหน้าในอาชีพ
วิทยาลัยที่ 3		<ol style="list-style-type: none"> 1. เพื่อตอบโจทย์สถานประกอบการ 2. ความโดดเด่นด้านสาขาบัญชีของที่วิทยาลัยเองทำให้ได้รับการสนับสนุนให้เปิดหลักสูตรปริญญาตรี และบุคลากรมีความพร้อมเพียงพอ
วิทยาลัยที่ 4		<ol style="list-style-type: none"> 1. เป็นการดำเนินการตามนโยบายของรัฐบาล 2. ความต้องการของสถานประกอบการ เพื่อเป็นช่องทางให้นักศึกษาที่จบอาชีวศึกษามีเส้นทางในการเติบโตในสายอาชีพ 3. ตามความต้องการของผู้ปกครองที่ต้องการให้บุตรหลานจบปริญญาตรี 4. เปิดตามความพร้อมของแต่ละวิทยาลัยมี
วิทยาลัยที่ 5		<ol style="list-style-type: none"> 1. เกิดจากความต้องการของนักเรียนและผู้ปกครอง 2. สถานศึกษามีความพร้อมทางด้านบุคลากรสถานประกอบการ และสถานที่ที่สัมพันธ์กับสาขาวิชานี้มากที่สุด
วิทยาลัยที่ 6	เนื่องจากผู้ที่จบปวส. ถ้าไปศึกษาต่อระดับปริญญาตรี บางคนต้องไปเรียนใหม่ทั้งหมดใช้เวลา 4 ปี เพราะไม่มีหลักสูตรต่อเนื่องเหมือนเมื่อก่อน ทำให้เสียโอกาสสำหรับเด็ก หรือต้องเปลี่ยนสาขาเพราะไม่มีหลักสูตรที่ต่อเนื่องกัน	ตอบสนองความต้องการให้กับผู้ที่จบปวส. และผู้มีงานทำแล้วต้องการศึกษาต่อปริญญาตรี

ตารางที่ 4.1 ปัญหาและความต้องการพัฒนาหลักสูตรการอาชีวศึกษาระดับปริญญาตรีจากความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ (ต่อ)

หน่วยงาน/ สถาบันของ ผู้ทรงคุณวุฒิ	ปัญหาที่นำมาสู่การพัฒนาหลักสูตร การอาชีวศึกษาระดับปริญญาตรี	ความต้องการพัฒนาหลักสูตร การอาชีวศึกษาระดับปริญญาตรี
วิทยาลัยที่ 7		1. เปิดโอกาสให้ผู้จบปวส.ได้เรียนต่อ 2. สาขาวิชาที่มีพื้นที่ ทรัพยากร ห้องปฏิบัติการ สิ่งอำนวยความสะดวกที่พร้อมเด่นชัด และ อาจารย์ในสาขา จึงเป็นสาขาที่มีความพร้อม เด่นชัดที่สุด
วิทยาลัยที่ 8		เปิดหลักสูตรเทคโนโลยีการผลิตสัตว์ ตามความ พร้อม

ความคาดหวังจากหลักสูตรการอาชีวศึกษาระดับปริญญาตรี

ความคาดหวังจากหลักสูตรการอาชีวศึกษาระดับปริญญาตรี โดยสรุปพบว่า ผู้ทรงคุณวุฒิส่วนมาก (จำนวน 11 คน) มีความคาดหวังว่า ผู้สำเร็จการศึกษาจากหลักสูตรการอาชีวศึกษาระดับปริญญาตรีนี้จะเป็นผู้ที่มีทักษะ ความชำนาญในการปฏิบัติงานวิชาชีพ ความคาดหวังรองลงมา (จำนวน 9 คน) คือหลักสูตรนี้สามารถผลิตบัณฑิตให้เป็นไปตามความต้องการของสถานประกอบการ ตลาดแรงงาน และลำดับต่อมา (จำนวน 6 คน) เนื่องจากผู้เรียนส่วนใหญ่เป็นผู้ที่มีงานทำแล้ว จึงคาดหวังว่าผู้สำเร็จการศึกษาจะมีความก้าวหน้าในการทำงาน และอื่นๆ ตามลำดับ รายละเอียดดังข้อมูลในตารางที่ 4.2 -4.3

ตารางที่ 4.2 ความคาดหวังจากหลักสูตรการอาชีวศึกษาระดับปริญญาตรี จากการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ

หน่วยงาน/สถาบัน ของผู้ทรงคุณวุฒิ	ความคาดหวังจากหลักสูตรการอาชีวศึกษาระดับปริญญาตรี
ระดับนโยบาย	
สำนักมาตรฐานการ อาชีวศึกษาและ วิชาชีพ	1. สถานศึกษามีการเตรียมความพร้อมในการเปิดหลักสูตรที่ชัดเจน 2. แต่ละหลักสูตรควรมีสถานประกอบการที่ทำความร่วมมือมากกว่า 1 แห่งเพื่อให้เกิดความ ยั่งยืนในการจัดการเรียนการสอน
ศูนย์ประสานงาน สถาบันการอาชีวศึกษา	สามารถผลิตกำลังคนได้สอดคล้องกับความต้องการของสถานประกอบการ ตลาดแรงงาน
ศูนย์อาชีวศึกษา ทวิภาคี	-

ตารางที่ 4.2 ความคาดหวังจากหลักสูตรการอาชีวศึกษาระดับปริญญาตรี จากการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ (ต่อ)

หน่วยงาน/สถาบัน ของผู้ทรงคุณวุฒิ	ความคาดหวังจากหลักสูตรการอาชีวศึกษาระดับปริญญาตรี
ระดับสถาบัน	
สถาบันที่ 1	1. ทุกสถาบันทั่วประเทศต้องควบคุมให้มีมาตรฐานเดียวกัน
	2. ผู้ปกครองพึงพอใจ เพราะเห็นลูกหลานของลูกหลาน เรียนจบ มีงานทำ
	3. อนาคตจะเปิดรับทั้งผู้ที่ทำงานแล้ว และผู้ที่จบใหม่มาเรียน
สถาบันที่ 2	1. ผู้สำเร็จการศึกษา มีทักษะการปฏิบัติงาน และรายได้ที่เพิ่มขึ้น
	2. บัณฑิตที่จบการศึกษาเป็นไปตามความต้องการของตลาดแรงงาน
สถาบันที่ 3	1. ได้ทำงานตรงกับสาขาที่เรียน
	2. สามารถเลี้ยงตัวเองและครอบครัวได้
สถาบันที่ 4	1. ต้องปฏิบัติงานได้จริงตามสมรรถนะของหลักสูตรปริญญาตรี
	2. บัณฑิตทุกคนต้องมีคุณภาพ ตอบโจทย์สังคมว่านี่คือบัณฑิตสายปฏิบัติ ซึ่งจะต้องมีทักษะที่เหนือกว่าผู้ที่จบ ปวส.
สถาบันที่ 5	1. ผู้สำเร็จการศึกษามีสมรรถนะทางวิชาชีพตามที่กำหนดในหลักสูตร
	2. ผลลัพธ์บัณฑิตที่มีทักษะในการปฏิบัติงานในวิชาชีพโดยใช้เทคโนโลยีในการดำเนินงาน
ระดับสถานศึกษา/ วิทยาลัย	
วิทยาลัยที่ 1	1. หลักสูตรที่ตอบสนองความต้องการของสังคม สถานประกอบการ
	2. บัณฑิตมีคุณสมบัติตามกรอบคุณวุฒิการศึกษาระดับป.ตรี โดยเพิ่มทักษะปฏิบัติ
วิทยาลัยที่ 2	ผู้สำเร็จการศึกษาจะต้องมีทักษะความชำนาญ ควบคู่ไปกับมีความคิดริเริ่ม รู้จักการวางแผน การวิจัยพัฒนาผลิตภัณฑ์
วิทยาลัยที่ 3	1. ผู้สำเร็จการศึกษามีงานทำ
	2. เป็นที่ยอมรับ เป็นไปตามความต้องการของสถานประกอบการ
	3. นักศึกษาสามารถทำงานได้จริง ปฏิบัติงานได้อย่างมีคุณภาพ และมีความเชี่ยวชาญ คล่องแคล่ว
	4. มีความก้าวหน้าในการทำงาน

ตารางที่ 4.2 ความคาดหวังจากหลักสูตรการอาชีวศึกษาระดับปริญญาตรี จากการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ (ต่อ)

หน่วยงาน/สถาบัน ของผู้ทรงคุณวุฒิ	ความคาดหวังจากหลักสูตรการอาชีวศึกษาระดับปริญญาตรี
วิทยาลัยที่ 4	1. มีอนาคตในเส้นทางอาชีพ ที่ชัดเจน
	2. ความเติบโตในอาชีพการงานที่ทำ
	3. สร้างเด็กที่มีความคิดสร้างสรรค์ให้มาก คิดนวัตกรรมใหม่ๆได้ แก้ปัญหาในการทำงานได้
	4. ควรเป็นหลักสูตรเฉพาะด้าน แก้ปัญหา/ ตอบโจทย์เฉพาะด้าน เป็นไปตามลักษณะหรือภารกิจเพื่อแก้ปัญหาบางอย่างจริงๆ ไม่ใช่เป็นหลักสูตรที่เหมือนกับอุดมศึกษาทั่วไป
	5. ยกระดับเด็กอาชีวะ ให้มีเส้นทางการศึกษาจนจบป.ตรีสายตรง ของอาชีวศึกษาเอง
วิทยาลัยที่ 5	1. นักศึกษาสามารถทำงานได้ตอบสนองความต้องการของตลาดแรงงาน
	2. มีทักษะ และความเชี่ยวชาญในการปฏิบัติงานตรงกับลักษณะงานของสถานประกอบการ ความต้องการกำลังคน
วิทยาลัยที่ 6	เมื่อจบแล้วสามารถมีตำแหน่งที่สูงขึ้นต่อไป
วิทยาลัยที่ 7	เด็กจะทำงานเป็น ทำงานได้ทุกขั้นตอน ประกอบอาชีพได้
วิทยาลัยที่ 8	ผลิตนักปฏิบัติการ ลุยงานได้ ปฏิบัติได้ ไม่เน้นทฤษฎี เพียงพอต่อความต้องการของตลาดแรงงานสถานประกอบการ

จากปัญหา ความต้องการพัฒนาหลักสูตรการอาชีวศึกษาระดับปริญญาตรี และความคาดหวังจากหลักสูตรการอาชีวศึกษาระดับปริญญาตรี นำมาสรุปได้ดังรายละเอียดในตารางที่ 4.3 ดังนี้

ตารางที่ 4.3 ผลการวิเคราะห์ความเป็นมาของหลักสูตรการอาชีวศึกษาระดับปริญญาตรีที่ได้จากการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ

ความเป็นมาของหลักสูตรการอาชีวศึกษาระดับปริญญาตรี	ความถี่
1. ปัญหาที่นำมาสู่การพัฒนาหลักสูตรการอาชีวศึกษาระดับปริญญาตรี	
1.1 สกอ. มีนโยบายให้สถาบันอุดมศึกษา ที่เปิดหลักสูตรปริญญาตรี(ต่อเนื่อง) ต้องปิดหลักสูตร ทำให้ผู้ที่สำเร็จการศึกษาระดับ ปวส.ไม่สามารถศึกษาต่อในระดับปริญญาตรีสายตรงได้ หรืออาจต้องเปลี่ยนสาขา และใช้เวลาเรียนมากขึ้น	6
1.2 ปัญหาการพัฒนาหลักสูตรที่ไม่ตรงกับความต้องการของสถานประกอบการ จึงได้พัฒนาหลักสูตรที่มีความร่วมมือกับสถานประกอบการเพื่อผลิตบัณฑิตให้สามารถทำงานได้ทันที ไม่ต้องอบรมใหม่ ทำให้ได้รับการตอบรับที่ดีขึ้นจากสถานประกอบการ	1
2. ความต้องการพัฒนาหลักสูตรการอาชีวศึกษาระดับปริญญาตรี	
2.1 ความต้องการศึกษาต่อระดับปริญญาตรี ที่ต่อเนื่องจากสาขาเดิมของผู้ที่จบ ปวส. และมีงานทำแล้ว	12
2.2 การพิจารณาเปิดหลักสูตรของแต่ละสถาบัน เป็นไปตามความพร้อมและจุดเด่นของแต่ละวิทยาลัย	11
2.3 ความต้องการของสถานประกอบการ/ ตลาดแรงงานในการพัฒนาบุคลากรสายปฏิบัติการ	9
2.4 ค่านิยมของสังคม พ่อแม่ ผู้ปกครองที่ต้องการให้ลูกหลานจบปริญญาตรี	6
2.5 เป็นการดำเนินการตามนโยบายของรัฐบาลที่ต้องการพัฒนากำลังคนด้านอาชีวศึกษา	5
2.6 อื่นๆ เช่น ผู้สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรีปกติ ไม่สามารถปฏิบัติงานได้จริง	2
3. ความคาดหวังจากหลักสูตรการอาชีวศึกษาระดับปริญญาตรี	
2.1 ผู้สำเร็จการศึกษากลายเป็นผู้ที่มีทักษะ ความชำนาญในการปฏิบัติงานวิชาชีพ	11
2.2 สามารถผลิตบัณฑิตให้เป็นไปตามความต้องการของสถานประกอบการ ตลาดแรงงาน	9
2.3 ผู้สำเร็จการศึกษามีความก้าวหน้าในการทำงาน	6
2.4 ผู้สำเร็จการศึกษามีสมรรถนะทางวิชาชีพตามกรอบคุณวุฒิวิชาชีพ หรือที่กำหนดไว้ในหลักสูตร	4
2.5 ผู้สำเร็จการศึกษามีความคิดสร้างสรรค์ คิดนวัตกรรมใหม่ๆ แก้ปัญหาในการทำงานได้	4
2.6 ผู้ปกครองพึงพอใจ ลูกหลานมีอนาคตในเส้นทางอาชีพ เลี้ยงครอบครัวได้	4
2.7 ผู้สำเร็จการศึกษามีงานทำ ตรงกับสาขาที่จบ	3
2.8 อื่นๆ เช่น สถานศึกษามีการเตรียมความพร้อมในการเปิดหลักสูตรที่ชัดเจน, ทุกสถาบันต้องควบคุมคุณภาพให้มีมาตรฐานเดียวกัน, หลักสูตรที่เปิดนั้นต้องเป็นหลักสูตรที่แก้ปัญหาหรือตอบโจทย์เฉพาะด้านไม่ใช่เป็นหลักสูตรที่เหมือนสถาบันอุดมศึกษาทั่วไป เป็นต้น	4

1.1.2 รูปแบบของหลักสูตร

รูปแบบของหลักสูตรการอาชีวศึกษาระดับปริญญาตรี ที่ได้จากการสังเคราะห์เอกสารที่เกี่ยวข้องจำนวน 9 เรื่อง ได้แก่ มาตรฐานคุณวุฒิอาชีวศึกษาระดับปริญญาตรีสายเทคโนโลยีหรือสายปฏิบัติการ พ.ศ. 2556 และหลักสูตรเทคโนโลยีบัณฑิต (ต่อเนื่อง) จำนวน 8 ประเภทวิชา ในช่วงปี พ.ศ. 2556- 2558 สามารถสรุปได้ดังนี้ รูปแบบของหลักสูตรการอาชีวศึกษาระดับปริญญาตรีทุกหลักสูตรเป็นหลักสูตรระดับปริญญาตรี (ต่อเนื่อง) 2 ปี มีลักษณะเป็นการจัดการศึกษาในระบบและการศึกษาระบบทวิภาคใช้ระยะเวลา 2 ปีการศึกษา การจัดภาคเรียนโดยใช้ระบบทวิภาค โดย 1 ปีการศึกษา มี 2 ภาคเรียนปกติ และ 1 ภาคเรียนปกติ มีระยะเวลาการศึกษาไม่น้อยกว่า 18 สัปดาห์ สำหรับภาคเรียนฤดูร้อน การกำหนดระยะเวลาและจำนวนหน่วยกิตให้มีสัดส่วนเทียบเคียงกันได้กับภาคเรียนปกติ ซึ่งเป็นไปตามมาตรฐานคุณวุฒิอาชีวศึกษาระดับปริญญาตรีสายเทคโนโลยีหรือสายปฏิบัติการ พ.ศ. 2556

1.1.3 ปรัชญาและวัตถุประสงค์ของหลักสูตร

ปรัชญาและวัตถุประสงค์ของหลักสูตรการอาชีวศึกษาระดับปริญญาตรี จากการศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องจำนวน 10 เรื่อง ได้แก่ ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่องเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับปริญญาตรี พ.ศ. 2548, ประกาศกระทรวงศึกษาธิการเรื่อง มาตรฐานคุณวุฒิอาชีวศึกษาระดับปริญญาตรีสายเทคโนโลยีหรือสายปฏิบัติการ พ.ศ. 2556 และหลักสูตรเทคโนโลยีบัณฑิต (ต่อเนื่อง) จำนวน 8 ประเภทวิชา ในช่วงปี พ.ศ. 2556- 2558 พบว่า ทุกหลักสูตรมีปรัชญาที่สอดคล้องกับปรัชญาและวัตถุประสงค์ของการจัดการอาชีวศึกษาระดับปริญญาตรีสายเทคโนโลยีหรือสายปฏิบัติการ ใน 5 ประเด็น ได้แก่ คือมุ่งผลิตบัณฑิตที่มี 1) ความรอบรู้และมีสมรรถนะในการปฏิบัติและพัฒนางานระดับเทคโนโลยีตามแต่ละสาขาวิชา 2) สามารถจัดการและควบคุมการทำงาน (ยกเว้นสาขาช่างทองหลวง) 3) คุณธรรม จริยธรรม จรรยาบรรณวิชาชีพ เจตคติและกิริยาสำนึกในการทำงาน สอดคล้องกับความต้องการของสังคม ชุมชนและสถานประกอบการ 4) สามารถประกอบอาชีพอิสระ พัฒนาตนเองให้มีความก้าวหน้าทางวิชาการและวิชาชีพ และ 5) อื่นๆ เช่น บำรุงการองค์ความรู้ เพื่อพัฒนาองค์กรให้ก้าวหน้าต่อการเปลี่ยนแปลงของโลกและก้าวสู่สากล รวมถึงเป็นกำลังสำคัญในการอนุรักษ์ สืบสาน ช่อมและสร้างสรรค์งานช่างฝีมือชั้นสูงให้เป็นมรดกทางศิลปวัฒนธรรมของชาติอย่างยั่งยืน ดังตารางที่ 4.4

ตารางที่ 4.4 รายละเอียดเกี่ยวกับปรัชญาและวัตถุประสงค์ของหลักสูตรการอาชีวศึกษาระดับปริญญาตรี

เอกสาร	ปรัชญา และวัตถุประสงค์ของหลักสูตร
1. ประกาศ กระทรวงศึกษาธิการ เรื่องเกณฑ์มาตรฐาน หลักสูตรระดับ ปริญญาตรี พ.ศ. 2548	ปรัชญาและวัตถุประสงค์ของหลักสูตร มุ่งให้มีความสัมพันธ์สอดคล้องกับแผนพัฒนา การศึกษาระดับอุดมศึกษาของชาติ ปรัชญาของการอุดมศึกษา ปรัชญาของสถาบัน การอุดมศึกษาและมาตรฐานวิชาการและวิชาชีพของสาขาวิชานั้นๆ โดยมุ่งเน้นการผลิต บัณฑิตให้มีความรอบรู้ทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ สามารถนำไปประยุกต์ใช้ได้ อย่างเหมาะสมมีความสามารถในการคิดวิเคราะห์และสังเคราะห์อย่างเป็นระบบ หมั่นแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง และสามารถติดต่อสื่อสารกับผู้อื่นได้เป็นอย่างดี รวมทั้ง ให้เป็นผู้มีคุณธรรมและจริยธรรม
2. ประกาศ กระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง มาตรฐาน คุณวุฒิอาชีวศึกษา ระดับปริญญาตรี สายเทคโนโลยีหรือ สายปฏิบัติการ พ.ศ. 2556	ปรัชญาและวัตถุประสงค์ของการจัดการอาชีวศึกษาระดับปริญญาตรีสายเทคโนโลยี หรือสายปฏิบัติการ มุ่งให้มีความสัมพันธ์สอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม แห่งชาติ แผนการศึกษาแห่งชาติ ปรัชญาการอาชีวศึกษา และมาตรฐานการศึกษาวิชาชีพ หรือมาตรฐานสมรรถนะของสาขาวิชานั้นๆ ในการจัดการศึกษา โดยมุ่งเน้นผลิต ผู้มีความรอบรู้และมีสมรรถนะในการปฏิบัติและพัฒนางานระดับเทคโนโลยี สามารถ จัดการและควบคุมการทำงาน มีคุณธรรม จริยธรรม จรรยาบรรณวิชาชีพ เจตคติและ กิจนิสัยในการทำงาน สอดคล้องกับความต้องการของสังคม ชุมชนและสถานประกอบการ สามารถประกอบอาชีพอิสระ พัฒนาตนเองให้มีความก้าวหน้าทางวิชาการและวิชาชีพ
3. ประเพณีวิชา อุตสาหกรรม หลักสูตรเทคโนโลยี บัณฑิต สาขาวิชา เทคโนโลยียานยนต์ (ต่อเนื่อง) (หลักสูตร ใหม่ พ.ศ. 2556): วิทยาลัยเทคนิค อุตสาหกรรม ยานยนต์, สถาบัน การอาชีวศึกษาภาค กลาง 1	<p>ปรัชญา</p> <p>มุ่งผลิตบัณฑิตด้านอาชีวศึกษาที่มีความรอบรู้และมีสมรรถนะในการปฏิบัติ และ พัฒนางานระดับเทคโนโลยีด้านยานยนต์ สามารถจัดการและควบคุมการทำงาน มี คุณธรรม จริยธรรม จรรยาบรรณวิชาชีพและกิจนิสัยที่เหมาะสมในการทำงานสอดคล้อง กับความต้องการของสังคม ชุมชน และสถานประกอบการ สามารถประกอบอาชีพอิสระ พัฒนาตนเองให้มีความก้าวหน้าทางวิชาการและวิชาชีพ</p> <hr/> <p>วัตถุประสงค์ของหลักสูตร</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. เพื่อผลิตบัณฑิตที่มีสมรรถนะด้านเทคโนโลยียานยนต์ สามารถนำความรู้ไปบูรณาการ และประยุกต์ใช้ แก้ไขปัญหาและพัฒนางานยานยนต์ 2. เพื่อผลิตบัณฑิตที่มีคุณธรรมนำวิชาการ มีความรับผิดชอบ มีเจตคติที่ดีต่ออาชีพด้าน เทคโนโลยียานยนต์ ตระหนักถึงการเรียนรู้ตลอดชีวิต มีการพัฒนาความรู้ความสามารถ ของตนเอง ทั้งด้านวิชาการและเทคโนโลยีที่เกี่ยวข้อง 3. เพื่อสร้างความพร้อมให้กับบัณฑิตในการแสวงหาความรู้ในระดับสูงขึ้น การศึกษา ค้นคว้าวิจัยที่เป็นประโยชน์ต่องานอาชีพยานยนต์ มีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาสังคม และเศรษฐกิจของประเทศ

ตารางที่ 4.4 รายละเอียดเกี่ยวกับปรัชญาและวัตถุประสงค์ของหลักสูตรการอาชีวศึกษาระดับปริญญาตรี (ต่อ)

เอกสาร	ปรัชญา และวัตถุประสงค์ของหลักสูตร
4. ประถมศึกษา บริหารธุรกิจ หลักสูตรเทคโนโลยี บัณฑิตสาขาวิชาการ บัญชี (ต่อเนื่อง) (หลักสูตรใหม่ พ.ศ. 2558): วิทยาลัย พณิชยการเชตุพน, สถาบันการอาชีว ศึกษา กรุงเทพมหานคร	ปรัชญา มุ่งผลิตบัณฑิตที่มีความรอบรู้และมีสมรรถนะในการปฏิบัติ และพัฒนางานอาชีว ระดับเทคโนโลยีด้านการบัญชี สามารถจัดการ และควบคุมการทำงานมีคุณธรรม จริยธรรม จรรยาบรรณวิชาชีพและกิริยาที่เหมาะสมในการทำงานสอดคล้องกับ ความต้องการของสังคม ชุมชน และสถานประกอบการ สามารถประกอบอาชีพอิสระ พัฒนาตนเองให้มีความก้าวหน้าทางวิชาการและวิชาชีพ <hr/> วัตถุประสงค์ของหลักสูตร 1. เพื่อผลิตบัณฑิตที่มีความรู้ความชำนาญด้านการบัญชีเป็นอย่างดี สามารถนำความรู้ไป บำรุงการและประยุกต์ใช้แก้ไขปัญหาและพัฒนางาน 2. เพื่อผลิตบัณฑิตที่มีคุณธรรมนำวิชาการ มีเจตคติที่ดีต่ออาชีพด้านการบัญชี ตระหนัก ถึง การเรียนรู้ตลอดชีวิต มีการพัฒนาความรู้ความสามารถของตนเอง ทั้งด้านวิชาการ และเทคโนโลยีที่เกี่ยวข้อง 3. เพื่อประสานความร่วมมือในการจัดการศึกษาด้านการบัญชีระหว่างองค์กรทั้งภาครัฐ และเอกชน 4. เพื่อสร้างความร่วมมือให้กับบัณฑิตในการแสวงหาความรู้ในระดับสูง การศึกษา ค้นคว้าวิจัย ที่เป็นประโยชน์ต่องานอาชีพด้านการบัญชี และมีส่วนร่วมในการแก้ปัญหา สังคมและเศรษฐกิจของประเทศ
5. ประถมศึกษา ศิลปกรรม หลักสูตรเทคโนโลยี บัณฑิตสาขาวิชา ช่างทองหลวง (ต่อเนื่อง) (หลักสูตร ใหม่ พ.ศ. 2556): กาญจนภิเษก วิทยาลัย ช่างทอง หลวง, สถาบันการ อาชีวศึกษา กรุงเทพมหานคร	ปรัชญา มุ่งเน้นผลิตบัณฑิตด้านอาชีวศึกษาที่มีความรอบรู้ มีสมรรถนะในการปฏิบัติและ พัฒนางานระดับเทคโนโลยี สาขาวิชาช่างทองหลวง ที่มีคุณธรรม จริยธรรม จรรยาบรรณ วิชาชีพ และกิริยาที่ เหมาะสมในการทำงาน สอดคล้องกับความต้องการของสังคมและ สถานประกอบการ พัฒนาตนเอง ให้มีความก้าวหน้าทางวิชาการและวิชาชีพ บำรุงการ องค์ความรู้ เพื่อพัฒนาองค์กรให้ก้าวหน้าต่อการเปลี่ยนแปลงของโลกและก้าวสู่สากล รวมถึงเป็นกำลังสำคัญในการอนุรักษ์ สืบสาน ช่อมและสร้างสรรค์งานช่างฝีมือชั้นสูงให้ เป็นมรดกทางศิลปวัฒนธรรมของชาติอย่างยั่งยืน <hr/> วัตถุประสงค์ของหลักสูตร 1. เพื่อผลิตบัณฑิตที่มีความรู้ ความชำนาญในด้านช่างทองหลวง ซึ่งเป็นกำลัง ในการอนุรักษ์ สืบสานและสร้างสรรค์ 2. เพื่อผลิตบัณฑิตที่มีคุณธรรม จริยธรรมนำวิชาชีพ มีเจตคติที่ดีต่ออาชีพ ตระหนักถึง การเรียนรู้ตลอดชีวิต สามารถนำความรู้ทางเทคโนโลยีไปบำรุงการและประยุกต์ใช้ แก้ไข ปัญหาและพัฒนางานในด้านช่างทองหลวง

ตารางที่ 4.4 รายละเอียดเกี่ยวกับปรัชญาและวัตถุประสงค์ของหลักสูตรการอาชีวศึกษาระดับปริญญาตรี (ต่อ)

เอกสาร	ปรัชญา และวัตถุประสงค์ของหลักสูตร
5. ประเภทวิชา ศิลปกรรม (ต่อ)	วัตถุประสงค์ของหลักสูตร (ต่อ) 3. เพื่อสร้างความพร้อมให้กับบัณฑิตในการแสวงหาความรู้ และหรือบูรณาการภูมิปัญญาท้องถิ่น การศึกษาค้นคว้าวิจัยที่เป็นประโยชน์ต่องานอาชีพในด้านช่างทองหลวง
6. ประเภทวิชา เทคโนโลยี สารสนเทศและ การสื่อสาร หลักสูตรเทคโนโลยี บัณฑิตสาขาวิชา เทคโนโลยีสารสนเทศ (ต่อเนื่อง) (หลักสูตร ใหม่ พ.ศ. 2557): วิทยาลัยเทคนิค สมุทรสาคร, สถาบัน การอาชีวศึกษาภาค กลาง 5	ปรัชญา มุ่งผลิตบัณฑิตด้านอาชีวศึกษาที่มีความรอบรู้และมีสมรรถนะในการปฏิบัติ เพื่อพัฒนางานระดับเทคโนโลยี สามารถบริหารจัดการและควบคุมการทำงาน มีคุณธรรม จริยธรรมจรรยาบรรณวิชาชีพและกิจนิสัยที่เหมาะสมในการทำงาน สอดคล้องกับความต้องการของสังคม ชุมชน และสถานประกอบการ สามารถประกอบอาชีพอิสระเพื่อพัฒนาตนเองให้มีความก้าวหน้าทางวิชาการและวิชาชีพ <hr/> วัตถุประสงค์ของหลักสูตร 1. เพื่อผลิตบัณฑิตให้มีสมรรถนะและประสบการณ์ในสาขาวิชาเทคโนโลยีสารสนเทศตามมาตรฐานอาชีพในระดับเทคโนโลยีด้านการพัฒนาซอฟต์แวร์คอมพิวเตอร์ การจัดการเครือข่ายคอมพิวเตอร์ การจัดการด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ การจัดการด้านระบบฐานข้อมูล และการให้บริการด้านการติดตั้งและบำรุงรักษาอุปกรณ์ฮาร์ดแวร์ ซอฟต์แวร์ อุปกรณ์ต่อพ่วงและระบบเครือข่ายคอมพิวเตอร์ โดยการวิเคราะห์ ออกแบบเขียนแบบ จัดการ ดำเนินการ ผลิต สร้าง ตรวจสอบ ทดสอบ ควบคุม บำรุงรักษาให้คำแนะนำ แก้ปัญหาสอนงาน พัฒนางานและบูรณาการในการประกอบอาชีพและสร้างอาชีพได้อย่างมีประสิทธิภาพ 2. เพื่อให้มีสมรรถนะในการใช้กระบวนการสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง ใช้กระบวนการคิด และกระบวนการกลุ่มอย่างชำนาญ ประยุกต์ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศอย่างเป็นสากล การวิจัยในการแก้ปัญหาพื้นฐาน พัฒนาคุณภาพชีวิตและพัฒนาอาชีพให้ก้าวหน้าอยู่เสมอ 3. เพื่อให้เป็นผู้ที่มีพฤติกรรมทางสังคมที่ดีงาม มีเจตคติที่ดีต่ออาชีพ มีความมั่นใจและภาคภูมิใจในอาชีพ มีความเคารพในสิทธิและหน้าที่ ของตนเองและผู้อื่น มีความรับผิดชอบต่อตนเอง ต่อครอบครัว องค์กร หน่วยงาน ท้องถิ่นและประเทศชาติ เห็นคุณค่าของศิลปวัฒนธรรม ภูมิปัญญาท้องถิ่น ใช้และอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม 4. เพื่อให้มีบุคลิกภาพที่ดี มีมนุษยสัมพันธ์ มีคุณธรรม จริยธรรม และมีวินัยในตนเอง มีสุขภาพอนามัยที่สมบูรณ์ทั้งร่างกายจิตใจ เหมาะสมกับงานอาชีพนักเทคโนโลยีสารสนเทศ

ตารางที่ 4.4 รายละเอียดเกี่ยวกับปรัชญาและวัตถุประสงค์ของหลักสูตรการอาชีวศึกษาระดับปริญญาตรี (ต่อ)

เอกสาร	ปรัชญา และวัตถุประสงค์ของหลักสูตร
6. ประณทวิชา เทคโนโลยี สารสนเทศและ การสื่อสาร (ต่อ)	วัตถุประสงค์ของหลักสูตร (ต่อ) 5. เพื่อให้มีความตระหนักและมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาเศรษฐกิจ สังคมการเมืองของประเทศ มีความรักชาติ สำนึกในความเป็นไทย เสียสละเพื่อส่วนรวม ดำรงรักษาไว้ซึ่งความมั่นคงของชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์และการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ ทรงเป็นประมุข
7. ประณทวิชา คหกรรม หลักสูตรเทคโนโลยี บัณฑิต สาขาวิชา เทคโนโลยีอาหารและ โภชนาการ (ต่อเนื่อง) (หลักสูตรใหม่ พ.ศ. 2557): วิทยาลัย อาชีวศึกษาเสาวภา สถาบัน การอาชีวศึกษา กรุงเทพมหานคร	ปรัชญา มุ่งผลิตบัณฑิตที่มีความรอบรู้และมีสมรรถนะในการปฏิบัติ เพื่อพัฒนางานระดับเทคโนโลยี ด้านเทคโนโลยีอาหารและโภชนาการ สามารถบริหารจัดการและควบคุมการทำงานผลิตอาหารให้ถูกต้องตามหลักโภชนาการ มีคุณธรรม จริยธรรม จรรยาบรรณวิชาชีพและกิจนิสัยที่เหมาะสมในการทำงานสอดคล้องกับความต้องการของสังคม ชุมชน และสถานประกอบการ สามารถประกอบอาชีพอิสระ เพื่อพัฒนาตนเองให้มีความก้าวหน้าทางวิชาการ วิชาชีพ วัตถุประสงค์ของหลักสูตร 1. เพื่อผลิตบุคลากรให้มีสมรรถนะสอดคล้องตามความต้องการของสถานประกอบการ สาขาวิชาเทคโนโลยีอาหารและโภชนาการ 2. เพื่อพัฒนาหรือยกระดับบุคลากรที่ปฏิบัติงานด้านอาหารและโภชนาการ ให้มีความรู้ความสามารถ สอดคล้องตามความต้องการของสถานประกอบการ
8. ประณทวิชา อุตสาหกรรม ท่องเที่ยว หลักสูตร เทคโนโลยีบัณฑิต สาขาวิชาการโรงแรม (ต่อเนื่อง) (หลักสูตร ใหม่ พ.ศ. 2556): วิทยาลัยอาชีวศึกษา ภูเก็ต สถาบันการ อาชีวศึกษาภาคใต้ 2	ปรัชญา หลักสูตรนี้มุ่งผลิตบัณฑิตสายปฏิบัติการให้มีความรู้ ความสามารถเกี่ยวกับงานด้านการโรงแรม มีสมรรถนะวิชาชีพในการปฏิบัติงานตามมาตรฐานคุณวุฒิวิชาชีพ และมีทักษะในการบริหารจัดการ ประยุกต์ใช้ความรู้ การวิเคราะห์ วางแผน และพัฒนางานอาชีพด้านธุรกิจบริการ มีคุณธรรมจริยธรรม และจรรยาบรรณวิชาชีพ สอดคล้องกับความต้องการของสถานประกอบการ ชุมชน สังคม ตลอดจนสามารถประกอบอาชีพอิสระอย่างมีประสิทธิภาพ วัตถุประสงค์ของหลักสูตร 1. เพื่อผลิตบัณฑิตที่สามารถใช้ทักษะการสื่อสาร และเทคโนโลยีสารสนเทศในการพัฒนา ด้านการโรงแรม 2. เพื่อผลิตบัณฑิตที่สามารถวิเคราะห์ และบริหารจัดการด้านการโรงแรม 3. เพื่อผลิตบัณฑิตที่มีสมรรถนะด้านการโรงแรมตรงตามความต้องการของ สถานประกอบการ และสามารถประกอบอาชีพอิสระ 4. เพื่อผลิตบัณฑิตที่มีคุณธรรม จริยธรรม และจรรยาบรรณวิชาชีพ

ตารางที่ 4.4 รายละเอียดเกี่ยวกับปรัชญาและวัตถุประสงค์ของหลักสูตรการอาชีวศึกษาระดับปริญญาตรี (ต่อ)

เอกสาร	ปรัชญา และวัตถุประสงค์ของหลักสูตร
9. ประเพณีวิชาเกษตรกรรม หลักสูตรเทคโนโลยีบัณฑิตสาขาวิชาเทคโนโลยีการผลิตสัตว์ (ต่อเนื่อง) (หลักสูตรใหม่ พ.ศ. 2557): วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีเชียงใหม่ สถาบันการอาชีวศึกษาภาคเหนือ 1	<p>ปรัชญา</p> <p>มุ่งผลิตบัณฑิตด้านอาชีวศึกษาที่มีความรอบรู้สมรรถนะในการปฏิบัติและพัฒนางานระดับเทคโนโลยีด้านการผลิตสัตว์สามารถจัดการและควบคุมการทำงาน มีคุณธรรม จริยธรรมจรรยาบรรณวิชาชีพและกิจนิสัยที่เหมาะสมในการทำงาน สอดคล้องกับความต้องการของสังคม ชุมชน และสถานประกอบการ พัฒนานตนเองให้มีความก้าวหน้าทางวิชาการและวิชาชีพ</p> <hr/> <p>วัตถุประสงค์ของหลักสูตร</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. เพื่อผลิตบัณฑิตที่มีความรู้ความชำนาญด้านการผลิตสัตว์ในระดับนักเทคโนโลยีหรือนักปฏิบัติการขั้นสูง สามารถจัดการและควบคุมการทำงานบูรณาการความรู้ ทักษะและประสบการณ์นำไปใช้แก้ไขปัญหาและพัฒนางานด้านการผลิตสัตว์ โดยคำนึงถึงเทคโนโลยีที่เกี่ยวข้อง 2. เพื่อผลิตบัณฑิตที่มีคุณธรรม จริยธรรม มีเจตคติที่ดีต่ออาชีพด้านการผลิตสัตว์ตระหนักถึงการเรียนรู้ตลอดชีวิต และน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการดำเนินชีวิต 3. เพื่อประสานความร่วมมือในการจัดการศึกษาด้านการผลิตสัตว์ ระหว่างองค์กรภาครัฐและเอกชนทั้งในประเทศและต่างประเทศโดยเฉพาะภูมิภาคอาเซียน 4. เพื่อสร้างความพร้อมให้กับบัณฑิตในการแสวงหาความรู้การศึกษา ค้นคว้าวิจัย การคิดริเริ่มสร้างสรรค์ที่เป็นประโยชน์ต่องานอาชีพด้านการผลิตสัตว์ และมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาสังคม เศรษฐกิจ อนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมและสิ่งแวดล้อม 5. เน้นการใช้เทคโนโลยีในการผลิตสัตว์ที่เหมาะสมกับเศรษฐกิจ สังคมและสิ่งแวดล้อมคำนึงถึงการใช้ทรัพยากรการผลิตอย่างคุ้มค่า ไม่ก่อให้เกิดผลเสียต่อสภาพแวดล้อมทั้งระยะสั้นและระยะยาวภายใต้มาตรฐานการปฏิบัติการทางการเกษตรที่ดีสำหรับสัตว์ (GAP: Good Agriculture Practice) (HACCP: Hazard Analysis and Critical Control Point) และมาตรฐานผลิตทางการเกษตร 6. สามารถประยุกต์ใช้ความรู้ทักษะและประสบการณ์ในการแก้ปัญหาและพัฒนางานอย่างสร้างสรรค์

ตารางที่ 4.4 รายละเอียดเกี่ยวกับปรัชญาและวัตถุประสงค์ของหลักสูตรการอาชีวศึกษาระดับปริญญาตรี (ต่อ)

เอกสาร	ปรัชญา และวัตถุประสงค์ของหลักสูตร
10. ประเภทวิชา	ปรัชญา
ประมง	มุ่งผลิตบัณฑิตด้านอาชีวศึกษาที่มีความรอบรู้ มีสมรรถนะในการปฏิบัติและพัฒนา
หลักสูตรเทคโนโลยี	งานระดับเทคโนโลยีด้านเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ สามารถจัดการและควบคุมการทำงาน
บัณฑิตสาขาวิชา	มีคุณธรรม จริยธรรมจรรยาบรรณวิชาชีพ กิจนิสัยที่เหมาะสมในการทำงาน สอดคล้องกับ
เทคโนโลยีเพาะเลี้ยง	ความต้องการของสังคม ชุมชน และสถานประกอบการ พัฒนาตนเองให้มีความก้าวหน้า
สัตว์น้ำ (ต่อเนื่อง)	ทางวิชาการและวิชาชีพ
(หลักสูตรใหม่ พ.ศ.	วัตถุประสงค์ของหลักสูตร
2558): วิทยาลัย	1. เพื่อผลิตบัณฑิตที่มีความรู้ ความชำนาญด้านการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ ในระดับนัก
เกษตรและเทคโนโลยี	เทคโนโลยี สามารถจัดการ และควบคุมการทำงาน บูรณาการความรู้ ทักษะและ
อุดรธานี สถาบันการ	ประสบการณ์ นำไปประยุกต์ใช้ แก้ไขปัญหาและพัฒนางานด้านการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ
อาชีวศึกษาเกษตร	โดยคำนึงถึงเทคโนโลยีที่เกี่ยวข้อง
ภาค	2. เพื่อผลิตบัณฑิตที่มีคุณธรรม จริยธรรม มีเจตคติที่ดีต่ออาชีพ ทางด้านการเพาะเลี้ยง
ตะวันออกเฉียงเหนือ	สัตว์น้ำ ตระหนักถึงการเรียนรู้ตลอดชีวิต และน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
	มาใช้ในการดำเนินชีวิต
	3. เพื่อประสานความร่วมมือในการจัดการศึกษาด้านการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ ระหว่างองค์กร
	ภาครัฐและเอกชนทั้งในประเทศและต่างประเทศ
	4. เพื่อสร้างความพร้อมให้กับบัณฑิตในการแสวงหาความรู้การศึกษาค้นคว้าวิจัย การคิด
	ริเริ่มสร้างสรรค์ที่เป็นประโยชน์ต่องานอาชีพด้านการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ และมีส่วนร่วมใน
	การแก้ไขปัญหาสังคม เศรษฐกิจอนุรักษ์ ศิลปวัฒนธรรมและสิ่งแวดล้อม

CHULALONGKORN UNIVERSITY

วัตถุประสงค์ของหลักสูตรการอาชีวศึกษาระดับปริญญาตรี ที่ได้จากการศึกษาเอกสารหลักสูตรทั้ง 8 ประเภทวิชา สรุปสาระสำคัญได้ดังนี้ 1. หลักสูตรการอาชีวศึกษาระดับปริญญาตรี มีวัตถุประสงค์ที่สอดคล้องกันมากที่สุด (7 ประเภทวิชา) จำนวน 4 ข้อได้แก่ 1) มีความรู้ ความชำนาญ สมรรถนะ (ตามสาขาวิชา) สามารถนำความรู้ไปบูรณาการและประยุกต์ใช้ แก้ไขปัญหาและพัฒนางาน (ตามสาขาวิชา) 2) มีคุณธรรม จริยธรรม มีความรับผิดชอบ จรรยาบรรณวิชาชีพ มีเจตคติที่ดีต่ออาชีพ (ตามสาขาวิชา) ตระหนักถึงการเรียนรู้ตลอดชีวิต 3) มีการพัฒนาความรู้ความสามารถของตนเอง ทั้งด้านวิชาการและเทคโนโลยีที่เกี่ยวข้อง 4) เพื่อสร้างความพร้อมให้กับบัณฑิตในการแสวงหาความรู้ในระดับสูงขึ้น การศึกษาค้นคว้าวิจัยที่เป็นประโยชน์ต่องาน (ตามสาขาวิชา) มีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาสังคมและเศรษฐกิจของประเทศ รองลงมาคือ เพื่อประสานความร่วมมือในการจัดการศึกษา (ตามสาขาวิชา) ระหว่างองค์กร

ทั้งภาครัฐและเอกชนทั้งในประเทศและต่างประเทศ และวัตถุประสงค์อื่นๆ เป็นไปตามอัตลักษณ์ของแต่ละหลักสูตร รายละเอียดดังตารางที่ 4.5

ตารางที่ 4.5 ผลการสังเคราะห์วัตถุประสงค์ของหลักสูตรการอาชีวศึกษาระดับปริญญาตรี จากการศึกษาเอกสารหลักสูตรทั้ง 8 ประเภทวิชา

วัตถุประสงค์ (เพื่อผลิตบัณฑิต)	ประเภทวิชา/ สาขาวิชา							
	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.
1. มีความรู้ ความชำนาญ สมรรถนะ (ตามสาขาวิชา) สามารถนำความรู้ไปบูรณาการและประยุกต์ใช้ แก้ไขปัญหาและพัฒนางาน (ตามสาขาวิชา)	✓	✓	✓	✓			✓	✓
2. มีคุณธรรม จริยธรรม มีความรับผิดชอบ จรรยาบรรณวิชาชีพ มีเจตคติที่ดีต่ออาชีพด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ ตระหนักถึงการเรียนรู้ตลอดชีวิต	✓	✓	✓	✓		✓	✓	✓
3. มีการพัฒนาความรู้ความสามารถของตนเอง ทั้งด้านวิทยาการและเทคโนโลยีที่เกี่ยวข้อง	✓	✓						
4. เพื่อสร้างความพร้อมให้กับบัณฑิตในการแสวงหาความรู้ในระดับสูงขึ้น การศึกษาค้นคว้าวิจัยที่เป็นประโยชน์ต่องาน (ตามสาขาวิชา) มีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาสังคมและเศรษฐกิจของประเทศ	✓	✓	✓	✓			✓	✓
5. เพื่อประสานความร่วมมือในการจัดการศึกษา (ตามสาขาวิชา) ระหว่างองค์กรทั้งภาครัฐและเอกชนทั้งในประเทศและต่างประเทศ		✓					✓	✓
6. มีสมรรถนะสอดคล้องตามความต้องการของสถานประกอบการ (ตามสาขาวิชา)					✓	✓		
7. เพื่อให้มีบุคลิกภาพที่ดี มีมนุษยสัมพันธ์ และมีวินัยในตนเองมีสุขภาพอนามัยที่สมบูรณ์ทั้งร่างกายจิตใจ เหมาะสมกับงานอาชีพนักเทคโนโลยีสารสนเทศ				✓				
8. เพื่อให้มีความตระหนักและมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาเศรษฐกิจ สังคมการเมืองของประเทศ มีความรักชาติ สำนึกในความเป็นไทย เสียสละเพื่อส่วนรวม ดำรงรักษาไว้ซึ่งความมั่นคงของชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์และการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ ทรงเป็นประมุข				✓				
9. เพื่อพัฒนาหรือยกระดับบุคลากรที่ปฏิบัติงานด้านอาหารและโภชนาการ ให้มีความรู้ความสามารถ สอดคล้องตามความต้องการของสถานประกอบการ					✓			

ตารางที่ 4.5 ผลการสังเคราะห์วัตถุประสงค์ของหลักสูตรการอาชีวศึกษาระดับปริญญาตรี จากการศึกษาเอกสารหลักสูตรทั้ง 8 ประเภทวิชา (ต่อ)

วัตถุประสงค์ (เพื่อผลิตบัณฑิต)	ประเภทวิชา/ สาขาวิชา							
	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.
10. สามารถใช้ทักษะการสื่อสาร และเทคโนโลยีสารสนเทศในการพัฒนาโครงการโรงแรม						✓		
11. สามารถประกอบอาชีพอิสระ						✓		
12. สามารถวิเคราะห์ และบริหารจัดการด้านการโรงแรม						✓		
13. เน้นการใช้เทคโนโลยีในการผลิตสัตว์ที่เหมาะสมกับเศรษฐกิจ สังคมและสิ่งแวดล้อม คำนึงถึงการใช้ทรัพยากรการผลิตอย่างคุ้มค่า ไม่ก่อให้เกิดผลเสียต่อสภาพแวดล้อมทั้งระยะสั้นและระยะยาวภายใต้มาตรฐานการปฏิบัติการทางการเกษตรที่ดีสำหรับสัตว์ (GAP: Good Agriculture Practice) (HACCP: Hazard Analysis and Critical Control Point) และมาตรฐานผลิตทางการเกษตร							✓	

หมายเหตุ

- | | |
|--|---|
| 1. ประเภทวิชาอุตสาหกรรม/สาขาเทคโนโลยียานยนต์ | 5. ประเภทวิชาคหกรรม/ สาขาเทคโนโลยีอาหารและโภชนาการ |
| 2. ประเภทวิชาบริหารธุรกิจ/ สาขาการบัญชี | 6. ประเภทวิชาอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว/ สาขาการโรงแรม |
| 3. ประเภทวิชาศิลปกรรม/ สาขาช่างทองหลวง | 7. ประเภทวิชาเกษตรกรรม/ สาขาเทคโนโลยีการผลิตสัตว์ |
| 4. ประเภทวิชาเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร/ สาขาเทคโนโลยีสารสนเทศ | 8. ประเภทวิชาประมง/ เทคโนโลยีการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ |

1.1.4 โครงสร้างหลักสูตร

โครงสร้างหลักสูตรการอาชีวศึกษาระดับปริญญาตรี จากการศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องจำนวน 10 เรื่อง ได้แก่ ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่องเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับปริญญาตรี พ.ศ. 2548, ประกาศกระทรวงศึกษาธิการเรื่อง มาตรฐานคุณวุฒิอาชีวศึกษาระดับปริญญาตรีสายเทคโนโลยีหรือสายปฏิบัติการ พ.ศ. 2556 และหลักสูตรเทคโนโลยีบัณฑิต (ต่อเนื่อง) จำนวน 8 ประเภทวิชา ในช่วงปี พ.ศ. 2556- 2558 สรุปได้ดังนี้ โครงสร้างหลักสูตรการอาชีวศึกษาระดับปริญญาตรี แบ่งเป็น 3 หมวด ได้แก่ 1) หมวดวิชาทักษะชีวิต ครอบคลุมกลุ่มวิชาภาษาไทย กลุ่มวิชาภาษาต่างประเทศ กลุ่มวิชาวิทยาศาสตร์ กลุ่มวิชาคณิตศาสตร์ กลุ่มวิชาสังคมศาสตร์ กลุ่มวิชามนุษยศาสตร์ รวมไม่น้อยกว่า 15-18 หน่วยกิต 2) หมวดวิชาทักษะวิชาชีพ ครอบคลุมกลุ่มทักษะวิชาชีพเฉพาะ กลุ่มทักษะวิชาชีพเลือก และ

โครงการพัฒนาทักษะวิชาชีพ รวมไม่น้อยกว่า 51 หน่วยกิต 3) หมวดวิชาเลือกเสรี ประกอบด้วยวิชาที่เกี่ยวกับทักษะชีวิตหรือทักษะวิชาชีพ รวมไม่น้อยกว่า 6 หน่วยกิต การยกเว้นการเรียนรายวิชาในหมวดวิชาทักษะชีวิต หมวดวิชาทักษะวิชาชีพ และหมวดวิชา เลือกเสรี สามารถทำได้โดยการเทียบโอนผลการเรียน หรือโดยการเทียบโอนความรู้และประสบการณ์เข้าสู่ หน่วยกิตตามหลักสูตร ตามหลักเกณฑ์และแนวปฏิบัติที่คณะกรรมการการอาชีวศึกษากำหนด โดยทั้ง 8 ประเภทวิชามีจำนวนหน่วยกิตรวมตลอดหลักสูตร 72- 75 หน่วยกิต ซึ่งเป็นไปตามโครงสร้างหลักสูตรที่กำหนดไว้ในมาตรฐานคุณวุฒิอาชีวศึกษาระดับปริญญาตรีสายเทคโนโลยีหรือสายปฏิบัติการ พ.ศ. 2556

1.1.5 ทรัพยากรที่ใช้ในหลักสูตร

ทรัพยากรที่ใช้ในหลักสูตรการอาชีวศึกษาระดับปริญญาตรี ผู้วิจัยได้ทำการรวบรวมข้อมูลจากเอกสารที่เกี่ยวข้อง และการสัมภาษณ์ผู้บริหารและอาจารย์ประจำหลักสูตรทั้ง 8 ประเภทวิชา ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1.1.5.1 การบริหารทรัพยากรที่ใช้ในหลักสูตร จากการศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้อง

การบริหารทรัพยากรที่ใช้ในหลักสูตรการอาชีวศึกษาระดับปริญญาตรี จากการศึกษาเอกสารหลักสูตรเทคโนโลยีบัณฑิต (ต่อเนื่อง) จำนวน 8 ประเภทวิชา ในช่วงปี พ.ศ. 2556- 2558 โดยทุกหลักสูตรมีการบริหารทรัพยากรที่ใช้ในหลักสูตรที่สอดคล้องกัน สามารถสรุปได้ 5 ประเด็นดังนี้ 1) สถานที่ที่ใช้ในการจัดการเรียนการสอน ประกอบด้วย ห้องบรรยาย ห้องปฏิบัติการ วัสดุอุปกรณ์การสอนต่างๆของสถานศึกษา และสถานประกอบการที่ทำความร่วมมือในการจัดการเรียนการสอน 2) การบริหารงบประมาณ พบว่า สถาบัน/ วิทยาลัย/ สาขาวิชา มีการพิจารณาจัดสรรงบประมาณประจำปี ทั้งงบประมาณแผ่นดินและเงินรายได้เพื่อจัดซื้อตำรา สื่อการเรียนการสอน โสตทัศนูปกรณ์ และวัสดุครุภัณฑ์อย่างเพียงพอเพื่อสนับสนุนการเรียนการสอนในชั้นเรียน และสร้างสภาพแวดล้อมให้เหมาะสมกับการเรียนรู้ด้วยตนเองของนักศึกษา โดยกำหนดวงเงินค่าใช้จ่ายแต่ละรายวิชา และติดตามการใช้จ่ายให้เป็นไปตามแผนและตามกำหนดเวลา 3) ทรัพยากรการเรียนการสอนที่มีอยู่เดิม พบว่า สาขาวิชา มีความพร้อมด้านหนังสือ ตำรา และการสืบค้นผ่านฐานข้อมูล โดยมี อาคารศูนย์วิทยบริการ/ สำนักหอสมุดกลางของสถาบัน การอาชีวศึกษาแต่ละแห่ง ที่มีหนังสือด้านต่างๆ รวมถึงฐานข้อมูลที่จะให้สืบค้น ส่วนระดับคณะ/ สาขาวิชา ก็มีหนังสือ ตำราเฉพาะทาง รวมทั้งห้องสมุดของสถานศึกษาในโครงการความร่วมมือทางวิชาการภาคอุดมศึกษาในแต่ละจังหวัดที่สถานศึกษาตั้งอยู่นอกจากนี้ มีอุปกรณ์ที่ใช้สนับสนุนการจัดการเรียนการสอนอย่าง 4) การจัดหาทรัพยากรการเรียนการสอนเพิ่มเติม พบว่า มีการให้อาจารย์ผู้สอนแต่ละรายวิชาและอาจารย์พิเศษมีส่วนร่วมในการเสนอแนะรายชื่อหนังสือสำหรับให้หอสมุดกลางหรือวิทยบริการจัดซื้อ ส่วนอุปกรณ์ เครื่องมือปฏิบัติการจะมีการประชุมวางแผนจัดทำข้อเสนองบประมาณครุภัณฑ์ประจำปี และ 5) การประเมินความเพียงพอของทรัพยากร โดยให้นักศึกษาและอาจารย์ผู้สอน

ในแต่ละรายวิชา ประเมินจากการสังเกตการใช้งานในรายวิชาที่สอน รวมทั้งจากข้อมูลสถิติต่างๆ เช่น จำนวนนักศึกษาที่ลงทะเบียนเรียน จำนวนการเข้าใช้บริการ เป็นต้นแล้วรายงานต่ออาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตร

1.1.5.2 ทรัพยากรที่ใช้ในหลักสูตร จากการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ

ทรัพยากรที่ใช้ในหลักสูตร จากการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิระดับสถานศึกษาในแต่ละหลักสูตร ทั้ง 8 ประเภทวิชา จำนวน 13 ท่าน สามารถสรุปได้ 2 ประเด็นดังนี้ 1) ความเพียงพอของทรัพยากรที่ใช้ในหลักสูตร พบว่า หลักสูตรการอาชีวศึกษาระดับปริญญาตรีส่วนมาก (5 ประเภทวิชา) มีทรัพยากร โดยเฉพาะครุภัณฑ์ที่ใช้ในการเรียนการสอนระดับปริญญาตรีอย่างแท้จริงนั้นยังไม่เพียงพอ เนื่องจากนโยบายในการเปิดหลักสูตรปริญญาตรีนั้น สำนักคณะกรรมการการอาชีวศึกษามีนโยบายให้สถานศึกษาใช้ทรัพยากรร่วมกับการจัดการเรียนการสอนระดับ ปวช. และปวส. และบางหลักสูตรมีครุภัณฑ์ แต่ขาดผู้ที่มีความรู้ในการใช้งาน คู่มือครุภัณฑ์ดังกล่าวจึงไม่สามารถใช้งานได้ 2) หน่วยงานหรือบุคคลที่ให้การช่วยเหลือด้านทรัพยากรต่างๆ พบว่า ทุกหลักสูตรมีสถานประกอบการที่มีความร่วมมือกับสถาบัน สมาคมวิชาชีพต่างๆ และสถาบันการศึกษาอื่นๆ ได้ให้ความช่วยเหลือในการพัฒนาหลักสูตร การจัดการเรียนการสอนด้วยรายละเอียดดังตารางที่ 4.6

ตารางที่ 4.6 ความคิดเห็นเกี่ยวกับทรัพยากรที่ใช้ในหลักสูตร จากการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ

ผู้ทรงคุณวุฒิ	ความคิดเห็นเกี่ยวกับทรัพยากรที่ใช้ในหลักสูตร
1. ความเพียงพอของทรัพยากรที่จำเป็นต้องใช้ในหลักสูตร	
1. ประเภทวิชาอุตสาหกรรม สาขาวิชาเทคโนโลยียานยนต์ (จำนวน 2 ท่าน)	1. ทรัพยากร โดยเฉพาะครุภัณฑ์ที่ใช้ในการจัดการเรียนการสอนของหลักสูตรปริญญาตรีจริงๆ ยังไม่เพียงพอ เนื่องจากไม่ได้รับการจัดสรรงบประมาณจากสถาบันฯ จึงใช้ร่วมกับหลักสูตร ปวส. ตามนโยบายการเปิดหลักสูตรปริญญาตรีของ สอศ. ซึ่งควรแยกกัน
2. ประเภทวิชาบริหารธุรกิจ สาขาวิชาการบัญชี (จำนวน 2 ท่าน)	1. สถานที่ อุปกรณ์ครบถ้วนสมบูรณ์เนื่องจากเรียนวันเสาร์อาทิตย์ซึ่งไม่ตรงกับ ปวช. ปวส. มีห้อง smart classroom 2. มีอาจารย์ประจำหลักสูตรเพียงพอที่อยู่ในวิทยาลัยเดียวกัน มีการเชิญวิทยากรที่ความเชี่ยวชาญในด้านนั้นจริงๆ มาสอน 3. อาจจะมีปัญหาในอีก 2 ปีที่จะมีอาจารย์ประจำหลักสูตรเกษียณ
3. ประเภทวิชาศิลปกรรม สาขาวิชาช่างทองหลวง (จำนวน 2 ท่าน)	ทรัพยากรยังไม่เพียงพอ คอมพิวเตอร์ หรือโปรแกรม วัสดุ ครุภัณฑ์เกี่ยวกับเครื่องประดับอัญมณีมีราคาแพงมาก ทางวิทยาลัยจึงจัดซื้อแบบที่มีลักษณะที่ต่ำลงมาหรือพอใช้ได้ ให้นักศึกษาสามารถเรียนรู้และประยุกต์ได้ และเป็นข้อดีของระบบทวิภาคีคือ เด็กได้เรียนรู้จากสถานประกอบการในเรื่องที่สถานศึกษาไม่มี เครื่องมือเครื่องจักรที่ทันสมัย

ตารางที่ 4.6 ความคิดเห็นเกี่ยวกับทรัพยากรที่ใช้ในหลักสูตร จากการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ (ต่อ)

ผู้ทรงคุณวุฒิ	ความคิดเห็นเกี่ยวกับทรัพยากรที่ใช้ในหลักสูตร
4. ประภาวิชาเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร สาขาวิชาเทคโนโลยีสารสนเทศ (จำนวน 1 ท่าน)	1. ทรัพยากรที่จำเป็นอย่างยิ่งได้แก่ ครูภัณฑ์ด้านคอมพิวเตอร์ที่มีสมรรถนะสูง ซอฟต์แวร์ที่เหมาะสมกับการเรียนการสอนระดับปริญญาตรี ซึ่งวิทยาลัยมีงบประมาณไม่เพียงพอที่จะซื้อครุภัณฑ์ดังกล่าว อีกทั้งห้องเรียนต่างๆ ยังไม่มีความพร้อม ซึ่งตอนนี้ใช้ร่วมกับของการเรียนการสอนระดับปวช. ปวส. 2. ข้อยกาดเรื่องงบประมาณ เรื่องค่าสอน งบประมาณสัมพันธ อาจารย์ผู้สอน ภาระงานอาจารย์มาก
5. ประภาวิชาคหกรรม สาขาวิชาเทคโนโลยีอาหารและโภชนาการ (จำนวน 2 ท่าน)	ยังขาดเครื่องมือวัดทางวิทยาศาสตร์ ซึ่งอาชีวะยังไม่มีเครื่องมือนี้ และขาดบุคลากรที่มีความรู้มาดูแลเครื่องมือต่างๆ จึงควรมีเจ้าหน้าที่ประจำที่ดูแลเครื่องมือเหล่านี้ จึงมีการให้นักศึกษาไปเรียน และขอใช้ห้องแล็บที่สถาบันเทคโนโลยีเจ้าคุณทหารลาดกระบังด้วย
6. ประภาวิชาอุตสาหกรรม ห้องเทียว สาขาวิชาการโรงแรม (จำนวน 2 ท่าน)	ห้องเรียน ยังไม่มีเพียงพอ
7. ประภาวิชาเกษตรกรรม สาขาวิชาเทคโนโลยีการผลิตสัตว์ (จำนวน 1 ท่าน)	บุคลากรมีคุณสมบัติตรง เพียงพอ และวัสดุ ครุภัณฑ์ต่างๆมีความพร้อมเพียงพอในการจัดการเรียนการสอน
8. ประภาวิชาประมง สาขาวิชาเทคโนโลยีเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ (จำนวน 1 ท่าน)	1. มีเครื่องมือ อุปกรณ์ 2. มีบุคลากรครบตามหลักสูตร เป็นอาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตรอยู่ในวิทยาลัยเดียวกันทุกคน 3. ขาดบุคลากรในการดูแลห้องปฏิบัติการ ครุภัณฑ์ต่างๆ การสั่งซื้อครุภัณฑ์ต่างๆ ควรสำรวจความต้องการของหลักสูตรจะทำให้ได้ครุภัณฑ์ที่ต้องการและมีความสมบูรณ์มากขึ้น บางครั้งให้แต่เครื่อง แต่วิทยาลัยไม่มีสารเคมีที่ใช้กับเครื่องนี้ อีกทั้งไม่ได้อบรมบุคลากรเกี่ยวกับการใช้งานจึงทำให้สูญเปล้า
2. หน่วยงานหรือบุคคลที่ให้การช่วยเหลือด้านทรัพยากรต่างๆ	
1. ประภาวิชาอุตสาหกรรม สาขาวิชาเทคโนโลยียานยนต์ (จำนวน 2 ท่าน)	สถานประกอบการ บ.ฮอนด้าอโตโมบิล
2. ประภาวิชาบริหารธุรกิจ สาขาวิชาการบัญชี (จำนวน 2 ท่าน)	สถานประกอบการช่วยเหลือค่าเล่าเรียน และเบี้ยเลี้ยงให้แก่ักศึกษา

ตารางที่ 4.6 ความคิดเห็นเกี่ยวกับทรัพยากรที่ใช้ในหลักสูตร จากการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ (ต่อ)

ผู้ทรงคุณวุฒิ	ความคิดเห็นเกี่ยวกับทรัพยากรที่ใช้ในหลักสูตร
3. ประเภทวิชาศิลปกรรม สาขาวิชาช่างทองหลวง (จำนวน 2 ท่าน)	มีความร่วมมือกับ บ.บีวดีเจมส์ บริษัทเดียวซึ่งเป็นบริษัทขนาดใหญ่ บริษัทได้จัดทำห้องศูนย์การเรียนรู้ด้านการออกแบบให้กับทางวิทยาลัย และมีส่วนร่วมในการพัฒนาหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอนทวิภาคีอีกด้วย
4. ประเภทวิชาเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร สาขาวิชาเทคโนโลยีสารสนเทศ (จำนวน 1 ท่าน)	เชิญวิทยากร สถานประกอบการ ผู้เชี่ยวชาญมาสอน
5. ประเภทวิชาคหกรรม สาขาวิชาเทคโนโลยีอาหารและโภชนาการ(จำนวน 2 ท่าน)	1. สมาคมเชฟ วิทยากรพิเศษ 2. สถาบันเทคโนโลยีเจ้าคุณทหารลาดกระบัง ให้ความช่วยเหลือเรื่องห้องปฏิบัติการ และอาจารย์พิเศษ
6. ประเภทวิชาอุตสาหกรรมท่องเที่ยว สาขาวิชาการโรงแรม (จำนวน 2 ท่าน)	สมาคมโรงแรมไทยภาคใต้และเครือข่ายโรงแรมที่เกี่ยวข้องเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาหลักสูตร การจัดการเรียนการสอน รวมทั้งเป็นวิทยากร
7. ประเภทวิชาเกษตรกรรม สาขาวิชาเทคโนโลยีการผลิตสัตว์ (จำนวน 1 ท่าน)	สถานประกอบการที่ทำความร่วมมือ
8. ประเภทวิชาประมง สาขาวิชาเทคโนโลยีเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ (จำนวน 1 ท่าน)	1. เครือข่ายที่ศูนย์วิจัยและพัฒนาประมงน้ำจืดอุดรธานี และหนองคาย ที่มีนักวิชาการประจำศูนย์มาร่วมเป็นอาจารย์พิเศษ 2. สถานประกอบการที่ลงความร่วมมือมีที่อุทยานฟาร์มที่หนองคาย และบุญโฮฟาร์มที่ขอนแก่น 3. อาจารย์พิเศษจาก วิทยาลัยอาชีวศึกษาอุดรธานี วิทยาลัยการอาชีพหนองหาน วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีมหาสารคาม มาช่วยสอนวิชาวิทยาศาสตร์ และศึกษาทั่วไป

1.1.6. รูปแบบ วิธีการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน

รูปแบบ วิธีการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน ผู้วิจัยได้นำเสนอข้อมูลแบ่งเป็น 2 ส่วนได้แก่ ข้อมูลจากการศึกษาเอกสาร และข้อมูลจากการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ ดังรายละเอียดต่อไปนี้

2. คณะกรรมการพัฒนาหรือปรับปรุงหลักสูตรที่แต่งตั้งโดยสถาบันประกอบด้วย

2.1 อาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตรอย่างน้อย 5 คน ที่สถาบันแต่งตั้ง โดยมีคนหนึ่งเป็นประธานผู้รับผิดชอบหลักสูตร

2.2 ผู้ทรงคุณวุฒิหรือผู้เชี่ยวชาญในด้านการพัฒนาหลักสูตรอย่างน้อย 1 คน

2.3 ผู้ทรงคุณวุฒิหรือผู้เชี่ยวชาญซึ่งเป็นบุคคลภายนอกสถาบันอย่างน้อย 2 คน

2.4 ผู้แทนของสถานประกอบการที่ร่วมมือกับสถาบันในการจัดการเรียนการสอนที่มีใช้อาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตรอย่างน้อย 2 คน

จากการศึกษาเอกสารประกาศสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา เรื่องวิธีการปฏิบัติในการบริหารหลักสูตรระดับปริญญาตรีสายเทคโนโลยีหรือสายปฏิบัติการ สามารถสรุปวิธีการบริหารจัดการศึกษาหลักสูตรระดับปริญญาตรีสายเทคโนโลยีหรือสายปฏิบัติการได้ดังตารางที่ 4.7 ดังนี้

ตารางที่ 4.7 วิธีการบริหารจัดการศึกษาหลักสูตรระดับปริญญาตรีสายเทคโนโลยีหรือสายปฏิบัติการ

การดำเนินการ	ผู้รับผิดชอบ
1. มอบหมายและกำกับดูแล ส่งเสริม สนับสนุนให้อาจารย์ผู้รับผิดชอบรายวิชา ผู้สอน อาจารย์นิเทศของสถาบัน ผู้ควบคุมการฝึก ครูฝึกในสถานประกอบการ จัดการเรียนการสอนตามกลยุทธ์การสอนและประเมินผลที่กำหนดไว้ในคอส.1 คอส.2 และ คอส.3 เพื่อให้บรรลุผลตามมาตรฐานผลการเรียนรู้ที่คาดหวังของสาขา	สถาบัน
2. พัฒนาอาจารย์ประจำทั้งด้านวิชาการ วิชาชีพ วิธีการสอน วิธีการวัดและประเมินผลอย่างต่อเนื่อง	สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาและสถาบัน
3. จัดสรรทรัพยากรเพื่อการเรียนการสอนและการวิจัยให้เพียงพออย่างมีคุณภาพ รวมทั้งอาจประสานกับสถาบันอื่น สถาบันอุดมศึกษาและหน่วยงานอื่นเพื่อใช้ทรัพยากรร่วมกันในการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนให้มีคุณภาพ	สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาและสถาบัน
4. จัดให้มีการประเมินผลการเรียนรู้ของนักศึกษาที่ครอบคลุมมาตรฐานผลการเรียนรู้ทั้ง 6 ด้านตามที่กำหนดไว้ในคอส.1	สถาบัน
5. จัดให้มีการรายงานผลการดำเนินการของรายวิชาในสถานศึกษา (คอส.4) รายงานผลการดำเนินการของรายวิชาในสถานประกอบการ (คอส.5) ทุกภาคเรียน และรายงานผลการดำเนินการของหลักสูตร (คอส.6) ทุกปีการศึกษา	สถาบัน
6. จัดให้มีการติดตาม ตรวจสอบและประเมินผลการดำเนินการอย่างต่อเนื่องและรายงานผลการจัดการศึกษาต่อสภาสถาบันทุกปีการศึกษา	สถาบัน
7. มีการประเมินหลักสูตรเพื่อการพัฒนาหรือปรับปรุงหลักสูตรอย่างต่อเนื่องอย่างน้อย ทุก 5 ปี	สถาบัน
8. มีการกำหนดตัวบ่งชี้และเกณฑ์การประเมินที่สะท้อนการดำเนินการตามมาตรฐานคุณวุฒิระดับปริญญาตรีสาขาที่เกี่ยวข้อง ตามประกาศกระทรวงศึกษาธิการ	สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา
9. ดำเนินการประกันคุณภาพภายใน ตามระบบการประกันคุณภาพของหลักสูตร	สถาบัน

ตารางที่ 4.7 วิธีการบริหารจัดการศึกษาหลักสูตรระดับปริญญาตรีสายเทคโนโลยีหรือสายปฏิบัติการ (ต่อ)

การดำเนินการ	ผู้รับผิดชอบ
10. รายงานผลการดำเนินการต่อสถาบัน สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา และเปิดเผยต่อสาธารณชนทุกปีการศึกษา	สถาบัน
11. นำมาผลการประเมินมาปรับปรุงหลักสูตรให้มีคุณภาพและทันสมัยอยู่เสมอ	สถาบัน
12. รายงานผลการดำเนินการประกันคุณภาพหลักสูตรต่อคณะกรรมการการอาชีวศึกษา และแจ้งให้สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา เผยแพร่หลักสูตร หลักสูตรใหม่และหลักสูตรปรับปรุงที่มีคุณภาพและมาตรฐาน เมื่อสถาบันได้เปิดสอนไปแล้วอย่างน้อย 2 ปี	สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา

1.1.6.2 รูปแบบ วิธีการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน จากการสัมภาษณ์

ผู้ทรงคุณวุฒิ

รูปแบบ วิธีการบริหารหลักสูตรการอาชีวศึกษาระดับปริญญาตรี จากการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการดำเนินงานบริหารหลักสูตรทั้งในระดับนโยบาย ระดับสถาบัน และระดับสถานศึกษา/วิทยาลัย ซึ่งครอบคลุมประเด็นสำคัญได้แก่ รูปแบบวิธีการบริหารหลักสูตร วิธีการจัดการเรียนการสอน และปัญหา อุปสรรคที่เกิดขึ้นในการจัดการเรียนการสอน ปรากฏผลดังนี้

1) รูปแบบวิธีการบริหารหลักสูตรการอาชีวศึกษาระดับปริญญาตรี

รูปแบบวิธีการบริหารหลักสูตรการอาชีวศึกษาระดับปริญญาตรี จากการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิทั้งในระดับนโยบาย ระดับสถาบัน และระดับสถานศึกษา จำนวน 22 คน ซึ่งแต่ละระดับจะมีบทบาทหน้าที่ในการบริหารหลักสูตรการอาชีวศึกษาระดับปริญญาตรีที่แตกต่างกัน ความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิในแต่ละระดับสรุปได้ดังนี้ **ส่วนที่หนึ่งระดับนโยบาย** พบว่า หลักสูตรอาชีวศึกษาระดับปริญญาตรีมีหน่วยงานในสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาที่เกี่ยวข้องโดยตรงประกอบด้วย 3 หน่วยงาน ได้แก่ 1) สำนักมาตรฐานการอาชีวศึกษาและวิชาชีพมีหน้าที่สนับสนุน ส่งเสริม บริหารหลักสูตรและดูแลการประกันคุณภาพภายในให้เป็นไปตามกระบวนการที่กำหนด 2) ศูนย์ประสานงานสถาบันการอาชีวศึกษา มีหน้าที่ดูแล ควบคุม ส่งเสริมการบริหารหลักสูตรในภาพรวมของทุกสถาบันให้เป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับปริญญาตรีตามที่ สกอ.กำหนด 3) เนื่องจากหลักสูตรนี้เป็นการจัดการศึกษาระบบทวิภาคี ศูนย์อาชีวศึกษาทวิภาคี กำหนดมาตรฐาน ควบคุมการจัดการเรียนการสอนในหลักสูตรให้เป็นไปตามการจัดการศึกษาระบบทวิภาคี **ส่วนที่สองระดับสถาบัน** มีวิธีการบริหารหลักสูตรดังนี้ 1) ทุกสถาบันมีการบริหารหลักสูตรโดยใช้รูปแบบของคณะกรรมการ หรือแต่งตั้งอนุกรรมการเพื่อดูแลการปฏิบัติงานด้านต่างๆ ให้มีความสะดวกมากขึ้น 2) ทุกสถาบันมีมอบหมายรองผู้อำนวยการสถาบัน หรือคณะกรรมการการนิเทศติดตามการดำเนินงาน การจัดการเรียนการสอน สภาพปัญหาต่างๆ

ของสถานศึกษาในสังกัดที่เปิดสอน อย่างน้อยภาคเรียนละ 1 ครั้ง ส่วนที่สามระดับสถานศึกษา/ วิทยาลัย ซึ่งเป็นผู้บริหารและอาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตร มีวิธีการบริหารหลักสูตรดังนี้ 1) สถานศึกษาส่วนมากมีการตั้งสำนักงานอาชีวบัณฑิต หรือคณะกรรมการที่ดูแลหลักสูตรปริญญาตรีขึ้น เพื่อประสานระหว่างสถาบันและผู้บริหารสถานศึกษา 2) การรับนักศึกษา ส่วนมากเป็นการรับผู้ที่มีงานทำแล้ว และบางหลักสูตรเป็นการรับทั้งผู้ที่มีงานทำ และผู้ที่จบใหม่ โดยอาจใช้แผนการเรียนเหมือนกันหรือต่างกัน ตามรูปแบบการจัดเรียนการสอนของแต่ละสถานศึกษา 3) มีสมาคมวิชาชีพ สถานประกอบการที่ได้รับคัดเลือกมีส่วนร่วมในการพัฒนาหลักสูตร ตลอดจนการประเมินมาตรฐานวิชาชีพก่อนสำเร็จการศึกษา ด้วย 4) มีการอบรมครูฝึกในสถานประกอบการเพื่อรับรู้บริบทการจัดการเรียนการสอนของอาชีวศึกษา ตามมาตรฐานการจัดการศึกษาทวิภาคี รายละเอียดดังตารางที่ 4.8

ตารางที่ 4.8 ความคิดเห็นเกี่ยวกับรูปแบบ วิธีการบริหารหลักสูตรการอาชีวศึกษาระดับปริญญาตรี

ผู้ทรงคุณวุฒิ	ความคิดเห็นเกี่ยวกับรูปแบบ วิธีการบริหารหลักสูตร
ระดับนโยบาย จำนวน 3 คน	
สำนักมาตรฐานการอาชีวศึกษาและวิชาชีพ	มีหน้าที่ส่งเสริมสนับสนุน บริหารดูแลหลักสูตร และการประกันคุณภาพภายในตามกระบวนการ ซึ่งบทบาทหลักในการบริหารหลักสูตรเป็นหน้าที่ของสถาบัน
ศูนย์ประสานงานสถาบันการอาชีวศึกษา	<p>การบริหารหลักสูตรต้องเป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับปริญญาตรี ตามที่ สกอ. กำหนด ศูนย์ฯ ได้มีการดำเนินงานดังนี้</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. ใช้ระบบสารสนเทศในการบริหารจัดการหลักสูตร ซึ่งเป็นระบบคีย์ข้อมูลที่สามารถเทียบเอกสารระหว่าง คอศ. กับ มคอ. ได้คือ สกอ. มีการดำเนินการหลักสูตร ตามมคอ. 1-7 ส่วนอาชีวศึกษาใช้กระบวนการบริหารหลักสูตรตาม คอศ. 1-7 (เดิม) ปัจจุบันปรับเป็น คอศ. 1-6 โดยใช้มคอ. 1 ที่มีของสกอ. 2. ให้สถาบันการอาชีวศึกษาแต่ละภาคดำเนินการจัดทำวารสารวิชาการเพื่อเป็นช่องทางให้อาจารย์ในแต่ละสถาบันสามารถตีพิมพ์เผยแพร่งานวิจัย และทำให้อาจารย์มีคุณสมบัติตามเกณฑ์ของสกอ. โดยให้มีการจัดทำปีละ 2 เล่ม 3. ประสานงาน ขับเคลื่อนการบริหารจัดการสถาบัน เนื่องจากการเปลี่ยนโครงสร้างจากวิทยาลัยเป็นสถาบันจึงต้องมีการเปลี่ยนแปลงเกี่ยวกับระเบียบการบริหารจัดการหลายๆ ส่วน เช่นเรื่องค่าตอบแทนของบุคลากร โครงสร้างหลักสูตร นโยบายต่างๆ 4. เติมเต็มในหลายๆส่วน ปรับรายวิชาตามความต้องการของสถานประกอบการให้มี ความทันสมัย แต่ทั้งนี้ยังไม่สามารถเปลี่ยนได้หมดเนื่องจากด้วยข้อจำกัดต่างๆ
ศูนย์อาชีวศึกษาทวิภาคี	กำหนดประกาศ ข้อกำหนดต่างๆ เกี่ยวกับการจัดการศึกษาระบบทวิภาคี

ตารางที่ 4.8 ความคิดเห็นเกี่ยวกับรูปแบบ วิธีการบริหารหลักสูตรการอาชีวศึกษาระดับปริญญาตรี (ต่อ)

ผู้ทรงคุณวุฒิ	ความคิดเห็นเกี่ยวกับรูปแบบ วิธีการบริหารหลักสูตร
ระดับสถาบัน จำนวน 5 คน	
สถาบันการอาชีวศึกษา กรุงเทพมหานคร	<ol style="list-style-type: none"> 1. การบริหารจัดการหลักสูตร คือสถาบันมีหน้าที่สร้างพัฒนาหลักสูตร กำกับ ติดตาม หลักสูตร โดยให้หน่วยงานอาชีวบัณฑิตร่วมสร้างหลักสูตรกับอาจารย์ที่เป็นเจ้าของ หลักสูตรในแต่ละสถานศึกษาที่อยู่ภายใต้สังกัดสถาบัน แล้วจึงส่งอนุกรรมการวิชาการของ สถาบัน และสภาสถาบันเป็นผู้พิจารณา แล้วส่งสำนักมาตรฐานการอาชีวศึกษาต่อไป 2. มีสถานประกอบการเข้าร่วม โดยทำความร่วมมือกับวิทยาลัยที่รับผิดชอบหลักสูตร และทำความร่วมมือกับสถาบันอีกครั้งหนึ่ง 3. มีการนิเทศในวิทยาลัยในสังกัดที่เปิดสอน ปีละ 1 ครั้ง
สถาบันการอาชีวศึกษา ภาคกลาง5	<ol style="list-style-type: none"> 1. มีการแต่งตั้งอนุกรรมการปฏิบัติหน้าที่กิจกรรมต่างๆ ให้ดำเนินไปได้สะดวกมากขึ้น 2. สถาบันได้มอบหมายให้รองผู้อำนวยการสถาบัน ดำเนินการนิเทศการเรียนการสอนและ พบผู้บริหาร ครูอาจารย์ในวิทยาลัยเพื่อรับทราบข้อมูล สภาพปัญหาต่างๆ ภาคเรียนละ 1 ครั้ง โดยการสุ่ม
สถาบันการอาชีวศึกษา ภาคใต้2	<ol style="list-style-type: none"> 1. การรับนักศึกษาเป็นทั้งผู้ที่ทำงานแล้ว และผู้ที่จบใหม่ โดยมีแผนการเรียนต่างกัน มีโครงสร้างหลักสูตร และจำนวนหน่วยกิตเท่ากัน ต้องมีการกลับมาสัมมนาที่วิทยาลัย 2. ต้องมีการคัดเลือกสถานประกอบการที่มีคุณภาพ สามารถดำเนินการได้ตามแผนการฝึก และข้อตกลงอื่นๆ ของทางสถาบัน 3. มีแผนการฝึกปฏิบัติงานที่ชัดเจน และปฏิบัติได้จริง 4. การประเมินมาตรฐานวิชาชีพ ซึ่งเป็นการประเมินนักศึกษาก่อนจบ มีสมาคมวิชาชีพ ร่วมกันกำหนดเกณฑ์การประเมิน ซึ่งเป็นการประเมินโดยใช้สถานการณ์จำลอง หลายสถาน 5. มีการนิเทศตามวิทยาลัยต่างๆ ในสังกัดที่เปิดสอน 6. เมื่อครบ 4 ปีจึงมีการประเมิน เพื่อปรับหลักสูตรต่อไป แล้วเข้าสภาสถาบันต่อไป
สถาบันการอาชีวศึกษา ภาคเหนือ1	<ol style="list-style-type: none"> 1. การแต่งตั้งผู้ดูแลฝ่ายอาชีวบัณฑิตของแต่ละวิทยาลัยต้องเป็นผู้ที่เข้าใจหลักสูตร อย่างแท้จริง 2. การบริหารงานของสถาบันมุ่งไปที่อาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตรโดยตรง แต่ผ่าน การบริหารตามโครงสร้าง (ผอ.วิทยาลัย, รองวิชาการ, และอาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตร) 3. อาจารย์ประจำหลักสูตร แต่ละหลักสูตร พัฒนาหลักสูตรร่วมกันให้เป็นภาพรวมของ สถาบัน 4. ผู้บริหารควรมีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักสูตรอย่างชัดเจน เพราะต้องมีส่วนช่วย สนับสนุน ส่งเสริม แก้ปัญหาให้การดำเนินงานเป็นไปอย่างราบรื่น
สถาบันเกษตรภาค ตะวันออกเฉียงเหนือ	บริหารหลักสูตรโดยคณะกรรมการบริหารให้เป็นไปตามเงื่อนไขของการประกันคุณภาพ หลักสูตร

ตารางที่ 4.8 ความคิดเห็นเกี่ยวกับรูปแบบ วิธีการบริหารหลักสูตรการอาชีวศึกษาระดับปริญญาตรี (ต่อ)

ผู้ทรงคุณวุฒิ	ความคิดเห็นเกี่ยวกับรูปแบบ วิธีการบริหารหลักสูตร
ระดับสถานศึกษา/ วิทยาลัย จำนวน 14 คน	
1. ประเพณีวิชา อุตสาหกรรม สาขาวิชาเทคโนโลยียานยนต์ (จำนวน 2 ท่าน)	1. บริหารจัดการให้หลักสูตรปริญญาตรีอยู่ในโครงสร้างของสถานศึกษาเหมือนเป็นสาขาหนึ่ง ทำให้มีผลกับการงานแผน งบประมาณ สะดวกต่อการจัดโครงการและขออนุมัติครุภัณฑ์ต่างๆ 2. ควรให้งานหลักสูตรและงานทวิภาคีในสถานศึกษาอยู่ด้วยกัน เพื่อให้การทำงานไปในทิศทางเดียวกัน 3. บริหารโดยใช้รูปแบบของคณะกรรมการ ให้มีส่วนร่วม 4. ระบบทวิภาคีต้องมีความยืดหยุ่น 5. มีระบบการสอบคัดเลือกผู้เข้าศึกษาต่อโดยการสอบสัมภาษณ์ 6. ยึดการบริหารหลักสูตรที่ตอบโจทย์ผู้ใช้ โดยร่วมกันวางแผนการเรียนรู้กับสถานประกอบการ
2. ประเพณีวิชา บริหารธุรกิจ สาขาวิชาการบัญชี (จำนวน 2 ท่าน)	1. วิทยาลัยมีการตั้งสำนักงานอาชีวศึกษาบัณฑิตขึ้น โดยมีรองผู้อำนวยการดูแลเป็นหัวหน้างานอาชีวศึกษาบัณฑิต 2. รับนักศึกษาทั้งผู้ที่มีงานทำ และจบใหม่ทางสถานศึกษาจะหาที่ทำงานให้จากสถานประกอบการที่ทำความร่วมมือ โดยเกณฑ์พื้นฐานที่สถานศึกษากำหนด คือ สถานประกอบการจะต้องจ่ายค่าลงทะเบียนให้ เนื่องจากสถานประกอบการสามารถนำค่าใช้จ่ายส่วนนี้ไปลดหย่อนภาษีได้ 200% 3. ใช้แผนการเรียนเดียวกันทั้ง 2 กลุ่ม 4. แผนการเรียนแต่ละเทอมจะมี 6 วิชา 3 วิชาเรียนในสถานประกอบการ และอีก 3 วิชาจะเรียนวันเสาร์อาทิตย์เป็นการสรุปความรู้หรือเติมเต็มทฤษฎี
3. ประเพณีวิชา ศิลปกรรม สาขาวิชาช่างทองหลวง (จำนวน 2 ท่าน)	1. การบริหารหลักสูตร มีโครงสร้างการบริหารโดยให้ส่วนของปริญญาตรีแยกการบริหารออกจาก ปวช. ปวส. มีสำนักงานและเจ้าหน้าที่ประจำ รวมทั้งอาจารย์ผู้สอนที่แยกจาก ปวช. ปวส. 2. สถานศึกษาร่วมกับคณะกรรมการร่วมภาครัฐและเอกชนเพื่อพัฒนากำลังคนอาชีวศึกษา และสถาบันคุณวุฒิวิชาชีพจัดทำมาตรฐานอาชีพอุตสาหกรรมเพื่อพัฒนาฝีมือแรงงาน 3. การรับนักศึกษาเป็นไปตามที่สถาบันกำหนด มีการปฐมนิเทศ ตารางเรียนรายบุคคล อาจารย์มีคุณวุฒิตามที่สกอ.กำหนดที่จบตรงสาขา และเกี่ยวข้อง 4. มีแผนการเรียนรายบุคคล อาจารย์คุณวุฒิ ป.โท มีประสบการณ์ทำงาน 10 ปีขึ้นไป ครูฝึกในสถานประกอบการเป็นไปตามมาตรฐานที่กำหนด 5. มีการสอบประเมินมาตรฐานทักษะวิชาชีพเป็นการทดสอบปฏิบัติ และการสอบทฤษฎี มีคณะกรรมการทั้งในส่วนของภาคเอกชนร่วมประเมินด้วย

ตารางที่ 4.8 ความคิดเห็นเกี่ยวกับรูปแบบ วิธีการบริหารหลักสูตรการอาชีวศึกษาระดับปริญญาตรี (ต่อ)

ผู้ทรงคุณวุฒิ	ความคิดเห็นเกี่ยวกับรูปแบบ วิธีการบริหารหลักสูตร
4. ประภาวิชา เทคโนโลยีสารสนเทศ และการสื่อสาร สาขาวิชาเทคโนโลยี สารสนเทศ (จำนวน 1 ท่าน)	1. แต่งตั้งคณะทำงาน โดยมีหัวหน้างานอาชีวบัณฑิตในวิทยาลัยเป็นอาจารย์ที่มีหน้าที่รับผิดชอบประสานงานระหว่างสถาบันฯ และผู้อำนวยการวิทยาลัยฯ 2. มีการทำความร่วมมือ MOU กับสถานประกอบการที่ร่วมกันจัดการศึกษาในทุกปี 3. ให้อาจารย์ในสถานประกอบการเข้ารับการอบรมการเป็นอาจารย์ในสถานประกอบการตามมาตรฐานการจัดการศึกษาระบบทวิภาคี
5. ประภาวิชา คหกรรม สาขาวิชาเทคโนโลยี อาหารและโภชนาการ (จำนวน 2 ท่าน)	1. ข้อบังคับของที่นี่คือนักศึกษาทุกคนจะต้องมีงานทำแล้ว 100% โดยต้องมีเอกสารรับรองจากสถานประกอบการ 2. การจัดการเรียนการสอนแบบทวิภาคี เรียนสัปดาห์ละ 2 วันและทำงานในสถานประกอบการสัปดาห์ละ 4 วัน 3. มีการอบรมครูฝึกในสถานประกอบการเพื่อรับรู้บริบทการจัดการเรียนการสอนของอาชีวศึกษา 4. มีการจัดทำแผนการเรียนร่วมกับสถานประกอบการเพื่อการเรียนการสอนสอดคล้องกัน 5. มีครูนิเทศติดตามการเรียนการสอน และเมื่อสอบปฏิบัติในสถานประกอบการก็จะเชิญครูไปด้วย 6. มีการประเมินการศึกษาร่วมกันระหว่างสถานประกอบการและวิทยาลัย 7. มีการประเมินการจัดการเรียนการสอนของอาจารย์พิเศษ ผ่านการประเมินของนักศึกษา
6. ประภาวิชา อุตสาหกรรมท่องเที่ยว สาขาวิชาการโรงแรม (จำนวน 2 ท่าน)	1. มีการจัดตั้งหน่วยอาชีวศึกษาศึกษาบัณฑิตเป็นหน่วยงานย่อยในวิทยาลัย และมอบหมายให้ครูที่มีส่วนเกี่ยวข้องทำหน้าที่บริหารจัดการแทนจากผอ. วิทยาลัย และทำหน้าที่ประสานงานระหว่างผอ. วิทยาลัย กับสถาบันต่อไป 2. การบริหารจัดการเป็นไปตามระเบียบของสถาบันที่เกี่ยวข้อง
7. ประภาวิชา เกษตรกรรม สาขาวิชา เทคโนโลยีการผลิตสัตว์ (จำนวน 1 ท่าน)	ดำเนินการตามข้อกำหนดของสกอ.
8. ประภาวิชาประมง สาขาวิชาเทคโนโลยี เพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ (จำนวน 1 ท่าน)	1. มีอาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตร เป็นผู้ประสานงานระหว่างสถาบันกับวิทยาลัย 2. เปิดรับนักศึกษาทั้งผู้ที่ทำงานแล้ว และนักศึกษาจบใหม่ และใช้แผนการเรียนเดียวกัน

2) การจัดการเรียนการสอนในหลักสูตรอาชีวศึกษาระดับปริญญาตรี

การจัดการเรียนการสอนในหลักสูตรอาชีวศึกษาระดับปริญญาตรี จากการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการจัดการเรียนการสอนได้แก่ ผู้บริหารและอาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตรในระดับสถานศึกษา และครูฝึกในสถานประกอบการที่ทำความร่วมมือกับสถานศึกษา จำนวน 18 คน สรุปได้ดังนี้ 1) การจัดการเรียนการสอนหลักสูตรอาชีวศึกษาระดับปริญญาตรีนั้นเป็นระบบทวิภาคี 2) ทุกหลักสูตร นักศึกษาจะได้เรียนกับอาจารย์ประจำ/ อาจารย์พิเศษ/ วิทยากรที่หลากหลายจากมหาวิทยาลัยอื่น ๆ สถานประกอบการต่างๆ ผู้ซึ่งมีความรู้ ความเชี่ยวชาญเกี่ยวกับเนื้อหา นั้น ๆ 3) ทุกหลักสูตรมีวิชาสัมมนาหรืออื่นๆที่คล้ายคลึงกัน โดยนักศึกษาจะต้องมาเรียนที่สถานศึกษาสัปดาห์ละ 1 ครั้ง เพื่อติดตามความก้าวหน้า และปัญหาที่เกิดขึ้นในการเรียนการสอน 4) ครูฝึกในสถานประกอบการเป็นผู้ตรวจสอบ ประเมินความสอดคล้องของรายวิชาในหลักสูตรกับความต้องการของสถานประกอบการ 5) การเรียนการสอนในสถานประกอบการทุกแห่งจะมีปฐมนิเทศนักศึกษา ก่อนเข้างานเกี่ยวกับกฎ ระเบียบ ข้อบังคับ กำหนดการ แผนการเรียนต่างๆ ในสถานประกอบการ 6) การสอนในสถานประกอบการจะเน้นการสอนปฏิบัติโดยจะเป็นการเรียนแบบเป็นฐานการเรียนรู้ และให้นักศึกษาได้ปฏิบัติงานจริงจนครบทุกฐานตามรายวิชาที่กำหนด รายละเอียดดังตารางที่ 4.9

ตารางที่ 4.9 ความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนในหลักสูตรอาชีวศึกษาระดับปริญญาตรี

ผู้ทรงคุณวุฒิ	ความคิดเห็นเกี่ยวกับวิธีการจัดการเรียนการสอนในหลักสูตรการอาชีวศึกษาระดับปริญญาตรี
ระดับสถานศึกษา/วิทยาลัย จำนวน 14 คน	
1. ประเภทวิชา อุตสาหกรรม สาขาวิชาเทคโนโลยี ยานยนต์ (จำนวน 2 ท่าน)	1. การจัดการเรียนการสอนระบบทวิภาคี โดยแบ่งเป็น 2 กลุ่ม คือนักศึกษาจบใหม่ และผู้ที่มีงานทำแล้ว โดยมีเวลาเรียนที่แตกต่างกัน 2. นักศึกษาสามารถเลือกรายวิชาเลือก(ในสถานประกอบการ)ได้ตามบริบทความพร้อมของสถานประกอบการที่ตนเองทำงาน ปรับให้มีความยืดหยุ่นได้ตามความเหมาะสม จึงต้องมีวิชาเลือกที่หลากหลาย 3. มีการจัดครูผู้สอนแยกกับปวช. ปวส. ทำให้นักศึกษาได้รับความรู้ที่หลากหลาย ไม่ซ้ำซ้อนกับที่เคยเรียน
2. ประเภทวิชา บริหารธุรกิจ สาขาวิชาการบัญชี (จำนวน 2 ท่าน)	1. การเรียนการสอนระบบทวิภาคี มีครูนิเทศเทอมละ 1 ครั้ง ติดต่อกับนักศึกษาตลอดเวลา และทุกสัปดาห์จะต้องกลับมาสัมมนาที่วิทยาลัย ช่วงวันเสาร์/อาทิตย์ 2. นักศึกษาทั้ง 2 กลุ่ม ใช้แผนการเรียนเดียวกัน เพราะนักศึกษาที่จบใหม่เมื่อเข้ามาเรียนจะได้ทำงานเลย จึงใช้แผนเดียวกัน 95% เป็นสำนักงานบัญชีที่ร่วมกันผลิตนักศึกษา จึงทำให้ลักษณะของสถานประกอบการมีความตรงกับสาขาวิชาที่เรียน 3. ให้ความสำคัญกับคุณภาพของครูผู้สอนเป็นหลัก โดยมีการเชิญผู้เชี่ยวชาญจากภายนอกมาบรรยายในบางวิชา บางหัวข้อ

ตารางที่ 4.9 ความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนในหลักสูตรอาชีวศึกษาระดับปริญญาตรี (ต่อ)

ผู้ทรงคุณวุฒิ	ความคิดเห็นเกี่ยวกับวิธีการจัดการเรียนการสอนในหลักสูตรการอาชีวศึกษาระดับปริญญาตรี
3. ประเพณีวิชาศิลปกรรม สาขาวิชาช่างทองหลวง (จำนวน 2 ท่าน)	1. การเรียนการสอนระบบทวิภาคี รับนักศึกษาที่มีงานทำแล้ว 2. ให้นักศึกษาได้เรียนรู้จากผู้เชี่ยวชาญที่หลากหลาย ทั้งครูฝึกในสถานประกอบการ ครูที่มี ความเชี่ยวชาญในรายวิชาเชิญมาเป็นรายชั่วโมง ครูภูมิปัญญาจากการศึกษาดูงานเพื่อให้ เรียนรู้ทางด้านศิลปะ
4. ประเพณีวิชาเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร สาขาวิชาเทคโนโลยีสารสนเทศ (จำนวน 1 ท่าน)	1. เป็นการจัดการศึกษาทวิภาคี เรียนนอกเวลา 2. ร่วมกันวางแผนการเรียน แผนการฝึก โดยการเทียบสมรรถนะกับงานในสถานประกอบการ ซึ่งแต่ละสถานประกอบการจะมีสมรรถนะที่ไม่เหมือนกัน และมีการสอนเสริมในวิทยาลัย สำหรับสมรรถนะที่ไม่ได้เรียนในสถานประกอบการ 3. ให้นักศึกษากับครูฝึกในสถานประกอบการเขียนสมรรถนะร่วมกัน 4. ครูฝึกในสถานประกอบการจะต้องไปอบรมแล้วจะมีใบอนุญาตจึงสามารถสอนได้ 5. มีอาจารย์ในวิทยาลัยเป็นอาจารย์นิเทศ 6. มีวิทยากรที่มีความเชี่ยวชาญจากภายนอกมาสอน
5. ประเพณีวิชาคหกรรม สาขาวิชาเทคโนโลยีอาหารและโภชนาการ (จำนวน 2 ท่าน)	1. การเรียนการสอนเป็นระบบทวิภาคี ภาคพิเศษ นักศึกษาเป็นพนักงาน 100% มีคัดเลือก โดยการสอบข้อเขียนและสอบสัมภาษณ์ 2. มุ่งเน้นเนื้อหาด้านวิชาการมากขึ้น แตกต่างจากปวส. เรียนในเชิงวิทยาศาสตร์ และใช้ กระบวนการวิจัยในการเรียนการสอน 3. ให้อาจารย์พิเศษจากมหาวิทยาลัยอื่นๆ มาช่วยสอนเพื่อพัฒนาหลักสูตรมีความทันสมัยมากขึ้น
6. ประเพณีวิชาอุตสาหกรรมท่องเที่ยว สาขาวิชาการโรงแรม (จำนวน 2 ท่าน)	จัดการเรียนการสอนโดยมีอาจารย์ประจำในวิทยาลัยและวิทยากรที่มีความเชี่ยวชาญจากที่ ต่างๆ เช่น มหาวิทยาลัย หรือหัวหน้างานที่เกี่ยวข้องในสถานประกอบการทำให้นักศึกษา ได้เรียนรู้จากผู้ที่มีประสบการณ์จริง
7. ประเพณีวิชาเกษตรกรรม สาขาวิชาเทคโนโลยีการผลิตสัตว์ (จำนวน 1 ท่าน)	1. จัดการเรียนการสอนแบบทวิภาคี โดยปี 1 เรียนในวิทยาลัย ปี 2 เรียนในสถาน ประกอบการ และกลับมาสัมมนาเดือนละ 1 ครั้ง เพื่อติดตามความก้าวหน้า ปัญหาอุปสรรค ต่างๆ ที่เกิดขึ้นในการเรียนการสอน 2. มีอาจารย์ในวิทยาลัยไปทำการนิเทศ 2 ครั้ง/เทอม 3. มีการเชิญอาจารย์/ วิทยากรจากภายนอก เช่นมหาวิทยาลัยต่างๆ ผู้ทรงคุณวุฒิที่มี ประสบการณ์ด้านการบริหารงานฟาร์ม 5 ปีขึ้นไป และมีคุณวุฒิ ป.โทขึ้นไปมาบรรยาย โดย สอนคู่กับอาจารย์ประจำตามสัดส่วนที่สกอ.กำหนด

ตารางที่ 4.9 ความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนในหลักสูตรอาชีวศึกษาระดับปริญญาตรี (ต่อ)

ผู้ทรงคุณวุฒิ	ความคิดเห็นเกี่ยวกับวิธีการจัดการเรียนการสอนในหลักสูตรการอาชีวศึกษาระดับปริญญาตรี
<p>8. ประเภทวิชา ประมง สาขาวิชาเทคโนโลยี เพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ (จำนวน 1 ท่าน)</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. จัดการเรียนการสอนระบบทวิภาคี โดยจะฝึกงานวันจันทร์ ถึง ศุกร์ และเรียนในวิทยาลัยวันเสาร์อาทิตย์ 2. ให้นักศึกษาเขียนบันทึก เกี่ยวกับงานที่ได้ฝึกปฏิบัติในแต่ละวัน 3. มีอาจารย์จากวิทยาลัยไปนิเทศ และหัวหน้างานเป็น อ.นิเทศในสถานประกอบการ
ระดับสถานประกอบการ จำนวน 4 คน	
คนที่ 1	<ol style="list-style-type: none"> 1. กรรมการพัฒนาหลักสูตร ประเมินความสอดคล้องของรายวิชาในหลักสูตรกับความต้องการของสถานประกอบการ 2. กำหนดแผนการเรียนการสอน รายวิชา ส่งกรมพัฒนาฝีมือแรงงาน และสถานศึกษาเพื่ออนุมัติ แล้วจึงทำการเรียนการสอน 3. สอน อบรม ปฐมนิเทศนักศึกษา ก่อนเข้างานเกี่ยวกับกฎ ระเบียบ ข้อบังคับ กำหนดการ แผนการเรียนต่างๆ ในสถานประกอบการ โดยมีอาจารย์ท่านอื่นๆสอนในแต่ละรายวิชา 4. เป็นการสอนปฏิบัติ โดยเป็นการสอนหน้างาน แบ่งเป็น 3 ฐาน ฐานละ 4 เดือน คือ 5. ผู้สอนในสถานประกอบการเป็นผู้ให้เกรด และทางผู้จัดการเป็นคนตรวจสอบก่อนส่งวิทยาลัย
คนที่ 2	<ol style="list-style-type: none"> 1. รับผิดชอบสอนในส่วนที่นักศึกษาไม่สามารถเรียนได้ตอนฝึกงาน เช่นการจัดการต้นทุน การเขียน job description ในแต่ละตำแหน่ง โดยจะสอนเดือนละ 1 ครั้ง 2. ส่วนของการสอนหน้างานเป็นหน้าที่ของ supervisor แต่ละงาน 3. สถานประกอบการไม่มีส่วนในการกำหนดรายวิชา 4. สอนโดยการบรรยาย ถามตอบ บทบาทสมมติ การฝึกปฏิบัติ และมีการสอนบรรยายในวิทยาลัยเดือนละ 1 ครั้ง
คนที่ 3	<ol style="list-style-type: none"> 1. ร่วมในการพัฒนาหลักสูตร กำหนดเป้าหมายหลักสูตรโดยเน้นให้ทำงานได้ในทุกตำแหน่ง 2. มีการปฐมนิเทศ เกี่ยวกับหลักเกณฑ์ กฎระเบียบต่างๆในการฝึกปฏิบัติงาน 3. เน้นการสอนปฏิบัติ โดยแบ่งกลุ่มนักศึกษาเพื่อฝึกงานในแต่ละสถานี่ในฟาร์ม และเวียนจนครบทุกหน้าที่งานในฟาร์ม ตามรายวิชาที่สถานศึกษาจัดให้ 4. ประเมินผลการเรียนรู้ตามคุณภาพการปฏิบัติงานของนักศึกษา และพฤติกรรมการทำงาน 5. ให้คำตอบแทน และสวัสดิการต่างๆเท่ากับพนักงานประจำในฟาร์ม 6. มีการประชุมร่วมกับสถานศึกษาทุกภาคการศึกษา เพื่อปรับปรุงการเรียนการสอนให้เป็นไปตามเป้าหมาย

ตารางที่ 4.9 ความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนในหลักสูตรอาชีวศึกษาระดับปริญญาตรี (ต่อ)

ผู้ทรงคุณวุฒิ	ความคิดเห็นเกี่ยวกับวิธีการจัดการเรียนการสอนในหลักสูตรการอาชีวศึกษา ระดับปริญญาตรี
คนที่ 4	<ol style="list-style-type: none"> 1. ร่วมพัฒนาหลักสูตร วิเคราะห์หลักสูตร ตรวจสอบความสอดคล้องของรายวิชาในหลักสูตร 2. ร่วมออกแบบ หลักวิธีการสอนในแต่ละรายวิชา 3. วางระบบการฝึกปฏิบัติการในสถานประกอบการ 4. ปฐมนิเทศ และนิเทศนักศึกษา 5. ดำเนินการจัดการเรียนการสอนในรายวิชาที่ทางวิทยาลัยจัดให้ แต่ละภาคเรียน โดยเน้นการสอนปฏิบัติและเสริมทฤษฎีให้ในบางหัวข้อ (ทุกวันเสาร์หรืออาทิตย์) โดยสถานประกอบการเป็นผู้วิเคราะห์ว่าจะต้องสอนหัวข้ออะไรบ้าง ในบางรายวิชาจะมีการให้ศึกษาหาความรู้จากอินเทอร์เน็ต 6. ก่อนจบในแต่ละภาคเรียนจะมีการทดสอบนักศึกษาโดยประเมินพัฒนาการตามเนื้อหาที่ได้เรียนในสถานประกอบการ 7. สถานศึกษาเป็นผู้กำหนดเกณฑ์การประเมินผลการศึกษา โดยมีสัดส่วนการประเมิน 70 : 30 (สถานประกอบการ: สถานศึกษา)

3) ปัญหา อุปสรรคในการบริหารหลักสูตร และการจัดการเรียนการสอน

ปัญหา อุปสรรคในการบริหารหลักสูตร และการจัดการเรียนการสอน จากการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิที่เกี่ยวข้องกับหลักสูตรทั้งในระดับนโยบาย ระดับสถาบัน ระดับสถานศึกษา/วิทยาลัย และระดับสถานประกอบการ จำนวน 26 คน สามารถสรุปได้ดังนี้ **1. ระดับนโยบาย** ผู้ทรงคุณวุฒิมีความคิดเห็นว่า หน่วยงานสำคัญที่เกี่ยวข้องดูแลสถาบันการอาชีวศึกษาทั้ง 23 สถาบันคือ ศูนย์ประสานงานสถาบันการอาชีวศึกษา และศูนย์อาชีวศึกษาทวิภาคีเป็นหน่วยงานเฉพาะกิจไม่มีอยู่ในโครงสร้าง ไม่มีข้าราชการประจำ จึงประสบปัญหาขาดแคลนกำลังคน และทรัพยากรที่ใช้ในการบริหารจัดการไม่เพียงพอในการดำเนินงาน **2. ระดับสถาบัน** พบว่า ปัญหาที่พบมากที่สุด 2 ประเด็น ได้แก่ 1) สอศ. ไม่กำหนดโครงสร้างการบริหาร อำนาจหน้าที่ระหว่าง ผอ.สถาบันฯ และวิทยาลัยที่ชัดเจน ทำให้มีปัญหาในการปฏิบัติงาน เช่นเมื่อมีครู/ อาจารย์ย้ายไปวิทยาลัยอื่นทำให้บางหลักสูตรขาดอาจารย์ประจำหลักสูตรทำให้ต้องการหาอาจารย์มาแทน และ 2) ปัญหาเรื่องการพัฒนาครู ทั้งเรื่องคุณวุฒิ การสอน งานวิจัย เนื่องจากเดิมครูอาชีวศึกษาไม่ต้องมีงานวิจัย การเผยแพร่ผลงานวิชาการ จึงไม่เห็นความสำคัญไม่เอากเปลี่ยนแปลงในเรื่องนี้ รองลงมาคือ ภาระงานสอนของครูมาก เนื่องจากตำแหน่งของบุคลากร ยังไม่ถูกต้องในแง่กฎหมายเพราะยังไม่สามารถปรับตำแหน่งเป็นอาจารย์ ผศ. รศ. หรือ ศ. ได้เหมือนในมหาวิทยาลัย ครูจึงทำหน้าที่แทนอาจารย์คือสอนทุกระดับทั้งปวช. ปวส. ปริญญาตรี **3. ระดับสถานศึกษา/วิทยาลัย** ปัญหาที่พบมากที่สุดคือ สถานประกอบการอาจให้นักศึกษาฝึกหรือทำงานไม่ตรง

กับรายวิชาในหลักสูตร ทำให้สมรรถนะที่ได้ไม่เป็นไปตามหลักสูตรที่กำหนดไว้ และรองลงมาประกอบด้วย 4 ประเด็นได้แก่ ขาดวัสดุ ครุภัณฑ์ และขาดบุคลากรที่มีความรู้มาดูแลเครื่องมือต่าง ๆ สำหรับการเรียนการสอนปริญญาตรี ขาดการเตรียมความพร้อมของบุคลากรเรื่องการตีพิมพ์เผยแพร่ผลงานวิจัยของอาจารย์ลงในวารสารวิชาการ ตามเงื่อนไขของ สกอ. ภาระงานสอนของครุมาก เพราะต้องสอนทั้งปวช. ปวส. ปริญญาตรีด้วย และผู้บริหาร และบุคลากรบางท่านไม่เข้าใจบทบาทหน้าที่การบริหารจัดการหลักสูตรระดับปริญญาตรี ไม่อำนวยความสะดวก ทำให้เกิดปัญหาการดำเนินงาน ตามลำดับ และ

4. ระดับสถานประกอบการ พบว่าแต่ละสถานประกอบการมีปัญหาในการจัดการเรียนการสอนแตกต่างกันไปตามบริบท เช่นนักศึกษาที่มีงานทำแล้วไม่ค่อยตั้งใจฝึกปฏิบัติงาน เนื่องจากมาเรียนแค่ปรับวุฒิ เป็นต้น รายละเอียดดังตารางที่ 4.10

ตารางที่ 4.10 ผลการวิเคราะห์ปัญหา อุปสรรคที่เกิดขึ้นในการจัดการเรียนการสอนหลักสูตร

การอาชีวศึกษา ระดับปริญญาตรี จากการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ

ปัญหา อุปสรรคที่เกิดขึ้นในการจัดการเรียนการสอนหลักสูตรการอาชีวศึกษาระดับปริญญาตรี	ความถี่
ระดับนโยบาย	
1. อัตรากำลังคน และทรัพยากรไม่เพียงพอในการดำเนินงานบริหารจัดการสถาบันการอาชีวศึกษาทั้ง 23 แห่ง เนื่องจากศูนย์ประสานงานสถาบันการอาชีวศึกษาและศูนย์อาชีวศึกษาภูมิภาคเป็นหน่วยงานเฉพาะกิจไม่มีอยู่ในโครงสร้าง ไม่มีข้าราชการประจำ	2
2. บางสถาบัน/ บางวิทยาลัยไม่มีความพร้อมในการเปิดหลักสูตร	1
ระดับสถาบัน	
1. สอศ. ไม่กำหนดโครงสร้างการบริหาร อำนาจหน้าที่ระหว่าง ผอ.สถาบันฯ และวิทยาลัยที่ชัดเจน ทำให้มีปัญหาในการปฏิบัติงาน เช่นเมื่อมีครู/ อาจารย์ย้ายไปวิทยาลัยอื่นทำให้บางหลักสูตรขาดอาจารย์ประจำ หลักสูตรทำให้ต้องการหาอาจารย์มาแทน	3
2. มีปัญหาเรื่องการพัฒนาครู ทั้งเรื่องคุณวุฒิ การสอน งานวิจัย เดิมครูอาชีวศึกษาไม่ต้องมีการเผยแพร่ผลงานวิชาการ งานวิจัย จึงไม่เห็นความสำคัญไม่ยอมเปลี่ยนแปลง	3
3. ภาระงานสอนของครุมาก เนื่องจากบุคลากร ยังไม่ถูกต้องในแง่กฎหมายเพราะยังไม่สามารถปรับตำแหน่งเป็นอาจารย์ ผศ. รศ. หรือ ศ. ได้เหมือนในมหาวิทยาลัย ครูจึงทำหน้าที่แทนอาจารย์คือสอนทุกระดับทั้งปวช. ปวส. ปริญญาตรี	2
4. ระบบการดำเนินงาน การบริหารหลักสูตรมีความยุ่งยากซับซ้อน ไม่เป็นอิสระ เนื่องจากมีความเกี่ยวข้องกับหลายฝ่าย ทั้งสภาสถาบัน สำนักมาตรฐานการอาชีวศึกษาและวิชาชีพ คณะกรรมการการอาชีวศึกษา และสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา	1
5. การบริหารหลักสูตรที่ต้องเป็นไปตามข้อกำหนดของ สกอ. ทำให้หลักสูตรไม่สอดคล้องกับการเรียนการสอนของอาชีวศึกษาที่เป็นระบบทวิภาคี	1
6. ผู้บริหาร บุคลากรขาดความรู้ความเข้าใจเรื่องหลักสูตร กระบวนการพัฒนาหลักสูตร ทำให้ขาดการส่งเสริม สนับสนุนงบประมาณในการพัฒนาหลักสูตร	1

ตารางที่ 4.10 ผลการวิเคราะห์ปัญหา อุปสรรคที่เกิดขึ้นในการจัดการเรียนการสอนหลักสูตร การอาชีวศึกษา ระดับปริญญาตรี จากการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ (ต่อ)

ปัญหา อุปสรรคที่เกิดขึ้นในการจัดการเรียนการสอนหลักสูตรการอาชีวศึกษาระดับปริญญาตรี	ความถี่
7. งบประมาณที่ได้รับจาก สอศ. เช่นค่าวัสดุฝึกไม่เพียงพอ	1
8. เจ้าหน้าที่ของสถาบันไม่เข้าใจโครงสร้างการบริหารหลักสูตร และไม่เข้าใจโครงสร้างหน่วยงานภายใน สอศ. ก็ทำให้เกิดปัญหาเรื่องเอกสารต่างๆ	1
ระดับสถานศึกษา/ วิทยาลัย	
1. สถานประกอบการอาจให้นักศึกษาฝึกหรือทำงานไม่ตรงกับรายวิชาในหลักสูตร ทำให้สมรรถนะที่ได้ไม่เป็นไปตามหลักสูตรที่กำหนดไว้	5
2. ขาดวัสดุ ครุภัณฑ์ และขาดบุคลากรที่มีความรู้มาดูแลเครื่องมือต่างๆ สำหรับการเรียนการสอนปริญญาตรี ทำให้บัณฑิตที่จบไปอาจมีความสามารถไม่เท่าเทียมกับในมหาวิทยาลัย เนื่องจากนโยบายการเปิดหลักสูตรในช่วงแรกให้ใช้ทรัพยากรที่มีอยู่เดิมของ ปวช. และปวส. ทำให้ขาดสิ่งเหล่านี้เพื่อพัฒนาการเรียนการสอน	3
3. ขาดการเตรียมความพร้อมของบุคลากรเรื่องการตีพิมพ์เผยแพร่ผลงานวิจัยของอาจารย์ลงในวารสารวิชาการ ตามเงื่อนไขของ สกอ. เนื่องจากเดิมครูอาชีวะไม่ได้มีภาระงานด้านนี้ ทำให้การเปลี่ยนจากหลักสูตรอาชีวศึกษามาอยู่ภายใต้อุดมศึกษา มีปัญหาเรื่องความพร้อมของบุคลากร	3
4. ภาระงานสอนของครูมาก เพราะต้องสอนทั้งปวช. ปวส. และปริญญาตรีด้วย	3
5. ผู้บริหาร และบุคลากรในวิทยาลัยบางท่านไม่เข้าใจบทบาทหน้าที่การบริหารจัดการหลักสูตรระดับปริญญาตรี ไม่อำนวยความสะดวก ทำให้เกิดปัญหาการดำเนินงาน	3
6. สถานศึกษามีบุคลากรที่มีคุณวุฒิตามเกณฑ์ที่ สกอ. กำหนดไม่เพียงพอ	2
7. อาจารย์ประจำหลักสูตรไม่ได้อยู่ในสถานศึกษาเดียวกันทุกคน (แต่สถาบันเดียวกัน) จึงไม่ได้สอนหรือร่วมกันทำงานจริง เนื่องจากข้อจำกัดเรื่องของการเดินทาง ทำให้มีปัญหาเรื่องการบริหารหลักสูตรการประชุมต่างๆ	2
8. ขาดการสนับสนุนเรื่องงบประมาณ และครุภัณฑ์ ในการทำวิจัยของครู/ อาจารย์ - งบประมาณไม่เพียงพอ ทำให้มีปัญหาในการจัดผู้สอน	2
9. รัฐ กระทรวง มีข้อกำหนดหรือระเบียบในการขอลดหย่อนภาษีละเอียดยมาก ทำให้สถานประกอบการเสียเวลาจึงไม่สามารถนำไปลดหย่อนภาษีได้จริง	2
10. อื่นๆ เช่น	
10.1 การใช้เกณฑ์การประเมินของสกอ. เป็นปัญหากับการเรียนการสอนระบบทวิภาคี ควรมีเกณฑ์การประเมินที่เหมาะสมกับบริบทของอาชีวศึกษา	
10.2 อาจารย์ขอผลงานวิชาการ เพื่อขอ ผศ. รศ. ไม่ได้แม้ใน พรบ.จะสามารถทำได้ แต่โดยตำแหน่งแล้วยังเป็นครู ไม่ใช่อาจารย์ ซึ่งยังเป็นอัตราเดิม	4
10.3 ครูไม่เข้าใจรูปแบบการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ทำให้เกิดปัญหาเกรดเพื่อ	
10.4 เวลาเรียนเป็นเสาร์อาทิตย์ทำให้เนื้อหาที่สอนอาจจะไม่ครบถ้วน 100 % เพราะเวลาน้อย	

ตารางที่ 4.10 ผลการวิเคราะห์ปัญหา อุปสรรคที่เกิดขึ้นในการจัดการเรียนการสอนหลักสูตรการอาชีวศึกษา ระดับปริญญาตรี จากการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ (ต่อ)

ปัญหา อุปสรรคที่เกิดขึ้นในการจัดการเรียนการสอนหลักสูตรการอาชีวศึกษาระดับปริญญาตรี	ความถี่
ระดับสถานประกอบการ	
1. นักศึกษาที่มึ่งงานมาแล้วไม่ค่อยตั้งใจฝึกปฏิบัติงาน เนื่องจากมาเรียนแค่ปรับตัว	1
2. นักศึกษาไม่ค่อยให้ความสำคัญกับการสอนบรรยายในวิทยาลัย	1
3. อาจารย์ในวิทยาลัยกับครูในสถานประกอบการความเข้าใจของไม่ตรงกัน เกี่ยวกับรูปแบบการเรียนการสอน	1
4. ในบางวันนักศึกษาต้องไปเรียนช่วงเย็น หรือสอบอาจตรงกับวันที่มึ่งงานเยอะ ทำให้ศูนย์บริการขาดคนทำงาน ต้องหาคนมาทำงานแทน	1

1.1.7. ความต้องการใช้ผลการประเมินหลักสูตร

ความต้องการใช้ผลการประเมินหลักสูตร มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษารูปแบบการประเมินหลักสูตรการอาชีวศึกษาระดับปริญญาตรี ความต้องการและแนวทางการนำผลการประเมินหลักสูตรไปใช้ ประกอบด้วย 5 ประเด็นได้แก่ รูปแบบการประเมินหลักสูตรการอาชีวศึกษาระดับปริญญาตรี ปัญหาอุปสรรคในการประเมินหลักสูตรการอาชีวศึกษาระดับปริญญาตรี สาเหตุที่ต้องจากการประเมินหลักสูตรการอาชีวศึกษาระดับปริญญาตรี แนวทางการใช้ผลการประเมินหลักสูตรการอาชีวศึกษาระดับปริญญาตรี และแนวทางที่จะทำให้การประเมินหลักสูตรการอาชีวศึกษาระดับปริญญาตรีเป็นรูปธรรม โดยการศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องและสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ มีรายละเอียดดังนี้

1.1.7.1 การศึกษารูปแบบการประเมินหลักสูตรการอาชีวศึกษาระดับปริญญาตรี

1) การศึกษารูปแบบการประเมินหลักสูตรการอาชีวศึกษาระดับปริญญาตรี จากการศึกษาเอกสาร

การศึกษารูปแบบการประเมินหลักสูตรการอาชีวศึกษาระดับปริญญาตรี จากการศึกษาเอกสารรายละเอียดของหลักสูตรเทคโนโลยีบัณฑิต (คอส.1) ของทั้ง 8 ประเภทวิชา ระหว่างปีพ.ศ 2556- 2558 พบว่า มีการกำหนดการประเมินและการปรับปรุงการดำเนินงานของหลักสูตรในหมวดที่ 8 ของเอกสารรายละเอียดหลักสูตร (คอส. 1) ประกอบด้วย 4 ประเด็นได้แก่ 1. การประเมินประสิทธิผลของการสอน 2. การประเมินหลักสูตรในภาพรวม 3. การประเมินผลการดำเนินงานตามรายละเอียดหลักสูตร และ 4. การทบทวนผลการประเมินและวางแผนปรับปรุงหลักสูตร แต่ละประเด็นมีรายละเอียดดังนี้

ประเด็นที่ 1 การประเมินประสิทธิผลของการสอน แบ่งเป็น 2 หัวข้อได้แก่ 1.1 กระบวนการประเมินกลยุทธ์การสอน พบว่า วิธีการที่ทุกหลักสูตรใช้ประเมินกลยุทธ์การสอนคือ การประชุม

แลกเปลี่ยนความคิดเห็น ปรีกษาหารือของทีมนักเรียน/อาจารย์ในสาขาวิชา/ภาควิชา และการสอบถามจากนักศึกษาโดยใช้แบบสอบถามหรือการสนทนากลุ่ม 1.2 การประเมินทักษะของอาจารย์ในการใช้แผนกลยุทธ์การสอน พบว่า วิธีการที่ทุกหลักสูตรใช้ในการประเมินทักษะการสอนของอาจารย์คือ การประเมินการสอนโดยนักศึกษาทุกปลายภาคการศึกษา และการสังเกตการณ์การสอนโดยอาจารย์ผู้ร่วมสอนในรายวิชา/ผู้รับผิดชอบหลักสูตร รายละเอียดดังตารางที่ 4.11

ตารางที่ 4.11 การประเมินประสิทธิผลการสอนของหลักสูตรการอาชีวศึกษาระดับปริญญาตรี

การประเมินประสิทธิผลการสอน	ประเภทวิชา/ สาขาวิชา							
	1	2	3	4	5	6	7	8
1.1 กระบวนการประเมินกลยุทธ์การสอน								
1. การประชุมแลกเปลี่ยนความคิดเห็น ปรีกษาหารือของทีมนักเรียน/อาจารย์ในสาขาวิชา/ภาควิชา	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
2. การสอบถามจากนักศึกษาโดยใช้แบบสอบถามหรือการสนทนากลุ่ม	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
3. การสังเกตพฤติกรรมการทำกิจกรรมการเรียนการสอน			✓		✓		✓	
4. ผลการเรียนรู้ของนักศึกษา	✓	✓	✓	✓		✓	✓	✓
5. รวบรวมปัญหา/ข้อเสนอแนะนำไปปรับปรุงและรายงานผลต่อไป	✓	✓		✓		✓	✓	✓
1.2 การประเมินทักษะของอาจารย์ในการใช้แผนกลยุทธ์การสอน								
1. ประเมินการสอนโดยนักศึกษาทุกปลายภาคการศึกษา	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
2. สังเกตการณ์ การสอนโดยอาจารย์ผู้ร่วมสอนในรายวิชา/ผู้รับผิดชอบหลักสูตร	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
3. ผู้สอนประเมินตนเอง					✓			
4. ประเมินภาพรวมของหลักสูตรโดยบัณฑิตใหม่	✓	✓		✓	✓	✓		✓
5. การทดสอบผลการเรียนรู้ของนักศึกษาเทียบเคียงกับสถาบันการศึกษาอื่นในหลักสูตรเดียวกัน	✓	✓		✓		✓		✓

หมายเหตุ

- | | |
|--|---|
| 1. ประเภทวิชาอุตสาหกรรม/สาขาเทคโนโลยียานยนต์ | 5. ประเภทวิชาคหกรรม/ สาขาเทคโนโลยีอาหารและโภชนาการ |
| 2. ประเภทวิชาบริหารธุรกิจ/ สาขาการบัญชี | 6. ประเภทวิชาอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว/ สาขาการโรงแรม |
| 3. ประเภทวิชาศิลปกรรม/ สาขาช่างทองหลวง | 7. ประเภทวิชาเกษตรกรรม/ สาขาเทคโนโลยีการผลิตสัตว์ |
| 4. ประเภทวิชาเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร/ สาขาเทคโนโลยีสารสนเทศ | 8. ประเภทวิชาประมง/ เทคโนโลยีการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ |

ประเด็นที่ 2 การประเมินหลักสูตรในภาพรวม พบว่า วิธีการที่ทุกหลักสูตรใช้ในการประเมินหลักสูตรในภาพรวม ประกอบด้วย 3 วิธีได้แก่ 1) ประเมินโดยนักศึกษาปัจจุบัน เป็นนักศึกษาชั้นปีที่ 2 ก่อนจบการศึกษา โดยใช้แบบสอบถามหรือประชุมตัวแทนนักศึกษา 2) ประเมินโดยศิษย์เก่า/ บัณฑิตใหม่ โดยใช้แบบสอบถามหรือจัดประชุมศิษย์เก่า และ 3) ประเมินความพึงพอใจต่อคุณภาพของบัณฑิตจากผู้ใช้บัณฑิต รายละเอียดดังตารางที่ 4.12

ตารางที่ 4.12 การประเมินหลักสูตรในภาพรวมของหลักสูตรการอาชีวศึกษาระดับปริญญาตรี

การประเมินหลักสูตรในภาพรวม	ประเภทวิชา/ สาขาวิชา							
	1	2	3	4	5	6	7	8
1. ประเมินโดยนักศึกษาปัจจุบัน เป็นนักศึกษาชั้นปีที่ 2 ก่อนจบการศึกษา โดยใช้แบบสอบถามหรือประชุมตัวแทนนักศึกษา	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
2. ประเมินโดยศิษย์เก่า/ บัณฑิตใหม่ โดยใช้แบบสอบถามหรือจัดประชุมศิษย์เก่า	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
3. ประเมินความพึงพอใจต่อคุณภาพของบัณฑิต จากผู้ใช้บัณฑิต	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
4. ประเมินจากผู้ทรงคุณวุฒิภายนอก	✓	✓		✓	✓	✓	✓	✓
5. สัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิของบัณฑิต	✓	✓		✓	✓	✓		✓
6. การประชุมทบทวนหลักสูตรโดยผู้ทรงคุณวุฒิผู้ใช้นักศึกษา บัณฑิตใหม่ นักการศึกษาและครูฝึกในสถานประกอบการ							✓	

หมายเหตุ

- | | |
|--|---|
| 1. ประเภทวิชาอุตสาหกรรม/สาขาเทคโนโลยียานยนต์ | 5. ประเภทวิชาคหกรรม/สาขาเทคโนโลยีอาหารและโภชนาการ |
| 2. ประเภทวิชาบริหารธุรกิจ/ สาขาการบัญชี | 6. ประเภทวิชาอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว/ สาขาการโรงแรม |
| 3. ประเภทวิชาศิลปกรรม/ สาขาช่างทองหลวง | 7. ประเภทวิชาเกษตรกรรม/ สาขาเทคโนโลยีการผลิตสัตว์ |
| 4. ประเภทวิชาเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร/ | 8. ประเภทวิชาประมง/ เทคโนโลยีการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ |

ประเด็นที่ 3 การประเมินผลการดำเนินงานตามรายละเอียดหลักสูตร พบว่าทุกสาขา ดำเนินการประเมินคุณภาพการศึกษาประจำปีตามตัวบ่งชี้ผลการดำเนินงานที่ระบุในหมวดที่ 7 การประกันคุณภาพหลักสูตร โดยคณะกรรมการประเมินอย่างน้อย 3 คน ประกอบด้วยผู้ทรงคุณวุฒิในสาขาวิชาอย่างน้อย 1 คน ที่ได้รับการแต่งตั้งจากสถาบัน และควรเป็นคณะกรรมการประเมินชุดเดียวกับการประกันคุณภาพภายใน โดยมีเกณฑ์การประเมินหลักสูตรตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ นอกจากนี้

สถาบันยังได้กำหนดให้ทุกหลักสูตรมีการพัฒนาหลักสูตรให้ทันสมัย แสดงการปรับปรุงดัชนีด้านมาตรฐาน และคุณภาพการศึกษา เป็นระยะ ๆ อย่างน้อยทุก ๆ 3 ปี และมีประเมินเพื่อพัฒนาหลักสูตรอย่างต่อเนื่อง ทุก 5 ปี

ประเด็นที่ 4 การทบทวนผลการประเมินและวางแผนปรับปรุงหลักสูตร จากการสังเคราะห์ เอกสารรายละเอียดของแต่ละหลักสูตร (คอค.1) สามารถแบ่งรูปแบบการดำเนินการได้ 3 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มที่ 1 หลักสูตรสาขาวิชาเทคโนโลยียานยนต์ สาขาวิชาการบัญชี สาขาวิชาเทคโนโลยีสารสนเทศ สาขาวิชาการโรงแรม และสาขาเทคโนโลยีเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ มีรูปแบบการดำเนินงานดังนี้ 1) รวบรวม ข้อเสนอแนะ/ข้อมูลจากการประเมินจากนักศึกษา ผู้ใช้บัณฑิต ผู้ทรงคุณวุฒิ และ จากคอค. 6 มคอ.7 2) วิเคราะห์บททวนข้อมูลข้างต้น โดยผู้รับผิดชอบหลักสูตร/ ประธานหลักสูตร 3) เสนอการปรับปรุง หลักสูตรและแผน กลยุทธ์ (ถ้ามี) กลุ่มที่ 2 หลักสูตรสาขาวิชาช่างทองหลวง และสาขาวิชาเทคโนโลยีการผลิตสัตว์ มีรูปแบบการดำเนินงานดังนี้ 1) ทบทวนโดยอาจารย์ประจำวิชา: อาจารย์ประจำวิชาทบทวน ผลการประเมินประสิทธิผลของการสอนในวิชาที่รับผิดชอบในระหว่างภาค ปรับปรุงทันทีจากข้อมูลที่ได้รับ เมื่อสิ้นภาคการศึกษา จัดทำรายงานผลการดำเนินการรายวิชาเสนอหัวหน้าภาควิชาผ่านอาจารย์ รับผิดชอบหลักสูตร 2) ทบทวนโดยคณะกรรมการบริหารหลักสูตร 2.1) ผู้รับผิดชอบหลักสูตรติดตามผล การดำเนินการตามตัวบ่งชี้ในหมวดที่ 7 การประกันคุณภาพหลักสูตรจากการประเมินคุณภาพภายใน ภาควิชา 2.2) ประชุมอาจารย์ประจำหลักสูตร พิจารณาทบทวนสรุปผลการดำเนินการหลักสูตร จากร่าง รายงานผลการดำเนินการหลักสูตรและความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ ระดมความคิดเห็นวางแผนปรับปรุง การดำเนินการเพื่อใช้ในรอบการศึกษาต่อไป จัดทำรายงานผลการดำเนินการของหลักสูตรเสนอ ผู้อำนวยการวิทยาลัย และกลุ่มที่ 3 หลักสูตรสาขาวิชาอาหารและโภชนาการ มีรูปแบบการดำเนินงานดังนี้ 1) นำข้อมูลจากการรายงานผลการดำเนินการรายวิชาเสนออาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตร 2) อาจารย์ ผู้รับผิดชอบหลักสูตรสรุปผลการดำเนินการประจำปีเสนอหัวหน้าภาควิชา 3) ประชุมอาจารย์ประจำ หลักสูตรเพื่อพิจารณาทบทวนผลการดำเนินการหลักสูตร

2) การศึกษารูปแบบการประเมินหลักสูตรการอาชีวศึกษาระดับปริญญาตรี จากการสัมภาษณ์

รูปแบบการประเมินหลักสูตรการอาชีวศึกษาระดับปริญญาตรี จากการสัมภาษณ์ ผู้ทรงคุณวุฒิ 3 ระดับได้แก่ระดับนโยบาย ระดับสถาบัน และระดับสถานศึกษา/ วิทยาลัย จำนวน 22 คน แต่ละระดับมีความคิดเห็นดังนี้ 1. ผู้ทรงคุณวุฒิระดับนโยบายมีความคิดเห็นว่า ปัจจุบันเป็นการประเมิน หลักสูตรก่อนอนุมัติให้เปิด ซึ่งจะต้องมีคณะกรรมการ และคณะกรรมการการอาชีวศึกษาเป็นผู้ประเมิน ก่อนเปิดหลักสูตร ระหว่างการนำหลักสูตรไปใช้จะมีคณะกรรมการที่แต่งตั้งจากส่วนกลางทำหน้าที่กำกับ ติดตาม และมีคณะกรรมการผู้ใช้หลักสูตรจากหลายฝ่ายช่วยกันดูแล แต่การประเมินหลังจากการนำ

หลักสูตรไปใช้จะเป็นการดำเนินการเฉพาะสถาบัน **2. ระดับสถาบัน** พบว่าบางสถาบันได้ดำเนินการประเมินหลักสูตร เมื่อมีบัณฑิตสำเร็จการศึกษา จึงทำการประเมินหลักสูตรโดยใช้แบบสอบถาม เก็บข้อมูลจากผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทุกฝ่าย เช่น สถาบันอาชีวศึกษากรุงเทพมหานคร เรียกว่า “การประเมิน 5 ฝ่าย” ได้แก่ นักศึกษา นายจ้าง ครูในสถานศึกษา บัณฑิต และครูในสถานประกอบการ หรือบางสถาบันในรูปแบบ CIPP ในการประเมินหลักสูตร โดยให้แต่ละวิทยาลัยเป็นผู้ดำเนินการรวบรวมและส่งข้อมูลมายังสถาบันต่อไป และอีกส่วนหนึ่งได้ไม่ได้ดำเนินการประเมินอย่างจริงจัง **3. ระดับสถานศึกษา** พบว่าสถานศึกษาส่วนมากยังไม่มีการประเมินหลักสูตรอย่างเป็นรูปธรรม รายละเอียดดังตารางที่ 4.13

ตารางที่ 4. 13 ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นเกี่ยวกับรูปแบบการประเมินหลักสูตรการอาชีวศึกษาระดับปริญญาตรี

ความคิดเห็นเกี่ยวกับการประเมินหลักสูตรการอาชีวศึกษาระดับปริญญาตรี	ความถี่
ระดับนโยบาย	
1. ปัจจุบันเป็นการประเมินหลักสูตรก่อนอนุมัติให้เปิด ซึ่งจะต้องมีคณะกรรมการ และคณะกรรมการการอาชีวศึกษาเป็นผู้ประเมินก่อนเปิดหลักสูตร แต่การประเมินหลังจากการนำหลักสูตรไปใช้จะเป็นการดำเนินการเฉพาะสถาบัน	1
2. ระหว่างการนำหลักสูตรไปใช้ จะมีคณะกรรมการจากส่วนกลางทำหน้าที่กำกับติดตาม และมีคณะกรรมการ ผู้ใช้หลักสูตรจากหลายฝ่ายช่วยกันดูแล	1
ระดับสถาบัน	
1. การประเมินความพร้อมก่อนเปิดสอนจะมีแต่งตั้งกรรมการผู้เชี่ยวชาญที่มีความรู้ตรงตามหลักสูตรจากทั้งสถานประกอบการ ผู้เชี่ยวชาญทางการศึกษา ประเมินความพร้อมด้านวัสดุครุภัณฑ์ และความพร้อมของครูอาจารย์ ทางสถาบันมีคณะกรรมการนิเทศและติดตามปีละครั้ง	1
2. เมื่อมีบัณฑิตสำเร็จการศึกษาแล้ว จึงทำการประเมินหลักสูตรโดยใช้แบบสอบถาม เก็บข้อมูลจากผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทุกฝ่าย เช่น สถาบันอาชีวศึกษากรุงเทพมหานคร เรียกว่า “การประเมิน 5 ฝ่าย” ได้แก่ นักศึกษา นายจ้าง ครูในสถานศึกษา บัณฑิต และครูในสถานประกอบการ โดยให้แต่ละวิทยาลัยเป็นผู้ดำเนินการรวบรวมและส่งข้อมูลมายังสถาบันต่อไป	2
3. ใช้รูปแบบ CIPP ในการประเมิน ซึ่งทำการประเมินไปแล้วเฉพาะหลักสูตรที่เปิดสอนตั้งแต่ปี 2556	1
4. อื่นๆ เช่น ประเมินตามขั้นตอนพัฒนาหลักสูตร คอศ. 1-6 ประเมินการมีงานทำของบัณฑิต	1
5. ยังไม่ได้ดำเนินการประเมินอย่างจริงจัง	2
ระดับสถานศึกษา/ วิทยาลัย	
1. ยังไม่มีการประเมินหลักสูตรอย่างเป็นรูปธรรม	7
2. เป็นเพียงการเก็บข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามผู้ใช้บัณฑิต อาจารย์ผู้สอน และบัณฑิต (เฉพาะของวิทยาลัย)	1
3. เน้นการประเมินนักศึกษาและสถานประกอบการ	1

1.1.7.2 ปัญหา อุปสรรคในการประเมินหลักสูตรการอาชีวศึกษาระดับปริญญาตรี

ปัญหา อุปสรรคในการประเมินหลักสูตรการอาชีวศึกษาระดับปริญญาตรี จากการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับหลักสูตรและการเรียนการสอนโดยตรงได้แก่ ระดับสถาบัน ระดับสถานศึกษา/วิทยาลัย และระดับสถานประกอบการ จำนวน 23 คน ในแต่ละระดับมีความคิดเห็นดังนี้

1. ระดับสถาบัน พบว่า อาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตร ขาดความรู้ความเข้าใจการออกแบบการประเมิน การสร้างเครื่องมือการประเมินไม่เป็น ทำได้เพียงเลียนแบบของผู้อื่นแล้วมาปรับใช้ เป็นปัญหาที่พบมากที่สุด **2. ระดับสถานศึกษา/วิทยาลัย** พบว่า ส่วนมากไม่มีปัญหาเรื่องการเก็บข้อมูล อาจเนื่องมาจากยังไม่ได้มีการประเมินหลักสูตรอย่างเป็นทางการ รองลงมาคือการที่คนภายในเป็นผู้ประเมินทำให้ไม่สามารถได้ข้อมูลจริง และผลการประเมินไม่ได้นำไปสู่การพัฒนา **3. ระดับสถานประกอบการ** พบว่าการประเมินโดยใช้แบบสอบถาม ซึ่งจะถามกลาง ๆ ไม่สอดคล้องกับบริบทมากนัก ทำให้ได้คำตอบกลาง ๆ ไม่ชัดเจนเป็นปัญหาที่พบมากที่สุด ตามลำดับ รายละเอียดดังตารางที่ 4.14

ตารางที่ 4.14 ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหา อุปสรรคในการประเมินหลักสูตรการอาชีวศึกษาระดับปริญญาตรี

ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหา อุปสรรคการประเมินหลักสูตรการอาชีวศึกษาระดับปริญญาตรี	ความถี่
ระดับสถาบัน	
1. อาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตร ขาดความรู้ความเข้าใจการออกแบบการประเมิน การสร้างเครื่องมือการประเมินไม่เป็น ทำได้เพียงเลียนแบบของผู้อื่นแล้วมาปรับใช้	2
2. การรวบรวมข้อมูล อาจได้ข้อมูลไม่ครบหรือมีความคลาดเคลื่อน ทำให้ข้อมูลที่ได้จะไม่น่าเชื่อถือ	1
3. สถานประกอบการไม่ค่อยให้ความร่วมมือ ทำให้ได้ข้อมูลกลับคืนน้อย บุคลากรในสถานศึกษาต้องไปเก็บเอง โดยการสัมภาษณ์สถานประกอบการ	1
4. อนุกรรมการวิเคราะห์หลักสูตรไม่เข้าใจ ต้องไปปรับทำความเข้าใจใหม่	1
5. วิธีการประเมินที่ไม่ชัดเจน เข้าใจไม่ตรงกัน	1
ระดับสถานศึกษา	
1. ไม่มีปัญหาเรื่องของการเก็บข้อมูล	6
2. การที่คนภายในเป็นผู้ประเมินทำให้ไม่สามารถได้ข้อมูลจริง และผลการประเมินไม่ได้นำไปสู่การพัฒนา	3
3. ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับตัวบ่งชี้และหลักเกณฑ์ในการประเมินของผู้ประเมินและผู้รับการประเมินที่ไม่ตรงกัน	2
4. ผู้บริหารไม่ค่อยให้ความสำคัญกับหลักสูตรปริญญาตรี	2
5. ผู้ประเมินไม่รู้สภาพดำเนินงาน และปัญหาที่แท้จริง	1
6. ไม่มีรูปแบบการประเมินที่เป็นมาตรฐาน	1

ตารางที่ 4.14 ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหา อุปสรรคในการประเมินหลักสูตร การอาชีวศึกษาระดับปริญญาตรี(ต่อ)

ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหา อุปสรรคการประเมินหลักสูตรการอาชีวศึกษาระดับปริญญาตรี	ความถี่
สถานประกอบการ	
1. การประเมินโดยใช้แบบสอบถาม ซึ่งจะถามกลางๆ ไม่สอดคล้องกับบริบทมากนัก ทำให้ได้คำตอบกลางๆ ไม่ชัดเจน เนื่องจากเป็นการสื่อสารทางเดียว ควรมีตัวชี้การประเมินที่ครอบคลุม เมื่อประเมินแล้วสามารถเข้าใจลักษณะการดำเนินงานของแต่ละหลักสูตร หรือคุณลักษณะของนักศึกษาได้ทันที ทำให้สามารถนำข้อไปใช้ปรับปรุงได้ถูกต้องมากขึ้น	2
2. การจัดกิจกรรม หรือการสื่อสารที่มีการรวมบุคลากรในหลายๆกลุ่มอาจเป็นไปได้ยากทั้งในเรื่องของเวลา	1

1.1.7.3 สารสนเทศที่ต้องการจากการประเมินหลักสูตรการอาชีวศึกษาระดับปริญญาตรี

สารสนเทศที่ต้องการจากการประเมินหลักสูตรการอาชีวศึกษาระดับปริญญาตรี จากการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิทั้ง 4 ระดับ ประกอบด้วย ระดับนโยบาย ระดับสถาบัน ระดับสถานศึกษา/วิทยาลัย และระดับสถานประกอบการ จำนวน 26 คน แต่ละระดับได้ให้ความคิดเห็นดังนี้ **1. ระดับนโยบาย** พบว่าสารสนเทศที่ต้องการจากการประเมินมากที่สุดคือ การประเมินควรสะท้อนผลการดำเนินงานที่เชื่อมต่อการบริหารหลักสูตรได้ รองลงมาคือกระบวนการดำเนินงานของหลักสูตร เช่น วิธีการประชาสัมพันธ์ กระบวนการรับนักศึกษา การดูแล นิเทศ รวมถึงการประเมินผลการเรียน เป็นต้น **2. ระดับสถาบัน** พบว่า สารสนเทศที่ต้องการมากที่สุดคือ ทิศทางคุณลักษณะบัณฑิตตามความต้องการของสถานประกอบการ สมาคมวิชาชีพ และข้อเสนอแนะจากสถานประกอบการเกี่ยวกับคุณลักษณะ และความสามารถที่ยังขาดของนักศึกษา/บัณฑิต **3. ระดับสถานศึกษา/วิทยาลัย** พบว่า สารสนเทศที่ต้องการมากที่สุดคือ ทักษะของผู้สำเร็จการศึกษาตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตร ทั้งด้านสมรรถนะในวิชาชีพ ทักษะการใช้ชีวิตในสังคม รองลงมาคือ ผลการประเมินทั้ง input process output outcome และ **4. ระดับสถานประกอบการ** พบว่าสารสนเทศที่ต้องการมากที่สุดคือ พัฒนาการของนักศึกษาด้านวิชาชีพก่อนจบ ทั้งทฤษฎีและปฏิบัติ ด้านคุณธรรมจริยธรรม ด้านบุคลิกภาพ ความเป็นผู้นำ วิสัยทัศน์ การบริหารจัดการองค์กร ตามลำดับ รายละเอียดดังตารางที่ 4.15

ตารางที่ 4.15 ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นเกี่ยวกับสารสนเทศที่ต้องการจากการประเมินหลักสูตร
การอาชีวศึกษาระดับปริญญาตรี

ความคิดเห็นเกี่ยวกับสารสนเทศที่ต้องการจากการประเมินหลักสูตรการอาชีวศึกษา ระดับปริญญาตรี	ความถี่
ระดับนโยบาย	
1. สะท้อนผลการดำเนินงานที่เชื่อมต่อการบริหารจัดการหลักสูตร เช่นจำนวนผู้สำเร็จการศึกษา จำนวน นักศึกษาที่มีงานทำ ทำตรงสาย? เรียนต่อ? ความพึงพอใจ	3
2. กระบวนการดำเนินงานหลักสูตร เช่น วิธีการประชาสัมพันธ์เข้าถึงกลุ่มเป้าหมายเด็ก/ ผู้ปกครอง กระบวนการรับนักศึกษา การแนะแนว การดูแล การนิเทศ การประเมินผลในสถานประกอบการ	2
3. จุดด้อย ข้อเสียต่างๆ ข้อเสนอแนะที่ให้หน่วยงานกลางสามารถช่วยเหลือ สนับสนุนได้	1
4. การจัดการเรียนการสอนเป็นทวิภาคีจริงหรือไม่	1
5. ผลลัพธ์ที่ได้ตรง และเพียงพอกับความต้องการกำลังคนหรือไม่	1
ระดับสถาบัน	
1. ทิศทางคุณลักษณะบัณฑิตตามความต้องการของสถานประกอบการ สมาคมวิชาชีพ กรอ.	2
2. ข้อเสนอแนะจากสถานประกอบการเกี่ยวกับคุณลักษณะ และความสามารถที่ยังขาดของนักศึกษา/ บัณฑิต	2
3. สารสนเทศตามองค์ประกอบ Context Input Process Product เพียงพอครอบคลุมทุกด้าน	1
4. จำนวน/ร้อยละของบัณฑิตที่ได้งานทำ	1
5. ความพึงพอใจของนายจ้าง และบัณฑิต	1
ระดับสถานศึกษา	
1. ทักษะของผู้สำเร็จการศึกษาตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตร ทั้งด้านสมรรถนะในวิชาชีพ ทักษะการใช้ ชีวิตในสังคม	8
2. ประเมินให้ครอบคลุมทั้ง input process output outcome	5
3. จำนวนผู้สำเร็จการศึกษา	4
4. ข้อมูลด้านบุคลากร เช่นความเพียงพอของครูผู้สอน ตามเกณฑ์ของ สกอ.	4
5. ความพึงพอใจของสถานประกอบการ	3
6. จำนวนบัณฑิตที่ได้งานทำ	3
7. จุดด้อยของหลักสูตร	3
8. ข้อมูลที่สะท้อนแนวทางการแก้ปัญหา ข้อเสนอแนะในเชิงกระบวนการที่จะช่วยพัฒนาให้ดีขึ้น ไม่ใช่ แค่บอกว่าถูกหรือผิดเท่านั้น	3
9. ความสำเร็จของหลักสูตรเป็นไปตามวัตถุประสงค์	2
10. ปัญหาในการเรียนการสอนของนักศึกษา	2
11. ข้อมูลความต้องการแรงงานของสถานประกอบการ	2
12. จำนวนสถานประกอบการ	2

ตารางที่ 4.15 ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นเกี่ยวกับสารสนเทศที่ต้องการจากการประเมินหลักสูตรการอาชีวศึกษาระดับปริญญาตรี (ต่อ)

ความคิดเห็นเกี่ยวกับสารสนเทศที่ต้องการจากการประเมินหลักสูตรการอาชีวศึกษาระดับปริญญาตรี	ความถี่
13. ข้อมูลเกี่ยวกับครูฝึกในสถานประกอบการ	2
14. ปริมาณผู้เรียนเพิ่มขึ้น	1
15. ความก้าวหน้าในหน้าที่การงาน ตำแหน่งที่สูงขึ้น ของผู้สำเร็จการศึกษา	1
16. พัฒนาการด้านผลสัมฤทธิ์และสมรรถนะของผู้เรียน จากสอบวัดพื้นฐานความรู้ก่อนเข้าเรียน และเมื่อสำเร็จการศึกษา	1
สถานประกอบการ	
1. พัฒนาการของนักศึกษาด้านวิชาชีพก่อนจบทั้งทฤษฎีและปฏิบัติ ด้านคุณธรรมจริยธรรม ด้านบุคลิกภาพ ความเป็นผู้นำ วิสัยทัศน์ การบริหารจัดการองค์กร	4
2. ความก้าวหน้าในการทำงาน หรือศึกษาต่อ	1
ความเหมาะสมของวัตถุประสงค์หลักสูตร	1
ความจำเป็น และความสอดคล้องของรายวิชาในหลักสูตรกับสถานการณ์ปัจจุบัน	1
ความสอดคล้องของวัตถุประสงค์หลักสูตร และสมรรถนะการเรียนรู้ในรายวิชา	1

1.1.7.4 แนวทางการใช้ผลการประเมินหลักสูตรการอาชีวศึกษาระดับปริญญาตรี

แนวทางการใช้ผลการประเมินหลักสูตรการอาชีวศึกษาระดับปริญญาตรี จากการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิทั้ง 3 ระดับประกอบด้วย ระดับนโยบาย ระดับสถาบัน และระดับสถานศึกษา/ วิทยาลัย จำนวน 22 คนแต่ละระดับได้ให้ความคิดเห็นดังนี้ **1. ระดับนโยบาย** พบว่าต้องการนำผลการประเมินเพื่อไปใช้ในการปรับปรุงบริหารจัดการ สนับสนุน ส่งเสริม อำนวยความสะดวกให้การดำเนินงานของสถาบันมากที่สุด **2. ระดับสถาบัน** พบว่า จะมีการนำผลการประเมินไปใช้ในการพัฒนาหลักสูตร ตามองค์ประกอบการประเมินเรียงลำดับตามความเร่งด่วนของปัญหา **3. ระดับสถานศึกษา/ วิทยาลัย** พบว่ามีแนวทางในการนำผลการประเมินไปใช้ในการพัฒนาหลักสูตร ปรับการจัดการเรียนการสอนมากที่สุด รองลงมาได้แก่ เพื่อตัดสินประสิทธิภาพและประสิทธิผลของหลักสูตร เพื่อใช้ในการการจัดสรรทรัพยากร วางแผนงบประมาณสนับสนุนในการใช้หลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน และเพื่อใช้ในการปรับปรุงแบบ แนวทางการบริหารหลักสูตร ตามลำดับ รายละเอียดดังตารางที่ 4.16

ตารางที่ 4.16 ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวทางการใช้ผลการประเมินหลักสูตร การอาชีวศึกษา ระดับปริญญาตรี

ความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวทางการใช้ผลการประเมินหลักสูตรการอาชีวศึกษาระดับปริญญาตรี	ความถี่
ระดับนโยบาย	
1. ปรับปรุงการบริหารจัดการ สนับสนุน ส่งเสริม อำนวยความสะดวกให้การดำเนินงานของสถาบัน	3
2. ใช้ในการพัฒนาเกณฑ์ ตัวบ่งชี้ มาตรฐานหลักสูตรต่อไป	1
3. เพื่อตัดสินประสิทธิภาพและประสิทธิผลของหลักสูตร	1
4. การพัฒนาหลักสูตร	1
5. นำข้อมูลไปวิเคราะห์โมเดลของการบริหารจัดการ demand supply ในการผลิตกำลังคนทางด้าน อาชีวศึกษาให้ได้ตรงและเพียงพอกับความต้องการ	1
6. ปรับภาพลักษณ์ของอาชีวศึกษา	1
ระดับสถาบัน	
1. เพื่อใช้ในการพัฒนาหลักสูตร ตามองค์ประกอบการประเมินเรียงลำดับตามความเร่งด่วนของปัญหา	5
2. เพื่อเป็นข้อมูลในการปรับปรุงหลักสูตรให้เป็นไปตามความต้องการของตลาดแรงงาน	1
3. การจัดสรรทรัพยากร ในการใช้หลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน	1
4. นำไปใช้ปรับปรุงการบริหารหลักสูตร คงสิ่งที่ประโยชน์ ปรับปรุงสิ่งที่อุปสรรค และการเพิ่ม การมีส่วนร่วม	1
ระดับสถานศึกษา/ วิทยาลัย	
1. การพัฒนาหลักสูตร ปรับการจัดการเรียนการสอน	10
2. เพื่อตัดสินประสิทธิภาพและประสิทธิผลของหลักสูตร	8
3. การจัดสรรทรัพยากร วางแผนงบประมาณสนับสนุนในการใช้หลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน	8
4. การปรับปรุงแบบ แนวทางการบริหารหลักสูตร	8
5. นำไปใช้ในการวิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน ของหลักสูตร	1
6. เขียนโครงการเพื่อนสนับสนุนหลักสูตรต่อไป	1
7. เพื่อให้ทุกฝ่ายร่วมกันหาแนวทางในการบริหารจัดการ ระหว่างวิชาการและกิจกรรมเสริมให้มีความ สมดุล	1

1.1.7.5 แนวทางที่จะทำให้การประเมินหลักสูตรการอาชีวศึกษาระดับปริญญาตรีเป็น

รูปธรรม

แนวทางที่จะทำให้การประเมินหลักสูตรการอาชีวศึกษาระดับปริญญาตรีเป็นรูปธรรม จากการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิทั้ง 3 ระดับ ประกอบด้วยระดับนโยบาย ระดับสถาบัน ระดับสถานศึกษา/วิทยาลัย จำนวน 22 คน แต่ละระดับมีความคิดเห็นดังนี้ **1. ระดับนโยบาย** พบว่า ผู้ทรงคุณวุฒิ มีความคิดเห็นที่หลากหลาย เช่น ผู้เกี่ยวข้องทั้ง 23 สถาบันควรทำความเข้าใจร่วมกันในเรื่องของเกณฑ์

การประเมิน ตัวบ่งชี้ต่างๆ เพื่อให้มีคุณภาพเดียวกัน ทั้งนี้อาจปรับตามบริบทของแต่ละสถาบันได้ และผู้ประเมินต้องมาจากทุกภาคส่วน เป็นต้น **2. ระดับสถาบัน** พบว่า ผู้ทรงคุณวุฒิมีความคิดเห็นที่แตกต่างหลากหลาย เช่น ควรสร้างความตระหนัก ความเข้าใจให้แก่ครู อาจารย์ผู้รับผิดชอบเห็นถึงความสำคัญของการประเมิน และการนำผลไปใช้ จัดรูปแบบการประเมินหลักสูตรให้เป็นแนวทางเดียวกันตามบริบทของหลักสูตรหรือสาขาวิชา และการประเมินติดตามควรทำอย่างต่อเนื่อง โดยประเมินในลักษณะของการแนะนำ ติดตาม การบริหารหลักสูตร เป็นต้น **3. ระดับสถานศึกษา/ วิทยาลัย** พบว่า ผู้ทรงคุณวุฒิเห็นว่าควรประเมินตามสภาพจริง เน้นความโปร่งใสตรงไปตรงมา รายงานผลตามความเป็นจริงเพื่อนำไปสู่การพัฒนาที่ถูกต้องตรงจุดที่สามารถพัฒนาได้ มากที่สุด รองลงมาคือ ตัวบ่งชี้ เกณฑ์การประเมินที่ไม่มากและไม่สูงเกินไปสอดคล้องกับการดำเนินงาน แต่ให้ครอบคลุมทั้ง input process output outcome เนื่องจากมีข้อจำกัดหลายด้านที่แตกต่างจากหลักสูตรระดับปริญญาทั่วไปของ สกอ. ตามลำดับรายละเอียดดังตารางที่ 4.17

ตารางที่ 4.17 ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวทางที่จะทำให้การประเมินหลักสูตรการอาชีวศึกษา ระดับปริญญาตรีเป็นรูปธรรม

ความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวทางที่จะทำให้การประเมินหลักสูตรการอาชีวศึกษาระดับปริญญาตรีเป็นรูปธรรม	ความถี่
ระดับนโยบาย	
1. ผู้เกี่ยวข้องทั้ง 23 สถาบันควรทำความเข้าใจร่วมกันในเรื่องของเกณฑ์การประเมิน ตัวบ่งชี้ต่างๆ เพื่อให้มีคุณภาพเดียวกัน ทั้งนี้อาจปรับตามบริบทของแต่ละสถาบันได้	1
2. ผู้ประเมินต้องมาจากทุกภาคส่วน	1
3. ผู้ประเมินต้องเข้าใจแนวทางการประเมินให้ถูกต้องตรงกัน	1
4. สำนักมาตรฐานการอาชีวศึกษา ผู้ดูแลหลักสูตรต้องมาดูแลอย่างจริงจัง	1
5. ควรลดขั้นตอนการดำเนินการอนุมัติหลักสูตรต่างๆ ให้อำนาจหน้าที่แก่สถาบัน	1
ระดับสถาบัน	
1. จัดรูปแบบการประเมินหลักสูตรให้เป็นแนวทางเดียวกันเพื่อให้ง่ายต่อการสร้างความเข้าใจและการดำเนินการ	2
2. สร้างความตระหนัก ความเข้าใจให้แก่ครู อาจารย์ผู้รับผิดชอบเห็นถึงความสำคัญของการประเมิน และการนำผลการประเมินไปใช้ประโยชน์	1
3. อาจารย์และเจ้าหน้าที่ต้องเข้าใจการบริหารหลักสูตร การเรียนการสอนและการประเมินหลักสูตรอย่างชัดเจน	1
4. ที่ประชุมผอ.สถาบัน ซึ่งมีการประชุมทุกเดือนต้องกำหนดเรื่องของการประเมินหลักสูตรเป็นแผนปฏิบัติการประจำปีที่ครบกระบวนการ	1
5. สถาบันต้องเขียนโครงการประเมินหลักสูตรให้สภาสถาบันอนุมัติ และรายงานผลทุกระดับ	1
6. งานหลักสูตร หรือผู้รับผิดชอบในระดับสถาบันควรมีบุคลากรที่ทำงานนี้อย่างเพียงพอ	1

ตารางที่ 4.17 ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวทางที่จะทำให้การประเมินหลักสูตร การอาชีวศึกษาระดับปริญญาตรีเป็นรูปธรรม (ต่อ)

ความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวทางที่จะทำให้การประเมินหลักสูตรการอาชีวศึกษาระดับปริญญาตรีเป็นรูปธรรม	ความถี่
7. การประเมินติดตามควรทำอย่างต่อเนื่อง โดยประเมินในลักษณะของการแนะนำ ติดตาม การบริหารหลักสูตร	1
8. ถ้าทำการประเมินเป็น online ได้จะดี แต่อาจต้องใช้งบประมาณมาก	1
ระดับสถานศึกษา/ วิทยาลัย	
1. ประเมินตามสภาพจริง เน้นความโปร่งใสตรงไปตรงมา รายงานผลตามความเป็นจริงเพื่อนำไปสู่การพัฒนาที่ถูกต้องตรงจุดที่สามารถพัฒนาได้	10
2. ตัวบ่งชี้ เกณฑ์การประเมินที่ไม่มากและไม่สูงเกินไปเข้ากับการดำเนินงาน แต่ให้ครอบคลุมทั้ง input process output outcome เนื่องจากมีข้อจำกัดหลายด้านที่แตกต่างจากหลักสูตรระดับปริญญาทั่วไปของ สกอ.	5
3. สถานประกอบการควรเข้ามามีส่วนร่วมตั้งแต่การกำหนดตัวบ่งชี้ และร่วมกันประเมินกับสถานศึกษา	4
4. การรายงานผลควรมีข้อเสนอแนะสำหรับสถาบัน และระดับนโยบายของ สอศ.ด้วย และควรได้รับทราบผลการประเมิน โดยเฉพาะเรื่องที่เป็นจุดด้อย หรือเป็นปัญหา เพื่อร่วมกันแก้ปัญหา ช่วยเหลือสนับสนุนอำนวยความสะดวกในการบริหารจัดการด้านต่างๆ ในภาพรวม	3
5. ประเมินตามจุดประสงค์ของหลักสูตร	2
6. ต้องมีกระบวนการนำผลการประเมินไปแก้ปัญหาย่อยเป็นรูปธรรม	2
7. ผู้ประเมินควรเป็นบุคคลภายนอกร่วมตัดสิน เพราะถ้าเป็นคนภายในอาจให้ข้อมูลที่เอื้อประโยชน์กัน และข้อมูลไม่ตรงตามความเป็นจริง	2
8. สถาบันต้องออกแบบเครื่องมือ แบบประเมินที่สอดคล้องกับหลักสูตร รูปแบบการเรียนการสอน และอาจใช้เทคโนโลยีเข้ามาช่วยในการเก็บรวบรวมข้อมูล เช่นเป็นการเก็บข้อมูลออนไลน์	2
9. สถาบันฯ ควรจัดตั้งเป็นศูนย์วิจัยเพื่อรวบรวมข้อมูลสารสนเทศจากทุกหลักสูตร วิทยาลัยมีหน้าที่กรอกข้อมูลส่งให้ ทางสถาบันมีหน้าที่จัดทำรูปแบบการประเมินทั้งหมดในภาพรวม สถาบันต้องมีการดำเนินงานที่มีความเข้มแข็งมากกว่านี้	1
10. ควรดำเนินการในรูปแบบของการวิจัยสถาบัน	1

1.1.8 การกำหนดตัวบ่งชี้และเกณฑ์การประเมินหลักสูตร

การกำหนดตัวบ่งชี้และเกณฑ์การประเมินหลักสูตร จากการศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ ประกาศสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา เรื่องหลักเกณฑ์และวิธีการในการตรวจสอบรายละเอียดของหลักสูตรและประเมินความพร้อมและศักยภาพของสถาบัน (2560) (สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา, 2560b) ซึ่งให้รายละเอียดเกี่ยวกับเกณฑ์การประเมินความพร้อมและศักยภาพของสถาบัน

ตามรายละเอียดของหลักสูตร (คอส.1) และเกณฑ์การตรวจสอบรายละเอียดของหลักสูตร (คอส.1) ซึ่งเป็นการประเมินก่อนนำหลักสูตรไปใช้ iva ดังนี้ เกณฑ์การประเมินความพร้อมและศักยภาพของสถาบันตามรายละเอียดของหลักสูตร (คอส.1) ประกอบด้วยรายการประเมิน 5 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านหลักสูตร 2) ด้านการจัดการศึกษาระบบทวิภาคี 3) ด้านอาจารย์ 4) ด้านอาคารสถานที่และสิ่งสนับสนุนการเรียนรู้ และ 5) ด้านนักศึกษา โดยเกณฑ์การผ่านประเมินความพร้อมและศักยภาพของสถาบันคือ จะต้องผ่านเกณฑ์ที่กำหนดทุกรายการ แต่ละรายการประเมินมีรายละเอียดดังตารางที่ 4.18

ตารางที่ 4.18 เกณฑ์การประเมินความพร้อมและศักยภาพของสถาบันตามรายละเอียดของหลักสูตร (คอส.1)

รายการประเมิน	หลักฐาน
1. ด้านหลักสูตร	
ประเมินตามประกาศสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาเรื่อง วิธีการปฏิบัติในการบริหารหลักสูตรระดับปริญญาตรีสายเทคโนโลยีหรือสายปฏิบัติการลงวันที่ 10 เมษายน 2560	
1.1 สถานสถาบันกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการในการพัฒนาหรือปรับปรุงรายละเอียดของหลักสูตร (คอส.1)	หลักเกณฑ์และวิธีการในการพัฒนาและปรับปรุงรายละเอียดของหลักสูตร (คอส.1) ที่สถานบันกำหนด
1.2 สถาบันแต่งตั้งคณะกรรมการพัฒนาหรือปรับปรุงรายละเอียดของหลักสูตร (คอส.1)	คำสั่งสถาบันแต่งตั้ง คณะกรรมการพัฒนาหรือปรับปรุงรายละเอียดของหลักสูตร
1.3 สถานสถาบันให้ความเห็นชอบรายละเอียดของหลักสูตร (คอส.1) ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนด	รายงานการประชุมสภาสถาบันและเอกสารการดำเนินการตามหลักเกณฑ์ และวิธีการที่กำหนด
2. ด้านการจัดการศึกษาระบบทวิภาคี	
ประเมินตามประกาศกระทรวงศึกษาธิการเรื่อง มาตรฐานการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี ลงวันที่ 17 ตุลาคม 2557 และประกาศคณะกรรมการการอาชีวศึกษา เรื่องกำหนดหลักเกณฑ์การแต่งตั้ง การทดสอบ การฝึกอบรม และการออกใบรับรองการเป็นครูฝึกในสถานประกอบการ ลงวันที่ 22 มกราคม 2558	
2.1 มีบันทึกข้อตกลงความร่วมมือระหว่างสถาบันกับสถานประกอบการในการจัดการศึกษาหลักสูตรปริญญาตรีสายเทคโนโลยีหรือสายปฏิบัติการสาขาวิชาที่เปิดสอน	บันทึกข้อตกลงความร่วมมือระหว่างสถาบันกับสถานประกอบการในการจัดการศึกษาหลักสูตรปริญญาตรีสายเทคโนโลยีหรือสายปฏิบัติการสาขาวิชาที่เปิดสอน
2.2 สถานประกอบการมีครูฝึกตามเกณฑ์ ครูฝึก 1 คนต่อผู้เรียนไม่เกิน 8 คน	ใบรับรองการเป็นครูฝึกในสถานประกอบการ
2.3 สถาบันมีครูนิเทศก์การฝึกอาชีพในสถานประกอบการ	หลักฐานผ่านการฝึกอบรมการแต่งตั้งครูนิเทศก์การฝึกอาชีพในสถานประกอบการ

ตารางที่ 4.18 เกณฑ์การประเมินความพร้อมและศักยภาพของสถาบันตามรายละเอียดของหลักสูตร (คอศ.1) (ต่อ)

รายการประเมิน	หลักฐาน
2.4 มีรายละเอียดการฝึกอาชีพหรือรายวิชาที่จัดการเรียนการสอนในสถานประกอบการประกอบด้วย ชื่อรายวิชา อาจารย์ผู้สอน สถานที่ฝึก ครูฝึก ฯลฯ	แผนการจัดการเรียนการสอนในสถานประกอบการ
3. ด้านอาจารย์	
ประเมินตามประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่องเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับปริญญาตรี พ.ศ. 2558 ลงวันที่ 7 ตุลาคม 2558 และประกาศกระทรวงศึกษาธิการเรื่อง แนวทางการบริหารเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับอุดมศึกษา พ.ศ. 2558 ลงวันที่ 7 ตุลาคม 2558	
3.1 มีอาจารย์ประจำหลักสูตรตามเกณฑ์ที่กำหนด	หลักฐานการสำเร็จการศึกษาและผลงานทางวิชาการของอาจารย์ประจำหลักสูตร
3.2 มีอาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตร จำนวนไม่น้อยกว่า 5 คน	หลักฐานการสำเร็จการศึกษาและผลงานทางวิชาการของอาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตร
3.3 มีอาจารย์ผู้สอนครบทุกรายวิชา	แผนการจัดการเรียนการสอนที่แสดงรายวิชาและอาจารย์ผู้สอนตลอดหลักสูตร
4. ด้านอาคารสถานที่และสิ่งสนับสนุนการเรียนรู้	
ประเมินจากสภาพจริงตามที่สถาบันกำหนดไว้ในรายละเอียดของหลักสูตร (คอศ.1)	
4.1 มีห้องเรียน ห้องปฏิบัติการ ที่เหมาะสม ปลอดภัย สะอาด เรียบร้อย	ประเมินจากสภาพจริง
4.2 มีห้องสมุด หรือศูนย์วิทยบริการที่เหมาะสม ปลอดภัย สะอาด เรียบร้อย	ประเมินจากสภาพจริง
4.3 มีครุภัณฑ์ วัสดุอุปกรณ์ ตำรา เอกสารวิชาการที่เอื้อต่อการเรียนรู้ตามหลักสูตรปริญญาตรีสายเทคโนโลยีหรือสายปฏิบัติการในสาขาวิชาที่เปิดสอน	ประเมินจากสภาพจริง

ตารางที่ 4.18 เกณฑ์การประเมินความพร้อมและศักยภาพของสถาบันตามรายละเอียดของหลักสูตร (คอส.1) (ต่อ)

รายการประเมิน	หลักฐาน
5. ด้านนักศึกษา	
ประเมินจากสภาพจริงตามที่สถาบันกำหนดไว้ในรายละเอียดของหลักสูตร (คอส.1)	
5.1 มีจำนวนผู้สำเร็จการศึกษาหรือจะสำเร็จการศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูงที่ประสงค์จะเข้าศึกษาและมีคุณสมบัติตามที่กำหนดพอเพียงตามแผนการรับนักศึกษา	1. หลักฐานเอกสารผู้สำเร็จการศึกษาหรือจะสำเร็จการศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูงที่ตรงกับสาขาวิชาที่จะเปิดสอน 2. รายงานความต้องการ/ รายงานสำรวจความต้องการของผู้สนใจศึกษาต่อที่มีคุณสมบัติตรงกับสาขาที่จะเปิดสอน 3. สัมภาษณ์ผู้ที่สำเร็จการศึกษา
5.2 มีการวางแผนการรับนักศึกษาและมีการบริหารความเสี่ยง	1. แผนการรับนักศึกษา เช่นการประชาสัมพันธ์ การคัดเลือกผู้เข้าเรียน เป็นต้น รวมทั้งการบริหารความเสี่ยง 2. สัมภาษณ์ผู้บริหารและอาจารย์

ส่วนการตรวจสอบรายละเอียดของหลักสูตร (คอส.1) เป็นการตรวจสอบความถูกต้อง ครบถ้วนของรายละเอียดของหลักสูตร (คอส.1) ประกอบด้วยรายการประเมินดังนี้ ชื่อหลักสูตร สาขา/สาขาวิชา หลักสูตรใหม่/ หลักสูตรปรับปรุง ชื่อสถาบัน วิทยาลัย/คณะ/ภาควิชา และรายละเอียดของหลักสูตร 8 หมวด ได้แก่ หมวดที่ 1 ข้อมูลทั่วไป หมวดที่ 2 ข้อมูลเฉพาะของหลักสูตร หมวดที่ 3 ระบบการจัดการศึกษา การดำเนินการและโครงสร้างของหลักสูตร หมวดที่ 4 ผลการเรียนรู้ กลยุทธ์การสอนและการประเมินผล หมวดที่ 5 หลักเกณฑ์ในการประเมินผลนักศึกษา หมวดที่ 6 การพัฒนาคณาจารย์ หมวดที่ 7 การประกันคุณภาพหลักสูตร และหมวดที่ 8 การประเมินและปรับปรุงการดำเนินการของหลักสูตรโดยมีเกณฑ์การผ่านการตรวจสอบรายละเอียดของหลักสูตร คือ 1. มีความครบถ้วนทุกรายการ และ 2. ทุกรายการมีความถูกต้อง

จากการศึกษาเอกสารรายละเอียดของหลักสูตร (คอส.1) ของแต่ละหลักสูตร ทั้ง 8 หลักสูตร พบว่า ในหมวดที่ 7 การประกันคุณภาพหลักสูตร มีการกำหนดตัวบ่งชี้ผลการดำเนินงาน เพื่อใช้ติดตามการดำเนินการตาม TQF ต่อไป ทั้งนี้เกณฑ์การประเมินผ่าน คือ มีการดำเนินงานตามข้อ 1-5 และอย่างน้อยร้อยละ 80 ของตัวบ่งชี้ผลการดำเนินงานที่ระบุไว้ในแต่ละปี โดยมีตัวบ่งชี้ผลการดำเนินงานดังตารางที่ 4.19

ตารางที่ 4.19 ตัวบ่งชี้ผลการดำเนินงานการประกันคุณภาพหลักสูตรการอาชีวศึกษาระดับปริญญาตรี

ตัวบ่งชี้ผลการดำเนินงาน	ประเภทวิชา/ สาขาวิชา							
	1	2	3	4	5	6	7	8
1. อาจารย์ประจำหลักสูตรอย่างน้อยร้อยละ 80 มีส่วนร่วมในการประชุมเพื่อวางแผน ติดตาม และทบทวนการดำเนินงานหลักสูตร	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
2. มีรายละเอียดของหลักสูตร ตามแบบ คอศ. 1 หรือ มคอ.2 ที่สอดคล้องกับกรอบมาตรฐานคุณวุฒิแห่งชาติ หรือ มาตรฐานคุณวุฒิสาขา/ สาขาวิชา (ถ้ามี)	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
3. มีรายละเอียดของรายวิชา และประสบการณ์ภาคสนาม (ถ้ามี) ตามแบบ คอศ. 2 และ คอศ. 3 หรือ มคอ.3 และ มคอ.4 อย่างน้อยก่อนการเปิดสอนในแต่ละภาคการศึกษาให้ครบทุกรายวิชา	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
4. จัดทำรายงานผลการดำเนินการของรายวิชาและ ประสบการณ์ภาคสนาม (ถ้ามี) ตามแบบ คอศ. 5 & 6 หรือ มคอ.5 & 6 ภายใน 30 วันหลังสิ้นสุดภาคการศึกษาที่เปิดสอนให้ครบทุกรายวิชา	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
5. จัดทำรายงานผลการดำเนินการของหลักสูตรตามแบบ คอศ.6 หรือ มคอ.7 ภายใน 60 วัน หลังสิ้นสุดปีการศึกษา	✓	✓		✓	✓	✓	✓	✓
จัดทำรายงานผลการดำเนินการของหลักสูตรตามแบบ คอศ.6 หรือ มคอ.7 ภายใน 30 วัน หลังสิ้นสุดปีการศึกษา			✓					
6. มีการทดสอบผลสัมฤทธิ์ของนักศึกษาตามมาตรฐานผลการเรียนรู้ที่กำหนดใน คอศ.3 และ 4 หรือ มคอ.3 และ4 (ถ้ามี) อย่างน้อยร้อยละ 25 ของรายวิชาที่เปิดสอนในแต่ละปีการศึกษา	✓	✓		✓	✓	✓	✓	✓
มีการทดสอบผลสัมฤทธิ์ของนักศึกษาตามมาตรฐานผลการเรียนรู้ที่กำหนดใน คอศ.2 และ 3 หรือ มคอ.3 และ4 (ถ้ามี) ไม่น้อยกว่าร้อยละ 50 ของรายวิชาที่เปิดสอนในแต่ละปีการศึกษา			✓					

ตารางที่ 4.19 ตัวบ่งชี้ผลการดำเนินงานการประกันคุณภาพหลักสูตรการอาชีวศึกษาระดับปริญญาตรี (ต่อ)

ตัวบ่งชี้ผลการดำเนินงาน	ประเภทวิชา/ สาขาวิชา							
	1	2	3	4	5	6	7	8
7. มีการพัฒนา/ปรับปรุงการจัดการเรียนการสอน กลยุทธ์การสอน หรือการประเมินผลการเรียนรู้จากผลการประเมินการดำเนินงานที่รายงานใน คอศ. 6 หรือ มคอ.7 ปีที่แล้ว	✓	✓		✓	✓	✓	✓	✓
มีการพัฒนา/ปรับปรุงการจัดการเรียนการสอน กลยุทธ์การสอนหรือการประเมินผลการเรียนรู้จากผลการประเมินการสอน จากการรายงานผลการดำเนินการของหลักสูตรของปีก่อนหน้าไม่น้อยกว่า 80 %			✓					
8. อาจารย์ใหม่ (ถ้ามี) ทุกคน ได้รับการปฐมนิเทศหรือคำแนะนำด้านการจัดการเรียนการสอน	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
9. อาจารย์ประจำทุกคนได้รับการพัฒนาทางวิชาการและ/หรือวิชาชีพ อย่างน้อยปีละหนึ่งครั้ง	✓	✓		✓	✓	✓	✓	✓
อาจารย์ทุกคนได้รับการพัฒนาทางวิชาการและ/หรือวิชาชีพ ไม่น้อยกว่า 15 ชั่วโมงต่อปี			✓					
10. จำนวนบุคลากรสนับสนุนการเรียนการสอน (ถ้ามี) ได้รับการพัฒนาวิชาการ และ/หรือวิชาชีพ ไม่น้อยกว่าร้อยละ 50 ต่อปี	✓	✓		✓	✓	✓	✓	✓
จำนวนบุคลากรสนับสนุนการเรียนการสอนได้รับการพัฒนาไม่น้อยกว่า 25 % ต่อปี			✓					
11. ระดับความพึงพอใจของนักศึกษาปีสุดท้าย/บัณฑิตใหม่ที่มีต่อคุณภาพหลักสูตร เฉลี่ยไม่น้อยกว่า 3.5 จากคะแนน 5.0	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
12. ระดับความพึงพอใจของผู้ใช้บัณฑิตที่มีต่อบัณฑิตใหม่ เฉลี่ยไม่น้อยกว่า 3.5 จากคะแนนเต็ม 5.0	✓	✓		✓	✓	✓	✓	✓
13. สัดส่วนอาจารย์ประจำต่อนักศึกษาเต็มเวลาเทียบเท่าอยู่ในช่วง 1: 18- 22			✓					
14. สัดส่วนจำนวนวิทยากรต่ออาจารย์ประจำไม่น้อยกว่า 10 %			✓					
15. นักศึกษามีงานทำภายใน 1 ปี หลังจากสำเร็จการศึกษา ไม่ต่ำกว่า ร้อยละ 80	✓	✓		✓	✓	✓	✓	✓

ตารางที่ 4.19 ตัวบ่งชี้ผลการดำเนินงานการประกันคุณภาพหลักสูตรการอาชีวศึกษาระดับปริญญาตรี (ต่อ)

ตัวบ่งชี้ผลการดำเนินงาน	ประเภทวิชา/ สาขาวิชา							
	1	2	3	4	5	6	7	8
16. ระดับความพึงพอใจของนักศึกษาต่อการให้บริการปรึกษาแนะนำ และช่วยเหลือด้านวิชาการของอาจารย์เฉลี่ย ไม่น้อยกว่า 4.00 จากคะแนนเต็ม 5.0			✓					
17. ระดับความพึงพอใจของนักศึกษา ต่อคุณภาพการสอน และสิ่งอำนวยความสะดวก/ทรัพยากรสนับสนุนในรายวิชาเฉลี่ยไม่น้อยกว่า 4.00 จากคะแนนเต็ม 5.0			✓					
18. ระดับความพึงพอใจของสถานที่ฝึกงานต่อคุณภาพของนักศึกษาฝึกงาน เฉลี่ยไม่น้อยกว่า 3.5 จากคะแนน 5.0			✓					
19. บัณฑิตที่ได้นำไปทำงาน ได้รับเงินเดือนเริ่มต้นไม่ต่ำกว่าเกณฑ์ ก.พ. กำหนด	✓	✓		✓	✓	✓	✓	✓

หมายเหตุ

- | | |
|--|---|
| 1. ประเภทวิชาอุตสาหกรรม/สาขาเทคโนโลยียานยนต์ | 5. ประเภทวิชาคหกรรม/ สาขาเทคโนโลยีอาหารและโภชนาการ |
| 2. ประเภทวิชาบริหารธุรกิจ/ สาขาการบัญชี | 6. ประเภทวิชาอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว/ สาขาการโรงแรม |
| 3. ประเภทวิชาศิลปกรรม/ สาขาช่างทองหลวง | 7. ประเภทวิชาเกษตรกรรม/ สาขาเทคโนโลยีการผลิตสัตว์ |
| 4. ประเภทวิชาเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร/ | 8. ประเภทวิชาประมง/ เทคโนโลยีการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ |

สรุปผลการวิเคราะห์บริบทการประเมินหลักสูตรการอาชีวศึกษาระดับปริญญาตรี จำแนกตามประเด็นสำคัญเพื่อประกอบการพัฒนารูปแบบการประเมินหลักสูตร ประกอบด้วย 5 ประเด็น ได้แก่

1. สภาพการประเมินหลักสูตร
2. ปัญหาการประเมินหลักสูตร
3. สารสนเทศที่ต้องการจากการประเมินหลักสูตร
4. แนวทางการนำผลการประเมินไปใช้
5. แนวทางที่จะทำให้การประเมินหลักสูตรการอาชีวศึกษาระดับปริญญาตรีเป็นรูปธรรม สามารถสรุปได้ตารางที่ 4.20 ดังนี้

ตารางที่ 4.20 สรุปผลการวิเคราะห์บริบทการประเมินหลักสูตรการอาชีวศึกษาระดับปริญญาตรี

ประเด็นสำคัญประกอบ การพัฒนารูปแบบการประเมิน หลักสูตรการอาชีวศึกษา ระดับปริญญาตรี	สรุปผลการวิเคราะห์การประเมินหลักสูตรการอาชีวศึกษาระดับปริญญาตรี
1. สภาพการประเมินหลักสูตร การอาชีวศึกษาระดับปริญญาตรี	<p>- ข้อมูลจากการศึกษาเอกสารรายละเอียดของหลักสูตร (คอศ.1)</p> <p>ประกอบกรดำเนินการประเมิน 4 ประเด็นได้แก่</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. การประเมินประสิทธิภาพของการสอน ประกอบด้วย <ol style="list-style-type: none"> 1.1 การประเมินกลยุทธ์การสอน โดยการประชุมแลกเปลี่ยนความคิดเห็น ปรึกษาหารือของทีมนักเรียน/อาจารย์ในสาขาวิชา/ภาควิชา และการสอบถามจาก นักศึกษาโดยใช้แบบสอบถามหรือการสนทนากลุ่ม 1.2 การประเมินทักษะของอาจารย์ในการใช้แผนกลยุทธ์การสอน โดยประเมิน การสอนจากนักศึกษาทุกปลายภาคการศึกษา และสังเกตการณ์การสอนโดย อาจารย์ผู้ร่วมสอนในรายวิชา/ผู้รับผิดชอบหลักสูตร 2. การประเมินหลักสูตรในภาพรวม โดยรวบรวมข้อมูลจากนักศึกษาปัจจุบัน (ชั้นปีที่ 2) ก่อนจบการศึกษา และศิษย์เก่า/บัณฑิตใหม่ โดยใช้แบบสอบถาม หรือประชุมตัวแทนนักศึกษา/จัดประชุมศิษย์เก่า และจากการประเมินความพึง พอใจต่อคุณภาพของบัณฑิต จากผู้ใช้บัณฑิต 3. การประเมินผลการดำเนินงานตามรายละเอียดหลักสูตร โดยดำเนินการ ประเมินตามตัวบ่งชี้การประกันคุณภาพหลักสูตร 4. การทบทวนผลการประเมินและวางแผนปรับปรุงหลักสูตร <hr/> <p>- ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. การประเมินหลักสูตรก่อนอนุมัติให้เปิด โดยมีคณะกรรมการ และ คณะกรรมการการอาชีวศึกษาเป็นผู้ประเมิน 2. ระหว่างการนำหลักสูตรไปใช้ มีคณะกรรมการที่แต่งตั้งจากส่วนกลาง ทำหน้าที่กำกับติดตาม และมีคณะกรรมการผู้ใช้หลักสูตรจากหลายฝ่ายช่วยกัน ดูแล 3. การประเมินหลังจากการนำหลักสูตรไปใช้จะเป็นการดำเนินการเฉพาะของ แต่ละสถาบัน 4. สถาบันที่ดำเนินการแล้ว ทำการประเมินหลักสูตรโดยใช้แบบสอบถาม เก็บข้อมูลจากผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทุกฝ่าย เช่น นักศึกษา นายจ้าง ครูในสถานศึกษา บัณฑิต และครูในสถานประกอบการ หรือบางสถาบัน ใช้รูปแบบ CIPP ในการประเมินหลักสูตร และให้แต่ละสถานศึกษา/ วิทยาลัย เป็นผู้ดำเนินการรวบรวมและส่งข้อมูลมายังสถาบัน 5. สถานศึกษา/ วิทยาลัยส่วนมากยังไม่มีมีการประเมินหลักสูตรอย่างเป็นรูปธรรม

ตารางที่ 4.20 สรุปผลการวิเคราะห์บริบทการประเมินหลักสูตรการอาชีวศึกษาระดับปริญญาตรี (ต่อ)

ประเด็นสำคัญประกอบ การพัฒนารูปแบบการประเมิน หลักสูตรการอาชีวศึกษา ระดับปริญญาตรี	สรุปผลการวิเคราะห์การประเมินหลักสูตรการอาชีวศึกษาระดับปริญญาตรี
2. ปัญหาการประเมินหลักสูตร การอาชีวศึกษาระดับปริญญาตรี	<ol style="list-style-type: none"> 1. อาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตร ขาดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการประเมินหลักสูตร การออกแบบการประเมิน การสร้างเครื่องมือการประเมิน 2. การประเมินไม่ตรงกับสภาพความเป็นจริง ทำให้ไม่ได้นำไปสู่การพัฒนาอย่างแท้จริง 3. เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลไม่สอดคล้องกับบริบทการดำเนินงาน 4. การเก็บรวบรวมข้อมูลไม่ครบถ้วน ทำให้ข้อมูลมีความคลาดเคลื่อน 5. ผู้ประเมินภายนอกไม่เข้าใจสภาพการดำเนินงานที่แท้จริง
3. สารสนเทศที่ ต้องการจาก การประเมินหลักสูตร	<ol style="list-style-type: none"> 1. ผลการดำเนินงานของหลักสูตรตามวัตถุประสงค์ 2. กระบวนการดำเนินงาน 3. ทักษะของผู้สำเร็จการศึกษาตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตร 4. จุดด้อย และปัญหาที่เกิดขึ้นในการบริหารหลักสูตรและการเรียนการสอน 5. พัฒนาการของผู้สำเร็จการศึกษา ก่อน- หลังสำเร็จการศึกษา 6. สารสนเทศที่ครอบคลุม context input process output outcome 7. คุณลักษณะบัณฑิตตามความต้องการของสถานประกอบการ/ สมาคมวิชาชีพ 8. ข้อเสนอแนะที่นำไปสู่การพัฒนา/ ข้อเสนอแนะจากสถานประกอบการ 9. ความก้าวหน้าในการทำงาน 10. ความเหมาะสมของวัตถุประสงค์หลักสูตร รายวิชากับสถานการณ์ปัจจุบัน
4. แนวทางการนำผลการประเมิน หลักสูตรไปใช้	<ol style="list-style-type: none"> 1. ปรับปรุงการดำเนินการบริหารหลักสูตร 2. พัฒนาหลักสูตร ปรับการจัดการเรียนการสอน 3. ตัดสินประสิทธิภาพและประสิทธิผลของหลักสูตร 4. วิเคราะห์ พัฒนากำลังคนให้สอดคล้องกับความต้องการของสถานประกอบการ

ตารางที่ 4.20 สรุปผลการวิเคราะห์บริบทการประเมินหลักสูตรการอาชีวศึกษาระดับปริญญาตรี (ต่อ)

ประเด็นสำคัญประกอบ การพัฒนารูปแบบการประเมิน หลักสูตรการอาชีวศึกษา ระดับปริญญาตรี	สรุปผลการวิเคราะห์การประเมินหลักสูตรการอาชีวศึกษาระดับปริญญาตรี
5. แนวทางที่จะทำให้การประเมิน หลักสูตรการอาชีวศึกษาระดับ ปริญญาตรีเป็นรูปธรรม	<ol style="list-style-type: none"> 1. ประเมินตามสภาพจริง เน้นความโปร่งใสตรงไปตรงมา รายงานผลตามความเป็นจริงเพื่อนำไปสู่การพัฒนาที่ถูกต้องตรงจุดที่สามารถพัฒนาได้ 2. ตัวบ่งชี้ เกณฑ์การประเมินสอดคล้องกับการดำเนินงานของหลักสูตรการอาชีวศึกษา และมีจำนวนไม่มาก เกณฑ์การประเมินไม่สูงเกินไป แต่ให้ครอบคลุมทั้ง input process output outcome 3. จัดรูปแบบการประเมินหลักสูตรให้เป็นแนวทางเดียวกันเพื่อให้ง่ายต่อการสร้างความเข้าใจ และเห็นภาพรวมของทุกหลักสูตรในสถาบันได้ชัดเจน 4. สถานประกอบการควรเข้ามามีส่วนร่วมตั้งแต่การกำหนดตัวบ่งชี้ และร่วมกันประเมินกับสถานศึกษา 5. การรายงานผลควรมีข้อเสนอแนะสำหรับสถาบัน และระดับนโยบายของ สอศ. ด้วย โดยเฉพาะเรื่องที่เป็นจุดด้อย หรือเป็นปัญหา เพื่อร่วมกันแก้ปัญหาช่วยเหลือ สนับสนุนอำนวยความสะดวกในการบริหารจัดการด้านต่างๆ ในภาพรวม 6. สถาบันควรเป็นผู้ออกแบบเครื่องมือการประเมินที่สอดคล้องกับหลักสูตรรูปแบบการเรียนการสอน 7. เน้นการสร้างความตระหนัก ความเข้าใจให้แก่ผู้บริหาร ครู อาจารย์ ผู้รับผิดชอบหลักสูตรเห็นถึงความสำคัญของการประเมิน และการนำผลการประเมินไปใช้ประโยชน์

1.2 ผลการวิเคราะห์ และกำหนดแนวคิดการประเมินหลักสูตรการอาชีวศึกษาระดับปริญญาตรี

การวิเคราะห์และกำหนดแนวคิดการประเมินหลักสูตรการอาชีวศึกษาระดับปริญญาตรี มีวัตถุประสงค์เพื่อให้ได้กรอบแนวคิดในการประเมินหลักสูตรการอาชีวศึกษาระดับปริญญาตรี สำหรับใช้เป็นแนวทางในการสังเคราะห์องค์ประกอบและตัวบ่งชี้ของการประเมินหลักสูตรดังกล่าวต่อไป ซึ่งผู้วิจัยได้ใช้เกณฑ์ในการเลือกแนวคิดการประเมินประกอบด้วย จุดมุ่งหมายของการประเมิน ลักษณะของสิ่งที่มุ่งประเมิน และปัญหาที่ต้องการแก้ไขด้วยการประเมิน โดยมีรายละเอียดดังนี้

1.2.1 กรอบแนวทางการพัฒนารูปแบบการประเมินหลักสูตรการอาชีวศึกษาระดับปริญญาตรี

จากผลการวิเคราะห์การบริหารหลักสูตร การจัดการเรียนการสอน ปัญหาการประเมินหลักสูตร และความต้องการใช้สารสนเทศจากการประเมินของหลักสูตรการอาชีวศึกษาระดับปริญญาตรี ในตอนที่ 1.1 จึงเป็นข้อมูลในการกำหนดแนวคิดการประเมินหลักสูตรการอาชีวศึกษาระดับปริญญาตรี โดยใช้เกณฑ์การเลือกแนวคิดการประเมินดังนี้

1. จุดมุ่งหมายของการประเมิน (The purpose of evaluation) พบว่าจากผลการวิเคราะห์ความต้องการในการใช้สารสนเทศจากการประเมินหลักสูตรการอาชีวศึกษาระดับปริญญาตรี (ตารางที่ 4.20) สรุปได้ว่าการประเมินหลักสูตรนี้มีจุดมุ่งหมาย 3 ประการ ได้แก่ 1. เพื่อให้ได้สารสนเทศในการตัดสินใจ/ ประสิทธิภาพของหลักสูตร 2. เพื่อให้ได้สารสนเทศในการปรับปรุงการบริหารหลักสูตร การเรียนการสอน และ 3. เพื่อนำสารสนเทศจากการประเมินไปใช้ในการพัฒนาหลักสูตรตามความต้องการของสถานประกอบการและนโยบายของรัฐต่อไป

2. ลักษณะของสิ่งที่มุ่งประเมิน (Characteristics of evaluation) พบว่า การประเมินหลักสูตรการอาชีวศึกษาระดับปริญญาตรีนั้นเป็นการประเมินผลสรุปรวมของหลักสูตรทั้งหมด (summative evaluation) หรือการประเมินหลังการใช้หลักสูตรครบวงจร (pay-off evaluation) ซึ่งอัตลักษณ์ของหลักสูตรเป็นหลักสูตรฐานสมรรถนะที่สอดคล้องตามความต้องการของสถานประกอบการและยุทธศาสตร์ในการพัฒนาประเทศ จึงเน้นการเรียนการสอนแบบทวิภาคีร่วมกับสถานประกอบการ เน้นการฝึกปฏิบัติตามฐานสมรรถนะวิชาชีพ และนักศึกษาจะต้องรับการประเมินสมรรถนะวิชาชีพก่อนสำเร็จการศึกษา และจากผลการวิเคราะห์สารสนเทศที่ต้องการจากการประเมินหลักสูตรนี้พบว่า ประกอบด้วย ดังนี้ 1. บริบทของหลักสูตร (context) 2. ปัจจัยนำเข้า (input) 3. กระบวนการดำเนินงาน (process) 4. ผลการดำเนินงานของหลักสูตร (product) 5. ผลกระทบของหลักสูตร (impact) 6. ประสิทธิภาพของหลักสูตร (effectiveness) 7. จุดด้อย/ ปัญหาต่างๆของหลักสูตร (weakness) และ 8. ข้อเสนอแนะที่นำไปสู่การพัฒนา (feedback)

3. ปัญหาที่ต้องแก้ไขด้วยการประเมิน (The problem to be solved) จากผลการวิเคราะห์ความสอดคล้องของแนวคิดการประเมินหลักสูตรที่สามารถนำมาประยุกต์ใช้เพื่อแก้ปัญหาการประเมินหลักสูตรการอาชีวศึกษาระดับปริญญาที่พบ (ตารางที่ 4.21) สามารถสรุปได้ดังนี้ **1. ด้านความรู้ความเข้าใจในการประเมินหลักสูตร** ของผู้รับผิดชอบหลักสูตรและผู้ประเมิน และบุคลากรที่มีส่วนเกี่ยวข้อง **2. ด้านการออกแบบการประเมิน** ที่ยังขาดมาตรฐาน ทั้งการกำหนดวัตถุประสงค์การประเมินหลักสูตร วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลและเครื่องมือที่ใช้ไม่สอดคล้องกับลักษณะการดำเนินงานของหลักสูตร และไม่ครอบคลุมสารสนเทศที่ต้องการ และ **3. ด้านการนำผลการประเมินไปใช้ประโยชน์** ยังขาดการนำผลการประเมินไปใช้ประโยชน์อย่างเป็นรูปธรรม

4. วิธีการในการเข้าถึงคุณค่าของสิ่งที่ประเมิน จากการผลการวิเคราะห์การบริหารหลักสูตร การจัดการเรียนการสอน ปัญหาการประเมินหลักสูตร รวมทั้งความต้องการสารสนเทศจากการประเมินหลักสูตร พบว่าการประเมินหลักสูตรนี้ต้องการสารสนเทศทั้งในเชิงปริมาณ และเชิงคุณภาพ ผลลัพธ์ของหลักสูตรทั้งในระยะสั้นและระยะยาว เพื่อตรวจสอบ ตัดสินคุณภาพของหลักสูตรตามเกณฑ์มาตรฐานที่เกี่ยวข้อง ตอบสนองต่อการพัฒนากำลังคนของสถานประกอบการ และส่งเสริมการนำผลการประเมินหลักสูตรไปใช้ประโยชน์อย่างแท้จริง ดังนั้นจึงมีความจำเป็นที่จะต้องมีการบูรณาการทั้งแนวคิดการประเมินเชิงระบบ และแนวคิดการประเมินเชิงคุณภาพ เพื่อให้สอดคล้องสภาพบริบทของหลักสูตรได้อย่างแท้จริง

1.2.2 ความสอดคล้องของแนวคิดการประเมินหลักสูตรที่สอดคล้องกับจุดมุ่งหมายการประเมิน ลักษณะของสิ่งที่มุ่งประเมิน และปัญหาที่ต้องแก้ไขด้วยการประเมินของหลักสูตรการอาชีวศึกษาระดับปริญญาตรี

เมื่อพิจารณาความสอดคล้องระหว่างแนวคิดการประเมินหลักสูตรกับสารสนเทศจากการวิเคราะห์ข้อมูลตอนที่ 1.1 ประกอบด้วย จุดมุ่งหมายของการประเมิน ลักษณะของสิ่งที่มุ่งประเมิน และปัญหาที่ต้องการแก้ไขด้วยการประเมิน ซึ่งเป็นเกณฑ์การคัดเลือกแนวคิดการประเมินหลักสูตร โดยแบ่งเป็นแนวคิดการประเมินเชิงระบบ และแนวคิดการประเมินเชิงคุณภาพ ดังนี้

แนวคิดการประเมินเชิงระบบ (Systematic evaluation approach) มีแนวคิดการประเมินที่สอดคล้องกับเกณฑ์การคัดเลือกแนวคิดการประเมินหลักสูตร มากที่สุด ประกอบด้วย 1. กลุ่มแนวคิดการประเมินที่ยึดความต้องการในการตัดสินใจ (Decision-based evaluation) ได้แก่แนวคิด CIPIEST model (Stufflebeam, 2015) และ 2. กลุ่มแนวคิดการประเมินที่ยึดเกณฑ์หรือมาตรฐานเป็นหลัก (Criterion-based evaluation) ได้แก่แนวคิด Discrepancy model (Provus, 1971)

แนวคิดการประเมินเชิงธรรมชาติ (Naturalistic evaluation approach) มีแนวคิดการประเมินที่สอดคล้องกับเกณฑ์การคัดเลือกแนวคิดการประเมินหลักสูตรมากที่สุด คือ แนวคิด Utilization –focused evaluation (Patton, 2013) โดยมีรายละเอียดดังนี้

1. แนวคิด CIPIEST model (Stufflebeam, 2015) จัดอยู่ในกลุ่มแนวคิดการประเมินที่ยึดความต้องการในการตัดสินใจ (Decision-based evaluation) โดยมีจุดประสงค์ในการบูรณาการเพื่อ 1) แก้ปัญหาด้านการออกแบบการประเมินหลักสูตรการอาชีวศึกษาระดับปริญญาตรี ที่ยังขาดมาตรฐานทั้งการกำหนดวัตถุประสงค์การประเมินหลักสูตร วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลและเครื่องมือที่ใช้ไม่สอดคล้องกับลักษณะการดำเนินงานของหลักสูตร และไม่ครอบคลุมสารสนเทศที่ต้องการ และ 2) สนองต่อความต้องการสารสนเทศของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียจากการประเมินหลักสูตรการอาชีวศึกษาระดับปริญญาตรีอย่างรอบด้าน เพื่อนำมาใช้ในการตัดสินใจปรับปรุงหลักสูตรต่อไป

ดังนั้นจึงสามารถนำมาประยุกต์ใช้ในการออกแบบการประเมินหลักสูตร ทั้งการกำหนดวัตถุประสงค์การประเมินหลักสูตร การกำหนดองค์ประกอบและตัวบ่งชี้การประเมินหลักสูตรตามมิติการประเมินทั้ง 7 ด้าน ได้แก่การประเมินบริบท (context evaluation) การประเมินปัจจัยเบื้องต้น (input evaluation) การประเมินกระบวนการ (process evaluation) การประเมินผลกระทบ (impact evaluation) การประเมินประสิทธิผล (effectiveness evaluation) การประเมินความยั่งยืน (sustainability evaluation) และการประเมินการถ่ายโยงความรู้ (transportability evaluation) รวมถึงการออกแบบการเก็บรวบรวมข้อมูลให้มีความครอบคลุมสารสนเทศที่ต้องการและสอดคล้องกับการดำเนินงานของหลักสูตรมากที่สุด จึงสอดคล้องกับจุดมุ่งหมายในการนำผลการประเมินไปใช้ในทุกด้าน

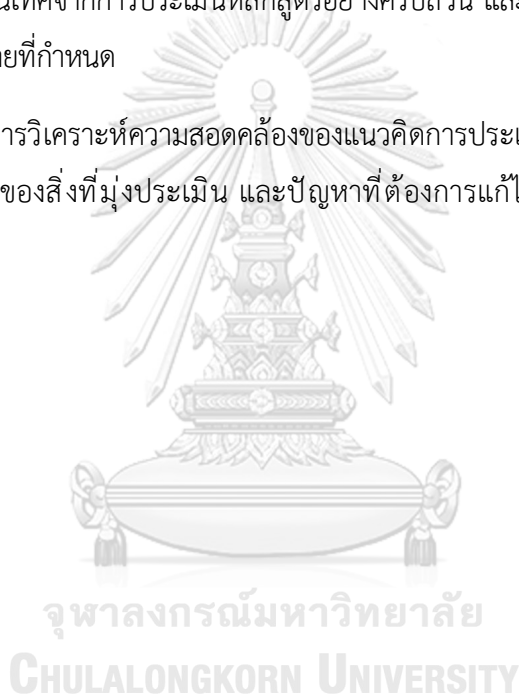
2. แนวคิด Discrepancy model (Provus, 1971) เป็นแนวคิดการประเมินในกลุ่มของแนวคิดการประเมินที่ยึดเกณฑ์หรือมาตรฐานเป็นหลัก (Criterion-based evaluation) โดยมีจุดประสงค์ในการบูรณาการเพื่อ 1) ตอบสนองความต้องการด้านการตัดสินใจคุณค่าของหลักสูตรตามเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรที่เกี่ยวข้องทั้งในส่วนของเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับอุดมศึกษา และตัวบ่งชี้ผลการดำเนินงานตามที่หลักสูตรกำหนดใน มคอ. 2 และ 2) ค้นหาข้อบกพร่อง หรือจุดที่ควรพัฒนาตามเกณฑ์การประเมินตามที่หลักสูตรกำหนด

ดังนั้นจึงนำมาบูรณาการในการออกแบบการประเมินหลักสูตร กำหนดเกณฑ์การประเมินหลักสูตร การตัดสินใจคุณค่าของหลักสูตรซึ่งเป็นการเปรียบเทียบสภาพการดำเนินงานกับเกณฑ์มาตรฐานของหลักสูตร เพื่อให้ได้สารสนเทศจากการประเมินหลักสูตรที่สอดคล้องตามความต้องการของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย

3. แนวคิด Utilization –focused evaluation (Patton, 2013) เป็นแนวคิดการประเมินเชิงคุณภาพที่สามารถนำมาบูรณาการเพื่อแก้ปัญหาทั้ง 2 ด้านได้แก่ 1) ด้านการนำผลการประเมินหลักสูตรไปใช้ประโยชน์ และ2) ด้านความรู้ความเข้าใจในการประเมินหลักสูตรของผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง

ดังนั้นจึงนำมาบูรณาการในการระบุผู้ใช้ผลการประเมินหลักสูตร การมีส่วนร่วมของผู้ใช้ผลการประเมินหลักสูตร การออกแบบแนวทางการนำผลการประเมินหลักสูตรไปใช้ที่สอดคล้องกับวัฒนธรรมองค์กรของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในหลักสูตรการอาชีวศึกษาระดับปริญญาตรี และเนื่องจากช่วยเสริมความรู้ทางการประเมินให้แก่ผู้รับผิดชอบหลักสูตรให้เข้าใจไปในทิศทางเดียวกัน จึงตอบสนองต่อความต้องการสารสนเทศจากการประเมินหลักสูตรอย่างครบถ้วน และมีแนวทางการใช้ผลการประเมินหลักสูตรตามจุดมุ่งหมายที่กำหนด

รายละเอียดการวิเคราะห์ความสอดคล้องของแนวคิดการประเมินหลักสูตรกับจุดมุ่งหมายของการประเมิน ลักษณะของสิ่งที่มุ่งประเมิน และปัญหาที่ต้องการแก้ไขด้วยการประเมิน ดังตารางที่ 4.21-4.22



ตารางที่ 4.21 แนวคิดการประเมินหลักสูตรที่สอดคล้องกับปัญหาการประเมินหลักสูตรการอาชีวศึกษา
ระดับปริญญาตรี

แนวคิด/ รูปแบบการประเมินหลักสูตร	ปัญหาการประเมินหลักสูตรการอาชีวศึกษา ระดับปริญญาตรี		
	ด้านความรู้ ความเข้าใจใน การประเมิน หลักสูตร	ด้านการออกแบบ การประเมิน	ด้านการนำผล การประเมินไปใช้ ประโยชน์
1. แนวคิดการประเมินเชิงระบบ (Systematic evaluation approach)			
1.1 แนวคิดการประเมินที่ยึดจุดมุ่งหมายเป็นหลัก (Goal-based evaluation)			
- Tyler (1950)			
- Hammond (1973)			
1.2 แนวคิดการประเมินที่ยึดความต้องการในการตัดสินใจ (Decision-based evaluation)			
- Stufflebeam (1971): CIPP model			
- Stufflebeam (2007): CIPIEST model		✓	
1.3 แนวคิดการประเมินที่ยึดเกณฑ์หรือมาตรฐานเป็นหลัก (Criterion-based evaluation)			
- Stake (1967): Countenance model			
- Provus (1971): Discrepancy model		✓	
2. แนวคิดการประเมินเชิงธรรมชาติ (Naturalistic evaluation approach)			
- Stake (1975): Responsive evaluation	✓		
- Fetterman (1994): Empowerment evaluation	✓		
- Patton (2013): Utilization –focused evaluation	✓		✓

หมายเหตุ

1. หมายถึง เพื่อตัดสินประสิทธิภาพ/ ประสิทธิผลของหลักสูตร
2. หมายถึง เพื่อช่วยปรับปรุงการบริหารหลักสูตร และการจัดการเรียนการสอน
3. หมายถึง เพื่อพัฒนาหลักสูตรตามความต้องการของสถานประกอบการ

เมื่อนำแนวคิดการประเมินหลักสูตรทั้ง 3 แนวคิดที่สอดคล้องกับบริบทของหลักสูตรอาชีวศึกษาระดับปริญญาตรี บูรณาการเข้ากันแล้วจึงเป็น “รูปแบบการประเมินหลักสูตรการอาชีวศึกษาระดับปริญญาตรี โดยประยุกต์ใช้การประเมินพหุแนวคิด” เพื่อนำมาใช้เป็นกรอบแนวคิดในการพัฒนารูปแบบการประเมินหลักสูตร ดังตารางที่ 4.23

ตารางที่ 4.23 กรอบแนวคิดในการพัฒนารูปแบบการประเมินหลักสูตรการอาชีวศึกษาระดับปริญญาตรี

ปัญหาการประเมินหลักสูตรการอาชีวศึกษาระดับปริญญาตรี	ความต้องการใช้สารสนเทศจากการประเมินหลักสูตร	แนวคิดการประเมินหลักสูตร		
		CIPIEST	DEM	UFE
1. กระบวนการประเมินมาตรฐาน 1.1 การกำหนดวัตถุประสงค์การประเมินไม่ชัดเจน 1.2 การออกแบบการประเมินไม่ชัดเจน 1.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล/ ไม่สอดคล้องกับหลักสูตร 1.4 การวิเคราะห์ข้อมูล 2.5 การสรุปผลการประเมินไม่ตรงตามสภาพความเป็นจริง	สารสนเทศที่ต้องการ 1. บริบทของหลักสูตร (context) 2. ปัจจัยนำเข้า (input) 3. กระบวนการดำเนินงาน (process) 4. ผลการดำเนินงานของหลักสูตร (product) 5. ผลกระทบของหลักสูตร (impact) 6. ประสิทธิภาพของหลักสูตร (effectiveness) 7. จุดด้อย/ ปัญหาต่างๆ ของหลักสูตร (weakness) 8. ข้อเสนอแนะที่นำไปสู่การพัฒนา (feedback)	-กำหนดวัตถุประสงค์การประเมินหลักสูตร - ออกแบบการประเมินหลักสูตร -กำหนดมาตรฐานตัวบ่งชี้การประเมินหลักสูตร - ดำเนินการประเมินบริบท (context), ปัจจัยเบื้องต้น (input), กระบวนการ (process) ประเมินผลกระทบ (impact), ประสิทธิภาพ (effectiveness) ความยั่งยืน (sustainability), และการถ่ายโยงความรู้ (transportability)		

ตารางที่ 4.23 กรอบแนวคิดในการพัฒนารูปแบบการประเมินหลักสูตรการอาชีวศึกษาระดับปริญญาตรี
(ต่อ)

ปัญหาการประเมิน หลักสูตรการอาชีวศึกษา ระดับปริญญาตรี	ความต้องการใช้สารสนเทศ ของผู้รับผิดชอบหลักสูตร และผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย	แนวคิดการประเมินหลักสูตร		
		CIPIEST	DEM	UFE
	จุดมุ่งหมายในการใช้ผล การประเมิน 1. เพื่อตัดสินประสิทธิภาพ/ ประสิทธิภาพของหลักสูตร 2. เพื่อปรับปรุงการบริหาร หลักสูตร และการเรียนการ สอน		- ตรวจสอบความ สอดคล้องตาม เกณฑ์ มาตรฐาน หลักสูตร - ระบุจุดเด่น/จุด ที่ควรพัฒนาของ หลักสูตร และ การจัดการเรียน การสอน	
2. บุคลากรขาดความรู้ ความเข้าใจ 2.1 ผู้รับผิดชอบหลักสูตร ขาดความรู้ในการประเมิน หลักสูตร 2.2 ผู้ประเมินขาดความ เข้าใจในบริบท ของหลักสูตร				- ระบุผู้ใช้ผล การประเมิน หลักสูตร - ผู้ประเมินนำ ผู้ต้องการใช้ผล การประเมินเข้า มาส่วนร่วมใน การประเมิน
3. ขาดการนำผลการ ประเมินหลักสูตรไปใช้ ประโยชน์	3. เพื่อพัฒนาหลักสูตรตาม ความต้องการของสถาน ประกอบการ			- รายงานผล ให้แก่กลุ่มผู้ใช้ ผล การประเมิน - วางแผนการใช้ ผลการประเมิน - ส่งเสริมการนำ ผลการประเมิน ไปใช้

1.3 ผลการพัฒนางค์ประกอบ ตัวบ่งชี้ และเกณฑ์การประเมินหลักสูตรการอาชีวศึกษาระดับปริญญาตรี โดยประยุกต์ใช้การประเมินพหุแนวคิด

การพัฒนางค์ประกอบ ตัวบ่งชี้และรูปแบบการประเมินหลักสูตรการอาชีวศึกษาระดับปริญญาตรีนี้ เป็นการนำแนวคิดการประเมินหลักสูตรที่ได้พัฒนาขึ้นในขั้นตอนที่ 2 มาเป็นกรอบในการพัฒนา โดยแบ่งการดำเนินงานเป็น 2 ขั้นตอนย่อย ได้แก่ ผลการพัฒนางค์ประกอบ ตัวบ่งชี้ การประเมินหลักสูตรการอาชีวศึกษาระดับปริญญาตรี และผลการพัฒนารูปแบบการประเมินหลักสูตรการอาชีวศึกษาระดับปริญญาตรี มีรายละเอียดดังนี้

1.3.1 ผลการพัฒนางค์ประกอบ ตัวบ่งชี้การประเมินหลักสูตรการอาชีวศึกษาระดับปริญญาตรี โดยประยุกต์ใช้การประเมินพหุแนวคิด

การพัฒนางค์ประกอบ ตัวบ่งชี้การประเมินหลักสูตรการอาชีวศึกษาระดับปริญญาตรี ผู้วิจัยได้ดำเนินการ 2 ขั้นตอน ได้แก่ 1) การสังเคราะห์องค์ประกอบ และตัวบ่งชี้การประเมินหลักสูตรการอาชีวศึกษาระดับปริญญาตรีจากเอกสาร งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการประเมินหลักสูตรในระดับปริญญาตรี และอาชีวศึกษา และ 2) การตรวจสอบความสอดคล้องขององค์ประกอบ ตัวบ่งชี้ และประเด็นการประเมินหลักสูตร โดยมีรายละเอียดดังนี้

1.3.1.1 ผลการสังเคราะห์องค์ประกอบ และตัวบ่งชี้การประเมินหลักสูตรการอาชีวศึกษาระดับปริญญาตรี

ผู้วิจัยได้ประยุกต์ใช้มิติการประเมินตามโมเดลการประเมิน CIPIEST (Stufflebeam, 2015) เป็นองค์ประกอบการประเมินหลักสูตรการอาชีวศึกษาระดับปริญญาตรี ซึ่งประกอบด้วย 7 องค์ประกอบได้แก่ 1) องค์ประกอบด้านบริบท 2) องค์ประกอบด้านปัจจัยนำเข้า 3) องค์ประกอบด้านกระบวนการ 4) องค์ประกอบด้านผลกระทบ 5) องค์ประกอบด้านประสิทธิผล 6) องค์ประกอบด้านความยั่งยืน 7) องค์ประกอบด้านการถ่ายทอดความสำเร็จ โดยดำเนินการสังเคราะห์องค์ประกอบและตัวบ่งชี้การประเมินหลักสูตร จากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องจำนวน 10 เรื่อง ได้แก่ จรรยา ตาสา และคณะ (2553), วชิระ จันทราช (2554), ศูนย์อาชีวศึกษาทวิภาคี สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา (2556), พิสมัย อรทัย (2555), สกอ. (2558), สุภาวดี ลิ้มไพบูลย์และคณะ (2557), สำนักบริหารวิชาการ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย (2558), ทิปทัศน์ ชินตาปัญญากุล and สุรวีร์ เพียรเพชรเลิศ (2560), และ Idialu (2013) ประกอบกับข้อมูลจากการสังเคราะห์ตัวบ่งชี้ผลการดำเนินงานของหลักสูตรจากเอกสารรายละเอียดของหลักสูตรเทคโนโลยีบัณฑิต (มคอ.1) ทุกประเภทวิชา และข้อมูลการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิจากการวิจัยในขั้นตอนที่ 1 เพื่อให้สอดคล้องตามกระบวนการของแนวคิดการประเมิน Utilization-Focused

Evaluation ผลการสังเคราะห์องค์ประกอบ และตัวบ่งชี้การประเมินหลักสูตรการอาชีวศึกษาระดับปริญญาตรี สามารถสรุปได้ดังนี้ องค์ประกอบและตัวบ่งชี้การประเมินหลักสูตรการอาชีวศึกษาระดับปริญญาตรี ประกอบด้วย 7 องค์ประกอบ 29 ตัวบ่งชี้ ได้แก่ 1) องค์ประกอบด้านบริบท (Context evaluation) 2) องค์ประกอบด้านปัจจัยนำเข้า (Input evaluation) 3) องค์ประกอบด้านกระบวนการ (Process evaluation) 4) องค์ประกอบด้านผลกระทบ (Impact evaluation) 5) องค์ประกอบด้านประสิทธิผล (Effectiveness evaluation) 6) องค์ประกอบด้านความยั่งยืน (Sustainability evaluation) 7) องค์ประกอบด้านการถ่ายทอดความสำเร็จ (Transportability evaluation) รายละเอียดดังตารางที่ 4.24- 4.30

1. องค์ประกอบด้านบริบท (Context evaluation) เป็นการประเมินความต้องการจำเป็นของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียของหลักสูตร เป้าหมายของหลักสูตร ปัญหาและการเปลี่ยนแปลงนโยบายของรัฐบาลที่เกี่ยวข้อง ประกอบด้วย 2 ตัวบ่งชี้หลัก ได้แก่ 1.1 ความสอดคล้องของหลักสูตรกับนโยบายของรัฐ และความต้องการของสถานประกอบการ และ 1.2 แนวโน้มการพัฒนากำลังคนตามนโยบายของรัฐ และความต้องการของสถานประกอบการในอนาคต โดยมีตัวบ่งชี้ย่อย เครื่องมือ/การเก็บรวบรวมข้อมูล และเกณฑ์การประเมิน ดังตารางที่ 4.24

ตารางที่ 4.24 ตัวบ่งชี้ เครื่องมือ/การเก็บรวบรวมข้อมูล และเกณฑ์การประเมินองค์ประกอบ
ด้านบริบท

ตัวบ่งชี้หลัก	ตัวบ่งชี้ย่อย	เครื่องมือ/ การเก็บรวบรวมข้อมูล	เกณฑ์ การประเมิน
1.1 ความสอดคล้อง ของหลักสูตรกับ นโยบายของรัฐ และความต้องการ ของสถาน ประกอบการ	1) วัตถุประสงค์/ เป้าหมายของหลักสูตร - วัตถุประสงค์/ เป้าหมายของหลักสูตร ครอบคลุมความรู้และทักษะทั่วไป รวมทั้ง ความรู้และทักษะเฉพาะทาง - วัตถุประสงค์/ เป้าหมายของหลักสูตร ความสอดคล้องกับความต้องการของสถาน ประกอบการ - ความสอดคล้องของสมรรถนะวิชาชีพกับ มาตรฐานอาชีพของหน่วยงานที่รับผิดชอบ หรือสถานประกอบการที่เกี่ยวข้อง	- การสำรวจโดยใช้ แบบประเมินสำหรับ อาจารย์ผู้รับผิดชอบ หลักสูตร, อาจารย์ ผู้สอน	ค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 3.51 ขึ้นไป
	2) โครงสร้างของหลักสูตร - ความเหมาะสมของรายวิชาในแต่ละ หมวดวิชา - ความเหมาะสมของจำนวนหน่วยกิตใน แต่ละหมวดวิชา - ความเหมาะสมของสัดส่วนจำนวนหน่วย กิตของหมวดวิชาทักษะชีวิต(หมวดวิชา ศึกษาทั่วไป) และหมวดวิชาทักษะวิชาชีพ (หมวดวิชาเฉพาะ)		
	3) เนื้อหาวิชาที่เปิดสอน (1: 5.1) - ความสอดคล้องระหว่างเนื้อหากับ จุดประสงค์ของหลักสูตร - ความสอดคล้องของเนื้อหากับความ ต้องการของผู้เรียน - ความทันสมัยตามความก้าวหน้าสาขา ของเนื้อหาวิชา - ความเหมาะสมของเนื้อหาวิชา ในการพัฒนาความรู้ ทักษะทัศนคติ ตาม หลักสูตรเทคโนโลยีบัณฑิต		

ตารางที่ 4.24 ตัวบ่งชี้ เครื่องมือ/การเก็บรวบรวมข้อมูล และเกณฑ์การประเมินองค์ประกอบด้านบริบท (ต่อ)

ตัวบ่งชี้หลัก	ตัวบ่งชี้ย่อย	เครื่องมือ/ การเก็บรวบรวมข้อมูล	เกณฑ์ การประเมิน
1.2 แนวโน้ม การพัฒนากำลังคน ตามนโยบายของรัฐ และความต้องการ ของสถาน ประกอบการใน อนาคต	1) นโยบายของรัฐที่เกี่ยวข้องกับการจัดการ อาชีวศึกษา 2) ความต้องการด้านการพัฒนากำลังคนของ สถานประกอบการ	- แบบประเมิน สำหรับอาจารย์ ผู้รับผิดชอบหลักสูตร, อาจารย์ผู้สอน/สถาน ประกอบการ - แบบบันทึกการ ประชุมกลุ่มย่อย - การสัมภาษณ์/ การประชุมกลุ่มย่อย	-

2. องค์ประกอบด้านปัจจัยนำเข้า (Input evaluation) เป็นการประเมินกลยุทธ์ แผน การดำเนินงาน งบประมาณ ทรัพยากรต่างๆ ที่ใช้ในการดำเนินงานของหลักสูตรเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ ตามความต้องการของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ประกอบด้วย 5 ตัวบ่งชี้หลัก ได้แก่ 2.1 จำนวนอาจารย์ ผู้รับผิดชอบหลักสูตร อาจารย์ประจำหลักสูตร อาจารย์ผู้สอน และ อาจารย์ผู้สอนในสถานประกอบการ ที่มีคุณสมบัติ และคุณภาพตามที่สกอ.กำหนด 2.2 การรับเข้าบรรจุอาจารย์ 2.3 การรับนักศึกษา และ การเตรียมความพร้อมก่อนเข้าศึกษา 2.4 ทรัพยากรในการเรียนรู้ และสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ 2.5. งบประมาณที่ได้รับในการบริหารหลักสูตร โดยมีตัวบ่งชี้ย่อย เครื่องมือ/การเก็บรวบรวมข้อมูล และ เกณฑ์การประเมิน ดังตารางที่ 4.25

ตารางที่ 4.25 ตัวบ่งชี้ เครื่องมือ/การเก็บรวบรวมข้อมูล และเกณฑ์การประเมินองค์ประกอบ
ด้านปัจจัยนำเข้า

ตัวบ่งชี้หลัก	ตัวบ่งชี้ย่อย	เครื่องมือ/ การเก็บรวบรวมข้อมูล	เกณฑ์/ มาตรฐาน
2.1 จำนวนอาจารย์ ผู้รับผิดชอบหลักสูตร อาจารย์ประจำหลักสูตร อาจารย์ผู้สอน และ อาจารย์ผู้สอนในสถาน ประกอบการที่มี คุณสมบัติ และคุณภาพ ตามที่สกอ.กำหนด ^(1: 1.1, 4.2)	1) อาจารย์ ผู้รับผิดชอบ หลักสูตร	- แบบบันทึก - การศึกษาเอกสาร	- มีจำนวนไม่น้อยกว่า 5 คน และเป็น อาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตรเกินกว่า 1 หลักสูตรไม่ได้ และประจำหลักสูตรตลอด ระยะเวลาที่จัดการศึกษาตามหลักสูตรนั้น (สกอ.) - คุณวุฒิระดับปริญญาโท หรือเทียบเท่า หรือดำรงตำแหน่งทางวิชาการไม่ต่ำกว่า ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ในสาขาที่ตรงหรือ สัมพันธ์กับสาขาวิชาที่เปิดสอน - มีผลงานทางวิชาการอย่างน้อย 1 รายการ ในรอบ 5 ปีย้อนหลัง - อาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตรจำนวน 2 ใน 5 คนต้องมีประสบการณ์ด้านการปฏิบัติการ
	2) อาจารย์ ประจำหลักสูตร		- คุณวุฒิระดับปริญญาโท หรือเทียบเท่า หรือดำรงตำแหน่งทางวิชาการไม่ต่ำกว่า ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ในสาขาที่ตรงหรือ สัมพันธ์กับสาขาวิชาที่เปิดสอน - มีผลงานทางวิชาการอย่างน้อย 1 รายการ ในรอบ 5 ปีย้อนหลัง - ไม่จำกัดจำนวน และประจำได้มากกว่า 1 หลักสูตร
	3) อาจารย์ ผู้สอน (ประจำ)		- คุณวุฒิระดับปริญญาโท หรือเทียบเท่า หรือดำรงตำแหน่งทางวิชาการไม่ต่ำกว่า ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ในสาขาวิชานั้นหรือ สาขาวิชาที่สัมพันธ์กันหรือสาขาวิชาของ รายวิชาที่สอน - หากเป็นอาจารย์ผู้สอนก่อนเกณฑ์นี้ ประกาศใช้ อนุมัติคุณวุฒิระดับปริญญาตรี ได้

ตารางที่ 4.25 ตัวบ่งชี้ เครื่องมือ/การเก็บรวบรวมข้อมูล และเกณฑ์การประเมินองค์ประกอบ
ด้านปัจจัยนำเข้า (ต่อ)

ตัวบ่งชี้หลัก	ตัวบ่งชี้ย่อย	เครื่องมือ/ การเก็บรวบรวมข้อมูล	เกณฑ์/ มาตรฐาน
2.1 (ต่อ)	4) อาจารย์ผู้สอน (พิเศษ)	- แบบบันทึก - การศึกษาเอกสาร	- คุณสมบัติระดับปริญญาโท หรือคุณสมบัติ ปริญญาตรีหรือเทียบเท่าและมี ประสบการณ์ทำงานที่เกี่ยวข้องกับวิชา ที่สอนไม่น้อยกว่า 6 ปี (ทั้งนี้มีชั่วโมงสอนไม่เกินร้อยละ 50 ของรายวิชา โดยมีอาจารย์ประจำเป็น ผู้รับผิดชอบรายวิชานั้น) - มีจำนวนครูฝึกในสถานประกอบการ 1 คนต่อผู้เรียนไม่เกิน 8 คน
	5) คุณภาพของ อาจารย์		- ร้อยละของอาจารย์ประจำหลักสูตรที่ มีคุณสมบัติปริญญาเอกที่ตรงหรือสัมพันธ์ กับหลักสูตรที่เปิดสอน คะแนนเต็ม 5 = ร้อยละ 20 ขึ้นไป - ร้อยละของอาจารย์ประจำหลักสูตรที่ ดำรงตำแหน่งทางวิชาการ คะแนนเต็ม 5 = ร้อยละ 60 ขึ้นไป - ค่าร้อยละของผลรวมถ่วงน้ำหนักของ ผลงานทางวิชาการของอาจารย์ประจำ หลักสูตร คะแนนเต็ม 5 = ร้อยละ 20 ขึ้นไป

ตารางที่ 4.25 ตัวบ่งชี้ เครื่องมือ/การเก็บรวบรวมข้อมูล และเกณฑ์การประเมินองค์ประกอบ
ด้านปัจจัยนำเข้า (ต่อ)

ตัวบ่งชี้หลัก	ตัวบ่งชี้ย่อย	เครื่องมือ/ การเก็บรวบรวมข้อมูล	เกณฑ์/ มาตรฐาน
2.2 การรับเข้าบรรจุ อาจารย์ ^(1: 4.1)	1) การวางแผนอัตรากำลังอาจารย์ และระบบ การรับอาจารย์ใหม่ - การวางแผนระยะยาวด้านอัตรากำลัง อาจารย์ให้เป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตร - การกำหนดเกณฑ์คุณสมบัติอาจารย์ใหม่ที่มี ความรู้ความเชี่ยวชาญสอดคล้องกับสภาพ บริบท วิสัยทัศน์ของสถาบันหรือหลักสูตร - กลไกการคัดเลือกอาจารย์ที่เหมาะสม โปร่งใส	- แบบประเมิน - การสำรวจ/ การศึกษาเอกสาร	ผลคะแนน การวิเคราะห์ กระบวนการ รับเข้าบรรจุ อาจารย์มี ค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 3.51 หรือ ระดับดีขึ้นไป
	2) ระบบการคัดเลือก ควบคุม สถานประกอบการที่ร่วมจัดการศึกษา - ระบบคัดเลือกสถานประกอบการที่ร่วมจัด การศึกษา - การควบคุมมาตรฐานของสถานประกอบการ ที่ร่วมจัดการศึกษา		
2.3 การรับนักศึกษา และการเตรียมความ พร้อมก่อนเข้าศึกษา ⁽¹⁾	1) มีการประชาสัมพันธ์การจัดการอาชีวศึกษา ระบบทวิภาคีให้กับผู้เรียน ผู้ปกครอง และ ชุมชนทราบ 2) การกำหนดเกณฑ์การคัดเลือกนักศึกษา กระบวนการรับนักศึกษาและเครื่องมือที่ใช้มี ความเหมาะสม - การกำหนดคุณสมบัติของนักศึกษาที่ สอดคล้องกับลักษณะธรรมชาติของหลักสูตร และ เป็นไปตาม ความ ต้องการ ของ สถานประกอบการ - เกณฑ์ที่ใช้ในการคัดเลือกนักศึกษา กระบวนการ และเครื่องมือเหมาะสมมี ความโปร่งใส ชัดเจน และเป็นธรรมกับนักศึกษา - สถานประกอบการมีส่วนร่วมในการคัดเลือก ผู้เรียนระบบทวิภาคี ตามสมรรถนะที่ สถานประกอบการต้องการ	- แบบประเมิน - การสำรวจ/ การศึกษาเอกสาร	ผลคะแนน การวิเคราะห์ การรับ นักศึกษา และเตรียม ความพร้อม ก่อนเข้าศึกษา มีค่าเฉลี่ย ตั้งแต่ 3.51 หรือระดับดีขึ้น ไป

ตารางที่ 4.25 ตัวบ่งชี้ เครื่องมือ/การเก็บรวบรวมข้อมูล และเกณฑ์การประเมินองค์ประกอบด้าน
ปัจจัยนำเข้า (ต่อ)

ตัวบ่งชี้หลัก	ตัวบ่งชี้ย่อย	เครื่องมือ/ การเก็บรวบรวมข้อมูล	เกณฑ์/ มาตรฐาน
2.3 (ต่อ)	3) การเตรียมพร้อมก่อนเข้าศึกษา - ระบบ กลไกที่ชัดเจนในการเตรียมความพร้อม ทางการเรียน หรือพัฒนาความรู้พื้นฐานแก่ผู้เรียน - การปฐมนิเทศก่อนการฝึกอาชีพและปฎิ นิเทศหลังเสร็จสิ้นการฝึกอาชีพ		
2.4 ทรัพยากร ในการเรียนรู้ และสิ่ง อำนวยความสะดวก ต่างๆ ^(1: 6.1)	1) ความพร้อมของห้องเรียน ห้องปฏิบัติการ - ความเหมาะสมของห้องเรียนภาคทฤษฎีกับ จำนวนนักศึกษา - ความเหมาะสมของห้องเรียนภาคปฏิบัติกับ จำนวนนักศึกษา - ความเหมาะสมของสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อ การเรียนรู้ ----- 2) ความพร้อมของอุปกรณ์ เทคโนโลยี สิ่งอำนวยความสะดวก - ความเพียงพอของอุปกรณ์การเรียน การสอนกับจำนวนนักศึกษาในหลักสูตร - ความทันสมัยของอุปกรณ์การเรียน การสอน - ความสะดวกในการใช้อุปกรณ์การเรียน การสอน - ความเพียงพอของจำนวนวัสดุฝึกที่ใช้ ในการเรียนการสอน - ความสอดคล้องของวัสดุฝึกกับเนื้อหาวิชา - ความทันสมัยของวัสดุฝึกที่ใช้ในการเรียน การสอน - ความเหมาะสมของสวัสดิการต่างๆ ที่ สถานประกอบการจัดให้กับผู้เรียน	- แบบประเมิน - การสำรวจ	ผลคะแนนการ วิเคราะห์ ทรัพยากรในการ เรียนรู้ และสิ่ง อำนวยความสะดวก ต่างๆมี ค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 3.51 หรือ ระดับดีขึ้นไป

ตารางที่ 4.25 ตัวบ่งชี้ เครื่องมือ/การเก็บรวบรวมข้อมูล และเกณฑ์การประเมินองค์ประกอบ
ด้านปัจจัยนำเข้า (ต่อ)

ตัวบ่งชี้หลัก	ตัวบ่งชี้อย่อย	เครื่องมือ/ การเก็บรวบรวมข้อมูล	เกณฑ์/ มาตรฐาน
2.4 (ต่อ)	3) ระบบกลไกการดำเนินงาน - มีแผนงบประมาณที่จัดสรรเพื่อการจัดหาหนังสือ วัสดุ ครุภัณฑ์ที่ใช้ในการเรียนการสอน - การมีส่วนร่วมของอาจารย์ผู้สอน/ อาจารย์ประจำหลักสูตรเพื่อให้มีสิ่งสนับสนุนการเรียนรู้ที่เหมาะสม - การปรับปรุงสิ่งสนับสนุนการเรียนรู้ตามผลการประเมิน		
2.5. งบประมาณที่ได้รับในการบริหารหลักสูตร	1) ความเหมาะสมของการจัดสรรงบประมาณที่ใช้ในการบริหารหลักสูตร	- แบบประเมิน - การสำรวจ/ การศึกษาเอกสาร	ผลคะแนนการวิเคราะห์งบประมาณที่ได้รับในการบริหารหลักสูตรมีค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 3.51 หรือระดับดีขึ้นไป
	2) ความเพียงพอของงบประมาณที่ใช้ในการบริหารหลักสูตร		

3. องค์ประกอบด้านกระบวนการ (Process evaluation) เป็นการประเมินกระบวนการ

การบริหารหลักสูตร การจัดการเรียนการสอน การดำเนินงานกิจกรรมต่าง ๆ รวมทั้งกระบวนการติดตามประเมินผลกิจกรรมต่าง ๆ ของหลักสูตร ประกอบด้วย 9 ตัวบ่งชี้ ได้แก่ 3.1 กระบวนการบริหารหลักสูตร 3.2 กระบวนการจัดการจัดการเรียนการสอน (ทวิภาคี) 3.3 กระบวนการวัดและประเมินผลที่เหมาะสมกับวิชาชีพ 3.4 การพัฒนา ปรับปรุงการจัดการเรียนการสอนจากผลประเมินการสอน 3.5 การดูแลให้คำปรึกษา ส่งเสริม และพัฒนานักศึกษา 3.6 การปฐมนิเทศหรือให้คำแนะนำด้านการจัดการเรียนการสอนสำหรับอาจารย์ใหม่ 3.7 กระบวนการพัฒนาอาจารย์ ทั้งในด้านวิชาการและวิชาชีพ (ที่จัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี) 3.8 การให้บริการของงานสนับสนุนในฝ่ายต่างๆ และ 3.9 การพัฒนาบุคลากรสายสนับสนุนด้านวิชาการ หรือวิชาชีพ ประเด็นการประเมิน และเกณฑ์การประเมินรายละเอียดดังตารางที่ 4.26

ตารางที่ 4.26 ตัวบ่งชี้ เครื่องมือ/การเก็บรวบรวมข้อมูล และเกณฑ์การประเมินองค์ประกอบ
ด้านกระบวนการ

ตัวบ่งชี้หลัก	ตัวบ่งชี้ย่อย	เครื่องมือ/ การเก็บรวบรวมข้อมูล	เกณฑ์/ มาตรฐาน
3.1 กระบวนการ บริหารหลักสูตร(ฉ)	1) การมีส่วนร่วมในการบริหารหลักสูตร ของอาจารย์ประจำหลักสูตร)	- แบบ ประเมิน , รายงานการประชุม - การศึกษาเอกสาร	- อาจารย์ประจำ หลักสูตรที่มีส่วน ร่วมในการประชุม เพื่อวางแผน ติดตาม และ ทบทวน การ ดำเนินงานหลักสูตร อย่างน้อยร้อยละ 80
	2) การมีส่วนร่วมของ สถานประกอบการในการบริหารหลักสูตร		
3.2 กระบวนการ จัดการจัดการเรียน การสอน (ทวิภาคี) ^{(1) (2)} (ฉ)	1) การกำหนดผู้สอนในแต่ละรายวิชา - เป็นผู้มีความรู้ ความสามารถ และ ความเชี่ยวชาญในวิชาที่สอน - เป็นผู้มีความรู้ที่ทันสมัย สอดคล้อง กับเทคโนโลยี - นักศึกษาได้เรียนจากผู้สอนที่มี ความชำนาญหลายท่าน (ควรได้เรียน กับผู้สอนคนเดิมไม่เกิน 3 วิชา) - การแต่งตั้งอาจารย์ที่ปรึกษา โครงการ (project) เหมาะสมกับ ประเด็นที่นักศึกษาสนใจ (ถ้ามี) - มีระบบการกำกับ ติดตาม ความก้าวหน้าในการทำโครงการ (project) ของอาจารย์ที่ปรึกษา (ถ้ามี)	- แบบ ประเมิน / แบบบันทึก - การสำรวจ/ การศึกษาเอกสาร	ผล ค ะ แ น น กระบวนการจัดการ จัดการเรียนการสอน (ทวิภาคี) มีค่าเฉลี่ย ตั้งแต่ 3.51 หรือ ระดับดีขึ้นไป
	2) กระบวนการกำกับ ติดตามการจัดทำ แผนการเรียนรู้ - มีรายละเอียดของรายวิชา และ ประสบการณ์ภาคสนาม (ถ้ามี) ตามแบบ คอค. 2 และ คอค. 3 หรือ มคอ.3 และ มคอ.4) - มีการจัดทำแผนการเรียน แผนการ ฝึกอาชีพ และแผนการนิเทศร่วมกับ สถานประกอบการ		- มีรายละเอียดคอค. 2 และ คอค. 3 หรือ มคอ.3 และ มคอ.4 อย่างน้อยก่อนการ เปิดสอนในแต่ละ ภาคการศึกษาให้ ครบทุกรายวิชา

หมายเหตุ (ฉ) หมายถึง ตัวบ่งชี้เฉพาะ

ตารางที่ 4.26 ตัวบ่งชี้ เครื่องมือ/ การเก็บรวบรวมข้อมูลและเกณฑ์การประเมินองค์ประกอบ
ด้านกระบวนการ (ต่อ)

ตัวบ่งชี้หลัก	ตัวบ่งชี้ย่อย	เครื่องมือ/ การเก็บรวบรวมข้อมูล	เกณฑ์/ มาตรฐาน
3.2 (ต่อ)	3) การจัดการเรียนการสอน <ul style="list-style-type: none"> - การเปิดรายวิชามีลำดับก่อนหลังที่เหมาะสม เอื้อให้นักศึกษามีพื้นฐานความรู้ในการเรียนที่ต่อยอด - การเปิดรายวิชาเลือกสนองความต้องการของนักศึกษา เป็นที่ต้องการของตลาดแรงงาน - การจัดการเรียนการสอนครอบคลุมสาระเนื้อหาที่กำหนดในคำอธิบายรายวิชา - กลยุทธ์การเรียนการสอนที่ใช้ กระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้อย่างมีคุณภาพ - มีการบูรณาการการจัดการเรียนการสอนกับการวิจัย การบริการวิชาการทางสังคม และการทำนุบำรุงศิลปและวัฒนธรรม - ความเหมาะสมของการใช้สื่อเทคโนโลยีที่ทำให้นักศึกษาเรียนรู้ได้ตลอดเวลาอย่างมีประสิทธิภาพ 		
3.3 กระบวนการวัดและประเมินผลที่ เหมาะสมกับ วิชาชีพ ^{(1: 5.3) (2)} (จ)	1) กระบวนการวัดและประเมินผล การเรียนรู้ <ul style="list-style-type: none"> - การกำหนดเกณฑ์การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ ชัดเจน สอดคล้องกับรายวิชา - วิธีการวัดและประเมินผลสอดคล้องกับจุดประสงค์รายวิชา - วิธีการวัดและประเมินผล ความสอดคล้องกับกิจกรรมการเรียนการสอน - วิธีการ และเครื่องมือที่ใช้ในการวัด ประเมินผลการเรียนรู้มีความหลากหลาย 	<ul style="list-style-type: none"> - แบบประเมิน/แบบบันทึก - การสำรวจ/การศึกษาเอกสาร 	ผลคะแนน กระบวนการวัดและ ประเมินผลที่ เหมาะสมกับวิชาชีพ มีค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 3.51 หรือระดับดี ขึ้นไป

หมายเหตุ (จ) หมายถึง ตัวบ่งชี้เฉพาะ

ตารางที่ 4.26 ตัวบ่งชี้ เครื่องมือ/ การเก็บรวบรวมข้อมูลและเกณฑ์การประเมินองค์ประกอบ
ด้านกระบวนการ (ต่อ)

ตัวบ่งชี้หลัก	ตัวบ่งชี้อย่อย	เครื่องมือ/ การเก็บรวบรวมข้อมูล	เกณฑ์/ มาตรฐาน
3.3 (ต่อ)	<ul style="list-style-type: none"> - การกำกับ ติดตาม และ ประเมินผลการฝึกอาชีพร่วมกับ สถานประกอบการอย่างต่อเนื่อง - วิธีการให้ข้อมูลป้อนกลับทำให้ ผู้เรียนแก้ไขจุดอ่อน เสริมจุดแข็ง ของตนเองได้ <p>2) กระบวนการกำกับ ติดตาม การวัดและประเมินผลการเรียนรู้</p> <ul style="list-style-type: none"> - ระบบการติดตาม ประเมินผล การเรียนรู้ และการปฏิบัติงานของ นักศึกษา โดยมีส่วนร่วมของ สถานศึกษาและสถานประกอบการ - จัดทำรายงานผลการดำเนินการ ของรายวิชาและประสบการณ์ ภาคสนาม (ถ้ามี) ตามแบบ คอศ. 5 และคอศ. 6 หรือ มคอ.5 และมคอ. 6 - จัดทำรายงานผลการดำเนินการ ของหลักสูตรตามแบบ คอศ.7 หรือ มคอ.7 - มีการทดสอบผลสัมฤทธิ์ของ นักศึกษาตามมาตรฐานผลการเรียนรู้ ที่กำหนดใน คอศ.3 และ คอศ.4 หรือ มคอ.3 และมคอ.4 (ถ้ามี) 		<ul style="list-style-type: none"> - มีรายละเอียด คอศ. 5 และคอศ. 6 หรือ มคอ.5 และมคอ. 6 ภายใน 30 วัน หลัง สิ้น สุด ภาค การศึกษาที่เปิดสอนให้ ครบทุกรายวิชา - มีรายละเอียดคอศ.7 หรือ มคอ.7 ภายใน 60 วัน หลังสิ้นสุดปีการศึกษา - มีการทดสอบผลสัมฤทธิ์ ของ นัก ศึ ษา ตาม มาตรฐานผลการเรียนรู้ที่ กำหนดใน คอศ.3 และ คอศ.4 หรือ มคอ.3 และ มคอ.4 อย่างน้อยร้อยละ 25 ของรายวิชาที่เปิดสอน ในแต่ละปีการศึกษา
3.4 การพัฒนา ปรับปรุงการ จัดการเรียน การสอนจากผล ประเมินการสอน (2) (ฉ)	<p>1) การนำผลการประเมินที่รายงานใน คอศ. 7 หรือ มคอ.7 ปีที่แล้ว มา พัฒนา/ ปรับปรุง</p> <ul style="list-style-type: none"> - การจัดการเรียนการสอน - สื่อ วัสดุ อุปกรณ์ที่ใช้ในการจัด การเรียนการสอน - การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ 	<ul style="list-style-type: none"> - แบบ ประเมิน / แบบบันทึก - การสำรวจ/ การศึกษาเอกสาร 	ผลคะแนนการพัฒนา ปรับปรุงการจัดการเรียน การสอนจากผลประเมิน การสอน มีค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 3.51 หรือระดับดีขึ้น

หมายเหตุ (ฉ) หมายถึง ตัวบ่งชี้เฉพาะ

ตารางที่ 4.26 ตัวบ่งชี้ เครื่องมือ/การเก็บรวบรวมข้อมูลและเกณฑ์การประเมินองค์ประกอบ
ด้านกระบวนการ (ต่อ)

ตัวบ่งชี้หลัก	ตัวบ่งชี้อย่อย	เครื่องมือ/ การเก็บรวบรวมข้อมูล	เกณฑ์/ มาตรฐาน
3.5 การดูแลให้ คำปรึกษา ส่งเสริม และพัฒนา นักศึกษา ^(1: 3.2)	1) การดูแล ให้คำปรึกษา - มีระบบดูแลให้คำปรึกษาจากอาจารย์ที่ ปรึกษา อย่างเหมาะสมเพื่อให้ผู้เรียนสำเร็จ การศึกษาได้ตามระยะเวลาของหลักสูตร - ผู้เรียนได้รับการดูแล แนะนำจากอาจารย์ ผู้สอน และอาจารย์ที่ปรึกษาอย่างเพียงพอ - การแนะนำการลงทะเบียนเรียนที่คำนึงถึง ความต้องการและศักยภาพของนักศึกษา - ระบบการจัดการความเสี่ยงด้านนักศึกษา เช่น ความเสี่ยงที่จะออกกลางคัน หรือสำเร็จ การศึกษาช้า	- แบบ ประเมิน / แบบบันทึก - การสำรวจ/ การศึกษาเอกสาร	ผลคะแนนการดูแล ให้ คำ ปรึกษา ส่งเสริม และพัฒนา นักศึกษามีค่าเฉลี่ย ตั้งแต่ 3.51 หรือ ระดับดีขึ้น
	2) กิจกรรมส่งเสริมและพัฒนานักศึกษา - มีกิจกรรมส่งเสริมความเป็นพลเมืองดีที่มี จิตสาธารณะ - มีกิจกรรมส่งเสริมการพัฒนาศักยภาพ นักศึกษาและทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 - เปิดโอกาสให้นักศึกษามีอิสระในการจัด กิจกรรม โดยการสนับสนุนของสถาบัน - มีการสร้างเครือข่ายระหว่างสถานศึกษา หรือสถาบัน		
3.6 การปฐมนิเทศ หรือให้คำแนะนำ ด้านการจัดการ เรียนการสอน สำหรับอาจารย์ ใหม่ ^{(2) (ฉ)}	1) ระบบการดูแล ให้คำแนะนำแก่อาจารย์ใหม่ ด้านการจัดการเรียนการสอนที่ชัดเจน 2) อาจารย์ใหม่ (ถ้ามี) ทุกคน ได้รับ การปฐมนิเทศ หรือคำแนะนำด้านการจัด การเรียนการสอน	- แบบ ประเมิน / แบบบันทึก - การสำรวจ/ การศึกษาเอกสาร	ผลคะแนน การปฐมนิเทศหรือ ให้คำแนะนำด้าน การจัดการเรียน การสอนสำหรับ อาจารย์ใหม่ มี ค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 3.51 หรือระดับดี ขึ้นไป

หมายเหตุ (ฉ) หมายถึง ตัวบ่งชี้เฉพาะ

ตารางที่ 4.26 ตัวบ่งชี้ เครื่องมือ/การเก็บรวบรวมข้อมูล และเกณฑ์การประเมินองค์ประกอบ
ด้านกระบวนการ (ต่อ)

ตัวบ่งชี้หลัก	ตัวบ่งชี้ย่อย	เครื่องมือ/ การเก็บรวบรวมข้อมูล	เกณฑ์/ มาตรฐาน
3.7 กระบวนการพัฒนา อาจารย์ ทั้งในด้าน วิชาการและ วิชาชีพ (ที่จัดการ อาชีวศึกษาระบบ ทวิภาคี) ^{(1:4.1) (2)} (ฉ)	1) มีนโยบาย และระบบส่งเสริม พัฒนา อาจารย์ที่ชัดเจน ทั้งด้านแผน งบประมาณ ทรัพยากร การดำเนินงาน - การกำหนดนโยบาย ส่งเสริม พัฒนา อาจารย์อย่างเป็นระบบ - การจัดสรรงบประมาณในการพัฒนา อาจารย์ให้มีคุณวุฒิ ตำแหน่งวิชาการ ตามเป้าหมายที่กำหนด	- แบบประเมิน/ แบบบันทึก - การสำรวจ/ การศึกษาเอกสาร	ผ ล ค ะ แ น น กระบวนการพัฒนา อาจารย์ ทั้งในด้าน วิชาการและวิชาชีพ มี ค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 3.51 หรือระดับดีขึ้นไป
	2) มีการกำกับดูแลพัฒนาคุณภาพ อาจารย์อย่างเป็นระบบ - การกำกับ ดูแล ส่งเสริมให้อาจารย์ พัฒนาตนเองให้มีคุณวุฒิตามที่กำหนด - การกำกับ ส่งเสริมให้อาจารย์พัฒนา ตนเองในการสร้างผลงานทางวิชาการ อย่างต่อเนื่อง		
	3) กิจกรรมพัฒนาอาจารย์มี ความเหมาะสม ตามความต้องการ - มีการสำรวจความต้องการใน การพัฒนาตนเองของอาจารย์ - อาจารย์ประจำได้รับการพัฒนาตนเอง ตามความต้องการ - ร้อยละของอาจารย์ที่สอนวิชาชีพ ของสถานศึกษาที่จัดการอาชีวศึกษา ระบบทวิภาคี ได้รับการพัฒนาด้าน วิชาชีพที่สอนไม่น้อยกว่า 40 ชั่วโมงต่อ คน ต่อ ปี ก า ร ศึ ก ษา จ า ก สถานประกอบการที่ร่วมจัดการ อาชีวศึกษาระบบทวิภาคี		- อาจารย์ที่สอน วิ ชา ชี พ ข อ ง สถานศึกษาที่จัดการ อาชีวศึกษาระบบทวิ ภาคี ได้ รับ การ พัฒนาด้านวิชาชีพที่ สอนไม่น้อยกว่า 40 ชั่วโมงต่อคนต่อปี การศึกษา จากสถาน ประกอบการที่ร่วม จัดการอาชีวศึกษา ระบบทวิภาคี ไม่น้อยกว่าร้อยละ 20

หมายเหตุ (ฉ) หมายถึง ตัวบ่งชี้เฉพาะ

ตารางที่ 4.26 ตัวบ่งชี้ เครื่องมือ/การเก็บรวบรวมข้อมูล และเกณฑ์การประเมินองค์ประกอบ
ด้านกระบวนการ (ต่อ)

ตัวบ่งชี้หลัก	ตัวบ่งชี้ย่อย	เครื่องมือ/ การเก็บรวบรวมข้อมูล	เกณฑ์/ มาตรฐาน
3.7 (ต่อ)	- จำนวนครั้งที่สถานศึกษาจัดให้มี ผู้มีประสบการณ์ มีความชำนาญ มีความเชี่ยวชาญด้านวิชาชีพ มาถ่ายทอดทักษะประสบการณ์และ ความรู้แก่ผู้เรียน ผู้สอน		- สถานศึกษาจัดให้มีผู้มี ประสบการณ์ มีความ ชำนาญ มีความเชี่ยวชาญ ด้านวิชาชีพมาถ่ายทอด ทักษะประสบการณ์และ ความรู้แก่ผู้เรียน ผู้สอน ไม่น้อยกว่า 2 ครั้งๆละ ไม่ต่ำกว่า 2 ชั่วโมง/ภาคเรียน
3.8 การให้บริการของงาน สนับสนุนในฝ่าย ต่างๆ	1) การมอบหมายงานที่เหมาะสมกับ ความรู้ความสามารถของบุคลากร 2) บุคลากรฝ่ายต่างๆที่เกี่ยวข้องมี ความรู้ ความสามารถในการงานของตน 3) มีบุคลากรเพียงพอที่จะทำงาน สนับสนุนตามภารกิจที่กำหนดไว้ใน หลักสูตร อย่างมีคุณภาพ	- แบบประเมิน - การสำรวจ	ผลคะแนนการให้บริการของ งานสนับสนุนในฝ่ายต่างๆมี ค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 3.51 หรือ ระดับดีขึ้นไป
3.9 การพัฒนา บุคลากรสาย สนับสนุนด้าน วิชาการ หรือ วิชาชีพ ⁽²⁾ (ฉ)	1) มีการสำรวจความต้องการ และมี แผนพัฒนาบุคลากรสายสนับสนุนที่ ชัดเจน 2) กิจกรรมพัฒนาบุคลากรสาย สนับสนุนมีความเหมาะสม ตาม ความต้องการ 3) ร้อยละของบุคลากรสายสนับสนุน การเรียนการสอน (ถ้ามี) ได้รับการ พัฒนาวิชาการ และ/หรือวิชาชีพ	- แบบประเมิน/ แบบบันทึก - การสำรวจ/ การศึกษาเอกสาร	ผลคะแนนการพัฒนา บุคลากรสายสนับสนุนด้าน วิชาการ หรือวิชาชีพ มี ค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 3.51 หรือ ระดับดีขึ้นไป บุคลากรสายสนับสนุนการ เรียนการสอน (ถ้ามี) ได้รับ การพัฒนาวิชาการ และ/ หรือวิชาชีพ ไม่น้อยกว่าร้อยละ 50 ต่อปี

หมายเหตุ (ฉ) หมายถึง ตัวบ่งชี้เฉพาะ

4. องค์ประกอบด้านผลกระทบ (Impact evaluation) เป็นส่วนย่อยของการประเมินผลผลิตที่ให้ความสำคัญกับประเมินผลประโยชน์ที่กลุ่มเป้าหมายได้รับตามที่กำหนดไว้ในเป้าหมายของหลักสูตร ประกอบด้วย 2 ตัวบ่งชี้หลัก ได้แก่ 4.1 คุณลักษณะของผู้สำเร็จการศึกษา และ 4.2 ความพึงพอใจของนักศึกษาปัจจุบันและบัณฑิตใหม่ ตัวบ่งชี้ย่อย เครื่องมือ/การเก็บรวบรวมข้อมูล และเกณฑ์การประเมินรายละเอียดดังตารางที่ 4.27

ตารางที่ 4.27 ตัวบ่งชี้ เครื่องมือ/การเก็บรวบรวมข้อมูล และเกณฑ์การประเมินองค์ประกอบด้านผลกระทบ

ตัวบ่งชี้หลัก	ตัวบ่งชี้ย่อย	เครื่องมือ/ การเก็บรวบรวมข้อมูล	เกณฑ์/ มาตรฐาน
4.1 คุณลักษณะ ของ ผู้ ส า เ ร็ จ การ ศึกษา (1: 2.1)	1) ร้อยละของผู้สำเร็จการศึกษาที่ผ่านการประเมินมาตรฐานวิชาชีพ	- แบบบันทึก - การศึกษาเอกสาร	ผู้สำเร็จการศึกษาที่ผ่านการประเมินมาตรฐานวิชาชีพอย่างน้อยร้อยละ 80 ขึ้นไป
	2) ค่าเฉลี่ยของคะแนนผลประเมินคุณภาพบัณฑิตตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิ (ระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ) โดยใช้การประเมินความพึงพอใจของผู้ใช้บัณฑิตที่มีต่อบัณฑิตใหม่ หมายเหตุ จำนวนบัณฑิตที่รับการประเมินจากผู้บัณฑิตต้องไม่น้อยกว่าร้อยละ 20 ของจำนวนบัณฑิตที่สำเร็จการศึกษา และบัณฑิตที่มีอาชีพอิสระไม่ต้องเอามานับในการประเมิน		- ค่าเฉลี่ย ไม่น้อยกว่า 3.5 จากคะแนนเต็ม 5
4.2 ความพึงพอใจ ของนักศึกษา ปัจจุบันและบัณฑิต ใหม่ (1: 3.3) (2)	ค่าเฉลี่ยของผลประเมินความพึงพอใจของนักศึกษาปีสุดท้าย/ บัณฑิตใหม่ที่มี ต่อคุณภาพหลักสูตรและการจัดกิจกรรมพัฒนานักศึกษา	- แบบบันทึก - การศึกษาเอกสาร	- ค่าเฉลี่ยไม่น้อยกว่า 3.5 จากคะแนน 5.0

5. องค์ประกอบด้านประสิทธิผล (Effectiveness evaluation) เป็นส่วนย่อยของการผลิต โดยให้ความสำคัญกับความคุ้มค่า และผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นจริงทั้งที่คาดหวังและไม่ได้คาดหวัง โดยพิจารณา ทั้งผลเชิงบวกและเชิงลบ ประกอบด้วย 9 ตัวบ่งชี้หลัก ได้แก่ 5.1 ร้อยละของผู้สำเร็จการศึกษาตามหลักสูตร 5.2 ร้อยละของนักศึกษาที่ถูกให้ออกกลางคัน/การคงอยู่ของนักศึกษา 5.3 ร้อยละของบัณฑิตที่ได้ออกมาทำงาน หรือผลงานของผู้สำเร็จการศึกษา ภายใน 1 ปีหลังสำเร็จการศึกษา 5.4 ร้อยละของบัณฑิตได้ออกมาทำงาน ได้รับ เงินเดือนเริ่มต้นไม่น้อยกว่าที่ ก.พ.กำหนด 5.5 ความพึงพอใจของอาจารย์ และอัตราการคงอยู่ 5.6 การนำ ความรู้ไปใช้ในการทำงานของผู้สำเร็จการศึกษา 5.7 ผลการปฏิบัติงาน และความก้าวหน้าในการทำงานของ บัณฑิต 5.8 การถ่ายทอด ขยายองค์ความรู้ของบัณฑิต และ 5.9 ปัญหา/ จุดอ่อนของหลักสูตรที่เกิดขึ้น

ตัวบ่งชี้ย่อย เครื่องมือ/การเก็บรวบรวมข้อมูล และเกณฑ์การประเมินรายละเอียดดังตารางที่ 4.28

ตารางที่ 4.28 ตัวบ่งชี้ เครื่องมือ/การเก็บรวบรวมข้อมูล และเกณฑ์การประเมินองค์ประกอบ ด้านผลกระทบ

ตัวบ่งชี้หลัก	ตัวบ่งชี้ย่อย	เครื่องมือ/ การเก็บรวบรวมข้อมูล	เกณฑ์/ มาตรฐาน
5.1 ร้อยละ ของ ผู้สำเร็จการศึกษา ตามหลักสูตร (1: 3.3)		- แบบบันทึก แบบประเมิน - การศึกษาเอกสาร	ร้อยละของผู้ สำเร็จ การศึกษาตามหลักสูตร
5.2 ร้อยละของ นักศึกษาที่ถูกให้ออก กลางคัน/การคงอยู่ ของนักศึกษา (1: 3.3)	หมายเหตุ ยกเว้นการเสียชีวิต การย้ายสถานที่ทำงานของนักศึกษา	- แบบบันทึก แบบประเมิน - การศึกษาเอกสาร	ร้อยละของนักศึกษาที่ถูก ให้ออกกลางคัน/การคง อยู่ของนักศึกษา
5.3 ร้อยละของ บัณฑิตที่ได้ออกมา ทำงาน หรือผลงานของ ผู้สำเร็จการศึกษา ภายใน 1 ปีหลัง สำเร็จการศึกษา (1) (2)	หมายเหตุ - ผู้สำเร็จการศึกษาภาคพิเศษหรือ ภาคนอกเวลา ให้คำนวณเฉพาะผู้ที่ เปลี่ยนงานใหม่หลังสำเร็จการศึกษา เท่านั้น และไม่นำบัณฑิตที่ศึกษาต่อ เกณฑ์ทหาร อุปสมบท และบัณฑิต ที่มีงานทำแล้ว แต่ไม่ได้เปลี่ยนงาน มาพิจารณา - จำนวนบัณฑิตที่ตอบแบบสำรวจ จะต้องไม่น้อยกว่าร้อยละ 70 ของ จำนวนบัณฑิตที่สำเร็จการศึกษา	- แบบบันทึก แบบประเมิน - การศึกษาเอกสาร	- นักศีกษามีงานทำ ภายใน 1 ปี หลังจาก สำเร็จการศึกษา ไม่ต่ำ กว่า ร้อยละ 80

ตารางที่ 4.28 ตัวบ่งชี้ เครื่องมือ/การเก็บรวบรวมข้อมูล และเกณฑ์การประเมินองค์ประกอบ
ด้านผลกระทบ (ต่อ)

ตัวบ่งชี้หลัก	ตัวบ่งชี้ย่อย	เครื่องมือ/ การเก็บรวบรวมข้อมูล	เกณฑ์/ มาตรฐาน
5.4 ร้อยละของบัณฑิต ได้งานทำ ได้รับ เงินเดือนเริ่มต้นไม่น้อย กว่าที่ ก.พ.กำหนด (ฉ) (2)	คำนวณจาก - ร้อยละของบัณฑิตได้งานทำ ได้รับ เงินเดือนเริ่มต้นไม่น้อยกว่าที่ ก.พ.กำหนด - แปลงค่าร้อยละที่คำนวณได้ เทียบกับ คะแนนเต็ม 5	- แบบบันทึก แบบประเมิน - การศึกษาเอกสาร	
5.5 ความพึงพอใจของ อาจารย์ และอัตราการ คงอยู่ ^(1: 4.3)	1) ค่าเฉลี่ยความพึงพอใจของอาจารย์ ผู้สอนต่อการบริหารหลักสูตร 2) อัตราการคงอยู่ของอาจารย์ประจำ	- แบบบันทึก แบบประเมิน - การศึกษาเอกสาร	ค่าเฉลี่ยไม่น้อย กว่า 3.5 จาก คะแนน 5.0
5.6 การนำความรู้ไปใช้ ในการทำงานของ ผู้สำเร็จการศึกษา	1) การนำความรู้ในสาขาที่เรียนไป ประยุกต์ใช้ในการทำงาน - ความสามารถทางเทคนิคในวิชาชีพ - ทักษะกระบวนการแก้ปัญหาใน การทำงาน - ทักษะในการสื่อสาร	- แบบประเมิน - การสำรวจ	-
5.7 ผลการปฏิบัติงาน และความก้าวหน้าใน การทำงานของบัณฑิต	1) ผลการประเมินการปฏิบัติงาน หลังจากสำเร็จการศึกษา 2) ความก้าวหน้าในการทำงานหลังจาก สำเร็จการศึกษา	- แบบประเมิน - การสำรวจ	-
5.8 การถ่ายทอด ขยาย องค์ความรู้ของบัณฑิต	การถ่ายทอดองค์ความรู้ทางวิชาชีพ หลังสำเร็จการศึกษา - ระดับพนักงาน/ บุคลากรในองค์กร เดียวกัน - ระดับองค์กรภายนอก	- แบบประเมิน - การสำรวจ	-
5.9 ปัญหา/ จุดอ่อน ของหลักสูตรที่เกิดขึ้น	1) บริบทของหลักสูตร - ความสอดคล้องของหลักสูตรกับนโยบาย ของรัฐ และความต้องการของสังคม - การสนับสนุนจากสถานประกอบการที่ร่วมจัด การศึกษา	- แบบประเมิน/ แบบบันทึก - การสำรวจ/ การประชุมกลุ่มย่อย	-

หมายเหตุ (ฉ) หมายถึง ตัวบ่งชี้เฉพาะ

ตารางที่ 4.28 ตัวบ่งชี้ เครื่องมือ/การเก็บรวบรวมข้อมูลและเกณฑ์การประเมินองค์ประกอบด้านผลกระทบ (ต่อ)

ตัวบ่งชี้หลัก	ตัวบ่งชี้ย่อย	เครื่องมือ/ การเก็บรวบรวมข้อมูล	เกณฑ์/ มาตรฐาน
5.9 (ต่อ)	<p>2) ปัจจัยนำเข้า</p> <ul style="list-style-type: none"> - จำนวนอาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตร อาจารย์ประจำหลักสูตร และอาจารย์ผู้สอนที่มีคุณสมบัติและคุณภาพตามที่สกอ.กำหนด - การรับบรรจุอาจารย์ใหม่ - การรับนักศึกษาและการเตรียมความพร้อมก่อนเข้าศึกษา - ทรัพยากรในการเรียนรู้และสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ - งบประมาณที่ได้รับในการบริหารหลักสูตร <p>3) กระบวนการดำเนินงาน</p> <ul style="list-style-type: none"> - การบริหารหลักสูตร และการมีส่วนร่วมจากทุกฝ่าย - กระบวนการจัดการเรียนการสอน - กระบวนการวัดและประเมินผลที่เหมาะสมกับวิชาชีพ - การพัฒนาปรับปรุงการจัดการเรียนการสอนจากผลการประเมิน - การให้บริการของงานสนับสนุนในฝ่ายต่างๆ - การดูแลให้คำปรึกษา ส่งเสริมและพัฒนานักศึกษา - การปฐมนิเทศหรือการให้คำแนะนำด้านการจัดการเรียนการสอนสำหรับอาจารย์ใหม่ - การพัฒนาบุคลากรสายสนับสนุน ด้านวิชาการหรือวิชาชีพ 	<ul style="list-style-type: none"> - แบบประเมิน/แบบบันทึก - การสำรวจ/การประชุมกลุ่มย่อย 	-

6. องค์ประกอบด้านความยั่งยืน (Sustainability evaluation) เป็นส่วนหนึ่งของการประเมินผลผลิต ที่ให้ความสำคัญกับการประเมินแผนงาน ปัจจัยนำเข้า การดำเนินงานและความสำเร็จของหลักสูตรที่ควรหรือสามารถทำให้ยั่งยืนต่อไป ประกอบด้วย 1 ตัวบ่งชี้หลัก คือ 6.1 ความสำเร็จ/ จุดเด่นของหลักสูตรที่ควรและสามารถทำให้ยั่งยืน โดยมีประเด็นการประเมิน รายละเอียดดังตารางที่ 4.29

ตารางที่ 4.29 ตัวบ่งชี้ เครื่องมือ/การเก็บรวบรวมข้อมูล และเกณฑ์การประเมินองค์ประกอบด้านความยั่งยืน

ตัวบ่งชี้หลัก	ตัวบ่งชี้อย่อย	เครื่องมือ/ การเก็บรวบรวมข้อมูล	เกณฑ์/ มาตรฐาน
6.1 ความสำเร็จ/ จุดเด่นของ หลักสูตรที่ควร และสามารถทำ ให้ยั่งยืน	1) บริบทของหลักสูตร - ความสอดคล้องของหลักสูตรกับนโยบายของรัฐ และ ความต้องการของสังคม - การสนับสนุนจากสถานประกอบการที่ร่วมจัด การศึกษา	- แบบประเมิน/ แบบบันทึก - การสำรวจ/ การประชุมกลุ่มย่อย	- -
	2) ปัจจัยนำเข้า - คุณสมบัติและคุณภาพของอาจารย์ผู้รับผิดชอบ หลักสูตร อาจารย์ประจำหลักสูตร และอาจารย์ผู้สอน - การรับบรรจุอาจารย์ใหม่ - การรับนักศึกษาและการเตรียมความพร้อมก่อนเข้า ศึกษา - ทรัพยากรในการเรียนรู้และสิ่งอำนวยความสะดวก ต่างๆ - งบประมาณที่ได้รับในการบริหารหลักสูตร	- แบบประเมิน/ แบบบันทึก - การสำรวจ/ การประชุมกลุ่มย่อย	
	3) กระบวนการดำเนินงาน - การบริหารหลักสูตร และการมีส่วนร่วมจากทุกฝ่าย - กระบวนการจัดการเรียนการสอน - กระบวนการวัดและประเมินผลที่เหมาะสมกับวิชาชีพ - การพัฒนาปรับปรุงการจัดการเรียนการสอนจากผล การประเมิน - การให้บริการของงานสนับสนุนในฝ่ายต่างๆ - การดูแลให้คำปรึกษา ส่งเสริมและพัฒนานักศึกษา - การปฐมนิเทศหรือการให้คำแนะนำด้านการจัด การเรียนการสอนสำหรับอาจารย์ใหม่ - การพัฒนาบุคลากรสายสนับสนุน ด้านวิชาการหรือ วิชาชีพ		

ตารางที่ 4.29 ตัวบ่งชี้ เครื่องมือ/การเก็บรวบรวมข้อมูล และเกณฑ์การประเมินองค์ประกอบด้านความยั่งยืน (ต่อ)

ตัวบ่งชี้หลัก	ตัวบ่งชี้ย่อย	เครื่องมือ/ การเก็บรวบรวมข้อมูล	เกณฑ์/ มาตรฐาน
6.1 (ต่อ)	4) ผลลัพธ์ของหลักสูตร <ul style="list-style-type: none"> - คุณลักษณะของผู้สำเร็จการศึกษา - ความพึงพอใจของนักศึกษาปัจจุบันและบัณฑิตใหม่ - ร้อยละของผู้สำเร็จการศึกษาตามหลักสูตร - ร้อยละของนักศึกษาที่ถูกให้ออกกลางคัน/ การคงอยู่ของนักศึกษา - การได้งานทำหรือผลงานของผู้สำเร็จการศึกษาภายใน 1 ปีหลังสำเร็จการศึกษา - บัณฑิตได้งานทำ ได้รับเงินเดือนเริ่มต้นไม่น้อยกว่าที่ ก.พ. กำหนด - ความพึงพอใจของอาจารย์และอัตราการคงอยู่ของอาจารย์ประจำ - การนำความรู้ไปใช้ในการทำงานของผู้สำเร็จการศึกษา - ผลการปฏิบัติงาน และความก้าวหน้าในการทำงานของผู้สำเร็จการศึกษา - การถ่ายทอด ขยายองค์ความรู้ของบัณฑิต 		

7. องค์ประกอบด้านการถ่ายทอดความสำเร็จ (Transportability evaluation) เป็นการประเมินความเหมาะสมในการนำการดำเนินงานไปประยุกต์ใช้ในสถานการณ์อื่นๆ แล้วยังสร้างผลสำเร็จได้ไม่ต่างกัน เช่นนำไปประยุกต์ใช้ในสภาพแวดล้อม สถานที่ ผู้บริหาร กลุ่มเป้าหมาย หรือช่วงเวลาอื่นๆ ประกอบด้วย 1 ตัวบ่งชี้หลัก คือ 7.1 การเผยแพร่ข้อมูล หรือการถ่ายทอดความสำเร็จของหลักสูตร โดยมีตัวบ่งชี้ย่อย เครื่องมือ/การเก็บรวบรวมข้อมูล รายละเอียดดังตารางที่ 4.30

ตารางที่ 4.30 ตัวบ่งชี้ เครื่องมือ/การเก็บรวบรวมข้อมูล และเกณฑ์การประเมินองค์ประกอบด้านการถ่ายทอดความสำเร็จ

ตัวบ่งชี้หลัก	ตัวบ่งชี้ย่อย	เครื่องมือ/ การเก็บรวบรวมข้อมูล	เกณฑ์/ มาตรฐาน
7.1 การเผยแพร่ข้อมูล หรือการถ่ายทอดความสำเร็จของหลักสูตร	1) ความต้องการในการเผยแพร่ข้อมูล กิจกรรมการดำเนินงานของหลักสูตร	- แบบประเมิน/ แบบบันทึก	- -
	2) ความสำเร็จของหลักสูตรที่สามารถถ่ายทอดเป็นต้นแบบให้กับหลักสูตรอื่นๆ	- การสำรวจ/ การประชุมกลุ่มย่อย	
	3) จำนวนครั้งของการเป็นวิทยากรหรือที่ปรึกษาเบื้องต้นด้านหลักสูตร หรือการมีส่วนร่วมในการแลกเปลี่ยนความรู้ แนวคิดในการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอนอาชีวศึกษา		

1.3.1.2 ผลการตรวจสอบความสอดคล้องขององค์ประกอบ และตัวบ่งชี้การประเมินหลักสูตรการอาชีวศึกษาระดับปริญญาตรี

การตรวจสอบความสอดคล้องขององค์ประกอบ ตัวบ่งชี้การประเมินหลักสูตรการอาชีวศึกษาระดับปริญญาตรี เป็นการพิจารณาจากผู้ทรงคุณวุฒิ 3 ด้านได้แก่ ด้านหลักสูตรและการสอน ด้านการวัดและประเมินผล และด้านหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอนอาชีวศึกษาระดับปริญญาตรี ด้านละ 3 ท่าน รวมทั้งสิ้น 9 ท่าน ผลการตรวจสอบความสอดคล้องขององค์ประกอบ ตัวบ่งชี้กับประเด็นการประเมินหลักสูตรการอาชีวศึกษาระดับปริญญาตรี พบว่า ค่าดัชนีความสอดคล้องขององค์ประกอบ ตัวบ่งชี้กับประเด็นการประเมินหลักสูตรการอาชีวศึกษาระดับปริญญาตรีมีค่าอยู่ระหว่าง 0.67 ถึง 1.00 และมีค่าเฉลี่ยค่าดัชนีความสอดคล้องทุกองค์ประกอบเท่ากับ 0.89 รายละเอียดดังตารางที่ 4.31

ตารางที่ 4.31 ผลการตรวจสอบความสอดคล้องขององค์ประกอบ ตัวบ่งชี้ การประเมินหลักสูตร การอาชีวศึกษาระดับปริญญาตรี

องค์ประกอบ	ตัวบ่งชี้หลัก/ตัวบ่งชี้ย่อย	IOC	ข้อเสนอแนะ
1. ด้านบริบท (Context evaluation)	ตัวบ่งชี้ 1.1 ความสอดคล้องของหลักสูตรกับนโยบายของรัฐ และความต้องการของสถานประกอบการ		
	1) วัตถุประสงค์/ เป้าหมายของหลักสูตร	1	
	2) โครงสร้างของหลักสูตร	1	
	3) เนื้อหาวิชาที่เปิดสอน	0.78	เพิ่มรายการประเมิน “ความสอดคล้องของเนื้อหา กับความต้องการของสถานประกอบการ”
	ตัวบ่งชี้ 1.2 แนวโน้มการพัฒนากำลังคนตามนโยบายของรัฐ และความต้องการของสถานประกอบการในอนาคต		
	1) นโยบายของรัฐที่เกี่ยวข้องกับการจัดการอาชีวศึกษา	0.89	
	2) ความต้องการด้านการพัฒนากำลังคนของสถานประกอบการ	0.78	
2. ด้านปัจจัยนำเข้า (Input evaluation)	ตัวบ่งชี้ 2.1 จำนวนอาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตร อาจารย์ประจำหลักสูตร อาจารย์ผู้สอน และ อาจารย์ผู้สอนในสถานประกอบการที่มีคุณสมบัติ และคุณภาพตามที่สกอ.กำหนด		
	1) อาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตร	0.89	
	2) อาจารย์ประจำหลักสูตร	0.89	
	3) อาจารย์ผู้สอน (ประจำ)	0.78	
	4) อาจารย์ผู้สอน (พิเศษ)	0.89	
	5) คุณภาพของอาจารย์ (ผลงานวิชาการ)	0.89	
	ตัวบ่งชี้ 2.2 การรับเข้าบรรจุอาจารย์		
	1) การวางแผนอัตราากำลังอาจารย์ และระบบการรับอาจารย์ใหม่	1	
	2) ระบบการคัดเลือก ควบคุมสถานประกอบการที่ร่วมจัดการศึกษา	1	
	ตัวบ่งชี้ 2.3 การรับนักศึกษา และการเตรียมความพร้อมก่อนเข้าศึกษา		
	1) มีการประชาสัมพันธ์การจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีให้กับผู้ปกครอง และชุมชนทราบ	0.78	เพิ่มเติมข้อความ
	2) การกำหนดเกณฑ์การคัดเลือกนักศึกษา กระบวนการรับนักศึกษาและเครื่องมือที่ใช้มีความเหมาะสม	0.89	
	3) การเตรียมความพร้อมก่อนเข้าศึกษา	0.67	เพิ่มเติมข้อความ

ตารางที่ 4.31 ผลการตรวจสอบความสอดคล้องขององค์ประกอบ ตัวบ่งชี้กับประเด็นการประเมิน
หลักสูตรการอาชีวศึกษาระดับปริญญาตรี (ต่อ)

องค์ประกอบ	ตัวบ่งชี้หลัก/ตัวบ่งชี้ย่อย	IOC	ข้อเสนอแนะ
2. ด้านปัจจัยนำเข้า (ต่อ)	ตัวบ่งชี้ 2.4 ทรัพยากรในการเรียนรู้ และสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ		
	1) ความพร้อมของห้องเรียนห้องปฏิบัติการ	0.78	
	2) ความพร้อมของอุปกรณ์ เทคโนโลยี สิ่งอำนวยความสะดวก	0.89	
	3) ระบบกลไกการดำเนินงาน	1	
	ตัวบ่งชี้ 2.5 งบประมาณที่ได้รับในการบริหารหลักสูตร		
	1) ความเหมาะสมของการจัดสรรงบประมาณที่ใช้ในการบริหารหลักสูตร	0.78	
	2) ความเพียงพอของงบประมาณที่ใช้ในการบริหารหลักสูตร	1	
3. ด้านกระบวนการ (Process evaluation)	ตัวบ่งชี้ 3.1 กระบวนการบริหารหลักสูตร		
	1) การมีส่วนร่วมในการบริหารหลักสูตรของอาจารย์ประจำหลักสูตร	1	
	2) การมีส่วนร่วมของสถานประกอบการในการบริหารหลักสูตร	0.89	
	ตัวบ่งชี้ 3.2 กระบวนการจัดการจัดการเรียนการสอน (ทวิภาคี)		
	1) การกำหนดผู้สอนในแต่ละรายวิชา	1	
	2) กระบวนการกำกับ ติดตามการจัดทำแผนการเรียนรู้	0.89	
	3) การจัดการเรียนการสอน	0.89	
	ตัวบ่งชี้ 3.3 กระบวนการวัดและประเมินผลที่เหมาะสมกับวิชาชีพ		
	1) กระบวนการวัดและประเมินผลการเรียนรู้	1	
	2) กระบวนการกำกับ ติดตามการวัดและประเมินผลการเรียนรู้	0.89	
	ตัวบ่งชี้ 3.4 การพัฒนา ปรับปรุงการจัดการเรียนการสอนจากผลประเมินการสอน		
	1) การนำผลการประเมินที่รายงานในคอศ. 7 หรือ มคอ.7 ปีที่แล้ว มาพัฒนา/ ปรับปรุง	0.89	
	ตัวบ่งชี้ 3.5 การดูแลให้คำปรึกษา ส่งเสริม และพัฒนานักศึกษา		
	1) การดูแล ให้คำปรึกษา	0.89	
	2) กิจกรรมส่งเสริมและพัฒนานักศึกษา	0.78	
	ตัวบ่งชี้ 3.6 การปฐมนิเทศหรือให้คำแนะนำด้านการจัดการเรียนการสอนสำหรับอาจารย์ใหม่		
	1) มีระบบการดูแล ให้คำแนะนำด้านการจัดการเรียนการสอน แก่อาจารย์ใหม่ที่ชัดเจน	1	
	2) อาจารย์ใหม่ (ถ้ามี) ทุกคน ได้รับการปฐมนิเทศ หรือ คำแนะนำด้านการจัดการเรียนการสอน	0.78	

ตารางที่ 4.31 ผลการตรวจสอบความสอดคล้องขององค์ประกอบ ตัวบ่งชี้กับประเด็นการประเมิน
หลักสูตรการอาชีวศึกษาระดับปริญญาตรี (ต่อ)

องค์ประกอบ	ตัวบ่งชี้หลัก/ตัวบ่งชี้ย่อย	IOC	ข้อเสนอแนะ
3. ด้านกระบวนการ (ต่อ)	ตัวบ่งชี้ 3.7 กระบวนการพัฒนาอาจารย์ ทั้งในด้านวิชาการและวิชาชีพ (ที่จัดการอาชีวศึกษา ระบบทวิภาคี)		
	1) มีนโยบาย และระบบส่งเสริม พัฒนาอาจารย์ที่ชัดเจน ทั้งด้านแผน งบประมาณ ทรัพยากร การดำเนินงาน	0.89	
	2) มีการกำกับดูแลพัฒนาคุณภาพอาจารย์อย่างเป็นระบบ	0.78	
	3) กิจกรรมพัฒนาอาจารย์มีความเหมาะสมตามความต้องการ	1	
	ตัวบ่งชี้ 3.8 การให้บริการของงานสนับสนุนในฝ่ายต่างๆ		
	1) การมอบหมายงานที่เหมาะสมกับความรู้ความสามารถ ของบุคลากร	0.78	
	2) บุคลากรฝ่ายต่างๆที่เกี่ยวข้องมีความรู้ ความสามารถในการ งานของตน	1	
	3) มีบุคลากรเพียงพอที่จะทำงานสนับสนุนตามภารกิจที่ กำหนดไว้ในหลักสูตร อย่างมีคุณภาพ	1	
	3.9 การพัฒนาบุคลากรสายสนับสนุนด้านวิชาการ หรือวิชาชีพ		
	1) มีการสำรวจความต้องการ และมีแผนพัฒนาบุคลากรสาย สนับสนุนที่ชัดเจน	0.89	
	2) กิจกรรมพัฒนาบุคลากรสายสนับสนุนมีความเหมาะสม ตามความต้องการ	1	
	3) ร้อยละของบุคลากรสายสนับสนุนการเรียนการสอน (ถ้ามี) ได้รับการพัฒนาวิชาการ และ/หรือวิชาชีพ	1	
4. ด้านผลกระทบ (Impact evaluation)	ตัวบ่งชี้ 4.1 คุณลักษณะของผู้สำเร็จการศึกษา		
	1) ร้อยละของผู้สำเร็จการศึกษาที่ผ่านการประเมิน มาตรฐานวิชาชีพ	1	
	2) ค่าเฉลี่ยของคะแนนผลประเมินคุณภาพบัณฑิตตาม กรอบมาตรฐานคุณวุฒิ (ระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ) โดยใช้ ความพึงพอใจของผู้ใช้บัณฑิตที่มีต่อบัณฑิตใหม่	1	
	ตัวบ่งชี้ 4.2 ความพึงพอใจของนักศึกษาปัจจุบันและบัณฑิตใหม่		
	1) ค่าเฉลี่ยของผลประเมินความพึงพอใจของนักศึกษาปี สุดท้าย/บัณฑิตใหม่ที่มี ต่อคุณภาพหลักสูตร และการจัด กิจกรรมพัฒนานักศึกษา	1	

ตารางที่ 4.31 ผลการตรวจสอบความสอดคล้องขององค์ประกอบ ตัวบ่งชี้กับประเด็นการประเมิน
หลักสูตรการอาชีวศึกษาระดับปริญญาตรี (ต่อ)

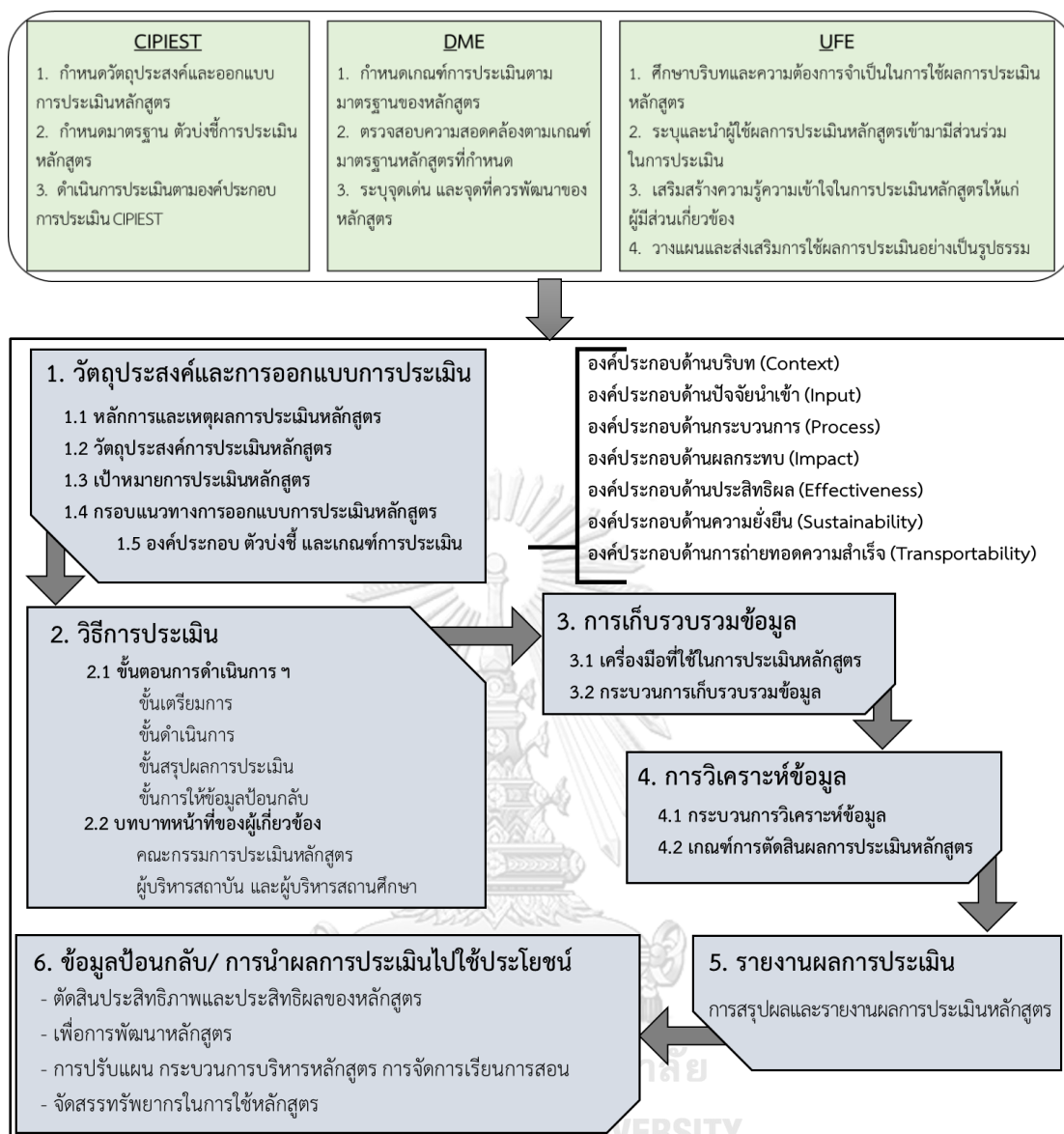
องค์ประกอบ	ตัวบ่งชี้หลัก/ตัวบ่งชี้ย่อย	IOC	ข้อเสนอแนะ
5. ด้านประสิทธิผล (Effectiveness evaluation)	ตัวบ่งชี้ 5.1 ร้อยละของผู้สำเร็จการศึกษาตามหลักสูตร	1	
	ตัวบ่งชี้ 5.2 ร้อยละของนักศึกษาที่ถูกให้ออกกลางคัน/การคง อยู่ของนักศึกษา	0.89	
	ตัวบ่งชี้ 5.3 ร้อยละของบัณฑิตที่ได้งานทำหรือผลงานของ ผู้สำเร็จการศึกษา ภายใน 1 ปีหลังสำเร็จการศึกษา	1	
	ตัวบ่งชี้ 5.4 ร้อยละของบัณฑิตได้งานทำ ได้รับเงินเดือน เริ่มต้นไม่น้อยกว่าที่ ก.พ.กำหนด	1	
	ตัวบ่งชี้ 5.5 ความพึงพอใจของอาจารย์ และอัตรการคงอยู่		
	1) ค่าเฉลี่ยความพึงพอใจของอาจารย์ผู้สอนต่อ การบริหารหลักสูตร	0.78	
	2) อัตราการคงอยู่ของอาจารย์	0.89	
	ตัวบ่งชี้ 5.6 การนำความรู้ไปใช้ในการทำงานของผู้สำเร็จการศึกษา		
	1) การนำความรู้ในสาขาที่เรียนไปประยุกต์ใช้ในการ การทำงาน	0.89	
	ตัวบ่งชี้ 5.7 ผลการปฏิบัติงาน และความก้าวหน้าในการทำงานของบัณฑิต		
	1) ผลการประเมินการปฏิบัติงานหลังจากสำเร็จ การศึกษา	0.78	ระบุช่วงเวลาหลัง สำเร็จการศึกษาที่ปี
	2) ความก้าวหน้าในการทำงานหลังจากสำเร็จการศึกษา (ตำแหน่ง/ เงินเดือน/ ผลงาน)	1	
	ตัวบ่งชี้ 5.8 การถ่ายทอด ขยายองค์ความรู้ของบัณฑิต		
	1) การถ่ายทอดองค์ความรู้ทางวิชาชีพ หลังสำเร็จ การศึกษา	0.89	
	ตัวบ่งชี้ 5.9 ปัญหา/ จุดอ่อนของหลักสูตรที่เกิดขึ้น		
	1) บริบทของหลักสูตร	0.78	
	2) ปัจจัยนำเข้า	0.78	
	3) กระบวนการดำเนินงาน	0.89	

ตารางที่ 4.31 ผลการตรวจสอบความสอดคล้องขององค์ประกอบ ตัวบ่งชี้กับประเด็นการประเมิน หลักสูตรการอาชีวศึกษาระดับปริญญาตรี (ต่อ)

องค์ประกอบ	ตัวบ่งชี้หลัก/ตัวบ่งชี้ย่อย	IOC	ข้อเสนอแนะ
6. ด้านความยั่งยืน (Sustainability evaluation)	ตัวบ่งชี้ 6.1 ความสำเร็จ/ จุดเด่นของหลักสูตรที่ควรและสามารถทำให้อยั่งยืน		
	1) บริบทของหลักสูตร	0.67	
	2) ปัจจัยนำเข้า	0.78	
	3) กระบวนการดำเนินงาน	0.78	
	4) ผลลัพธ์ของหลักสูตร	0.89	
7. ด้านการถ่ายทอด ความสำเร็จ (Transportability evaluation)	ตัวบ่งชี้ 7.1 การเผยแพร่ข้อมูล หรือการถ่ายทอดความสำเร็จของหลักสูตร		
	1) ความต้องการในการเผยแพร่ข้อมูล กิจกรรมการดำเนินงานของหลักสูตร	0.78	
	2) ความสำเร็จของหลักสูตรที่สามารถถ่ายทอดเป็นต้นแบบให้กับหลักสูตรอื่นๆ	0.89	
	3) จำนวนครั้งของการเป็นวิทยากรหรือที่ปรึกษาเบื้องต้นด้านหลักสูตร หรือการมีส่วนร่วมในการแลกเปลี่ยนความรู้ แนวคิดในการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอนอาชีวศึกษา	0.89	
รวมทุกองค์ประกอบ		0.89	

1.3.2 ผลการพัฒนารูปแบบการประเมินหลักสูตรการอาชีวศึกษาระดับปริญญาตรี

การพัฒนารูปแบบการประเมินหลักสูตรการอาชีวศึกษาระดับปริญญาตรี โดยประยุกต์ใช้การประเมินพหุแนวคิด ที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นจากการบูรณาการแนวคิดการประเมิน 3 แนวคิดที่สอดคล้องกับบริบทของหลักสูตรการอาชีวศึกษาระดับปริญญาตรี รายละเอียดภาพที่ 4.2



ภาพที่ 4.2 การพัฒนารูปแบบการประเมินหลักสูตรการอาชีวศึกษาระดับปริญญาตรี โดยประยุกต์ใช้
การประเมินพหุแนวคิด

รูปแบบการประเมินหลักสูตรการอาชีวศึกษาระดับปริญญาตรี โดยประยุกต์ใช้การประเมินพหุแนวคิด แบ่งเป็นองค์ประกอบของรูปแบบการประเมินหลักสูตรทั้งสิ้น 6 องค์ประกอบได้แก่ วัตถุประสงค์และการออกแบบการประเมิน วิธีการประเมิน การเก็บรวบรวมข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูล รายงานผลการประเมิน และข้อมูลป้อนกลับ มีรายละเอียดดังนี้

1. วัตถุประสงค์และการออกแบบการประเมิน ประกอบด้วยองค์ประกอบย่อย ดังนี้

1.1 หลักการและเหตุผลการประเมินหลักสูตร

หลักสูตรอาชีวศึกษาระดับปริญญาตรี (ต่อเนื่อง) เริ่มจัดการเรียนการสอนตั้งแต่ปี พ.ศ. 2556 จนถึงปัจจุบัน เป็นหลักสูตรแบบฐานสมรรถนะ (Competency Based Curriculum) ที่สอดคล้องตามความต้องการของสถานประกอบการและยุทธศาสตร์ในการพัฒนาประเทศ ใช้การเรียนการสอนตามรูปแบบการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี โดยสถานศึกษาและสถานประกอบการร่วมกันวางแผนการสอน การฝึกอาชีพ การนิเทศ การติดตามผลและการวัดประเมินผล ซึ่งเน้นการฝึกปฏิบัติตามฐานสมรรถนะวิชาชีพ จึงทำให้มีรูปแบบการจัดการเรียนการสอนที่แตกต่างจากการเรียนการสอนระดับปริญญาตรีทั่วไป การประเมินหลักสูตรอาชีวศึกษาระดับปริญญาตรีจึงถือเป็นความรับผิดชอบร่วมกันระหว่างผู้เกี่ยวข้องในการจัดการหลักสูตรและสถานประกอบการ ซึ่งมีบทบาทสำคัญในการกำหนดรูปแบบการประเมินหลักสูตร

จากการศึกษาบริบทของหลักสูตรการอาชีวศึกษาระดับปริญญาตรี พบว่าได้มีการประเมินหลักสูตรไปตามเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับปริญญาตรี พ.ศ. 2558 เพื่อนำข้อมูลไปใช้ในการพัฒนา ปรับปรุงหลักสูตรตามรอบระยะเวลาที่กำหนด แต่การดำเนินการดังกล่าวยังมีปัญหาในเรื่องของความรู้ ความเข้าใจในการประเมินหลักสูตรของบุคลากรผู้รับผิดชอบ ขาดมาตรฐาน ตัวบ่งชี้ในการประเมินหลักสูตรที่ชัดเจนและปัญหาอื่นๆ เช่น การเก็บรวบรวมข้อมูลหรือเครื่องมือที่ใช้ไม่สอดคล้องกับบริบทการจัดการศึกษา ทำให้ผลการประเมินไม่ถูกนำไปใช้ประโยชน์อย่างแท้จริง อีกทั้งผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับหลักสูตรมีความต้องการนำสารสนเทศที่ได้จากการประเมินไปใช้ประโยชน์ในหลายด้าน เช่น นำไปใช้ในการพัฒนาหลักสูตรให้ตอบสนองตามความต้องการของสถานประกอบการ การตัดสินคุณภาพของหลักสูตรตามเกณฑ์มาตรฐาน, และนำไปใช้ในการปรับปรุงคุณภาพการบริหารหลักสูตรต่อไป รูปแบบการประเมินหลักสูตรการอาชีวศึกษาระดับปริญญาตรี จึงเป็นการประเมินผลสรุปรวม (Summative Evaluation) ได้แก่การประเมินตั้งแต่การวางแผนหลักสูตร การใช้หลักสูตร ผลผลิต และผลลัพธ์ในด้านต่างๆของหลักสูตรอย่างรอบด้าน จึงมีความจำเป็นต้องใช้แนวคิดในการประเมินที่หลากหลาย (Multiple evaluation) เพื่อให้ได้สารสนเทศครบถ้วนตามที่ต้องการ สามารถแก้ปัญหาการประเมินหลักสูตรได้ และนำผลการประเมินไปใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุด โดยรูปแบบการประเมินหลักสูตรการอาชีวศึกษาระดับปริญญานี้จึงเป็นการประยุกต์ใช้แนวคิดการประเมิน 3 แนวคิด ได้แก่ 1. CIPIEST model (Stufflebeam, 2015) นำมาประยุกต์ในการพัฒนาองค์ประกอบ ตัวบ่งชี้ในการประเมิน เพื่อให้ได้สารสนเทศที่ครอบคลุมทุกมิติ นำไปสู่การตัดสินใจพัฒนา ปรับปรุงหลักสูตรต่อไป 2. Discrepancy model (Provus, 1971) เพื่อตัดสินคุณค่าหลักสูตรตามเกณฑ์มาตรฐานที่กำหนด และค้นหาจุดที่ควรพัฒนาของหลักสูตร 3. Utilization-Focused Evaluation (Patton, 2013) เพื่อวิเคราะห์บริบทของหลักสูตร ความต้องการจำเป็นในการใช้สารสนเทศจากการประเมิน สร้างความพร้อม ความสามารถทางการประเมิน

ของผู้รับผิดชอบหลักสูตร รวมถึงวางแผนการนำผลการประเมินไปใช้กับผู้มีส่วนได้ส่วนเสียแต่ละกลุ่มได้อย่างเหมาะสม

1.2 วัตถุประสงค์การประเมินหลักสูตร ประกอบด้วย

- 1) เพื่อประเมินปัจจัยนำเข้า กระบวนการดำเนินงาน ผลลัพธ์ในระยะสั้น และผลลัพธ์ในระยะยาวของหลักสูตรการอาชีวศึกษาระดับปริญญาตรี
- 2) เพื่อวิเคราะห์จุดอ่อน จุดแข็งของหลักสูตรการอาชีวศึกษาระดับปริญญาตรี

1.3 เป้าหมายการประเมินหลักสูตร ประกอบด้วย

- 1) เพื่อตรวจสอบคุณภาพของหลักสูตรการอาชีวศึกษาระดับปริญญาตรี
- 2) เพื่อนำสารสนเทศจากการประเมินไปใช้ประโยชน์ในการพัฒนาหลักสูตรการอาชีวศึกษาระดับปริญญาตรีให้ตอบสนองต่อความต้องการของสถานประกอบการ และเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตร
- 3) เพื่อนำสารสนเทศจากการประเมินไปใช้ประโยชน์ในการปรับปรุงการบริหารหลักสูตร และกระบวนการจัดการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพสูงสุด

1.4 กรอบแนวทางการออกแบบการประเมินหลักสูตร เพื่อเป็นพื้นฐานสร้างความเข้าใจให้แก่ผู้นำรูปแบบการประเมินหลักสูตรไปใช้ เกี่ยวกับการออกแบบการประเมินหลักสูตร โดยใช้แนวคิดการประเมินทั้ง 3 แนวคิด ประกอบด้วยขั้นตอนดังนี้ ขั้นตอนที่ 1 พัฒนางค์ประกอบ ตัวบ่งชี้ และเกณฑ์การประเมินหลักสูตร ขั้นตอนที่ 2 พัฒนาเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล ขั้นตอนที่ 6 ตรวจสอบความเหมาะสมของรูปแบบการประเมิน ขั้นตอนที่ 3 สร้างความพร้อมทางการประเมินหลักสูตรให้แก่ผู้รับผิดชอบในการประเมินหลักสูตร และผู้เกี่ยวข้อง ขั้นตอนที่ 4 เก็บรวบรวมข้อมูลตามองค์ประกอบ และตัวบ่งชี้ โดยใช้เครื่องมือที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ขั้นตอนที่ 5 วิเคราะห์ข้อมูลตามลักษณะของข้อมูลแต่ละตัวบ่งชี้ และเทียบกับเกณฑ์ที่หลักสูตรกำหนดไว้ ขั้นตอนที่ 6 สรุปผลการประเมินและรายงานให้แก่ผู้บริหารและผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายได้ทราบ และขั้นตอนที่ 7 ผู้บริหาร อาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตร และผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายร่วมกันพิจารณาแนวทางการนำผลการประเมินไปใช้ในการตัดสินใจยุติหลักสูตร หรือพัฒนาปรับปรุงหลักสูตรให้มีคุณภาพต่อไป

1.5 องค์ประกอบ ตัวบ่งชี้การประเมินหลักสูตรการอาชีวศึกษาระดับปริญญาตรี

ประกอบด้วย 7 องค์ประกอบ 29 ตัวบ่งชี้ โดยประกอบด้วย ตัวบ่งชี้ 2 ประเภท ได้แก่

1. ตัวบ่งชี้ทั่วไป เพื่อใช้ในการประเมินหลักสูตรการอาชีวศึกษาระดับปริญญาตรีทุกสาขาวิชา และมีเกณฑ์การประเมินเดียวกัน มีจำนวน 21 ตัวบ่งชี้
2. ตัวบ่งชี้เฉพาะ เพื่อประเมินหลักสูตรการอาชีวศึกษาระดับปริญญาตรีเฉพาะสาขาวิชา โดยมีเกณฑ์การประเมินตามที่ระบุในตัวบ่งชี้ผลการดำเนินงานของแต่ละหลักสูตร (คอศ. 2) มีจำนวน 8 ตัวบ่งชี้ มีรายละเอียดดังนี้

ตารางที่ 4. 32 องค์ประกอบ ตัวบ่งชี้ และเกณฑ์การประเมินหลักสูตรการอาชีวศึกษาระดับปริญญาตรี

องค์ประกอบ/ ตัวบ่งชี้หลัก	ตัวบ่งชี้ย่อย	เครื่องมือ/ การเก็บรวบรวม ข้อมูล	เกณฑ์ การประเมิน
1) องค์ประกอบด้านบริบท (Context evaluation) เป็นการประเมินความต้องการจำเป็นของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียของหลักสูตร เป้าหมายของหลักสูตร ปัญหาและการเปลี่ยนแปลงนโยบายของรัฐบาลที่เกี่ยวข้อง			
1.1 ความสอดคล้องของหลักสูตรกับนโยบายของรัฐ และความต้องการของสถานประกอบการ	1) วัตถุประสงค์/ เป้าหมายของหลักสูตร - วัตถุประสงค์/ เป้าหมายของหลักสูตร ครอบคลุมความรู้และทักษะทั่วไป รวมทั้งความรู้และทักษะเฉพาะทาง - วัตถุประสงค์/ เป้าหมายของหลักสูตร ความสอดคล้องกับความต้องการของ สถานประกอบการ - ความสอดคล้องของสมรรถนะวิชาชีพ กับมาตรฐานอาชีพของหน่วยงานที่ รับผิดชอบหรือสถานประกอบการที่ เกี่ยวข้อง	การสำรวจโดยใช้ แบบประเมินสำหรับ อาจารย์ผู้รับผิดชอบ หลักสูตร, อาจารย์ ผู้สอน	คะแนนเฉลี่ย ความสอดคล้องของ หลักสูตรกับนโยบาย ของรัฐ และ ความต้องการของ สถานประกอบการมี ค่าตั้งแต่ 3.51 หรือ ระดับดีขึ้นไป
	2) โครงสร้างของหลักสูตร - ความเหมาะสมของรายวิชาในแต่ละ หมวดวิชา - ความเหมาะสมของจำนวนหน่วยกิตใน แต่ละหมวดวิชา - ความเหมาะสมของสัดส่วนจำนวน หน่วยกิตของหมวดวิชาทักษะชีวิต(หมวด วิชาศึกษาทั่วไป) และหมวดวิชาทักษะ วิชาชีพ (หมวดวิชาเฉพาะ)		- หมวดวิชาทักษะชีวิต ไม่น้อยกว่า 15 หน่วยกิต หมวดวิชา ทักษะวิชาชีพรวมไม่ น้อยกว่า 51 หน่วยกิต (กลุ่มวิชาชีพเฉพาะไม่ น้อยกว่า 30 หน่วยกิต หมวดวิชาเลือกเสรีไม่ น้อยกว่า 6 หน่วยกิต
	3) เนื้อหารายวิชาที่เปิดสอน ^(1: 5.1) - ความสอดคล้องระหว่างเนื้อหากับ จุดประสงค์ของหลักสูตร - ความสอดคล้องของเนื้อหากับ ความต้องการของนักศึกษา - ความสอดคล้องของเนื้อหากับ ความต้องการของสถานประกอบการ - ความทันสมัยตามความก้าวหน้าใน สาขาของเนื้อหาวิชา		

ตารางที่ 4.32 องค์ประกอบ ตัวบ่งชี้ และเกณฑ์การประเมินหลักสูตรการอาชีวศึกษาระดับปริญญาตรี (ต่อ)

องค์ประกอบ/ ตัวบ่งชี้หลัก	ตัวบ่งชี้ย่อย	เครื่องมือ/ การเก็บรวบรวมข้อมูล	เกณฑ์การประเมิน
1.1 (ต่อ)	3) (ต่อ) - ความเหมาะสมของ เนื้อหาวิชาในการพัฒนา ความรู้ ทักษะทัศนคติ ตามหลักสูตรเทคโนโลยี บัณฑิต		
1.2 แนวโน้ม การพัฒนากำลังคน ตามนโยบายของรัฐ และความต้องการของ สถานประกอบการใน อนาคต	1) นโยบายของรัฐที่ เกี่ยวข้องกับการจัดการ อาชีวศึกษา 2) ความต้องการด้าน การพัฒนากำลังคนของ สถานประกอบการ	การสำรวจ/ การประชุมกลุ่มย่อย โดยใช้แบบประเมิน สำหรับอาจารย์ ผู้รับผิดชอบหลักสูตร, อาจารย์ผู้สอน/ สถานประกอบการ	
2) องค์ประกอบด้านปัจจัยนำเข้า (Input evaluation) เป็นการประเมินกลยุทธ์ แผนการดำเนินงาน งบประมาณ ทรัพยากรต่างๆ ที่ใช้ในการดำเนินงานของหลักสูตรเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ตามความต้องการของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย			
2.1 จำนวนอาจารย์ ผู้รับผิดชอบหลักสูตร อาจารย์ประจำ หลักสูตร อาจารย์ ผู้สอน และ อาจารย์ ผู้สอนใน สถานประกอบการ ที่มีคุณสมบัติ และ คุณภาพตามที่สกอ. กำหนด ^(1: 1.1, 4.2)	1) อาจารย์ผู้รับผิดชอบ หลักสูตร	การศึกษาเอกสารโดย ใช้แบบบันทึก หลักฐานประกอบ การประเมิน - รายงานการประเมิน คุณภาพภายในระดับ หลักสูตร - เอกสารผลงานวิชาการ ของอาจารย์ผู้รับผิดชอบ หลักสูตร อาจารย์ประจำ หลักสูตร	- มีจำนวนไม่น้อยกว่า 5 คน และ เป็นอาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตร เกินกว่า 1 หลักสูตรไม่ได้ และ ประจำหลักสูตรตลอดระยะเวลาที่ จัดการศึกษาตามหลักสูตรนั้น (สกอ.) - คุณวุฒิระดับปริญญาโท หรือ เทียบเท่า หรือดำรงตำแหน่งทาง วิชาการไม่ต่ำกว่าผู้ช่วย ศาสตราจารย์ ในสาขาที่ตรงหรือ สัมพันธ์กับสาขาวิชาที่เปิดสอน - มีผลงานทางวิชาการอย่างน้อย 1 รายการในรอบ 5 ปีย้อนหลัง - อาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตร จำนวน 2 ใน 5 คน ต้องมี ประสบการณ์ด้านการปฏิบัติการ

ตารางที่ 4.32 องค์ประกอบ ตัวบ่งชี้ และเกณฑ์การประเมินหลักสูตรการอาชีวศึกษาระดับปริญญาตรี (ต่อ)

องค์ประกอบ/ ตัวบ่งชี้หลัก	ตัวบ่งชี้ย่อย	เครื่องมือ/ การเก็บรวบรวมข้อมูล	เกณฑ์การประเมิน
2.1 (ต่อ)	2) อาจารย์ประจำหลักสูตร	การศึกษาเอกสารโดยใช้แบบบันทึก หลักฐานประกอบ การประเมิน - รายงานการประเมินคุณภาพภายในระดับหลักสูตร	- คุณวุฒิระดับปริญญาโท หรือเทียบเท่า หรือดำรงตำแหน่งทางวิชาการไม่ต่ำกว่าผู้ช่วยศาสตราจารย์ ในสาขาที่ตรงหรือสัมพันธ์กับสาขาวิชาที่เปิดสอน - มีผลงานทางวิชาการอย่างน้อย 1 รายการในรอบ 5 ปีย้อนหลัง - ไม่จำกัดจำนวน และประจำได้มากกว่า 1 หลักสูตร
	3) อาจารย์ผู้สอน (ประจำ)		- คุณวุฒิระดับปริญญาโท หรือเทียบเท่า หรือดำรงตำแหน่งทางวิชาการไม่ต่ำกว่าผู้ช่วยศาสตราจารย์ ในสาขาวิชานั้นหรือสาขาวิชาที่สัมพันธ์กันหรือสาขาวิชาของรายวิชาที่สอน - หากเป็นอาจารย์ผู้สอนก่อนเกณฑ์นี้ ประกาศใช้ อนุโลมคุณวุฒิระดับปริญญาตรีได้
	4) อาจารย์ผู้สอน (พิเศษ)		- คุณวุฒิระดับปริญญาโท หรือคุณวุฒิปริญญาตรีหรือเทียบเท่า และมีประสบการณ์ทำงานที่เกี่ยวข้องกับวิชาที่สอนไม่น้อยกว่า 6 ปี (ทั้งนี้มีชั่วโมงสอนไม่เกินร้อยละ 50 ของรายวิชา โดยมีอาจารย์ประจำเป็นผู้รับผิดชอบรายวิชานั้น) - มีจำนวนครูฝึกในสถานประกอบการ 1 คนต่อผู้เรียนไม่เกิน 8 คน

ตารางที่ 4.32 องค์ประกอบ ตัวบ่งชี้ และเกณฑ์การประเมินหลักสูตรการอาชีวศึกษาระดับปริญญาตรี (ต่อ)

องค์ประกอบ/ ตัวบ่งชี้หลัก	ตัวบ่งชี้ย่อย	เครื่องมือ/ การเก็บรวบรวมข้อมูล	เกณฑ์การประเมิน
2.1 (ต่อ)	5) คุณภาพของอาจารย์	การศึกษาเอกสารโดยใช้แบบบันทึก หลักฐานประกอบ การประเมิน - รายงานการประเมิน คุณภาพภายในระดับ หลักสูตร	- ร้อยละของอาจารย์ประจำ หลักสูตรที่มีคุณวุฒิปริญญาเอกที่ ตรงหรือสัมพันธ์กับหลักสูตรที่ เปิดสอน คะแนนเต็ม 5 = ร้อยละ 20 ขึ้นไป - ร้อยละของอาจารย์ประจำ หลักสูตรที่ดำรงตำแหน่งทาง วิชาการ คะแนนเต็ม 5 = ร้อยละ 60 ขึ้นไป - ค่าร้อยละของผลรวมถ่วง น้ำหนักของผลงานทางวิชาการ ของอาจารย์ประจำหลักสูตร คะแนนเต็ม 5 = ร้อยละ 20 ขึ้นไป
2.2 การรับเข้าบรรจุ อาจารย์ (1: 4.1)	1) การวางแผน อัตรากำลังอาจารย์ และ ระบบการรับอาจารย์ใหม่ - มีการวางแผนระยะยาว ด้านอัตรากำลังอาจารย์ ให้เป็นไปตามเกณฑ์ มาตรฐานหลักสูตร - มีการกำหนดเกณฑ์ คุณสมบัติอาจารย์ใหม่ที่มี ความรู้ความเชี่ยวชาญ สอดคล้องกับสภาพบริบท วิสัยทัศน์ของสถาบันหรือ หลักสูตร - มีระบบและกลไก การคัดเลือกอาจารย์ที่ เหมาะสม โปร่งใส	การสำรวจ/การศึกษา เอกสารโดยใช้ แบบประเมินสำหรับ อาจารย์ผู้รับผิดชอบ หลักสูตร หลักฐานประกอบ การประเมิน - แผนอัตรากำลัง การรับ บรรจุอาจารย์ - ระบบแนวทาง การคัดเลือกอาจารย์	คะแนนเฉลี่ยกระบวนการรับเข้า บรรจุอาจารย์มีค่าตั้งแต่ 3.51 หรือระดับดีขึ้นไป

ตารางที่ 4.32 องค์ประกอบ ตัวบ่งชี้ และเกณฑ์การประเมินหลักสูตรการอาชีวศึกษาระดับปริญญาตรี (ต่อ)

องค์ประกอบ/ ตัวบ่งชี้หลัก	ตัวบ่งชี้ย่อย	เครื่องมือ/ การเก็บรวบรวมข้อมูล	เกณฑ์ การประเมิน
2.2 (ต่อ)	2) ระบบการคัดเลือก ควบคุม สถานประกอบการที่ร่วมจัดการศึกษา - มีระบบคัดเลือกสถานประกอบการที่ร่วม จัดการศึกษา - มีการควบคุมมาตรฐานของ สถานประกอบการที่ร่วมจัดการศึกษา	หลักฐานประกอบ การประเมิน - เอกสารการคัดเลือก กำหนดคุณสมบัติของ สถานประกอบการ	
2.3 การรับนักศึกษา และการเตรียมความ พร้อมก่อนเข้าศึกษา (1)	1) มีการประชาสัมพันธ์ การจัดการ อาชีวศึกษาระบบทวิภาคีให้กับนักศึกษา ผู้ปกครอง และชุมชนทราบ 2) การกำหนดเกณฑ์การคัดเลือกนักศึกษา กระบวนการรับนักศึกษาและเครื่องมือที่ใช้ มีความเหมาะสม - การกำหนดคุณสมบัติของนักศึกษาที่ สอดคล้องกับลักษณะธรรมชาติของ หลักสูตร และเป็นไปตามความต้องการของ สถานประกอบการ - เกณฑ์ที่ใช้ในการคัดเลือกนักศึกษา กระบวนการ และเครื่องมือเหมาะสมมี ความโปร่งใส ชัดเจน และเป็นธรรมกับ นักศึกษา - สถานประกอบการมีส่วนร่วม ในการคัดเลือกผู้เรียนระบบทวิภาคี ตาม สมรรถนะที่สถานประกอบการต้องการ 3) การเตรียมพร้อมก่อนเข้าศึกษา - มีระบบ กลไกที่ชัดเจนในการเตรียม ความพร้อมทางการเรียน หรือพัฒนา ความรู้พื้นฐานแก่นักศึกษา - มีการปฐมนิเทศก่อนการฝึกอาชีพและ ปัจฉิมนิเทศหลังเสร็จสิ้นการฝึกอาชีพ	การสำรวจ/การศึกษา เอกสารโดยใช้ แบบประเมินอาจารย์ ผู้รับผิดชอบหลักสูตร, นักศึกษา, ผู้สำเร็จ การศึกษา หลักฐานประกอบ การประเมิน - แผน ก า ร ป ร ะ ช า ส มั พันธ์ หลักสูตร - เกณฑ์ วิธีการในการ คัดเลือกนักศึกษา - แผนระบบ กลไก การเตรียมความ พร้อมให้แก่นักศึกษา ก่อนเข้าศึกษา -สถานประกอบการที่ มีส่วนร่วมในการ คัดเลือกผู้เรียน - โครงการปฐมนิเทศ ปัจฉิมนิเทศนักศึกษา ก่อนหลังฝึกอาชีพ	คะ แ น น เ ฉ ลี่ย การรับนักศึกษา และเตรียมความ พร้อมก่อนเข้า ศึกษามีค่าตั้งแต่ 3.51 หรือระดับ ดีขึ้น

ตารางที่ 4.32 องค์ประกอบ ตัวบ่งชี้ และเกณฑ์การประเมินหลักสูตรการอาชีวศึกษาระดับปริญญาตรี (ต่อ)

องค์ประกอบ/ ตัวบ่งชี้หลัก	ตัวบ่งชี้ย่อย	เครื่องมือ/ การเก็บรวบรวมข้อมูล	เกณฑ์ การประเมิน
2.4 ทรัพยากรในการเรียนรู้ และ สิ่งอำนวยความสะดวก แตกต่างกัน (1: 6.1)	1) ความพร้อมของห้องเรียนห้องปฏิบัติการ - ความเหมาะสมของห้องเรียนภาคทฤษฎี กับจำนวนนักศึกษา - ความเหมาะสมของห้องเรียนภาคปฏิบัติ กับจำนวนนักศึกษา - ความเหมาะสมของสภาพแวดล้อมที่เอื้อ ต่อการเรียนรู้	การสำรวจโดยใช้ แบบประเมินอาจารย์ ผู้สอน, นักศึกษา, ผู้สำเร็จการศึกษา	คะแนนเฉลี่ย ทรัพยากรใน การเรียนรู้ และ สิ่งอำนวยความสะดวก ต่างๆ มีค่าตั้งแต่ 3.51 หรือระดับดีขึ้นไป
	2) ความพร้อมของอุปกรณ์ เทคโนโลยี สิ่งอำนวยความสะดวก - ความเพียงพอของอุปกรณ์การเรียน การสอนกับจำนวนนักศึกษาในหลักสูตร - ความทันสมัยของอุปกรณ์การเรียน การสอน - ความสะดวกในการใช้อุปกรณ์การเรียน การสอน - ความเพียงพอของจำนวนวัสดุฝึกที่ใช้ใน การเรียนการสอน - ความสอดคล้องของวัสดุฝึกกับเนื้อหาวิชา - ความทันสมัยของวัสดุฝึกที่ใช้ในการเรียน การสอน - ความเหมาะสมของสวัสดิการต่างๆ ที่ สถานประกอบการจัดให้กับผู้เรียน		
	3) ระบบกลไกการดำเนินงาน - มีแผนงบประมาณที่จัดสรรเพื่อการจัดหา หนังสือ วัสดุ ครุภัณฑ์ที่ใช้ในการเรียน การสอน - การมีส่วนร่วมของอาจารย์ผู้รับผิดชอบ หลักสูตร/ ผู้สอน/ อาจารย์ประจำหลักสูตร เพื่อให้มีสิ่งสนับสนุนการเรียนรู้ที่เหมาะสม - การปรับปรุงสิ่งสนับสนุนการเรียนรู้ ตามผลการประเมิน	การสำรวจโดยใช้ แบบประเมินอาจารย์ ผู้สอน, นักศึกษา, ผู้สำเร็จการศึกษา หลักฐานประกอบ การประเมิน - แผนงบประมาณ แผนการจัดซื้อวัสดุ ครุภัณฑ์ต่างๆ	

ตารางที่ 4.32 องค์ประกอบ ตัวบ่งชี้ และเกณฑ์การประเมินหลักสูตรการอาชีวศึกษาระดับปริญญาตรี (ต่อ)

องค์ประกอบ/ ตัวบ่งชี้หลัก	ตัวบ่งชี้ย่อย	เครื่องมือ/ การเก็บรวบรวมข้อมูล	เกณฑ์ การประเมิน
2.5. งบประมาณที่ได้รับในการบริหารหลักสูตร	1) ความเหมาะสมของการจัดสรรงบประมาณที่ใช้ในการบริหารหลักสูตร 2) ความเพียงพอของงบประมาณที่ใช้ในการบริหารหลักสูตร	การสำรวจ/ การศึกษาเอกสารโดยใช้แบบประเมิน สำหรับอาจารย์ ผู้รับผิดชอบหลักสูตร	คะแนนเฉลี่ย งบประมาณที่ได้รับในการบริหารหลักสูตรมี ค่าตั้งแต่ 3.51 หรือ ระดับดีขึ้นไป
3) องค์ประกอบด้านกระบวนการ (Process evaluation) เป็นการประเมินกระบวนการการบริหารหลักสูตร การจัดการเรียนการสอน การดำเนินงานกิจกรรมต่าง ๆ รวมทั้งกระบวนการติดตามประเมินผลกิจกรรมต่าง ๆ ของหลักสูตร			
3.1 กระบวนการบริหารหลักสูตร(ณ)	1) การมีส่วนร่วมในการบริหารหลักสูตรของอาจารย์ประจำหลักสูตร 2) การมีส่วนร่วมของสถานประกอบการในการบริหารหลักสูตร	การศึกษาเอกสาร หลักฐานประกอบ การประเมิน - รายงานการประชุม อาจารย์ประจำหลักสูตร สถานประกอบการ	ตามเกณฑ์ ตัวบ่งชี้ การดำเนินงานของ แต่ละหลักสูตร
3.2 กระบวนการจัดการจัดการเรียนการสอน (ทวิภาคี) ⁽¹⁾ ⁽²⁾ (ณ)	1) การกำหนดผู้สอนในแต่ละรายวิชา - เป็นผู้มีความรู้ ความสามารถ และ ความเชี่ยวชาญในวิชาที่สอน - เป็นผู้มีความรู้ที่ทันสมัย สอดคล้อง กับเทคโนโลยี - นักศึกษาได้เรียนจากผู้สอนที่มีความชำนาญหลายท่าน (ควรได้เรียนกับผู้สอนคนเดิมไม่เกิน 3 วิชา) - การแต่งตั้งอาจารย์ที่ปรึกษา โครงการ (project) เหมาะสมกับ ประเด็นที่นักศึกษาสนใจ (ถ้ามี) - มีระบบการกำกับ ติดตาม ความก้าวหน้าในการทำโครงการ (project) ของอาจารย์ที่ปรึกษา (ถ้ามี)	การสำรวจ/ การศึกษาเอกสารโดยใช้แบบประเมิน สำหรับอาจารย์ ผู้รับผิดชอบหลักสูตร/ แบบบันทึก หลักฐานประกอบ การประเมิน - ตารางสอนในแต่ละ ภาคเรียน - คอศ. 2 และ คอศ. 3 หรือ มคอ.3 และ มคอ.4 - แผนการเรียน การ ฝึกอาชีพ	ค ะ น น เ ฉ ลี ย กระบวนการจัดการ จัดการเรียนการสอน (ทวิภาคี) มีค่าตั้งแต่ 3.51 หรือระดับดีขึ้นไป

ตารางที่ 4.32 องค์ประกอบ ตัวบ่งชี้ และเกณฑ์การประเมินหลักสูตรการอาชีวศึกษาระดับปริญญาตรี (ต่อ)

องค์ประกอบ/ ตัวบ่งชี้หลัก	ตัวบ่งชี้ย่อย	เครื่องมือ/ การเก็บรวบรวมข้อมูล	เกณฑ์ การประเมิน
3.2 (ต่อ)	2) กระบวนการกำกับ ติดตาม การจัดทำแผนการเรียนรู้ - มีรายละเอียดของรายวิชา และ ประสิทธิภาพภาคสนาม (ถ้ามี) ตามแบบ คอศ. 2 และ คอศ. 3 หรือ มคอ.3 และ มคอ.4 - มีการจัดทำแผนการเรียน แผนการ ฝึกอาชีพ และแผนการนิเทศร่วมกับ สถานประกอบการ	การสำรวจ/ การศึกษาเอกสารโดยใช้แบบ ประเมินสำหรับอาจารย์ ผู้รับผิดชอบหลักสูตร, อาจารย์ผู้สอน/ แบบบันทึก หลักฐานประกอบ การประเมิน - คอศ. 2 และ คอศ. 3 หรือ มคอ.3 และ มคอ.4 -แผนการเรียน การฝึกอาชีพ	ตาม เกณฑ์ ตัวบ่งชี้ การดำเนินงาน ของแต่ละ หลักสูตร
	3) การจัดการเรียนการสอน - การเปิดรายวิชามีลำดับก่อนหลังที่ เหมาะสม เอื้อให้นักศึกษามี พื้นฐานความรู้ในการเรียนที่ต่อยอด - การเปิดรายวิชาเลือกสนองความ ต้องการของนักศึกษา เป็นที่ต้องการ ของตลาดแรงงาน - การจัดการเรียนการสอนครอบคลุม สาระเนื้อหาที่กำหนดในคำอธิบาย รายวิชา - กลยุทธ์การเรียนการสอนที่ใช้ กระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้อย่างมี คุณภาพ - มีการบูรณาการการจัดการเรียนการ สอนกับการวิจัย การบริการวิชาการ ทางสังคม และการทำนุบำรุงศิลปะ และวัฒนธรรม - ความเหมาะสมของการใช้สื่อ เทคโนโลยีที่ทำให้นักศึกษาเรียนรู้ได้ ตลอดเวลา อย่างมีประสิทธิภาพ	การสำรวจ/ การศึกษาเอกสารโดยใช้แบบ ประเมินสำหรับอาจารย์ ผู้รับผิดชอบหลักสูตร, อาจารย์ผู้สอน, นักศึกษา, ผู้สำเร็จการศึกษา/ แบบ บันทึก หลักฐานประกอบ การประเมิน - คอศ. 2 และ คอศ. 3 หรือ มคอ.3 และ มคอ.4	

ตารางที่ 4.32 องค์ประกอบ ตัวบ่งชี้ และเกณฑ์การประเมินหลักสูตรการอาชีวศึกษาระดับปริญญาตรี (ต่อ)

องค์ประกอบ/ ตัวบ่งชี้หลัก	ตัวบ่งชี้ย่อย	เครื่องมือ/ การเก็บรวบรวมข้อมูล	เกณฑ์ การประเมิน
3.3 กระบวนการวัด และประเมินผลที่ เหมาะสมกับวิชาชีพ (1: 5.3) (2) (ฉ)	1) กระบวนการวัดและประเมินผล การเรียนรู้ - การกำหนดเกณฑ์การวัดและประเมินผล การเรียนรู้ ชัดเจน สอดคล้องกับรายวิชา - วิธีการวัดและประเมินผลสอดคล้องกับ จุดประสงค์รายวิชา - วิธีการวัด และ ประเมิน ผล ความสอดคล้องกับกิจกรรมการเรียนรู้ สอน - วิธีการ และเครื่องมือที่ใช้ในการวัด ประเมินผลการเรียนรู้มีความหลากหลาย - การกำกับ ติดตามและประเมินผล การฝึกอาชีพร่วมกับสถานประกอบการ อย่างต่อเนื่อง - วิธีการให้ข้อมูลป้อนกลับทำให้ผู้เรียน แก้ไขจุดอ่อน เสริมจุดแข็งของตนเองได้	การสำรวจ/ การศึกษาเอกสารโดยใช้ แบบประเมินสำหรับ อาจารย์ผู้รับผิดชอบ หลักสูตร, อาจารย์ผู้สอน , นักศึกษา, ผู้สำเร็จ การศึกษา/ แบบบันทึก หลักฐานประกอบ การประเมิน - คอศ. 2 และ คอศ. 3 หรือ มคอ.3 และ มคอ.4	ผล ค ะ แ น น กระบวนการวัด และประเมินผลที่ เหมาะสมกับ วิชาชีพ มีค่าเฉลี่ย ตั้งแต่ 3.51 หรือ ระดับดีขึ้นไป
	2) กระบวนการกำกับ ติดตามการวัดและ ประเมินผลการเรียนรู้ - มีระบบการติดตาม ประเมินผล การเรียนรู้ และการปฏิบัติงานของ นักศึกษา โดยมีส่วนร่วมของสถานศึกษา และสถานประกอบการ - จัดทำรายงานผลการดำเนินการของ รายวิชาและประสบการณ์ภาคสนาม (ถ้ามี) ตามแบบ คอศ. 5 และคอศ. 6 หรือ มคอ.5 และมคอ. 6 - จัดทำรายงานผลการดำเนินการของ หลักสูตรตามแบบ คอศ.7 หรือ มคอ.7 - มีการทดสอบผลสัมฤทธิ์ของนักศึกษาตาม มาตรฐานผลการเรียนรู้ที่กำหนดใน คอศ.3 และ คอศ.4 หรือ มคอ.3 และมคอ.4 (ถ้ามี)	การสำรวจ/ การศึกษาเอกสารโดยใช้ แบบประเมินสำหรับ อาจารย์ผู้รับผิดชอบ หลักสูตร, อาจารย์ ผู้สอน/ แบบบันทึก หลักฐานประกอบ การประเมิน - คอศ. 5 และคอศ. 6 หรือ มคอ.5 และมคอ. 6 - ร าย ง า น พ ล ก า ร ดำเนินการของหลักสูตร ตามแบบ คอศ.7 หรือ มคอ.7	ตามเกณฑ์ตัวบ่งชี้ การดำเนินงาน ข อ ง แต่ละหลักสูตร

ตารางที่ 4.32 องค์ประกอบ ตัวบ่งชี้ และเกณฑ์การประเมินหลักสูตรการอาชีวศึกษาระดับปริญญาตรี (ต่อ)

องค์ประกอบ/ ตัวบ่งชี้หลัก	ตัวบ่งชี้ย่อย	เครื่องมือ/ การเก็บรวบรวมข้อมูล	เกณฑ์ การประเมิน
3.4 การพัฒนา ปรับปรุงการจัดการ เรียนการสอนจากผล ประเมินการสอน ⁽²⁾ (ฉ)	<p>การนำผลการประเมินที่รายงานใน คอค. 7 หรือ มคอ.7 ปีที่แล้ว มาพัฒนา/ ปรับปรุง</p> <ul style="list-style-type: none"> - การจัดการเรียนการสอนกลยุทธ์ การสอน - สื่อ วัสดุ อุปกรณ์ที่ใช้ในการจัด การเรียนการสอน - การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ 	<p>การสำรวจ/ การศึกษาเอกสารโดยใช้ แบบประเมินสำหรับ อาจารย์ผู้รับผิดชอบ หลักสูตร, อาจารย์ผู้สอน/ แบบบันทึก</p> <p>หลักฐานประกอบ การประเมิน</p> <ul style="list-style-type: none"> - แผนและรายงานการ ปรับปรุงการจัดการเรียน การสอน 	<p>ตามเกณฑ์ตัวบ่งชี้ การดำเนินงาน ของ แต่ละ หลักสูตร</p>
3.5 การดูแลให้ คำปรึกษา ส่งเสริม และพัฒนานักศึกษา (1: 3.2)	<p>1) การดูแลให้คำปรึกษา</p> <ul style="list-style-type: none"> - มีระบบดูแลให้คำปรึกษาจาก อาจารย์ที่ปรึกษา อย่างเหมาะสม เพื่อให้ผู้เรียนสำเร็จการศึกษาได้ตาม ระยะเวลาของหลักสูตร - ผู้เรียนได้รับการดูแล แนะนำจาก อาจารย์ผู้สอน และอาจารย์ที่ปรึกษา อย่างเพียงพอ - การแนะนำการลงทะเบียนเรียนที่ คำนึงถึงความต้องการและศักยภาพ ของนักศึกษา - ระบบการจัดการความเสี่ยงด้าน นักศึกษา เช่น ความเสี่ยงที่จะออก กลางคัน หรือสำเร็จการศึกษาช้า 	<p>การสำรวจ/ การศึกษาเอกสารโดยใช้ แบบประเมินสำหรับ อาจารย์ผู้รับผิดชอบ หลักสูตร, นักศึกษา, ผู้สำเร็จการศึกษา/ แบบ บันทึก</p> <p>หลักฐานประกอบ การประเมิน</p> <ul style="list-style-type: none"> - การจัดอาจารย์ที่ปรึกษา - แผนการบริหารความเสี่ยง ด้านนักศึกษา - รายงานการจัดกิจกรรม นักศึกษา 	<p>ผลคะแนน การดูแลให้ คำปรึกษา ส่งเสริม และ พัฒนา นักศึกษามี ค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 3.51 หรือระดับ ดีขึ้น</p>

ตารางที่ 4.32 องค์ประกอบ ตัวบ่งชี้ และเกณฑ์การประเมินหลักสูตรการอาชีวศึกษาระดับปริญญาตรี (ต่อ)

องค์ประกอบ/ ตัวบ่งชี้หลัก	ตัวบ่งชี้ย่อย	เครื่องมือ/ การเก็บรวบรวมข้อมูล	เกณฑ์ การประเมิน
3.5 (ต่อ)	2) กิจกรรมส่งเสริมและพัฒนา นักศึกษา - มีกิจกรรมส่งเสริมความเป็น พลเมืองดีที่มีจิตสาธารณะ - มีกิจกรรมส่งเสริมการพัฒนา ศักยภาพนักศึกษาและทักษะ การเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 - เปิดโอกาสให้นักศึกษามีอิสระใน การจัดกิจกรรม โดยการสนับสนุน ของสถาบัน - มีการสร้างเครือข่ายระหว่าง สถานศึกษาหรือสถาบัน	การสำรวจ/ การศึกษาเอกสารโดยใช้แบบ ประเมินสำหรับอาจารย์ ผู้รับผิดชอบหลักสูตร, นักศึกษา, ผู้สำเร็จการศึกษา/ แบบบันทึก ห ล ก ฐ า น ป ร ะ ก อ บ การประเมิน - รายงานการจัดกิจกรรม นักศึกษา	ผลคะแนน การดูแลให้ คำปรึกษา ส่งเสริม และพัฒนา นักศึกษา มี ค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 3.51 หรือระดับดี ขึ้นไป
3.6 การปฐมนิเทศ หรือให้คำแนะนำด้าน การจัดการเรียน การสอนสำหรับ อาจารย์ใหม่ ⁽²⁾ (ฉ)	1) มีระบบการดูแล ให้คำแนะนำแก่ อาจารย์ใหม่ด้านการจัดการเรียน การสอนที่ชัดเจน 2) อาจารย์ใหม่ (ถ้ามี) ทุกคน ได้รับ การปฐมนิเทศ หรือคำแนะนำด้าน การจัดการเรียนการสอน	การสำรวจ/การศึกษา เอกสารโดยใช้แบบ ประเมิน/ แบบบันทึก สำหรับอาจารย์ผู้รับผิดชอบ หลักสูตร, อาจารย์ผู้สอน ห ล ก ฐ า น ป ร ะ ก อ บ การประเมิน - แผนการปฐมนิเทศ อาจารย์ใหม่	ตามเกณฑ์ตัวบ่งชี้ การดำเนินงานของ แต่ละหลักสูตร
3.7 กระบวนการพัฒนา อาจารย์ ทั้งในด้าน วิชาการและวิชาชีพ (ที่จัดการอาชีวศึกษา ระบบทวิภาคี) ^(1:4.1) ⁽²⁾ (ฉ)	1) มีนโยบาย และระบบส่งเสริม พัฒนาอาจารย์ที่ชัดเจน ทั้งด้านแผน งบประมาณ ทรัพยากร การดำเนินงาน - การกำหนดนโยบาย ส่งเสริม พัฒนาอาจารย์อย่างเป็นระบบ - การจัดสรรงบประมาณใน การพัฒนาอาจารย์ให้มีคุณวุฒิ ตำแหน่งวิชาการตามเป้าหมายที่ กำหนด	การสำรวจ/ การศึกษาเอกสารโดยใช้ แบบประเมิน/ แบบบันทึก สำหรับอาจารย์ผู้รับผิดชอบ หลักสูตร ห ล ก ฐ า น ป ร ะ ก อ บ การประเมิน - แผน นโยบายการพัฒนา อาจารย์	ผล ค ะ น ะ น กระบวนการพัฒนา อาจารย์ ทั้งในด้าน วิ ชา ก าร และ วิชาชีพ มีค่าเฉลี่ย ตั้งแต่ 3.51 หรือ ระดับดีขึ้นไป

ตารางที่ 4.32 องค์ประกอบ ตัวบ่งชี้ และเกณฑ์การประเมินหลักสูตรการอาชีวศึกษาระดับปริญญาตรี (ต่อ)

องค์ประกอบ/ ตัวบ่งชี้หลัก	ตัวบ่งชี้ย่อย	เครื่องมือ/ การเก็บรวบรวมข้อมูล	เกณฑ์การประเมิน
3.7 (ต่อ)	2. มีการกำกับดูแลพัฒนา คุณภาพอาจารย์อย่างเป็นระบบ - การกำหนดนโยบายส่งเสริม พัฒนาอาจารย์อย่างเป็นระบบ - การจัดสรรงบประมาณใน การพัฒนาอาจารย์ให้มีคุณวุฒิ ตำแหน่งทางวิชาการตาม เป้าหมายที่กำหนด	การสำรวจ/ การศึกษาเอกสารโดยใช้ แบบประเมิน/ แบบ บันทึกสำหรับอาจารย์ ผู้รับผิดชอบหลักสูตร หลักฐานประกอบ การประเมิน - แผน นโยบายการ พัฒนาอาจารย์	
	3) กิจกรรมพัฒนาอาจารย์มี ความเหมาะสม ตามความต้องการ - มีการสำรวจความต้องการใน การพัฒนาตนเองของอาจารย์ - อาจารย์ประจำได้รับการพัฒนา ตนเองตามความต้องการ - อาจารย์ที่สอนวิชาชีพของ สถานศึกษาที่จัดการอาชีวศึกษา ระบบทวิภาคี ได้รับการพัฒนา ด้านวิชาชีพที่สอน จาก สถานประกอบการที่ร่วมจัดการ อาชีวศึกษาระบบทวิภาคี - สถานศึกษาจัดให้มีผู้มี ประสบการณ์ มีความชำนาญ มี ความเชี่ยวชาญด้านวิชาชีพมา ถ่ายทอดทักษะประสบการณ์ และความรู้แก่ผู้เรียน ผู้สอน	การสำรวจ/ การศึกษาเอกสารโดยใช้ แบบประเมิน/ แบบบันทึกสำหรับ อาจารย์ผู้รับผิดชอบ หลักสูตร หลักฐานประกอบ การประเมิน - รายงานการสำรวจ ความต้องการพัฒนา ตนเองของอาจารย์ - รายงานกิจกรรมการ พัฒนาอาจารย์	- อาจารย์ที่สอนวิชาชีพ ของสถานศึกษาที่จัดการ อาชีวศึกษาระบบทวิภาคี ได้รับการพัฒนาด้าน วิชาชีพที่สอนไม่น้อยกว่า 40 ชั่วโมงต่อคนต่อปี ก ร ศ ก ข จาก สถานประกอบการที่ร่วม จัดการอาชีวศึกษาระบบ ทวิภาคี ไม่น้อยกว่าร้อยละ 20 - สถานศึกษาจัดให้มี ผู้มีประสบการณ์ มีความชำนาญ มีความเชี่ยวชาญด้าน วิชาชีพมาถ่ายทอดทักษะ ประสบการณ์และความรู้ แก่ผู้เรียน ผู้สอน ไม่น้อยกว่า 2 ครั้งๆละ ไม่ ต่ำกว่า 2 ชั่วโมง/ภาคเรียน

ตารางที่ 4.32 องค์ประกอบ ตัวบ่งชี้ และเกณฑ์การประเมินหลักสูตรการอาชีวศึกษาระดับปริญญาตรี (ต่อ)

องค์ประกอบ/ ตัวบ่งชี้หลัก	ตัวบ่งชี้ย่อย	เครื่องมือ/ การเก็บรวบรวมข้อมูล	เกณฑ์การประเมิน
3.8 การให้บริการของ งานสนับสนุนใน ฝ่ายต่างๆ	1) การมอบหมายงานที่ เหมาะสมกับความรู้ ความสามารถของบุคลากร	การสำรวจโดยใช้ แบบประเมิน/ แบบบันทึกสำหรับ อาจารย์ผู้รับผิดชอบ หลักสูตร หลักฐานประกอบ การประเมิน - คำสั่งแต่งตั้งบุคลากร สายสนับสนุน	ผลคะแนนการให้บริการของ งานสนับสนุนในฝ่ายต่างๆมี ค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 3.51 หรือ ระดับดีขึ้นไป
	2) บุคลากรฝ่ายต่างๆที่เกี่ยวข้อง มีความรู้ ความสามารถในงาน ของตน		
	3) จำนวนบุคลากรเพียงพอที่จะ ทำงานสนับสนุนตามภารกิจที่ กำหนดไว้ในหลักสูตร อย่างมี คุณภาพ		
3.9 การพัฒนา บุคลากรสาย สนับสนุนด้านวิชาการ หรือวิชาชีพ ⁽²⁾ (จ)	1) มีการสำรวจความต้องการ และ มีแผนพัฒนาบุคลากร สายสนับสนุนที่ชัดเจน	การสำรวจ/ การศึกษา เอกสารโดยใช้ แบบประเมิน/ แบบบันทึกสำหรับ อาจารย์ผู้รับผิดชอบ หลักสูตร หลักฐานประกอบ การประเมิน - รายงานกิจกรรม พัฒนาบุคลากรสาย สนับสนุน	ผลคะแนนการพัฒนา บุคลากรสายสนับสนุนด้าน วิชาการ หรือวิชาชีพมี ค่าเฉลี่ยตั้งแต่ ตั้งแต่ 3.51 หรือระดับดีขึ้นไป
	2) กิจกรรมพัฒนาบุคลากรสาย สนับสนุนมีความเหมาะสม ตาม ความต้องการ		
	3) ร้อยละของบุคลากร สายสนับสนุนการเรียนการสอน (ถ้ามี) ได้รับการพัฒนาวิชาการ และ/หรือวิชาชีพ		ตามเกณฑ์ตัวบ่งชี้ การดำเนินงานของ แต่ละหลักสูตร

ตารางที่ 4.32 องค์ประกอบ ตัวบ่งชี้ และเกณฑ์การประเมินหลักสูตรการอาชีวศึกษาระดับปริญญาตรี (ต่อ)

องค์ประกอบ/ ตัวบ่งชี้หลัก	ตัวบ่งชี้ย่อย	เครื่องมือ/ การเก็บรวบรวมข้อมูล	เกณฑ์การประเมิน
4) องค์ประกอบด้านผลกระทบ (Impact evaluation) เป็นส่วนย่อยของการประเมินผลผลิตที่ให้ความสำคัญกับประเมินผลประโยชน์ที่กลุ่มเป้าหมายได้รับตามที่กำหนดไว้ในเป้าหมายของหลักสูตร			
4.1 คุณลักษณะ ของผู้สำเร็จ การศึกษา ^(1: 2.1)	1) ร้อยละของผู้สำเร็จการศึกษา ที่ผ่านการประเมินมาตรฐาน วิชาชีพ	การศึกษาเอกสารโดย ใช้แบบบันทึก	ผู้สำเร็จการศึกษาที่ผ่านการ ประเมินมาตรฐานวิชาชีพ อย่างน้อยร้อยละ 80 ขึ้นไป
	2) ค่าเฉลี่ยของคะแนนผล ประเมินคุณภาพบัณฑิตตาม กรอบมาตรฐานคุณวุฒิ (ระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ) โดย ใช้การความพึงพอใจของผู้ใช้ บัณฑิตที่มีต่อบัณฑิตใหม่	หลักฐานประกอบการ ประเมิน - รายงานการประเมิน คุณภาพภายในระดับ หลักสูตร	- ค่าเฉลี่ย ไม่น้อยกว่า 3.5 จาก คะแนนเต็ม 5 <i>หมายเหตุ</i> จำนวนบัณฑิตที่รับการ ประเมินจากผู้ใช้บัณฑิตต้องไม่ น้อยกว่าร้อยละ 20 ของจำนวน บัณฑิตที่สำเร็จการศึกษา และ บัณฑิตที่มีอาชีพอิสระไม่ต้อง เอามานับในการประเมิน
4.2 ความพึงพอใจ ของนักศึกษา ปัจจุบัน และ บัณฑิตใหม่ ^(1: 3.3) ⁽²⁾	ค่าเฉลี่ยของผลประเมิน ความพึงพอใจของนักศึกษาปี สุดท้าย/บัณฑิตใหม่ที่มีต่อ คุณภาพหลักสูตร และการจัด กิจกรรมพัฒนานักศึกษา	การศึกษาเอกสารโดย ใช้แบบบันทึก หลักฐานประกอบการ ประเมิน - รายงานการประเมิน คุณภาพภายในระดับ หลักสูตร	- ค่าเฉลี่ยไม่น้อยกว่า 3.5 จาก คะแนน 5.0
5) องค์ประกอบด้านประสิทธิผล (Effectiveness evaluation) เป็นส่วนย่อยของการผลิต โดยให้ความสำคัญกับ ความคุ้มค่า และผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นจริงทั้งที่คาดหวังและไม่ได้คาดหวัง โดยพิจารณาทั้งผลเชิงบวกและเชิงลบ			
5.1 ร้อยละของ ผู้สำเร็จการศึกษา ตามหลักสูตร ^(1: 3.3)		การศึกษาเอกสารโดย ใช้แบบบันทึก หลักฐานประกอบการ ประเมิน - รายงานการประเมิน คุณภาพภายในระดับ หลักสูตร	

ตารางที่ 4.32 องค์ประกอบ ตัวบ่งชี้ และเกณฑ์การประเมินหลักสูตรการอาชีวศึกษาระดับปริญญาตรี (ต่อ)

องค์ประกอบ/ ตัวบ่งชี้หลัก	ตัวบ่งชี้ย่อย	เครื่องมือ/ การเก็บรวบรวมข้อมูล	เกณฑ์การประเมิน
5.2 ร้อยละ ของ นักศึกษาที่ถูกให้ออก กลางคัน/การคงอยู่ ของนักศึกษา ^(1: 3.3)		การศึกษาเอกสารโดยใช้ แบบบันทึก หลักฐานประกอบการ ประเมิน - รายงานการประเมินคุณภาพ ภายในระดับหลักสูตร	<i>หมายเหตุ</i> ยกเว้นการเสียชีวิต การย้ายสถานที่ทำงานของ นักศึกษา
5.3 ร้อยละ ของ บัณฑิตที่ได้งานทำ หรือผลงานของ ผู้สำเร็จการศึกษา ภายใน 1 ปีหลังสำเร็จ การศึกษา ^{(1) (2)}		การศึกษาเอกสารโดยใช้ แบบบันทึก หลักฐานประกอบการ ประเมิน - รายงานการประเมินคุณภาพ ภายในระดับหลักสูตร	- นักศึกษามีงานทำภายใน 1 ปี หลังจากสำเร็จการศึกษา ไม่ต่ำกว่า ร้อยละ 80 <i>หมายเหตุ</i> - ผู้สำเร็จการศึกษาภาคพิเศษ หรือภาคนอกเวลา ให้คำนวณ เฉพาะผู้ที่เปลี่ยนงานใหม่หลัง สำเร็จการศึกษาเท่านั้น และไม่ นำบัณฑิตที่ศึกษาต่อ เกณฑ์ ทหาร อุปสมบท และบัณฑิตที่มี งานทำแล้ว แต่ไม่ได้เปลี่ยนงาน มาพิจารณา - จำนวนบัณฑิตที่ตอบแบบ สำรวจจะต้องไม่น้อยกว่าร้อยละ 70 ของจำนวนบัณฑิตที่สำเร็จ การศึกษา
5.4 ร้อยละ ของ บัณฑิตได้งานทำ ได้รับเงินเดือนเริ่มต้น ไม่น้อยกว่าที่ ก.พ. กำหนด ^{(2) (ฉ)}		การศึกษาเอกสารโดยใช้ แบบบันทึก หลักฐานประกอบการ ประเมิน - รายงานการประเมินคุณภาพ ภายในระดับหลักสูตร	

ตารางที่ 4.32 องค์ประกอบ ตัวบ่งชี้ และเกณฑ์การประเมินหลักสูตรการอาชีวศึกษาระดับปริญญาตรี (ต่อ)

องค์ประกอบ/ ตัวบ่งชี้หลัก	ตัวบ่งชี้ย่อย	เครื่องมือ/ การเก็บรวบรวมข้อมูล	เกณฑ์การประเมิน
5.5 ความพึงพอใจของ อาจารย์ และอัตรา การคงอยู่ ^(1: 4.3)	1) ค่าเฉลี่ยความพึงพอใจของ อาจารย์ผู้สอนต่อการบริหาร หลักสูตร	การศึกษาเอกสารโดยใช้ แบบบันทึก หลักฐานประกอบการ ประเมิน - รายงานการประเมิน คุณภาพภายในระดับ หลักสูตร	ค่าเฉลี่ยไม่น้อยกว่า 3.5 จากคะแนน 5.0
	2) อัตราการคงอยู่ของอาจารย์ ประจำหลักสูตร		
5.6 การนำความรู้ไป ใช้ในการทำงานของ ผู้สำเร็จการศึกษา	การนำความรู้ในสาขาที่เรียนไป ประยุกต์ใช้ในการทำงาน 1) ความสามารถทางเทคนิคใน วิชาชีพ 2) ทักษะกระบวนการแก้ปัญหา ในการทำงาน 3) ทักษะในการสื่อสาร	การสำรวจโดยใช้ แบบประเมินสำหรับ ผู้สำเร็จการศึกษา	
5.7 ผลการปฏิบัติงาน และความก้าวหน้าใน การทำงานของบัณฑิต	1) ผลการประเมินการปฏิบัติงาน หลังจากสำเร็จการศึกษา	การสำรวจโดยใช้แบบ ประเมินสำหรับผู้สำเร็จ การศึกษา	
	2) ความก้าวหน้าในการทำงาน หลังจากสำเร็จการศึกษา		
5.8 การถ่ายทอด ขยายองค์ความรู้ของ บัณฑิต	การถ่ายทอดองค์ความรู้ทาง วิชาชีพ หลังสำเร็จการศึกษา 1) ระดับพนักงาน/ บุคลากรใน องค์กรเดียวกัน 2) ระดับองค์กรภายนอก	การสำรวจโดยใช้แบบ ประเมินสำหรับผู้สำเร็จ การศึกษา	

ตารางที่ 4.32 องค์ประกอบ ตัวบ่งชี้ และเกณฑ์การประเมินหลักสูตรการอาชีวศึกษาระดับปริญญาตรี (ต่อ)

องค์ประกอบ/ ตัวบ่งชี้หลัก	ตัวบ่งชี้ย่อย	เครื่องมือ/ การเก็บรวบรวมข้อมูล	เกณฑ์การ ประเมิน
5.9 ปัญหา/ จุดอ่อนของ หลักสูตรที่ เกิดขึ้น	1) บริบทของหลักสูตร - ความสอดคล้องของหลักสูตรกับนโยบายของ รัฐ และความต้องการของสังคม - การสนับสนุนจากสถานประกอบการที่ร่วมจัด การศึกษา	การสำรวจ/ การประชุมกลุ่มย่อยโดยใช้ แบบประเมินสำหรับ อาจารย์ผู้รับผิดชอบ หลักสูตร/ แบบบันทึก	
	2) ปัจจัยนำเข้า - จำนวนอาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตร อาจารย์ ประจำหลักสูตร และอาจารย์ผู้สอนที่มี คุณสมบัติและคุณภาพตามที่สกอ.กำหนด - การรับบรรจุอาจารย์ใหม่ - การรับนักศึกษาและการเตรียม ความพร้อมก่อนเข้าศึกษา - ทรัพยากรในการเรียนรู้และสิ่งอำนวยความสะดวก ต่างๆ - งบประมาณที่ได้รับในการบริหารหลักสูตร	การสำรวจ/ การประชุมกลุ่มย่อย แบบประเมินสำหรับ อาจารย์ผู้รับผิดชอบ หลักสูตร/ แบบบันทึก	
	3) กระบวนการดำเนินงาน - การบริหารหลักสูตร และการมีส่วนร่วมจาก ทุกฝ่าย - กระบวนการจัดการเรียนการสอน - กระบวนการวัดและประเมินผลที่เหมาะสมกับ วิชาชีพ - การพัฒนาปรับปรุงการจัดการเรียน การสอนจากผลการประเมิน - การให้บริการของงานสนับสนุนในฝ่ายต่างๆ - การดูแลให้คำปรึกษา ส่งเสริมและพัฒนา นักศึกษา - การปฐมนิเทศหรือการให้คำแนะนำด้านการ จัดการเรียนการสอนสำหรับอาจารย์ใหม่ - การพัฒนาบุคลากรสายสนับสนุน ด้านวิชาการหรือวิชาชีพ		

ตารางที่ 4.32 องค์ประกอบ ตัวบ่งชี้ และเกณฑ์การประเมินหลักสูตรการอาชีวศึกษาระดับปริญญาตรี (ต่อ)

องค์ประกอบ/ ตัวบ่งชี้หลัก	ตัวบ่งชี้ย่อย	เครื่องมือ/ การเก็บรวบรวมข้อมูล	เกณฑ์การประเมิน
6) องค์ประกอบด้านความยั่งยืน (Sustainability evaluation) เป็นส่วนหนึ่งของการประเมินผลผลิต ที่ให้ความสำคัญกับการประเมินแผนงาน ปักจายนำเข้า การดำเนินงานและความสำเร็จของหลักสูตรที่ควรหรือสามารถทำให้ยั่งยืนต่อไป			
6.1 ความสำเร็จ/ จุดเด่นของหลักสูตรที่ ควรและสามารถทำให้ ยั่งยืน	1) บริบทของหลักสูตร - ความสอดคล้องของหลักสูตรกับ นโยบายของรัฐ และความต้องการของ สังคม - การสนับสนุนจากสถานประกอบการที่ ร่วมจัดการศึกษา	การสำรวจ/ การประชุมกลุ่มย่อย โดยใช้แบบประเมิน สำหรับอาจารย์ ผู้รับผิดชอบหลักสูตร/ แบบบันทึก	
	2) ปักจายนำเข้า - คุณสมบัติและคุณภาพของอาจารย์ ผู้รับผิดชอบหลักสูตร อาจารย์ประจำ หลักสูตร และอาจารย์ผู้สอน - การรับบรรจุอาจารย์ใหม่ - การรับนักศึกษาและการเตรียม ความพร้อมก่อนเข้าศึกษา - ทรัพยากรในการเรียนรู้และสิ่งอำนวยความสะดวก - งบประมาณที่ได้รับในการบริหาร หลักสูตร		
	3) กระบวนการดำเนินงาน - การบริหารหลักสูตร และการมีส่วนร่วม จากทุกฝ่าย - กระบวนการจัดการเรียนการสอน - กระบวนการวัดและประเมินผลที่ เหมาะสมกับวิชาชีพ - การพัฒนาปรับปรุงการจัดการเรียน การสอนจากผลการประเมิน - การให้บริการของงานสนับสนุน ในฝ่ายต่างๆ - การดูแลให้คำปรึกษา ส่งเสริมและ พัฒนานักศึกษา		

ตารางที่ 4.32 องค์ประกอบ ตัวบ่งชี้ และเกณฑ์การประเมินหลักสูตรการอาชีวศึกษาระดับปริญญาตรี (ต่อ)

องค์ประกอบ/ ตัวบ่งชี้หลัก	ตัวบ่งชี้ย่อย	เครื่องมือ/ การเก็บรวบรวมข้อมูล	เกณฑ์การประเมิน
6.1 (ต่อ)	3) กระบวนการดำเนินงาน (ต่อ) - การปฐมนิเทศหรือการให้คำแนะนำ ด้านการจัดการเรียนการสอนสำหรับ อาจารย์ใหม่ - การพัฒนาบุคลากรสายสนับสนุน ด้านวิชาการหรือวิชาชีพ	การสำรวจ/ การประชุมกลุ่มย่อย โดยใช้แบบประเมิน สำหรับอาจารย์ ผู้รับผิดชอบหลักสูตร/ แบบบันทึก	
	4) ผลลัพธ์ของหลักสูตร - คุณลักษณะของผู้สำเร็จการศึกษา - ความพึงพอใจของนักศึกษาปัจจุบัน และบัณฑิตใหม่ - ร้อยละของผู้สำเร็จการศึกษาตาม หลักสูตร - ร้อยละของนักศึกษาที่ถูกให้ออก กลางคัน/ การคงอยู่ของนักศึกษา - การได้งานทำหรือผลงานของผู้สำเร็จ การศึกษาภายใน 1 ปีหลังสำเร็จ การศึกษา - บัณฑิตได้งานทำ ได้รับเงินเดือนเริ่มต้น ไม่น้อยกว่าที่ ก.พ. กำหนด - ความพึงพอใจของอาจารย์และอัตรา การคงอยู่ของอาจารย์ประจำ - การนำความรู้ไปใช้ในการทำงานของ ผู้สำเร็จการศึกษา - ผลการปฏิบัติงาน และความก้าวหน้า ในการทำงานของผู้สำเร็จการศึกษา - การถ่ายทอด ขยายองค์ความรู้ของ บัณฑิต	-	

ตารางที่ 4.32 องค์ประกอบ ตัวบ่งชี้ และเกณฑ์การประเมินหลักสูตรการอาชีวศึกษาระดับปริญญาตรี (ต่อ)

องค์ประกอบ/ ตัวบ่งชี้หลัก	ตัวบ่งชี้ย่อย	เครื่องมือ/ การเก็บรวบรวมข้อมูล	เกณฑ์ การประเมิน
7) องค์ประกอบด้านการถ่ายทอดความสำเร็จ (Transportability evaluation) เป็นการประเมินความเหมาะสมในการนำการดำเนินงานไปประยุกต์ใช้ในสถานการณ์อื่นๆ แล้วยังสร้างผลสำเร็จได้ไม่ต่างกัน เช่นนำไปประยุกต์ใช้ในสภาพแวดล้อม สถานที่ ผู้บริหาร กลุ่มเป้าหมาย หรือช่วงเวลาอื่น ๆ			
7.1 การเผยแพร่ข้อมูล หรือการถ่ายทอด	1) ความต้องการในการเผยแพร่ข้อมูล กิจกรรมการดำเนินงานของหลักสูตร	การสำรวจ/ การประชุมกลุ่มย่อยโดยใช้ แบบประเมินสำหรับอาจารย์ ผู้รับผิดชอบหลักสูตร/ แบบ บันทึก	หลักฐานประกอบการ ประเมิน - หนังสือเชิญวิทยากร/การเข้าร่วมประชุมแลกเปลี่ยนความรู้ เกี่ยวกับการบริหารหลักสูตร การจัดการเรียนการสอน
	2) ความสำเร็จของหลักสูตรที่สามารถถ่ายทอด เป็นต้นแบบให้กับหลักสูตรอื่นๆ		
	3) จำนวนครั้งของการเป็นวิทยากรหรือที่ปรึกษาเบื้องต้นด้านหลักสูตร หรือการมีส่วนร่วมในการแลกเปลี่ยนความรู้ แนวคิดในการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอนอาชีวศึกษา ของอาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตร/ อาจารย์ประจำหลักสูตร		

หมายเหตุ (ด) หมายถึง ตัวบ่งชี้เฉพาะ

2. วิธีการประเมิน ประกอบด้วยองค์ประกอบย่อย ดังนี้

วิธีการใช้รูปแบบการประเมินหลักสูตร ประกอบด้วย 1. ขั้นตอนการดำเนินการใช้รูปแบบการประเมินหลักสูตร และ 2. บทบาทหน้าที่ของผู้เกี่ยวข้องกับการประเมินหลักสูตร มีรายละเอียดดังนี้

2.1 ขั้นตอนการดำเนินการใช้รูปแบบการประเมินหลักสูตร ประกอบด้วย 4 ขั้นตอน ได้แก่

1. ขั้นเตรียมการ

1) ผู้บริหารสถาบันการอาชีวศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษา อาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตร และอาจารย์ผู้สอนทั้งในสถานศึกษาและสถานประกอบการ ร่วมรับฟังการประชุมชี้แจงเพื่อทำความเข้าใจเกี่ยวกับหลักการ วัตถุประสงค์การประเมิน แนวคิดการประเมิน องค์ประกอบ ตัวบ่งชี้ เกณฑ์การประเมินหลักสูตร การดำเนินการใช้รูปแบบการประเมิน และเครื่องมือการประเมินจากคู่มือการประเมินหลักสูตร

2) ผู้บริหารสถาบันการอาชีวศึกษาแต่งตั้งคณะกรรมการประเมินหลักสูตร เพื่อทำหน้าที่เก็บรวบรวมข้อมูล ประสานงานกับฝ่ายต่างๆ ทั้งนี้จำนวนขึ้นอยู่กับความเหมาะสมของแต่ละสถาบัน และสถานศึกษา

2. ขั้นตอนการ

1) คณะกรรมการประเมินหลักสูตร ประสานกลุ่มผู้ให้ข้อมูลทั้ง 4 กลุ่ม ประกอบด้วยอาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตร อาจารย์ผู้สอน นักศึกษา และผู้สำเร็จการศึกษา เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูล ตามองค์ประกอบ ตัวบ่งชี้ โดยใช้แบบประเมินผลการจัดการศึกษาที่กำหนด และเอกสาร หลักฐานที่เกี่ยวข้อง

2) เตรียมความพร้อมให้กับผู้ให้ข้อมูลทุกกลุ่ม และผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่าย โดยการให้ความรู้ สร้างความเข้าใจเกี่ยวกับการเก็บรวบรวมข้อมูลแต่ละตัวบ่งชี้ รวมทั้งสร้างความตระหนักให้เห็นความสำคัญของการให้ข้อมูลอย่างถูกต้อง เทียบตรงตามสภาพความเป็นจริง

3) ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลตามองค์ประกอบ ตัวบ่งชี้ที่กำหนด

4) วิเคราะห์ข้อมูลผลการจัดการศึกษาหลักสูตรการอาชีวศึกษาระดับปริญญาตรี ตามองค์ประกอบ ตัวบ่งชี้

3. ขั้นตอนผลการประเมิน

1) คณะกรรมการประเมินหลักสูตร สรุปผลการประเมิน และจัดทำรายงานผลการประเมินตามแบบฟอร์มรายงานผลการประเมินหลักสูตร โดยมีการให้ข้อเสนอแนะแก่ผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง ทุกฝ่ายสามารถนำไปปฏิบัติได้อย่างเป็นรูปธรรม โดยพิจารณาตามองค์ประกอบ ตัวบ่งชี้ทั้ง 7 องค์ประกอบ

4. ขั้นตอนการให้ข้อมูลป้อนกลับ

1) คณะกรรมการประเมินหลักสูตร จัดทำรายงานผลการประเมินหลักสูตรเสนอ แก่อาจารย์ประจำหลักสูตร ผู้บริหารสถานศึกษา ผู้บริหารสถาบัน และผู้บริหารระดับนโยบายของสำนักงาน คณะกรรมการการอาชีวศึกษาได้รับทราบ

2) คณะกรรมการประเมินหลักสูตร จัดประชุมร่วมกับอาจารย์ประจำหลักสูตร อาจารย์ผู้สอนทั้งในสถานศึกษาและสถานประกอบการ ผู้บริหารสถานศึกษา ผู้บริหารสถาบัน เพื่อชี้แจงและหารือเกี่ยวกับแนวทางการนำผลการประเมินหลักสูตรไปใช้ในการพัฒนาหลักสูตร และการจัดการเรียนการสอนให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด

2.2 บทบาทหน้าที่ของผู้เกี่ยวข้องกับรูปแบบการประเมินหลักสูตร ประกอบด้วย บทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการประเมินหลักสูตร และผู้บริหารสถาบัน และผู้บริหารสถานศึกษา ดังนี้

1. คณะกรรมการประเมินหลักสูตร มีบทบาทและหน้าที่ ดังต่อไปนี้

1) ร่วมรับฟังการประชุมชี้แจง เพื่อทำความเข้าใจเกี่ยวกับรูปแบบการประเมิน หลักสูตรอาชีวศึกษาระดับปริญญาตรี: การประยุกต์ใช้การประเมินพหุแนวคิด

- 2) กำหนดแผนการดำเนินงานประเมินหลักสูตร
- 3) ประสานงานผู้รับผิดชอบรวบรวมข้อมูลผลงานดำเนินงานตามองค์ประกอบตัวบ่งชี้การประเมินหลักสูตร
- 4) เตรียมความพร้อมให้กับผู้ให้ข้อมูลทุกกลุ่ม และผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่าย โดยให้ความรู้เกี่ยวกับการเก็บรวบรวมข้อมูลแต่ละตัวบ่งชี้ รวมทั้งสร้างความตระหนักให้เห็นความสำคัญของการให้ข้อมูลอย่างถูกต้อง เทียบตรงตามสภาพความเป็นจริง
- 5) ดำเนินการรวบรวมรายละเอียดผลการจัดการศึกษา ตามองค์ประกอบ และตัวบ่งชี้ จากผู้ให้ข้อมูลทั้ง 4 กลุ่มได้แก่ อาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตร อาจารย์ผู้สอน นักศึกษา และผู้สำเร็จการศึกษา โดยใช้แบบประเมินผลการที่กำหนด พร้อมทั้งเอกสาร หลักฐานที่เกี่ยวข้อง
- 6) วิเคราะห์ สรุปผลการประเมิน และจัดทำรายงานผลการประเมินหลักสูตร ให้แก่ผู้บริหารสถาบัน ผู้บริหารสถานศึกษา และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่าย
- 7) ชี้แจงผลการประเมินหลักสูตรแก่ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่าย
- 8) ร่วมพิจารณาทบทวนผลการประเมินหลักสูตร เพื่อใช้ในการพัฒนา ปรับปรุงหลักสูตรต่อไป

2. ผู้บริหารสถาบัน และผู้บริหารสถานศึกษา มีบทบาทและหน้าที่ ดังต่อไปนี้

- 1) ร่วมรับฟังการประชุมชี้แจง เพื่อทำความเข้าใจเกี่ยวกับรูปแบบการประเมินหลักสูตรอาชีวศึกษาระดับปริญญาตรี: การประยุกต์ใช้การประเมินพหุแนวคิด
- 2) แต่งตั้งคณะกรรมการประเมินหลักสูตร
- 3) กำกับ ติดตาม และอำนวยความสะดวกในการประสานงานเก็บรวบรวมข้อมูล
- 4) ร่วมพิจารณาทบทวนผลการประเมินหลักสูตร เพื่อใช้ในการพัฒนา ปรับปรุงหลักสูตรต่อไป

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

3.1 เครื่องมือที่ใช้ในการประเมินหลักสูตร

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลประกอบด้วยแบบประเมินผลการจัดการศึกษาหลักสูตรเทคโนโลยีบัณฑิต จำนวนทั้งสิ้น 4 ชุด ตามแนกตามกลุ่มผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ แบบประเมิน ฯ สำหรับอาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตร สำหรับอาจารย์ผู้สอน สำหรับนักศึกษา และสำหรับผู้สำเร็จการศึกษา

3.2 กระบวนการเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการประเมินหลักสูตรการอาชีวศึกษาระดับปริญญาตรี ประกอบด้วยข้อมูลทั้งข้อมูลเชิงปริมาณ (quantitative data) และข้อมูลเชิงคุณภาพ (qualitative data) จึงใช้เครื่องมือ และวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลที่หลากหลายเพื่อให้ได้ข้อมูลที่ครบถ้วน สอดคล้องกับองค์ประกอบ และตัวบ่งชี้ ได้แก่

การสำรวจโดยใช้แบบประเมินที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น การสัมภาษณ์ การประชุมกลุ่มย่อย และการศึกษาเอกสารตามตัวบ่งชี้ที่กำหนด โดยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลจากแหล่งข้อมูล (source of data) ที่หลากหลาย ได้แก่อาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตร อาจารย์ผู้สอนทั้งในสถานศึกษาและสถานประกอบการ นักศึกษา ผู้สำเร็จการศึกษา และเอกสารต่างๆ เช่นรายงานการประเมินตนเองระดับหลักสูตร รายงานการประชุมที่เกี่ยวข้อง เป็นต้น

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

4.1 กระบวนการวิเคราะห์ข้อมูล

ข้อมูลที่ได้จากการเก็บรวบรวมข้อมูลแบ่งเป็น 2 ประเภทคือข้อมูลเชิงปริมาณ (quantitative data) และข้อมูลเชิงคุณภาพ (qualitative data) โดยการประเมินหลักสูตรนี้มีวัตถุประสงค์ในการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อบรรยายลักษณะของข้อมูล หรือแจกแจงข้อมูลของกลุ่มตัวอย่างที่รวบรวมได้ การวิเคราะห์ข้อมูลจำแนกตามตัวบ่งชี้ประกอบด้วย 1) การแจกแจงความถี่ ร้อยละ 2) การวัดแนวโน้มเข้าสู่ส่วนกลาง ได้แก่ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 3) การวิเคราะห์เนื้อหา

4.2 เกณฑ์การตัดสินผลการประเมินหลักสูตร ประกอบด้วยเกณฑ์การประเมิน 2 ส่วน ได้แก่

1) เกณฑ์การประเมินหลักสูตรตามข้อกำหนดต่างๆ ได้แก่ ระบบการประกันคุณภาพ การศึกษาภายในระดับหลักสูตร (สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา, 2558) เกณฑ์การประเมินหลักสูตรตามรายละเอียดของหลักสูตรเทคโนโลยีบัณฑิต (มคอ. 1) และแนวทางปฏิบัติการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีตามประกาศกระทรวงศึกษาธิการ (ศูนย์อาชีวศึกษาทวิภาคี, 2557)

2) เกณฑ์การตัดสินผลการประเมินแต่ละองค์ประกอบ/ ตัวบ่งชี้ โดยนำคะแนนที่ได้จากการประเมินมาหาค่าเฉลี่ย แล้วเทียบกับเกณฑ์การตัดสินดังนี้

คะแนนเฉลี่ย	ระดับคุณภาพ
4.51 – 5.00	ดีมาก
3.51 – 4.50	ดี
2.51 – 3.50	พอใช้
1.51 – 2.50	ต้องปรับปรุง
1.00 – 1.50	ต้องปรับปรุงเร่งด่วน

5. รายงานผลการประเมินหลักสูตร ประกอบด้วยผลการประเมินหลักสูตรการอาชีวศึกษาระดับปริญญาตรี ตามองค์ประกอบและตัวบ่งชี้ ซึ่งผลที่ได้เป็นการสรุปผลและรายงานผลการประเมินหลักสูตร โดยการเขียนรายงานการประเมินหลักสูตรการอาชีวศึกษาระดับปริญญาตรี เป็นรูปแบบการเขียนรายงานประเมินทั่วไป (formal evaluation report) ประกอบด้วย ข้อมูลต่อไปนี้

ส่วนที่ 1 บทสรุปสำหรับผู้บริหาร

ส่วนที่ 2 ข้อมูลหลักสูตร ประกอบด้วย ชื่อหลักสูตร ปรัชญา ความสำคัญและวัตถุประสงค์ของหลักสูตร จำนวนนักศึกษาและผู้สำเร็จการศึกษา จำนวนและคุณภาพของอาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตร รายชื่อสถานประกอบการที่มีความร่วมมือในการจัดการศึกษา และงบประมาณรายรับรายจ่าย

ส่วนที่ 3 ผลการประเมินหลักสูตรตามองค์ประกอบ แต่ละตัวบ่งชี้

ส่วนที่ 4 แนวทางการดำเนินงานในการพัฒนา ปรับปรุงหลักสูตร

6. ข้อมูลป้อนกลับ การนำผลการประเมินไปใช้ประโยชน์ ประกอบด้วยลักษณะของการนำผลการประเมินหลักสูตรไปใช้ ประกอบด้วย 1.การนำผลการประเมินไปใช้เพื่อตัดสินประสิทธิภาพและประสิทธิผลของหลักสูตร 2. การนำผลการประเมินไปใช้เพื่อการพัฒนาหลักสูตร 3. การนำผลการประเมินไปใช้เพื่อการปรับแผน กระบวนการบริหารหลักสูตรหรือวิธีดำเนินการใช้หลักสูตร 4. การนำผลการประเมินไปใช้เพื่อจัดทรัพยากรในการใช้หลักสูตร ตามข้อมูลจากการสัมภาษณ์ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องเกี่ยวกับหลักสูตรการอาชีวศึกษาระดับปริญญาตรีในตอนที 1

1.3.2.1 ผลการสังเคราะห์ความคิดเห็นจากการสัมมนาเชิงวิพากษ์ ร่างรูปแบบ

การประเมินหลักสูตรการอาชีวศึกษาระดับปริญญาตรี โดยประยุกต์ใช้การประเมินพหุแนวคิด

ผู้วิจัยได้ดำเนินการตรวจสอบความเหมาะสม และความสอดคล้องของร่างรูปแบบการประเมินหลักสูตรการอาชีวศึกษาระดับปริญญาตรีที่พัฒนาขึ้นเบื้องต้นกับบริบทของหลักสูตรการอาชีวศึกษาระดับปริญญา โดยเป็นการสัมมนาเชิงวิพากษ์ ให้ข้อคิดเห็นจากอาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตรการอาชีวศึกษาระดับปริญญาตรีจำนวน 6 ท่านจาก 6 สาขาวิชาที่มาจากสถานศึกษาต่างกัน โดยมีประเด็นการวิพากษ์ 5 ประเด็น ได้แก่ 1. ด้านการใช้ประโยชน์จากรูปแบบการประเมิน 2. ด้านความเป็นไปได้ในการนำรูปแบบการประเมินไปใช้ในการประเมินหลักสูตรการอาชีวศึกษาระดับปริญญาตรี 3. ด้านความเหมาะสมของรูปแบบการประเมิน 4. ด้านความถูกต้องของรูปแบบการประเมิน 5. ความชัดเจนของรูปแบบการประเมิน มีรายละเอียดดังตารางที่ 4.33

ตารางที่ 4.33 ผลการสังเคราะห์ความคิดเห็นจากการสัมมนาเชิงวิพากษ์ ร่างรูปแบบการประเมินหลักสูตร การอาชีวศึกษาระดับปริญญาตรี โดยประยุกต์ใช้การประเมินพหุแนวคิด

ประเด็นการวิพากษ์	ข้อคิดเห็น
1. ด้านการใช้ประโยชน์จากรูปแบบการประเมิน	<ul style="list-style-type: none"> - รูปแบบการประเมินหลักสูตรนี้มีความละเอียด เหมาะสม เนื่องจากมีการนำมาตรฐานคุณวุฒิอาชีวศึกษาระดับปริญญาตรี มาทำบูรณาการให้สอดคล้องกับแนวคิดการประเมินทั้ง 3 แนวคิด และองค์ประกอบทางการประเมินทุกหัวข้อแล้ว ดังนั้นหลักสูตรอาชีวศึกษาระดับปริญญาตรี ตั้งแต่ปี 2556 สามารถนำไปใช้ประเมินได้อย่างครอบคลุมตั้งแต่ต้นน้ำจนถึงปลายน้ำ และมีมาตรฐานมากขึ้น - เนื่องจากหลักสูตรอาชีวศึกษาระดับปริญญาตรี ได้กำหนดกรอบมาตรฐานคุณวุฒิอาชีวศึกษาขึ้นใหม่ ปี 2562 (และให้ยกเลิกประกาศปี 2556) จึงอาจเพิ่มเติมข้อมูลในข้อเสนอแนะให้สอดคล้องกับหลักสูตร 2562 เพื่อให้สามารถนำไปใช้ได้ต่อไป - เนื่องจากรูปแบบการประเมินมีความละเอียดมาก อาจเป็นข้อวิพากษ์สำหรับผู้รับการประเมิน แต่สามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้อย่างแน่นอน
2. ด้านความเป็นไปได้ในการนำรูปแบบการประเมินไปใช้ในการประเมินหลักสูตรอาชีวศึกษาระดับปริญญาตรี	<ul style="list-style-type: none"> - ในคู่มือนี้มีขั้นตอนการดำเนินงานกว้าง ควรเขียนขั้นตอนให้ละเอียดเก็บอย่างไร ใช้เครื่องมืออะไร วิเคราะห์ผลอย่างไร เหมือน job analysis ระบุหน้าที่ของแต่ละฝ่ายที่เกี่ยวข้องให้ชัดเจน และมีวิธีการกรอกข้อมูลและเขียนรายงาน - เมื่อได้ข้อมูลครบถ้วน เพื่อทำให้แก้ปัญหาได้ตรงประเด็น ควรให้ผอ.สถาบันฯ เป็นผู้ลงนามในรายงานประเมินหลักสูตร เพื่อส่ง สอศ.ต่อไป - ก่อนการนำรูปแบบการประเมินไปใช้ควรจะต้องมีการอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับรูปแบบการประเมินแก่ผู้เกี่ยวข้อง ซึ่งน่าจะใช้เวลาอย่างน้อยประมาณ 1 วัน
3. ด้านความเหมาะสมของรูปแบบการประเมิน	<ul style="list-style-type: none"> - ในภาคผนวกควรแนบเอกสารกรอบมาตรฐานคุณวุฒิทั้ง สกอ. และ สอศ. เพื่อให้เข้าใจที่มาชัดเจนมากขึ้น - การเก็บข้อมูลจากหลายฝ่าย อาจต้องเชิญทุกกลุ่มที่แหล่งข้อมูลมาให้ความรู้เกี่ยวกับการดำเนินการของแต่ละฝ่ายอย่างละเอียด และต้องมีการติดตามวิธีการนำไปใช้ จะทำให้รูปแบบการประเมินนี้ได้ประโยชน์มากขึ้น เนื่องจากบุคลากรที่รับผิดชอบหลักสูตรอาชีวศึกษาระดับปริญญาตรียังไม่มีความรู้เพียงพอ ไม่มีการวางแผนการดำเนินงานที่ชัดเจน แต่ถ้าสามารถนำรูปแบบนี้ไปใช้ได้จะทำให้การดำเนินงานมีมาตรฐานมากขึ้น
4. ด้านความถูกต้องของรูปแบบการประเมิน	<ul style="list-style-type: none"> - ควรเพิ่ม flowchart การดำเนินงานของผู้วิจัยลงไปด้วย เพื่อให้เห็นภาพรวมของการดำเนินงานตั้งแต่เริ่มต้น จนถึงสิ้นสุด จะทำให้งานสมบูรณ์มากขึ้น - กรณีหลักสูตรปรับปรุง จะต้องกลับไปศึกษาบริบทใหม่หรือไม่ ซึ่งอาจต้องมี flowchart แยกสำหรับหลักสูตรใหม่ กับหลักสูตรปรับปรุง

ตารางที่ 4.33 ผลการสังเคราะห์ความคิดเห็นจากการสัมมนาเชิงวิพากษ์ ร่างรูปแบบการประเมินหลักสูตร การอาชีวศึกษาระดับปริญญาตรี โดยประยุกต์ใช้การประเมินพหุแนวคิด (ต่อ)

ประเด็นการวิพากษ์	ข้อคิดเห็น
5. ความชัดเจนของรูปแบบการประเมิน	- คำถามปลายเปิดในแบบประเมิน อาจจะทำให้ไม่ได้คำตอบ เนื่องจากส่วนใหญ่ (สถานประกอบการ) จะไม่ค่อยเขียน หรือถ้าเป็นการสัมภาษณ์จะไม่ค่อยตอบ ควรมีคำตอบให้เลือกเป็น checklist หรือจัดลำดับความสำคัญ จะทำให้ได้คำตอบที่ตรงประเด็นมากกว่า
	- อาจมีคู่มือตามกลุ่มผู้ให้ข้อมูลว่าใช้เครื่องมืออะไรบ้าง และขั้นตอนการวิเคราะห์ข้อมูลจากแต่ละกลุ่ม และอธิบายเป็นขั้นตอนว่าแต่ละกลุ่มเก็บอย่างไร เพื่อให้ใช้ได้ง่าย ชัดเจน ไม่ซับซ้อน
	- เพิ่มช่องหมายเหตุในแบบประเมิน ว่าข้อความสอดคล้องกับตัวบ่งชี้หรือประเด็นการประเมินใด เพื่อให้ชัดเจน ไม่สับสน และเพิ่มข้อความสำหรับอาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตรให้ครบตามประเด็นการประเมิน (เช่น คุณสมบัติอาจารย์ครบ/ไม่ครบ)

หลังจากการสัมมนาเชิงวิพากษ์ร่างรูปแบบการประเมินหลักสูตรการอาชีวศึกษาระดับปริญญาตรี โดยประยุกต์ใช้การประเมินพหุแนวคิด ผู้วิจัยดำเนินการปรับปรุงรายละเอียดตามข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิ ได้แก่

- 1) ระบุรายละเอียดบทบาทหน้าที่ของผู้เกี่ยวข้อง การเก็บรวบรวมข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูลให้ชัดเจนมากขึ้น
- 2) เพิ่มแผนผัง การดำเนินงาน(flowchart) ของผู้วิจัยเพื่อให้เห็นภาพรวมของการดำเนินงานตั้งแต่เริ่มต้น จนถึงสิ้นสุด
- 3) เพิ่มกระบวนการชี้แจงการเก็บรวบรวมข้อมูล และสร้างความตระหนักให้แก่ผู้ให้ข้อมูล และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่าย เพื่อให้ได้สารสนเทศที่ตรงตามสภาพจริง ลดความลำเอียงให้น้อยที่สุด
- 4) ปรับเครื่องมือ แบบประเมินแสดงรายละเอียดของตัวบ่งชี้ในแบบประเมินเพื่อให้เกิดความชัดเจน ไม่สับสน และปรับรูปแบบของการให้ข้อมูลในคำถามปลายเปิด เป็นแบบตรวจสอบรายการ เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ตรงประเด็น
- 5) ออกแบบร่างรายการการประเมินหลักสูตรเพื่อให้ได้สารสนเทศที่ครบถ้วน

1.3.2.2 ผลการตรวจสอบความเหมาะสม และความเป็นไปได้ของร่างรูปแบบ การประเมินหลักสูตรการอาชีวศึกษาระดับปริญญาตรี

การตรวจสอบความเหมาะสม และความเป็นไปได้ของร่างรูปแบบการประเมินหลักสูตรการอาชีวศึกษาระดับปริญญาตรี โดยการพิจารณาของผู้ทรงคุณวุฒิ 3 ด้านได้แก่ ด้านหลักสูตรและการสอน ด้านการวัดและประเมินผล และด้านหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอนอาชีวศึกษาระดับปริญญาตรี ด้านละ 3 ท่าน รวมทั้งสิ้น 9 ท่าน ตามองค์ประกอบของรูปแบบการประเมินในภาพรวม พบว่าด้านความเหมาะสม มีค่าเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 4.33 ถึง 4.89 องค์ประกอบที่ผู้ทรงคุณวุฒิเห็นว่ามี ความเหมาะสมสูงที่สุด คือ องค์ประกอบด้านปัจจัยนำเข้า ($M=4.89, S.D=0.27$) และองค์ประกอบ ด้านผลกระทบ ($M=4.89, S.D=0.22$) ส่วนด้านความเป็นไปได้ มีค่าเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 4.00 ถึง 4.78 องค์ประกอบที่ผู้ทรงคุณวุฒิเห็นว่ามีความเป็นไปได้สูงที่สุด คือ การเขียนรายการการประเมินหลักสูตร ($M=4.78, S.D=0.44$) รายละเอียดดังตารางที่ 4.34

ตารางที่ 4.34 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของร่างรูปแบบ การประเมินหลักสูตรการอาชีวศึกษาระดับปริญญาตรี ในภาพรวม

รายการ	ความเหมาะสม			ความเป็นไปได้		
	M	S.D	ความหมาย	M	S.D	ความหมาย
1. วัตถุประสงค์การประเมิน	4.67	0.37	มากที่สุด	4.74	0.40	มากที่สุด
2. เป้าหมายการประเมิน	4.70	0.39	มากที่สุด	4.41	0.70	มาก
3. แนวทางการออกแบบรูปแบบการประเมิน	4.43	0.79	มาก	4.00	0.58	มาก
4. องค์ประกอบด้านบริบท	4.83	0.35	มากที่สุด	4.50	0.79	มาก
5. องค์ประกอบด้านปัจจัยนำเข้า	4.89	0.27	มากที่สุด	4.33	0.66	มาก
6. องค์ประกอบด้านกระบวนการ	4.81	0.27	มากที่สุด	4.38	0.59	มาก
7. องค์ประกอบด้านผลกระทบ	4.89	0.22	มากที่สุด	4.44	0.73	มาก
8. องค์ประกอบด้านประสิทธิผล	4.80	0.31	มากที่สุด	4.58	0.40	มากที่สุด
9. องค์ประกอบด้านความยั่งยืน	4.33	1.00	มาก	4.22	0.67	มาก
10. องค์ประกอบด้านการถ่ายทอดความสำเร็จ	4.67	0.50	มากที่สุด	4.44	0.88	มาก
11. วิธีการประเมินหลักสูตร	4.78	0.44	มากที่สุด	4.33	0.71	มาก
12. การเก็บรวบรวมข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล	4.81	0.38	มากที่สุด	4.59	0.46	มากที่สุด
13. เครื่องมือที่ใช้ในการประเมินหลักสูตรการอาชีวศึกษาระดับปริญญาตรี	4.72	0.44	มากที่สุด	4.31	0.53	มาก
14. การเขียนรายงานการประเมินหลักสูตร	4.78	0.44	มากที่สุด	4.78	0.44	มากที่สุด
15. การนำผลการประเมินไปใช้ประโยชน์	4.83	0.35	มากที่สุด	4.22	0.62	มาก

ตอนที่ 2 ผลการทดลองใช้และการประเมินประสิทธิภาพของรูปแบบการประเมินหลักสูตร การอาชีวศึกษาระดับปริญญาตรี ที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้น

การนำรูปแบบการประเมินไปทดลองใช้และการประเมินประสิทธิภาพของรูปแบบการประเมินหลักสูตรการอาชีวศึกษาระดับปริญญาตรี โดยประยุกต์ใช้การประเมินพหุแนวคิด มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาผลการนำรูปแบบการประเมินหลักสูตรที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นไปทดลองใช้ในการประเมินหลักสูตร 2 หลักสูตรได้แก่สาขาวิชาเทคโนโลยีไฟฟ้า และสาขาวิชาการจัดการสำนักงาน ซึ่งเป็นหลักสูตรที่มีบริบทการดำเนินงานแตกต่างกัน โดยแบ่งเป็น 2 ส่วน ประกอบด้วย 1. ผลการทดลองใช้รูปแบบการประเมินหลักสูตรการอาชีวศึกษาระดับปริญญาตรีโดยประยุกต์ใช้การประเมินพหุแนวคิด และ 2. ผลการประเมินประสิทธิภาพของรูปแบบการประเมินหลักสูตรการอาชีวศึกษาระดับปริญญาตรี โดยประยุกต์ใช้การประเมินพหุแนวคิด มีรายละเอียดดังนี้

2.1 ผลการทดลองใช้รูปแบบการประเมินหลักสูตรการอาชีวศึกษาระดับปริญญาตรี โดยประยุกต์ใช้การประเมินพหุแนวคิด

ผู้วิจัยได้นำรูปแบบการประเมินไปทดลองใช้ในการประเมินหลักสูตรการอาชีวศึกษาระดับปริญญาตรีจำนวน 2 หลักสูตรที่มีบริบทแตกต่างกันทั้งด้านสาขาวิชา รูปแบบการดำเนินงาน เพื่อศึกษาความแตกต่างและประสิทธิภาพในการประเมินหลักสูตร ซึ่งประกอบด้วยหลักสูตรเทคโนโลยีไฟฟ้า และหลักสูตรการจัดการสำนักงาน โดยมีรายละเอียดดังนี้

2.1.1 การนำรูปแบบการประเมินหลักสูตรการอาชีวศึกษาระดับปริญญาตรี ที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นไปทดลองใช้

ผู้วิจัยได้ประสานงานกับผู้อำนวยการสถาบันการอาชีวศึกษาทั้งสองแห่งที่เป็นหน่วยทดลอง ได้แก่ สถาบันการอาชีวศึกษาภาคใต้ 1 วิทยาลัยเทคนิคนครศรีธรรมราช หลักสูตรเทคโนโลยีไฟฟ้า (ต่อเนื่อง พ.ศ. 2560) และสถาบันการอาชีวศึกษาภาคกลาง 3 วิทยาลัยเทคนิคนครนายก หลักสูตรการจัดการสำนักงาน (ต่อเนื่อง พ.ศ. 2558) เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการทดลองใช้รูปแบบการประเมินหลักสูตรการอาชีวศึกษาระดับปริญญาตรี พร้อมทั้งอธิบายหลักการ วัตถุประสงค์ การประเมินหลักสูตร ขั้นตอนการทดลองใช้ และนัดหมายเพื่อประชุมชี้แจงให้แก่บุคลากรผู้รับผิดชอบได้เข้าใจรูปแบบการประเมินหลักสูตรที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้น จากนั้นผู้วิจัยจึงได้ดำเนินการตามระยะเวลาที่กำหนดไว้ โดยมีรายละเอียดดังตารางที่ 4.35

ตารางที่ 4.35 ผลการทดลองใช้รูปแบบการประเมินหลักสูตรการอาชีวศึกษาระดับปริญญาตรี

กิจกรรม	ผลการดำเนินงาน	
	หลักสูตรเทคโนโลยีไฟฟ้า	หลักสูตรการจัดการสำนักงาน
วัตถุประสงค์การประเมินหลักสูตร	<p>1. เพื่อประเมินปัจจัยนำเข้ากระบวนการดำเนินงาน ผลลัพธ์ระยะสั้นและผลลัพธ์ในระยะยาวของหลักสูตรเทคโนโลยีไฟฟ้า (ต่อเนื่อง 2560)</p> <p>2. เพื่อวิเคราะห์จุดอ่อน จุดแข็งของหลักสูตรเทคโนโลยีไฟฟ้า (ต่อเนื่อง 2560)</p>	<p>1. เพื่อประเมินปัจจัยนำเข้ากระบวนการดำเนินงาน ผลลัพธ์ระยะสั้นและผลลัพธ์ในระยะยาวของหลักสูตรการจัดการสำนักงาน (ต่อเนื่อง 2558)</p> <p>2. เพื่อวิเคราะห์จุดอ่อน จุดแข็งของหลักสูตรการจัดการสำนักงาน (ต่อเนื่อง 2558)</p>
เป้าหมายการประเมินหลักสูตร	<p>1. เพื่อตรวจสอบคุณภาพของหลักสูตรเทคโนโลยีไฟฟ้า (ต่อเนื่อง 2560)</p> <p>2. เพื่อนำสารสนเทศจากการประเมินไปใช้ประโยชน์ในการพัฒนาหลักสูตรเทคโนโลยีไฟฟ้า (ต่อเนื่อง 2560) ให้ตอบสนองต่อความต้องการของสถานประกอบการ และเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตร</p> <p>3. เพื่อนำสารสนเทศจากการประเมินไปใช้ประโยชน์ในการปรับปรุงการบริหารหลักสูตรและกระบวนการจัดการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพสูงสุด</p>	<p>1. เพื่อตรวจสอบคุณภาพของหลักสูตรการจัดการสำนักงาน (ต่อเนื่อง 2558)</p> <p>2. เพื่อนำสารสนเทศจากการประเมินไปใช้ประโยชน์ในการพัฒนาหลักสูตรการจัดการสำนักงาน (ต่อเนื่อง 2558) ให้ตอบสนองต่อความต้องการของสถานประกอบการ และเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตร</p> <p>3. เพื่อนำสารสนเทศจากการประเมินไปใช้ประโยชน์ในการปรับปรุงการบริหารหลักสูตรและกระบวนการจัดการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพสูงสุด</p>

ตารางที่ 4.35 ผลการทดลองใช้รูปแบบการประเมินหลักสูตรการอาชีวศึกษาระดับปริญญาตรี (ต่อ)

กิจกรรม	ผลการดำเนินงาน	
	หลักสูตรเทคโนโลยีไฟฟ้า	หลักสูตรการจัดการสำนักงาน
ตัวบ่งชี้เฉพาะ และเกณฑ์การประเมิน		
3.1 กระบวนการบริหารหลักสูตร	อาจารย์ประจำหลักสูตร (อาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตรอย่างน้อยร้อยละ 80 มีส่วนร่วมในการประชุมเพื่อวางแผนติดตามและทบทวนการดำเนินงานหลักสูตร	อาจารย์ประจำหลักสูตร (อาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตรอย่างน้อยร้อยละ 80 มีส่วนร่วมในการประชุมเพื่อวางแผนติดตามและทบทวนการดำเนินงานหลักสูตร
3.2 กระบวนการจัดการจัดการเรียนการสอน (ทวิภาคี)	<ul style="list-style-type: none"> - มีรายละเอียดตามแบบ คอศ. 2 หรือ มคอ. 2 ที่สอดคล้องกับกรอบมาตรฐานคุณวุฒิแห่งชาติหรือมาตรฐานคุณวุฒิสาขา/สาขาวิชา (ถ้ามี) - มีรายละเอียดของรายวิชาและประสบการณ์ภาคสนาม (ถ้ามี) ตามแบบ คอศ. 2 หรือ มคอ. 2 และคอศ. 4 หรือ มคอ. 4 อย่างน้อยก่อนเปิดสอนในแต่ละภาค 	<ul style="list-style-type: none"> - มีรายละเอียดตามแบบ คอศ. 2 หรือ มคอ. 2 ที่สอดคล้องกับกรอบมาตรฐานคุณวุฒิแห่งชาติหรือมาตรฐานคุณวุฒิสาขา/สาขาวิชา (ถ้ามี) - มีรายละเอียดของรายวิชาและประสบการณ์ภาคสนาม (ถ้ามี) ตามแบบ คอศ. 2 หรือ มคอ. 2 และคอศ. 4 หรือ มคอ. 4 อย่างน้อยก่อนเปิดสอนในแต่ละภาค
3.3 กระบวนการวัดและประเมินผลที่เหมาะสมกับวิชาชีพ	- จัดทำรายงานผลการดำเนินงานของรายวิชาและประสบการณ์ภาคสนาม(ถ้ามี) ตามแบบ คอศ. 3 หรือ มคอ. 3 และคอศ. 5 หรือ มคอ. 5 ภายใน 30 วันหลังสิ้นสุดภาคการศึกษาที่เปิดสอนให้ครบทุกรายวิชา	- จัดทำรายงานผลการดำเนินงานของรายวิชาและประสบการณ์ภาคสนาม(ถ้ามี) ตามแบบ คอศ. 3 หรือ มคอ. 3 และคอศ. 5 หรือ มคอ. 5 ภายใน 30 วันหลังสิ้นสุดภาคการศึกษาที่เปิดสอนให้ครบทุกรายวิชา

ตารางที่ 4.35 ผลการทดลองใช้รูปแบบการประเมินหลักสูตรการอาชีวศึกษาระดับปริญญาตรี (ต่อ)

กิจกรรม	ผลการดำเนินงาน	
	หลักสูตรเทคโนโลยีไฟฟ้า	หลักสูตรการจัดการสำนักงาน
ตัวบ่งชี้เฉพาะ และเกณฑ์การประเมิน		
3.4 การพัฒนา ปรับปรุง การจัดการเรียนการสอน จากผลประเมินการสอน	<ul style="list-style-type: none"> -จัดทำรายงานผลการดำเนินงานของ หลักสูตรตามแบบ คอศ. 6 หรือ มคอ. 6 ภายใน 60 วันหลังสิ้นสุดการศึกษา - มีการทบทวนผลสัมฤทธิ์ของนักศึกษา ตามมาตรฐานผลการเรียนรู้ที่กำหนดใน คอศ.2 หรือมคอ. 2 และคอศ. 4 หรือมคอ. 4 อย่างน้อยร้อยละ 25 ของรายวิชา ที่เปิดสอนในแต่ละปีการศึกษา - มีการพัฒนา/ปรับปรุงการจัดการเรียน การสอนกลยุทธ์การสอนหรือการ ประเมินผลการเรียนรู้จากผลการ ประเมินผลการดำเนินงานที่รายงานใน คอศ. 6 หรือ มคอ. 6 ปีที่แล้ว 	<ul style="list-style-type: none"> -จัดทำรายงานผลการดำเนินงานของ หลักสูตรตามแบบ คอศ. 6 หรือ มคอ. 6 ภายใน 60 วันหลังสิ้นสุดการศึกษา - มีการทบทวนผลสัมฤทธิ์ของนักศึกษา ตามมาตรฐานผลการเรียนรู้ที่กำหนดใน คอศ.2 หรือมคอ. 2 และคอศ. 4 หรือมคอ. 4 อย่างน้อยร้อยละ 25 ของรายวิชา ที่เปิดสอนในแต่ละปีการศึกษา - มีการพัฒนา/ปรับปรุงการจัดการเรียน การสอนกลยุทธ์การสอนหรือการ ประเมินผลการเรียนรู้จากผลการ ประเมินผลการดำเนินงานที่รายงานใน คอศ. 6 หรือ มคอ. 6 ปีที่แล้ว
3.6 การปฐมนิเทศหรือให้ คำแนะนำด้านการจัดการ เรียนการสอนสำหรับ อาจารย์ใหม่	อาจารย์ใหม่ (ถ้ามี)ทุกคนได้รับการ ปฐมนิเทศหรือคำแนะนำด้านการจัดการ เรียนการสอน	อาจารย์ใหม่ (ถ้ามี)ทุกคนได้รับการ ปฐมนิเทศหรือคำแนะนำด้านการจัดการ เรียนการสอน
3.7 กระบวนการพัฒนา อาจารย์ ทั้งในด้านวิชาการ และวิชาชีพ	อาจารย์ประจำหลักสูตรทุกคนได้รับการ พัฒนาทางวิชาการหรือวิชาชีพอย่างน้อยปีละหนึ่งครั้ง	อาจารย์ประจำหลักสูตรทุกคนได้รับการ พัฒนาทางวิชาการหรือวิชาชีพอย่างน้อยปีละหนึ่งครั้ง
3.9 การพัฒนาบุคลากร สายสนับสนุนด้านวิชาการ หรือวิชาชีพ	จำนวนบุคลากรสนับสนุนการเรียน การสอน (ถ้ามี) ได้รับการพัฒนาวิชาการ และ/ หรือวิชาชีพไม่น้อยกว่าร้อยละ 50 ต่อปี	จำนวนบุคลากรสนับสนุนการเรียน การสอน (ถ้ามี) ได้รับการพัฒนาวิชาการ และ/ หรือวิชาชีพไม่น้อยกว่าร้อยละ 50 ต่อปี
5.4 ร้อยละของบัณฑิตได้ งานทำ ได้รับเงินเดือน เริ่มต้นไม่น้อยกว่าที่ ก.พ. กำหนด	นักศึกษาที่ได้อ่านทำได้รับเงินเดือน เริ่มต้นไม่น้อยกว่าที่ ก.พ. กำหนด	นักศึกษาที่ได้อ่านทำได้รับเงินเดือน เริ่มต้นไม่น้อยกว่าที่ ก.พ. กำหนด

ตารางที่ 4.35 ผลการทดลองใช้รูปแบบการประเมินหลักสูตรการอาชีวศึกษาระดับปริญญาตรี (ต่อ)

กิจกรรม	ผลการดำเนินงาน	
	หลักสูตรเทคโนโลยีไฟฟ้า	หลักสูตรการจัดการสำนักงาน
1. ขั้นเตรียมการ 1. ประสานกับผู้อำนวยการสถาบัน การอาชีวศึกษาทั้งสองแห่งที่เป็น หน่วยทดลองทั้งสองแห่ง เพื่อขอ ความอนุเคราะห์ในการใช้สถาบัน เป็นหน่วยทดลองใช้รูปแบบ การประเมินหลักสูตร และนัด หมายกำหนดการ วัน เวลา สถานที่ เพื่อจัดประชุมชี้แจงทำความเข้าใจ แก่บุคลากรในสังกัดโดยเป็นการ นัดหมายทางโทรศัพท์ 2. ผู้วิจัย แจกคู่มือการประเมิน หลักสูตร ฯ ที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นให้แก่ ผู้เข้าร่วมประชุมคนละ 1 เล่มและ ดำเนินกิจกรรมแบ่งเป็น 3 ประเด็น ได้แก่ 1) อธิบายรายละเอียดของรูปแบบ การประเมินหลักสูตรฯ ตามคู่มือ การประเมินหลักสูตรที่ผู้วิจัยสร้าง ขึ้น โดยเน้นในการทำทำความเข้าใจ องค์ประกอบ ตัวบ่งชี้ และเกณฑ์ การ ประเมิน ขั้น ตอน การ ดำเนินการ การเก็บรวบรวมข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูล 2) ชี้แจงแบบฟอร์มการเขียน รายงานการประเมินหลักสูตร 3) ชี้แจงระยะเวลาในการประเมิน หลักสูตร (2 เดือนตามแผนที่ กำหนด) 4) อภิปรายซักถาม ตอบคำถาม	1. ผู้อำนวยการสถาบันฯ ยินดี ให้ความอนุเคราะห์ทดลองใช้ รูปแบบการประเมินหลักสูตรฯ 2. ดำเนินการประชุมชี้แจงวันที่ 20 ธันวาคม 2562 เวลา 13.45- 16.00 น ณ ห้อง ประชุม วิทยาลัยเทคนิค นครศรีธรรมราช 3. ผู้อำนวยการสถาบัน ฯ มอบรอง ผู้อำนวยการฝ่ายวิชาการของ สถาบันฯ อาจารย์ผู้รับผิดชอบ หลักสูตรเทคโนโลยีไฟฟ้า และ อาจารย์ผู้สอนท่านอื่นๆ เข้าร่วม ประชุม จำนวน 7 คน โดยมี อาจารย์ ที่ ทำหน้าที่ เป็น ผู้ประสานงานกับผู้วิจัยจำนวน 2 คน หมายเหตุ: ผู้วิจัยได้มอบไฟล์ และ QR Code/ลิงค์แบบประเมินที่ ผู้วิจัยสร้างขึ้นเพื่อใช้ในการเก็บ รวบรวมข้อมูลให้แก่อาจารย์ได้รับ มอบหมายเป็นผู้ประสานงานของ หลักสูตร	1. ผู้อำนวยการสถาบันฯ ยินดี ให้ความอนุเคราะห์ทดลองใช้ รูปแบบการประเมินหลักสูตรฯ 2. ดำเนินการประชุมชี้แจงวันที่ 6 ธันวาคม 2562 เวลา 9.45- 12.00 น ณ ห้องพักอาจารย์ อาคาร พาณิชยการ วิทยาลัยเทคนิค นครศรีธรรมราช 3. ผู้อำนวยการสถาบัน ฯ อาจารย์ ผู้รับผิดชอบหลักสูตรการจัดการ สำนักงาน เข้าร่วมประชุม จำนวน 4 คน โดยมีอาจารย์ที่ทำหน้าที่เป็น ผู้ประสานงานกับผู้วิจัยจำนวน 1 คน หมายเหตุ: ผู้วิจัยได้มอบไฟล์ และ QR Code/ลิงค์แบบประเมินที่ ผู้วิจัยสร้างขึ้นเพื่อใช้ในการเก็บ รวบรวมข้อมูลให้แก่อาจารย์ได้รับ มอบหมายเป็นผู้ประสานงานของ หลักสูตร

ตารางที่ 4.35 ผลการทดลองใช้รูปแบบการประเมินหลักสูตรการอาชีวศึกษาระดับปริญญาตรี (ต่อ)

กิจกรรม	ผลการดำเนินงาน	
	หลักสูตรเทคโนโลยีไฟฟ้า	หลักสูตรการจัดการสำนักงาน
<p>2. ขั้นตอนการ และการติดตาม</p> <p>1. คณะกรรมการประเมินหลักสูตร ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลตาม องค์ประกอบ ตัวบ่งชี้ โดยใช้แบบ ประเมินที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น (ตาม ภาคผนวกของคู่มือการประเมิน หลักสูตร)</p> <p>2. ผู้วิจัยติดตามการดำเนินงานของ ทั้งสองหลักสูตร เพื่อสอบถาม ความก้าวหน้า และปัญหาใน การดำเนินงาน โดยใช้ไลน์ และ โทรศัพท์</p> <p>ครั้งที่ 1: 10 ม.ค. 2563 ครั้งที่ 2: 11 ก.พ. 2563 ครั้งที่ 3: 20 ก.พ. 2563</p>	<p>1. ผู้อำนวยการสถาบันแต่งตั้ง คณะกรรมการประเมินหลักสูตร ประกอบด้วยอาจารย์ผู้รับผิดชอบ หลักสูตรเทคโนโลยีไฟฟ้า จำนวน 5 คน</p> <p>2. คณะกรรมการประเมินหลักสูตร ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลตามที่ กำหนด โดยใช้แบบประเมิน ออนไลน์ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น</p> <p>ครั้งที่ 1: 10 ม.ค. 2563 ได้รับ ข้อมูลกลับมาคืนมาแล้วเป็น ส่วนมาก แต่ยังขาดส่วนของ อาจารย์ผู้สอนที่ต้องเพิ่มเติม</p> <p>ครั้งที่ 2: 11 ก.พ. 2563 อาจารย์ ผู้ประสานงานได้ขอความ อนุเคราะห์อาจารย์ผู้สอนที่ยังไม่ได้ ส่งข้อมูลให้ดำเนินการอีกครั้งหนึ่ง</p> <p>ครั้งที่ 3: 20 ก.พ. 2563 ข้อมูล ครบถ้วนสมบูรณ์</p>	<p>1. ผู้อำนวยการสถาบันแต่งตั้ง คณะกรรมการประเมินหลักสูตร ประกอบด้วยอาจารย์ผู้รับผิดชอบ หลักสูตรการจัดการสำนักงาน จำนวน 5 คน</p> <p>2. คณะกรรมการประเมินหลักสูตร ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลตามที่ กำหนด โดยใช้แบบประเมิน ออนไลน์ ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น</p> <p>ครั้งที่ 1: 10 ม.ค. 2563 ได้รับ ข้อมูลกลับมาคืนมาเพียง 1 คน อาจารย์ผู้ประสานงานแจ้งให้ผู้วิจัย ส่งQR Code/ลิงค์แบบประเมินให้ อีกครั้ง</p> <p>ครั้งที่ 2: 11 ก.พ. 2563 ยังขาด ข้อมูลอีกจำนวนมาก อาจารย์ผู้ ประสานงานได้ติดตามข้อมูลอีก ครั้งหนึ่ง</p> <p>ครั้งที่ 3: 20 ก.พ. 2563 ข้อมูลยัง ไม่สมบูรณ์</p> <p>ครั้งที่ 4: 3 มี.ค. 2563 ข้อมูล ครบถ้วนสมบูรณ์</p> <p>เนื่องจากเดือน ก.พ. เป็นช่วงสอบ ปลายภาค ส่งเกรด และประเมิน สมรรถนะวิชาชีพ คณะกรรมการ ประเมินหลักสูตรจึงมีภารกิจมาก ทำให้เกิดความล่าช้าในการรวบรวม ข้อมูล</p>

ตารางที่ 4.35 ผลการทดลองใช้รูปแบบการประเมินหลักสูตรการอาชีวศึกษาระดับปริญญาตรี (ต่อ)

กิจกรรม	ผลการดำเนินงาน	
	หลักสูตรเทคโนโลยีไฟฟ้า	หลักสูตรการจัดการสำนักงาน
3. ขั้นสรุปผลการประเมินและให้ข้อมูลย้อนกลับ 1. คณะกรรมการประเมินหลักสูตรจัดทำรายงานผลการประเมินหลักสูตรส่งให้แก่ผู้วิจัยตรวจสอบความครบถ้วนของข้อมูล 2. ผู้วิจัยตรวจสอบความครบถ้วนของข้อมูล และนัดวัน เวลาเพื่อประชุมสรุปผลการประเมินหลักสูตร กำหนดแนวทางการนำผลการประเมินไปใช้ประโยชน์ และประเมินประสิทธิภาพของรูปแบบการประเมินหลักสูตรฯ ที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้น	20 ก.พ. 2563 อาจารย์ผู้ประสานงานส่งไฟล์รายงานผลการประเมินหลักสูตรเทคโนโลยีไฟฟ้าให้แก่ผู้วิจัยตรวจสอบความครบถ้วนของข้อมูล 6 มี.ค. 2563 คณะกรรมการประเมินหลักสูตรเทคโนโลยีไฟฟ้าและอาจารย์ผู้สอนหลักสูตรปริญญาตรีร่วมประชุมสรุปผลการประเมินหลักสูตร กำหนดแนวทางการนำผลการประเมินไปใช้ประโยชน์ และประเมินประสิทธิภาพของรูปแบบการประเมินหลักสูตรฯ ที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้น	3 มี.ค. 2563 อาจารย์ผู้ประสานงานส่งไฟล์รายงานผลการประเมินหลักสูตรการจัดการสำนักงานให้แก่ผู้วิจัยตรวจสอบความครบถ้วนของข้อมูล 7 เม.ย. 2563 การประชุมสรุปผลการประเมินหลักสูตรการจัดการสำนักงาน แต่เนื่องจากสถานศึกษาประกาศปิด และสถานการณ์การระบาดของโรค COVID-19 ผู้วิจัยจึงใช้การประชุมผ่านไลน์กลุ่ม โดยมีคณะกรรมการประเมินหลักสูตรเข้าร่วม

2.1.2 ผลการประเมินหลักสูตรเทคโนโลยีไฟฟ้า

1. ข้อมูลหลักสูตร

หลักสูตรเทคโนโลยีบัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยีไฟฟ้า (ต่อเนื่อง พ.ศ. 2560) สังกัดสถาบันการอาชีวศึกษาภาคใต้ 1 วิทยาลัยเทคนิคนครศรีธรรมราช ชื่อย่อ ทล.บ. (เทคโนโลยีไฟฟ้า) มีวัตถุประสงค์ของหลักสูตร ประกอบด้วย 1) เพื่อผลิตบัณฑิตที่มีความรู้ มีทักษะการคิดวิเคราะห์ และการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสมในการปฏิบัติงานด้านเทคโนโลยีไฟฟ้า 2) เพื่อผลิตบัณฑิตที่มีสมรรถนะในการบริหารจัดการควบคุมการทำงาน สามารถบูรณาการองค์ความรู้ เพื่อประยุกต์ใช้ในการแก้ปัญหา และพัฒนางานทางเทคโนโลยีในภาคอุตสาหกรรมและภาคบริการได้ 3) เพื่อผลิตบัณฑิตที่มีคุณธรรม จริยธรรม และจรรยาบรรณวิชาชีพ มีเจตคติที่ดีต่องาน อาชีพ ตระหนักถึงการเรียนรู้ตลอดชีวิต การพัฒนาความรู้ความสามารถของตนเองทั้งด้านวิชาการและเทคโนโลยีที่เกี่ยวข้อง

4). เพื่อผลิตบัณฑิตที่มีความพร้อมในการศึกษาขั้นคว่ำสร้างสิ่งประดิษฐ์และนวัตกรรมที่เป็นประโยชน์ต่องานอาชีพ และมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาสังคมและเศรษฐกิจของประเทศ

มีจำนวนนักศึกษา 69 คน และผู้สำเร็จการศึกษา 59 คน อาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตร 5 คน มีคุณวุฒิตะดับปริญญาโท มีสถานประกอบการที่มีความร่วมมือในการจัดการศึกษาทั้งสิ้น 3 แห่งได้แก่ บริษัท อินโนเวชั่น เทคโนโลยี จำกัด จังหวัดกรุงเทพมหานคร บริษัท พร้อมเทคโนโลยีเซอร์วิส จำกัด จังหวัดสมุทรปราการ และบริษัท สิมินาร์ จำกัด จังหวัดสมุทรปราการ

2. สรุปผลการประเมินหลักสูตรตามองค์ประกอบและตัวบ่งชี้ ดังตารางที่ 4.36

ตารางที่ 4.36 ผลการประเมินหลักสูตรสาขาวิชาเทคโนโลยีไฟฟ้าตามองค์ประกอบและตัวบ่งชี้

องค์ประกอบ	ตัวบ่งชี้	ผลการประเมิน		
		M	S.D	ระดับคุณภาพ
1. องค์ประกอบด้านบริบท (Context evaluation)	1.1 ความสอดคล้องของหลักสูตรกับนโยบายของรัฐ และความต้องการของสถานประกอบการ	4.15	0.48	ดี
	1.2 แนวโน้มการพัฒนานโยบายของรัฐ และความต้องการของสถานประกอบการในอนาคต 1.2.1 นโยบายของรัฐเกี่ยวกับการจัดการอาชีวศึกษา “ยกระดับหลักสูตร และการจัดการเรียนการสอนเป็นรูปแบบฐานสมรรถนะอย่างแท้จริง เพื่อผลิตกำลังคนให้สอดคล้องและเชื่อมโยงตามความต้องการของสถานประกอบการ” 1.2.2 ความต้องการกำลังคน/ แรงงานของสถานประกอบการที่เกี่ยวข้อง “ต้องการผู้มีความรู้ ทักษะทางด้านเทคโนโลยี ด้านวิชาชีพ ภาษาอังกฤษ และภาษาจีน” “ต้องการแรงงานที่มีทักษะเฉพาะด้านมากขึ้น โดยเฉพาะงานด้านบริการ งานระบบอัตโนมัติ งานด้าน IT, IOT, และ AI ด้านงานซ่อมบำรุง งานอาคารสูง”			
2. องค์ประกอบด้านปัจจัยนำเข้า (Input evaluation)	2.1 จำนวนอาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตร อาจารย์ประจำหลักสูตร อาจารย์ผู้สอน และ อาจารย์ผู้สอนในสถานประกอบการที่มีคุณสมบัติ และคุณภาพตามที่ สกอ. กำหนด - จำนวนอาจารย์ที่มีตำแหน่งทางวิชาการ	<input checked="" type="checkbox"/> ผ่าน (คุณสมบัติครบข้อ 1-4) ร้อยละ 100		
	2.2 การรับเข้าบรรจุอาจารย์	3.28	0.67	พอใช้
	2.3 การรับนักศึกษา และการเตรียมความพร้อมก่อนเข้าศึกษา	3.71	0.62	ดี
	2.4 ทรัพยากรในการเรียนรู้ และสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ	3.37	0.72	พอใช้
	2.5 งบประมาณที่ได้รับในการบริหารหลักสูตร	2.83	0.76	พอใช้

ตารางที่ 4.36 ผลการประเมินหลักสูตรสาขาวิชาเทคโนโลยีไฟฟ้าตามองค์ประกอบและตัวบ่งชี้ (ต่อ)

องค์ประกอบ	ตัวบ่งชี้	ผลการประเมิน		
		M	S.D	ระดับคุณภาพ
3. องค์ประกอบ ด้านกระบวนการ (Process evaluation)	3.1 กระบวนการบริหารหลักสูตร	ร้อยละ 100.0		ผ่าน
	3.1.1 การมีส่วนร่วมในการบริหารหลักสูตรของอาจารย์ ประจำหลักสูตร			
	3.1.2 การมีส่วนร่วมของสถานประกอบการในการบริหาร หลักสูตร	ร้อยละ 87.00		
	3.2 กระบวนการจัดการจัดการเรียนการสอน (ทวิภาคี)	3.69	0.71	ดี
	3.3 กระบวนการวัดและประเมินผลที่เหมาะสมกับวิชาชีพ	3.76	0.76	ดี
	3.4 การพัฒนา ปรับปรุงการจัดการเรียนการสอนจากผล ประเมินการสอน	3.87	0.71	ดี
	3.5 การดูแลให้คำปรึกษา ส่งเสริม และพัฒนานักศึกษา	3.56	0.58	ดี
	3.6 การปฐมนิเทศหรือให้คำแนะนำด้านการจัดการเรียน การสอนสำหรับอาจารย์ใหม่	- หมายเหตุ ไม่มีอาจารย์ใหม่		
	3.7 กระบวนการพัฒนาอาจารย์ ทั้งในด้านวิชาการและ วิชาชีพ	2.83	0.73	พอใช้
	3.8 การให้บริการของงานสนับสนุนในฝ่ายต่างๆ	3.00	1.00	พอใช้
	3.9 การพัฒนาบุคลากรสายสนับสนุนด้านวิชาการ หรือ วิชาชีพ	3.00	0.87	พอใช้
	- ร้อยละของบุคลากรสายสนับสนุนการเรียนการสอน (ถ้า มี) ได้รับการพัฒนาวิชาการ และ/หรือวิชาชีพ	ร้อยละ 42		ต่ำกว่าเกณฑ์
4. องค์ประกอบ ด้านผลกระทบ (Impact evaluation)	4.1 คุณลักษณะของผู้สำเร็จการศึกษา	ร้อยละ 100		ผ่าน
	4.1.1 ร้อยละของผู้สำเร็จการศึกษาที่ผ่านการประเมิน มาตรฐานวิชาชีพ			
	4.1.2 ค่าเฉลี่ยของคะแนนผลประเมินคุณภาพบัณฑิต ตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิ (ระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ)	4.39	-	ผ่าน
	4.2 ความพึงพอใจของนักศึกษาปัจจุบันและบัณฑิตใหม่	3.87	-	ผ่าน

ตารางที่ 4.36 ผลการประเมินหลักสูตรสาขาวิชาเทคโนโลยีไฟฟ้าตามองค์ประกอบและตัวบ่งชี้ (ต่อ)

องค์ประกอบ	ตัวบ่งชี้	ผลการประเมิน		
		M	S.D	ระดับคุณภาพ
5. องค์ประกอบด้านประสิทธิผล (Effectiveness evaluation)	5.1 ร้อยละของผู้สำเร็จการศึกษาตามหลักสูตร	ร้อยละ 90.00		ผ่าน
	5.2 ร้อยละของนักศึกษาที่ถูกให้ออกกลางคัน/การคงอยู่ของนักศึกษา	ร้อยละ 0.00		ผ่าน
	5.3 ร้อยละของบัณฑิตที่ได้งานทำหรือผลงานของผู้สำเร็จการศึกษา ภายใน 1 ปีหลังสำเร็จการศึกษา	ร้อยละ 93.94		ผ่าน
	5.4 ร้อยละของบัณฑิตได้งานทำ ได้รับเงินเดือนเริ่มต้นไม่น้อยกว่าที่ ก.พ.กำหนด	ร้อยละ 100		ผ่าน
	5.5 ความพึงพอใจของอาจารย์ และอัตรการคงอยู่	4.27	-	ผ่าน
	5.5.1 ค่าเฉลี่ยความพึงพอใจของอาจารย์ผู้สอนต่อการบริหารหลักสูตร			
	5.5.2 อัตราการคงอยู่ของอาจารย์ประจำ	ร้อยละ 100		
	5.6 การนำความรู้ไปใช้ในการทำงานของผู้สำเร็จการศึกษา			
	1. ด้านเทคนิคในวิชาชีพ/ สาขางาน	ร้อยละ 42.86		
	2. ด้านทักษะกระบวนการแก้ปัญหาในการทำงาน	ร้อยละ 28.57		
3. ด้านทักษะในการสื่อสาร	ร้อยละ 28.57			
5.7 ผลการปฏิบัติงาน และความก้าวหน้าในการทำงานของบัณฑิต				
5.7.1 ผลการประเมินการปฏิบัติงานที่หลังจากสำเร็จการศึกษา				
เปลี่ยนแปลง	ร้อยละ 71.42			
- ทำงานได้สำเร็จตามที่ได้รับมอบหมายมากขึ้น	ร้อยละ 23.08			
- สามารถให้คำแนะนำ หรือเป็นที่ปรึกษาในการทำงานแก่เพื่อนร่วมงานได้	ร้อยละ 23.08			
- มีความเชื่อมั่นในตนเองสูงขึ้น	ร้อยละ 19.23			
5.7.2 ความก้าวหน้าในการทำงานหลังจากสำเร็จการศึกษา				
1. ตำแหน่งสูงขึ้น	ร้อยละ 71.42			
2. โอกาสในการทำงานมากขึ้น	ร้อยละ 14.28			
3. อื่นๆ	ร้อยละ 14.28			

ตารางที่ 4.36 ผลการประเมินหลักสูตรสาขาวิชาเทคโนโลยีไฟฟ้าตามองค์ประกอบและตัวบ่งชี้ (ต่อ)

องค์ประกอบ	ตัวบ่งชี้	ผลการประเมิน		
		M	S.D	ระดับคุณภาพ
5. องค์ประกอบด้านประสิทธิผล (ต่อ)	5.8 การถ่ายทอด ขยายองค์ความรู้ของบัณฑิต เคย 1 ระดับพนักงาน/ บุคลากรในองค์กรเดียวกัน 2. ระดับบุคคล/ องค์กรภายนอก			ร้อยละ 100.00 ร้อยละ 66.67 ร้อยละ 33.33
	5.9 ปัญหา/ จุดอ่อนของหลักสูตรที่เกิดขึ้น 5.9.1 บริบทของหลักสูตร - ความสอดคล้องของหลักสูตรกับนโยบายของรัฐ และความต้องการของสังคม			ร้อยละ 60.00
	5.9.2 ปัจจัยนำเข้า - จำนวนอาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตร อาจารย์ประจำหลักสูตร และอาจารย์ผู้สอนที่มีคุณสมบัติและคุณภาพตามที่ สกอ.กำหนด			ร้อยละ 40.00
	5.9.3 กระบวนการดำเนินงาน - การบริหารหลักสูตร และการมีส่วนร่วมจากทุกฝ่าย - กระบวนการจัดการเรียนการสอน - การพัฒนาบุคลากรสายสนับสนุน ด้านวิชาการหรือวิชาชีพ			ร้อยละ 33.33 ร้อยละ 33.33 ร้อยละ 33.33
	6.1 ความสำเร็จ/ จุดเด่นของหลักสูตรที่ควรและสามารถทำให้อยั่งยืน 6.1.1 บริบทของหลักสูตร - การสนับสนุนจากสถานประกอบการที่ร่วมจัดการศึกษา			ร้อยละ 50.00
6. องค์ประกอบด้านความยั่งยืน (Sustainability evaluation)	6.1.2 ปัจจัยนำเข้า - จำนวนอาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตร อาจารย์ประจำหลักสูตร และอาจารย์ผู้สอนที่มีคุณสมบัติและคุณภาพตามที่ สกอ.กำหนด			ร้อยละ 66.67
	6.1.3 กระบวนการดำเนินงาน - การบริหารหลักสูตร และการมีส่วนร่วมจากทุกฝ่าย - กระบวนการจัดการเรียนการสอน - กระบวนการวัดและประเมินผลที่เหมาะสมกับวิชาชีพ			ร้อยละ 33.33 ร้อยละ 33.33 ร้อยละ 33.33
	6.1.4 ผลลัพธ์ของหลักสูตร - ผลการปฏิบัติงาน และความก้าวหน้าในการทำงานของ ผู้สำเร็จการศึกษา			ร้อยละ 33.33

ตารางที่ 4.36 ผลการประเมินหลักสูตรสาขาวิชาเทคโนโลยีไฟฟ้าตามองค์ประกอบและตัวบ่งชี้ (ต่อ)

องค์ประกอบ	ตัวบ่งชี้	ผลการประเมิน		
		M	S.D	ระดับคุณภาพ
7. องค์ประกอบด้านการถ่ายทอดความสำเร็จ (Transportability evaluation)	7.1 การเผยแพร่ข้อมูล หรือการถ่ายทอดความสำเร็จของหลักสูตร			
	7.1.1 ความต้องการในการเผยแพร่ข้อมูล กิจกรรมการดำเนินงานของหลักสูตร	4.00	0.00	ดี
	7.1.2 ความสำเร็จของหลักสูตรที่สามารถถ่ายทอด เป็นต้นแบบให้กับหลักสูตรอื่นๆ	3.67	0.58	ดี
	7.1.3 จำนวนครั้งของการเป็นวิทยากรหรือที่ปรึกษาเบื้องต้นด้านหลักสูตร หรือการมีส่วนร่วมในการแลกเปลี่ยนความรู้ แนวคิดในการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอนอาชีวศึกษา	จำนวน.....1.....ครั้ง		

3. จุดเด่น และจุดที่ควรพัฒนาของหลักสูตร

จุดเด่นของหลักสูตร ได้แก่

1. การสนับสนุนจากสถานประกอบการที่ร่วมจัดการศึกษา
2. การมีส่วนร่วมจากทุกฝ่ายในการบริหารหลักสูตร
3. ผลการปฏิบัติงาน และความก้าวหน้าในการทำงานของผู้สำเร็จการศึกษา

จุดที่ควรพัฒนาของหลักสูตรได้แก่

1. ความสอดคล้องของหลักสูตรกับนโยบายของรัฐ และความต้องการของสังคม เนื่องจากติดข้อกำหนดเกี่ยวกับรายวิชาในหลักสูตรของสกอ. จึงทำให้หลักสูตรมีรายวิชาที่ตอบสนองต่อสถานประกอบการน้อยกว่าที่ควรจะเป็น

2. การรับเข้าบรรจุอาจารย์ ที่สถาบันยังไม่สามารถบรรจุอาจารย์ได้เอง
3. ทรัพยากรในการเรียนรู้ และสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ
4. งบประมาณที่ได้รับในการบริหารหลักสูตร
5. กระบวนการพัฒนาอาจารย์ทั้งในด้านวิชาการและวิชาชีพ
6. การพัฒนาบุคลากรสายสนับสนุนในด้านวิชาการและวิชาชีพ

4. แนวทางในการพัฒนา ปรับปรุงหลักสูตร

ระดับภายในสถาบัน

1. ประชุมชี้แจงผลการประเมินหลักสูตร แก่บุคลากรทุกระดับทั้งผู้บริหารสถาบัน และวิทยาลัย รวมทั้งอาจารย์ประจำหลักสูตร อาจารย์ผู้สอน เพื่อรับทราบและร่วมกันพัฒนาปรับปรุง การดำเนินงาน

2. คัดเลือกสถานประกอบการที่มีศักยภาพเพื่อสร้างพันธมิตรในการจัดการศึกษา โดยพิจารณาจากภาระงานของสถานประกอบการต้องสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของหลักสูตร และควรเป็น สถานประกอบการที่มีการจัดการความรู้ (Knowledge Management) เพื่อให้นักศึกษาเกิดการพัฒน ทักษะมากขึ้น

3. ศึกษาแนวโน้ม เทคโนโลยีในการดำเนินงานตามสาขาวิชาของสถานประกอบการ เพื่อนำมาใช้เป็นข้อมูลในการปรับปรุงหลักสูตร

4. จัดกิจกรรมเพิ่มเติมให้แก่นักศึกษาที่สอดคล้องกับสาขางาน มีใบรับรอง (Certificate) ให้นักศึกษาเพื่อประโยชน์ในการทำงานต่อไปได้

5. ผลักดันงบประมาณในการจัดซื้อครุภัณฑ์ (ไม่ได้รับการสนับสนุน) เพื่อพัฒนา ห้องปฏิบัติการที่เหมาะสมต่อการเรียนการสอนภาคปฏิบัติ ในระดับปริญญาตรี

ระดับภายนอกสถาบัน

1. แจ้งผลการประเมินหลักสูตรและข้อเสนอแนะในการปรับปรุงหลักสูตรให้กับผู้บริหาร ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องภายในสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาได้รับทราบ เพื่อร่วมหาแนวทางพัฒนา หลักสูตรในระดับนโยบาย

2.1.3 ผลการประเมินหลักสูตรการจัดการสำนักงาน

1. ข้อมูลหลักสูตร

หลักสูตรเทคโนโลยีบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการสำนักงาน (ต่อเนื่อง พ.ศ. 2558) สังกัด สถาบันการอาชีวศึกษาภาคกลาง 3 วิทยาลัยเทคนิคนครนายก ชื่อย่อ ทล.บ. (การจัดการสำนักงาน)

วัตถุประสงค์ของหลักสูตร: การจัดการอาชีวศึกษาระดับปริญญาตรีสายเทคโนโลยี หรือสายปฏิบัติการเป็นการจัดการศึกษาด้านวิชาชีพและยกระดับการศึกษาวชิชาชีพของบุคคลให้สูงขึ้น สอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ แผนการศึกษาแห่งชาติ เป็นตามกรอบคุณวุฒิ แห่งชาติ มาตรฐานการศึกษาของชาติและกรอบคุณวุฒิอาชีวศึกษาแห่งชาติ โดยเน้นการเรียนรู้สู่ การปฏิบัติ เพื่อพัฒนาสมรรถนะกำลังคนระดับเทคโนโลยี รวมทั้งคุณธรรม จริยธรรม จรรยาบรรณ วิชาชีพ และกิจนิสัยที่เหมาะสมในการทำงานให้สอดคล้องกับความต้องการกำลังคนของตลาดแรงงาน ชุมชน สังคม และสามารถประกอบอาชีพอิสระได้

มีจำนวนนักศึกษา 40 คน และผู้สำเร็จการศึกษา 40 คน อาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตร 5 คน มีคุณวุฒิตะดับปริญญาโท มีสถานประกอบการที่มีความร่วมมือในการจัดการศึกษาทั้งสิ้น 5 แห่ง ได้แก่ บริษัทปิตุสตอร์ จำกัด บริษัทอินโนเฟรช จำกัด บริษัทไทยแสดนเลสสตีล จำกัด บริษัท CP ALL จำกัด (มหาชน) บริษัทแสงทองฟาร์ม

2. สรุปผลการประเมินหลักสูตรตามองค์ประกอบและตัวบ่งชี้ ดังตารางที่ 4.37

ตารางที่ 4.37 ผลการประเมินหลักสูตร สาขาวิชาการจัดการสำนักงานตามองค์ประกอบและตัวบ่งชี้

องค์ประกอบ	ตัวบ่งชี้	ผลการประเมิน		
		M	S.D	ระดับคุณภาพ
1. องค์ประกอบ ด้านบริบท (Context evaluation)	1.1 ความสอดคล้องของหลักสูตรกับนโยบายของรัฐ และ ความต้องการของสถานประกอบการ	4.42	0.34	ดีมาก
	1.2 แนวโน้มการพัฒนาโยบายของรัฐ และความต้องการของสถานประกอบการในอนาคต 1.2.1 นโยบายของรัฐเกี่ยวกับการจัดการอาชีวศึกษา “มีทิศทางในการสนับสนุนการจัดการอาชีวศึกษามาก” 1.2.2 ความต้องการกำลังคน/ แรงงานของสถานประกอบการที่เกี่ยวข้อง “เป็นสาขาที่ทุกหน่วยงานต้องมี”			
2. องค์ประกอบ ด้านปัจจัยนำเข้า (Input evaluation)	2.1 จำนวนอาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตร อาจารย์ประจำ หลักสูตร อาจารย์ผู้สอน และ อาจารย์ผู้สอนในสถาน ประกอบการที่มีคุณสมบัติ และคุณภาพตามที่ สกอ. กำหนด - จำนวนอาจารย์ที่มีตำแหน่งทางวิชาการ	<input checked="" type="checkbox"/> ผ่าน (คุณสมบัติครบข้อ 1-4) ร้อยละ 100 (5 คะแนน)		
	2.2 การรับเข้าบรรจุอาจารย์	3.67	0.43	ดี
	2.3 การรับนักศึกษา และการเตรียมความพร้อมก่อนเข้า ศึกษา	4.17	0.46	ดี
	2.4 ทรัพยากรในการเรียนรู้ และสิ่งอำนวยความสะดวก ต่างๆ	4.03	0.53	ดี
	2.5 งบประมาณที่ได้รับในการบริหารหลักสูตร	3.50	0.71	พอใช้
3. องค์ประกอบ ด้านกระบวนการ (Process evaluation)	3.1 กระบวนการบริหารหลักสูตร 3.1.1 การมีส่วนร่วมในการบริหารหลักสูตรของอาจารย์ ประจำหลักสูตร	ร้อยละ 80.00		ผ่าน
	3.1.2 การมีส่วนร่วมของสถานประกอบการในการบริหาร หลักสูตร	ร้อยละ 80.00		

ตารางที่ 4.37 ผลการประเมินหลักสูตร สาขาวิชาการจัดการสำนักงานตามองค์ประกอบและตัวบ่งชี้ (ต่อ)

องค์ประกอบ	ตัวบ่งชี้	ผลการประเมิน		
		M	S.D	ระดับคุณภาพ
3. องค์ประกอบ ด้านกระบวนการ (ต่อ)	3.2 กระบวนการจัดการจัดการเรียนการสอน (ทวิภาคี)	4.09	0.60	ดี
	3.3 กระบวนการวัดและประเมินผลที่เหมาะสมกับวิชาชีพ	4.29	0.55	ดี
	3.4 การพัฒนา ปรับปรุงการจัดการเรียนการสอนจากผล ประเมินการสอน	4.44	0.38	ดี
	3.5 การดูแลให้คำปรึกษา ส่งเสริม และพัฒนานักศึกษา	4.25	0.42	ดี
	3.6 การปฐมนิเทศหรือให้คำแนะนำด้านการจัดการเรียน การสอนสำหรับอาจารย์ใหม่	- หมายเหตุ ไม่มีอาจารย์ใหม่		
	3.7 กระบวนการพัฒนาอาจารย์ ทั้งในด้านวิชาการและ วิชาชีพ	3.75	0.35	ดี
	3.8 การให้บริการของงานสนับสนุนในฝ่ายต่างๆ	3.33	0.47	พอใช้
	3.9 การพัฒนาบุคลากรสายสนับสนุนด้านวิชาการ หรือ วิชาชีพ	3.00	0.35	พอใช้
	- ร้อยละของบุคลากรสายสนับสนุนการเรียนการสอน (ถ้ามี) ได้รับการพัฒนาวิชาการ และ/หรือวิชาชีพ	ร้อยละ 40		ต่ำกว่าเกณฑ์
4. องค์ประกอบ ด้านผลกระทบ (Impact evaluation)	4.1 คุณลักษณะของผู้สำเร็จการศึกษา	ร้อยละ 100 5 คะแนน		ผ่าน
	4.1.1 ร้อยละของผู้สำเร็จการศึกษาที่ผ่านการประเมิน มาตรฐานวิชาชีพ			
	4.1.2 ค่าเฉลี่ยของคะแนนผลประเมินคุณภาพบัณฑิต ตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิ (ระดับอุดมศึกษา แห่งชาติ)	4.65	-	ผ่าน
	4.2 ความพึงพอใจของนักศึกษาปัจจุบันและบัณฑิตใหม่	4.91	-	ผ่าน
5. องค์ประกอบ ด้านประสิทธิผล (Effectiveness evaluation)	5.1 ร้อยละของผู้สำเร็จการศึกษาตามหลักสูตร	ร้อยละ 100.00		ผ่าน
	5.2 ร้อยละของนักศึกษาที่ถูกให้ออกกลางคัน/การคงอยู่ ของนักศึกษา	ร้อยละ 100.00		ผ่าน
	5.3 ร้อยละของบัณฑิตที่ได้งานทำหรือผลงานของผู้สำเร็จ การศึกษา ภายใน 1 ปีหลังสำเร็จการศึกษา	ร้อยละ 93.94		ผ่าน
	5.4 ร้อยละของบัณฑิตที่ได้งานทำ ได้รับเงินเดือนเริ่มต้นไม่ น้อยกว่าที่ ก.พ.กำหนด	ร้อยละ 100.00		ผ่าน

ตารางที่ 4.37 ผลการประเมินหลักสูตร สาขาวิชาการจัดการสำนักงานตามองค์ประกอบและตัวบ่งชี้ (ต่อ)

องค์ประกอบ	ตัวบ่งชี้	ผลการประเมิน		
		M	S.D	ระดับคุณภาพ
5. องค์ ประกอบ ด้านประสิทธิผล (ต่อ)	5.5 ความพึงพอใจของอาจารย์ และอัตรการคงอยู่	4.62	-	ผ่าน
	5.5.1 ค่าเฉลี่ยความพึงพอใจของอาจารย์ผู้สอนต่อการบริหารหลักสูตร			
	5.5.2 อัตราการคงอยู่ของอาจารย์ประจำ	ร้อยละ 80.00		
	5.6 การนำความรู้ไปใช้ในการทำงานของผู้สำเร็จการศึกษา	ร้อยละ 44.00 ร้อยละ 28.00 ร้อยละ 24.00		
	1. ด้านทักษะกระบวนการแก้ปัญหาในการทำงาน			
	2. ด้านเทคนิคในวิชาชีพ/ สาขางาน			
	3. ด้านทักษะในการสื่อสาร			
	5.7 ผลการปฏิบัติงาน และความก้าวหน้าในการทำงานของบัณฑิต	ร้อยละ 100.00 ร้อยละ 20.00 ร้อยละ 20.00 ร้อยละ 18.00		
	5.7.1 ผลการประเมินการปฏิบัติงานที่หลังจากสำเร็จการศึกษา			
	เปลี่ยนแปลง			
- ทำงานได้สำเร็จตามที่ได้รับมอบหมายมากขึ้น				
- ปฏิบัติงานได้รวดเร็วมากขึ้น				
- สามารถให้คำแนะนำ หรือเป็นที่ปรึกษาในการทำงานแก่เพื่อนร่วมงานได้				
5.7.2 ความก้าวหน้าในการทำงานหลังจากสำเร็จการศึกษา	ร้อยละ 56.25 ร้อยละ 25.00 ร้อยละ 18.75			
1. โอกาสในการทำงานมากขึ้น				
2. รายได้เพิ่มขึ้น				
3. ตำแหน่งสูงขึ้น				
5.8 การถ่ายทอด ขยายองค์ความรู้ของบัณฑิต	ร้อยละ 93.75 ร้อยละ 75.00 ร้อยละ 25.00			
เคย				
1 ระดับพนักงาน/ บุคลากรในองค์กรเดียวกัน				
2. ระดับบุคคล/ องค์กรภายนอก				

ตารางที่ 4.37 ผลการประเมินหลักสูตร สาขาวิชาการจัดการสำนักงานตามองค์ประกอบและตัวบ่งชี้ (ต่อ)

องค์ประกอบ	ตัวบ่งชี้	ผลการประเมิน		
		M	S.D	ระดับคุณภาพ
5. องค์ประกอบ ด้านประสิทธิผล (ต่อ)	5.9 ปัญหา/ จุดอ่อนของหลักสูตรที่เกิดขึ้น 5.9.1 บริบทของหลักสูตร - การสนับสนุนจากสถานประกอบการที่ร่วมจัดการศึกษา	ร้อยละ 100.00		
	5.9.2 ปัจจัยนำเข้า - การรับบรรจุอาจารย์ใหม่ - งบประมาณที่ได้รับในการบริหารหลักสูตร	ร้อยละ 50.00 ร้อยละ 50.00		
	5.9.3 กระบวนการดำเนินงาน - การให้บริการของงานสนับสนุนในฝ่ายต่างๆ	ร้อยละ 100.00		
6. องค์ประกอบ ด้านความยั่งยืน (Sustainability evaluation)	6.1 ความสำเร็จ/ จุดเด่นของหลักสูตรที่ควรและสามารถ ทำให้ยั่งยืน 6.1.1 บริบทของหลักสูตร -	-		
	6.1.2 ปัจจัยนำเข้า - จำนวนอาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตร อาจารย์ประจำ หลักสูตร และอาจารย์ผู้สอนที่มีคุณสมบัติและคุณภาพ ตามที่สกอ.กำหนด - การรับนักศึกษาและการเตรียมความพร้อมก่อนเข้า ศึกษา	ร้อยละ 50.00 ร้อยละ 50.00		
	6.1.3 กระบวนการดำเนินงาน -	-		
	6.1.4 ผลลัพธ์ของหลักสูตร - การถ่ายทอด ขยายองค์ความรู้ของผู้สำเร็จการศึกษา	ร้อยละ 100.00		
7. องค์ประกอบ ด้านการถ่ายทอด ความสำเร็จ (Transportability evaluation)	7.1 การเผยแพร่ข้อมูล หรือการถ่ายทอดความสำเร็จ ของหลักสูตร 7.1.1 ความต้องการในการเผยแพร่ข้อมูล กิจกรรม การดำเนินงานของหลักสูตร	3.50	0.71	ดี
	7.1.2 ความสำเร็จของหลักสูตรที่สามารถถ่ายทอด เป็นต้นแบบให้กับหลักสูตรอื่นๆ	4.00	0.00	ดี
	7.1.3 จำนวนครั้งของการเป็นวิทยากรหรือที่ปรึกษา เบื้องต้นด้านหลักสูตร หรือการมีส่วนร่วมในการ แลกเปลี่ยนความรู้ แนวคิดในการบริหารหลักสูตรและ การจัดการเรียนการสอนอาชีวศึกษา	จำนวน.....1.....ครั้ง		

3. จุดเด่น และจุดที่ควรพัฒนาของหลักสูตร

3.1 จุดเด่นของหลักสูตร ได้แก่

1. ความสอดคล้องของหลักสูตรกับนโยบายของรัฐ และความต้องการของสถานประกอบการ

2. จำนวนอาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตร อาจารย์ประจำหลักสูตร และอาจารย์ผู้สอนที่มีคุณสมบัติและคุณภาพตามที่ สกอ. กำหนด

3. กระบวนการรับนักศึกษาและการเตรียมความพร้อมก่อนเข้าศึกษา

4. คุณลักษณะของผู้สำเร็จการศึกษาเป็นที่พึงพอใจของสถานประกอบการอย่างมาก

5. ความพึงพอใจของนักศึกษาปัจจุบันและบัณฑิตใหม่

3.2 จุดที่ควรพัฒนาของหลักสูตรได้แก่

1. การสนับสนุนจากสถานประกอบการที่ร่วมจัดการศึกษา

2. การรับบรรจุอาจารย์ใหม่ ที่ควรมีการสำรวจความต้องการและกำหนดแผนล่วงหน้า

3. งบประมาณที่ได้รับในการบริหารหลักสูตร

4. การให้บริการของงานสนับสนุนในฝ่ายต่างๆ

4. แนวทางในการพัฒนา ปรับปรุงหลักสูตร

ระดับภายในสถาบัน

1. ประชุมชี้แจงผลการประเมินหลักสูตร แก่บุคลากรทุกระดับทั้งผู้บริหารสถาบัน และวิทยาลัย รวมทั้งอาจารย์ประจำหลักสูตร อาจารย์ผู้สอน เพื่อรับทราบและร่วมกันพัฒนาปรับปรุงการดำเนินงาน

2. สำรวจ และคัดเลือกสถานประกอบการที่มีความพร้อม และศักยภาพในการร่วมจัดการศึกษา และกิจกรรมต่าง ๆ กับสถาบัน

3. อาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตร ผู้บริหารสถาบัน ร่วมกันวางแผนอัตรากำลังในการรับบรรจุอาจารย์ใหม่ เพื่อเตรียมทดแทนสำหรับบุคลากรที่จะเกษียณอายุต่อไป

4. วางแผนจัดรายวิชาที่สอดคล้องกับหลักสูตร และระยะเวลาในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพมากขึ้นตามความต้องการของผู้เรียน

ระดับภายนอกสถาบัน

1. แจ้งผลการประเมินหลักสูตรและข้อเสนอแนะในการปรับปรุงหลักสูตรให้กับผู้บริหารทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องภายในสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาได้รับทราบ เพื่อร่วมหาแนวทางพัฒนาหลักสูตรในระดับนโยบาย

2.2 ผลการประเมินประสิทธิภาพของรูปแบบการประเมินหลักสูตรการอาชีวศึกษาระดับปริญญาตรี โดยประยุกต์ใช้การประเมินพหุแนวคิด

การประเมินประสิทธิภาพของรูปแบบการประเมินหลักสูตรการอาชีวศึกษาระดับปริญญาตรี โดยประยุกต์ใช้การประเมินพหุแนวคิด จากความคิดเห็นของคณะกรรมการประเมินหลักสูตรเทคโนโลยีไฟฟ้า และหลักสูตรการจัดการสำนักงาน จำนวนหลักสูตรละ 6 คน ประยุกต์ตามมาตรฐานการประเมินของ Yarbrough et al (2011) ประกอบด้วย 5 มาตรฐาน ได้แก่ มาตรฐานด้านอรรถประโยชน์ (Utility Standards) มาตรฐานด้านความเป็นไปได้ (Feasibility Standards) มาตรฐานด้านความเหมาะสม (Propriety Standards) มาตรฐานด้านความถูกต้อง (Accuracy Standards) และมาตรฐานด้านความรับผิดชอบต่อ การ ประเมิน (Evaluation Accountability Standards) แบ่ง เป็น 2 ส่วน ได้แก่ 1) ผลการประเมินประสิทธิภาพของรูปแบบการประเมินหลักสูตรการอาชีวศึกษาระดับปริญญาตรี โดยประยุกต์ใช้การประเมินพหุแนวคิด จากการสำรวจ และ 2) ผลการประเมินประสิทธิภาพของรูปแบบการประเมินหลักสูตรการอาชีวศึกษาระดับปริญญาตรี โดยประยุกต์ใช้การประเมินพหุแนวคิด จากการประชุมกลุ่มย่อย

2.2.1 ผลการประเมินประสิทธิภาพของรูปแบบการประเมินหลักสูตรการอาชีวศึกษาระดับปริญญาตรี โดยประยุกต์ใช้การประเมินพหุแนวคิด จากการสำรวจ

ผู้ประเมินประสิทธิภาพของรูปแบบการประเมินหลักสูตรการอาชีวศึกษาระดับปริญญาตรี โดยประยุกต์ใช้การประเมินพหุแนวคิด เป็นอาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตร และผู้บริหาร โดยส่วนใหญ่ สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรี (ร้อยละ 91.67) ประกอบด้วยหลักสูตรเทคโนโลยีไฟฟ้า (ร้อยละ 50.00) และหลักสูตรการจัดการสำนักงาน (ร้อยละ 50.00) และมีประสบการณ์ในการเป็นอาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตรเทคโนโลยีบัณฑิต 3-5 ปี ทุกคน (ร้อยละ 100.00) รายละเอียดดังตารางที่ 4.38

ตารางที่ 4.38 จำนวน ร้อยละข้อมูลทั่วไปของผู้ประเมินประสิทธิภาพของรูปแบบการประเมินหลักสูตรการอาชีวศึกษาระดับปริญญาตรี

รายการ	จำนวน	ร้อยละ
1. ระดับการศึกษา		
1.1 ปริญญาโท	11	91.67
1.2 ปริญญาเอก	1	8.33
2. สาขาวิชา		
2.1 เทคโนโลยีไฟฟ้า	6	50.00
2.2 การจัดการสำนักงาน	6	50.00

ตารางที่ 4.38 จำนวน ร้อยละข้อมูลทั่วไปของผู้ประเมินประสิทธิภาพของรูปแบบการประเมินหลักสูตรการอาชีวศึกษาระดับปริญญาตรี (ต่อ)

รายการ	จำนวน	ร้อยละ
3. ประสบการณ์ในการเป็นอาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตรเทคโนโลยีบัณฑิต		
3.1 น้อยกว่า 1 ปี	0	0.00
3.2 1 – 2 ปี	0	0.00
3.3 3 – 5 ปี	12	100
รวม	12	100

ผลการประเมินประสิทธิภาพของรูปแบบการประเมินหลักสูตรการอาชีวศึกษาระดับปริญญาตรี โดยประยุกต์ใช้การประเมินพหุแนวคิด มาตรฐานด้านอรรถประโยชน์ (Utility Standards) เมื่อพิจารณาในภาพรวมพบว่า รูปแบบการประเมินมีค่าเฉลี่ยมาตรฐานด้านอรรถประโยชน์อยู่ในระดับมาก ถึงมากที่สุด โดยหลักสูตรเทคโนโลยีไฟฟ้ามีค่าเฉลี่ยความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ($M=4.39$, $S.D=0.59$) และหลักสูตรการจัดการสำนักงานมีค่าเฉลี่ยความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด ($M=4.51$, $S.D=0.32$) เมื่อพิจารณาผลการประเมินแต่ละหลักสูตร พบว่าหลักสูตรเทคโนโลยีไฟฟ้า มีรายการที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือการประเมินหลักสูตรมีการระบุผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่หลากหลายและชัดเจน ค่าเฉลี่ยความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ($M=4.00$, $S.D=0.63$) และรายการที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดประกอบด้วย 5 รายการได้แก่ ผู้รับผิดชอบการประเมินหลักสูตรเป็นผู้ที่มีความเหมาะสมตามบริบทการบริหารหลักสูตร, ผู้รับผิดชอบการประเมินหลักสูตรมีความรู้ความเข้าใจแนวคิด ทฤษฎี และรูปแบบการประเมินหลักสูตรอย่างดี, การดำเนินการประเมินหลักสูตรในทุกขั้นตอนสอดคล้องกับวัตถุประสงค์การประเมิน, วัตถุประสงค์การประเมินหลักสูตรมีความเป็นไปได้ในการนำไปปฏิบัติ, และองค์ประกอบและตัวบ่งชี้ในการประเมินสอดคล้องกับความต้องการสารสนเทศของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย มีค่าเฉลี่ยความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด ($M = 4.67$, $S.D=0.41$) และหลักสูตรการจัดการสำนักงานมีรายการที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด 3 รายการได้แก่ การประเมินหลักสูตรมีการระบุผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่หลากหลายและชัดเจน, มีแนวทางให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการประเมินหลักสูตรร่วมพิจารณา ทบทวนผลการประเมินอย่างเหมาะสม, และรูปแบบการประเมินมีความยืดหยุ่นสามารถนำไปปรับใช้ได้ตามบริบทอย่างเหมาะสม มีค่าเฉลี่ยความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ($M=4.17$, $S.D=0.41$) และรายการที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด 3 รายการได้แก่การดำเนินการประเมินหลักสูตรในทุกขั้นตอนสอดคล้องกับวัตถุประสงค์การประเมิน, รูปแบบการประเมินหลักสูตรสอดคล้องกับองค์ประกอบของหลักสูตร และ

องค์ประกอบและตัวบ่งชี้ในการประเมินสอดคล้องกับความต้องการสารสนเทศของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย มีค่าเฉลี่ยความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด ($M=4.83$, $S.D=0.41$) รายละเอียดดังตารางที่ 4.39

ตารางที่ 4.39 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานการประเมินประสิทธิภาพของรูปแบบการประเมินหลักสูตร การอาชีวศึกษาระดับปริญญาตรี โดยประยุกต์ใช้การประเมินพหุแนวคิด มาตรฐานด้านอรรถประโยชน์ (Utility Standards)

ประสิทธิภาพด้านอรรถประโยชน์	หลักสูตรเทคโนโลยีไฟฟ้า			หลักสูตรการจัดการสำนักงาน		
	M	S.D	ความหมาย	M	S.D	ความหมาย
1. การให้การรับรองผู้ประเมิน (Evaluator Credibility)						
1.1 มีการระบุผู้รับผิดชอบการประเมินหลักสูตรชัดเจน	4.50	0.84	มาก	4.83	0.41	มากที่สุด
1.2 ผู้รับผิดชอบการประเมินหลักสูตรเป็นผู้ที่มีความเหมาะสมตามบริบทการบริหารหลักสูตร	4.67	0.52	มากที่สุด	4.50	0.55	มาก
1.3 ผู้รับผิดชอบการประเมินหลักสูตรมีความรู้ความเข้าใจแนวคิด ทฤษฎี และรูปแบบการประเมินหลักสูตรอย่างดี	4.67	0.52	มากที่สุด	4.50	0.55	มาก
2. ใส่ใจต่อผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย (Attention to Stakeholders)						
2.1 ในการประเมินหลักสูตรมีการระบุผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่หลากหลายและชัดเจน	4.00	0.63	มาก	4.17	0.41	มาก
2.2 รูปแบบการประเมินหลักสูตรมีการศึกษาความต้องการสารสนเทศจากการประเมินของกลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสียอย่างครบถ้วน	4.17	0.75	มาก	4.33	0.52	มาก
3. กำหนดวัตถุประสงค์การประเมินจากความต้องการของผู้เกี่ยวข้อง (Negotiated Purposes)						
3.1 วัตถุประสงค์การประเมินหลักสูตรสอดคล้องกับความต้องการของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียของหลักสูตร	4.33	0.82	มาก	4.50	0.55	มาก
3.2 การดำเนินการประเมินหลักสูตรในทุกขั้นตอนสอดคล้องกับวัตถุประสงค์การประเมิน	4.67	0.82	มากที่สุด	4.83	0.41	มากที่สุด
3.3 วัตถุประสงค์การประเมินหลักสูตรมีความเป็นไปได้ในการนำไปปฏิบัติ	4.67	0.52	มากที่สุด	4.50	0.55	มาก
4. มีคุณค่าที่ชัดเจน (Explicit Values)						
4.1 รูปแบบการประเมินมีความชัดเจนสอดคล้องกับการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอนอาชีวศึกษาระดับปริญญาตรี	4.17	0.75	มาก	4.33	0.52	มาก

ตารางที่ 4.39 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานการประเมินประสิทธิภาพของรูปแบบการประเมินหลักสูตร การอาชีวศึกษาระดับปริญญาตรี โดยประยุกต์ใช้การประเมินพหุแนวคิด มาตรฐานด้านอรรถประโยชน์ (ต่อ)

ประสิทธิภาพด้านอรรถประโยชน์	หลักสูตรเทคโนโลยีไฟฟ้า			หลักสูตรการจัดการสำนักงาน		
	M	S.D	ความหมาย	M	S.D	ความหมาย
4.2 รูปแบบการประเมินหลักสูตรสอดคล้องกับองค์ประกอบของหลักสูตร	4.50	0.84	มาก	4.83	0.41	มากที่สุด
5. ข้อมูลสารสนเทศที่เกี่ยวข้อง (Relevant Information)						
5.1 องค์ประกอบและตัวบ่งชี้ในการประเมินสอดคล้องกับความต้องการสารสนเทศของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย	4.67	0.52	มากที่สุด	4.83	0.41	มากที่สุด
5.2 สารสนเทศที่ได้จากการประเมินตามรูปแบบครอบคลุมตามความต้องการของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย	4.00	0.89	มาก	4.50	0.55	มาก
6. กระบวนการและผลผลิตที่มีความหมาย (Meaningful Processes and Products)						
6.1 ขั้นตอนการดำเนินการประเมินหลักสูตรมีความชัดเจนเป็นรูปธรรม	4.50	0.55	มาก	4.50	0.55	มาก
6.2 มีแนวทางให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการประเมินหลักสูตรร่วมพิจารณา ทบทวนผลการประเมินอย่างเหมาะสม	4.00	0.63	มาก	4.17	0.41	มาก
7. การสื่อสารและการรายงานผลที่เหมาะสมและทันเวลา (Timely and Appropriate Communicating and Reporting)						
7.1 การรายงานผลการประเมินสอดคล้องกับความต้องการสารสนเทศของผู้ใช้ผลการประเมินอย่างครบถ้วน	4.33	0.82	มาก	4.50	0.55	มาก
7.2 การรายงานผลการประเมินหลักสูตรครบถ้วนตามวัตถุประสงค์การประเมิน	4.33	0.82	มาก	4.50	0.55	มาก
8. ให้ความสนใจถึงผลที่ตามมา (Concern for Consequences and Influence)						
8.1 รูปแบบการประเมินมีความยืดหยุ่นสามารถนำไปปรับใช้ได้ตามบริบทอย่างเหมาะสม	4.17	0.75	มาก	4.17	0.41	มาก
8.2 รูปแบบการประเมินไม่ก่อให้เกิดผลด้านลบต่อผู้เกี่ยวข้องหรือการบริหารหลักสูตร	4.50	0.84	มาก	4.50	0.55	มาก
รวม	4.39	0.59	มาก	4.51	0.32	มากที่สุด

ผลการประเมินประสิทธิภาพของรูปแบบการประเมินหลักสูตรการอาชีวศึกษาระดับปริญญาตรี โดยประยุกต์ใช้การประเมินพหุแนวคิด มาตรฐานด้านความเป็นไปได้ (Feasibility Standards) เมื่อพิจารณาในภาพรวมพบว่า รูปแบบการประเมินมีค่าเฉลี่ยมาตรฐานด้านความเป็นไปได้อยู่ในระดับมากทั้ง 2 หลักสูตร เมื่อพิจารณาผลการประเมินประสิทธิภาพของรูปแบบการประเมินของแต่ละหลักสูตร พบว่า**หลักสูตรเทคโนโลยีไฟฟ้า** มีรายการที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ มีแนวทางและวิธีดำเนินการประเมินหลักสูตรที่ให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่ายรับรู้ร่วมกัน มีค่าเฉลี่ยความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ($M=4.00$, $S.D.= 1.10$) และรายการที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด คือ แนวทางการประเมินหลักสูตร ใช้ทรัพยากรในการประเมินอย่างเกิดประโยชน์สูงสุด มีค่าเฉลี่ยความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ($M = 4.50$, $S.D.=0.55$) และ**หลักสูตรการจัดการสำนักงาน**มีรายการที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ มีแนวทางและวิธีดำเนินการประเมินหลักสูตรที่ให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่ายรับรู้ร่วมกัน มีค่าเฉลี่ยความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ($M=4.00$, $S.D.= 0.89$) และรายการที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด 6 รายการได้แก่มีแนวทางและวิธีการประเมินหลักสูตรเพื่อให้ได้สารสนเทศที่สอดคล้องกับการบริหารจัดการหลักสูตรและการเรียนการสอน, มีขั้นตอนการประเมินที่สะดวกและง่ายต่อการนำไปใช้, มีแนวทางและวิธีการปฏิบัติการประเมินบนพื้นฐานข้อมูลที่มีอยู่จริง, มีแนวทางและวิธีการปฏิบัติการประเมินหลักสูตรที่เหมาะสมกับศักยภาพของผู้รับผิดชอบประเมิน, แนวทางการประเมินหลักสูตรใช้ทรัพยากรในการประเมินอย่างเกิดประโยชน์สูงสุด, และสารสนเทศที่ได้ใช้ทรัพยากรในการประเมินอย่างคุ้มค่า มีค่าเฉลี่ยความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ($M=4.50$, $S.D.=0.55$) รายละเอียดดังตารางที่ 4.40

ตารางที่ 4.40 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานการประเมินประสิทธิภาพของรูปแบบการประเมินหลักสูตรการอาชีวศึกษาระดับปริญญาตรี โดยประยุกต์ใช้การประเมินพหุแนวคิด มาตรฐานด้านความเป็นไปได้

ประสิทธิภาพด้านความเป็นไปได้	หลักสูตรเทคโนโลยีไฟฟ้า			หลักสูตรการจัดการสำนักงาน		
	M	S.D	ความหมาย	M	S.D	ความหมาย
1. การบริหารจัดการโครงการ (Project Management)						
1.1 มีแนวทางและวิธีการประเมินหลักสูตรเพื่อให้ได้สารสนเทศที่สอดคล้องกับการบริหารจัดการหลักสูตร และการเรียนการสอน	4.33	0.82	มาก	4.50	0.55	มาก
1.2 มีขั้นตอนการประเมินที่สะดวกและง่ายต่อการนำไปใช้	4.50	0.84	มาก	4.50	0.55	มาก
2. กระบวนการที่ปฏิบัติได้จริง (Practical Procedures)						
2.1 รูปแบบการประเมินให้แนวทางและวิธีการที่นำไปสู่การประเมินหลักสูตรได้จริง	4.17	0.41	มาก	4.17	0.41	มาก
2.2 มีแนวทางและวิธีการปฏิบัติการประเมินบนพื้นฐานข้อมูลที่มีอยู่จริง	4.33	0.82	มาก	4.50	0.55	มาก

ตารางที่ 4.40 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานการประเมินประสิทธิภาพของรูปแบบการประเมินหลักสูตร การอาชีวศึกษาระดับปริญญาตรี โดยประยุกต์ใช้การประเมินพหุแนวคิด มาตรฐานด้านความเป็นไปได้ (ต่อ)

ประสิทธิภาพด้านความเป็นไปได้	หลักสูตรเทคโนโลยีไฟฟ้า			หลักสูตรการจัดการสำนักงาน		
	M	S.D	ความหมาย	M	S.D	ความหมาย
3. การปฏิบัติได้ในบริบทจริง (Contextual Viability)						
3.1 มีแนวทางและวิธีดำเนินการประเมินหลักสูตรที่ให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่ายรับรู้ร่วมกัน	4.00	1.10	มาก	4.00	0.89	มาก
3.2 มีแนวทางและวิธีการปฏิบัติการประเมินหลักสูตรที่เหมาะสมกับศักยภาพของผู้รับผิดชอบประเมิน	4.33	0.82	มาก	4.50	0.55	มาก
4. การใช้ประโยชน์จากทรัพยากรที่มีอยู่ (Resource Use)						
4.1 แนวทางการประเมินหลักสูตรใช้ทรัพยากรในการประเมินอย่างเกิดประโยชน์สูงสุด	4.50	0.55	มาก	4.50	0.55	มาก
4.2 สารสนเทศที่ได้ใช้ทรัพยากรในการประเมินอย่างคุ้มค่า	4.33	0.52	มาก	4.50	0.55	มาก
รวม	4.31	0.52	มาก	4.40	0.31	มาก

ผลการประเมินประสิทธิภาพของรูปแบบการประเมินหลักสูตรการอาชีวศึกษาระดับปริญญาตรี โดยประยุกต์ใช้การประเมินพหุแนวคิด มาตรฐานด้านความเหมาะสม (Propriety Standards) เมื่อพิจารณาในภาพรวมพบว่า รูปแบบการประเมินมีค่าเฉลี่ยมาตรฐานด้านความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ถึงมากที่สุด โดยหลักสูตรเทคโนโลยีไฟฟ้ามีค่าเฉลี่ยความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ($M=4.40$, $S.D=0.64$) และหลักสูตรการจัดการสำนักงานมีค่าเฉลี่ยความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด ($M=4.51$, $S.D=0.41$) เมื่อพิจารณาผลการประเมินแต่ละหลักสูตร พบว่าหลักสูตรเทคโนโลยีไฟฟ้า มีรายการที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ องค์ประกอบ และตัวบ่งชี้ในการประเมินหลักสูตรสามารถตอบสนองต่อความต้องการของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียและผู้มีเกี่ยวข้องทุกฝ่าย มีค่าเฉลี่ยความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ($M=4.00$, $S.D=0.63$) และรายการที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด คือ รูปแบบการประเมินให้ความสำคัญกับความคุ้มค่าของทรัพยากรทั้งหมดที่ใช้ในการประเมิน มีค่าเฉลี่ยความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด ($M = 4.83$, $S.D=0.41$) และหลักสูตรการจัดการสำนักงานมีรายการที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด 2 รายการได้แก่ องค์ประกอบและตัวบ่งชี้ในการประเมินหลักสูตรสามารถตอบสนองต่อความต้องการของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียและผู้มีเกี่ยวข้องทุกฝ่าย และผลการประเมินหลักสูตรให้สารสนเทศที่นำไปสู่การตัดสินใจตัดสินประสิทธิภาพ/ ประสิทธิผลของหลักสูตรได้อย่างเหมาะสม มีค่าเฉลี่ยความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ($M=4.17$, $S.D=0.41$) และรายการที่มีค่าเฉลี่ย

มากที่สุด 2 รายการได้แก่รูปแบบการประเมินให้ความสำคัญกับความคุ้มค่าของทรัพยากรทั้งหมดที่ใช้ในการประเมิน และการประเมินหลักสูตรดำเนินการตามกระบวนการและข้อจำกัดด้านงบประมาณอย่างเคร่งครัด มีค่าเฉลี่ยความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด ($M=4.83$, $S.D=0.41$) ดังตารางที่ 4.41

ตารางที่ 4.41 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานการประเมินประสิทธิภาพของรูปแบบการประเมินหลักสูตร การอาชีวศึกษาระดับปริญญาตรี โดยประยุกต์ใช้การประเมินพหุแนวคิด มาตรฐานด้านความเหมาะสม

ประสิทธิภาพด้านความเหมาะสม	หลักสูตรเทคโนโลยีไฟฟ้า			หลักสูตรการจัดการสำนักงาน		
	M	S.D	ความหมาย	M	S.D	ความหมาย
1. อยู่บนพื้นฐานของการตอบสนองและความเกี่ยวข้อง (Responsive and Inclusive Orientation)						
1.1 องค์ประกอบ และตัวบ่งชี้ในการประเมินหลักสูตรสามารถตอบสนองต่อความต้องการของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียและผู้มีเกี่ยวข้องทุกฝ่าย	4.00	0.63	มาก	4.17	0.41	มาก
1.2 ผลการประเมินหลักสูตรให้สารสนเทศที่นำไปสู่การตัดสินใจประสิทธิภาพ/ ประสิทธิผลของหลักสูตรได้อย่างเหมาะสม	4.17	0.75	มาก	4.17	0.41	มาก
1.3 ผลการประเมินหลักสูตรให้สารสนเทศที่นำไปสู่การปรับปรุงการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน	4.33	0.82	มาก	4.50	0.55	มาก
1.4 ผลการประเมินหลักสูตรให้สารสนเทศที่นำไปสู่การปรับปรุง พัฒนาหลักสูตรได้อย่างเหมาะสม	4.17	0.75	มาก	4.50	0.55	มาก
2. ได้รับความยินยอมอย่างเป็นทางการ (Formal Agreements)						
2.1 รูปแบบการประเมินเป็นที่ยอมรับของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่าย	4.17	0.98	มาก	4.50	0.55	มาก
2.2 รูปแบบการประเมินหลักสูตรมีความเกี่ยวเนื่องกับความต้องการ ความคาดหวังและวัฒนธรรมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย	4.33	0.82	มาก	4.50	0.55	มาก
3. คำนึงถึงสิทธิมนุษยชน (Human Rights and Respect)						
3.1 รูปแบบการประเมินไม่ก่อให้เกิดผลเสียต่อผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่าย	4.50	0.84	มาก	4.50	0.55	มาก
3.2 มีการชี้แจง ข้อกำหนดในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อไม่ให้กระทบต่อสิทธิมนุษยชนของผู้ให้ข้อมูล	4.50	0.84	มาก	4.50	0.55	มาก

ตารางที่ 4.41 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานการประเมินประสิทธิภาพของรูปแบบการประเมินหลักสูตร การอาชีวศึกษาระดับปริญญาตรี โดยประยุกต์ใช้การประเมินพหุแนวคิด มาตรฐานด้านความเหมาะสม (ต่อ)

ประสิทธิภาพด้านความเหมาะสม	หลักสูตรเทคโนโลยีไฟฟ้า	หลักสูตรการจัดการสำนักงาน
----------------------------	------------------------	---------------------------

	M	S.D	ความหมาย	M	S.D	ความหมาย
4. ชัดเจนและเป็นธรรม (Clarity and Fairness)						
4.1 มีการระบุที่มาและกระบวนการพัฒนารูปแบบการประเมินหลักสูตรอย่างชัดเจน	4.50	0.84	มาก	4.50	0.55	มาก
4.2 วัตถุประสงค์การประเมินตอบสนองต่อความต้องการสารสนเทศทางการประเมินของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย	4.33	0.82	มาก	4.50	0.55	มาก
5. ความโปร่งใสและตรวจสอบได้ (Transparency and Disclosure)						
5.1 มีการอธิบายการรายงานผลการประเมินอย่างชัดเจน	4.50	0.55	มาก	4.50	0.55	มาก
5.2 มีกระบวนการสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับการประเมิน ข้อจำกัดต่างๆ ต่อผู้มีส่วนได้ส่วนเสียอย่างเหมาะสม	4.33	0.82	มาก	4.50	0.55	มาก
6. การมีประโยชน์ทับซ้อนหรือการขัดแย้งทางผลประโยชน์ (Conflicts of Interests)						
6.1 การประเมินหลักสูตรมีแนวทางการดำเนินงานที่เปิดเผย ตรงไปตรงมา	4.50	0.55	มาก	4.50	0.55	มาก
6.2 การตัดสินใจผลการประเมินนำไปสู่สารสนเทศที่ตรงตามสภาพความเป็นจริง	4.33	0.82	มาก	4.50	0.55	มาก
7. ความรับผิดชอบด้านงบประมาณ (Fiscal Responsibility)						
7.1 รูปแบบการประเมินให้ความสำคัญกับความคุ้มค่าของทรัพยากรทั้งหมดที่ใช้ในการประเมิน	4.83	0.41	มากที่สุด	4.83	0.41	มากที่สุด
7.2 การประเมินหลักสูตรดำเนินการตามกระบวนการและข้อจำกัดด้านงบประมาณอย่างเคร่งครัด	4.67	0.52	มากที่สุด	4.83	0.41	มากที่สุด
รวม	4.40	0.64	มาก	4.51	0.41	มากที่สุด

ผลการประเมินประสิทธิภาพของรูปแบบการประเมินหลักสูตรการอาชีวศึกษาระดับปริญญาตรี โดยประยุกต์ใช้การประเมินพหุแนวคิด มาตรฐานด้านความถูกต้อง (Accuracy Standards) เมื่อพิจารณาในภาพรวมพบว่า รูปแบบการประเมินมีค่าเฉลี่ยมาตรฐานด้านความถูกต้องอยู่ในระดับมากทั้งสองหลักสูตร เมื่อพิจารณาผลการประเมินแต่ละหลักสูตร พบว่าหลักสูตรเทคโนโลยีไฟฟ้า มีรายการที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ประกอบด้วย 3 รายการ ได้แก่ รายงานผลการประเมินหลักสูตรมีรายละเอียดครบถ้วนสมบูรณ์ และมีการให้เหตุผลประกอบคำอธิบาย, รายงานผลการประเมินหลักสูตรแสดงให้เห็นข้อค้นพบจากการประเมินที่ถูกต้องชัดเจน และรายงานผลการประเมินหลักสูตรอธิบายรายละเอียดตามประเด็นการประเมินชัดเจน มีค่าเฉลี่ยความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ($M=4.00$, $S.D=0.63$) และรายการที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด คือ การเก็บรวบรวมข้อมูลถูกต้องเหมาะสม มีค่าเฉลี่ยความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด ($M = 4.67$, $S.D=0.52$) และหลักสูตรการจัดการสำนักงานมีรายการที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ประกอบด้วย 5 รายการ ได้แก่ กระบวนการเก็บรวบรวมข้อมูลสอดคล้องตามวัตถุประสงค์การประเมิน, รายงานผลการประเมินหลักสูตรมีรายละเอียดครบถ้วนสมบูรณ์ และมีการให้เหตุผลประกอบคำอธิบาย, รายงานผลการประเมินหลักสูตรแสดงให้เห็นข้อค้นพบจากการประเมินที่ถูกต้องชัดเจน, รายงานผลการประเมินหลักสูตรมีความถูกต้องสอดคล้องตามวัตถุประสงค์การประเมิน และรายงานผลการประเมินหลักสูตรอธิบายรายละเอียดตามประเด็นการประเมินชัดเจน มีค่าเฉลี่ยความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ($M=4.17$, $S.D=0.41$) และรายการที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ การอธิบายแนวทางการตัดสินผลการประเมินหลักสูตรอย่างชัดเจน มีค่าเฉลี่ยความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ($M=4.83$, $S.D=0.41$) รายละเอียดดังตารางที่ 4.42

ตารางที่ 4.42 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานการประเมินประสิทธิภาพของรูปแบบการประเมินหลักสูตรการอาชีวศึกษาระดับปริญญาตรี โดยประยุกต์ใช้การประเมินพหุแนวคิด มาตรฐานด้านความถูกต้อง

ประสิทธิภาพด้านความถูกต้อง	หลักสูตรเทคโนโลยีไฟฟ้า			หลักสูตรการจัดการสำนักงาน		
	M	S.D	ความหมาย	M	S.D	ความหมาย
1. ข้อสรุปและการตัดสินที่สมเหตุสมผล						
1.1 อธิบายแนวทางการตัดสินผลการประเมินหลักสูตรอย่างชัดเจน	4.50	0.84	มาก	4.83	0.41	มากที่สุด
1.2 ข้อสรุปและการตัดสินผลการประเมินมีความสมเหตุสมผลตามบริบทของหลักสูตร	4.33	0.82	มาก	4.50	0.55	มาก
2. ข้อมูลที่ถูกต้อง (Valid Information)						
2.1 กระบวนการเก็บรวบรวมข้อมูลสอดคล้องตามวัตถุประสงค์การประเมิน	4.17	0.75	มาก	4.17	0.41	มาก
2.2 แนวทางการแปลผลการประเมินถูกต้องเหมาะสม	4.33	0.82	มาก	4.50	0.55	มาก

ตารางที่ 4.42 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานการประเมินประสิทธิภาพของรูปแบบการประเมินหลักสูตร การอาชีวศึกษาระดับปริญญาตรี โดยประยุกต์ใช้การประเมินพหุแนวคิด มาตรฐานด้านความถูกต้อง (ต่อ)

ประสิทธิภาพด้านความถูกต้อง	หลักสูตรเทคโนโลยีไฟฟ้า			หลักสูตรการจัดการสำนักงาน		
	M	S.D	ความหมาย	M	S.D	ความหมาย
2.3 สารสนเทศจากการประเมินตอบสนองตามวัตถุประสงค์การประเมิน	4.33	0.82	มาก	4.50	0.55	มาก
3. ข้อมูลที่เชื่อถือได้ (Reliable Information)						
3.1 การเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มผู้ให้ข้อมูลที่หลากหลาย	4.17	0.75	มาก	4.33	0.52	มาก
3.2 แนวทางการเก็บรวบรวมข้อมูลนำไปสู่สารสนเทศที่เพียงพอต่อการนำไปใช้ประโยชน์	4.50	0.84	มาก	4.50	0.55	มาก
4. การอธิบายกำหนดการและบริบทการประเมินที่ชัดเจน (Explicit Program and Context Descriptions)						
4.1 คู่มือการประเมินหลักสูตรอธิบายรายละเอียดที่นำไปสู่กระบวนการประเมินหลักสูตรได้ครบถ้วน	4.33	0.82	มาก	4.50	0.55	มาก
4.2 คู่มือการประเมินหลักสูตรอยู่ภายใต้ขอบเขตของวัตถุประสงค์การประเมิน	4.33	0.82	มาก	4.50	0.55	มาก
5. การจัดการข้อมูล (Information Management)						
5.1 ระบุแหล่งข้อมูลและการได้มาซึ่งข้อมูลในการประเมินหลักสูตรอย่างชัดเจน	4.33	0.82	มาก	4.50	0.55	มาก
5.2 การเก็บรวบรวมข้อมูลถูกต้องเหมาะสม	4.67	0.52	มากที่สุด	4.50	0.55	มาก
5.3 การตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูลมีความเหมาะสม	4.33	0.82	มาก	4.50	0.55	มาก
6. การออกแบบและการวิเคราะห์ที่ดี (Sound Designs and Analyses)						
6.1 การออกแบบการประเมินหลักสูตรมีความเหมาะสมตามวัตถุประสงค์การประเมิน	4.33	0.82	มาก	4.50	0.55	มาก
6.2 วิธีการวิเคราะห์ข้อมูลมีความถูกต้องเหมาะสม	4.33	0.82	มาก	4.50	0.55	มาก
7. การประเมินที่ชัดเจนและมีเหตุผล (Explicit Evaluation Reasoning)						
7.1 รายงานผลการประเมินหลักสูตรมีรายละเอียดครบถ้วนสมบูรณ์ และมีการให้เหตุผลประกอบคำอธิบาย	4.00	0.63	มาก	4.17	0.41	มาก
7.2 รายงานผลการประเมินหลักสูตรแสดงให้เห็นข้อค้นพบจากการประเมินที่ถูกต้องชัดเจน	4.00	0.63	มาก	4.17	0.41	มาก

ตารางที่ 4.42 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานการประเมินประสิทธิภาพของรูปแบบการประเมินหลักสูตร การอาชีวศึกษาระดับปริญญาตรี โดยประยุกต์ใช้การประเมินพหุแนวคิด มาตรฐานด้านความถูกต้อง (ต่อ)

ประสิทธิภาพด้านความถูกต้อง	หลักสูตรเทคโนโลยีไฟฟ้า			หลักสูตรการจัดการสำนักงาน		
	M	S.D	ความหมาย	M	S.D	ความหมาย
8. การสื่อสารและการเขียนรายงาน (Communication and Reporting)						
8.1 รายงานผลการประเมินหลักสูตรมีความถูกต้องสอดคล้องตามวัตถุประสงค์การประเมิน	4.17	0.75	มาก	4.17	0.41	มาก
8.2 รายงานผลการประเมินหลักสูตรอธิบายรายละเอียดตามประเด็นการประเมินชัดเจน	4.00	0.63	มาก	4.17	0.41	มาก
รวม	4.29	0.66	มาก	4.42	0.37	มาก

ผลการประเมินประสิทธิภาพของรูปแบบการประเมินหลักสูตรการอาชีวศึกษาระดับปริญญาตรี โดยประยุกต์ใช้การประเมินพหุแนวคิด มาตรฐานด้านความรับผิดชอบต่อการประเมิน (Evaluation Accountability Standards) เมื่อพิจารณาในภาพรวมพบว่า รูปแบบการประเมินมีค่าเฉลี่ยมาตรฐานด้านความรับผิดชอบต่อการประเมิน อยู่ในระดับมากที่สุดทั้งสองหลักสูตร เมื่อพิจารณาผลการประเมินแต่ละหลักสูตร พบว่า**หลักสูตรเทคโนโลยีไฟฟ้า** มีรายการที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ รายงานผลการประเมินครอบคลุมตามวัตถุประสงค์ มีค่าเฉลี่ยความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ($M=4.00$, $S.D=0.63$) และรายการที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด คือ มีกระบวนการตรวจสอบการออกแบบการประเมิน ข้อมูล และผลการประเมินอย่างเหมาะสม มีค่าเฉลี่ยความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด ($M = 4.67$, $S.D=0.52$) และ**หลักสูตรการจัดการสำนักงาน**มีรายการที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ ผู้รับผิดชอบการประเมิน และผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทุกฝ่ายส่งเสริมให้มีผู้ประเมินภายนอกร่วมประเมินอภิมานเพื่อให้เกิดความเป็นมาตรฐาน มีค่าเฉลี่ยความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ($M=4.00$, $S.D=0.41$) และรายการที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ สารสนเทศจากการประเมินนำไปประยุกต์ใช้ในการตัดสินใจ และแสดงความรับผิดชอบต่อการประเมินอย่างเหมาะสม มีค่าเฉลี่ยความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด ($M=4.83$, $S.D=0.41$) รายละเอียดดังตารางที่ 4.43

ตารางที่ 4.43 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานการประเมินประสิทธิภาพของรูปแบบการประเมินหลักสูตร การอาชีวศึกษาระดับปริญญาตรี โดยประยุกต์ใช้การประเมินพหุแนวคิด มาตรฐานด้านความรับผิดชอบต่อ การประเมิน

ประสิทธิภาพด้านความรับผิดชอบต่อ การประเมิน	หลักสูตรเทคโนโลยีไฟฟ้า			หลักสูตรการจัดการสำนักงาน		
	M	S.D	ความหมาย	M	S.D	ความหมาย
1. การจัดทำเอกสารการประเมิน (Evaluation Documentation)						
1.1 รายงานผลการประเมินหลักสูตรมี รายละเอียดครบถ้วน ชัดเจน	4.17	0.75	มาก	4.17	0.41	มาก
1.2 รายงานผลการประเมินครอบคลุมตาม วัตถุประสงค์	4.00	0.63	มาก	4.17	0.41	มาก
1.3 รายงานผลการประเมินสอดคล้องกับ กระบวนการ ข้อมูลผลลัพธ์ที่ได้จากการ ประเมิน	4.17	0.75	มาก	4.17	0.41	มาก
2. การประเมินอภิมานภายใน (Internal Meta-evaluation)						
2.1 มีกระบวนการตรวจสอบการออกแบบการ ประเมิน ข้อมูล และผลการประเมินอย่าง เหมาะสม	4.67	0.52	มากที่สุด	4.50	0.55	มาก
2.2 มีวิธีการประเมินอภิมานที่ตอบสนอง เป้าหมายของการประเมิน	4.50	0.55	มาก	4.50	0.55	มาก
3. การประเมินอภิมานภายนอก (External Meta-evaluation)						
3.1 ผู้รับผิดชอบการประเมิน และผู้มีส่วนได้ ส่วนเสียทุกฝ่ายส่งเสริมให้ผู้ประเมินภายนอก ร่วมประเมินอภิมาน เพื่อให้เกิดความเป็น มาตรฐาน	4.17	0.41	มาก	4.00	0.41	มาก
3.2 สารสนเทศจากการประเมินนำไป ประยุกต์ใช้ในการตัดสินใจ และแสดงความ รับผิดชอบต่อการประเมินอย่างเหมาะสม	4.50	0.55	มาก	4.67	0.52	มาก
รวม	4.31	0.48	มาก	4.31	0.40	มาก

2.2.2 ผลการประเมินประสิทธิภาพของรูปแบบการประเมินหลักสูตรการอาชีวศึกษาระดับปริญญาตรี โดยประยุกต์ใช้การประเมินพหุแนวคิด จากการประชุมกลุ่มย่อย

จากการประชุมกลุ่มย่อยคณะกรรมการประเมินหลักสูตรเทคโนโลยีไฟฟ้า และหลักสูตรการจัดการสำนักงาน จำนวนหลักสูตรละ 6 ท่าน หลังเสร็จสิ้นจากการนำรูปแบบการประเมินหลักสูตรการอาชีวศึกษาระดับปริญญาตรี โดยประยุกต์ใช้การประเมินพหุแนวคิดไปทดลองใช้ แบ่งเป็น 2 ประเด็นดังนี้

1) ความเหมาะสมของรูปแบบการประเมินหลักสูตรการอาชีวศึกษาระดับปริญญาตรี โดยประยุกต์ใช้การประเมินพหุแนวคิด พบว่า รูปแบบการประเมินหลักสูตรนี้มีความเหมาะสมสอดคล้องกับบริบทของการอาชีวศึกษา สามารถนำไปใช้ได้จริง และสามารถสะท้อนผลการดำเนินงานขององค์กรได้อย่างแท้จริงจึงสามารถนำผลการประเมินไปใช้ในการพัฒนาปรับปรุงหลักสูตรให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้นได้

“รูปแบบการประเมิน เครื่องมือ สามารถสะท้อนผลการดำเนินงานขององค์กรได้อย่างแท้จริง”

(กรรมการประเมินหลักสูตรเทคโนโลยีไฟฟ้า ท่านที่ 1)

“รูปแบบการประเมินมีความเหมาะสมสามารถนำไปใช้ได้จริง”

(กรรมการประเมินหลักสูตรเทคโนโลยีไฟฟ้า ท่านที่ 3)

“เครื่องมือสามารถนำไปใช้ได้จริง ตรงกับบริบทของอาชีวศึกษา”

(กรรมการประเมินหลักสูตรเทคโนโลยีไฟฟ้า ท่านที่ 4)

“สามารถนำมาใช้ในการพัฒนาและปรับปรุงหลักสูตรการอาชีวศึกษาระดับปริญญาตรีให้มีประสิทธิภาพได้มากยิ่งขึ้น”

(กรรมการประเมินหลักสูตรการจัดการสำนักงาน ท่านที่ 1)

“ผลการประเมินสะท้อนตามลักษณะการดำเนินงานอย่างแท้จริง”

(กรรมการประเมินหลักสูตรการจัดการสำนักงาน ท่านที่ 2)

2) ข้อเสนอแนะอื่นๆ เพื่อการพัฒนารูปแบบการประเมินหลักสูตรการอาชีวศึกษาระดับปริญญาตรี โดยประยุกต์ใช้การประเมินพหุแนวคิด พบว่า ควรมีการตัดตัวบ่งชี้เกี่ยวกับการรับและการคัดเลือกอาจารย์ใหม่ออก เนื่องจากในทางปฏิบัติบางสถาบันยังไม่สามารถรับอาจารย์เองได้ และรูปแบบของเครื่องมือการประเมินอาจต้องใช้แบบออนไลน์และเอกสารเพื่อให้เหมาะสมกับผู้ให้ข้อมูลทุกกลุ่ม

“เครื่องมือการประเมินออนไลน์ (google form) ยังเป็นรูปแบบที่มีข้อจำกัดสำหรับอาจารย์บางท่าน”

(กรรมการประเมินหลักสูตรเทคโนโลยีไฟฟ้า ท่านที่ 2)

“อาจตัดตัวบ่งชี้เกี่ยวกับการรับอาจารย์ใหม่และการคัดเลือกอาจารย์ออก เนื่องจากบริบทในความเป็นจริงสถาบันยังไม่สามารถรับอาจารย์เองได้”

(กรรมการประเมินหลักสูตรเทคโนโลยีไฟฟ้า ท่านที่ 3)



บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยและพัฒนารูปแบบการประเมินหลักสูตรการอาชีวศึกษาระดับปริญญาตรี โดยประยุกต์ใช้การประเมินพหุแนวคิด โดยมีวัตถุประสงค์การคือ 1. เพื่อพัฒนารูปแบบการประเมินหลักสูตรการอาชีวศึกษาระดับปริญญาตรี โดยประยุกต์ใช้การประเมินพหุแนวคิด (Multiple Evaluation Approaches) ซึ่งประกอบด้วยวัตถุประสงค์ย่อย 3 ประการ ได้แก่ 1.1 เพื่อวิเคราะห์บริบทการประเมินหลักสูตรการอาชีวศึกษาระดับปริญญาตรี 1.2 กำหนดแนวคิดการประเมินหลักสูตรการอาชีวศึกษาระดับปริญญาตรี 1.3 เพื่อพัฒนาองค์ประกอบ ตัวบ่งชี้ เกณฑ์การประเมินหลักสูตรการอาชีวศึกษาระดับปริญญาตรี และ 2. เพื่อทดลองใช้และประเมินประสิทธิภาพของรูปแบบการประเมินหลักสูตรการอาชีวศึกษาระดับปริญญาตรี โดยประยุกต์ใช้การประเมินพหุแนวคิด

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง แบ่งตามขั้นตอนหลักของการวิจัย 4 ขั้นตอน ดังนี้ **ขั้นตอนแรก** การวิเคราะห์บริบทของหลักสูตรการอาชีวศึกษาระดับปริญญาตรี แหล่งข้อมูลที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล แบ่งเป็น 2 ส่วน คือ ส่วนแรกคือ แหล่งข้อมูลประเภทเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการจัดหลักสูตรการอาชีวศึกษาระดับปริญญาตรี และหลักสูตรเทคโนโลยีบัณฑิตในสาขาวิชาต่างๆ ส่วนที่สอง คือแหล่งข้อมูลประเภทบุคคลผู้เกี่ยวข้องในการจัดการหลักสูตรการอาชีวศึกษาระดับปริญญาตรีสายเทคโนโลยีหรือปฏิบัติการ ซึ่งได้จากการเลือกแบบเจาะจง (purposive selection) ประกอบด้วย กลุ่มผู้รับผิดชอบระดับนโยบาย จำนวน 3 คน และกลุ่มผู้รับผิดชอบระดับสถานศึกษา ครอบคลุม 8 ประเภทวิชา ใน 5 ภูมิภาค จำนวน 23 คน รวมทั้งสิ้น 26 คน **ขั้นตอนที่สอง** การกำหนดแนวคิดการประเมินหลักสูตรการอาชีวศึกษาระดับปริญญาตรี แหล่งข้อมูลที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ประกอบด้วย เอกสาร ตำรา บทความ และงานวิจัยต่างๆ ที่เกี่ยวกับการประเมินหลักสูตร การประเมินโครงการทางการศึกษา การพัฒนารูปแบบการประเมินหลักสูตรในระดับปริญญาตรี หรืออาชีวศึกษา **ขั้นตอนที่สาม** การพัฒนาองค์ประกอบ ตัวบ่งชี้ เกณฑ์ และรูปแบบการประเมินหลักสูตรการอาชีวศึกษาระดับปริญญาตรี ประกอบด้วยแหล่งข้อมูล 2 ส่วน คือ ส่วนแรก แหล่งข้อมูลประเภทเอกสาร ตำรา บทความ และงานวิจัยต่างๆ ที่เกี่ยวกับการประเมินหลักสูตรในระดับปริญญาตรี หรืออาชีวศึกษา การประเมินโครงการ ส่วนที่สอง แหล่งข้อมูลประเภทบุคคล ประกอบด้วย ผู้ทรงคุณวุฒิด้านการวัดและประเมินผล ด้านหลักสูตรและการสอน และด้านหลักสูตรการอาชีวศึกษาระดับปริญญาตรี ด้านละ 3 คน รวมทั้งสิ้นจำนวน 9 คน **ขั้นตอนที่สี่** การทดลองใช้และประเมินประสิทธิภาพของรูปแบบการประเมินหลักสูตรการอาชีวศึกษาระดับปริญญาตรี ประกอบด้วยหน่วยทดลอง 2 หน่วย ได้แก่ หลักสูตรสาขาวิชาเทคโนโลยีไฟฟ้า วิทยาลัยเทคนิคนครศรีธรรมราช สถาบันการอาชีวศึกษาภาคใต้ 1 และ หลักสูตรสาขาวิชาการจัดการสำนักงาน วิทยาลัยเทคนิคนครนายก สถาบันการอาชีวศึกษาภาคกลาง 3 :

ซึ่งมีผู้ให้ข้อมูลประกอบด้วยผู้บริหารสถาบันการอาชีวศึกษา, อาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตร, อาจารย์ผู้สอน ทั้งในสถานศึกษาและสถานประกอบการ, นักศึกษาและศิษย์เก่า

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ประกอบด้วย **ขั้นตอนที่แรก** การวิเคราะห์หลักสูตรและการดำเนินการจัดการหลักสูตรอาชีวศึกษาระดับปริญญาตรี และความต้องการสารสนเทศจากการประเมินด้วยแบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง (Semi-Structured Interview) แบบรายการวิเคราะห์หลักสูตร **ขั้นตอนที่สอง** การกำหนดแนวคิดการประเมินหลักสูตรการอาชีวศึกษาระดับปริญญาตรี ประกอบด้วยแบบวิเคราะห์ความสอดคล้องระหว่างแนวคิดการประเมินหลักสูตรกับการแก้ปัญหาการประเมินหลักสูตรการอาชีวศึกษาระดับปริญญาตรี และแบบวิเคราะห์ความสอดคล้องระหว่างแนวคิดการประเมินหลักสูตรกับความต้องการใช้สารสนเทศจากการประเมินหลักสูตรการอาชีวศึกษาระดับปริญญาตรี **ขั้นตอนที่สาม** การพัฒนารูปแบบการประเมินหลักสูตรการอาชีวศึกษาระดับปริญญาตรี ประกอบด้วย ร่างรูปแบบการประเมินหลักสูตรการอาชีวศึกษาระดับปริญญาตรี, แบบบันทึกข้อมูลการวิพากษ์ร่างรูปแบบการประเมินหลักสูตรการอาชีวศึกษาระดับปริญญาตรี และแบบประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของรูปแบบการประเมินหลักสูตรการอาชีวศึกษาระดับปริญญาตรี: การประยุกต์ใช้การประเมินพหุแนวคิด และ**ขั้นตอนที่สี่** การทดลองใช้และประเมินประสิทธิภาพของรูปแบบการประเมินหลักสูตรการอาชีวศึกษาระดับปริญญาตรี ได้แก่ คู่มือการประเมินหลักสูตรการอาชีวศึกษาระดับปริญญาตรีที่พัฒนาขึ้น แบบประเมินและแบบบันทึกประกอบการประเมินหลักสูตร แบบประเมินประสิทธิภาพของรูปแบบการประเมินหลักสูตรการอาชีวศึกษาระดับปริญญาตรีและแบบบันทึกข้อมูลการสนทนากลุ่ม (focus group)

การวิเคราะห์ข้อมูล แบ่งเป็น 2 ส่วน ได้แก่ 1. การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ ด้วยค่าสถิติร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และ 2. การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ ด้วยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content analysis) และสร้างข้อสรุปจากการศึกษา

สรุปผลการวิจัย

จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลสามารถสรุปผลการวิจัยแบ่งตามวัตถุประสงค์การวิจัยเป็น 2 ตอน ดังนี้
ตอนที่ 1 ผลการพัฒนารูปแบบการประเมินหลักสูตรการอาชีวศึกษาระดับปริญญาตรี โดยประยุกต์ใช้การประเมินพหุแนวคิด (Multiple Evaluation Approaches)

1.1 ผลการวิเคราะห์บริบทของหลักสูตรการอาชีวศึกษาระดับปริญญาตรี

การวิเคราะห์บริบทของหลักสูตรการอาชีวศึกษาระดับปริญญาตรีจากการศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้อง และการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับหลักสูตรทั้งในระดับนโยบายและระดับสถานศึกษา โดยผู้วิจัยกำหนดประเด็นการศึกษาไว้ 8 ประเด็น ได้แก่ 1. ด้านความเป็นมาของหลักสูตร 2. ด้านรูปแบบของหลักสูตร 3. ด้านปรัชญาและวัตถุประสงค์ของหลักสูตร 4. ด้านโครงสร้างหลักสูตร 5. ด้านทรัพยากรที่ใช้ในหลักสูตร 6. ด้านรูปแบบ วิธีการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน

7. ด้านความต้องการใช้ผลการประเมินหลักสูตร 8. ด้านการกำหนดตัวบ่งชี้และเกณฑ์การประเมินหลักสูตร พบว่า

1. ด้านความเป็นมาของหลักสูตร จากการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ พบว่า หลักสูตรอาชีวศึกษาระดับปริญญาตรีนั้น เกิดจาก 1) ความต้องการศึกษาต่อในระดับปริญญาตรีที่ตรงสาขาวิชาเดิมของผู้สำเร็จการศึกษาระดับปวส. ที่มียานทำแล้วเพื่อต่อยอด สร้างเส้นทางความก้าวหน้าในสายอาชีพ (career path) เนื่องจากก่อนหน้านี้ผู้ที่จบ ปวส. ไม่สามารถเข้าศึกษาต่อตรงกับสาขาเดิม ส่วนใหญ่จึงต้องเปลี่ยนสาย โดยเข้าศึกษาต่อในสายสังคมหรืออื่นๆ บางคนต้องเรียนเพิ่มอีกหลายวิชา บางคนต้องไปเรียนใหม่หมด ใช้เวลา 4 ปี เพราะไม่มีหลักสูตรต่อเนื่องเหมือนเมื่อก่อน ทำให้เสียเวลา เสียโอกาสสำหรับเด็ก 2) การเปิดหลักสูตรแต่ละหลักสูตรในแต่ละสถาบันนั้น เป็นไปตามความพร้อมและจุดเด่นของแต่ละวิทยาลัยที่แตกต่างกันตามบริบทของพื้นที่ (excellence area) และ 3) เป็นหลักสูตรที่พัฒนาขึ้นจากความต้องการของสถานประกอบการ สมาคมวิชาชีพต่างๆ ที่ต้องการพัฒนาบุคลากรสายปฏิบัติการที่มีทักษะในการปฏิบัติงาน ทำงานได้จริงและสามารถทำงานได้ทันที โดยมีความคาดหวังให้ผู้สำเร็จการศึกษาจากหลักสูตรนี้เป็นผู้ที่มีทักษะ ความชำนาญในการปฏิบัติงานวิชาชีพ รองลงมา คือหลักสูตรนี้สามารถผลิตบัณฑิตให้เป็นไปตามความต้องการของสถานประกอบการ ตลาดแรงงาน และคาดหวังให้ผู้สำเร็จการศึกษามีความก้าวหน้าในการทำงาน เนื่องจากผู้เรียนส่วนใหญ่เป็นผู้ที่มียานทำแล้ว

2. ด้านรูปแบบของหลักสูตร จากการสังเคราะห์เอกสารที่เกี่ยวข้องกับหลักสูตรการอาชีวศึกษาระดับปริญญาตรี พบว่า รูปแบบของหลักสูตรอาชีวศึกษาระดับปริญญาตรีทุกหลักสูตรเป็นหลักสูตรระดับปริญญาตรี (ต่อเนื่อง) 2 ปี มีลักษณะเป็นการจัดการศึกษาในระบบและการศึกษาระบบทวิภาค ใช้ระยะเวลา 2 ปีการศึกษา โดย 1 ปีการศึกษา มี 2 ภาคเรียนปกติ และ 1 ภาคเรียนปกติ มีระยะเวลาการศึกษาไม่น้อยกว่า 18 สัปดาห์ สำหรับภาคเรียนฤดูร้อน การกำหนดระยะเวลาและจำนวนหน่วยกิตให้มีสัดส่วนเทียบเคียงกันได้กับภาคเรียนปกติ ซึ่งเป็นไปตามมาตรฐานคุณวุฒิอาชีวศึกษาระดับปริญญาตรี สายเทคโนโลยีหรือสายปฏิบัติการ พ.ศ. 2556

3. ด้านปรัชญาและวัตถุประสงค์ของหลักสูตร จากการศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้อง พบว่าทุกหลักสูตรมีปรัชญาที่สอดคล้องกับปรัชญาและวัตถุประสงค์ของการจัดการอาชีวศึกษาระดับปริญญาตรี สายเทคโนโลยีหรือสายปฏิบัติการ ใน 5 ประเด็น คือมุ่งผลิตบัณฑิตที่มี 1) ความรอบรู้และมีสมรรถนะในการปฏิบัติและพัฒนางานระดับเทคโนโลยี ตามแต่ละสาขาวิชา 2) สามารถจัดการและควบคุมการทำงาน (ยกเว้นสาขาช่างทองหลวง) 3) คุณธรรม จริยธรรม จรรยาบรรณวิชาชีพ เจตคติและกิจนิสัยในการทำงาน สอดคล้องกับความต้องการของสังคม ชุมชนและสถานประกอบการ 4) สามารถประกอบอาชีพอิสระ

พัฒนาตนเองให้มีความก้าวหน้าทางวิชาการและวิชาชีพ และ 5) อื่นๆ เช่นบูรณาการองค์ความรู้ เพื่อพัฒนาองค์กรให้ก้าวทันต่อการเปลี่ยนแปลงของโลกและก้าวสู่สากล รวมถึงเป็นกำลังสำคัญในการอนุรักษ์สืบสาน ช่อมและสร้างสรรค์งานช่างฝีมือชั้นสูงให้เป็นมรดกทางศิลปวัฒนธรรมของชาติอย่างยั่งยืน

วัตถุประสงค์ของหลักสูตรการอาชีวศึกษาระดับปริญญาตรี ที่ได้จากการศึกษาเอกสารหลักสูตรทั้ง 8 ประเภทวิชา สรุปสาระสำคัญได้ดังนี้ 1. หลักสูตรการอาชีวศึกษาระดับปริญญาตรี มีวัตถุประสงค์ที่สอดคล้องกันมากที่สุด (7 ประเภทวิชา) จำนวน 4 ข้อได้แก่ 1) มีความรู้ ความชำนาญ สมรรถนะ (ตามสาขาวิชา) สามารถนำความรู้ไปบูรณาการและประยุกต์ใช้ แก้ไขปัญหาและพัฒนางาน (ตามสาขาวิชา) 2) มีคุณธรรม จริยธรรม มีความรับผิดชอบ จรรยาบรรณวิชาชีพ มีเจตคติที่ดีต่ออาชีพ(ตามสาขาวิชา) ตระหนักถึงการเรียนรู้ตลอดชีวิต 3) มีการพัฒนาความรู้ความสามารถของตนเอง ทั้งด้านวิทยาการและเทคโนโลยีที่เกี่ยวข้อง 4) เพื่อสร้างความพร้อมให้กับบัณฑิตในการแสวงหาความรู้ในระดับสูงขึ้น การศึกษาค้นคว้าวิจัยที่เป็นประโยชน์ต่องาน (ตามสาขาวิชา) มีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาสังคมและเศรษฐกิจของ

4. ด้านโครงสร้างหลักสูตร จากการศึกษาเอกสาร พบว่า ดังนี้ โครงสร้างหลักสูตรการอาชีวศึกษาระดับปริญญาตรี แบ่งเป็น 3 หมวด ได้แก่ 1) หมวดวิชาทักษะชีวิต ครอบคลุมกลุ่มวิชาภาษาไทย กลุ่มวิชาภาษาต่างประเทศ กลุ่มวิชาวิทยาศาสตร์ กลุ่มวิชาคณิตศาสตร์ กลุ่มวิชาสังคมศาสตร์ กลุ่มวิชามนุษยศาสตร์ รวมไม่น้อยกว่า 15-18 หน่วยกิต 2) หมวดวิชาทักษะวิชาชีพ ครอบคลุมกลุ่มทักษะวิชาชีพเฉพาะ กลุ่มทักษะวิชาชีพเลือก และโครงการพัฒนาทักษะวิชาชีพ รวมไม่น้อยกว่า 51 หน่วยกิต 3) หมวดวิชาเลือกเสรี ประกอบด้วยวิชาที่เกี่ยวกับทักษะชีวิตหรือทักษะวิชาชีพ รวมไม่น้อยกว่า 6 หน่วยกิต การยกเว้นการเรียนรายวิชาในหมวดวิชาทักษะชีวิต หมวดวิชาทักษะวิชาชีพ และหมวดวิชาเลือกเสรี สามารถทำได้โดยการเทียบโอนผลการเรียน หรือโดยการเทียบโอนความรู้และประสบการณ์เข้าสู่หน่วยกิตตามหลักสูตร ตามหลักเกณฑ์และแนวปฏิบัติที่คณะกรรมการการอาชีวศึกษากำหนด โดยทั้ง 8 ประเภทวิชา มีจำนวนหน่วยกิตรวมตลอดหลักสูตร 72- 75 หน่วยกิต ซึ่งเป็นไปตามโครงสร้างหลักสูตรที่กำหนดไว้ในมาตรฐานคุณวุฒิอาชีวศึกษาระดับปริญญาตรีสายเทคโนโลยีหรือสายปฏิบัติการ พ.ศ. 2556

5. ด้านทรัพยากรที่ใช้ในหลักสูตร จากการศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้อง พบว่า ทุกหลักสูตรมีการบริหารทรัพยากรที่ใช้ในหลักสูตรที่สอดคล้องกัน สามารถสรุปได้ 5 ประเด็นดังนี้ 1) สถานที่ที่ใช้ในการจัดการเรียนการสอน ประกอบด้วย ห้องบรรยาย ห้องปฏิบัติการ วัสดุอุปกรณ์การสอนต่างๆ ของสถานศึกษา และสถานประกอบการที่ทำความร่วมมือในการจัดการเรียนการสอน 2) การบริหารงบประมาณ พบว่า สถาบัน/ วิทยาลัย/ สาขาวิชามีการพิจารณาจัดสรรงบประมาณประจำปี ทั้งงบประมาณแผ่นดินและเงินรายได้เพื่อจัดซื้อตำรา สื่อการเรียนการสอน สื่อทัศนูปกรณ์ และวัสดุครุภัณฑ์อย่างเพียงพอ และติดตามการใช้จ่ายให้เป็นไปตามแผนและตามกำหนดเวลา 3) ทรัพยากร

การเรียนการสอนที่มีอยู่เดิม พบว่า สาขาวิชามีความพร้อมด้านหนังสือ ตำราและการสืบค้นผ่านฐานข้อมูล โดยมี อาคารศูนย์วิทยบริการ/ สำนักหอสมุดกลางของสถาบันการอาชีวศึกษาแต่ละแห่ง ที่มีหนังสือด้านต่างๆ รวมถึงฐานข้อมูลที่จะให้สืบค้น 4) การจัดหาทรัพยากรการเรียนการสอนเพิ่มเติม พบว่า มีการให้อาจารย์ผู้สอนแต่ละรายวิชาและอาจารย์พิเศษมีส่วนร่วมในการเสนอแนะรายชื่อนี้หนังสือสำหรับให้หอสมุดกลางหรือวิทยบริการจัดซื้อ ส่วนอุปกรณ์ เครื่องมือปฏิบัติการจะมีการประชุมวางแผนจัดทำข้อเสนองบประมาณครุภัณฑ์ประจำปี และ5) การประเมินความเพียงพอของทรัพยากร โดยให้นักศึกษาและอาจารย์ผู้สอนในแต่ละรายวิชา ประเมินจากการสังเกตการใช้งานในรายวิชาที่สอน รวมทั้งจากข้อมูลสถิติต่างๆ เช่นจำนวนนักศึกษาที่ลงทะเบียนเรียน จำนวนการเข้าใช้บริการ เป็นต้นแล้วรายงานต่ออาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตร

ทรัพยากรที่ใช้ในหลักสูตร จากการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ ทั้ง 8 ประเภทวิชา สามารถสรุปได้ 2 ประเด็นดังนี้ 1) ความเพียงพอของทรัพยากรที่ใช้ในหลักสูตร พบว่า หลักสูตรการอาชีวศึกษาระดับปริญญาตรีส่วนมาก มีทรัพยากรที่ยังไม่เพียงพอ โดยเฉพาะครุภัณฑ์ที่ใช้ในการเรียนการสอนระดับปริญญาตรีอย่างแท้จริง เนื่องจากนโยบายในการเปิดหลักสูตรปริญญาตรีนั้น สำนักคณะกรรมการการอาชีวศึกษามีนโยบายให้สถานศึกษาใช้ทรัพยากรร่วมกับการจัดการเรียนการสอนระดับ ปวช. และปวส. และบางหลักสูตรมีครุภัณฑ์ แต่ขาดผู้ที่มีความรู้ในการใช้งาน คู่มือครุภัณฑ์ดังกล่าวจึงไม่สามารถใช้งานได้ 2) หน่วยงานหรือบุคคลที่ให้ความช่วยเหลือด้านทรัพยากรต่างๆ พบว่า ทุกหลักสูตรมีสถานประกอบการที่มีความร่วมมือกับสถาบัน สมาคมวิชาชีพต่างๆ และสถาบันการศึกษาอื่นๆ ได้ให้ความช่วยเหลือในการพัฒนาหลักสูตร การจัดการเรียนการสอนด้วย

6. ด้านรูปแบบ วิธีการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน จากการศึกษาเอกสาร และการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ พบว่า หน่วยงานที่รับผิดชอบในการบริหารหลักสูตรระดับปริญญาตรี สายเทคโนโลยีหรือสายปฏิบัติการประกอบด้วย 3 หน่วยงาน ได้แก่ 1. สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา ทำหน้าที่พิจารณาให้ความเห็นชอบหลักสูตร 2. สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา โดยมี 1) สำนักมาตรฐานการอาชีวศึกษาและวิชาชีพมีหน้าที่สนับสนุน ส่งเสริม บริหารหลักสูตรและดูแลการประกันคุณภาพภายในให้เป็นไปตามกระบวนการที่กำหนด 2) ศูนย์ประสานงานสถาบันการอาชีวศึกษา มีหน้าที่ดูแล ควบคุม ส่งเสริมการบริหารหลักสูตรในภาพรวมของทุกสถาบันให้เป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับปริญญาตามที่ สกอ.กำหนด 3) เนื่องจากหลักสูตรนี้เป็นการจัดการศึกษาระบบทวิภาคี ศูนย์อาชีวศึกษาทวิภาคี กำหนดมาตรฐาน ควบคุมการจัดการเรียนการสอนในหลักสูตรให้เป็นไปตามการจัดการศึกษาระบบทวิภาคี และสถาบันการอาชีวศึกษา 3. สถาบันการอาชีวศึกษา มีหน้าที่กำกับดูแล ส่งเสริมให้อาจารย์ผู้รับผิดชอบรายวิชา ผู้สอน อาจารย์นิเทศ ครูฝึกในสถานประกอบการ

จัดการเรียนการสอน และการประเมินผลตามที่กำหนดไว้ใน คอศ. 1 คอศ. 2 และคอศ. 3 และติดตามตรวจสอบการดำเนินการอย่างต่อเนื่องโดยต้องรายงานผลต่อสภาสถาบันทุกปี อีกทั้งทำหน้าที่ประเมินหลักสูตรเพื่อการพัฒนาปรับปรุงหลักสูตรอย่างต่อเนื่องอย่างน้อยทุก 5 ปี และ 4. สถานศึกษา หรือวิทยาลัย ในบทบาทของอาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตร มีวิธีการบริหารหลักสูตร โดย 1) การตั้งสำนักงาน อาชีวบัณฑิต หรือคณะกรรมการที่ดูแลหลักสูตรปริญญาตรีขึ้น เพื่อประสานระหว่างสถาบันและผู้บริหารสถานศึกษา 2) การรับนักศึกษา ส่วนมากเป็นการรับผู้ที่ทำงานมาแล้ว และบางหลักสูตรเป็นการรับทั้งผู้ที่มีงานทำ และผู้ที่จบใหม่ โดยอาจใช้แผนการเรียนเหมือนกันหรือต่างกันตามรูปแบบการจัดการเรียนการสอนของแต่ละสถานศึกษา 3) มีสมาคมวิชาชีพ สถานประกอบการที่ได้รับการคัดเลือกมีส่วนร่วมในการพัฒนาหลักสูตร ตลอดจนการประเมินมาตรฐานวิชาชีพก่อนสำเร็จการศึกษาด้วย 4) มีการอบรมครูฝึกในสถานประกอบการเพื่อรับรู้บริบทการจัดการเรียนการสอนของอาชีวศึกษา ตามมาตรฐานการจัดการศึกษาทวิภาคี

การจัดการเรียนการสอนในหลักสูตรอาชีวศึกษาระดับปริญญาตรี สรุปได้ดังนี้ 1) การจัดการเรียนการสอนหลักสูตรอาชีวศึกษาระดับปริญญาตรีนั้นเป็นระบบทวิภาคี 2) ทุกหลักสูตร นักศึกษาจะได้เรียนกับอาจารย์ประจำ/ อาจารย์พิเศษ/ วิทยากรที่หลากหลายจากมหาวิทยาลัยอื่น ๆ สถานประกอบการต่าง ๆ ผู้ที่มีความรู้ ความเชี่ยวชาญเกี่ยวกับเนื้อหานั้น ๆ 3) ทุกหลักสูตรมีวิชาสัมมนาหรืออื่น ๆ ที่คล้ายคลึงกัน โดยนักศึกษาจะต้องมาเรียนที่สถานศึกษาสัปดาห์ละ 1 ครั้ง เพื่อติดตามความก้าวหน้า และปัญหาที่เกิดขึ้นในการเรียนการสอน 4) ครูฝึกในสถานประกอบการเป็นผู้ตรวจสอบ ประเมินความสอดคล้องของรายวิชาในหลักสูตรกับความต้องการของสถานประกอบการ 5) การเรียนการสอนในสถานประกอบการทุกแห่งจะมีปฐมนิเทศนักศึกษาก่อนเข้างานเกี่ยวกับกฎ ระเบียบ ข้อบังคับ กำหนดการ แผนการเรียนต่างๆ ในสถานประกอบการ 6) การสอนในสถานประกอบการจะเน้นการสอนปฏิบัติ โดยจะเป็นการเรียนแบบเป็นฐานการเรียนรู้ และให้นักศึกษาได้ปฏิบัติงานจริงจนครบทุกฐานตามรายวิชาที่กำหนด

ปัญหา อุปสรรคในการบริหารหลักสูตร และการจัดการเรียนการสอน พบว่า ระดับนโยบายหน่วยงานสำคัญที่ดูแลสถาบันการอาชีวศึกษาทั้ง 23 สถาบัน เป็นหน่วยงานที่ไม่มีอยู่ในโครงสร้างขาดแคลนกำลังคน และทรัพยากรที่ใช้ในการดำเนินงานไม่เพียงพอ ระดับสถาบัน พบว่า ปัญหาที่พบมากที่สุดคือ สอศ. ไม่กำหนดโครงสร้างการบริหาร อำนาจหน้าที่ระหว่าง ผอ.สถาบันฯ และวิทยาลัยที่ชัดเจน ทำให้มีปัญหาในการปฏิบัติงาน และปัญหาด้านการพัฒนาอาจารย์ผู้สอนทั้งคุณวุฒิ การสอน และการวิจัย เนื่องจากภาระงานสอนมากต้องสอนทั้งระดับ ปวช. ปวส. และปริญญาตรี ระดับสถานศึกษา พบว่า ปัญหา

ที่พบมากที่สุดคือ สถานประกอบการอาจให้นักศึกษาฝึกหรือทำงานไม่ตรงกับรายวิชาในหลักสูตร ทำให้สมรรถนะที่ได้ไม่เป็นไปตามหลักสูตรที่กำหนดไว้

7. ด้านความต้องการใช้ผลการประเมินหลักสูตร การศึกษารูปแบบการประเมินหลักสูตร การอาชีวศึกษาระดับปริญญาตรี จากการศึกษาเอกสาร พบว่า พบว่า มีการกำหนดการประเมินและการปรับปรุงการดำเนินงานของหลักสูตร ในหมวดที่ 8 ของเอกสารรายละเอียดหลักสูตร (คอศ. 1) ประกอบด้วย 4 ประเด็นได้แก่ 1. การประเมินประสิทธิผลของการสอน โดยการประชุมแลกเปลี่ยนความคิดเห็นของทีมาจารย์ผู้สอน และการสอบถามจากนักศึกษา 2. การประเมินหลักสูตรในภาพรวมจากการสอบถามนักศึกษาปัจจุบันก่อนจบการศึกษา และจากศิษย์เก่า และผู้ใช้บัณฑิต 3. การประเมินผลการดำเนินงานตามรายละเอียดหลักสูตร โดยดำเนินการประเมินคุณภาพการศึกษาประจำปีตามตัวบ่งชี้ผลการดำเนินงานที่ระบุในหมวดที่ 7 การประกันคุณภาพหลักสูตร โดยคณะกรรมการประเมินอย่างน้อย 3 คน และ 4. การทบทวนผลการประเมินและวางแผนปรับปรุงหลักสูตร และพบว่าสถานศึกษาส่วนมากยังไม่มีการประเมินหลักสูตรอย่างเป็นรูปธรรม สำหรับสถานศึกษาที่ดำเนินการไปแล้วเป็นการประเมินโดยใช้แบบสอบถาม จากนักศึกษา นายจ้าง ครูในสถานศึกษา บัณฑิต และครูในสถานประกอบการ หรืออาจใช้รูปแบบ CIPP model

ปัญหา อุปสรรคในการประเมินหลักสูตรการอาชีวศึกษาระดับปริญญาตรี จากการสัมภาษณ์ พบว่า ปัญหาที่พบบ่อยมากที่สุดคือ อาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตร ขาดความรู้ความเข้าใจการออกแบบการประเมิน การสร้างเครื่องมือการประเมินไม่เป็น ทำได้เพียงเลียนแบบของคนอื่นแล้วมาปรับใช้ ผลการประเมินไม่สอดคล้องกับสภาพความเป็นจริง ทำให้ไม่ได้นำไปสู่การพัฒนา

สารสนเทศที่ต้องการจากการประเมินหลักสูตรการอาชีวศึกษาระดับปริญญาตรี จากการสัมภาษณ์ พบว่าสารสนเทศที่ต้องการมากที่สุดคือ ทิศทางคุณลักษณะบัณฑิตตามความต้องการของสถานประกอบการ สมาคมวิชาชีพ และข้อเสนอแนะจากสถานประกอบการเกี่ยวกับคุณลักษณะ และความสามารถที่ยังขาดของนักศึกษา/บัณฑิต และทิศทางคุณลักษณะบัณฑิตตามความต้องการของสถานประกอบการ สมาคมวิชาชีพ และข้อเสนอแนะจากสถานประกอบการเกี่ยวกับคุณลักษณะ และความสามารถที่ยังขาดของนักศึกษา/บัณฑิต รวมทั้ง ด้านพัฒนาการของนักศึกษาด้านวิชาชีพก่อนจบ ทั้งทฤษฎีและปฏิบัติ ด้านคุณธรรมจริยธรรม ด้านบุคลิกภาพ ความเป็นผู้นำ วิสัยทัศน์ การบริหารจัดการองค์กร

แนวทางการใช้ผลการประเมินหลักสูตรการอาชีวศึกษาระดับปริญญาตรี จากการสัมภาษณ์พบว่าบุคลากรแต่ละระดับมีแนวทางการใช้ผลการประเมินที่แตกต่างกันตามบทบาทหน้าที่ของแต่ละฝ่าย โดยระดับนโยบาย ต้องการนำผลการประเมินเพื่อไปใช้ในการปรับปรุงบริหารจัดการ สนับสนุน ส่งเสริม อำนวยความสะดวกให้กับการดำเนินงานของสถาบัน ระดับสถาบัน จะมีการนำผลการประเมินไปใช้ในการพัฒนาหลักสูตร ตามองค์ประกอบการประเมินเรียงลำดับตามความเร่งด่วนของปัญหา และระดับสถานศึกษา/ วิทยาลัย พบว่ามีแนวทางในการนำผลการประเมินไปใช้ในการพัฒนาหลักสูตร ปรับปรุงการจัดการเรียนการสอน

แนวทางที่จะทำให้การประเมินหลักสูตรการอาชีวศึกษาระดับปริญญาตรีเป็นรูปธรรม จากการสัมภาษณ์ พบว่า ทั้ง 23 สถาบันควรทำความเข้าใจร่วมกันเรื่องตัวบ่งชี้ เกณฑ์การประเมินต่างๆ สร้างความตระหนัก ความเข้าใจแก่อาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตร อาจารย์ผู้สอนให้เห็นความสำคัญของการประเมินหลักสูตร และการนำไปใช้ จัดรูปแบบการประเมินให้เป็นแนวทางเดียวกันตามบริบทของสาขาวิชา และดำเนินการประเมินอย่างต่อเนื่อง โปร่งใส และรายงานผลตามความเป็นจริง

8. ด้านการกำหนดตัวบ่งชี้และเกณฑ์การประเมินหลักสูตร พบว่า เกณฑ์การประเมินความพร้อม และศักยภาพของสถาบันตามรายละเอียดของหลักสูตร (คอกศ.1) ประกอบด้วยรายการประเมิน 5 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านหลักสูตร 2) ด้านการจัดการศึกษาระบบทวิภาคี 3) ด้านอาจารย์ 4) ด้านอาคารสถานที่และสิ่งสนับสนุนการเรียนรู้ และ 5) ด้านนักศึกษา โดยสถาบันจะต้องผ่านเกณฑ์ที่กำหนดทุกรายการ จากการศึกษาเอกสารรายละเอียดของหลักสูตร (คอกศ.1) ของแต่ละหลักสูตร พบว่า ในหมวดที่ 7 การประกันคุณภาพหลักสูตร มีการกำหนดตัวบ่งชี้ผลการดำเนินงาน เพื่อใช้ติดตามการดำเนินการตาม TQF ต่อไป ซึ่งอาจมีรายละเอียดแตกต่างกันตามสาขาวิชา

1.2 ผลการวิเคราะห์ และกำหนดแนวคิดการประเมินหลักสูตรการอาชีวศึกษาระดับปริญญาตรี โดยประยุกต์ใช้การประเมินพหุแนวคิด

ผู้วิจัยได้นำผลการวิจัยในตอนต้นที่ 1.1 การวิเคราะห์บริบทของหลักสูตรการอาชีวศึกษาระดับปริญญาตรีมาเป็นข้อมูลในการวิเคราะห์ความสอดคล้องกับแนวคิดการประเมินหลักสูตร เพื่อเป็นกรอบในการกำหนดแนวคิดการประเมินหลักสูตรการอาชีวศึกษาระดับปริญญาตรี โดยมีเกณฑ์การเลือกแนวคิดการประเมินที่ประกอบด้วย 1. จุดมุ่งหมายของการประเมิน 2. ลักษณะของสิ่งที่มุ่งประเมิน 3. ปัญหาที่ต้องการแก้ไขด้วยการประเมิน และ 4. วิธีการเข้าถึงคุณค่าของสิ่งที่ประเมิน สรุปได้ดังนี้ แนวคิดการประเมินที่มีความสอดคล้องกับบริบทของหลักสูตรการอาชีวศึกษาระดับปริญญาตรี และความต้องการสารสนเทศจากการประเมิน ประกอบด้วย 3 แนวคิด คือ 1. แนวคิด CIPIEST model (Stufflebeam, 2007) เพื่อนำมาประยุกต์ใช้ในการกำหนดวัตถุประสงค์การประเมินหลักสูตร ออกแบบการประเมิน

หลักสูตร กำหนดองค์ประกอบ ตัวบ่งชี้ ซึ่งแนวคิดนี้สามารถช่วยแก้ปัญหากระบวนการประเมินที่ขาดมาตรฐานได้ และสอดคล้องกับสารสนเทศที่ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียต้องการจากการประเมินหลักสูตร

2. แนวคิด Discrepancy model (Provus, 1971) เพื่อนำมาประยุกต์ใช้ในการตัดสินคุณค่าของหลักสูตรตามเกณฑ์มาตรฐาน และระบุจุดเด่น/ จุดที่ควรพัฒนาของหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอนได้ ซึ่งสอดคล้องกับจุดมุ่งหมายในการใช้ผลการประเมินของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียกับหลักสูตร และ 3. แนวคิด Utilization –focused evaluation (Patton, 2013) เพื่อประยุกต์ใช้ในการนำผู้ต้องการใช้ผลการประเมินเข้ามามีส่วนร่วมในการประเมิน การวางแผน และส่งเสริมการนำผลการประเมินไปใช้ประโยชน์อย่างสูงสุด เมื่อนำแนวคิดการประเมินหลักสูตรทั้ง 3 แนวคิดบูรณาการเข้ากันแล้วจึงเป็น “รูปแบบการประเมินหลักสูตรการอาชีวศึกษาระดับปริญญาตรี โดยประยุกต์ใช้การประเมินพหุแนวคิด” เพื่อนำมาใช้เป็นกรอบแนวคิดในการพัฒนารูปแบบการประเมินหลักสูตร

1.3 ผลการพัฒนางค์ประกอบ ตัวบ่งชี้ และเกณฑ์หลักสูตรการอาชีวศึกษาระดับปริญญาตรี โดยประยุกต์ใช้การประเมินพหุแนวคิด

การพัฒนางค์ประกอบ ตัวบ่งชี้การประเมินหลักสูตรการอาชีวศึกษาระดับปริญญาตรี โดยการสังเคราะห์เอกสาร งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการประเมินหลักสูตรในระดับปริญญาตรี และอาชีวศึกษา และการตรวจสอบความสอดคล้องขององค์ประกอบ ตัวบ่งชี้ และประเด็นการประเมินหลักสูตรจากผู้ทรงคุณวุฒิพบว่า องค์ประกอบ และตัวบ่งชี้การประเมินหลักสูตรการอาชีวศึกษาระดับปริญญาตรี ประกอบด้วย 7 องค์ประกอบ 29 ตัวบ่งชี้ ตามที่ผู้วิจัยได้ประยุกต์ใช้มิติการประเมินตามโมเดลการประเมิน CIPIEST (Stufflebeam, 2015) เป็นกรอบในการกำหนดองค์ประกอบการประเมิน ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

1) องค์ประกอบด้านบริบท (Context evaluation) ประกอบด้วย 2 ตัวบ่งชี้ ได้แก่ 1.1 ความสอดคล้องของหลักสูตรกับนโยบายของรัฐ และความต้องการของสถานประกอบการ และ 1.2 แนวโน้มการพัฒนากำลังคนตามนโยบายของรัฐ และความต้องการของสถานประกอบการในอนาคต

2) องค์ประกอบด้านปัจจัยนำเข้า (Input evaluation) ประกอบด้วย 5 ตัวบ่งชี้ ได้แก่ 2.1 จำนวนอาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตร อาจารย์ประจำหลักสูตร อาจารย์ผู้สอน และ อาจารย์ผู้สอนในสถานประกอบการที่มีคุณสมบัติและคุณภาพตามที่สกอ.กำหนด 2.2 การรับเข้าบรรจุอาจารย์ 2.3 การรับนักศึกษา และการเตรียมความพร้อมก่อนเข้าศึกษา 2.4 ทรัพยากรในการเรียนรู้ และสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ 2.5. งบประมาณที่ได้รับในการบริหารหลักสูตร

3) องค์ประกอบด้านกระบวนการ (Process evaluation) ประกอบด้วย 9 ตัวบ่งชี้ ได้แก่ 3.1 กระบวนการบริหารหลักสูตร 3.2 กระบวนการจัดการจัดการเรียนการสอน (ทวิภาคี) 3.3 กระบวนการวัดและประเมินผลที่เหมาะสมกับวิชาชีพ 3.4 การพัฒนา ปรับปรุงการจัดการเรียนการสอนจากผลประเมินการสอน 3.5 การดูแลให้คำปรึกษา ส่งเสริม และพัฒนานักศึกษา 3.6 การปฐมนิเทศหรือให้คำแนะนำด้านการจัดการเรียนการสอนสำหรับอาจารย์ใหม่ 3.7 กระบวนการพัฒนาอาจารย์ ทั้งในด้าน

วิชาการและวิชาชีพ (ที่จัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี) 3.8 การให้บริการของงานสนับสนุนในฝ่ายต่างๆ และ 3.9 การพัฒนาบุคลากรสายสนับสนุนด้านวิชาการ หรือวิชาชีพ 4) **องค์ประกอบด้านผลกระทบ (Impact evaluation)** ประกอบด้วย 2 ตัวบ่งชี้ ได้แก่ 4.1 คุณลักษณะของผู้สำเร็จการศึกษา และ 4.2 ความพึงพอใจของนักศึกษาปัจจุบันและบัณฑิตใหม่ 5) **องค์ประกอบด้านประสิทธิผล (Effectiveness evaluation)** ประกอบด้วย 9 ตัวบ่งชี้ ได้แก่ 5.1 ร้อยละของผู้สำเร็จการศึกษาตามหลักสูตร 5.2 ร้อยละของนักศึกษาที่ถูกให้ออกกลางคัน/การคงอยู่ของนักศึกษา 5.3 ร้อยละของบัณฑิตที่ได้นำไปทำหรือผลงานของผู้สำเร็จการศึกษา ภายใน 1 ปีหลังสำเร็จการศึกษา 5.4 ร้อยละของบัณฑิตได้นำไปทำ ได้รับเงินเดือนเริ่มต้นไม่น้อยกว่าที่ ก.พ.กำหนด 5.5 ความพึงพอใจของอาจารย์ และอัตราการคงอยู่ 5.6 การนำความรู้ไปใช้ในการทำงานของผู้สำเร็จการศึกษา 5.7 ผลการปฏิบัติงาน และความก้าวหน้าในการทำงานของบัณฑิต 5.8 การถ่ายทอด ขยายองค์ความรู้ของบัณฑิต และ 5.9 ปัญหา/ จุดอ่อนของหลักสูตรที่เกิดขึ้น 6) **องค์ประกอบด้านความยั่งยืน (Sustainability evaluation)** ประกอบด้วย 1 ตัวบ่งชี้ คือ 6.1 ความสำเร็จ/ จุดเด่นของหลักสูตรที่ควรและสามารถทำให้ยั่งยืน 7) **องค์ประกอบด้านการถ่ายทอดความสำเร็จ (Transportability evaluation)** ประกอบด้วย 1 ตัวบ่งชี้ คือ 7.1 การเผยแพร่ข้อมูล หรือการถ่ายทอดความสำเร็จของหลักสูตร โดยในแต่ละองค์ประกอบประกอบด้วย ตัวบ่งชี้ 2 ประเภท ได้แก่ 1. ตัวบ่งชี้ทั่วไป เพื่อใช้ในการประเมินหลักสูตรการอาชีวศึกษาระดับปริญญาตรีทุกสาขาวิชา และมีเกณฑ์การประเมินเดียวกัน มีจำนวน 21 ตัวบ่งชี้ 2. ตัวบ่งชี้เฉพาะ เพื่อประเมินหลักสูตรการอาชีวศึกษาระดับปริญญาตรี เฉพาะสาขาวิชา โดยมีเกณฑ์การประเมินตามที่ระบุในตัวบ่งชี้การดำเนินงานของแต่ละหลักสูตร ประกอบด้วยตัวบ่งชี้ที่มีจำนวน 8 ตัวบ่งชี้

ผลการตรวจสอบความสอดคล้องขององค์ประกอบ ตัวบ่งชี้กับประเด็นการประเมินหลักสูตรการอาชีวศึกษาระดับปริญญาตรี เป็นการพิจารณาจากผู้ทรงคุณวุฒิ 3 ด้านได้แก่ ด้านหลักสูตรและการสอน ด้านการวัดและประเมินผล และด้านหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอนอาชีวศึกษาระดับปริญญาตรีด้านละ 3 ท่าน รวมทั้งสิ้น 9 ท่าน พบว่ามีค่า IOC อยู่ระหว่าง 0.67-1.00 ซึ่งผ่านเกณฑ์ทุกข้อ

ผลการพัฒนารูปแบบการประเมินหลักสูตรการอาชีวศึกษาระดับปริญญาตรี โดยประยุกต์ใช้การประเมินพหุแนวคิดแบ่งเป็น 6 ส่วน ได้แก่ 1. วัตถุประสงค์และการออกแบบการประเมิน ประกอบด้วย 1.1 หลักการและเหตุผล 1.2 วัตถุประสงค์การประเมินหลักสูตร 1.3 เป้าหมายการประเมินหลักสูตร 1.4 กรอบแนวทางการพัฒนารูปแบบการประเมินหลักสูตร และ 1.5 องค์ประกอบ ตัวบ่งชี้ของรูปแบบการประเมินหลักสูตร 2. วิธีการประเมิน ประกอบด้วย 2.1 ขั้นตอนการดำเนินการใช้รูปแบบการประเมินหลักสูตร และ 2.2 บทบาทหน้าที่ของผู้เกี่ยวข้องกับรูปแบบการประเมินหลักสูตร 3. การเก็บรวบรวมข้อมูล ประกอบด้วย 3.1 เครื่องมือที่ใช้ในการประเมินหลักสูตร และ 3.2 กระบวนการเก็บรวบรวมข้อมูล 4. การวิเคราะห์ข้อมูล ประกอบด้วย 4.1 กระบวนการวิเคราะห์ข้อมูล และ 4.2 เกณฑ์การตัดสินผล

การประเมินหลักสูตร 5. รายงานผลการประเมิน และ 6. ข้อมูลป้อนกลับ/ การนำผลการประเมินไปใช้ประโยชน์

การตรวจสอบความเหมาะสม และความเป็นไปได้ของร่างรูปแบบการประเมินหลักสูตร การอาชีวศึกษาระดับปริญญาตรี โดยการพิจารณาของผู้ทรงคุณวุฒิทั้ง 9 คน พบว่า รูปแบบการประเมินหลักสูตรนี้มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด โดยองค์ประกอบที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ องค์ประกอบด้านปัจจัยนำเข้า และองค์ประกอบที่มีความเหมาะสมน้อยที่สุด คือ องค์ประกอบด้านความยั่งยืน ส่วนด้านความเป็นไปได้อยู่ในระดับมาก องค์ประกอบที่มีความเป็นไปได้สูงสุด คือ การเขียนรายงานการประเมินหลักสูตร และองค์ประกอบที่มีความเป็นไปได้น้อยที่สุดคือ กรอบแนวทางการพัฒนารูปแบบการประเมิน

ตอนที่ 2 ผลการทดลองใช้และการประเมินประสิทธิภาพรูปแบบการประเมินหลักสูตรการอาชีวศึกษาระดับปริญญาตรี โดยประยุกต์ใช้การประเมินพหุแนวคิด

การทดลองใช้รูปแบบการประเมินหลักสูตรการอาชีวศึกษาระดับปริญญาตรี โดยประยุกต์ใช้การประเมินพหุแนวคิด ประกอบด้วยหน่วยทดลอง 2 หน่วย คือ หลักสูตรเทคโนโลยีบัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยีไฟฟ้า (ต่อเนื่อง พ.ศ. 2560) สังกัด สถาบันการอาชีวศึกษาภาคใต้ 1 วิทยาลัยเทคนิคนครศรีธรรมราช และหลักสูตรการจัดการสำนักงาน (ต่อเนื่อง พ.ศ. 2558) สังกัดสถาบันการอาชีวศึกษาภาคกลาง 3 วิทยาลัยเทคนิคนครนายก โดยผู้วิจัยได้ประสานงานกับผู้อำนวยการสถาบันการอาชีวศึกษาทั้งสองแห่งเพื่อขอความอนุเคราะห์ในการทดลองใช้รูปแบบการประเมินหลักสูตรการอาชีวศึกษาระดับปริญญาตรี พร้อมทั้งอธิบายหลักการ วัตถุประสงค์การประเมินหลักสูตร ขั้นตอนการทดลองใช้ และนัดหมายเพื่อประชุมชี้แจงให้แก่บุคลากรผู้รับผิดชอบได้เข้าใจรูปแบบการประเมินหลักสูตรที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้น จากนั้นผู้วิจัยจึงได้ดำเนินการตามขั้นตอนที่กำหนด โดยแบ่งเป็น 3 ระยะ ดังนี้

1. ขั้นเตรียมการ ผู้วิจัยจัดประชุมชี้แจงรายละเอียดของรูปแบบการประเมินหลักสูตร ที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้น สร้างความเข้าใจในการประเมินหลักสูตร ณ สถานศึกษาทั้งสองแห่ง พร้อมแจกเอกสารคู่มือการประเมินหลักสูตรที่มีรายละเอียดตามองค์ประกอบของรูปแบบการประเมินให้แก่ผู้เข้าร่วมประชุม พร้อมทั้งมอบไฟล์ และ QR Code/ลิงค์แบบประเมินที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเพื่อใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลและแบบฟอร์มรายงานผลการประเมินหลักสูตรให้แก่อาจารย์ได้รับมอบหมายเป็นผู้ประสานงานของหลักสูตร โดยหลักสูตรเทคโนโลยีไฟฟ้าผู้อำนวยการสถาบัน ฯ มอบรองผู้อำนวยการฝ่ายวิชาการของสถาบัน ฯ อาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตรเทคโนโลยีไฟฟ้า และอาจารย์ผู้สอนท่านอื่นๆ เข้าร่วมประชุม จำนวน 7 คน โดยมีอาจารย์ที่ทำหน้าที่เป็นผู้ประสานงานกับผู้วิจัยจำนวน 2 คน หลักสูตรการจัดการสำนักงานผู้อำนวยการสถาบัน ฯ อาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตรการจัดการสำนักงาน เข้าร่วมประชุม จำนวน 4 คน โดยมีอาจารย์ที่ทำหน้าที่เป็นผู้ประสานงานกับผู้วิจัยจำนวน 1 คน

2. ขั้นตอนดำเนินการ และการติดตาม คณะกรรมการประเมินหลักสูตรที่ได้รับการแต่งตั้งจากสถาบัน หลักสูตรละ 5 คนดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลตามองค์ประกอบ ตัวบ่งชี้โดยใช้แบบประเมินที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น และผู้วิจัยติดตามการดำเนินงานของทั้งสองหลักสูตร เพื่อสอบถามความก้าวหน้า และปัญหาในการดำเนินงาน จำนวน 3 ครั้ง สำหรับหลักสูตรเทคโนโลยีไฟฟ้า และจำนวน 4 ครั้ง สำหรับหลักสูตรการจัดการสำนักงานจึงได้ข้อมูลครบถ้วน

3. ขั้นสรุปผลการประเมินและให้ข้อมูลย้อนกลับ คณะกรรมการประเมินหลักสูตรจัดทำรายงานผลการประเมินหลักสูตรส่งให้แก่ผู้วิจัยตรวจสอบความครบถ้วนของข้อมูล และนัดวันเวลาเพื่อประชุมสรุปผลการประเมินหลักสูตร กำหนดแนวทางการนำผลการประเมินไปใช้ประโยชน์ และประเมินประสิทธิภาพของรูปแบบการประเมินหลักสูตรฯ ที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้น

จากการนำรูปแบบประเมินหลักสูตรการอาชีวศึกษาระดับปริญญาตรี ที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นไปทดลองใช้ ทั้งสองหลักสูตรใช้ระยะเวลาในการดำเนินการทั้งสิ้นแตกต่างกัน โดยหลักสูตรเทคโนโลยีไฟฟ้าใช้เวลาทั้งสิ้น 2 เดือน และหลักสูตรการจัดการสำนักงานใช้เวลาทั้งสิ้น 3 เดือน

การประเมินประสิทธิภาพของรูปแบบการประเมินหลักสูตรจากอาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตรทั้งสองหลักสูตร ซึ่งทุกคนมีประสบการณ์ในการเป็นอาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตรเทคโนโลยีบัณฑิตเป็นเวลา 3-5 ปี ดำเนินการประเมินตามเกณฑ์มาตรฐานการประเมิน ประกอบด้วย 5 ด้าน สรุปได้ดังนี้ 1. มาตรฐานด้านอรรถประโยชน์ (Utility Standards) และ 2. มาตรฐานด้านความเป็นไปได้ (Feasibility Standards) 3. มาตรฐานด้านความเหมาะสม (Propriety Standards) 4. มาตรฐานด้านความถูกต้อง (Accuracy Standards) และ 5. มาตรฐานด้านความรับผิดชอบต่อ การประเมิน (Evaluation Accountability Standards) มีค่าเฉลี่ยความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ถึงมากที่สุดทั้งสองหลักสูตร และด้านที่มีค่าเฉลี่ยความคิดเห็นมากที่สุดคือ มาตรฐานด้านความเหมาะสม (Propriety Standards) จากการประชุมกลุ่มย่อยคณะกรรมการประเมินหลักสูตรของแต่ละหลักสูตร พบว่า 1) ด้านความเหมาะสมของรูปแบบการประเมินหลักสูตรการอาชีวศึกษาระดับปริญญาตรี โดยประยุกต์ใช้การประเมินพหุแนวคิด พบว่า รูปแบบการประเมินหลักสูตรนี้มีความเหมาะสมสอดคล้องกับบริบทของการอาชีวศึกษาสามารถนำไปใช้ได้จริง และสามารถสะท้อนผลการดำเนินงานขององค์กรได้อย่างแท้จริงจึงสามารถนำผลการประเมินไปใช้ในการพัฒนาปรับปรุงหลักสูตรให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้นได้ และ 2) ข้อเสนอแนะอื่นๆ เพื่อการพัฒนา รูปแบบการประเมินหลักสูตรการอาชีวศึกษาระดับปริญญาตรี พบว่า ควรมีการตัดตัวบ่งชี้เกี่ยวกับการรับและการคัดเลือกอาจารย์ใหม่ออก เนื่องจากในทางปฏิบัติบางสถาบันยังไม่สามารถรับอาจารย์เองได้ และรูปแบบของเครื่องมือการประเมินอาจต้องใช้แบบออนไลน์และเอกสารเพื่อให้เหมาะสมกับผู้ให้ข้อมูลทุกกลุ่ม

อภิปรายผล

จากการพัฒนารูปแบบการประเมินหลักสูตรการอาชีวศึกษาระดับปริญญาตรี โดยประยุกต์ใช้การประเมินพหุแนวคิด ยังมีบางประเด็นที่สามารถอภิปรายข้อค้นพบที่ได้จากการวิจัย ได้มีรายละเอียดดังนี้

1. แนวคิดการประเมินหลักสูตรการอาชีวศึกษาระดับปริญญาตรี โดยประยุกต์ใช้การประเมินพหุแนวคิด

แนวคิดการประเมินที่ใช้บูรณาการในการพัฒนารูปแบบการประเมินหลักสูตรการอาชีวศึกษาระดับปริญญาตรีประกอบด้วย 3 แนวคิด ได้แก่ 1. แนวคิด CIPIEST model (Stufflebeam, 2015) เพื่อแก้ปัญหาด้านการออกแบบการประเมิน ที่ยังขาดมาตรฐานทั้งการกำหนดวัตถุประสงค์การประเมินหลักสูตร วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลและเครื่องมือที่ใช้ไม่สอดคล้องกับลักษณะการดำเนินงานของหลักสูตร และไม่ครอบคลุมสารสนเทศที่ต้องการ จึงสามารถนำมาประยุกต์ใช้ในการออกแบบการประเมินหลักสูตรตามมิติการประเมิน CIPIEST ทั้ง 7 ด้าน ทั้งการกำหนดวัตถุประสงค์การประเมินหลักสูตร การออกแบบการเก็บรวบรวมข้อมูล ให้มีความครอบคลุมสารสนเทศที่ต้องการและสอดคล้องกับการดำเนินงานของหลักสูตรมากที่สุด 2. แนวคิดDiscrepancy model (Provus, 1971) ที่มีความสอดคล้องกับจุดมุ่งหมายในการนำผลการประเมินหลักสูตรการอาชีวศึกษาระดับปริญญาตรีไปใช้ประโยชน์ในทุกด้าน เนื่องจากเป็นแนวคิดการประเมินในกลุ่มของแนวคิดการประเมินที่ยึดเกณฑ์หรือมาตรฐานเป็นหลัก (Criterion-based evaluation) เพื่อตัดสินคุณค่าของหลักสูตร และค้นหาข้อบกพร่อง หรือจุดที่ควรพัฒนาตามเกณฑ์การประเมินตามที่หลักสูตรกำหนด และให้ผลการประเมินที่ช่วยในการบริหารจัดการหลักสูตร การเรียนการสอนได้อย่างครอบคลุม และ 3. แนวคิด Utilization –focused evaluation (Patton, 2013) เนื่องจากเป็นแนวคิดที่มุ่งเน้นการออกแบบการใช้ผลการประเมินตามมุมมองของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียและผู้เชี่ยวชาญเพื่อบรรยายลักษณะการดำเนินงานของหลักสูตร ตรวจสอบและตัดสินคุณภาพ และมีส่วนร่วมอย่างเป็นประชาธิปไตย จึงตอบสนองต่อความต้องการสารสนเทศจากการประเมินหลักสูตรอย่างครบถ้วน และมีแนวทางการใช้ผลการประเมินหลักสูตรตามจุดมุ่งหมายที่กำหนด โดยผู้วิจัยได้นำจุดเด่นของแต่ละแนวคิดที่สามารถตอบสนองต่อความต้องการสารสนเทศจากการประเมินและสามารถช่วยแก้ปัญหาการประเมินหลักสูตรมาบูรณาการร่วมกันเพื่อพัฒนารูปแบบการประเมินหลักสูตรการอาชีวศึกษาระดับปริญญาตรี ซึ่งสอดคล้องกับ Bledsoe and Graham (2005) และกาญจนา คำยาดี (2555) ที่ได้ให้ความหมายของการประเมินพหุแนวคิดไว้ว่า เป็นการประเมินที่มีการใช้แนวคิดการประเมินที่หลากหลายแตกต่างกันตั้งแต่ 2 แนวคิดขึ้นไปเพื่อเป็นรากฐานในการออกแบบแนวทางการประเมินที่เหมาะสมกับบริบทและจุดมุ่งหมายของสถานการณ์ การประเมินโครงการ เพื่อให้ได้สารสนเทศที่ครอบคลุม ตอบสนองความต้องการของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่าย

การนำแนวคิด Utilization –focused evaluation (Patton, 2013) ซึ่งประกอบด้วย 17 ขั้นตอน ในการดำเนินการตั้งแต่ขั้นตอนที่ 1 ประเมินและสร้างความพร้อมขององค์กรในการประเมินที่เน้นการนำผล ไปใช้ประโยชน์จนถึงสิ้นสุด ขั้นตอนที่ 17 ประเมินอภิมานการใช้ผลการประเมิน: ต้องสามารถอธิบายได้, เรียนรู้, และปรับปรุง ซึ่งสำหรับการพัฒนารูปแบบการประเมินหลักสูตรการอาชีวศึกษาระดับปริญญาตรีนี้ เป็นการบูรณาเฉพาะบางขั้นตอน เพื่อให้มีความสอดคล้องกับการบริหารหลักสูตร วัฒนธรรมขององค์กร และเพื่อให้ผู้ประเมินและผู้ใช้ผลการประเมินสามารถเข้าใจ และดำเนินการประเมินหลักสูตรได้อย่างถูกต้อง ประกอบด้วย 7 ขั้นตอน ดังนี้ขั้นตอนที่ 1 ประเมินและสร้างความพร้อมขององค์กรในการประเมินที่เน้น การนำผลไปใช้ประโยชน์ ขั้นตอนที่ 2 ประเมินและยกระดับความพร้อมและความสามารถของผู้ประเมิน ที่รับผิดชอบการประเมินที่เน้นการนำผลไปใช้ประโยชน์ ขั้นตอนที่ 3 กำหนด, จัดระบบ, และเข้าร่วมกับผู้ใช้ ผลการประเมินหลักตามจุดมุ่งหมาย (primary intended users) ขั้นตอนที่ 4 วิเคราะห์สถานการณ์ร่วมกับ ผู้ใช้ผลการประเมินหลักตามจุดมุ่งหมาย (primary intended users) ขั้นตอนที่ 5 ระบุการใช้ผล การประเมินที่สำคัญตามจุดมุ่งหมาย (primary intended uses) จากการกำหนดวัตถุประสงค์ตามลำดับ ความสำคัญของการประเมิน ขั้นตอนที่ 6 พิจารณาและสร้างกระบวนการใช้ผลการประเมินที่เหมาะสม และ ขั้นตอนที่ 15 จัดทำรายงานการประเมินเพื่อความสะดวกในการใช้และเผยแพร่ข้อค้นพบที่สำคัญ ในการขยายอิทธิพล ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ Noakes (2009) ได้ประยุกต์ใช้แนวคิด Utilization – focused evaluation (Patton, 2008) ในการประเมินครูผู้สอน เนื่องจากการประเมินที่ผ่านมาขาด การนำผลการประเมินครูไปใช้อย่างจริงจัง โดยเลือกนำมาปรับใช้กับบริบทการประเมินครูซึ่งประกอบด้วย 6 ขั้นตอนจากทั้งหมด 12 ขั้นตอนดังนี้คือ 1) การประเมินความพร้อมของครู/ โรงเรียน 2) การประเมิน ศักยภาพและความพร้อมของผู้ประเมิน 3) การกำหนดผู้ใช้ผลการประเมินตามจุดมุ่งหมายหลัก 4) การวิเคราะห์สถานการณ์ 5) การระบุการใช้ผลการประเมินตามจุดมุ่งหมายหลัก 6) การออกแบบ, การเก็บรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูล 7) การอำนวยความสะดวกในการใช้ผลการประเมินและการประเมิน อภิมาน เนื่องจากทั้งหมดนี้เป็นขั้นตอนที่เหมาะสมที่สุดกับบริบทการประเมินโครงการดังกล่าว และเป็นไป ตามที่ (Patton, 2008) ได้แนะนำสำหรับผู้เลือกรูปแบบการประเมินว่าสามารถปรับเปลี่ยนขั้นตอน การดำเนินงานได้อย่างง่ายดายเพื่อตอบสนองต่อการประเมินโครงการนั้น ๆ

2. องค์ประกอบ ตัวบ่งชี้ เกณฑ์การประเมินหลักสูตรการอาชีวศึกษาระดับปริญญาตรี

จากการพัฒนาองค์ประกอบ ตัวบ่งชี้ และเกณฑ์การประเมินหลักสูตรการอาชีวศึกษาระดับ ปริญญาตรี ผู้วิจัยได้ประยุกต์แนวคิด CIPIEST model (Stufflebeam, 2015) มาเป็นกรอบในการพัฒนา โดยในการกำหนดตัวบ่งชี้ นั้น ผู้วิจัยพิจารณาจากนิยามแต่ละขององค์ประกอบที่ Stufflebeam (2007, 2015) ได้ระบุไว้ ซึ่งประกอบด้วย 7 องค์ประกอบ 29 ตัวบ่งชี้ ที่อยู่ในรูปแบบของตัวบ่งชี้เชิงปริมาณ และ เชิงคุณภาพ ประกอบด้วย 1) องค์ประกอบด้านบริบท (Context evaluation) ประกอบด้วย 2 ตัวบ่งชี้ 2) องค์ประกอบด้านปัจจัยนำเข้า (Input evaluation) ประกอบด้วย 5 ตัวบ่งชี้ 3) องค์ประกอบด้าน

กระบวนการ (Process evaluation) ประกอบด้วย 9 ตัวบ่งชี้ 4) องค์ประกอบด้านผลกระทบ (Impact evaluation) ประกอบด้วย 2 ตัวบ่งชี้ 5) องค์ประกอบด้านประสิทธิผล (Effectiveness evaluation) ประกอบด้วย 9 ตัว 6) องค์ประกอบด้านความยั่งยืน (Sustainability evaluation) ประกอบด้วย 1 ตัวบ่งชี้ 7) องค์ประกอบด้านการถ่ายทอดความสำเร็จ (Transportability evaluation) ประกอบด้วย 1 ตัวบ่งชี้ : จากการศึกษางานวิจัยประเมินหลักสูตร หรือการวิจัยประเมินโครงการที่มีการใช้แนวคิด CIPIEST มาประยุกต์ใช้ในการประเมินพบว่าตัวบ่งชี้ที่ใช้ในการประเมินอยู่ในรูปแบบตัวบ่งชี้เชิงปริมาณและเชิงคุณภาพเช่นเดียวกัน (ทรงชัย อักษรคิด et al., 2558; นรงค์ เห็นหลอด, 2562) เนื่องจากแนวคิด หรือโมเดลการประเมิน CIPIEST เป็นแนวคิดที่มีการประเมินอย่างรอบด้าน จึงมีทั้งความกว้าง ความลึก เพื่อให้ได้สารสนเทศในการตัดสินใจในการพัฒนาอย่างมีประสิทธิภาพ (ศิริชัย กาญจนวาสี, 2558)

การตรวจสอบความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของรูปแบบการประเมินหลักสูตรการอาชีวศึกษาระดับปริญญาตรีที่มีการประยุกต์ใช้การประเมินพหุแนวคิด โดยผ่านการพิจารณาจากผู้ทรงคุณวุฒิทั้ง 3 ด้าน ได้แก่ ด้านหลักสูตรและการสอน ด้านการวัดและประเมินผลการศึกษา และด้านหลักสูตรการอาชีวศึกษาระดับปริญญาตรี ด้านละ 3 คน รวมทั้งสิ้นจำนวน 9 คน พบว่า ผลการประเมินทั้งด้านความเหมาะสม และด้านความเป็นไปได้ของรูปแบบการประเมินหลักสูตรการอาชีวศึกษาระดับปริญญาตรี ทั้ง 15 รายการอยู่ในระดับมาก ถึงมากที่สุด อย่างไรก็ตามผู้วิจัยยังพบว่าหลายรายการผู้ทรงคุณวุฒิเห็นว่ามีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด แต่ด้านความเป็นไปได้ในการนำไปใช้อยู่ในระดับมาก ซึ่งไม่ขัดแย้งกัน เช่นองค์ประกอบด้านบริบทองค์ประกอบด้านปัจจัยนำเข้า องค์ประกอบด้านกระบวนการ องค์ประกอบด้านผลกระทบ องค์ประกอบด้านการถ่ายทอดความสำเร็จ ซึ่งล้วนเป็นองค์ประกอบตามมิติการประเมิน CIPIEST ซึ่งต้องใช้วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลที่หลากหลายให้สอดคล้องตามแต่ละมิติการประเมิน และให้สารสนเทศจากการประเมินมากกว่าเดิม ดังนั้นในการนำรูปแบบการประเมินหลักสูตรการอาชีวศึกษาระดับปริญญาตรีไปใช้จริง ผู้ประเมินจะต้องมีความรู้ความเข้าใจในการประเมินหลักสูตร องค์ประกอบตัวบ่งชี้และประเด็นการประเมิน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูล เป็นอย่างดี เพื่อให้ได้สารสนเทศที่ตรงตามมิติการประเมินอย่างแท้จริง

เมื่อพิจารณาด้านความเหมาะสมพบว่ารายการที่มีผลการประเมินสูงที่สุดคือองค์ประกอบด้านปัจจัยนำเข้า และองค์ประกอบด้านผลกระทบเนื่องจากตัวบ่งชี้และประเด็นการประเมินที่พัฒนาขึ้นของทั้งสององค์ประกอบนั้น เป็นไปตามเกณฑ์การประกันคุณภาพการศึกษาภายในระดับหลักสูตร (สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา, 2558) และรายละเอียดของหลักสูตรเทคโนโลยีบัณฑิต (มคอ.1) ของทุกสาขาวิชา ซึ่งอาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตรหรือผู้เกี่ยวข้องจะต้องดำเนินการในเบื้องต้นอยู่แล้ว จึงไม่เป็นการสร้างภาระในการประเมิน จึงทำให้มีความเหมาะสมมากที่สุด

3. การทดลองใช้และประสิทธิภาพรูปแบบการประเมินหลักสูตรการอาชีวศึกษาระดับปริญญาตรี

การนำรูปแบบการประเมินหลักสูตรการอาชีวศึกษาระดับปริญญาตรีไปทดลองใช้กับหน่วยทดลองทั้งสองแห่งที่มีบริบทแตกต่างกันทั้งในด้านสาขาวิชา รูปแบบการบริหาร การจัดการเรียนการสอน รวมถึงวัฒนธรรมองค์กร พบว่าทั้งสองหลักสูตรใช้ระยะเวลาในการดำเนินงาน และความครบถ้วนของข้อมูลที่แตกต่างกันนั้น ซึ่งจะเห็นได้ว่าสถานศึกษาที่ผู้บริหารและบุคลากรให้ความสำคัญ เข้าใจในกระบวนการประเมินหลักสูตร และร่วมมือกัน จะทำให้การดำเนินงานเป็นไปตามแผนที่กำหนด และได้สารสนเทศจากการประเมินที่ครบถ้วน สอดคล้องกับสภาพความเป็นจริง รวมถึงการเปิดใจยอมรับผลการประเมินหลักสูตรซึ่งมีทั้งข้อมูลเชิงปริมาณ และเชิงคุณภาพอันจะนำไปสู่การพัฒนาปรับปรุงหลักสูตรที่เหมาะสม ทันต่อเหตุการณ์มากขึ้น

ประเมินประสิทธิภาพของรูปแบบการประเมินหลักสูตรจากอาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตรทั้งสองหลักสูตร ดำเนินการประเมินตามเกณฑ์มาตรฐานการประเมิน ประกอบด้วย 5 ด้าน สรุปได้ดังนี้ 1. มาตรฐานด้านอรรถประโยชน์ (Utility Standards) และ 2. มาตรฐานด้านความเป็นไปได้ (Feasibility Standards) 3. มาตรฐานด้านความเหมาะสม (Propriety Standards) 4. มาตรฐานด้านความถูกต้อง (Accuracy Standards) และ 5. มาตรฐานด้านความรับผิดชอบต่อประเมิน (Evaluation Accountability Standards) มีค่าเฉลี่ยความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ถึงมากที่สุดทั้งสองหลักสูตร และด้านที่มีค่าเฉลี่ยความคิดเห็นมากที่สุดคือ มาตรฐานด้านความเหมาะสม (Propriety Standards) ซึ่งสอดคล้องกับผลจากการประชุมกลุ่มย่อยคณะกรรมการประเมินหลักสูตรของแต่ละหลักสูตร พบว่า รูปแบบการประเมินหลักสูตรนี้มีความเหมาะสมสอดคล้องกับบริบทของการอาชีวศึกษา สามารถนำไปใช้ได้จริง และสามารถสะท้อนผลการดำเนินงานขององค์กรได้อย่างแท้จริงจึงสามารถนำผลการประเมินไปใช้ในการพัฒนาปรับปรุงหลักสูตรให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้นได้ และสารสนเทศจากการประเมินหลักสูตรนี้ยังสอดคล้องกับกรอบแนวทางการพัฒนากำลังคนรายกลุ่มอาชีพ ซึ่งเป็นหนึ่งในบทบาทของคณะกรรมการร่วมภาครัฐและเอกชนเพื่อพัฒนากำลังคนอาชีวศึกษา (กรอ. อศ.) จึงสามารถนำสารสนเทศจากการประเมินหลักสูตรนี้ไปใช้อีกทางหนึ่ง

จากการนำรูปแบบการประเมินหลักสูตรไปทดลองใช้ประเมินหลักสูตรทั้ง 2 สาขาวิชา และได้มีการประเมินประสิทธิภาพของรูปแบบการประเมินหลักสูตรที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้น ทำให้สามารถสรุปเป็นข้อค้นพบในด้านจุดเด่น และข้อจำกัดของรูปแบบการประเมินหลักสูตรการอาชีวศึกษาระดับปริญญาตรี โดยประยุกต์ใช้การประเมินพหุแนวคิดได้ว่า 1. **จุดเด่นของรูปแบบการประเมินหลักสูตร** ได้แก่ 1.1) เป็นรูปแบบการประเมินหลักสูตรที่มุ่งเน้นการให้สารสนเทศอย่างรอบด้าน ครอบคลุมการดำเนินงานทุกส่วน และผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นทั้งในระยะสั้นและระยะยาว ทำให้ได้สารสนเทศประกอบการตัดสินใจพัฒนาปรับปรุงหลักสูตรสำหรับผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายอย่างครบถ้วน สอดคล้องกับบริบทของการอาชีวศึกษา 1.2) รูปแบบการประเมินหลักสูตรนี้ได้รวบรวมตัวบ่งชี้จากเกณฑ์ มาตรฐานหลักสูตรระดับอุดมศึกษา (สกอ.) และมาตรฐานหลักสูตรระดับปริญญาตรีสายเทคโนโลยีหรือสายปฏิบัติการ จึงทำให้สามารถติดตาม และ

สะท้อนการดำเนินของหลักสูตรตามเกณฑ์ที่เกี่ยวข้องกับหลักสูตรการอาชีวศึกษาระดับปริญญาตรีได้อย่างครอบคลุม และ 2. ข้อจำกัดของรูปแบบการประเมินหลักสูตร ได้แก่ 2.1) เนื่องจากรูปแบบการประเมินหลักสูตรให้สารสนเทศจากการประเมินค่อนข้างมาก จึงทำให้มีรายละเอียดต้องประกอบและตัวบ่งชี้มากและเก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูลที่หลากหลาย ผู้นำรูปแบบการประเมินหลักสูตรนี้ไปใช้จึงต้องมีความเข้าใจเกี่ยวกับรายละเอียดทุกส่วนของรูปแบบการประเมินนี้เป็นอย่างดี 2.2) การเก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูลที่หลากหลาย สำหรับองค์ประกอบ ตัวบ่งชี้การประเมินที่กำหนดอาจต้องใช้เวลาาน ดังนั้นจึงต้องสร้างความรู้ความเข้าใจ ความตระหนักให้แก่ผู้ให้ข้อมูลทุกกลุ่ม อีกทั้งผู้บริหรณับเป็นผู้ที่มีบทบาทสำคัญการกำกับ ติดตามการประเมินหลักสูตรเพื่อให้สะท้อนผลการประเมินได้ทันเวลาและตรงตามสภาพจริง 2.3) รูปแบบการประเมินหลักสูตรการอาชีวศึกษาระดับปริญญาตรีที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นนี้ เป็นไปตามประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่องกรอบคุณวุฒิอาชีวศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2556 และการประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่องมาตรฐานคุณวุฒิอาชีวศึกษาระดับปริญญาตรีสายเทคโนโลยีหรือสายปฏิบัติการ พ.ศ. 2556 ต่อมาได้มีการปรับกรอบแนวทางการดำเนินงานของหลักสูตรการอาชีวศึกษาระดับปริญญาตรีตามประกาศฉบับใหม่ เรื่องกรอบคุณวุฒิอาชีวศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2562 ดังนั้นรูปแบบการประเมินหลักสูตรที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นนี้สามารถใช้สำหรับประเมินหลักสูตรการอาชีวศึกษาระดับปริญญาตรี พ.ศ. 2556- 2561 และสำหรับหลักสูตรตั้งแต่ปีพ.ศ. 2562 เป็นต้นไป ในการนำไปใช้อาจต้องมีการปรับรายละเอียดเกี่ยวกับมาตรฐานผลการเรียนรู้และโครงสร้างหลักสูตรให้สอดคล้องกับกรอบคุณวุฒิอาชีวศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2562

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัยและการอภิปรายผล สามารถให้ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ และข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 รูปแบบการประเมินหลักสูตรการอาชีวศึกษาระดับปริญญาตรี โดยประยุกต์ใช้การประเมินพหุแนวคิดนั้น ซึ่งมีเป้าหมายการประเมินหลักสูตร ได้แก่ เพื่อตรวจสอบคุณภาพของหลักสูตร เพื่อนำสารสนเทศจากการประเมินไปใช้ประโยชน์ในการพัฒนาหลักสูตรให้สนองต่อความต้องการของสถานประกอบการ และเป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตร และเพื่อนำสารสนเทศจากการประเมินไปใช้ประโยชน์ในการปรับปรุงการบริหารหลักสูตร และกระบวนการจัดการเรียนการสอน ดังนั้นเพื่อให้ผลการประเมินหลักสูตรเป็นไปตามเป้าหมายที่กำหนด ผู้บริหารทุกระดับทั้งระดับนโยบาย ระดับสถาบัน และระดับสถานศึกษาต้องเห็นความสำคัญของการประเมินหลักสูตร และการนำผลการประเมินไปใช้

ประโยชน์ และสร้างความตระหนักให้เกิดแก่บุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการบริหารหลักสูตร และการจัดการเรียนการสอนทุกฝ่าย อีกทั้งทำหน้าที่ในการกำกับติดตาม การดำเนินการประเมินหลักสูตรอย่างจริงจัง

1.2 รูปแบบการประเมินหลักสูตรการอาชีวศึกษาระดับปริญญาตรี โดยประยุกต์ใช้การประเมินพหุแนวคิดนั้น มีการประเมินในหลายมิติ การเก็บรวบรวมข้อมูลจากหลายแหล่งทั้งเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ ให้มีความสำคัญกับการนำผลการประเมินไปใช้ประโยชน์อย่างสูงสุด ดังนั้นเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพในการประเมินหลักสูตร ผู้บริหารควรมีกระบวนการสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับรูปแบบการประเมินหลักสูตรให้แก่อาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตร อาจารย์ผู้สอน สถานประกอบการ และบุคลากรที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับหลักสูตร การจัดการเรียนการสอนได้เข้าใจรูปแบบการประเมินหลักสูตร ตามคู่มือการประเมินหลักสูตรที่ผู้วิจัยได้สร้างขึ้น เพื่อให้ผลการประเมินมีความถูกต้อง สอดคล้องตามสภาพความเป็นจริง และสามารถนำผลการประเมินไปใช้ได้ตามเป้าหมายการประเมินหลักสูตรต่อไป

1.3 รูปแบบการประเมินหลักสูตรการอาชีวศึกษาระดับปริญญาตรีนี้ ประกอบด้วยตัวบ่งชี้ทั่วไป และตัวบ่งชี้เฉพาะ โดยในการประเมินนั้นแต่ละหลักสูตรสามารถปรับตัวบ่งชี้เฉพาะได้ตามบริบท หรือข้อกำหนดเกณฑ์ประเมินผลการดำเนินงานของหลักสูตร เพื่อให้มีความเหมาะสมกับบริบทการดำเนินงานของแต่ละหลักสูตรมากยิ่งขึ้น

1.4 การนำรูปแบบการประเมินหลักสูตรการอาชีวศึกษาระดับปริญญาตรี ไปใช้เพื่อประเมินหลักสูตรปรับปรุงในครั้งต่อไป สำหรับหลักสูตรอาชีวศึกษาระดับปริญญาตรีตั้งแต่ พ.ศ. 2561 เป็นต้นไป ควรพิจารณาประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่องมาตรฐานการอาชีวศึกษา พ.ศ. 2561, ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่องกรอบคุณวุฒิอาชีวศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2562, ประกาศคณะกรรมการการอาชีวศึกษา เกณฑ์มาตรฐานคุณวุฒิอาชีวศึกษาระดับปริญญาตรีสายเทคโนโลยีหรือสายปฏิบัติการ พ.ศ. 2562 ซึ่งเป็นกรอบแนวทางการบริหารหลักสูตร การจัดการเรียนการสอน ดังนั้นในการนำไปใช้อาจต้องมีการปรับรายละเอียดเกี่ยวกับมาตรฐานผลการเรียนรู้และโครงสร้างหลักสูตรให้สอดคล้องข้อกำหนดต่าง ๆ ที่เปลี่ยนแปลงไป

1.5 รูปแบบการประเมินหลักสูตรการอาชีวศึกษาระดับปริญญาตรีนี้ ประกอบด้วย 7 องค์ประกอบ 29 ตัวบ่งชี้ ในการนำไปใช้ประเมินหลักสูตรสามารถนำไปใช้ได้ทั้งแบบเต็มรูปแบบ (full model) เพื่อให้ได้สารสนเทศที่ครบถ้วน อีกทั้งยังสามารถนำไปใช้บางส่วนของรูปแบบการประเมินที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นเพื่อเป็นให้ได้สารสนเทศในเวลาอันสั้น โดยอาจมีการประเมินทั้งสิ้น 5 องค์ประกอบได้แก่ 1) องค์ประกอบด้านบริบท (Context evaluation) 2) องค์ประกอบด้านปัจจัยนำเข้า (Input evaluation) 3) องค์ประกอบด้านกระบวนการ (Process evaluation) 4) องค์ประกอบด้านผลกระทบ (Impact evaluation) 5) องค์ประกอบด้านประสิทธิผล (Effectiveness evaluation)

1.6 เพื่อให้การพัฒนา ปรับปรุงหลักสูตรการอาชีวศึกษาระดับปริญญาตรี สามารถดำเนินการได้สอดคล้องกับสภาพความเป็นจริง ดังนั้นผู้บริหาร อาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตร และบุคลากรที่เกี่ยวข้องทุกฝ่าย ควรเปิดใจยอมรับผลการประเมินหลักสูตร เพื่อนำไปสู่การพัฒนา ปรับปรุงหลักสูตรได้อย่างแท้จริง

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 การวิจัยครั้งนี้เป็นการพัฒนารูปแบบการประเมินหลักสูตรการอาชีวศึกษาระดับปริญญาตรี ซึ่งดำเนินการภายใต้ขอบเขตของประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่องกรอบคุณวุฒิอาชีวศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2556 และประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่องมาตรฐานคุณวุฒิอาชีวศึกษาระดับปริญญาตรี สายเทคโนโลยีหรือสายปฏิบัติการ พ.ศ. 2556 ดังนั้นในการพัฒนารูปแบบการประเมินหลักสูตรการอาชีวศึกษาต่อไป ควรมีการศึกษาบริบท หลักเกณฑ์ ระเบียบ ข้อกำหนดต่าง ๆ ที่เปลี่ยนแปลงไปให้มีความทันสมัยสอดคล้องกับการดำเนินการของหลักสูตรปัจจุบัน เพื่อให้ได้สารสนเทศจากการประเมินที่ถูกต้อง

2.2 การวิจัยครั้งนี้เป็นการพัฒนารูปแบบการประเมินหลักสูตรการอาชีวศึกษาระดับปริญญาตรี ซึ่งเป็นการประเมินสรุปรวม (Summative evaluation) เมื่อสิ้นสุดการดำเนินงานของหลักสูตร ในการวิจัยครั้งต่อไปอาจพัฒนารูปแบบการประเมินหลักสูตรการอาชีวศึกษาระดับปริญญาตรี โดยเพิ่มการประเมินความก้าวหน้า (formative evaluation) เพื่อค้นหาปัญหา อุปสรรคในการบริหารและหลักสูตร และการจัดการเรียนการสอน ให้เป็นรูปแบบการประเมินที่ครบวงจร ได้สารสนเทศเพื่อนำมาใช้ในการปรับปรุงพัฒนาหลักสูตรที่ละเอียดมากขึ้น

2.3 รูปแบบการประเมินหลักสูตรการอาชีวศึกษาระดับปริญญาตรีที่พัฒนาขึ้นนี้ ประกอบด้วยรายละเอียดที่สามารถนำไปใช้ในการประเมินหลักสูตรได้อย่างเป็นระบบ และเพื่อประโยชน์ในการบริหารจัดการหลักสูตรของสถาบันแต่ละแห่งที่มีหลักสูตรในการดูแลหลายหลักสูตร และหลายวิทยาลัย จึงอาจมีการพัฒนาระบบสารสนเทศในการประเมินหลักสูตร เพื่อใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลต่างๆ ที่เกี่ยวข้องของทุกหลักสูตรที่อยู่ในกำกับของสถาบัน และมีการบริหารจัดการข้อมูลอย่างเป็นระบบมากขึ้น เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาหลักสูตร การจัดการเรียนการสอนในภาพรวมของสถาบันต่อไป



ภาคผนวก

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY



ภาคผนวก ก.
รายนามผู้ทรงคุณวุฒิ

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

อาจารย์ประจำหลักสูตรเทคโนโลยีบัณฑิต ในสาขาวิชาต่างๆ

- | | |
|------------------------------|--|
| 1. ดร. กิตติ จันทรา | อาจารย์ประจำหลักสูตรเทคโนโลยีไฟฟ้า วิทยาลัยเทคนิคปราจีนบุรี
สถาบันการอาชีวศึกษาภาคกลาง 3 |
| 2. ดร. ฉัตรชัย พันธุ์รัตน์ | อาจารย์ประจำหลักสูตรเทคโนโลยียานยนต์
วิทยาลัยเทคนิคราชสีหราชาราม สถาบันการอาชีวศึกษากรุงเทพมหานคร |
| 3. อ.พนิตนาฏ สุภาไชยกิจ | อาจารย์ประจำหลักสูตรการจัดการสำนักงาน
วิทยาลัยเทคนิคคนครนายก สถาบันการอาชีวศึกษาภาคกลาง 3 |
| 4. อ. ประภาทิพย์ พันธิวานนท์ | อาจารย์ประจำหลักสูตรเทคโนโลยีอาหารและโภชนาการ
วิทยาลัยอาชีวศึกษาเสาวภา สถาบันการอาชีวศึกษากรุงเทพมหานคร |
| 5. อ.สัมฤทธิ์ อินเฉลียว | อาจารย์ประจำหลักสูตรเทคโนโลยีการผลิตสัตว์
วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีลพบุรี สถาบันการอาชีวศึกษาเกษตร
ภาคกลาง |
| 6. อ. อุทัย ศรีษะนอก | อาจารย์ประจำหลักสูตรเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร
วิทยาลัยเทคนิคสมุทรสาคร สถาบันการอาชีวศึกษาภาคกลาง 5 |

**รายนามผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบเครื่องมือการประเมินหลักสูตร และคู่มือการประเมินหลักสูตร
การอาชีวศึกษาระดับปริญญาตรี โดยประยุกต์ใช้การประเมินพหุแนวคิด**

ผู้ทรงคุณวุฒิด้านหลักสูตรและการสอน

- | | |
|-----------------------------------|--|
| 1. รศ. ดร. นนทลี พรธาดาวิทย์ | อาจารย์ประจำคณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี |
| 2. ผศ.ดร. รินรติ ปาปะโน | อาจารย์ประจำคณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี |
| 3. รศ. ดร. ทิพย์วิมล วังแก้วหิรัญ | อาจารย์ประจำคณะครุศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์ |

ผู้ทรงคุณวุฒิด้านการวัดและประเมินผล

- | | |
|--------------------------|--|
| 1. ผศ. ดร. ปริญา มีสุข | อาจารย์ประจำคณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี |
| 2. ดร. พนิดา ศกุนตนาค | อาจารย์ประจำคณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ |
| 3. ดร. สุธาสินี แสงมุกดา | อาจารย์ประจำคณะครุศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี |

ผู้ทรงคุณวุฒิด้านหลักสูตรการอาชีวศึกษาระดับปริญญาตรี

- | | |
|-----------------------------|---|
| 1. อาจารย์ ธรรมศกร เกตุวงศ์ | อาจารย์ประจำหลักสูตรเทคโนโลยียานยนต์
สถาบันการอาชีวศึกษาภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 3 |
| 2. อาจารย์ศราวุธ ไหลหา | อาจารย์ประจำหลักสูตรเทคโนโลยีอิเล็กทรอนิกส์
สถาบันการอาชีวศึกษาภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 3 |
| 3. อาจารย์สิริรัฐ กิจชู | อาจารย์ประจำหลักสูตรการบัญชี
สถาบันการอาชีวศึกษาภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 3 |



ภาคผนวก ข
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

แบบสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิเกี่ยวกับบริบทและการดำเนินการจัดการหลักสูตรอาชีวศึกษา ระดับปริญญาตรี

เรียน ท่านผู้ทรงคุณวุฒิ

ดิฉัน นางสาวอังคณา วงษ์รักษา นิสิตหลักสูตรครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการวัดและประเมินผลการศึกษา ภาควิชาวิจัยและจิตวิทยาการศึกษา อยู่ระหว่างการดำเนินงานวิจัยวิทยานิพนธ์ เรื่อง “การพัฒนารูปแบบการประเมินหลักสูตรการอาชีวศึกษาระดับปริญญาตรี: การประยุกต์ใช้การประเมินพหุแนวคิด” โดยมี ศาสตราจารย์ ดร.ศิริชัย กาญจนวาสี และ ดร. สิริรักษ์ รัชชานันติ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

แบบสัมภาษณ์นี้เป็นแบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง (semi-structured interview) เป็นส่วนหนึ่งของการดำเนินการวิจัยในระยะที่ 1 การวิเคราะห์บริบทของหลักสูตรการอาชีวศึกษาระดับปริญญาตรี ซึ่งเป็นการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสถานภาพของหลักสูตร การประเมินหลักสูตรและความต้องการใช้สารสนเทศจากการประเมินหลักสูตรการอาชีวศึกษาระดับปริญญาตรี สำหรับนำไปใช้เป็นข้อมูลพื้นฐานประกอบการทำวิทยานิพนธ์ ซึ่งผลการวิจัยครั้งนี้จะเป็นประโยชน์ต่อผู้รับผิดชอบหลักสูตรการอาชีวศึกษาระดับปริญญาตรีใช้เป็นแนวทางในการประเมินหลักสูตร และนำมาซึ่งข้อมูลสารสนเทศเกี่ยวกับหลักสูตรต่อการตัดสินใจอย่างเพียงพอทั้งในเชิงนโยบายการปรับปรุงพัฒนาหลักสูตรต่อไป ผู้วิจัยแบ่งคำถามการสัมภาษณ์ออกเป็น 2 ประเด็นคือ

1.1 สถานภาพ บริบท และการใช้หลักสูตรการอาชีวศึกษาระดับปริญญาตรี เพื่อใช้ในการกำหนดแนวคิดการประเมินหลักสูตรให้มีความเหมาะสมสอดคล้องกับบริบทของหลักสูตร

1.2 ความต้องการใช้สารสนเทศจากการประเมินหลักสูตร เพื่อใช้ในการพัฒนาแนวทางการนำผลการประเมินหลักสูตรไปใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุด

เพื่อให้ข้อมูลของท่านเกิดประโยชน์สูงสุด ผู้วิจัยจึงใคร่ขอความกรุณาท่านโปรดให้ข้อคิดเห็นดังประเด็นในแบบสัมภาษณ์นี้ จักเป็นพระคุณยิ่ง

นางสาว อังคณา วงษ์รักษา

นิสิตปริญญาเอกสาขาการวัดและประเมินผลการศึกษา

คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

คำชี้แจง แบบสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิแบ่งเป็น 3 ตอน ประกอบด้วย

ตอนที่ 1 ข้อมูลเบื้องต้นของผู้ทรงคุณวุฒิ

ตอนที่ 2 สถานภาพ บริบท และการใช้หลักสูตรการอาชีวศึกษาระดับปริญญาตรี

ตอนที่ 3 ความต้องการใช้สารสนเทศจากการประเมินหลักสูตรการอาชีวศึกษาระดับปริญญาตรี

ตอนที่ 1 ข้อมูลเบื้องต้นของผู้ทรงคุณวุฒิ

1. สถานภาพของผู้ให้ข้อมูล

ชื่อ-สกุล.....

วัน/เวลา.....

หลักสูตรที่รับผิดชอบ (ถ้ามี)

- ประเภทวิชา.....

- สาขาวิชา.....

2. หน้าที่ความรับผิดชอบที่เกี่ยวข้องกับหลักสูตรการอาชีวศึกษาระดับปริญญาตรี

1. กลุ่มผู้รับผิดชอบระดับนโยบาย

☐ รองเลขาธิการสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา

☐ คณะกรรมการการอาชีวศึกษา

☐ ผู้อำนวยการศูนย์ประสานงานสถาบันการอาชีวศึกษา

☐ ผู้อำนวยการศูนย์อาชีวศึกษาทวิภาคี

☐ ผู้อำนวยการสำนักมาตรฐานการอาชีวศึกษาและวิชาชีพ

2. กลุ่มผู้รับผิดชอบระดับสถานศึกษา ได้แก่

☐ สภาสถาบันการอาชีวศึกษา

☐ ผู้อำนวยการสถาบันการอาชีวศึกษา

☐ ผู้อำนวยการวิทยาลัย

☐ คณะกรรมการบริหารหลักสูตร

☐ คณาจารย์ทั้งในสถาบันการอาชีวศึกษาและในสถานประกอบการ

3. หน่วยงาน/สังกัด

- สถาบันการอาชีวศึกษา/วิทยาลัย.....
- สถานประกอบการ.....
- สำนัก/ ศูนย์

4. ประสบการณ์/ หน้าที่ในการดูแลรับผิดชอบหลักสูตรการอาชีวศึกษาที่ผ่านมา

.....

5. ประสบการณ์/ หน้าที่ในการดูแลรับผิดชอบหลักสูตรการอาชีวศึกษาระดับปริญญาตรี

.....

6. บทบาท หน้าที่ของท่านที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการหลักสูตรการอาชีวศึกษาระดับปริญญาตรี

.....

ตอนที่ 2 สถานภาพ บริบท และการใช้หลักสูตรการอาชีวศึกษาระดับปริญญาตรี

ประเด็น/ข้อคำถาม	ความคิดเห็น
1. ความเป็นมาของหลักสูตร - หลักสูตรการอาชีวศึกษาระดับปริญญาตรี (ในสาขาวิชาที่ทำการเปิดสอนนี้) มีความเป็นมาอย่างไร? เกิดจากปัญหา/ ความต้องการอะไรจึงเกิดหลักสูตรนี้? - สิ่งที่คาดหวังจากหลักสูตรการอาชีวศึกษา ระดับปริญญาตรีคืออะไร?	
2. รูปแบบการบริหารหลักสูตรและ การจัดการเรียนการสอน - มีรูปแบบ/ วิธีการบริหารหลักสูตรอย่างไร?	

ประเด็น/ข้อคำถาม	ความคิดเห็น
<ul style="list-style-type: none"> - มีบุคลากร/ องค์กรอื่นใดบ้างที่เกี่ยวข้องกับการบริหารหลักสูตร? - มีรูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนทั้งในสถานศึกษาและสถานประกอบการอย่างไร - ปัญหา อุปสรรคต่างๆที่เกิดขึ้นในการบริหารหลักสูตร และมีวิธีการแก้ปัญหาอย่างไร? 	
<p>3. ทรัพยากร</p> <ul style="list-style-type: none"> - มีทรัพยากร/ ปัจจัยอะไรบ้างที่จำเป็นต้องใช้ในหลักสูตร? - หลักสูตรได้รับการสนับสนุนช่วยเหลือด้านทรัพยากรต่างๆจากบุคคล หรือหน่วยงานใดบ้าง? 	
<p>4. การตัดสินคุณภาพหลักสูตร</p> <ul style="list-style-type: none"> - ที่ผ่านมา หลักสูตรการอาชีวศึกษาระดับปริญญาตรี มีการประเมินหลักสูตรหรือไม่อย่างไร? - ผู้ที่ควรมีส่วนร่วมในการประเมินหลักสูตร - มีปัญหา อุปสรรคในการประเมินหลักสูตรอะไรบ้าง? - แนวทางที่จะทำให้การประเมินหลักสูตรการอาชีวศึกษาระดับปริญญาตรีสามารถดำเนินการได้อย่างเป็นรูปธรรม มีประสิทธิภาพ และต่อเนื่อง 	

ตอนที่ 3 ความต้องการใช้สารสนเทศจากการประเมินหลักสูตรการอาชีวศึกษาระดับปริญญาตรี

ประเด็น/ข้อคำถาม	ความคิดเห็น
1. ข้อมูล/ สารสนเทศที่ต้องการจากการประเมินหลักสูตรการอาชีวศึกษาระดับปริญญาตรี	
2. แนวทางการนำผลการประเมินหลักสูตรไปใช้ประโยชน์ <ul style="list-style-type: none"> - เพื่อตัดสินประสิทธิภาพและประสิทธิผลของหลักสูตร - การพัฒนาหลักสูตร - การจัดสรรทรัพยากร ในการใช้หลักสูตร และการจัดการเรียนการสอน - การปรับปรุงแบบ แนวทางการบริหารหลักสูตร 	
3. ทิศทางการพัฒนาหลักสูตรการอาชีวศึกษา ระดับปริญญาตรีในอนาคต	

**แบบสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิจากสถานประกอบการเกี่ยวกับบริบทและการดำเนินการจัดการหลักสูตร
อาชีวศึกษาระดับปริญญาตรี**

คำชี้แจง แบบสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิแบ่งเป็น 3 ตอน ประกอบด้วย

ตอนที่ 1 ข้อมูลเบื้องต้นของผู้ทรงคุณวุฒิ

ตอนที่ 2 สถานภาพ บริบท และการใช้หลักสูตรการอาชีวศึกษาระดับปริญญาตรี

ตอนที่ 3 ความต้องการใช้สารสนเทศจากการประเมินหลักสูตรการอาชีวศึกษาระดับปริญญาตรี

ตอนที่ 1 ข้อมูลเบื้องต้นของผู้ทรงคุณวุฒิ

1. สถานภาพของผู้ให้ข้อมูล

ชื่อ-สกุล.....

ตำแหน่ง.....

หน่วยงาน/สถานประกอบการ.....

วัน/เวลา.....

2. บทบาท หน้าที่ของท่านที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนการสอนหลักสูตรการอาชีวศึกษาระดับปริญญาตรี

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

ตอนที่ 2 สถานภาพ บริบท และการใช้หลักสูตรการอาชีวศึกษาระดับปริญญาตรี

ประเด็น/ข้อคำถาม	ความคิดเห็น
1. รูปแบบการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน	
1.1 รายวิชาในหลักสูตรมีความทันสมัยต่อการทำงานหรือไม่ อย่างไร?	
1.2 มีรูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนสถานประกอบการอย่างไร?	
1.3 ปัญหา อุปสรรคต่างๆที่เกิดขึ้นในการจัดการเรียนการสอน และมีวิธีการแก้ปัญหาอย่างไร?	
1.4 สิ่งที่ต้องการให้ สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา. อำนวยความสะดวกหรือช่วยเหลือ ในด้านใดบ้าง?	

ประเด็น/ข้อคำถาม	ความคิดเห็น
2. การตัดสินคุณภาพหลักสูตร	
2.1 บัณฑิตที่สำเร็จการศึกษาหลักสูตรอาชีวศึกษาระดับปริญญาตรีนี้ สามารถตอบสนองความต้องการของสถานประกอบการได้มากน้อยเพียงใด?	
2.2 สถานประกอบการควรมีส่วนร่วมในการประเมินหลักสูตรหรือไม่? อย่างไรบ้าง?	
2.3 มีปัญหา อุปสรรคในการประเมินหลักสูตรอะไรบ้าง?	

CHULALONGKORN UNIVERSITY

ตอนที่ 3 ความต้องการใช้สารสนเทศจากการประเมินหลักสูตรการอาชีวศึกษาระดับปริญญาตรี

ประเด็น/ข้อคำถาม	ความคิดเห็น
1. ตัวบ่งชี้ความสำเร็จของหลักสูตรควรประกอบด้วยอะไรบ้าง?	
2. จุดเด่น และจุดที่ควรพัฒนาของหลักสูตรการอาชีวศึกษาระดับปริญญาตรี คืออะไร?	

ประเด็น/ข้อคำถาม	ความคิดเห็น
3. ทิศทางการพัฒนา (สิ่งที่มุ่งหวัง) หลักสูตรระดับปริญญาตรีร่วมกับ สอศ. ต่อไปในอนาคตควรเป็น อย่างไร?	

ขอคิดเห็นเพิ่มเติมเกี่ยวกับหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอนอาชีวศึกษา ระดับปริญญาตรี

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

แบบประเมินความสอดคล้องของตัวบ่งชี้กับองค์ประกอบการประเมินหลักสูตร การอาชีวศึกษาระดับปริญญาตรี

คำชี้แจง

รูปแบบการประเมินหลักสูตรการอาชีวศึกษาระดับปริญญาตรี ประกอบด้วย 7 องค์ประกอบ (ประยุกต์ตามโมเดลการประเมิน CIPIEST) 29 ตัวบ่งชี้ ขอให้ท่านผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาความสอดคล้องของตัวบ่งชี้หลัก/ ตัวบ่งชี้อย่อยกับองค์ประกอบการประเมินหลักสูตรการอาชีวศึกษาระดับปริญญาตรี โดยทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องคะแนนตามความคิดเห็นของท่าน กำหนดให้ค่าคะแนนการประเมินประกอบด้วย 3 ระดับ ดังนี้

ระดับคะแนน +1	หมายถึง เห็นด้วย ว่าตัวบ่งชี้มีความสอดคล้องกับองค์ประกอบ
ระดับคะแนน 0	หมายถึง ไม่แน่ใจ ว่าตัวบ่งชี้มีความสอดคล้องกับองค์ประกอบ
ระดับคะแนน -1	หมายถึง ไม่เห็นด้วย ว่าตัวบ่งชี้มีความสอดคล้องกับองค์ประกอบ

ตอนที่ 1 การตรวจสอบความสอดคล้องของตัวบ่งชี้ กับองค์ประกอบการประเมินหลักสูตรการอาชีวศึกษาระดับปริญญาตรี

องค์ประกอบ	ตัวบ่งชี้หลัก/ ตัวบ่งชี้อย่อย	ระดับความคิดเห็น			ข้อเสนอแนะ
		+1	0	-1	
1. ด้านบริบท เป็นการประเมินความต้องการจำเป็นของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียของหลักสูตร เป้าหมายของหลักสูตร ปัญหาและการเปลี่ยนแปลงนโยบายของรัฐบาลที่เกี่ยวข้อง	ตัวบ่งชี้ 1.1 ความสอดคล้องของหลักสูตรกับนโยบายของรัฐ และความต้องการของสถานประกอบการ				
	1) วัตถุประสงค์/ เป้าหมายของหลักสูตร - วัตถุประสงค์/ เป้าหมายของหลักสูตร ครอบคลุมความรู้และทักษะทั่วไป รวมทั้งความรู้และทักษะเฉพาะทาง - วัตถุประสงค์/ เป้าหมายของหลักสูตร ความสอดคล้องกับความต้องการของสถานประกอบการ - ความสอดคล้องของสมรรถนะวิชาชีพกับมาตรฐานอาชีพของหน่วยงานที่รับผิดชอบหรือสถานประกอบการที่เกี่ยวข้อง				

ตอนที่ 1 (ต่อ)

องค์ประกอบ	ตัวบ่งชี้หลัก/ ตัวบ่งชี้ย่อย	ระดับความคิดเห็น			ข้อเสนอแนะ
		+1	0	-1	
1. ด้านบริบท (ต่อ)	ตัวบ่งชี้ 1.1 (ต่อ)				
	2) โครงสร้างของหลักสูตร - ความเหมาะสมของรายวิชาในแต่ละหมวดวิชา - ความเหมาะสมของจำนวนหน่วยกิตในแต่ละหมวดวิชา - ความเหมาะสมของสัดส่วนจำนวนหน่วยกิตของหมวดวิชาทักษะชีวิต(หมวดวิชาศึกษาทั่วไป) และหมวดวิชาทักษะวิชาชีพ (หมวดวิชาเฉพาะ)				
	3) เนื้อหาวิชาที่เปิดสอน - ความสอดคล้องระหว่างเนื้อหากับจุดประสงค์ของหลักสูตร - ความสอดคล้องของเนื้อหาความต้องการของผู้เรียน - ความทันสมัยตามความก้าวหน้าสาขาของเนื้อหาวิชา - ความเหมาะสมของเนื้อหาวิชาในการพัฒนาความรู้ ทักษะทัศนคติ ตามหลักสูตรเทคโนโลยีบัณฑิต				
	ตัวบ่งชี้ 1.2 แนวโน้มการพัฒนากำลังคนตามนโยบายของรัฐ และความต้องการของสถานประกอบการในอนาคต				
	1) นโยบายของรัฐที่เกี่ยวข้องกับการจัดการอาชีวศึกษา				
	2) ความต้องการด้านการพัฒนากำลังคนของสถานประกอบการ				

ตอนที่ 1 (ต่อ)

องค์ประกอบ	ตัวบ่งชี้หลัก/ ตัวบ่งชี้ย่อย	ระดับความคิดเห็น			ข้อเสนอแนะ
		+1	0	-1	
2. ด้านปัจจัยนำเข้า (Input evaluation) เป็นการประเมินกลยุทธ์ แผนการดำเนินงานงบประมาณทรัพยากรต่างๆ ที่ใช้ในการดำเนินงานของหลักสูตรเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ตามความต้องการของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย	ตัวบ่งชี้ 2.1 จำนวนอาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตร อาจารย์ผู้สอน และ อาจารย์ผู้สอนในสถานประกอบการที่มีคุณสมบัติ และคุณภาพตามที่สกอ.กำหนด				
	1) อาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตร				
	2) อาจารย์ประจำหลักสูตร				
	3) อาจารย์ผู้สอน (ประจำ)				
	4) อาจารย์ผู้สอน (พิเศษ)				
	5) คุณภาพของอาจารย์ (ผลงานวิชาการ)				
	ตัวบ่งชี้ 2.2 การรับเข้าบรรจุอาจารย์				
	1) การวางแผนอัตรากำลังอาจารย์ และระบบการรับอาจารย์ใหม่ - มีการวางแผนระยะยาวด้านอัตรากำลังอาจารย์ให้เป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตร - มีการกำหนดเกณฑ์คุณสมบัติอาจารย์ใหม่ที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญสอดคล้องกับสภาพบริบท วิสัยทัศน์ของสถาบันหรือหลักสูตร - มีกลไกการคัดเลือกอาจารย์ที่เหมาะสม โปร่งใส				
	2) ระบบการคัดเลือก ควบคุมสถานประกอบการที่ร่วมจัดการศึกษา - มีระบบคัดเลือกสถานประกอบการที่ร่วมจัดการศึกษา - มีการควบคุมมาตรฐานของสถานประกอบการที่ร่วมจัดการศึกษา				

ตอนที่ 1 (ต่อ)

องค์ประกอบ	ตัวบ่งชี้หลัก/ ตัวบ่งชี้ย่อย	ระดับความคิดเห็น			ข้อเสนอแนะ
		+1	0	-1	
2. ด้านปัจจัยนำเข้า (ต่อ)	ตัวบ่งชี้ 2.3 การรับนักศึกษา และการเตรียมความพร้อมก่อนเข้าศึกษา				
	1) มีการประชาสัมพันธ์การจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีให้กับผู้เรียน ผู้ปกครอง และชุมชนทราบ				
	2) การกำหนดเกณฑ์การคัดเลือกนักศึกษา กระบวนการรับนักศึกษาและเครื่องมือที่ใช้มีความเหมาะสม - การกำหนดคุณสมบัติของนักศึกษาที่สอดคล้องกับลักษณะธรรมชาติของหลักสูตร และเป็นไปตามความต้องการของสถานประกอบการ - เกณฑ์ที่ใช้ในการคัดเลือกนักศึกษา กระบวนการ และเครื่องมือเหมาะสมมีความโปร่งใส ชัดเจน และเป็นธรรมกับนักศึกษา - สถานประกอบการมีส่วนร่วมในการคัดเลือกผู้เรียนระบบทวิภาคี ตามสมรรถนะที่สถานประกอบการต้องการ				
	3) การเตรียมพร้อมก่อนเข้าศึกษา - มีระบบ กลไกที่ชัดเจนในการเตรียมความพร้อมทางการเรียน หรือพัฒนาความรู้พื้นฐานแก่ผู้เรียน - มีการปฐมนิเทศก่อนการฝึกอาชีพและปัจฉิมนิเทศหลังเสร็จสิ้นการฝึกอาชีพ				

ตอนที่ 1 (ต่อ)

องค์ประกอบ	ตัวบ่งชี้หลัก/ ตัวบ่งชี้ย่อย	ระดับความคิดเห็น			ข้อเสนอแนะ
		+1	0	-1	
2. ด้าน ปัจจัยนำเข้า (ต่อ)	ตัวบ่งชี้ 2.4 ทรัพยากรในการเรียนรู้ และ สิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ				
	1) ความพร้อมของห้องเรียนห้องปฏิบัติการ - ความเหมาะสมของห้องเรียนภาคทฤษฎีกับจำนวนนักศึกษา - ความเหมาะสมของห้องเรียนภาคปฏิบัติกับจำนวนนักศึกษา - ความเหมาะสมของสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้				
	2) ความพร้อมของอุปกรณ์ เทคโนโลยี สิ่งอำนวยความสะดวก - ความเพียงพอของอุปกรณ์การเรียนการสอนกับจำนวนนักศึกษาในหลักสูตร - ความทันสมัยของอุปกรณ์การเรียนการสอน - ความสะดวกในการใช้อุปกรณ์การเรียนการสอน - ความเพียงพอของจำนวนวัสดุฝึกที่ใช้ในการเรียนการสอน - ความสอดคล้องของวัสดุฝึกกับเนื้อหาวิชา - ความทันสมัยของวัสดุฝึกที่ใช้ในการเรียนการสอน - ความเหมาะสมของสวัสดิการต่างๆ ที่สถานประกอบการจัดให้กับผู้เรียน				
	3) ระบบกลไกการดำเนินงาน - มีแผนงบประมาณที่จัดสรรเพื่อการจัดหาหนังสือ วัสดุ ครุภัณฑ์ที่ใช้ในการเรียนการสอน - การมีส่วนร่วมของอาจารย์ผู้สอน/ อาจารย์ประจำหลักสูตรเพื่อให้มีสิ่งสนับสนุนการเรียนรู้ที่เหมาะสม - การปรับปรุงสิ่งสนับสนุนการเรียนรู้ตามผลการประเมิน				

ตอนที่ 1 (ต่อ)

องค์ประกอบ	ตัวบ่งชี้หลัก/ ตัวบ่งชี้ย่อย	ระดับความคิดเห็น			ข้อเสนอแนะ
		+1	0	-1	
2. ด้านปัจจัยนำเข้า (ต่อ)	ตัวบ่งชี้ 2.5 งบประมาณที่ได้รับในการบริหารหลักสูตร				
	1) ความเหมาะสมของการจัดสรรงบประมาณที่ใช้ในการบริหารหลักสูตร				
	2) ความเพียงพอของงบประมาณที่ใช้ในการบริหารหลักสูตร				
3. ด้านกระบวนการ (Process evaluation) เป็น การประเมิน กระบวนการบริหาร หลักสูตร การจัดการ เรียนการสอน การดำเนินงาน กิจกรรมต่างๆ รวมทั้ง กระบวนการติดตาม ประเมินผลกิจกรรม ต่าง ๆ ของหลักสูตร	ตัวบ่งชี้ 3.1 กระบวนการบริหารหลักสูตร				
	1) การมีส่วนร่วมในการบริหารหลักสูตรของอาจารย์ประจำหลักสูตร				
	2) การมีส่วนร่วมของสถานประกอบการในการบริหารหลักสูตร				
	ตัวบ่งชี้ 3.2 กระบวนการจัดการจัดการเรียนการสอน (ทวิภาคี)				
	1) การกำหนดผู้สอนในแต่ละรายวิชา - เป็นผู้มีความรู้ ความสามารถ และความเชี่ยวชาญในวิชาที่สอน - เป็นผู้มีความรู้ที่ทันสมัย สอดคล้องกับเทคโนโลยี - นักศึกษาได้เรียนจากผู้สอนที่มีความชำนาญหลายท่าน (ควรได้เรียนกับผู้สอนคนเดิมไม่เกิน 3 วิชา) - การแต่งตั้งอาจารย์ที่ปรึกษาโครงการ (project) เหมาะสมกับประเด็นที่นักศึกษาสนใจ (ถ้ามี) - มีระบบการกำกับ ติดตามความก้าวหน้าในการทำโครงการ (project) ของอาจารย์ที่ปรึกษา (ถ้ามี)				

ตอนที่ 1 (ต่อ)

องค์ประกอบ	ตัวบ่งชี้หลัก/ ตัวบ่งชี้ย่อย	ระดับความคิดเห็น			ข้อเสนอแนะ
		+1	0	-1	
3. ด้านกระบวนการ (ต่อ)	ตัวบ่งชี้ 3.2 กระบวนการจัดการจัดการเรียนการสอน (ทวิภาคี)				
	2) กระบวนการกำกับ ติดตามการจัดทำแผนการเรียนรู้ - มีรายละเอียดของรายวิชา และประสบการณ์ภาคสนาม (ถ้ามี) ตามแบบ คอศ. 2 และ คอศ. 3 หรือ มคอ.3 และ มคอ.4 - มีการจัดทำแผนการเรียน แผนการฝึกอาชีพ และแผนการนิเทศ ร่วมกับสถานประกอบการ				
	3) การจัดการเรียนการสอน - การเปิดรายวิชา มีลำดับก่อนหลังที่เหมาะสม เอื้อให้นักศึกษามีพื้นฐานความรู้ในการเรียนที่ต่อยอด - การเปิดรายวิชาเลือกสนองความต้องการของนักศึกษา เป็นที่ ต้องการของ ตลาดแรงงาน - การจัดการเรียนการสอนครอบคลุมสาระเนื้อหาที่กำหนดในคำอธิบายรายวิชา - กลยุทธ์การเรียนการสอนที่ใช้ กระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้อย่างมีคุณภาพ - มีการบูรณาการการจัดการเรียนการสอนกับการวิจัย การบริการวิชาการทางสังคม และการทำนุบำรุงศิลปะและวัฒนธรรม - ความเหมาะสมของการใช้สื่อเทคโนโลยีที่ทำให้นักศึกษาเรียนรู้ได้ตลอดเวลา อย่างมีประสิทธิภาพ				

ตอนที่ 1 (ต่อ)

องค์ประกอบ	ตัวบ่งชี้หลัก/ ตัวบ่งชี้ย่อย	ระดับความคิดเห็น			ข้อเสนอแนะ
		+1	0	-1	
3. ด้านกระบวนการ (ต่อ)	ตัวบ่งชี้ 3.3 กระบวนการวัดและประเมินผลที่เหมาะสมกับวิชาชีพ				
	1) กระบวนการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ - การกำหนดเกณฑ์การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ ชัดเจน สอดคล้องกับรายวิชา - วิธีการวัดและประเมินผลสอดคล้องกับจุดประสงค์รายวิชา - วิธีการวัดและประเมินผลความสอดคล้องกับกิจกรรมการเรียนการสอน - วิธีการ และเครื่องมือที่ใช้ในการวัด ประเมินผลการเรียนรู้มีความหลากหลาย - การกำกับ ติดตามและประเมินผลการฝึกอาชีพร่วมกับสถานประกอบการอย่างต่อเนื่อง - วิธีการให้ข้อมูลป้อนกลับทำให้ผู้เรียนแก้ไขจุดอ่อน เสริมจุดแข็งของตนเองได้				
	2) กระบวนการกำกับ ติดตามการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ - มีระบบการติดตาม ประเมินผลการเรียนรู้ และการปฏิบัติงานของนักศึกษา โดยมีส่วนร่วมของสถานศึกษาและสถานประกอบการ - จัดทำรายงานผลการดำเนินการของรายวิชา และประสบการณ์ภาคสนาม (ถ้ามี) ตามแบบ คอศ. 5 และคอศ. 6 หรือ มคอ.5 และมคอ. 6 - จัดทำรายงานผลการดำเนินการของหลักสูตร ตามแบบ คอศ.7 หรือ มคอ.7 - มีการทดสอบผลสัมฤทธิ์ของนักศึกษาตามมาตรฐานผลการเรียนรู้ที่กำหนดใน คอศ.3 และ คอศ.4 หรือ มคอ.3 และมคอ.4 (ถ้ามี)				

ตอนที่ 1 (ต่อ)

องค์ประกอบ	ตัวบ่งชี้หลัก/ ตัวบ่งชี้ย่อย	ระดับความคิดเห็น			ข้อเสนอแนะ
		+1	0	-1	
3. ด้านกระบวนการ (ต่อ)	ตัวบ่งชี้ 3.4 การพัฒนา ปรับปรุงการจัดการเรียนการสอนจากผลประเมินการสอน				
	การนำผลการประเมินที่ รายงานใน คอศ. 7 หรือ มคอ.7 ปีที่แล้ว มาพัฒนา/ ปรับปรุง - การจัดการเรียนการสอนกลยุทธ์การสอน - สื่อ วัสดุ อุปกรณ์ที่ใช้ในการจัดการเรียนการสอน - การวัดและประเมินผลการเรียนรู้				
	ตัวบ่งชี้ 3.5 การดูแลให้คำปรึกษา ส่งเสริม และพัฒนานักศึกษา				
	1) การดูแล ให้คำปรึกษา - มีระบบดูแลให้คำปรึกษาจากอาจารย์ที่ปรึกษา อย่างเหมาะสมเพื่อให้ผู้เรียนสำเร็จการศึกษาได้ ตามระยะเวลาของหลักสูตร - ผู้เรียนได้รับการดูแล แนะนำจากอาจารย์ ผู้สอน และอาจารย์ที่ปรึกษาอย่างเพียงพอ - การแนะนำการลงทะเบียนเรียนที่คำนึงถึง ความต้องการและศักยภาพของนักศึกษา - ระบบการจัดการความเสี่ยงด้านนักศึกษา เช่น ความเสี่ยงที่จะออกกลางคัน หรือสำเร็จ การศึกษาช้า				
	2) กิจกรรมส่งเสริมและพัฒนานักศึกษา - มีกิจกรรมส่งเสริมความเป็นพลเมืองดีที่มี จิตสาธารณะ - มีกิจกรรมส่งเสริมการพัฒนาศักยภาพนักศึกษา และทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 - เปิดโอกาสให้นักศึกษามีอิสระในการจัด กิจกรรม โดยการสนับสนุนของสถาบัน - มีการสร้างเครือข่ายระหว่างสถานศึกษาหรือ สถาบัน				

ตอนที่ 1 (ต่อ)

องค์ประกอบ	ตัวบ่งชี้หลัก/ ตัวบ่งชี้ย่อย	ระดับความคิดเห็น			ข้อเสนอแนะ
		+1	0	-1	
3. ด้านกระบวนการ (ต่อ)	ตัวบ่งชี้ 3.6 การปฐมนิเทศหรือให้คำแนะนำด้านการจัดการเรียนการสอนสำหรับอาจารย์ใหม่				
	1) มีระบบการดูแล ให้คำแนะนำแก่อาจารย์ใหม่ด้านการจัดการเรียนการสอนที่ชัดเจน				
	2) อาจารย์ใหม่ (ถ้ามี) ทุกคน ได้รับการปฐมนิเทศหรือคำแนะนำด้านการจัดการเรียนการสอน				
	ตัวบ่งชี้ 3.7 กระบวนการพัฒนาอาจารย์ ทั้งในด้านการวิชาการและวิชาชีพ (ที่จัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี)				
	1) มีนโยบาย และระบบส่งเสริม พัฒนาอาจารย์ที่ชัดเจน ทั้งด้านแผน งบประมาณ ทรัพยากร การดำเนินงาน - การกำหนดนโยบาย ส่งเสริม พัฒนาอาจารย์อย่างเป็นระบบ - การจัดสรรงบประมาณในการพัฒนาอาจารย์ให้มีคุณวุฒิ ตำแหน่งวิชาการตามเป้าหมายที่กำหนด				
	2) มีการกำกับดูแลพัฒนาคุณภาพอาจารย์อย่างเป็นระบบ - การกำกับ ดูแล ส่งเสริมให้อาจารย์พัฒนาตนเองให้มีคุณวุฒิตามที่กำหนด - การกำกับ ส่งเสริมให้อาจารย์พัฒนาตนเองในการสร้างผลงานทางวิชาการอย่างต่อเนื่อง				

ตอนที่ 1 (ต่อ)

องค์ประกอบ	ตัวบ่งชี้หลัก/ ตัวบ่งชี้ย่อย	ระดับความคิดเห็น			ข้อเสนอแนะ
		+1	0	-1	
3. ด้านกระบวนการ (ต่อ)	ตัวบ่งชี้ 3.7 (ต่อ) 3) กิจกรรมพัฒนาอาจารย์มีความเหมาะสมตามความต้องการ - มีการสำรวจความต้องการในการพัฒนาตนเองของอาจารย์ - อาจารย์ประจำได้รับการพัฒนาตนเองตามความต้องการ - ร้อยละของอาจารย์ที่สอนวิชาชีพของสถานศึกษาที่จัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีได้รับการพัฒนาด้านวิชาชีพที่สอนไม่น้อยกว่า 40 ชั่วโมงต่อคนต่อปี การศึกษา จากสถานประกอบการที่ร่วมจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี - จำนวนครั้งที่สถานศึกษาจัดให้มีผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย มีความชำนาญ มีความเชี่ยวชาญด้านวิชาชีพมาถ่ายทอดทักษะประสบการณ์และความรู้แก่ผู้เรียน ผู้สอน				
	ตัวบ่งชี้ 3.8 การให้บริการของงานสนับสนุนในฝ่ายต่างๆ				
	1) การมอบหมายงานที่เหมาะสมกับความรู้ความสามารถของบุคลากร				
	2) บุคลากรฝ่ายต่างๆที่เกี่ยวข้องมีความรู้ความสามารถในงานของตน				
	3) มีบุคลากรเพียงพอที่จะทำงานสนับสนุนตามภารกิจที่กำหนดไว้ในหลักสูตร อย่างมีคุณภาพ				

ตอนที่ 1 (ต่อ)

องค์ประกอบ	ตัวบ่งชี้หลัก/ ตัวบ่งชี้ย่อย	ระดับความคิดเห็น			ข้อเสนอแนะ
		+1	0	-1	
3. ด้านกระบวนการ (ต่อ)	ตัวบ่งชี้ 3.9 การพัฒนาบุคลากรสายสนับสนุน ด้านวิชาการ หรือวิชาชีพ				
	1) มีการสำรวจความต้องการ และมีแผนพัฒนา บุคลากรสายสนับสนุนที่ชัดเจน				
	2) บุคลากรฝ่ายต่างๆที่เกี่ยวข้องมีความรู้ ความสามารถในงานของตน				
	3) มีบุคลากรเพียงพอที่จะทำงานสนับสนุนตาม ภารกิจที่กำหนดไว้ในหลักสูตร อย่างมีคุณภาพ				
4. ด้านผลกระทบ (Impact evaluation) เป็น ส่วนย่อยของการ ประเมินผลผลิตที่ ให้ความสำคัญกับ ประเมินผล ประโยชน์ที่ กลุ่มเป้าหมายได้รับ ตามที่กำหนดไว้ใน เป้าหมายของ หลักสูตร	ตัวบ่งชี้ 4.1 คุณลักษณะของผู้สำเร็จการศึกษา				
	1) ร้อยละของผู้สำเร็จการศึกษาที่ผ่าน การประเมินมาตรฐานวิชาชีพ				
	2) ค่าเฉลี่ยของคะแนนผลประเมินคุณภาพ บัณฑิต ตาม กรอบมาตรฐานคุณวุฒิ (ระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ) โดยใช้การความพึง พอใจของผู้ใช้บัณฑิตที่มีต่อบัณฑิตใหม่ หมายเหตุ จำนวนบัณฑิตที่ได้รับการประเมินจากผู้ ใช้บัณฑิตต้องไม่น้อยกว่าร้อยละ 20 ของจำนวน บัณฑิตที่สำเร็จการศึกษา และบัณฑิตที่มีอาชีพ อิสระไม่ต้องเอามานับในการประเมิน				
	ตัวบ่งชี้ 4.2 ความพึงพอใจของนักศึกษาปัจจุบัน และบัณฑิตใหม่				
	ค่าเฉลี่ยของผลประเมินความพึงพอใจของนักศึกษา ปีสุดท้าย/บัณฑิตใหม่ที่มี ต่อคุณภาพหลักสูตร และการจัดกิจกรรมพัฒนานักศึกษา				

ตอนที่ 1 (ต่อ)

องค์ประกอบ	ตัวบ่งชี้หลัก/ ตัวบ่งชี้ย่อย	ระดับความคิดเห็น			ข้อเสนอแนะ
		+1	0	-1	
5. ด้านประสิทธิผล (Effectiveness evaluation) เป็นส่วนย่อยของผลผลิต โดยให้ความสำคัญกับความคุ้มค่า และผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นจริง ทั้งที่คาดหวังและไม่ได้คาดหวัง โดยพิจารณาทั้งผลเชิงบวกและเชิงลบ	ตัวบ่งชี้ 5.1 ร้อยละของผู้สำเร็จการศึกษาตามหลักสูตร				
	ตัวบ่งชี้ 5.2 ร้อยละของนักศึกษาที่ถูกให้ออกกลางคัน/การคงอยู่ของนักศึกษา				
	ตัวบ่งชี้ 5.3 ร้อยละของบัณฑิตที่ได้นำมาทำหรือผลงานของผู้สำเร็จการศึกษา ภายใน 1 ปีหลังสำเร็จการศึกษา				
	ตัวบ่งชี้ 5.4 ร้อยละของบัณฑิตได้นำมาทำ ได้รับเงินเดือนเริ่มต้นไม่น้อยกว่าที่ ก.พ.กำหนด				
	ตัวบ่งชี้ 5.5 ความพึงพอใจของอาจารย์ และ อัตรการคงอยู่				
	1) ค่าเฉลี่ยความพึงพอใจของอาจารย์ผู้สอนต่อการบริหารหลักสูตร				
	2) อัตราการคงอยู่ของอาจารย์ประจำ				
	ตัวบ่งชี้ 5.6 การนำความรู้ไปใช้ในการทำงานของผู้สำเร็จการศึกษา				
	1) การนำความรู้ในสาขาที่เรียนไปประยุกต์ใช้ในการทำงาน - ความสามารถทางเทคนิคในวิชาชีพ - ทักษะกระบวนการแก้ปัญหาในการทำงาน - ทักษะในการสื่อสาร				
	ตัวบ่งชี้ 5.7 ผลการปฏิบัติงาน และ ความก้าวหน้าในการทำงานของบัณฑิต				
	1) ผลการประเมินการปฏิบัติงานหลังจากสำเร็จการศึกษา				
	2) ความก้าวหน้าในการทำงานหลังจากสำเร็จการศึกษา				

ตอนที่ 1 (ต่อ)

องค์ประกอบ	ตัวบ่งชี้หลัก/ ตัวบ่งชี้ย่อย	ระดับความคิดเห็น			ข้อเสนอแนะ
		+1	0	-1	
5. ด้านประสิทธิผล (ต่อ)	ตัวบ่งชี้ 5.8 การถ่ายทอด ขยายองค์ความรู้ ของบัณฑิต				
	การถ่ายทอดองค์ความรู้ทางวิชาชีพ หลัง สำเร็จการศึกษา - ระดับพนักงาน/ บุคลากรในองค์กร เดียวกัน - ระดับองค์กรภายนอก				
	ตัวบ่งชี้ 5.9 ปัญหา/ จุดอ่อนของหลักสูตรที่ เกิดขึ้น				
	1) บริบทของหลักสูตร - ความสอดคล้องของหลักสูตรกับนโยบายของรัฐ และความต้องการของ สังคม - การสนับสนุนจากสถานประกอบการที่ร่วม จัดการศึกษา				
	2) ปัจจัยนำเข้า - จำนวนอาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตร อาจารย์ ประจำหลักสูตร และอาจารย์ผู้สอนที่มี คุณสมบัติและคุณภาพตามที่สกอ.กำหนด - การรับบรรจุอาจารย์ใหม่ - การรับนักศึกษาและการเตรียมความพร้อม ก่อนเข้าศึกษา - ทรัพยากรในการเรียนรู้และสิ่งอำนวยความสะดวก ต่างๆ - งบประมาณที่ได้รับในการบริหารหลักสูตร				

ตอนที่ 1 (ต่อ)

องค์ประกอบ	ตัวบ่งชี้หลัก/ ตัวบ่งชี้ย่อย	ระดับความคิดเห็น			ข้อเสนอแนะ
		+1	0	-1	
5. ด้านประสิทธิผล (ต่อ)	ตัวบ่งชี้ 5.9 (ต่อ)				
	3) กระบวนการดำเนินงาน - การบริหารหลักสูตร และการมีส่วนร่วมจากทุกฝ่าย - กระบวนการจัดการเรียนการสอน - กระบวนการวัดและประเมินผลที่เหมาะสมกับวิชาชีพ - การพัฒนาปรับปรุงการจัดการเรียนการสอนจากผลการประเมิน - การให้บริการของงานสนับสนุนในฝ่ายต่างๆ - การดูแลให้คำปรึกษา ส่งเสริมและพัฒนานักศึกษา - การปฐมนิเทศหรือการให้คำแนะนำด้านการจัดการเรียนการสอนสำหรับอาจารย์ใหม่ - การพัฒนาบุคลากรสายสนับสนุน ด้านวิชาการหรือวิชาชีพ				
6. ด้านความยั่งยืน (Sustainability evaluation) เป็นส่วนหนึ่งของการประเมินผลผลิต ที่ให้ความสำคัญกับการประเมินแผนงาน ปัจจัยนำเข้า การดำเนินงานและความสำเร็จของหลักสูตรที่ควรหรือสามารถทำให้ยั่งยืนต่อไป	ตัวบ่งชี้ 6.1 ความสำเร็จ/ จุดเด่นของหลักสูตรที่ควรและสามารถทำให้ยั่งยืน				
	1) บริบทของหลักสูตร - ความสอดคล้องของหลักสูตรกับนโยบายของรัฐและความต้องการของสังคม - การสนับสนุนจากสถานประกอบการที่ร่วมจัดการศึกษา				
	2) ปัจจัยนำเข้า - คุณสมบัติและคุณภาพของอาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตร อาจารย์ประจำหลักสูตร และอาจารย์ผู้สอน - การรับบรรจุอาจารย์ใหม่ - การรับนักศึกษาและการเตรียมความพร้อมก่อนเข้าศึกษา - ทรัพยากรในการเรียนรู้และสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ - งบประมาณที่ได้รับในการบริหารหลักสูตร				

ตอนที่ 1 (ต่อ)

องค์ประกอบ	ตัวบ่งชี้หลัก/ ตัวบ่งชี้ย่อย	ระดับความคิดเห็น			ข้อเสนอแนะ
		+1	0	-1	
5. ด้านประสิทธิผล (ต่อ)	ตัวบ่งชี้ 5.9 (ต่อ)				
	3) กระบวนการดำเนินงาน - การบริหารหลักสูตร และการมีส่วนร่วมจากทุกฝ่าย - กระบวนการจัดการเรียนการสอน - กระบวนการวัดและประเมินผลที่เหมาะสมกับวิชาชีพ - การพัฒนาปรับปรุงการจัดการเรียนการสอนจากผลการประเมิน - การให้บริการของงานสนับสนุนในฝ่ายต่างๆ - การดูแลให้คำปรึกษา ส่งเสริมและพัฒนานักศึกษา - การปฐมนิเทศหรือการให้คำแนะนำด้านการจัดการเรียนการสอนสำหรับอาจารย์ใหม่ - การพัฒนาบุคลากรสายสนับสนุน ด้านวิชาการหรือวิชาชีพ				
6. ด้านความยั่งยืน (Sustainability evaluation) เป็นส่วนหนึ่งของการประเมินผลผลิต ที่ให้ความสำคัญกับการประเมินแผนงาน ปัจจัยนำเข้า การดำเนินงานและความสำเร็จของหลักสูตรที่ควรหรือสามารถทำให้ยั่งยืนต่อไป	ตัวบ่งชี้ 6.1 ความสำเร็จ/ จุดเด่นของหลักสูตรที่ควรและสามารถทำให้ยั่งยืน				
	1) บริบทของหลักสูตร - ความสอดคล้องของหลักสูตรกับนโยบายของรัฐและความต้องการของสังคม - การสนับสนุนจากสถานประกอบการที่ร่วมจัดการศึกษา				
	2) ปัจจัยนำเข้า - คุณสมบัติและคุณภาพของอาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตร อาจารย์ประจำหลักสูตร และอาจารย์ผู้สอน - การรับบรรจุอาจารย์ใหม่ - การรับนักศึกษาและการเตรียมความพร้อมก่อนเข้าศึกษา - ทรัพยากรในการเรียนรู้และสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ - งบประมาณที่ได้รับในการบริหารหลักสูตร				

ตอนที่ 1 (ต่อ)

องค์ประกอบ	ตัวบ่งชี้หลัก/ ตัวบ่งชี้ย่อย	ระดับความคิดเห็น			ข้อเสนอแนะ
		+1	0	-1	
6. ด้าน ความยั่งยืน (ต่อ)	ตัวบ่งชี้ 6.1 (ต่อ)				
	3) กระบวนการดำเนินงาน - การบริหารหลักสูตร และการมีส่วนร่วมจากทุกฝ่าย - กระบวนการจัดการเรียนการสอน - กระบวนการวัดและประเมินผลที่เหมาะสมกับวิชาชีพ - การพัฒนาปรับปรุงการจัดการเรียนการสอนจากผลการประเมิน - การให้บริการของงานสนับสนุนในฝ่ายต่างๆ - การดูแลให้คำปรึกษา ส่งเสริมและพัฒนานักศึกษา - การปฐมนิเทศหรือการให้คำแนะนำด้านการจัดการเรียนการสอนสำหรับอาจารย์ใหม่ - การพัฒนาบุคลากรสายสนับสนุน ด้านวิชาการหรือวิชาชีพ				
	4) ผลลัพธ์ของหลักสูตร - คุณลักษณะของผู้สำเร็จการศึกษา - ความพึงพอใจของนักศึกษาปัจจุบันและบัณฑิตใหม่ - ร้อยละของผู้สำเร็จการศึกษาตามหลักสูตร - ร้อยละของนักศึกษาที่ถูกให้ออกกลางคัน/ การคงอยู่ของนักศึกษา - การได้งานทำหรือผลงานของผู้สำเร็จการศึกษาภายใน 1 ปีหลังสำเร็จการศึกษา - บัณฑิตได้งานทำ ได้รับเงินเดือนเริ่มต้นไม่น้อยกว่าที่ ก.พ. กำหนด - ความพึงพอใจของอาจารย์และอัตรการคงอยู่ของอาจารย์ประจำ - การนำความรู้ไปใช้ในการทำงานของผู้สำเร็จการศึกษา - ผลการปฏิบัติงาน และความก้าวหน้าในการทำงานของผู้สำเร็จการศึกษา - การถ่ายทอด ขยายองค์ความรู้ของบัณฑิต				

ตอนที่ 1 (ต่อ)

องค์ประกอบ	ตัวบ่งชี้หลัก/ ตัวบ่งชี้ย่อย	ระดับความคิดเห็น			ข้อเสนอแนะ
		+1	0	-1	
7. ด้านการถ่ายทอด ค ว า ม ส ำ เ ร ็ จ (Transportability evaluation) เป็นการประเมินความ เหมาะสมในการนำการ ดำเนินงานไปประยุกต์ใช้ ในสถานการณ์อื่นๆ แล้ว ยังสร้างผลสำเร็จได้ไม่ ต่างกัน เช่น นำไป ป ร ะ ย ู ก ต ำ ใช้ ใน สภาพแวดล้อม สถานที่ ผู้บริหาร กลุ่มเป้าหมาย หรือช่วงเวลาอื่นๆ	ตัวบ่งชี้ 7.1 การเผยแพร่ข้อมูล หรือการ ถ่ายทอดความสำเร็จของหลักสูตร				
	1) ความต้องการในการเผยแพร่ข้อมูล กิจกรรมการดำเนินงานของหลักสูตร				
	2) ความสำเร็จของหลักสูตรที่สามารถ ถ่ายทอด เป็นต้นแบบให้กับหลักสูตรอื่นๆ				
	3) จำนวนครั้งของการเป็นวิทยากรหรือที่ ปรึกษาเบื้องต้นด้านหลักสูตร หรือการมีส่วน ร่วมในการแลกเปลี่ยนความรู้ แนวคิดในการ บริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนการ สอนอาชีวศึกษา				

ตอนที่ 2 ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

.....

.....

.....

.....

.....

.....

**แบบประเมินความสอดคล้องของข้อคำถามและมาตรฐานการประเมินประสิทธิภาพของรูปแบบ
การประเมินหลักสูตรการอาชีวศึกษาระดับปริญญาตรี:
การประยุกต์ใช้การประเมินพหุแนวคิด**

คำชี้แจง

การประเมินประสิทธิภาพของรูปแบบการประเมินหลักสูตรการอาชีวศึกษาระดับปริญญาตรี:
การประยุกต์ใช้การประเมินพหุแนวคิด เป็นการประเมินหลังจากการนำรูปแบบการประเมินที่ผู้วิจัยพัฒนา
ขึ้นไปทดลองใช้ โดยให้อาจารย์ที่ทำหน้าที่รับผิดชอบการประเมินหลักสูตรเป็นผู้ตอบแบบประเมิน
แบบประเมินประสิทธิภาพของรูปแบบการประเมินนี้สร้างขึ้นตามมาตรฐานการประเมินโครงการ
(Yarbrough et al, 2011) ซึ่งประกอบด้วย 5 มาตรฐานประกอบด้วย มาตรฐานด้านการใช้ประโยชน์
(Utility Standards) มาตรฐานด้านความเป็นไปได้ (Feasibility Standards) มาตรฐานด้านความเหมาะสม
(Propriety Standards) มาตรฐานด้านความถูกต้อง (Accuracy Standards) มาตรฐานด้านความรับผิดชอบ
ต่อการประเมิน (Evaluation Accountability Standards) 30 รายการประเมินย่อย

ขอความกรุณาท่านผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาความสอดคล้องของข้อคำถาม และมาตรฐานการประเมิน
ประสิทธิภาพของรูปแบบการประเมินหลักสูตรการอาชีวศึกษาระดับปริญญาตรี โดยทำเครื่องหมาย ✓ ลง
ในช่องคะแนนตามความคิดเห็นของท่าน กำหนดให้ค่าคะแนนการประเมินประกอบด้วย 3 ระดับ ดังนี้

ระดับคะแนน +1	หมายถึง เห็นด้วย ว่าข้อคำถามมีความสอดคล้องกับนิยาม
ระดับคะแนน 0	หมายถึง ไม่แน่ใจ ว่าข้อคำถามมีความสอดคล้องกับนิยาม
ระดับคะแนน -1	หมายถึง ไม่เห็นด้วย ว่าข้อคำถามมีความสอดคล้องกับนิยาม

1. มาตรฐานด้านการใช้ประโยชน์ (Utility Standards)

มาตรฐานการใช้ประโยชน์ มุ่งทำให้เกิดการนำกระบวนการประเมินให้เข้าถึงผู้เกี่ยวข้อง และตอบสนองต่อผู้ต้องการใช้ประโยชน์อย่างแท้จริง ประกอบด้วย 8 รายการประเมิน ดังนี้

นิยาม	ข้อคำถาม	ระดับความคิดเห็น			ข้อเสนอแนะ
		+1	0	-1	
U1 การให้การรับรองผู้ประเมิน (Evaluator Credibility) หมายถึง การประเมินต้องอยู่ภายใต้การควบคุมโดยบุคคลที่อยู่ในบริบทของการประเมินที่ได้รับการรับรอง	1. มีการระบุผู้รับผิดชอบการประเมินหลักสูตรชัดเจน				
	2. ผู้รับผิดชอบการประเมินหลักสูตรเป็นผู้ที่มีความเหมาะสมตามบริบทการบริหารหลักสูตร				
	3. ผู้รับผิดชอบการประเมินหลักสูตรมีความรู้ ความเข้าใจการประเมินหลักสูตรอย่างดี				
U2 ใส่ใจต่อผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย (Attention to Stakeholders) หมายถึง การประเมินควรใส่ใจถึงผู้เกี่ยวข้องทั้งรายบุคคลและกลุ่ม ที่จะได้รับผลของการประเมินนั้น	1. ในการประเมินหลักสูตรมีการระบุผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่หลากหลาย				
	2. รูปแบบการประเมินหลักสูตรมีการศึกษาความต้องการสารสนเทศจาการประเมินของกลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสียอย่างครบถ้วน				
U3 กำหนดวัตถุประสงค์จากความต้องการของผู้เกี่ยวข้อง (Negotiated Purposes) หมายถึง วัตถุประสงค์ของการประเมินควรเกิดจากความต้องการของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย และยึดมั่นแนวทางดำเนินการนั้นอย่างต่อเนื่อง	1. วัตถุประสงค์การประเมินหลักสูตรสอดคล้องกับความต้องการของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียของหลักสูตร				
	2. การดำเนินการประเมินหลักสูตรสอดคล้องกับวัตถุประสงค์การประเมินอย่างต่อเนื่อง				

นิยาม	ข้อคำถาม	ระดับความคิดเห็น			ข้อเสนอแนะ
		+1	0	-1	
U4 มีคุณค่าที่ชัดเจน (Explicit Values) หมายถึง การประเมินควรมีความชัดเจน และเจาะจงไปยังคุณค่าของบุคคลและวัฒนธรรมตามวัตถุประสงค์ กระบวนการ และการตัดสินใจ	1. รูปแบบการประเมินมีความชัดเจน สอดคล้องกับการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน อาชีวศึกษาระดับปริญญาตรี				
U5 ข้อมูลสารสนเทศที่เกี่ยวข้อง (Relevant Information) หมายถึง ข้อมูลสารสนเทศในการประเมินควรให้ข้อมูลเพื่อการใช้ตอบสนองความต้องการที่ระบุ และความต้องการแท้จริงของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย	1. องค์ประกอบและตัวบ่งชี้ในการประเมินสอดคล้องกับความต้องการสารสนเทศของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย				
	2. สารสนเทศที่ได้จากการประเมินตามรูปแบบครอบคลุมตามความต้องการของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย				
U6 กระบวนการและผลผลิตที่มีความหมาย (Meaningful Processes and Products) หมายถึง การประเมินควรมีกิจกรรมที่ชัดเจน มีคำอธิบาย และมีแนวทางในการตัดสินใจ ลักษณะของการกระตุ้นให้ผู้เกี่ยวข้องสามารถพิจารณา ทบทวนข้อค้นพบ, การแปลผลการประเมิน และทบทวนความเข้าใจของตนได้	1. ขั้นตอนการดำเนินการประเมินหลักสูตรมีความชัดเจนเป็นรูปธรรม				
	2. มีแนวทางให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการประเมินหลักสูตรร่วมพิจารณา ทบทวนผลการประเมินอย่างเหมาะสม				
U7 การสื่อสารและการรายงานผลที่เหมาะสมและทันเวลา (Timely and Appropriate Communicating and Reporting) หมายถึง การประเมินควรมุ่งถึงความต้องการข้อมูลอย่างต่อเนื่องของผู้ใช้ผลการประเมินในแต่ละกลุ่ม	1. การรายงานผลการประเมินสอดคล้องกับความต้องการสารสนเทศของผู้ใช้ผลการประเมินอย่างครบถ้วน				

นิยาม	ข้อคำถาม	ระดับความคิดเห็น			ข้อเสนอแนะ
		+1	0	-1	
บ8 ให้ความสนใจถึงผลที่ตามมา (Concern for Consequences and Influence) หมายถึง การประเมินควรนำไปปรับใช้ได้อย่างมีเหตุผล และสามารถปรับเปลี่ยนได้ และต้องไม่เกิดผลด้านลบและการใช้งานที่ผิดวัตถุประสงค์	1. รูปแบบการประเมินสามารถนำไปปรับใช้ได้ตามบริบทอย่างเหมาะสม 2. รูปแบบการประเมินไม่ก่อให้เกิดผลด้านลบต่อผู้เกี่ยวข้องหรือการบริหารหลักสูตร				

2. มาตรฐานด้านความเป็นไปได้ (Feasibility Standards)

มาตรฐานด้านความเป็นไปได้นี้มุ่งทำให้เกิดการเพิ่มประสิทธิภาพและประสิทธิผลของการประเมิน ประกอบด้วย 4 รายการประเมิน ดังนี้

นิยาม	ข้อคำถาม	ระดับความคิดเห็น			ข้อเสนอแนะ
		+1	0	-1	
F1 การบริหารจัดการโครงการ (Project Management) หมายถึง การประเมินควรใช้วิธีการบริหารจัดการโครงการที่มีประสิทธิภาพ	1. มีแนวทางและวิธีการประเมินหลักสูตรเพื่อให้ได้สารสนเทศที่สอดคล้องกับการบริหารจัดการหลักสูตร และการเรียนการสอน 2. มีขั้นตอนการประเมินที่สะดวกและง่ายต่อการดำเนินงานประเมิน				
F2 กระบวนการที่ปฏิบัติได้จริง (Practical Procedures) หมายถึง กระบวนการประเมินควรสามารถปฏิบัติได้จริงและตอบสนองต่อการดำเนินโครงการ	1. รูปแบบการประเมินให้แนวทางและวิธีการที่นำไปสู่การประเมินหลักสูตรได้จริง 2. มีแนวทางและวิธีการปฏิบัติการประเมินบนพื้นฐานข้อมูลที่มีอยู่จริง				

นิยาม	ข้อคำถาม	ระดับความคิดเห็น			ข้อเสนอแนะ
		+1	0	-1	
F3 การปฏิบัติได้ในบริบทจริง (Contextual Viability) หมายถึง การประเมินควรเป็นที่รับรู้จากทุกฝ่าย มีการกำกับติดตาม และเชื่อมโยงระหว่างวัฒนธรรมและนโยบาย และความต้องการของบุคคลและกลุ่มที่ประเมิน	1. มีแนวทางและวิธีดำเนินการประเมินหลักสูตรที่ให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่ายรับรู้ร่วมกัน				
	2. มีแนวทางและวิธีการปฏิบัติการประเมินที่เหมาะสมกับศักยภาพของผู้รับผิดชอบประเมิน				
F4 การใช้ประโยชน์จากทรัพยากรที่มีอยู่ (Resource Use) หมายถึง การประเมินควรใช้ประโยชน์จากทรัพยากรที่มีอยู่อย่างเต็มประสิทธิภาพและประสิทธิผล	1. มีแนวทางการประเมินที่ประหยัดค่าใช้จ่ายและทรัพยากรในการประเมิน				
	2. สารสนเทศจากการประเมินเพียงพอคุ้มค่าใช้จ่ายทรัพยากรในการประเมิน				

3. มาตรฐานด้านความเหมาะสม (Propriety Standards)

มาตรฐานด้านความเหมาะสม มุ่งทำให้เกิดความเหมาะสม ความยุติธรรม เป็นไปตามกฎหมายและสิทธิในการประเมิน ประกอบด้วย 7 รายการประเมิน ดังนี้

นิยาม	ข้อคำถาม	ระดับความคิดเห็น			ข้อเสนอแนะ
		+1	0	-1	
P1 อยู่บนพื้นฐานของการตอบสนองและความเกี่ยวข้อง (Responsive and Inclusive Orientation) หมายถึง การประเมินควรตอบสนองต่อผู้มีส่วนได้ส่วนเสียและกลุ่มคนที่เกี่ยวข้อง	1. องค์กร ประกอบ และตัวบ่งชี้ในการประเมินหลักสูตรสามารถตอบสนองต่อความต้องการของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทุกฝ่าย				
	2. ผลการประเมินหลักสูตรให้สารสนเทศที่นำไปสู่การตัดสินใจประสิทธิภาพ/ประสิทธิผลของหลักสูตรได้อย่างเหมาะสม				
	3. ผลการประเมินหลักสูตรให้สารสนเทศที่นำไปสู่การปรับปรุงการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน				

นิยาม	ข้อความถาม	ระดับความ คิดเห็น			ข้อเสนอแนะ
		+1	0	-1	
P1 อยู่บนพื้นฐานของการ ตอบสนองและความเกี่ยวข้อง (ต่อ)	4. ผลการประเมินหลักสูตรให้ สารสนเทศที่นำไปสู่การ ปรับปรุง พัฒนาหลักสูตรได้ อย่างเหมาะสม				
P2 ได้รับความยินยอมอย่างเป็นทางการ (Formal Agreements) หมายถึง ควรมีการยอมรับในการ ประเมินผลที่จะเกี่ยวเนื่องต่อไปยัง ความต้องการ ความคาดหวัง และ วัฒนธรรมในบริบทของผู้เกี่ยวข้อง และผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย	1. รูปแบบการประเมินเป็นที่ ยอมรับของผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง ทุกฝ่าย				
P3 คำนึงถึงสิทธิมนุษยชน (Human Rights and Respect) หมายถึง การประเมินควรออกแบบ และควบคุมให้ไม่กระทบต่อสิทธิ มนุษยชนตามกฎหมาย และให้ เกียรติผู้ได้รับการประเมินและผู้มี ส่วนได้ส่วนเสีย	1. รูปแบบการประเมินไม่ ก่อให้เกิดผลเสียต่อผู้เกี่ยวข้อง ทุกฝ่าย				
	2. มีการชี้แจง ข้อกำหนดใน การเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อ ไม่ให้กระทบต่อสิทธิมนุษยชน ของผู้ให้ข้อมูล				
P4 ชัดเจนและเป็นธรรม (Clarity and Fairness) หมายถึง การประเมินควรสร้างความ เข้าใจและเป็นธรรมในการกำหนด วัตถุประสงค์การประเมินและความ ต้องการของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย	1. มีการระบุที่มาและ กระบวนการพัฒนารูปแบบ การประเมินหลักสูตรอย่าง ชัดเจน				
	2. วัตถุประสงค์การประเมิน ตอบสนองต่อความต้องการ สารสนเทศทางการประเมิน ของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย				

นิยาม	ข้อความถาม	ระดับความ คิดเห็น			ข้อเสนอแนะ
		+1	0	-1	
P5 ความโปร่งใสและตรวจสอบได้ (Transparency and Disclosure) หมายถึง การประเมินควรมีการ อธิบายผลการประเมิน ข้อจำกัด และข้อสรุปต่อผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย เว้นแต่จะทำให้เกิดความเสียหาย หรือขัดต่อกฎหมาย	1. มีการอธิบายการรายงานผล การประเมินอย่างชัดเจน				
	2. มีกระบวนการสร้างความ เข้าใจเกี่ยวกับผลการประเมิน ข้อจำกัดต่างๆ ต่อผู้มีส่วนได้ ส่วนเสียอย่างเหมาะสม				
P6 การมีประโยชน์ทับซ้อนหรือ การขัดแย้งทางผลประโยชน์ (Conflicts of Interests) หมายถึง การประเมินควรเป็นไป อย่างเปิดเผยและตรงไปตรงมา มี การจัดการกับการมีประโยชน์ทับ ซ้อน หรือ การขัดแย้งทาง ผลประโยชน์ที่มีอยู่หรือที่รับรู้ ที่ อาจส่งต่อการประเมิน	1. การประเมินหลักสูตรมีแนว ทางการดำเนินงานที่เปิดเผย ตรงไปตรงมา				
	2. การตัดสินใจผลการประเมิน นำไปสู่สารสนเทศที่ตรงตาม สภาพความเป็นจริง				
P7 ความรับผิดชอบด้าน งบประมาณ (Fiscal Responsibility) หมายถึง การประเมินควรคำนึงถึง ทรัพยากรทั้งหมดที่ต้องใช้ และ ปฏิบัติตามกระบวนการและ ข้อกำหนดด้านงบประมาณ	1. รูปแบบการประเมินให้ ความสำคัญกับความคุ้มค่าของ ทรัพยากรทั้งหมดที่ใช้ในการ ประเมิน				

4. มาตรฐานด้านความถูกต้อง (Accuracy Standards)

มาตรฐานด้านความถูกต้อง มุ่งทำให้เกิดความน่าเชื่อถือและแสดงข้อเท็จจริงของการประเมินในเรื่องของความเป็นตัวแทนที่ถูกใช้ในการประเมิน ประเด็นปัญหาการประเมิน และข้อค้นพบในการประเมิน โดยเฉพาะอย่างยิ่งในการแปลความหมายและการตัดสินคุณภาพของสิ่งที่ประเมิน ประกอบด้วย 8 รายการประเมิน

นิยาม	ข้อคำถาม	ระดับความคิดเห็น			ข้อเสนอแนะ
		+1	0	-1	
A1 ข้อสรุปและการตัดสินที่สมเหตุสมผล (Justified Conclusions and Decisions) หมายถึง ข้อสรุปและการตัดสินผลการประเมินควรชัดเจนและมีเหตุผลในวัฒนธรรมและบริบทที่เกี่ยวข้องกับการประเมิน	1. อธิบายแนวทางการตัดสินผลการประเมินหลักสูตรอย่างชัดเจน				
	2. ข้อสรุปและการตัดสินผลการประเมินมีความสมเหตุสมผลตามบริบทของหลักสูตร				
A2 ข้อมูลที่ถูกต้อง (Valid Information) หมายถึง ข้อมูลจากการประเมินควรตอบสนองวัตถุประสงค์การประเมิน และแปลผลการประเมินอย่างถูกต้อง	1. กระบวนการเก็บรวบรวมข้อมูลสอดคล้องตามวัตถุประสงค์การประเมิน				
	2. แนวทางการแปลผลการประเมินถูกต้องเหมาะสม				
	3. สารสนเทศจากการประเมินตอบสนองตามวัตถุประสงค์การประเมิน				
A3 ข้อมูลที่เชื่อถือได้ (Reliable Information) หมายถึง กระบวนการประเมินควรเชื่อถือได้มากพอและให้ข้อมูลสารสนเทศที่เพียงพอต่อการนำไปใช้ได้	1. การเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มผู้ให้ข้อมูลที่หลากหลาย				
	2. แนวทางการเก็บรวบรวมข้อมูลนำไปสู่สารสนเทศที่เพียงพอต่อการนำไปใช้ประโยชน์				

นิยาม	ข้อคำถาม	ระดับความคิดเห็น			ข้อเสนอแนะ
		+1	0	-1	
A4 การอธิบายกำหนดการและบริบทการประเมินที่ชัดเจน (Explicit Program and Context Descriptions) หมายถึง การประเมินควรจัดทำเอกสารและรายงานรายละเอียดที่เหมาะสมและอยู่ภายใต้ขอบเขตของวัตถุประสงค์การประเมิน	1. คู่มือการประเมินหลักสูตรอธิบายรายละเอียดที่นำไปสู่กระบวนการประเมินหลักสูตรได้ครบถ้วน				
A5 การจัดการข้อมูล (Information Management) หมายถึง การประเมินควรมีระบบในการเก็บรวบรวมข้อมูล การทบทวนข้อมูล การตรวจสอบข้อมูล และวิธีการเก็บรักษาข้อมูล	1. ระบุแหล่งข้อมูลและการได้มาซึ่งข้อมูลในการประเมินหลักสูตรอย่างชัดเจน				
	2. การเก็บรวบรวมข้อมูลถูกต้องเหมาะสม				
	3. การตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูลมีความเหมาะสม				
A6 การออกแบบและการวิเคราะห์ที่ดี (Sound Designs and Analyses) หมายถึง การประเมินควรมีการออกแบบทางเทคนิคที่เพียงพอและมีการวิเคราะห์ที่เหมาะสมตามวัตถุประสงค์ของการประเมิน	1. การออกแบบการประเมินหลักสูตรมีความเหมาะสมตามวัตถุประสงค์การประเมิน				
	2. วิธีการวิเคราะห์ข้อมูลถูกต้องเหมาะสม				
A7 การประเมินที่ชัดเจนและมีเหตุผล (Explicit Evaluation Reasoning) หมายถึง การอธิบายผลการประเมิน ต้องให้เหตุผลที่ได้มาจากการวิเคราะห์ข้อค้นพบการแปลความ ข้อสรุป และการตัดสินผลการประเมิน ซึ่งควรชัดเจนและมีการจัดทำเอกสารที่สมบูรณ์	1. รายงานผลการประเมินหลักสูตรมีรายละเอียดครบถ้วนสมบูรณ์				
	2. รายงานผลการประเมินหลักสูตรแสดงให้เห็นข้อค้นพบจากการประเมินที่ถูกต้องชัดเจน				

นิยาม	ข้อคำถาม	ระดับความคิดเห็น			ข้อเสนอแนะ
		+1	0	-1	
A8 การสื่อสารและการเขียนรายงาน (Communication and Reporting) หมายถึง การสื่อสารการประเมินควรมีขอบเขตและระมัดระวังไม่ให้เกิดการรายงานผลที่ผิดประเด็น ผิดความหมาย มีลำเอียง บิดเบือนข้อเท็จจริง หรือผิดพลาด	1. รายงานผลการประเมินหลักสูตรมีความถูกต้องสอดคล้องตามวัตถุประสงค์การประเมิน				
	2. รายงานผลการประเมินหลักสูตรมีอธิบายรายละเอียดตามประเด็นการประเมินชัดเจน				

5. มาตรฐานด้านความรับผิดชอบต่อการประเมิน (Evaluation Accountability Standards)

มาตรฐานด้านความรับผิดชอบต่อการประเมิน เน้นการส่งเสริมการจัดทำเอกสารของการประเมิน และการประเมินอภิมาน ที่เน้นการปรับปรุงพัฒนาและรับผิดชอบต่อกระบวนการและผลผลิตการประเมิน ประกอบด้วย 3 รายการประเมิน ดังนี้

นิยาม	ข้อคำถาม	ระดับความคิดเห็น			ข้อเสนอแนะ
		+1	0	-1	
E1 การจัดทำเอกสารการประเมิน (Evaluation Documentation) หมายถึง การประเมินควรมีเอกสารรายงานที่สมบูรณ์ตามวัตถุประสงค์ และรายงานการออกแบบการดำเนินการ กระบวนการ ข้อมูล และผลลัพธ์ที่เกิดขึ้น	1. รายงานผลการประเมินหลักสูตรมีรายละเอียดครบถ้วน ชัดเจน				
E2 การประเมินอภิมานภายใน (Internal Meta-evaluation) หมายถึง นักประเมินควรรู้ กระบวนการตรวจสอบการออกแบบการประเมิน กระบวนการประเมินที่ใช้ ข้อมูลที่เก็บรวบรวมได้ และผลลัพธ์ที่เกิดขึ้น ด้วยวิธีการที่เหมาะสม	1. มีกระบวนการตรวจสอบการออกแบบการประเมิน ข้อมูล และผลการประเมินอย่างเหมาะสม				

นิยาม	ข้อคำถาม	ระดับความคิดเห็น			ข้อเสนอแนะ
		+1	0	-1	
E3 การประเมินอภิมานภายนอก (External Meta-evaluation) หมายถึง ผู้ให้ทุนในการประเมิน ผู้ว่าจ้าง นักประเมิน และผู้มีส่วน ได้ส่วนเสีย ควรกระตุ้นให้เกิดการ ใช้การประเมินอภิมานจาก ภายนอกเพื่อให้เกิดความเป็น มาตรฐานที่เหมาะสม	1. ผู้รับผิดชอบการประเมิน และผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทุกฝ่าย ส่งเสริมให้มีผู้ประเมินภายนอก ร่วมประเมินอภิมาน เพื่อให้ เกิดความเป็นมาตรฐาน				



**แบบประเมินประสิทธิภาพของรูปแบบการประเมินหลักสูตรการอาชีวศึกษาระดับปริญญาตรี:
การประยุกต์ใช้การประเมินพหุแนวคิด**

คำชี้แจง

แบบประเมินประสิทธิภาพของรูปแบบการประเมินหลักสูตรการอาชีวศึกษาระดับปริญญาตรี: การประยุกต์ใช้การประเมินพหุแนวคิดฉบับนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อติดตามและประเมินประสิทธิภาพของรูปแบบการประเมินหลักสูตรที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้น หลังจากการทดลองใช้ แบบประเมินแบ่งออกเป็น 2 ตอนดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบ

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับประสิทธิภาพของรูปแบบการประเมินหลักสูตรการอาชีวศึกษาระดับปริญญาตรี: การประยุกต์ใช้การประเมินพหุแนวคิด

แบบประเมินฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของวิทยานิพนธ์ระดับดุษฎีบัณฑิต เรื่อง “การพัฒนารูปแบบการประเมินหลักสูตรการอาชีวศึกษาระดับปริญญาตรี: การประยุกต์ใช้การประเมินพหุแนวคิด” โดยนางสาว อังคิรา วงษ์รักษา นิสิตสาขาการวัดและประเมินผลการศึกษา ภาควิชาวิจัยและจิตวิทยาการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ซึ่งอยู่ในระหว่างการพัฒนาารูปแบบการประเมินหลักสูตรการอาชีวศึกษาระดับปริญญาตรี

ผู้วิจัยขอขอบคุณผู้บริหาร คณาจารย์สถาบันการศึกษาทุกท่าน และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่ายเป็นอย่างสูง ที่ให้ความร่วมมือในการพัฒนารูปแบบการประเมินหลักสูตรการอาชีวศึกษาระดับปริญญาตรี: การประยุกต์ใช้การประเมินพหุแนวคิด ในครั้งนี้

นางสาวอังคิรา วงษ์รักษา

สาขาวิชาการวัดและประเมินผลการศึกษา

ภาควิชาวิจัยและจิตวิทยาการศึกษา คณะครุศาสตร์

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบ

คำชี้แจง กรุณาทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง ☐ หรือตอบคำถามที่สอดคล้องกับข้อมูลของท่านตามความเป็นจริง

1. ระดับการศึกษา

☐ 1. ปริญญาตรี

☐ 2. ปริญญาโท

☐ 3. ปริญญาเอก

2. สาขาวิชา

☐ 1. เทคโนโลยีไฟฟ้า

☐ 2. การจัดการสำนักงาน

3. ประสบการณ์ในการเป็นอาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตรเทคโนโลยีบัณฑิต

☐ 1. น้อยกว่า 1 ปี

☐ 2. 1 – 2 ปี

☐ 3. 3 – 5 ปี

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับประสิทธิภาพของรูปแบบการประเมินหลักสูตรการอาชีวศึกษา

ระดับปริญญาตรี: การประยุกต์ใช้การประเมินพหุแนวคิด

คำชี้แจง กรุณาทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่างที่ตรงกับระดับความคิดเห็นตามความเป็นจริงของท่าน ประกอบด้วย 5 ระดับโดยแต่ละระดับมีความหมายดังนี้

- | | | |
|---|---------|------------------------------------|
| 1 | หมายถึง | มีประสิทธิภาพอยู่ในระดับน้อยที่สุด |
| 2 | หมายถึง | มีประสิทธิภาพอยู่ในระดับน้อย |
| 3 | หมายถึง | มีประสิทธิภาพอยู่ในระดับปานกลาง |
| 4 | หมายถึง | มีประสิทธิภาพอยู่ในระดับมาก |
| 5 | หมายถึง | มีประสิทธิภาพอยู่ในระดับมากที่สุด |

1. มาตรฐานด้านการใช้ประโยชน์ (Utility Standards)

รายการประเมิน	ระดับความคิดเห็นเกี่ยวประสิทธิภาพ ของรูปแบบการประเมินหลักสูตร				
	1	2	3	4	5
1. การให้การรับรองผู้ประเมิน (Evaluator Credibility)					
1.1 มีการระบุผู้รับผิดชอบการประเมินหลักสูตรชัดเจน					
1.2 ผู้รับผิดชอบการประเมินหลักสูตรเป็นผู้ที่มีความเหมาะสมตาม บริบทการบริหารหลักสูตร					
1.3 ผู้รับผิดชอบการประเมินหลักสูตรมีความรู้ความเข้าใจแนวคิด ทฤษฎี และรูปแบบการประเมินหลักสูตรอย่างดี					
2. ใส่ใจต่อผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย (Attention to Stakeholders)					
2.1 ในการประเมินหลักสูตรมีการระบุผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่หลากหลาย และชัดเจน					
2.2 รูปแบบการประเมินหลักสูตรมีการศึกษาความต้องการสารสนเทศ จากการประเมินของกลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสียอย่างครบถ้วน					
3. กำหนดวัตถุประสงค์การประเมินจากความต้องการของผู้เกี่ยวข้อง (Negotiated Purposes)					
3.1 วัตถุประสงค์การประเมินหลักสูตรสอดคล้องกับความต้องการของ ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียของหลักสูตร					
3.2 การดำเนินการประเมินหลักสูตรในทุกขั้นตอนสอดคล้องกับ วัตถุประสงค์การประเมิน					
3.3 วัตถุประสงค์การประเมินหลักสูตรมีความเป็นไปได้ในการนำไป ปฏิบัติ					
4. มีคุณค่าที่ชัดเจน (Explicit Values)					
4.1 รูปแบบการประเมินมีความชัดเจน สอดคล้องกับการบริหาร หลักสูตรและการจัดการเรียนการสอนอาชีวศึกษาระดับปริญญาตรี					
4.2 รูปแบบการประเมินหลักสูตรสอดคล้องกับองค์ประกอบของ หลักสูตร					
5. ข้อมูลสารสนเทศที่เกี่ยวข้อง (Relevant Information)					
5.1 องค์ประกอบและตัวบ่งชี้ในการประเมินสอดคล้องกับ ความต้องการสารสนเทศของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย					
5.2 สารสนเทศที่ได้จากการประเมินตามรูปแบบครอบคลุมตาม ความต้องการของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย					

รายการประเมิน	ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับประสิทธิภาพ ของรูปแบบการประเมินหลักสูตร				
	1	2	3	4	5
6. กระบวนการและผลผลิตที่มีความหมาย (Meaningful Processes and Products)					
6.1 ขั้นตอนการดำเนินการประเมินหลักสูตรมีความชัดเจนเป็นรูปธรรม					
6.2 มีแนวทางให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการประเมินหลักสูตรร่วมพิจารณา ทบทวนผลการประเมินอย่างเหมาะสม					
7. การสื่อสารและการรายงานผลที่เหมาะสมและทันเวลา (Timely and Appropriate Communicating and Reporting)					
7.1 การรายงานผลการประเมินสอดคล้องกับความต้องการสารสนเทศ ของผู้ใช้ผลการประเมินอย่างครบถ้วน					
7.2 การรายงานผลการประเมินหลักสูตร ครบถ้วนตามวัตถุประสงค์ การประเมิน					
8. ให้ความสนใจถึงผลที่ตามมา (Concern for Consequences and Influence)					
8.1 รูปแบบการประเมินมีความยืดหยุ่นสามารถนำไปปรับใช้ได้ตาม บริบทอย่างเหมาะสม					
8.2 รูปแบบการประเมินไม่ก่อให้เกิดผลด้านลบต่อผู้เกี่ยวข้องหรือการ บริหารหลักสูตร					

2. มาตรฐานด้านความเป็นไปได้ (Feasibility Standards)

รายการประเมิน	ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับประสิทธิภาพ ของรูปแบบการประเมินหลักสูตร				
	1	2	3	4	5
1. การบริหารจัดการโครงการ (Project Management)					
1.1 มีแนวทางและวิธีการประเมินหลักสูตรเพื่อให้ได้สารสนเทศที่ สอดคล้องกับการบริหารจัดการหลักสูตร และการเรียนการสอน					
1.2 มีขั้นตอนการประเมินที่สะดวกและง่ายต่อการนำไปใช้					
2. กระบวนการที่ปฏิบัติได้จริง (Practical Procedures)					
2.1 รูปแบบการประเมินให้แนวทางและวิธีการที่นำไปสู่การประเมิน หลักสูตรได้จริง					
2.2 มีแนวทางและวิธีการปฏิบัติการประเมินบนพื้นฐานข้อมูลที่มีอยู่ จริง					

รายการประเมิน	ระดับความคิดเห็นเกี่ยวประสิทธิภาพ ของรูปแบบการประเมินหลักสูตร				
	1	2	3	4	5
3. การปฏิบัติได้ในบริบทจริง (Contextual Viability)					
3.1 มีแนวทางและวิธีดำเนินการประเมินหลักสูตรที่ให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง ทุกฝ่ายรับรู้ร่วมกัน					
3.2 มีแนวทางและวิธีการปฏิบัติการประเมินหลักสูตรที่เหมาะสมกับ ศักยภาพของผู้รับผิดชอบประเมิน					
4. การใช้ประโยชน์จากทรัพยากรที่มีอยู่ (Resource Use)					
4.1 แนวทางการประเมินหลักสูตร ใช้ทรัพยากรในการประเมินอย่าง เกิดประโยชน์สูงสุด					
4.2 สารสนเทศที่ได้ ใช้ทรัพยากรในการประเมินอย่างคุ้มค่า					

3. มาตรฐานด้านความเหมาะสม (Propriety Standards)

รายการประเมิน	ระดับความคิดเห็นเกี่ยวประสิทธิภาพ ของรูปแบบการประเมินหลักสูตร				
	1	2	3	4	5
1. อยู่บนพื้นฐานของการตอบสนองและความเกี่ยวข้อง (Responsive and Inclusive Orientation)					
1.1 องค์กรประกอบ และตัวบ่งชี้ในการประเมินหลักสูตรสามารถ ตอบสนองต่อความต้องการของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียและผู้เกี่ยวข้องทุก ฝ่าย					
1.2 ผลการประเมินหลักสูตรให้สารสนเทศที่นำไปสู่การตัดสินใจ ประสิทธิภาพ/ ประสิทธิผลของหลักสูตรได้อย่างเหมาะสม					
1.3 ผลการประเมินหลักสูตรให้สารสนเทศที่นำไปสู่การปรับปรุงการ บริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน					
1.4 ผลการประเมินหลักสูตรให้สารสนเทศที่นำไปสู่การปรับปรุง พัฒนาหลักสูตรได้อย่างเหมาะสม					
2. ได้รับความยินยอมอย่างเป็นทางการ (Formal Agreements)					
2.1 รูปแบบการประเมินเป็นที่ยอมรับของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่าย					
2.2 รูปแบบการประเมินหลักสูตรมีความเกี่ยวเนื่องกับความต้องการ ความคาดหวังและวัฒนธรรมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย					

รายการประเมิน	ระดับความคิดเห็นเกี่ยวประสิทธิภาพ ของรูปแบบการประเมินหลักสูตร				
	1	2	3	4	5
3. คำนึงถึงสิทธิมนุษยชน (Human Rights and Respect)					
3.1 รูปแบบการประเมินไม่ก่อให้เกิดผลเสียต่อผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่าย					
3.2 มีการชี้แจง ข้อกำหนดในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อไม่ให้กระทบต่อสิทธิมนุษยชนของผู้ให้ข้อมูล					
4. ชัดเจนและเป็นธรรม (Clarity and Fairness)					
4.1 มีการระบุที่มาและกระบวนการพัฒนารูปแบบการประเมินหลักสูตรอย่างชัดเจน					
4.2 วัตถุประสงค์การประเมินตอบสนองต่อความต้องการสารสนเทศทางการประเมินของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย					
5. ความโปร่งใสและตรวจสอบได้ (Transparency and Disclosure)					
5.1 มีการอธิบายการรายงานผลการประเมินอย่างชัดเจน					
5.2 มีการบวนการสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับผลการประเมิน ข้อจำกัดต่างๆ ต่อผู้มีส่วนได้ส่วนเสียอย่างเหมาะสม					
6. การมีประโยชน์ทับซ้อนหรือการขัดแย้งทางผลประโยชน์ (Conflicts of Interests)					
6.1 การประเมินหลักสูตรมีแนวทางการดำเนินงานที่เปิดเผยตรงไปตรงมา					
6.2 การตัดสินใจผลการประเมินนำไปสู่สารสนเทศที่ตรงตามสภาพความเป็นจริง					
7. ความรับผิดชอบด้านงบประมาณ (Fiscal Responsibility)					
7.1 รูปแบบการประเมินให้ความสำคัญกับความคุ้มค่าของทรัพยากรทั้งหมดที่ใช้ในการประเมิน					
7.2 การประเมินหลักสูตรดำเนินการตามกระบวนการและข้อจำกัดด้านงบประมาณอย่างเคร่งครัด					

4. มาตรฐานด้านความถูกต้อง (Accuracy Standards)

รายการประเมิน	ระดับความคิดเห็นเกี่ยวประสิทธิภาพ ของรูปแบบการประเมินหลักสูตร				
	1	2	3	4	5
1. ข้อสรุปและการตัดสินใจที่สมเหตุสมผล					
1.1 อธิบายแนวทางการตัดสินใจผลการประเมินหลักสูตรอย่างชัดเจน					
1.2 ข้อสรุปและการตัดสินใจผลการประเมินมีความสมเหตุสมผลตามบริบทของหลักสูตร					
2. ข้อมูลที่ถูกต้อง (Valid Information)					
2.1 กระบวนการเก็บรวบรวมข้อมูลสอดคล้องตามวัตถุประสงค์การประเมิน					
2.2 แนวทางการแปลผลการประเมินถูกต้องเหมาะสม					
2.3 สารสนเทศจากการประเมินตอบสนองตามวัตถุประสงค์การประเมิน					
3. ข้อมูลที่เชื่อถือได้ (Reliable Information)					
3.1 การเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มผู้ให้ข้อมูลที่หลากหลาย					
3.2 แนวทางการเก็บรวบรวมข้อมูลนำไปสู่สารสนเทศที่เพียงพอต่อการนำไปใช้ประโยชน์					
4. การอธิบายกำหนดการและบริบทการประเมินที่ชัดเจน (Explicit Program and Context Descriptions)					
4.1 คู่มือการประเมินหลักสูตรอธิบายรายละเอียดที่นำไปสู่กระบวนการประเมินหลักสูตรได้ครบถ้วน					
4.2 คู่มือการประเมินหลักสูตรอยู่ภายใต้ขอบเขตของวัตถุประสงค์การประเมิน					
5. การจัดการข้อมูล (Information Management)					
5.1 ระบุแหล่งข้อมูลและการได้มาซึ่งข้อมูลในการประเมินหลักสูตรอย่างชัดเจน					
5.2 การเก็บรวบรวมข้อมูลถูกต้องเหมาะสม					
5.3 การตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูลมีความเหมาะสม					
6. การออกแบบและการวิเคราะห์ที่ดี (Sound Designs and Analyses)					
6.1 การออกแบบการประเมินหลักสูตรมีความเหมาะสมตามวัตถุประสงค์การประเมิน					
6.2 วิธีการวิเคราะห์ข้อมูลมีความถูกต้องเหมาะสม					

รายการประเมิน	ระดับความคิดเห็นเกี่ยวประสิทธิภาพ ของรูปแบบการประเมินหลักสูตร				
	1	2	3	4	5
7. การประเมินที่ชัดเจนและมีเหตุผล (Explicit Evaluation Reasoning)					
7.1 รายงานผลการประเมินหลักสูตรมีรายละเอียดครบถ้วนสมบูรณ์ และมีการให้เหตุผลประกอบคำอธิบาย					
7.2 รายงานผลการประเมินหลักสูตรแสดงให้เห็นข้อค้นพบจากการ ประเมินที่ถูกต้องชัดเจน					
8. การสื่อสารและการเขียนรายงาน (Communication and Reporting)					
8.1 รายงานผลการประเมินหลักสูตรมีความถูกต้องสอดคล้องตาม วัตถุประสงค์การประเมิน					
8.2 รายงานผลการประเมินหลักสูตรอธิบายรายละเอียดตามประเด็น การประเมินชัดเจน					

5. มาตรฐานด้านความรับผิดชอบต่อการประเมิน (Evaluation Accountability Standards)

รายการประเมิน	ระดับความคิดเห็นเกี่ยวประสิทธิภาพ ของรูปแบบการประเมินหลักสูตร				
	1	2	3	4	5
1. การจัดทำเอกสารการประเมิน (Evaluation Documentation)					
1.1 รายงานผลการประเมินหลักสูตรมีรายละเอียดครบถ้วน ชัดเจน					
1.2 รายงานผลการประเมินครอบคลุมตามวัตถุประสงค์					
1.3 รายงานผลการประเมินสอดคล้องกับกระบวนการ ข้อมูลผลลัพธ์ที่ ได้จากการประเมิน					
2. การประเมินอภิมานภายใน (Internal Meta-evaluation)					
2.1 มีกระบวนการตรวจสอบการออกแบบการประเมิน ข้อมูล และผล การประเมินอย่างเหมาะสม					
2.2 มีวิธีการประเมินอภิมานที่ตอบสนองเป้าหมายของการประเมิน					
3. การประเมินอภิมานภายนอก (External Meta-evaluation)					
3.1 ผู้รับผิดชอบการประเมิน และผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทุกฝ่ายส่งเสริมให้ มีผู้ประเมินภายนอกร่วมประเมินอภิมาน เพื่อให้เกิดความเป็น มาตรฐาน					
3.2 สารสนเทศจากการประเมินนำไปประยุกต์ใช้ในการตัดสินใจ และ แสดงความรับผิดชอบต่อการประเมินอย่างเหมาะสม					

ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับรูปแบบการประเมินหลักสูตร

.....

.....

.....

.....

.....

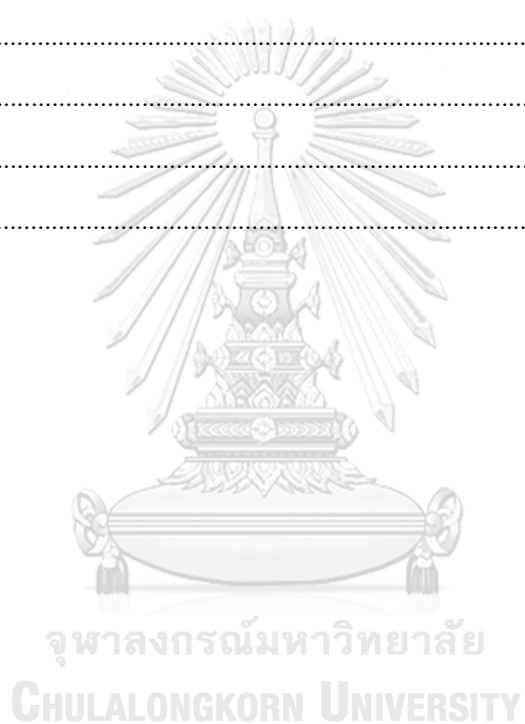
.....

.....

.....

.....

.....



ภาคผนวก ค
คู่มือการประเมินหลักสูตรการอาชีวศึกษาระดับปริญญาตรี

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

คู่มือการประเมินหลักสูตรการอาชีวศึกษาศีษาระดับปริญญาตรี:

การประยุกต์ใช้การประเมินพหุแนวคิด

โดย

นางสาว อังค्वรา วงษ์รักษา

อาจารย์ที่ปรึกษา ศาสตราจารย์ ดร. ศิริชัย กาญจนวาสี

อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม ดร. สิริรักษ์ รัชชานันติ

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

เอกสารนี้เป็นส่วนหนึ่งของวิทยานิพนธ์ระดับดุษฎีบัณฑิต

สาขาวิชาการวัดและประเมินผลการศึกษา ภาควิชาวิจัยและจิตวิทยาการศึกษา

คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญ

คำนำ.....	369
1. หลักการและเหตุผล	370
2. วัตถุประสงค์การประเมิน	371
3. เป้าหมายการประเมิน	371
4. กรอบแนวทางการออกแบบการประเมินหลักสูตร	372
5. องค์ประกอบ ตัวบ่งชี้ ของรูปแบบการประเมินหลักสูตรการอาชีวศึกษาระดับปริญญาตรี	377
6. วิธีการประเมิน	399
7. การเก็บรวบรวมข้อมูล	402
8. การวิเคราะห์ข้อมูล	403
9. รายงานผลการประเมินหลักสูตร	403
10. ข้อมูลป้อนกลับ/ การนำผลการประเมินไปใช้ประโยชน์	404
ภาคผนวก.....	Error! Bookmark not defined.
- แบบประเมินผลการจัดการศึกษาหลักสูตรเทคโนโลยีบัณฑิต	
- ตัวอย่าง รายงานผลการประเมินหลักสูตรการอาชีวศึกษาระดับปริญญาตรี	

สารบัญตาราง

หน้า

ตารางที่ 1	กรอบแนวทางการพัฒนารูปแบบการประเมินหลักสูตรการอาชีวศึกษาระดับปริญญาตรี	374
ตารางที่ 2	องค์ประกอบ ตัวบ่งชี้ และเกณฑ์การประเมินหลักสูตรด้านบริบท	378
ตารางที่ 3	ตัวบ่งชี้ และเกณฑ์การประเมินองค์ประกอบด้านปัจจัยนำเข้า	380
ตารางที่ 4	ตัวบ่งชี้ และเกณฑ์การประเมินองค์ประกอบด้านกระบวนการ	385
ตารางที่ 5	ตัวบ่งชี้ และเกณฑ์การประเมินองค์ประกอบด้านผลกระทบ	392
ตารางที่ 6	ตัวบ่งชี้ และเกณฑ์การประเมินองค์ประกอบด้านประสิทธิผล	393
ตารางที่ 7	ตัวบ่งชี้ และเกณฑ์การประเมินองค์ประกอบด้านความยั่งยืน	396
ตารางที่ 8	ตัวบ่งชี้ และเกณฑ์การประเมินองค์ประกอบด้านความยั่งยืน (ต่อ)	397
ตารางที่ 9	ตัวบ่งชี้ และเกณฑ์การประเมินองค์ประกอบด้านการถ่ายทอดความสำเร็จ	398
ตารางที่ 10	ขั้นตอนการดำเนินการใช้รูปแบบการประเมินหลักสูตรการอาชีวศึกษาระดับปริญญาตรี: การประยุกต์ใช้การประเมินพหุแนวคิด	399



จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

สารบัญภาพ

หน้า

ภาพที่ 1 การดำเนินงานพัฒนารูปแบบการประเมินหลักสูตรการอาชีวศึกษาระดับปริญญาตรี 376



คำนำ

คู่มือการประเมินหลักสูตรการอาชีวศึกษาศีษาระดับปริญญาตรี: การประยุกต์ใช้การประเมินพหุแนวคิด ฉบับนี้ ประกอบด้วยหลักการ วัตถุประสงค์การประเมิน แนวคิดการประเมิน องค์ประกอบ ตัวบ่งชี้ เกณฑ์การประเมิน และวิธีการประเมิน เพื่อเป็นแนวทางสำหรับอาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตร และผู้ประเมินหลักสูตรให้มีความรู้ ความเข้าใจอย่างถูกต้องในการนำรูปแบบการประเมินหลักสูตรการอาชีวศึกษาระดับปริญญาตรีที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นไปประยุกต์ใช้

คู่มือการประเมินหลักสูตรการอาชีวศึกษาศีษาระดับปริญญาตรี: การประยุกต์ใช้การประเมินพหุแนวคิด ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของวิทยานิพนธ์ระดับดุษฎีบัณฑิต เรื่อง “การพัฒนารูปแบบการประเมินหลักสูตรการอาชีวศึกษาระดับปริญญาตรี: การประยุกต์ใช้การประเมินพหุแนวคิด” โดยนางสาว อังค्वรา วงษ์รักษา นิสิตสาขาวิชาการวัดและประเมินผลการศึกษา ภาควิชาวิจัยและจิตวิทยาการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย โดยมี ศาสตราจารย์ ดร.ศิริชัย กาญจนวาสี และ ดร. สิริรักษ์ รัชชานันติ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา ซึ่งอยู่ในระหว่างการพัฒนาแบบการประเมินหลักสูตรการอาชีวศึกษาระดับปริญญาตรี จึงไม่สามารถนำไปอ้างอิงได้

ผู้วิจัยขอขอบคุณผู้บริหาร คณาจารย์สถาบันการอาชีวศึกษาทุกท่านเป็นอย่างสูง ที่ให้ความร่วมมือในการพัฒนารูปแบบการประเมินหลักสูตรการอาชีวศึกษาระดับปริญญาตรี: การประยุกต์ใช้การประเมินพหุแนวคิด ในครั้งนี้

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

นางสาวอังค्वรา วงษ์รักษา

สาขาวิชาการวัดและประเมินผลการศึกษา

ภาควิชาวิจัยและจิตวิทยาการศึกษา คณะครุศาสตร์

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

1. หลักการและเหตุผล

มาตรฐานคุณวุฒิอาชีวศึกษาระดับปริญญาตรีสายเทคโนโลยีหรือสายปฏิบัติการ พ.ศ. 2556 เป็นข้อกำหนดแนวทางในการพัฒนาหรือปรับปรุงหลักสูตร การจัดการเรียนการสอนและพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาให้สามารถผลิตผู้สำเร็จการศึกษาที่มีคุณภาพ โดยมุ่งเน้นผลิตผู้มีความรอบรู้ มีสมรรถนะในการปฏิบัติ และพัฒนางานระดับเทคโนโลยี สามารถจัดการและควบคุมการทำงาน มีคุณธรรม จริยธรรม จรรยาบรรณวิชาชีพ เจตคติและกิจนิสัยในการทำงาน สอดคล้องกับความต้องการของสังคม ชุมชนและสถานประกอบการ สามารถประกอบอาชีพอิสระ พัฒนาดตนเองให้มีความก้าวหน้าทางวิชาการและวิชาชีพ ในระยะเริ่มแรกได้มีการดำเนินการจำนวน 29 สาขาวิชา โดยให้มีการรวมสถานศึกษาอาชีวศึกษา 161 แห่ง จาก 19 กลุ่มจังหวัด เพื่อจัดตั้งสถาบันการอาชีวศึกษาให้เป็นสถาบันอุดมศึกษาด้านวิชาชีพและเทคโนโลยี และกำหนดให้สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา สถาบันการอาชีวศึกษาจัดให้มีการประเมินเพื่อพัฒนาหลักสูตรที่อยู่ในความรับผิดชอบอย่างต่อเนื่อง อย่างน้อยทุก 5 ปี และให้ทุกหลักสูตรมีการพัฒนาหลักสูตรให้ทันสมัย แสดงการปรับปรุงดัชนีด้านมาตรฐานและคุณภาพการศึกษาเป็นระยะ ๆ อย่างน้อยทุก ๆ 5 ปี (สำนักมาตรฐานการอาชีวศึกษา, 2558)

หลักสูตรอาชีวศึกษาระดับปริญญาตรี (ต่อเนื่อง) เริ่มจัดการเรียนการสอนตั้งแต่ปี พ.ศ. 2556 จนถึงปัจจุบัน เป็นหลักสูตรแบบฐานสมรรถนะ (Competency Based Curriculum) ที่สอดคล้องตามความต้องการของสถานประกอบการและยุทธศาสตร์ในการพัฒนาประเทศ ใช้การเรียนการสอนตามรูปแบบการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี โดยสถานศึกษาและสถานประกอบการร่วมกันวางแผนการสอน การฝึกอาชีพ การนิเทศ การติดตามผลและการวัดประเมินผล ซึ่งเน้นการฝึกปฏิบัติตามฐานสมรรถนะวิชาชีพ จึงทำให้มีรูปแบบการจัดการเรียนการสอนที่แตกต่างจากการเรียนการสอนระดับปริญญาตรีทั่วไป การประเมินหลักสูตรอาชีวศึกษาระดับปริญญาตรีจึงถือเป็นความรับผิดชอบร่วมกับระหว่างผู้เกี่ยวข้องในการจัดการหลักสูตรและสถานประกอบการ ซึ่งมีบทบาทสำคัญในการกำหนดรูปแบบการประเมินหลักสูตร

จากการศึกษาบริบทของหลักสูตรการอาชีวศึกษาระดับปริญญาตรี พบว่าได้การดำเนินการใช้หลักสูตรได้ครบวงจรแล้ว ซึ่งได้มีการประเมินหลักสูตรไปตามเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับปริญญาตรี พ.ศ. 2558 เพื่อนำข้อมูลไปใช้ในการพัฒนา ปรับปรุงหลักสูตรตามรอบระยะเวลาที่กำหนด แต่การดำเนินการดังกล่าวยังมีปัญหาในเรื่องของความรู้ ความเข้าใจในการประเมินหลักสูตรของบุคลากรผู้รับผิดชอบ ขาดมาตรฐาน ตัวบ่งชี้ในการประเมินหลักสูตรที่ชัดเจนและปัญหาอื่นๆ เช่น การเก็บรวบรวมข้อมูลหรือเครื่องมือที่ใช้ไม่สอดคล้องกับบริบทการจัดการศึกษา ทำให้ผลการประเมินไม่ถูกนำไปใช้ประโยชน์อย่างแท้จริง อีกทั้งผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับหลักสูตรมีความต้องการนำเสนอเทศที่ได้จากการ

ประเมินไปใช้ประโยชน์ในหลายด้านได้แก่ ตัดสินคุณภาพของหลักสูตรตามเกณฑ์มาตรฐาน, พัฒนาหลักสูตรให้ตอบสนองตามความต้องการของสถานประกอบการ และนำไปใช้ในการปรับปรุงคุณภาพการบริหารหลักสูตรต่อไป คู่มือการประเมินหลักสูตรดังกล่าวจึงเป็นการประเมินผลสรุปรวม (Summative Evaluation) หรือการประเมินหลังการใช้หลักสูตรครบวงจร (Pay-off Evaluation) ได้แก่การประเมินตั้งแต่การวางแผนหลักสูตร การใช้หลักสูตร ผลผลิต และผลลัพธ์ในด้านต่างๆของหลักสูตรอย่างรอบด้าน จึงมีความจำเป็นต้องใช้แนวคิดในการประเมินที่หลากหลาย (Multiple evaluation) เพื่อให้ได้สารสนเทศครบถ้วนตามที่ต้องการ สามารถแก้ปัญหาการประเมินหลักสูตรในปัจจุบันได้ และนำผลการประเมินไปใช้ให้ประโยชน์สูงสุด โดยรูปแบบการประเมินหลักสูตรการอาชีวศึกษาระดับปริญญาตรีจึงเป็นการประยุกต์ใช้แนวคิดการประเมิน 3 แนวคิด ได้แก่ 1. Utilization-Focused Evaluation (Patton, 2013) เพื่อวิเคราะห์บริบทของหลักสูตร ความต้องการจำเป็นในการใช้สารสนเทศจากการประเมิน สร้างความพร้อมความสามารถทางการประเมินของผู้รับผิดชอบหลักสูตร รวมถึงวางแผนการนำผลการประเมินไปใช้กับผู้มีส่วนได้ส่วนเสียแต่ละกลุ่มได้อย่างเหมาะสม 2. CIPIEST Evaluation model (Stufflebeam, 2015) นำมาประยุกต์ในการพัฒนาองค์ประกอบ ตัวบ่งชี้ในการประเมิน เพื่อให้ได้สารสนเทศที่ครอบคลุมทุกมิติ นำไปสู่การตัดสินใจพัฒนา ปรับปรุงหลักสูตรต่อไป 3. Discrepancy Evaluation model (Provus, 1971) เพื่อตัดสินคุณค่าหลักสูตรตามเกณฑ์มาตรฐานที่กำหนด และค้นหาจุดที่ควรพัฒนาของหลักสูตร

2. วัตถุประสงค์การประเมิน

รูปแบบการประเมินหลักสูตรการอาชีวศึกษาระดับปริญญาตรี: การประยุกต์ใช้การประเมินพหุแนวคิด มีวัตถุประสงค์ในการประเมิน 2 ข้อ ดังนี้

- 1) เพื่อประเมินปัจจัยนำเข้า กระบวนการดำเนินงาน ผลลัพธ์ในระยะสั้น และผลลัพธ์ในระยะยาวของหลักสูตรการอาชีวศึกษาระดับปริญญาตรี
- 2) เพื่อวิเคราะห์จุดอ่อน จุดแข็งของหลักสูตรการอาชีวศึกษาระดับปริญญาตรี

3. เป้าหมายการประเมิน

รูปแบบการประเมินหลักสูตรการอาชีวศึกษาระดับปริญญาตรี: การประยุกต์ใช้การประเมินพหุแนวคิด มีเป้าหมายในการประเมิน 2 ข้อ ดังนี้

- 1) เพื่อตรวจสอบคุณภาพของหลักสูตรการอาชีวศึกษาระดับปริญญาตรี
- 2) เพื่อนำสารสนเทศจากการประเมินไปใช้ประโยชน์ในการพัฒนาหลักสูตรการอาชีวศึกษาระดับปริญญาตรีให้ตอบสนองต่อความต้องการของสถานประกอบการ และเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตร
- 3) เพื่อนำสารสนเทศจากการประเมินไปใช้ประโยชน์ในการปรับปรุงการบริหารหลักสูตร และกระบวนการจัดการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพสูงสุด

4. กรอบแนวทางการออกแบบการประเมินหลักสูตร

การกำหนดแนวคิดการประเมินหลักสูตรการอาชีวศึกษาระดับปริญญาตรี ผู้วิจัยได้นำผลการศึกษาริบทของหลักสูตร ความต้องการใช้สารสนเทศจากการประเมินหลักสูตร โดยการสัมภาษณ์ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทั้งในระดับนโยบาย ระดับสถาบัน ระดับสถานศึกษา และระดับสถานประกอบการ มาเป็นข้อมูลในการวิเคราะห์ความสอดคล้องตามเกณฑ์การเลือกแนวคิดการประเมิน เพื่อเป็นกรอบแนวทางการพัฒนารูปแบบการประเมินหลักสูตรการอาชีวศึกษาระดับปริญญาตรี โดยมีรายละเอียดดังนี้

1. ปัญหาการประเมินหลักสูตรการอาชีวศึกษา ระดับปริญญาตรี จากผลการวิเคราะห์บริบทของหลักสูตรการอาชีวศึกษาระดับปริญญาตรี พบว่าปัจจุบันมีปัญหาการประเมินทั้งสิ้น 3 ด้าน โดยแต่ละด้านสามารถประยุกต์ใช้แนวคิดการประเมินหลักสูตรเพื่อแก้ปัญหาได้ดังนี้

1) บุคลากรขาดความรู้ความเข้าใจในการประเมินหลักสูตร เช่นผู้รับผิดชอบหลักสูตร ขาดความรู้ในการประเมินหลักสูตร ผู้ประเมินขาดความเข้าใจในบริบทของหลักสูตร สามารถประยุกต์ใช้แนวคิดการประเมิน Utilization-Focused Evaluation (Patton, 2013) เพื่อระบุผู้ใช้ผลการประเมินหลักสูตร และนำผู้ต้องการใช้ผลการประเมินเข้ามามีส่วนร่วมในการประเมิน ร่วมสร้างความรู้ความเข้าใจในการประเมินหลักสูตร

2) กระบวนการประเมินยังขาดมาตรฐาน เช่นการกำหนดวัตถุประสงค์และการออกแบบการประเมินหลักสูตรไม่ชัดเจน การเก็บรวบรวมข้อมูลและเครื่องมือที่ใช้ไม่สอดคล้องกับลักษณะการดำเนินงานของหลักสูตร และไม่ครอบคลุมสารสนเทศที่ต้องการ การวิเคราะห์ข้อมูลและการสรุปผลการประเมินไม่ตรงตามสภาพความเป็นจริง สามารถประยุกต์ใช้แนวคิดการประเมิน CIPIEST Evaluation model (Stufflebeam, 2015) เพื่อกำหนดวัตถุประสงค์การประเมินหลักสูตร ออกแบบการประเมินหลักสูตร กำหนดมาตรฐาน ตัวบ่งชี้การประเมินหลักสูตร และแนวคิดDiscrepancy Evaluation model (Provus, 1971) เพื่อตรวจสอบความสอดคล้องของผลการประเมินตามเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตร และระบุจุดเด่น จุดที่ควรพัฒนาของหลักสูตร

3) ขาดการนำผลการประเมินไปใช้ประโยชน์อย่างเป็นรูปธรรม สามารถประยุกต์ใช้แนวคิดการประเมิน Utilization-Focused Evaluation (Patton, 2013) เพื่อให้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย และผู้ใช้ผลการประเมินร่วมกันวางแผนการใช้ผลการประเมินหลักสูตร และส่งเสริมการนำผลการประเมินไปใช้ประโยชน์

2. ความต้องการใช้สารสนเทศของผู้รับผิดชอบหลักสูตรและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย

1) สารสนเทศที่ต้องการ จากผลการวิเคราะห์สารสนเทศที่ต้องการจากการประเมินหลักสูตรนี้พบว่า ประกอบด้วย 8 ด้าน ดังนี้ 1. บริบทของหลักสูตร (context) 2. ปัจจัยนำเข้า (input)

3. กระบวนการดำเนินงาน (process) 4. ผลการดำเนินงานของหลักสูตร (product) 5. ผลกระทบของหลักสูตร (impact) 6. ประสิทธิภาพของหลักสูตร (effectiveness) 7. จุดด้อย/ ปัญหาต่างๆของหลักสูตร (weakness) และ 8. ข้อเสนอแนะที่นำไปสู่การพัฒนา (feedback) จึงสามารถประยุกต์ใช้แนวคิดการประเมิน CIPIEST Evaluation model (Stufflebeam, 2015) เพื่อดำเนินการประเมินบริบท (context) ปัจจัยเบื้องต้น (input) กระบวนการ (process) ผลกระทบ(impact) ประสิทธิภาพ (effectiveness) ความยั่งยืน (sustainability) และการถ่ายทอดความรู้ (transportability)

2) จุดมุ่งหมายในการใช้ผลการประเมิน จากการวิเคราะห์บริบทของหลักสูตร ความต้องการใช้สารสนเทศจากการประเมินหลักสูตรการอาชีวศึกษาระดับปริญญาตรี สรุปได้ว่าการประเมินหลักสูตรนี้มีจุดมุ่งหมายในการใช้ผลการประเมิน 3 ประการ ได้แก่ 1. เพื่อให้ได้สารสนเทศในการตัดสินใจประสิทธิภาพ/ ประสิทธิภาพของหลักสูตร 2. เพื่อให้ได้สารสนเทศในการปรับปรุงการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน 3. เพื่อนำสารสนเทศจากการประเมินไปใช้ในการพัฒนาหลักสูตรตามความต้องการของสถานประกอบการและนโยบายของรัฐต่อไป จึงสามารถประยุกต์ใช้ แนวคิดDiscrepancy Evaluation model (Provus, 1971) เพื่อตัดสินประสิทธิภาพ/ ประสิทธิภาพของหลักสูตรตามเกณฑ์มาตรฐานที่ สกอ.กำหนด แนวคิด CIPIEST Evaluation model (Stufflebeam, 2015) เพื่อดำเนินการประเมินให้ได้สารสนเทศที่ครอบคลุมในการนำไปใช้ในการพัฒนา ปรับปรุงหลักสูตรต่อไป และแนวคิด Utilization-Focused Evaluation (Patton, 2013) เพื่อให้ได้สารสนเทศตามความต้องการของผู้ใช้ผลการประเมิน และรายงานผลให้แก่กลุ่มผู้ใช้ผลการประเมิน

สรุปได้ว่าการประเมินหลักสูตรการอาชีวศึกษาระดับปริญญาตรีจำเป็นต้องใช้ทั้งวิธีการเชิงระบบและวิธีการเชิงธรรมชาติเพื่อให้ได้สารสนเทศที่สอดคล้องกับบริบทและความต้องการ จึงทำให้ผู้วิจัยเลือกแนวคิดการประเมินหลักสูตรเพื่อใช้เป็นกรอบแนวทางในการพัฒนารูปแบบการประเมินหลักสูตรการอาชีวศึกษาระดับปริญญาตรีทั้งสิ้น 3 แนวคิด ได้แก่ 1. แนวคิด Discrepancy model (Provus, 1971) 2. แนวคิด CIPIEST model (Stufflebeam, 2015) และ 3. แนวคิด Utilization –focus evaluation (Patton, 2013) รายละเอียดดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 กรอบแนวทางการพัฒนารูปแบบการประเมินหลักสูตรการอาชีวศึกษาระดับปริญญาตรี

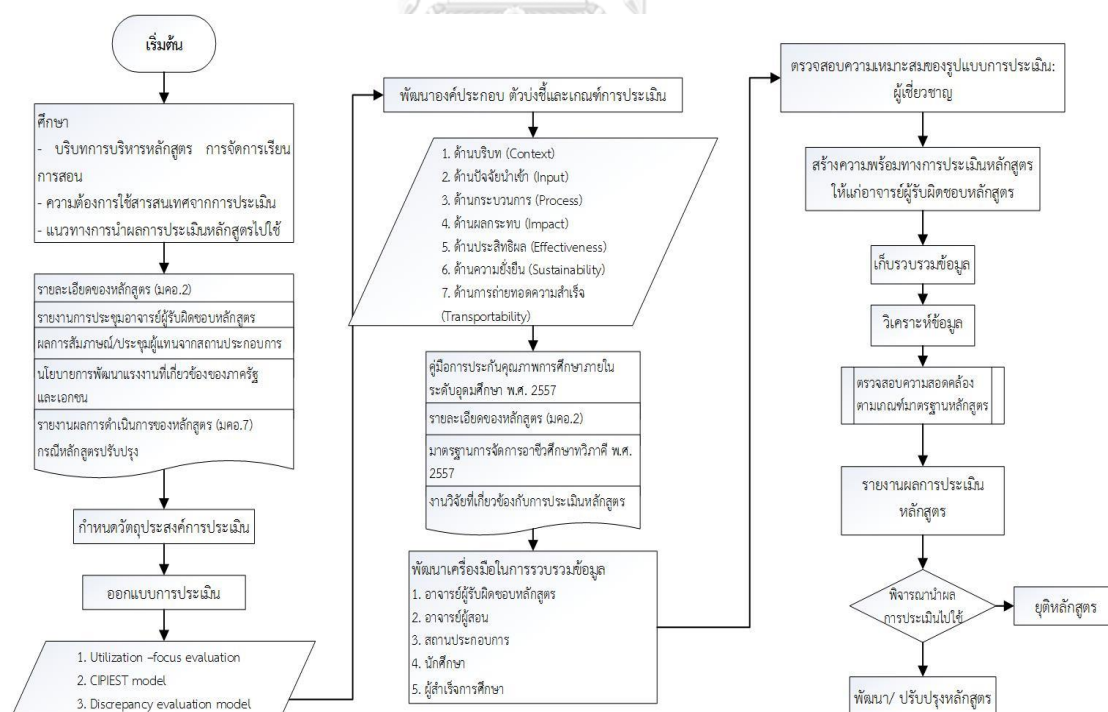
ปัญหาการประเมิน หลักสูตรการอาชีวศึกษา ระดับปริญญาตรี	ความต้องการใช้ สารสนเทศจากการ ประเมินหลักสูตร	แนวคิดการประเมินหลักสูตร		
		CIPIEST	DEM	UFE
1. กระบวนการประเมิน มาตรฐาน 1.1 การกำหนด วัตถุประสงค์การประเมิน ไม่ชัดเจน 1.2 การออกแบบ การประเมินไม่ชัดเจน 1.3 การเก็บรวบรวม ข้อมูล/ ไม่สอดคล้องกับ หลักสูตร 1.4 การวิเคราะห์ข้อมูล 2.5 การสรุปผลการ ประเมินไม่ตรงตามสภาพ ความเป็นจริง	สารสนเทศที่ต้องการ 1. บริบทของหลักสูตร (context) 2. ปัจจัยนำเข้า (input) 3. กระบวนการดำเนินงาน (process) 4. ผลการดำเนินงาน ของหลักสูตร (product) 5. ผลกระทบของหลักสูตร (impact) 6. ประสิทธิภาพของ หลักสูตร (effectiveness) 7. จุดด้อย/ ปัญหาต่างๆ ของหลักสูตร (weakness) 8. ข้อเสนอแนะที่นำไปสู่ การพัฒนา (feedback)	-กำหนดวัตถุประสงค์ การประเมินหลักสูตร - ออกแบบการประเมิน หลักสูตร -กำหนดมาตรฐาน ตัวบ่งชี้การประเมิน หลักสูตร - ดำเนินการประเมิน บริบท (context), ปัจจัยเบื้องต้น (input), กระบวนการ (process) ประเมินผล กระทบ(impact), ประสิทธิผล (effectiveness) ความ ยั่งยืน (sustainability), และ การถ่ายทอดความรู้ (transportability)		
	จุดมุ่งหมายในการใช้ผล การประเมิน 1. เพื่อตัดสินประสิทธิภาพ/ ประสิทธิผลของหลักสูตร 2. เพื่อปรับปรุงการบริหาร หลักสูตร และการเรียน การสอน		- ตรวจสอบความ สอดคล้องตาม เกณฑ์ มาตรฐาน หลักสูตร - ระบุจุดเด่น/จุด ที่ควรพัฒนาของ หลักสูตร และ การจัดการเรียน การสอน	

ตารางที่ 1 กรอบแนวทางการพัฒนารูปแบบการประเมินหลักสูตรการอาชีวศึกษาระดับปริญญาตรี (ต่อ)

ปัญหาการประเมิน หลักสูตรการอาชีวศึกษา ระดับปริญญาตรี	ความต้องการใช้สารสนเทศ ของผู้รับผิดชอบหลักสูตร และผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย	แนวคิดการประเมินหลักสูตร		
		CIPIEST	DEM	UFE
2. บุคลากรขาดความรู้ ความเข้าใจ 2.1 ผู้รับผิดชอบหลักสูตร ขาดความรู้ในการประเมิน หลักสูตร 2.2 ผู้ประเมินขาดความ เข้าใจในบริบท ของหลักสูตร				- ระบุผู้ใช้ผล การประเมิน หลักสูตร - ผู้ประเมินนำ ผู้ต้องการใช้ผล การประเมินเข้า มาส่วนร่วมใน การประเมิน
3. ขาดการนำผลการ ประเมินหลักสูตรไปใช้ ประโยชน์	3. เพื่อพัฒนาหลักสูตรตาม ความต้องการของสถาน ประกอบการ			- รายงานผล ให้แก่กลุ่มผู้ใช้ ผล การประเมิน - วางแผนการใช้ ผลการประเมิน - ส่งเสริมการนำ ผลการประเมิน ไปใช้

จากกรอบการพัฒนารูปแบบการประเมินหลักสูตรการอาชีวศึกษาระดับปริญญาตรี: ประยุกต์ใช้การประเมินพหุแนวคิด ที่ผู้วิจัยได้สังเคราะห์แนวคิดการประเมินที่นำมาประยุกต์ใช้เป็นพื้นฐานการประเมินในการประเมินหลักสูตรการอาชีวศึกษาระดับปริญญาตรี ประกอบด้วย 3 แนวคิด ได้แก่ Utilization –focused evaluation, CIPIEST model, และDiscrepancy evaluation model และเพื่อเป็นการสร้างพื้นฐานความเข้าใจให้แก่ผู้นำรูปแบบการประเมินหลักสูตรไปใช้ เกี่ยวกับการออกแบบการประเมินหลักสูตร โดยใช้แนวคิดการประเมินทั้ง 3 แนวคิด ประกอบด้วยขั้นตอนดังนี้ ขั้นตอนที่ 1 พัฒนางค์ประกอบ ตัวบ่งชี้ และเกณฑ์การประเมินหลักสูตร ขั้นตอนที่ 2 พัฒนาเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล ขั้นตอนที่ 6 ตรวจสอบความเหมาะสมของรูปแบบการประเมิน ขั้นตอนที่ 3 สร้างความพร้อมทางการประเมินหลักสูตรให้แก่ผู้รับผิดชอบในการประเมินหลักสูตร และผู้เกี่ยวข้อง ขั้นตอนที่ 4 เก็บรวบรวมข้อมูลตามองค์ประกอบ และตัวบ่งชี้ โดยใช้เครื่องมือที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ขั้นตอนที่ 5 วิเคราะห์ข้อมูลตามลักษณะของข้อมูลแต่ละตัวบ่งชี้ และเทียบกับเกณฑ์ที่หลักสูตรกำหนดไว้ ขั้นตอนที่ 6 สรุปผลการประเมินและรายงานให้แก่ผู้บริหารและผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายได้ทราบ และขั้นตอนที่ 7 ผู้บริหาร อาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตร และผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายร่วมกันพิจารณาแนวทางการนำผลการประเมินไปใช้ในการตัดสินใจยุติหลักสูตร หรือพัฒนาปรับปรุงหลักสูตรให้มีคุณภาพต่อไป

ดังแสดงในภาพที่ 1



ภาพที่ 1 การดำเนินงานพัฒนารูปแบบการประเมินหลักสูตรการอาชีวศึกษาระดับปริญญาตรี

5. องค์ประกอบ ตัวบ่งชี้ ของรูปแบบการประเมินหลักสูตรการอาชีวศึกษาระดับปริญญาตรี

ผู้วิจัยได้ประยุกต์ใช้มิติการประเมินตามโมเดลการประเมิน CIPIEST (Stufflebeam, D, L.; 2015) เป็นองค์ประกอบการประเมินหลักสูตรการอาชีวศึกษาระดับปริญญาตรี ซึ่งประกอบด้วย 7 องค์ประกอบ ได้แก่

- 1) องค์ประกอบด้านบริบท (Context evaluation)
- 2) องค์ประกอบด้านปัจจัยนำเข้า (Input evaluation)
- 3) องค์ประกอบด้านกระบวนการ (Process evaluation)
- 4) องค์ประกอบด้านผลกระทบ (Impact evaluation)
- 5) องค์ประกอบด้านประสิทธิผล (Effectiveness evaluation)
- 6) องค์ประกอบด้านความยั่งยืน (Sustainability evaluation)
- 7) องค์ประกอบด้านการถ่ายทอดความสำเร็จ (Transportability evaluation)

การสังเคราะห์องค์ประกอบและตัวบ่งชี้การประเมินหลักสูตร จากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ประกอบกับข้อมูลจากการสังเคราะห์ตัวบ่งชี้ผลการดำเนินงานของหลักสูตรจากเอกสารรายละเอียดของ หลักสูตรเทคโนโลยีบัณฑิต (มคอ.1) ทุกประเภทวิชา และข้อมูลการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการจัดการอาชีวศึกษาระดับปริญญาตรี เกี่ยวกับสารสนเทศที่ต้องการจากการประเมิน หลักสูตร เพื่อให้เป็นไปตามกระบวนการของแนวคิดการประเมิน Utilization-Focused Evaluation (Patton, 2013)

รายละเอียดขององค์ประกอบ ตัวบ่งชี้ของรูปแบบการประเมินหลักสูตรการอาชีวศึกษาระดับปริญญาตรี ประกอบด้วย 7 องค์ประกอบ 29 ตัวบ่งชี้ โดยประกอบด้วย ตัวบ่งชี้ 2 ประเภท ได้แก่

1. ตัวบ่งชี้ทั่วไป เพื่อใช้ในการประเมินหลักสูตรการอาชีวศึกษาระดับปริญญาตรีทุกสาขาวิชา และมีเกณฑ์การประเมินเดียวกัน มีจำนวน 21 ตัวบ่งชี้
2. ตัวบ่งชี้เฉพาะ เพื่อประเมินหลักสูตรการอาชีวศึกษาระดับปริญญาตรี เฉพาะสาขาวิชา โดยมีเกณฑ์การประเมินตามที่ระบุในตัวบ่งชี้ผลการดำเนินงานของแต่ละหลักสูตร (คอส. 2) มีจำนวน 8 ตัวบ่งชี้ มีรายละเอียดดังนี้

1. องค์ประกอบด้านบริบท (Context evaluation) เป็นการประเมินความต้องการจำเป็นของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียของหลักสูตร เป้าหมายของหลักสูตร ปัญหาและการเปลี่ยนแปลงนโยบายของรัฐบาลที่เกี่ยวข้อง มีวัตถุประสงค์การประเมิน 2 ประการได้แก่

- 1) เพื่อประเมินความต้องการของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียของหลักสูตร
- 2) เพื่อทบทวน และแก้ไขเป้าหมาย โครงสร้าง และเนื้อหาวิชาของหลักสูตรให้เป็นไปตามความต้องการของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย

ประกอบด้วย 2 ตัวบ่งชี้ รายละเอียดดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 องค์ประกอบ ตัวบ่งชี้ และเกณฑ์การประเมินหลักสูตรด้านบริบท

องค์ประกอบ/ ตัวบ่งชี้หลัก	ตัวบ่งชี้ย่อย	เครื่องมือ/ การเก็บรวบรวม ข้อมูล	เกณฑ์ การประเมิน
1) องค์ประกอบด้านบริบท (Context evaluation)			
1.1 ความสอดคล้องของหลักสูตรกับนโยบายของรัฐ และความต้องการของสถานประกอบการ	1) วัตถุประสงค์/ เป้าหมายของหลักสูตร - วัตถุประสงค์/ เป้าหมายของหลักสูตรครอบคลุมความรู้และทักษะทั่วไป รวมทั้งความรู้และทักษะเฉพาะทาง - วัตถุประสงค์/ เป้าหมายของหลักสูตร ความสอดคล้องกับความต้องการของสถานประกอบการ - ความสอดคล้องของสมรรถนะวิชาชีพกับมาตรฐานอาชีพของหน่วยงานที่รับผิดชอบหรือสถานประกอบการที่เกี่ยวข้อง	การสำรวจโดยใช้แบบประเมินสำหรับอาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตร, อาจารย์ผู้สอน	คะแนนเฉลี่ยความสอดคล้องของหลักสูตรกับนโยบายของรัฐ และความต้องการของสถานประกอบการมีค่าตั้งแต่ 3.51 หรือระดับดีขึ้นไป
	2) โครงสร้างของหลักสูตร - ความเหมาะสมของรายวิชาในแต่ละหมวดวิชา - ความเหมาะสมของจำนวนหน่วยกิตในแต่ละหมวดวิชา - ความเหมาะสมของสัดส่วนจำนวนหน่วยกิตของหมวดวิชาทักษะชีวิต(หมวดวิชาศึกษาทั่วไป) และหมวดวิชาทักษะวิชาชีพ (หมวดวิชาเฉพาะ)		- หมวดวิชาทักษะชีวิต ไม่น้อยกว่า 15 หน่วยกิต หมวดวิชาทักษะวิชาชีพรวมไม่น้อยกว่า 51 หน่วยกิต (กลุ่มวิชาชีพเฉพาะไม่น้อยกว่า 30 หน่วยกิต หมวดวิชาเลือกเสรีไม่น้อยกว่า 6 หน่วยกิต

ตารางที่ 2 องค์ประกอบ ตัวบ่งชี้ และเกณฑ์การประเมินด้านบริบท (ต่อ)

องค์ประกอบ/ ตัวบ่งชี้หลัก	ตัวบ่งชี้ย่อย	เครื่องมือ/ การเก็บรวบรวมข้อมูล	เกณฑ์การประเมิน
1.1 (ต่อ)	3) เนื้อหารายวิชาที่เปิดสอน ^(1: 5.1) - ความสอดคล้องระหว่างเนื้อหากับ จุดประสงค์ของหลักสูตร - ความสอดคล้องของเนื้อหากับ ความต้องการของนักศึกษา - ความสอดคล้องของเนื้อหากับ ความต้องการของสถานประกอบการ - ความทันสมัยตามความก้าวหน้าใน สาขาของเนื้อหาวิชา - ความเหมาะสมของเนื้อหาวิชาใน การพัฒนา ความรู้ ทักษะทัศนคติ ตามหลักสูตร เทคโนโลยีบัณฑิต		
1.2 แนวโน้ม การพัฒนากำลังคน ตามนโยบายของรัฐ และความต้องการของ สถานประกอบการใน อนาคต	1) นโยบายของรัฐที่เกี่ยวข้องกับการ จัดการอาชีวศึกษา 2) ความต้องการด้านการพัฒนา กำลังคนของสถานประกอบการ	การสำรวจ/ การประชุมกลุ่มย่อยโดย ใช้แบบประเมินสำหรับ อาจารย์ผู้รับผิดชอบ หลักสูตร, อาจารย์ผู้สอน/ สถานประกอบการ	

หมายเหตุ (1): สอดคล้องตามตัวบ่งชี้การประกันคุณภาพการศึกษาภายใน ระดับหลักสูตรของ สกอ.(2557)
(2): สอดคล้องตามเกณฑ์การประเมินหลักสูตร มคอ. 1 หลักสูตรเทคโนโลยีบัณฑิต

2. องค์ประกอบด้านปัจจัยนำเข้า (Input evaluation) เป็นการประเมินกลยุทธ์ แผนการดำเนินงาน งบประมาณ ทรัพยากรต่างๆ ที่ใช้ในการดำเนินงานของหลักสูตรเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ตามความต้องการของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย มีวัตถุประสงค์การประเมิน 2 ประการได้แก่

1) เพื่อประเมินกลยุทธ์ แผนการดำเนินงานและทรัพยากรที่ใช้เพื่อให้บรรลุเป้าหมายของหลักสูตร

2) เพื่อทบทวน และปรับปรุงการจัดทำกลยุทธ์ แผนการดำเนินงาน และทรัพยากรของหลักสูตร

ประกอบด้วย 5 ตัวบ่งชี้ รายละเอียดดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 ตัวบ่งชี้ และเกณฑ์การประเมินองค์ประกอบด้านปัจจัยนำเข้า

องค์ประกอบ/ ตัวบ่งชี้หลัก	ตัวบ่งชี้ย่อย	เครื่องมือ/ การเก็บรวบรวมข้อมูล	เกณฑ์การประเมิน
2) องค์ประกอบด้านปัจจัยนำเข้า (Input evaluation)			
2.1 จำนวนอาจารย์ ผู้รับผิดชอบหลักสูตร อาจารย์ประจำ หลักสูตร อาจารย์ ผู้สอน และ อาจารย์ ผู้สอนใน สถานประกอบการ ที่มีคุณสมบัติ และ คุณภาพตามที่สกอ. กำหนด ^(1: 1.1, 4.2)	1) อาจารย์ผู้รับผิดชอบ หลักสูตร	การศึกษาเอกสารโดย ใช้แบบบันทึก หลักฐานประกอบ การประเมิน - รายงานการประเมิน คุณภาพภายในระดับ หลักสูตร - เอกสารผลงานวิชาการ ของอาจารย์ผู้รับผิดชอบ หลักสูตร อาจารย์ประจำ หลักสูตร	- มีจำนวนไม่น้อยกว่า 5 คน และ เป็นอาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตร เกินกว่า 1 หลักสูตรไม่ได้ และ ประจำหลักสูตรตลอดระยะเวลาที่ จัดการศึกษาตามหลักสูตรนั้น (สกอ.) - คุณวุฒิระดับปริญญาโท หรือ เทียบเท่า หรือดำรงตำแหน่งทาง วิชาการไม่ต่ำกว่าผู้ช่วย ศาสตราจารย์ ในสาขาที่ตรงหรือ สัมพันธ์กับสาขาวิชาที่เปิดสอน - มีผลงานทางวิชาการอย่างน้อย 1 รายการในรอบ 5 ปีย้อนหลัง - อาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตร จำนวน 2 ใน 5 คน ต้องมี ประสบการณ์ด้านการปฏิบัติการ
	2) อาจารย์ประจำ หลักสูตร	การศึกษาเอกสารโดย ใช้แบบบันทึก หลักฐานประกอบ การประเมิน - รายงานการประเมิน คุณภาพภายในระดับ หลักสูตร	- คุณวุฒิระดับปริญญาโท หรือ เทียบเท่า หรือดำรงตำแหน่งทาง วิชาการไม่ต่ำกว่าผู้ช่วย ศาสตราจารย์ ในสาขาที่ตรงหรือ สัมพันธ์กับสาขาวิชาที่เปิดสอน - มีผลงานทางวิชาการอย่างน้อย 1 รายการในรอบ 5 ปีย้อนหลัง - ไม่จำกัดจำนวน และประจำได้ มากกว่า 1 หลักสูตร

หมายเหตุ

(1): สอดคล้องตามตัวบ่งชี้การประกันคุณภาพการศึกษาภายใน ระดับหลักสูตรของสกอ. (2557)

(2): สอดคล้องตามเกณฑ์การประเมินหลักสูตร มคอ. 1 หลักสูตรเทคโนโลยีบัณฑิต

ตารางที่ 3 ตัวบ่งชี้ และเกณฑ์การประเมินองค์ประกอบด้านปัจจัยนำเข้า (ต่อ)

องค์ประกอบ/ ตัวบ่งชี้หลัก	ตัวบ่งชี้ย่อย	เครื่องมือ/ การเก็บรวบรวมข้อมูล	เกณฑ์การประเมิน
2.1 (ต่อ)	3) อาจารย์ผู้สอน (ประจำ)	การศึกษาเอกสารโดยใช้แบบบันทึก หลักฐานประกอบ การประเมิน - รายงานการประเมิน คุณภาพภายในระดับ หลักสูตร	- คุณวุฒิระดับปริญญาโท หรือเทียบเท่า หรือดำรงตำแหน่งทางวิชาการไม่ต่ำกว่าผู้ช่วยศาสตราจารย์ ในสาขาวิชานั้นหรือสาขาวิชาที่สัมพันธ์กันหรือสาขาวิชาของรายวิชาที่สอน - หากเป็นอาจารย์ผู้สอนก่อนเกณฑ์นี้ ประกาศใช้ โอน โลม คุณวุฒิระดับปริญญาตรีได้
	4) อาจารย์ผู้สอน (พิเศษ)		- คุณวุฒิระดับปริญญาโท หรือคุณวุฒิปริญญาตรีหรือเทียบเท่าและมีประสบการณ์ทำงานที่เกี่ยวข้องกับวิชาที่สอนไม่น้อยกว่า 6 ปี (ทั้งนี้มีชั่วโมงสอนไม่เกินร้อยละ 50 ของรายวิชา โดยมีอาจารย์ประจำเป็นผู้รับผิดชอบรายวิชานั้น) - จำนวนครูฝึกในสถานประกอบการ 1 คนต่อผู้เรียนไม่เกิน 8 คน
	5) คุณภาพของ อาจารย์	การศึกษาเอกสารโดยใช้แบบบันทึก หลักฐานประกอบ การประเมิน - รายงานการประเมิน คุณภาพภายในระดับ หลักสูตร	- ร้อยละของอาจารย์ประจำหลักสูตร ที่มีคุณวุฒิปริญญาเอกที่ตรงหรือสัมพันธ์กับหลักสูตรที่เปิดสอน คะแนนเต็ม 5 = ร้อยละ 20 ขึ้นไป - ร้อยละของอาจารย์ประจำหลักสูตร ที่ดำรงตำแหน่งทางวิชาการ คะแนนเต็ม 5 = ร้อยละ 60 ขึ้นไป - ค่าร้อยละของผลรวมถ่วงน้ำหนักของผลงานทางวิชาการของอาจารย์ประจำหลักสูตร คะแนนเต็ม 5 = ร้อยละ 20 ขึ้นไป

ตารางที่ 3 ตัวบ่งชี้ และเกณฑ์การประเมินองค์ประกอบด้านปัจจัยนำเข้า (ต่อ)

องค์ประกอบ/ ตัวบ่งชี้หลัก	ตัวบ่งชี้ย่อย	เครื่องมือ/ การเก็บรวบรวมข้อมูล	เกณฑ์ การประเมิน
2.3 (ต่อ)	2) (ต่อ) - สถานประกอบการมีส่วนร่วม ในการคัดเลือกผู้เรียนระบบทวิภาคี ตาม สมรรถนะที่สถานประกอบการต้องการ 3) การเตรียมพร้อมก่อนเข้าศึกษา - มีระบบ กลไกที่ชัดเจนในการเตรียม ความพร้อมทางการเรียน หรือพัฒนา ความรู้พื้นฐานแก่นักศึกษา - มีการปฐมนิเทศก่อนการฝึกอาชีพและ ปักฉิมนิเทศหลังเสร็จสิ้นการฝึกอาชีพ	การสำรวจ/การศึกษา เอกสารโดยใช้แบบ ประเมินอาจารย์ ผู้รับผิดชอบหลักสูตร, นักศึกษา, ผู้สำเร็จ การศึกษา หลักฐานประกอบ การประเมิน -สถานประกอบการที่มี ส่วนร่วมในการ คัดเลือกผู้เรียน - โครงการปฐมนิเทศ ปักฉิมนิเทศนักศึกษา ก่อนหลังฝึกอาชีพ	
2.4 ทรัพยากรใน การเรียนรู้ และ สิ่งอำนวยความสะดวก ต่างๆ ^(1: 6.1)	1) ความพร้อมของห้องเรียน ห้องปฏิบัติการ - ความเหมาะสมของห้องเรียนภาคทฤษฎี กับจำนวนนักศึกษา - ความเหมาะสมของห้องเรียนภาคปฏิบัติ กับจำนวนนักศึกษา - ความเหมาะสมของสภาพแวดล้อมที่เอื้อ ต่อการเรียนรู้	การสำรวจโดยใช้แบบ ประเมินอาจารย์ผู้สอน, นักศึกษา, ผู้สำเร็จ การศึกษา	คะแนนเฉลี่ย ทรัพยากรใน การเรียนรู้ และ สิ่งอำนวยความสะดวก ความสะดวกต่างๆ มีค่าตั้งแต่ 3.51 หรือระดับดีขึ้น ไป

หมายเหตุ

(1): สอดคล้องตามตัวบ่งชี้การประกันคุณภาพการศึกษาภายใน ระดับหลักสูตรของสกอ. (2557)

(2): สอดคล้องตามเกณฑ์การประเมินหลักสูตร มคอ. 1 หลักสูตรเทคโนโลยีบัณฑิต

ตารางที่ 3 ตัวบ่งชี้ และเกณฑ์การประเมินองค์ประกอบด้านปัจจัยนำเข้า (ต่อ)

องค์ประกอบ/ ตัวบ่งชี้หลัก	ตัวบ่งชี้ย่อย	เครื่องมือ/ การเก็บรวบรวม ข้อมูล	เกณฑ์ การประเมิน
2.4 (ต่อ)	<p>2) ความพร้อมของอุปกรณ์ เทคโนโลยี สิ่งอำนวยความสะดวก</p> <ul style="list-style-type: none"> - ความเพียงพอของอุปกรณ์การเรียนการสอนกับจำนวนนักศึกษาในหลักสูตร - ความทันสมัยของอุปกรณ์การเรียนการสอน - ความสะดวกในการใช้อุปกรณ์การเรียนการสอน - ความเพียงพอของจำนวนวัสดุฝึกที่ใช้ในการเรียนการสอน - ความสอดคล้องของวัสดุฝึกกับเนื้อหาวิชา - ความทันสมัยของวัสดุฝึกที่ใช้ในการเรียนการสอน - ความเหมาะสมของสวัสดิการต่างๆ ที่สถานประกอบการจัดให้กับผู้เรียน 	<p>การสำรวจโดยใช้แบบประเมิน อาจารย์ผู้สอน, นักศึกษา, ผู้สำเร็จการศึกษา</p> <p>หลักฐานประกอบ การประเมิน</p> <ul style="list-style-type: none"> - แผนงบประมาณ - แผนการจัดซื้อวัสดุ - ครุภัณฑ์ต่างๆ 	
	<p>3) ระบบกลไกการดำเนินงาน</p> <ul style="list-style-type: none"> - มีแผนงบประมาณที่จัดสรรเพื่อการจัดหาหนังสือ วัสดุ ครุภัณฑ์ที่ใช้ในการเรียนการสอน - การมีส่วนร่วมของอาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตร/ ผู้สอน/ อาจารย์ประจำหลักสูตร เพื่อให้มีสิ่งสนับสนุนการเรียนรู้ที่เหมาะสม - การปรับปรุงสิ่งสนับสนุนการเรียนรู้ตามผลการประเมิน 		
2.5. งบประมาณที่ได้รับในการบริหารหลักสูตร	1) ความเหมาะสมของการจัดสรรงบประมาณที่ใช้ในการบริหารหลักสูตร	<p>การสำรวจ/ การศึกษาเอกสาร โดยใช้แบบประเมิน สำหรับอาจารย์ ผู้รับผิดชอบหลักสูตร</p>	<p>คะแนนเฉลี่ย งบประมาณที่ได้รับในการบริหารหลักสูตรมีค่าตั้งแต่ 3.51 หรือระดับดีขึ้นไป</p>
	2) ความเพียงพอของงบประมาณที่ใช้ในการบริหารหลักสูตร		

3. องค์ประกอบด้านกระบวนการ (Process evaluation) เป็นการประเมินกระบวนการบริหารหลักสูตร การจัดการเรียนการสอน การดำเนินงานกิจกรรมต่าง ๆ รวมทั้งกระบวนการติดตามประเมินผลกิจกรรมต่าง ๆ ของหลักสูตร มีวัตถุประสงค์การประเมิน 2 ประการได้แก่

1) เพื่อประเมินกระบวนการบริหารหลักสูตร และการดำเนินงานในส่วนต่างๆ รวมทั้งกระบวนการติดตาม ตรวจสอบเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ของหลักสูตร

2) เพื่อทบทวน และปรับปรุงกระบวนการบริหารหลักสูตร และการดำเนินงานในส่วนต่างๆ รวมทั้งกระบวนการติดตาม ตรวจสอบต่อไป

ประกอบด้วย 9 ตัวบ่งชี้ รายละเอียดดังตารางที่ 4

ตารางที่ 4 ตัวบ่งชี้ และเกณฑ์การประเมินองค์ประกอบด้านกระบวนการ

องค์ประกอบ/ ตัวบ่งชี้หลัก	ตัวบ่งชี้ย่อย	เครื่องมือ/ การเก็บรวบรวมข้อมูล	เกณฑ์ การประเมิน
3) องค์ประกอบด้านกระบวนการ (Process evaluation)			
3.1 กระบวนการ บริหารหลักสูตร(จ)	1) การมีส่วนร่วมในการบริหารหลักสูตรของ อาจารย์ประจำหลักสูตร ----- 2) การมีส่วนร่วมของสถานประกอบการใน การบริหารหลักสูตร	การ ศี ก ษา เอก สาร หลักฐานประกอบ การประเมิน - รายงานการประชุม อาจารย์ประจำหลักสูตร สถานประกอบการ	ตามเกณฑ์ตัวบ่งชี้ การดำเนินงาน ของ แต่ละหลักสูตร
3.2 กระบวนการ จัดการจัดการเรียน การสอน (ทวิภาคี) ⁽¹⁾ ⁽²⁾ (จ)	1) การกำหนดผู้สอนในแต่ละรายวิชา - เป็นผู้มีความรู้ ความสามารถ และ ความเชี่ยวชาญในวิชาที่สอน - เป็นผู้มีความรู้ที่ทันสมัย สอดคล้องกับ เทคโนโลยี - นักศึกษาได้เรียนจากผู้สอนที่มี ความชำนาญหลายท่าน (ควรได้เรียนกับผู้สอนคนเดิมไม่เกิน 3 วิชา) - การแต่งตั้งอาจารย์ที่ปรึกษาโครงการ (project) เหมาะสมกับประเด็นที่ นักศึกษาสนใจ (ถ้ามี) - มีระบบการกำกับ ติดตามความก้าวหน้า ในการทำโครงการ (project) ของอาจารย์ ที่ปรึกษา (ถ้ามี)	การสำรวจ/ การศึกษาเอกสารโดย ใช้แบบประเมินสำหรับ อาจารย์ผู้รับผิดชอบ หลักสูตร/ แบบบันทึก หลักฐานประกอบ การประเมิน - ตารางสอนในแต่ละ ภาคเรียน - คอศ. 2 และ คอศ. 3 หรือ มคอ.3 และ มคอ.4 - แผนการเรียน การฝึก อาชีพ	ค ะ น าน เฉ ลี่ย กระ บ ว น การ จั ด การ จั ด การ เร ย น การ ส ่อ น (ทวิ ภาคี) มี ค ่า ด ั ง ต ้ ง 3.51 หรือ ระ ด บ ดี ขึ้น ไป

ตารางที่ 4 ตัวบ่งชี้ และเกณฑ์การประเมินองค์ประกอบด้านกระบวนการ (ต่อ)

องค์ประกอบ/ ตัวบ่งชี้หลัก	ตัวบ่งชี้ย่อย	เครื่องมือ/ การเก็บรวบรวมข้อมูล	เกณฑ์ การประเมิน
3.2 (ต่อ)	<p>2) กระบวนการกำกับ ติดตามการจัดทำแผนการเรียนรู้</p> <p>- มีรายละเอียดของรายวิชา และ</p> <p>ประสบการณ์ภาคสนาม (ถ้ามี) ตามแบบ</p> <p>คอค. 2 และ คอค. 3 หรือ มคอ.3 และ</p> <p>มคอ.4</p> <p>- มีการจัดทำแผนการเรียนรู้ แผนการ</p> <p>ฝึกอาชีพ และแผนการนิเทศร่วมกับ</p> <p>สถานประกอบการ</p>	<p>การสำรวจ/ การศึกษาเอกสารโดยใช้แบบ</p> <p>ประเมินสำหรับอาจารย์</p> <p>ผู้รับผิดชอบหลักสูตร,</p> <p>อาจารย์ผู้สอน/ แบบบันทึก</p> <p>ห ล ก ฐ า น ป ร ะ ก อ บ</p> <p>การประเมิน</p> <p>- คอค. 2 และ คอค. 3 หรือ</p> <p>มคอ.3 และ มคอ.4</p> <p>-แผนการเรียนรู้ การฝึกอาชีพ</p>	<p>ตาม เกณฑ์</p> <p>ตัวบ่งชี้</p> <p>การดำเนินงาน</p> <p>ของแต่ละ</p> <p>หลักสูตร</p>
	<p>3) การจัดการเรียนการสอน</p> <p>- การเปิดรายวิชามีลำดับก่อนหลังที่</p> <p>เหมาะสม เอื้อให้นักศึกษามีพื้น</p> <p>ฐานความรู้ในการเรียนที่ต่อยอด</p> <p>- การเปิดรายวิชาเลือกสนองความ</p> <p>ต้องการของนักศึกษา เป็นที่ต้องการ</p> <p>ของตลาดแรงงาน</p> <p>- การจัดการเรียนการสอนครอบคลุม</p> <p>สาระเนื้อหาที่กำหนดในคำอธิบาย</p> <p>รายวิชา</p> <p>- กลยุทธ์การเรียนการสอนที่ใช้</p> <p>กระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้อย่างมี</p> <p>คุณภาพ</p> <p>- มีการบูรณาการการจัดการเรียนการ</p> <p>สอนกับการวิจัย การบริการวิชาการ</p> <p>ทางสังคม และการทำนุบำรุงศิลปะ</p> <p>และวัฒนธรรม</p> <p>- ความเหมาะสมของการใช้สื่อ</p> <p>เทคโนโลยีที่ให้นักศึกษาเรียนรู้ได้</p> <p>ตลอดเวลา อย่างมีประสิทธิภาพ</p>	<p>การสำรวจ/ การศึกษาเอกสารโดยใช้แบบ</p> <p>ประเมินสำหรับอาจารย์</p> <p>ผู้รับผิดชอบหลักสูตร,</p> <p>อาจารย์ผู้สอน, นักศึกษา,</p> <p>ผู้สำเร็จการศึกษา/ แบบ</p> <p>บันทึก</p> <p>ห ล ก ฐ า น ป ร ะ ก อ บ</p> <p>การประเมิน</p> <p>- คอค. 2 และ คอค. 3 หรือ</p> <p>มคอ.3 และ มคอ.4</p>	

ตารางที่ 4 ตัวบ่งชี้ และเกณฑ์การประเมินองค์ประกอบด้านกระบวนการ (ต่อ)

องค์ประกอบ/ ตัวบ่งชี้หลัก	ตัวบ่งชี้ย่อย	เครื่องมือ/ การเก็บรวบรวมข้อมูล	เกณฑ์ การประเมิน
3.3 กระบวนการวัด และประเมินผลที่ เหมาะสมกับวิชาชีพ (1: 5.3) (2) (จ)	1) กระบวนการวัดและประเมินผล การเรียนรู้ - การกำหนดเกณฑ์การวัดและประเมินผล การเรียนรู้ ชัดเจน สอดคล้องกับรายวิชา - วิธีการวัดและประเมินผลสอดคล้องกับ จุดประสงค์รายวิชา - วิธีการวัดและประเมินผลความ สอดคล้องกับกิจกรรมการเรียนการสอน - วิธีการ และเครื่องมือที่ใช้ในการวัด ประเมินผลการเรียนรู้มีความหลากหลาย - การกำกับ ติดตามและประเมินผลการ ฝึกอาชีพพร้อมกับสถานประกอบการ อย่างต่อเนื่อง - วิธีการให้ข้อมูลป้อนกลับทำให้ผู้เรียน แก้ไขจุดอ่อน เสริมจุดแข็งของตนเองได้	การสำรวจ/ การศึกษาเอกสารโดยใช้ แบบประเมินสำหรับ อาจารย์ผู้รับผิดชอบ หลักสูตร, อาจารย์ผู้สอน , นักศึกษา, ผู้สำเร็จ การศึกษา/ แบบบันทึก หลักฐานประกอบ การประเมิน - คอศ. 2 และ คอศ. 3 หรือ มคอ.3 และ มคอ.4	ผล ค ข น น กระบวนการวัด และประเมินผลที่ เหมาะสมกับ วิชาชีพ มีค่าเฉลี่ย ตั้งแต่ 3.51 หรือ ระดับดีขึ้นไป
	2) กระบวนการกำกับ ติดตามการวัดและ ประเมินผลการเรียนรู้ - มีระบบการติดตาม ประเมินผลการ เรียนรู้ และการปฏิบัติงานของนักศึกษา โดยมีส่วนร่วมของสถานศึกษาและสถาน ประกอบการ - จัดทำรายงานผลการดำเนินการของ รายวิชาและประสบการณ์ภาคสนาม (ถ้ามี) ตามแบบ คอศ. 5 และคอศ. 6 หรือ มคอ.5 และมคอ. 6 - จัดทำรายงานผลการดำเนินการของ หลักสูตรตามแบบ คอศ.7 หรือ มคอ.7 - มีการทดสอบผลสัมฤทธิ์ของนักศึกษาตาม มาตรฐานผลการเรียนรู้ที่กำหนดใน คอศ.3 และ คอศ.4 หรือ มคอ.3 และมคอ.4 (ถ้ามี)	การสำรวจ/ การศึกษาเอกสารโดยใช้ แบบประเมินสำหรับ อาจารย์ผู้รับผิดชอบ หลักสูตร, อาจารย์ ผู้สอน/ แบบบันทึก หลักฐานประกอบ การประเมิน - คอศ. 5 และคอศ. 6 หรือ มคอ.5 และมคอ. 6 - ร าย ง า น พ ล ก า ร ดำเนินการของหลักสูตร ตามแบบ คอศ.7 หรือ มคอ.7	ตามเกณฑ์ตัวบ่งชี้ การดำเนินงาน ของ แต่ ล ะ หลักสูตร

ตารางที่ 4 ตัวบ่งชี้ และเกณฑ์การประเมินองค์ประกอบด้านกระบวนการ (ต่อ)

องค์ประกอบ/ ตัวบ่งชี้หลัก	ตัวบ่งชี้ย่อย	เครื่องมือ/ การเก็บรวบรวมข้อมูล	เกณฑ์ การประเมิน
3.4 การพัฒนา ปรับปรุงการจัดการ เรียนการสอนจากผล ประเมินการสอน ⁽²⁾ (ฉ)	การนำผลการประเมินที่รายงานใน คอค. 7 หรือ มคอ.7 ปีที่แล้ว มาพัฒนา/ ปรับปรุง - การจัดการเรียนการสอนกลยุทธ์การ สอน - สื่อ วัสดุ อุปกรณ์ที่ใช้ในการจัดการ เรียนการสอน - การวัดและประเมินผลการเรียนรู้	การสำรวจ/ การศึกษาเอกสารโดยใช้ แบบประเมินสำหรับ อาจารย์ ผู้รับผิดชอบ หลักสูตร, อาจารย์ผู้สอน/ แบบบันทึก หลักฐานประกอบ การประเมิน - แผนและรายงานการ ปรับปรุงการจัดการเรียน การสอน	ตามเกณฑ์ตัวบ่งชี้ การดำเนินงาน ของ แต่ละ หลักสูตร
3.5 การดูแลให้ คำปรึกษา ส่งเสริม และพัฒนานักศึกษา (1: 3.2)	1) การดูแลให้คำปรึกษา - มีระบบดูแลให้คำปรึกษาจาก อาจารย์ที่ปรึกษา อย่างเหมาะสม เพื่อให้ผู้เรียนสำเร็จการศึกษาได้ตาม ระยะเวลาของหลักสูตร - ผู้เรียนได้รับการดูแล แนะนำจาก อาจารย์ผู้สอน และอาจารย์ที่ปรึกษา อย่างเพียงพอ - การแนะนำการลงทะเบียนเรียนที่ คำนึงถึงความต้องการและศักยภาพ ของนักศึกษา - ระบบการจัดการความเสี่ยงด้าน นักศึกษา เช่น ความเสี่ยงที่จะออก กลางคัน หรือสำเร็จการศึกษาช้า	การสำรวจ/ การศึกษาเอกสารโดยใช้ แบบประเมินสำหรับ อาจารย์ ผู้รับผิดชอบ หลักสูตร, นักศึกษา, ผู้สำเร็จการศึกษา/ แบบ บันทึก หลักฐานประกอบ การประเมิน - การจัดอาจารย์ที่ปรึกษา - แผนการบริหารความเสี่ยง ด้านนักศึกษา - รายงานการจัดกิจกรรม นักศึกษา	ผลคะแนน การดูแลให้ คำปรึกษา ส่งเสริม และ พัฒนา นักศึกษา มี ค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 3.51 หรือระดับ ดีขึ้นไป

ตารางที่ 4 ตัวบ่งชี้ และเกณฑ์การประเมินองค์ประกอบด้านกระบวนการ (ต่อ)

องค์ประกอบ/ ตัวบ่งชี้หลัก	ตัวบ่งชี้ย่อย	เครื่องมือ/ การเก็บรวบรวมข้อมูล	เกณฑ์ การประเมิน
3.5 (ต่อ)	<p>2) กิจกรรมส่งเสริมและพัฒนา นักศึกษา</p> <ul style="list-style-type: none"> - มีกิจกรรมส่งเสริมความเป็น พลเมืองดีที่มีจิตสาธารณะ - มีกิจกรรมส่งเสริมการพัฒนา ศักยภาพนักศึกษาและทักษะการ เรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 - เปิดโอกาสให้นักศึกษามีอิสระใน การจัดกิจกรรม โดยการสนับสนุน ของสถาบัน - มีการสร้างเครือข่ายระหว่าง สถานศึกษาหรือสถาบัน 	<p>การสำรวจ/ การศึกษาเอกสารโดยใช้แบบ ประเมินสำหรับอาจารย์ ผู้รับผิดชอบหลักสูตร, นักศึกษา, ผู้สำเร็จการศึกษา/ แบบบันทึก</p> <p>ห ล ก ฐ า น ป ร ะ ก อ บ การประเมิน</p> <ul style="list-style-type: none"> - รายงานการจัดกิจกรรม นักศึกษา 	<p>ผลคะแนน การดูแลให้ คำปรึกษา ส่งเสริม และพัฒนา นักศึกษา มี ค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 3.51 หรือระดับดี ขึ้นไป</p>
3.6 การปฐมนิเทศ หรือให้คำแนะนำด้าน การจัดการเรียน การสอนสำหรับ อาจารย์ใหม่ ⁽²⁾ (ฉ)	<p>1) มีระบบการดูแล ให้คำแนะนำแก่ อาจารย์ใหม่ด้านการจัดการเรียน การสอนที่ชัดเจน</p> <p>2) อาจารย์ใหม่ (ถ้ามี) ทุกคน ได้รับ การปฐมนิเทศ หรือคำแนะนำด้านการ จัดการเรียนการสอน</p>	<p>การสำรวจ/การศึกษา เอกสารโดยใช้ แบบ ประเมิน/ แบบบันทึก สำหรับอาจารย์ผู้รับผิดชอบ หลักสูตร, อาจารย์ผู้สอน</p> <p>ห ล ก ฐ า น ป ร ะ ก อ บ การประเมิน</p> <ul style="list-style-type: none"> - แผนการปฐมนิเทศ อาจารย์ใหม่ 	<p>ตามเกณฑ์ตัวบ่งชี้ การดำเนินงานของ แต่ละหลักสูตร</p>
3.7 กระบวนการพัฒนา อาจารย์ ทั้งในด้าน วิชาการและวิชาชีพ (ที่จัดการอาชีวศึกษา ระบบทวิภาคี) ^(1:4.1) ⁽²⁾ (ฉ)	<p>1) มีนโยบาย และระบบส่งเสริม พัฒนาอาจารย์ที่ชัดเจน ทั้งด้านแผน งบประมาณ ทรัพยากร การดำเนินงาน</p> <ul style="list-style-type: none"> - การกำหนดนโยบาย ส่งเสริม พัฒนาอาจารย์อย่างเป็นระบบ - การจัดสรรงบประมาณในการ พัฒนาอาจารย์ให้มีคุณวุฒิ ตำแหน่ง วิชาการตามเป้าหมายที่กำหนด 	<p>การสำรวจ/ การศึกษาเอกสารโดยใช้ แบบประเมิน/ แบบบันทึก สำหรับอาจารย์ผู้รับผิดชอบ หลักสูตร</p> <p>ห ล ก ฐ า น ป ร ะ ก อ บ การประเมิน</p> <ul style="list-style-type: none"> - แผน นโยบายการพัฒนา อาจารย์ 	<p>ผล ค ะ น าน กระบวนการพัฒนา อาจารย์ ทั้งในด้าน วิ ษ า ก าร และ วิชาชีพ มีค่าเฉลี่ย ตั้งแต่ 3.51 หรือ ระดับดีขึ้นไป</p>

ตารางที่ 4 ตัวบ่งชี้ และเกณฑ์การประเมินองค์ประกอบด้านกระบวนการ (ต่อ)

องค์ประกอบ/ ตัวบ่งชี้หลัก	ตัวบ่งชี้ย่อย	เครื่องมือ/ การเก็บรวบรวมข้อมูล	เกณฑ์การประเมิน
3.7 (ต่อ)	2. มีการกำกับดูแลพัฒนา คุณภาพอาจารย์อย่างเป็นระบบ - การกำหนดนโยบายส่งเสริม พัฒนาอาจารย์อย่างเป็นระบบ - การจัดสรรงบประมาณในการ พัฒนาอาจารย์ให้มีคุณวุฒิ ตำแหน่งทางวิชาการตาม เป้าหมายที่กำหนด	การสำรวจ/ การศึกษาเอกสารโดยใช้ แบบประเมิน/ แบบ บันทึกสำหรับอาจารย์ ผู้รับผิดชอบหลักสูตร หลักฐานประกอบ การประเมิน - แผน นโยบายการ พัฒนาอาจารย์	
	3) กิจกรรมพัฒนาอาจารย์มี ความเหมาะสม ตามความต้องการ - มีการสำรวจความต้องการใน การพัฒนาตนเองของอาจารย์ - อาจารย์ประจำได้รับการพัฒนา ตนเองตามความต้องการ - อาจารย์ที่สอนวิชาชีพของ สถานศึกษาที่จัดการอาชีวศึกษา ระบบทวิภาคี ได้รับการพัฒนา ด้านวิชาชีพที่ สอน จาก สถานประกอบการที่ร่วมจัดการ อาชีวศึกษาระบบทวิภาคี - สถานศึกษาจัดให้มี ผู้มี ประสบการณ์ มีความชำนาญ มี ความเชี่ยวชาญด้านวิชาชีพมา ถ่ายทอดทักษะประสบการณ์ และความรู้แก่ผู้เรียน ผู้สอน	การสำรวจ/ การศึกษาเอกสารโดยใช้ แบบประเมิน/ แบบบันทึกสำหรับ อาจารย์ผู้รับผิดชอบ หลักสูตร หลักฐานประกอบ การประเมิน - รายงานการสำรวจ ความต้องการพัฒนา ตนเองของอาจารย์ - รายงานกิจกรรมการ พัฒนาอาจารย์	- อาจารย์ที่สอนวิชาชีพ ของสถานศึกษาที่จัดการ อาชีวศึกษาระบบทวิภาคี ได้รับการพัฒนาด้าน วิชาชีพที่สอนไม่น้อยกว่า 40 ชั่วโมงต่อคนต่อปี การ ศึ ก ษ า จ า ก สถานประกอบการที่ร่วม จัดการอาชีวศึกษาระบบ ทวิภาคี ไม่น้อยกว่าร้อยละ 20 - สถานศึกษาจัดให้มี ผู้มี ประสบการณ์ มี ความ ชำ น า ณ มีความเชี่ยวชาญด้าน วิชาชีพมาถ่ายทอดทักษะ ประสบการณ์และความรู้ แก่ผู้ เรี ย น ผู้ สอน ไม่น้อยกว่า 2 ครั้งๆ ละ ไม่ ต่ำกว่า 2 ชั่วโมง/ภาคเรียน

ตารางที่ 4 ตัวบ่งชี้ และเกณฑ์การประเมินองค์ประกอบด้านกระบวนการ (ต่อ)

องค์ประกอบ/ ตัวบ่งชี้หลัก	ตัวบ่งชี้ย่อย	เครื่องมือ/ การเก็บรวบรวมข้อมูล	เกณฑ์การประเมิน
3.8 การให้บริการของ งานสนับสนุนใน ฝ่ายต่างๆ	1) การมอบหมายงานที่ เหมาะสมกับความรู้ ความสามารถของบุคลากร	การสำรวจโดยใช้แบบ ประเมิน/ แบบบันทึก สำหรับอาจารย์	ผลคะแนนการให้บริการของ งานสนับสนุนในฝ่ายต่างๆมี ค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 3.51 หรือ ระดับดีขึ้นไป
	2) บุคลากรฝ่ายต่างๆที่เกี่ยวข้อง มีความรู้ ความสามารถในงาน ของตน	ผู้รับผิดชอบหลักสูตร หลักฐานประกอบ การประเมิน	
	3) จำนวนบุคลากรเพียงพอที่จะ ทำงานสนับสนุนตามภารกิจที่ กำหนดไว้ในหลักสูตร อย่างมี คุณภาพ	- คำสั่งแต่งตั้งบุคลากร สายสนับสนุน	
3.9 การพัฒนา บุคลากรสาย สนับสนุนด้านวิชาการ หรือวิชาชีพ ⁽²⁾ (จ)	1) มีการสำรวจความต้องการ และ มีแผนพัฒนาบุคลากร สายสนับสนุนที่ชัดเจน	การสำรวจ/ การศึกษา เอกสารโดยใช้แบบ ประเมิน/ แบบบันทึก สำหรับอาจารย์	ผลคะแนนการพัฒนา บุคลากรสายสนับสนุนด้าน วิชาการ หรือวิชาชีพมี ค่าเฉลี่ยตั้งแต่ ตั้งแต่ 3.51 หรือระดับดีขึ้นไป
	2) กิจกรรมพัฒนาบุคลากรสาย สนับสนุนมีความเหมาะสม ตาม ความต้องการ	ผู้รับผิดชอบหลักสูตร หลักฐานประกอบ การประเมิน	
	3) ร้อยละของบุคลากร สายสนับสนุนการเรียนการสอน (ถ้ามี) ได้รับการพัฒนาวิชาการ และ/หรือวิชาชีพ	- รายงานกิจกรรม พัฒนาบุคลากรสาย สนับสนุน	

หมายเหตุ

(1): สอดคล้องตามตัวบ่งชี้การประกันคุณภาพการศึกษาภายใน ระดับหลักสูตรของสกอ. (2557)

(2): สอดคล้องตามเกณฑ์การประเมินหลักสูตร มคอ. 1 หลักสูตรเทคโนโลยีบัณฑิต

4. องค์ประกอบด้านผลกระทบ (Impact evaluation) เป็นส่วนย่อยของการประเมินผลผลิตที่ให้ความสำคัญกับประเมินผลประโยชน์ที่กลุ่มเป้าหมายได้รับตามที่กำหนดไว้ในเป้าหมายของหลักสูตร มีวัตถุประสงค์การประเมิน 2 ประการได้แก่

1) เพื่อประเมินผลประโยชน์ที่กลุ่มเป้าหมายได้รับตามที่กำหนดไว้ในเป้าหมายของหลักสูตร

2) เพื่อตัดสินความสำเร็จของแผนงาน/ กิจกรรมต่างๆ ที่สามารถตอบสนองตามความต้องการของกลุ่มเป้าหมาย

ประกอบด้วย 2 ตัวบ่งชี้ รายละเอียดดังตารางที่ 5

ตารางที่ 5 ตัวบ่งชี้ และเกณฑ์การประเมินองค์ประกอบด้านผลกระทบ

องค์ประกอบ/ ตัวบ่งชี้หลัก	ตัวบ่งชี้อย่อย	เครื่องมือ/ การเก็บรวบรวมข้อมูล	เกณฑ์การประเมิน
4) องค์ประกอบด้านผลกระทบ (Impact evaluation)			
4.1 คุณลักษณะ ของ ผู้ สำ เร็จ การศึกษา (1: 2.1)	1) ร้อยละของผู้สำเร็จการศึกษา ที่ผ่านการประเมินมาตรฐาน วิชาชีพ	การศึกษาเอกสารโดย ใช้แบบบันทึก	ผู้สำเร็จการศึกษาที่ผ่านการ ประเมินมาตรฐานวิชาชีพ อย่างน้อยร้อยละ 80 ขึ้นไป
	2) ค่าเฉลี่ยของคะแนนผล ประเมินคุณภาพบัณฑิตตาม กรอบมาตรฐานคุณวุฒิ (ระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ) โดย ใช้การความพึงพอใจของผู้ใช้ บัณฑิตที่มีต่อบัณฑิตใหม่	หลักฐานประกอบการ ประเมิน - รายงานการประเมิน คุณภาพภายในระดับ หลักสูตร	- ค่าเฉลี่ย ไม่น้อยกว่า 3.5 จาก คะแนนเต็ม 5 หมายเหตุ จำนวนบัณฑิตที่ รับการ ประเมินจากผู้ใช้บัณฑิตต้องไม่ น้อยกว่าร้อยละ 20 ของจำนวน บัณฑิตที่สำเร็จการศึกษา และ บัณฑิตที่มีอาชีพอิสระไม่ต้อง เอามานับในการประเมิน
4.2 ความพึงพอใจ ของ นัก ศิ ก ษ า ป ัจ จ ุ บั น และ บัณฑิตใหม่ (1: 3.3) (2)	ค่าเฉลี่ยของผลประเมิน ความพึงพอใจของนักศึกษาปี สุดท้าย/บัณฑิตใหม่ที่มี ต่อ คุณภาพหลักสูตร และการจัด กิจกรรมพัฒนานักศึกษา	การศึกษาเอกสารโดย ใช้แบบบันทึก หลักฐานประกอบการ ประเมิน - รายงานการประเมิน คุณภาพภายในระดับ หลักสูตร	- ค่าเฉลี่ยไม่น้อยกว่า 3.5 จาก คะแนน 5.0

หมายเหตุ

(1): สอดคล้องตามตัวบ่งชี้การประกันคุณภาพการศึกษาภายใน ระดับหลักสูตรของสกอ. (2557)

(2): สอดคล้องตามเกณฑ์การประเมินหลักสูตร มคอ. 1 หลักสูตรเทคโนโลยีบัณฑิต

5. องค์ประกอบด้านประสิทธิผล (Effectiveness evaluation) เป็นส่วนย่อยของการผลิต โดยให้ความสำคัญกับความคุ้มค่า และผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นจริงทั้งที่คาดหวังและไม่ได้คาดหวัง โดยพิจารณา ทั้งผลเชิงบวกและเชิงลบ มีวัตถุประสงค์การประเมิน 2 ประการได้แก่

1) เพื่อประเมินผลลัพธ์สำคัญที่เกิดขึ้นทั้งที่คาดหวังและไม่ได้คาดหวัง ทั้งเชิงบวกและเชิงลบ

2) เพื่อทบทวน ตรวจสอบ เปลี่ยนแปลงแผนงาน กิจกรรมการดำเนินงานของหลักสูตร ประกอบด้วย 9 ตัวบ่งชี้ รายละเอียดดังตารางที่ 6

ตารางที่ 6 ตัวบ่งชี้ และเกณฑ์การประเมินองค์ประกอบด้านประสิทธิผล

องค์ประกอบ/ ตัวบ่งชี้หลัก	ตัวบ่งชี้ย่อย	เครื่องมือ/ การเก็บรวบรวมข้อมูล	เกณฑ์การประเมิน
5) องค์ประกอบด้านประสิทธิผล (Effectiveness evaluation)			
5.1 ร้อยละของ ผู้สำเร็จการศึกษา ตามหลักสูตร ^(1: 3.3)		การศึกษาเอกสารโดย ใช้แบบบันทึก หลักฐานประกอบการ ประเมิน - รายงานการประเมิน คุณภาพภายในระดับ หลักสูตร	
5.2 ร้อยละของ นักศึกษาที่ถูกให้ออกกลางคัน/การ คงอยู่ของนักศึกษา (1: 3.3)		การศึกษาเอกสารโดย ใช้แบบบันทึก หลักฐานประกอบการ ประเมิน - รายงานการประเมิน คุณภาพภายในระดับ หลักสูตร	หมายเหตุ ยกเว้นการเสียชีวิต การย้ายสถานที่ทำงานของ นักศึกษา
5.3 ร้อยละของ บัณฑิตที่ได้นำไป หรือผลงานของ ผู้สำเร็จการศึกษา ภายใน 1 ปี หลัง สำเร็จการศึกษา ⁽¹⁾ (2)		การศึกษาเอกสารโดย ใช้แบบบันทึก หลักฐานประกอบการ ประเมิน - รายงานการประเมิน คุณภาพภายในระดับ หลักสูตร	- นักศึกษามีงานทำภายใน 1 ปี หลังจากสำเร็จการศึกษา ไม่ต่ำกว่า ร้อยละ 80

ตารางที่ 6 ตัวบ่งชี้ และเกณฑ์การประเมินองค์ประกอบด้านประสิทธิผล (ต่อ)

องค์ประกอบ/ ตัวบ่งชี้หลัก	ตัวบ่งชี้ย่อย	เครื่องมือ/ การเก็บรวบรวมข้อมูล	เกณฑ์การประเมิน
5.4 ร้อยละ ของ บัณฑิตได้งานทำ ได้รับเงินเดือนเริ่มต้น ไม่น้อยกว่าที่ ก.พ. กำหนด ⁽²⁾ (ฉ)		การศึกษาเอกสารโดยใช้แบบ บันทึก หลักฐานประกอบ การประเมิน - รายงานการประเมินคุณภาพ ภายในระดับหลักสูตร	
5.5 ความพึงพอใจของ อาจารย์ และอัตรา การคงอยู่ ^(1: 4.3)	1) ค่าเฉลี่ยความพึงพอใจของ อาจารย์ผู้สอนต่อการบริหาร หลักสูตร	การศึกษาเอกสารโดยใช้แบบ บันทึก หลักฐานประกอบการ ประเมิน - รายงานการประเมินคุณภาพ ภายในระดับหลักสูตร	ค่าเฉลี่ยไม่น้อยกว่า 3.5 จากคะแนน 5.0
	2) อัตราการคงอยู่ของอาจารย์ ประจำหลักสูตร		
5.6 การนำความรู้ไป ใช้ในการทำงานของ ผู้สำเร็จการศึกษา	การนำความรู้ในสาขาที่เรียนไป ประยุกต์ใช้ในการทำงาน 1) ความสามารถทางเทคนิคใน วิชาชีพ 2) ทักษะกระบวนการแก้ปัญหา ในการทำงาน 3) ทักษะในการสื่อสาร	การสำรวจโดยใช้แบบประเมิน สำหรับผู้สำเร็จการศึกษา	
5.7 ผลการปฏิบัติงาน และความก้าวหน้าใน การทำงานของบัณฑิต	1) ผลการประเมินการ ปฏิบัติงานหลังจากสำเร็จ การศึกษา	การสำรวจโดยใช้แบบประเมิน สำหรับผู้สำเร็จการศึกษา	
5.8 การถ่ายทอด ขยายองค์ความรู้ของ บัณฑิต	การถ่ายทอดองค์ความรู้ทาง วิชาชีพ หลังสำเร็จการศึกษา 1) ระดับพนักงาน/ บุคลากรใน องค์กรเดียวกัน 2) ระดับองค์กรภายนอก	การสำรวจโดยใช้แบบประเมิน สำหรับผู้สำเร็จการศึกษา	

หมายเหตุ

(1): สอดคล้องตามตัวบ่งชี้การประกันคุณภาพการศึกษาภายใน ระดับหลักสูตรของสกอ. (2557)

(2): สอดคล้องตามเกณฑ์การประเมินหลักสูตร มคอ. 1 หลักสูตรเทคโนโลยีบัณฑิต

ตารางที่ 6 ตัวบ่งชี้ และเกณฑ์การประเมินองค์ประกอบด้านประสิทธิผล (ต่อ)

องค์ประกอบ/ ตัวบ่งชี้หลัก	ตัวบ่งชี้ย่อย	เครื่องมือ/ การเก็บรวบรวมข้อมูล	เกณฑ์การ ประเมิน
5.9 ปัญหา/ จุดอ่อนของ หลักสูตรที่ เกิดขึ้น	1) บริบทของหลักสูตร - ความสอดคล้องของหลักสูตรกับนโยบายของรัฐ และความต้องการของสังคม - การสนับสนุนจากสถานประกอบการที่ร่วมจัด การศึกษา	การสำรวจ/ การประชุมกลุ่มย่อยโดย ใช้แบบประเมินสำหรับ อาจารย์ผู้รับผิดชอบ หลักสูตร/ แบบบันทึก	
	2) ปัจจัยนำเข้า - จำนวนอาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตร อาจารย์ ประจำหลักสูตร และอาจารย์ผู้สอนที่มีคุณสมบัติ และคุณภาพตามที่สกอ.กำหนด - การรับบรรจุอาจารย์ใหม่ - การรับนักศึกษาและการเตรียม ความพร้อมก่อนเข้าศึกษา - ทรัพยากรในการเรียนรู้และสิ่งอำนวยความสะดวก ต่างๆ - งบประมาณที่ได้รับในการบริหารหลักสูตร	การสำรวจ/ การประชุมกลุ่มย่อย แบบประเมินสำหรับ อาจารย์ผู้รับผิดชอบ หลักสูตร/ แบบบันทึก	
	3) กระบวนการดำเนินงาน - การบริหารหลักสูตร และการมีส่วนร่วมจากทุก ฝ่าย - กระบวนการจัดการเรียนการสอน - กระบวนการวัดและประเมินผลที่เหมาะสมกับ วิชาชีพ - การพัฒนาปรับปรุงการจัดการเรียน การสอนจากผลการประเมิน - การให้บริการของงานสนับสนุนในฝ่ายต่างๆ - การดูแลให้คำปรึกษา ส่งเสริมและพัฒนา นักศึกษา - การปฐมนิเทศหรือการให้คำแนะนำด้านการ จัดการเรียนการสอนสำหรับอาจารย์ใหม่ - การพัฒนาบุคลากรสายสนับสนุน ด้านวิชาการหรือวิชาชีพ		

6. องค์ประกอบด้านความยั่งยืน (Sustainability evaluation) เป็นส่วนหนึ่งของการประเมินผลผลิต ที่ให้ความสำคัญกับการประเมินแผนงาน ปัจจัยนำเข้า การดำเนินงานและความสำเร็จของหลักสูตร ที่ควรหรือสามารถทำให้ยั่งยืนต่อไป มีวัตถุประสงค์ในการประเมิน 2 ประการได้แก่

1) เพื่อประเมินความเป็นไปได้ของบริบท ปัจจัยนำเข้า และการดำเนินงานของหลักสูตร ที่จะทำให้เกิดผลสำเร็จในระยะยาว

2) เพื่อช่วยวางแผน การดำเนินกิจกรรมให้เกิดผลสำเร็จอย่างต่อเนื่องตามความเหมาะสม

ประกอบด้วย 1 ตัวบ่งชี้ รายละเอียดดังตารางที่ 7

ตารางที่ 7 ตัวบ่งชี้ และเกณฑ์การประเมินองค์ประกอบด้านความยั่งยืน

องค์ประกอบ/ ตัวบ่งชี้หลัก	ตัวบ่งชี้ย่อย	เครื่องมือ/ การเก็บรวบรวมข้อมูล	เกณฑ์การ ประเมิน
6) องค์ประกอบด้านความยั่งยืน (Sustainability evaluation)			
6.1 ความสำเร็จ/ จุดเด่นของหลักสูตรที่ ควรและสามารถทำให้ ยั่งยืน	1) บริบทของหลักสูตร - ความสอดคล้องของหลักสูตรกับนโยบาย ของรัฐ และความต้องการของสังคม - การสนับสนุนจากสถานประกอบการที่ร่วม จัดการศึกษา	การสำรวจ/ การประชุมกลุ่มย่อย โดยใช้แบบประเมิน สำหรับอาจารย์ ผู้รับผิดชอบหลักสูตร/ แบบบันทึก	
	2) ปัจจัยนำเข้า - คุณสมบัตินักเรียนและคุณภาพของอาจารย์ ผู้รับผิดชอบหลักสูตร อาจารย์ประจำ หลักสูตร และอาจารย์ผู้สอน - การรับบรรจุอาจารย์ใหม่ - การรับนักศึกษาและการเตรียม ความพร้อมก่อนเข้าศึกษา - ทรัพยากรในการเรียนรู้และสิ่งอำนวยความสะดวก ต่างๆ - งบประมาณที่ได้รับในการบริหารหลักสูตร		

ตารางที่ 8 ตัวบ่งชี้ และเกณฑ์การประเมินองค์ประกอบด้านความยั่งยืน (ต่อ)

องค์ประกอบ/ ตัวบ่งชี้หลัก	ตัวบ่งชี้ย่อย	เครื่องมือ/ การเก็บรวบรวมข้อมูล	เกณฑ์ การประเมิน
6.1 (ต่อ)	<p>3) กระบวนการดำเนินงาน</p> <ul style="list-style-type: none"> - การบริหารหลักสูตร และการมีส่วนร่วมจากทุกฝ่าย - กระบวนการจัดการเรียนการสอน - กระบวนการวัดและประเมินผลที่เหมาะสมกับวิชาชีพ - การพัฒนาปรับปรุงการจัดการเรียนการสอนจากผล การประเมิน - การให้บริการของงานสนับสนุนในฝ่ายต่างๆ - การดูแลให้คำปรึกษา ส่งเสริมและพัฒนานักศึกษา- การปฐมนิเทศหรือการให้คำแนะนำด้านการจัดการ เรียนการสอนสำหรับอาจารย์ใหม่ - การพัฒนาบุคลากรสายสนับสนุน ด้านวิชาการหรือวิชาชีพ <p>4) ผลลัพธ์ของหลักสูตร</p> <ul style="list-style-type: none"> - คุณลักษณะของผู้สำเร็จการศึกษา - ความพึงพอใจของนักศึกษาปัจจุบันและบัณฑิต ใหม่ - ร้อยละของผู้สำเร็จการศึกษาตามหลักสูตร - ร้อยละของนักศึกษาที่ถูกให้ออกกลางคัน/ การคง อยู่ของนักศึกษา - การได้งานทำหรือผลงานของผู้สำเร็จการศึกษา ภายใน 1 ปีหลังสำเร็จการศึกษา - บัณฑิตได้งานทำ ได้รับเงินเดือนเริ่มต้นไม่น้อยกว่า ที่ ก.พ. กำหนด - ความพึงพอใจของอาจารย์และอัตรการคงอยู่ของ อาจารย์ประจำ - การนำความรู้ไปใช้ในการทำงานของผู้สำเร็จ การศึกษา - ผลการปฏิบัติงาน และความก้าวหน้าในการทำงาน ของผู้สำเร็จการศึกษา - การถ่ายทอด ขยายองค์ความรู้ของบัณฑิต 	<p>การสำรวจ/ การประชุมกลุ่มย่อย โดยใช้แบบประเมิน สำหรับอาจารย์ ผู้รับผิดชอบหลักสูตร/ แบบบันทึก</p> <p>-</p>	

7. องค์ประกอบด้านการถ่ายทอดความสำเร็จ (Transportability evaluation) เป็นการประเมินความเหมาะสมในการนำการดำเนินงานไปประยุกต์ใช้ในสถานการณ์อื่นๆ แล้วจึงสร้างผลสำเร็จได้ไม่ต่างกัน เช่นนำไปประยุกต์ใช้ในสภาพแวดล้อม สถานที่ ผู้บริหาร กลุ่มเป้าหมาย หรือช่วงเวลาอื่นๆ

วัตถุประสงค์การประเมิน คือ

1) เพื่อประเมินการนำแผนงาน หรือกิจกรรมไปปรับประยุกต์ใช้ในบริบทอื่น

ประกอบด้วย 1 ตัวบ่งชี้ คือ รายละเอียดดังตารางที่ 8

ตารางที่ 9 ตัวบ่งชี้ และเกณฑ์การประเมินองค์ประกอบด้านการถ่ายทอดความสำเร็จ

องค์ประกอบ/ ตัวบ่งชี้หลัก	ตัวบ่งชี้ย่อย	เครื่องมือ/ การเก็บรวบรวมข้อมูล	เกณฑ์ การประเมิน
7) องค์ประกอบด้านการถ่ายทอดความสำเร็จ (Transportability evaluation)			
7.1 การเผยแพร่ ข้อมูล หรือการ ถ่ายทอด	1) ความต้องการในการเผยแพร่ข้อมูล กิจกรรมการดำเนินงานของหลักสูตร	การสำรวจ/ การประชุมกลุ่มย่อยโดยใช้ แบบประเมินสำหรับอาจารย์ ผู้รับผิดชอบหลักสูตร/ แบบ บันทึก	
	2) ความสำเร็จของหลักสูตรที่สามารถ ถ่ายทอด เป็นต้นแบบให้กับหลักสูตรอื่นๆ		
	3) จำนวนครั้งของการเป็นวิทยากรหรือที่ ปรึกษาเบื้องต้นด้านหลักสูตร หรือการมี ส่วนร่วมในการแลกเปลี่ยนความรู้ แนวคิด ในการบริหารหลักสูตรและการจัดการ เรียนการสอนอาชีวศึกษา ของอาจารย์ ผู้รับผิดชอบหลักสูตร/ อาจารย์ประจำ หลักสูตร		
		หลักฐานประกอบการ ประเมิน - หนังสือเชิญวิทยากร/การเข้า ร่วมประชุมแลกเปลี่ยนความรู้ เกี่ยวกับการบริหารหลักสูตร การจัดการเรียนการสอน	

6. วิธีการประเมิน

การนำรูปแบบการประเมินหลักสูตรอาชีวศึกษาระดับปริญญาตรี: การประยุกต์ใช้การประเมินพหุแนวคิด ที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นนี้ไปใช้ประกอบด้วยรายละเอียด 2 ส่วน ได้แก่ 1. ขั้นตอนการดำเนินการใช้รูปแบบการประเมินหลักสูตรการอาชีวศึกษาระดับปริญญาตรี: การประยุกต์ใช้การประเมินพหุแนวคิด และ 2. บทบาทหน้าที่ของผู้เกี่ยวข้องกับรูปแบบการประเมินหลักสูตรการอาชีวศึกษาระดับปริญญาตรี โดยมีรายละเอียดดังนี้

6.1 ขั้นตอนการดำเนินการใช้รูปแบบการประเมินหลักสูตรการอาชีวศึกษาระดับปริญญาตรี: การประยุกต์ใช้การประเมินพหุแนวคิด

การดำเนินงานประกอบด้วย 4 ขั้นตอนหลัก คือ 1. ขั้นเตรียมการ 2. ขั้นตอนการ 3. ขั้นสรุปผลการประเมิน และ 4. ขั้นการให้ข้อมูลป้อนกลับ รายละเอียดแสดงในตารางที่ 9

ตารางที่ 10 ขั้นตอนการดำเนินการใช้รูปแบบการประเมินหลักสูตรการอาชีวศึกษาระดับปริญญาตรี: การประยุกต์ใช้การประเมินพหุแนวคิด

ขั้นตอน	การดำเนินงาน	ผู้เกี่ยวข้อง
1. ขั้นเตรียมการ	1) ประชุมชี้แจงทำความเข้าใจรูปแบบการประเมินหลักสูตร เกี่ยวกับหลักการ วัตถุประสงค์การประเมิน แนวคิดการประเมิน องค์ประกอบ ตัวบ่งชี้ และเกณฑ์การประเมินหลักสูตร จากคู่มือการประเมินหลักสูตรฉบับนี้	- ผู้บริหารสถาบัน - อาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตร - อาจารย์ผู้สอนทั้งในสถานศึกษาและสถานประกอบการ
	2) ผู้บริหารสถาบันการอาชีวศึกษาแต่งตั้งคณะกรรมการประเมินหลักสูตร เพื่อทำหน้าที่เก็บรวบรวมข้อมูลประสานการดำเนินงานกับฝ่ายต่างๆ ทั้งนี้จำนวนขึ้นอยู่กับความเหมาะสมของแต่ละสถาบัน และสถานศึกษา	ผู้บริหารสถาบันการอาชีวศึกษา
2. ขั้นดำเนินการ	คณะกรรมการประเมินหลักสูตร ประสานกลุ่มผู้ให้ข้อมูลเพื่อเก็บรวบรวมข้อมูล ตามเอกสารแบบฟอร์มแบบประเมินผลการจัดการศึกษา	คณะกรรมการประเมินหลักสูตร
3. ขั้นสรุปผลการประเมิน	คณะกรรมการประเมินหลักสูตร สรุปผลการประเมินและจัดทำรายงานผลการประเมิน โดยมีการให้ข้อเสนอแนะที่ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่ายสามารถนำไปปฏิบัติได้อย่างเป็นรูปธรรม	คณะกรรมการประเมินหลักสูตร

ตารางที่ 9 ขั้นตอนการดำเนินการใช้รูปแบบการประเมินหลักสูตรการอาชีวศึกษาระดับปริญญาตรี:
การประยุกต์ใช้การประเมินพหุแนวคิด (ต่อ)

ขั้นตอน	การดำเนินงาน	ผู้เกี่ยวข้อง
4. ขั้นการให้ข้อมูลป้อนกลับ	1) จัดทำรายงานสรุปผลประเมินหลักสูตร ข้อเสนอแนะ และชี้แจงผลการประเมิน ให้กับสถานศึกษา สถาบัน และระดับนโยบายของ สอศ. ได้รับทราบ	- คณะกรรมการประเมินหลักสูตร - ผู้บริหารสถาบัน
	2) ร่วมกันประชุมหารือเกี่ยวกับแนวทางการนำผลการประเมินหลักสูตรไปใช้ในการพัฒนาหลักสูตร และการจัดการเรียนการสอนให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด	- ผู้บริหารสถานศึกษา - อาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตร - อาจารย์ผู้สอน

โดยรายละเอียดในแต่ละขั้นตอน มีดังนี้

1. ขั้นเตรียมการ

1) ผู้บริหารสถาบันการอาชีวศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษา อาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตร และอาจารย์ผู้สอนทั้งในสถานศึกษาและสถานประกอบการ ร่วมรับฟังการประชุมชี้แจง เพื่อทำความเข้าใจเกี่ยวกับหลักการ วัตถุประสงค์การประเมิน แนวคิดการประเมิน องค์ประกอบ ตัวบ่งชี้ เกณฑ์การประเมินหลักสูตร การดำเนินการใช้รูปแบบการประเมิน และเครื่องมือการประเมินจากคู่มือการประเมินหลักสูตร

2) ผู้บริหารสถาบันการอาชีวศึกษาแต่งตั้งคณะกรรมการประเมินหลักสูตร เพื่อทำหน้าที่เก็บรวบรวมข้อมูล ประสานงานกับฝ่ายต่างๆ ทั้งนี้จำนวนขึ้นอยู่กับความเหมาะสมของแต่ละสถาบัน และสถานศึกษา

2. ขั้นตอนการ

1) คณะกรรมการประเมินหลักสูตร ประสานกลุ่มผู้ให้ข้อมูลทั้ง 4 กลุ่มประกอบด้วย อาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตร อาจารย์ผู้สอน นักศึกษา และผู้สำเร็จการศึกษา เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูล ตามองค์ประกอบ ตัวบ่งชี้ โดยใช้แบบประเมินผลการจัดการศึกษาที่กำหนด และเอกสาร หลักฐานที่เกี่ยวข้อง

2) เตรียมความพร้อมให้กับผู้ให้ข้อมูลทุกกลุ่ม และผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่าย โดยการให้ความรู้ สร้างความเข้าใจเกี่ยวกับการเก็บรวบรวมข้อมูลแต่ละตัวบ่งชี้ รวมทั้งสร้างความตระหนักให้เห็นความสำคัญของการให้ข้อมูลอย่างถูกต้อง เทียบตรงตามสภาพความเป็นจริง

3) ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลตามองค์ประกอบ ตัวบ่งชี้ที่กำหนด

4) วิเคราะห์ ข้อมูลผลการจัดการศึกษาหลักสูตรการอาชีวศึกษาระดับปริญญาตรี ตามองค์ประกอบ ตัวบ่งชี้

3. ขั้นสรุปผลการประเมิน

1) คณะกรรมการประเมินหลักสูตร สรุปผลการประเมิน และจัดทำรายงานผลการประเมินตามแบบฟอร์มรายงานผลการประเมินหลักสูตร โดยมีการให้ข้อเสนอแนะแก่ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่ายสามารถนำไปปฏิบัติได้อย่างเป็นรูปธรรม โดยพิจารณาตามองค์ประกอบ ตัวบ่งชี้ทั้ง 7 องค์ประกอบ

4. ขั้นการให้ข้อมูลป้อนกลับ

1) คณะกรรมการประเมินหลักสูตร จัดทำรายงานผลการประเมินหลักสูตรเสนอแก่อาจารย์ประจำหลักสูตร ผู้บริหารสถานศึกษา ผู้บริหารสถาบัน และผู้บริหารระดับนโยบายของสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาได้รับทราบ

2) คณะกรรมการประเมินหลักสูตร จัดประชุมร่วมกับอาจารย์ประจำหลักสูตร อาจารย์ผู้สอนทั้งในสถานศึกษาและสถานประกอบการ ผู้บริหารสถานศึกษา ผู้บริหารสถาบัน เพื่อชี้แจงและหารือเกี่ยวกับแนวทางการนำผลการประเมินหลักสูตรไปใช้ในการพัฒนาหลักสูตร และการจัดการเรียนการสอนให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด

6.2 บทบาทหน้าที่ของผู้เกี่ยวข้องกับรูปแบบการประเมินหลักสูตรการอาชีวศึกษาระดับปริญญาตรี ประกอบด้วยบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการประเมินหลักสูตร และผู้บริหารสถาบัน และผู้บริหารสถานศึกษา ดังนี้

1. คณะกรรมการประเมินหลักสูตร มีบทบาทและหน้าที่ ดังต่อไปนี้

- 1) ร่วมรับฟังการประชุมชี้แจง เพื่อทำความเข้าใจเกี่ยวกับรูปแบบการประเมินหลักสูตรอาชีวศึกษาระดับปริญญาตรี: การประยุกต์ใช้การประเมินพหุแนวคิด
- 2) กำหนดแผนการดำเนินงานประเมินหลักสูตร
- 3) ประสานงานผู้รับผิดชอบรวบรวมข้อมูลผลงานดำเนินงานตามองค์ประกอบ ตัวบ่งชี้การประเมินหลักสูตร
- 4) เตรียมความพร้อมให้กับผู้ให้ข้อมูลทุกกลุ่ม และผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่าย โดยให้ความรู้เกี่ยวกับการเก็บรวบรวมข้อมูลแต่ละตัวบ่งชี้ รวมทั้งสร้างความตระหนักให้เห็นความสำคัญของการให้ข้อมูลอย่างถูกต้อง เทียบตรงตามสภาพความเป็นจริง
- 5) ดำเนินการรวบรวมรายละเอียดผลการจัดการศึกษา ตามองค์ประกอบ และตัวบ่งชี้ จากผู้ให้ข้อมูลทั้ง 4 กลุ่มได้แก่ อาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตร อาจารย์ผู้สอน นักศึกษา และผู้สำเร็จการศึกษา โดยใช้แบบประเมินผลการที่กำหนด พร้อมทั้งเอกสาร หลักฐานที่เกี่ยวข้อง
- 6) วิเคราะห์ สรุปผลการประเมิน และจัดทำรายงานผลการประเมินหลักสูตร ให้แก่ผู้บริหารสถาบัน ผู้บริหารสถานศึกษา และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่าย
- 7) ชี้แจงผลการประเมินหลักสูตรแก่ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่าย

8) ร่วมพิจารณาทบทวนผลการประเมินหลักสูตร เพื่อใช้ในการพัฒนา ปรับปรุงหลักสูตรต่อไป

2. ผู้บริหารสถาบัน และผู้บริหารสถานศึกษา มีบทบาทและหน้าที่ ดังต่อไปนี้

- 1) ร่วมรับฟังการประชุมชี้แจง เพื่อทำความเข้าใจเกี่ยวกับรูปแบบการประเมินหลักสูตรอาชีวศึกษาระดับปริญญาตรี: การประยุกต์ใช้การประเมินพหุแนวคิด
- 2) แต่งตั้งคณะกรรมการประเมินหลักสูตร
- 3) กำกับ ติดตาม และอำนวยความสะดวกในการประสานงานเก็บรวบรวมข้อมูล
- 4) ร่วมพิจารณาทบทวนผลการประเมินหลักสูตร เพื่อใช้ในการพัฒนา ปรับปรุงหลักสูตรต่อไป

7. การเก็บรวบรวมข้อมูล

จากองค์ประกอบ และตัวบ่งชี้ในการประเมินหลักสูตรการอาชีวศึกษาระดับปริญญาตรีที่ประกอบด้วย 7 องค์ประกอบ 29 ตัวบ่งชี้ จึงนำมากำหนด การเก็บรวบรวมข้อมูล/ เครื่องมือ แหล่งข้อมูล และการวิเคราะห์ข้อมูล เพื่อเป็นแนวทางการประเมินหลักสูตรต่อไป รายละเอียดดังตารางที่ 10

7.1 เครื่องมือที่ใช้ในการประเมินหลักสูตร

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลประกอบด้วยแบบประเมินผลการจัดการศึกษาหลักสูตรเทคโนโลยีบัณฑิต จำนวนทั้งสิ้น 4 ชุด ตามแนกตามกลุ่มผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ แบบประเมิน ฯ สำหรับอาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตร สำหรับอาจารย์ผู้สอน สำหรับนักศึกษา และสำหรับผู้สำเร็จการศึกษา

7.2 กระบวนการเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการประเมินหลักสูตรการอาชีวศึกษาระดับปริญญาตรี ประกอบด้วยข้อมูลทั้งข้อมูลเชิงปริมาณ (quantitative data) และข้อมูลเชิงคุณภาพ (qualitative data) จึงใช้เครื่องมือ และวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลที่หลากหลายเพื่อให้ได้ข้อมูลที่ครบถ้วน สอดคล้องกับองค์ประกอบ และตัวบ่งชี้ ได้แก่ การสำรวจโดยใช้แบบประเมินที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น การสัมภาษณ์ การประชุมกลุ่มย่อย และการศึกษาเอกสารตามตัวบ่งชี้ที่กำหนด โดยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลจากแหล่งข้อมูล (source of data) ที่หลากหลาย ได้แก่อาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตร อาจารย์ผู้สอนทั้งในสถานศึกษาและสถานประกอบการ นักศึกษา ผู้สำเร็จการศึกษา และเอกสารต่างๆ เช่นรายงานการประเมินตนเองระดับหลักสูตร รายงานการประชุมที่เกี่ยวข้อง เป็นต้น

8. การวิเคราะห์ข้อมูล

8.1 กระบวนการวิเคราะห์ข้อมูล

ข้อมูลที่ได้จากการเก็บรวบรวมข้อมูลแบ่งเป็น 2 ประเภทคือข้อมูลเชิงปริมาณ (quantitative data) และข้อมูลเชิงคุณภาพ (qualitative data) โดยการประเมินหลักสูตรนี้มีวัตถุประสงค์ในการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อบรรยายลักษณะของข้อมูล หรือแจกแจงข้อมูลของกลุ่มตัวอย่างที่รวบรวมได้ การวิเคราะห์ข้อมูลจำแนกตามตัวบ่งชี้ประกอบด้วย 1) การแจกแจงความถี่ ร้อยละ 2) การวัดแนวโน้มเข้าสู่ส่วนกลาง ได้แก่ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 3) การวิเคราะห์เนื้อหา

8.2 เกณฑ์การตัดสินผลการประเมินหลักสูตร ประกอบด้วยเกณฑ์การประเมิน 2 ส่วน ได้แก่

1) เกณฑ์การประเมินหลักสูตรตามข้อกำหนดต่างๆ ได้แก่ ระบบการประกันคุณภาพ การศึกษาภายในระดับหลักสูตร (สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา, 2558) เกณฑ์การประเมินหลักสูตรตามรายละเอียดของหลักสูตรเทคโนโลยีบัณฑิต (มคอ. 1) และแนวทางปฏิบัติการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีตามประกาศกระทรวงศึกษาธิการ (ศูนย์อาชีวศึกษาทวิภาคี, 2557)

2) เกณฑ์การตัดสินผลการประเมินแต่ละองค์ประกอบ/ ตัวบ่งชี้ โดยนำคะแนนที่ได้จากการประเมินมาหาค่าเฉลี่ย แล้วเทียบกับเกณฑ์การตัดสินดังนี้

คะแนนเฉลี่ย	ระดับคุณภาพ
4.51 – 5.00	ดีมาก
3.51 – 4.50	ดี
2.51 – 3.50	พอใช้
1.51 – 2.50	ต้องปรับปรุง
1.00 – 1.50	ต้องปรับปรุงเร่งด่วน

9. รายงานผลการประเมินหลักสูตร ประกอบด้วยผลการประเมินหลักสูตรการอาชีวศึกษาระดับปริญญาตรี ตามองค์ประกอบและตัวบ่งชี้ ซึ่งผลที่ได้เป็นการสรุปผลและรายงานผลการประเมินหลักสูตร โดยการเขียนรายงานการประเมินหลักสูตรการอาชีวศึกษาระดับปริญญาตรี เป็นรูปแบบการเขียนรายงานประเมินทั่วไป (formal evaluation report) ประกอบด้วย ข้อมูลต่อไปนี้

ส่วนที่ 1 บทสรุปสำหรับผู้บริหาร

ส่วนที่ 2 ข้อมูลหลักสูตร ประกอบด้วย ชื่อหลักสูตร ปรัชญา ความสำคัญและวัตถุประสงค์ของหลักสูตร จำนวนนักศึกษาและผู้สำเร็จการศึกษา จำนวนและคุณภาพของอาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตร รายชื่อสถานประกอบการที่มีความร่วมมือในการจัดการศึกษา และงบประมาณรายรับรายจ่าย

ส่วนที่ 3 ผลการประเมินหลักสูตรตามองค์ประกอบ แต่ละตัวบ่งชี้

ส่วนที่ 4 แนวทางการดำเนินงานในการพัฒนา ปรับปรุงหลักสูตร

10. ข้อมูลป้อนกลับ/ การนำผลการประเมินไปใช้ประโยชน์

วัตถุประสงค์สำคัญในการนำผลการประเมินหลักสูตรไปใช้ประโยชน์ เพื่อให้ผู้บริหารทั้งในระดับสถาบัน สถานศึกษา อาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตรและบุคคลที่เกี่ยวข้องในระดับต่างๆ ได้รับรู้ และนำสารสนเทศจากการประเมินไปใช้ประโยชน์ในการตัดสินใจส่งเสริมสนับสนุนดำเนินการพัฒนาหลักสูตรให้ตอบสนองต่อความต้องการของสถานประกอบการมากขึ้น และปรับปรุงการบริหารหลักสูตร และกระบวนการจัดการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพสูงสุด

10.1 ลักษณะของการนำผลการประเมินหลักสูตรไปใช้

จากการสัมภาษณ์ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับหลักสูตรการอาชีวศึกษาระดับปริญญาตรี ทั้งในระดับนโยบาย ระดับสถาบัน ระดับสถานศึกษา และระดับสถานประกอบการ พบว่ามีความต้องการนำผลการประเมินหลักสูตรไปใช้ในหลายด้าน ดังนี้

1. การนำผลการประเมินไปใช้เพื่อตัดสินประสิทธิภาพและประสิทธิผลของหลักสูตร โดยผู้บริหาร อาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตร และผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่าย ร่วมกันพิจารณาสารสนเทศจากการประเมินทุกด้านเพื่อตรวจสอบ และตัดสินประสิทธิภาพและประสิทธิผลของหลักสูตร นำไปสู่การปรับปรุง พัฒนาหรือยกเลิกหลักสูตรต่อไป

2. การนำผลการประเมินไปใช้เพื่อการพัฒนาหลักสูตร โดยผู้บริหารทั้งระดับสถาบัน สถานศึกษา และอาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตร นำสารสนเทศจากการประเมินทุกด้านไปใช้ประกอบการตัดสินใจในการเริ่มพัฒนาหลักสูตร เพื่อให้ได้หลักสูตรที่มีคุณภาพ มีความเหมาะสมกับสภาพปัจจุบันและตอบสนองความต้องการของผู้เรียน ผู้ปกครอง สังคม และเป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐานที่กำหนด

3. การนำผลการประเมินไปใช้เพื่อการปรับแผน กระบวนการบริหารหลักสูตร หรือวิธีดำเนินการใช้หลักสูตร ผู้บริหาร อาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตรจะต้องนำสารสนเทศเกี่ยวกับสภาพการใช้หลักสูตร ปัญหา อุปสรรค จุดเด่น จุดด้อยของกระบวนการหรือวิธีการบริหารหลักสูตร และการจัดการเรียนการสอน จากการประเมินทั้งด้านปัจจัยนำเข้า ด้านกระบวนการ ด้านผลกระทบ ด้านประสิทธิผล และด้านความยั่งยืน ประกอบการตัดสินใจปรับแผน กระบวนการ วิธีการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอนให้มีความเหมาะสมและมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

4. การนำผลการประเมินไปใช้เพื่อจัดทรัพยากรในการใช้หลักสูตร ผู้บริหารหรือผู้เกี่ยวข้องจะต้องจัดปัจจัยหรือสนับสนุนทรัพยากรสำหรับการใช้หลักสูตรให้มีความเหมาะสม อย่างพอเพียง และมีความพร้อม รวมทั้งควรมีคุณภาพของปัจจัยเพื่อให้การนำหลักสูตรไปใช้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล ด้วยเหตุนี้ ผู้บริหารหรือผู้เกี่ยวข้องจึงต้องใช้ข้อมูลผลการประเมินนี้เพื่อตัดสินใจเกี่ยวกับการจัด ปรับเปลี่ยนปัจจัยหรือทรัพยากรให้เอื้ออำนวยต่อการใช้หลักสูตรให้มีประสิทธิภาพมากที่สุด

10.2 แนวปฏิบัติในการนำผลการประเมินหลักสูตรไปใช้

ผู้บริหารสถานศึกษาหรือผู้มีอำนาจในการตัดสินใจเกี่ยวกับหลักสูตรควรนำผลการประเมินหลักสูตรไปใช้ประกอบการตัดสินใจเกี่ยวกับหลักสูตร ดังนี้

1. ควรจัดระบบการใช้สารสนเทศ โดยต้องมีการวางแผนการประเมินล่วงหน้าควบคู่กับการวางแผนการใช้หลักสูตร มีกระบวนการหรือกิจกรรมที่ผลักดัน ส่งเสริมให้เกิดการประเมินหลักสูตรและการใช้สารสนเทศจากการประเมินที่รวดเร็วและคล่องตัว
2. สร้างความตระหนักให้เห็นคุณค่าของสารสนเทศจากการประเมินหลักสูตร โดยจะต้องมีกลไกหรือกิจกรรมสร้างความตระหนักให้เห็นคุณค่าการใช้สารสนเทศจากการประเมินประกอบการตัดสินใจแก่ผู้บริหารและผู้เกี่ยวข้องเกี่ยวกับหลักสูตร
3. สร้างวัฒนธรรมการเรียนรู้ร่วมกัน การทำงานแบบมีส่วนร่วมและการร่วมคิดร่วมทำ (participation & collaboration) โดยการร่วมคิด ร่วมวางแผน ร่วมตัดสินใจ ร่วมดำเนินงาน ร่วมประเมิน ร่วมใช้สารสนเทศจากการประเมินหลักสูตรย้อนกลับเพื่อการปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตร การบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอนอย่างต่อเนื่อง
4. พัฒนาระบบสารสนเทศเพื่อการบริหารหลักสูตรและการเรียนการสอนของสถานศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง โดยการจัดทำฐานข้อมูลเกี่ยวกับหลักสูตรและการใช้หลักสูตรต่าง ๆ ให้เป็นระบบที่มีความครอบคลุม รวดเร็วต่อการตัดสินใจเกี่ยวกับหลักสูตร
5. กำหนดแผนและปฏิทินความต้องการสารสนเทศของสถานศึกษาหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อกำกับ (monitoring) การประเมินหลักสูตร และการนำสารสนเทศจากการประเมินมาใช้ประกอบการตัดสินใจของผู้บริหารหรือผู้มีอำนาจในการตัดสินใจเกี่ยวกับหลักสูตรให้มีประสิทธิภาพ
6. สร้างระบบหรือกลไกในการส่งเสริมการใช้สารสนเทศจากการประเมินเกี่ยวกับหลักสูตรและการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ผลการประเมินทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา

แบบประเมินผลการจัดการศึกษาหลักสูตรเทคโนโลยีบัณฑิต

สาขาวิชา.....

วิทยาลัย.....

สถาบันการอาชีวศึกษา.....

(สำหรับอาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตร)

คำชี้แจง

แบบประเมินผลการจัดการศึกษาหลักสูตรเทคโนโลยีบัณฑิต ฉบับนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษา และนำข้อมูลที่ได้ไปประกอบการพัฒนาหลักสูตรและการจัดการศึกษาให้ เป็นไปตามมาตรฐาน และสอดคล้องกับความต้องการของสังคม แบ่งออกเป็น 2 ตอนดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบ

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดการศึกษาหลักสูตรเทคโนโลยีบัณฑิต

แบบประเมินฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของวิทยานิพนธ์ระดับดุษฎีบัณฑิต เรื่อง “การพัฒนารูปแบบ การประเมินหลักสูตรการอาชีวศึกษาระดับปริญญาตรี: การประยุกต์ใช้การประเมินพหุแนวคิด” โดย นางสาว อังคิรา วงษ์รักษา นิสิตสาขาการวัดและประเมินผลการศึกษา ภาควิชาวิจัยและจิตวิทยาการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ซึ่งอยู่ในระหว่างการพัฒนาารูปแบบการประเมินหลักสูตรการ อาชีวศึกษาระดับปริญญาตรี

ผู้วิจัยขอขอบคุณผู้บริหาร คณาจารย์สถาบันการอาชีวศึกษาทุกท่าน และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่าย เป็นอย่างสูง ที่ให้ความร่วมมือในการพัฒนารูปแบบการประเมินหลักสูตรการอาชีวศึกษาระดับปริญญาตรี: การประยุกต์ใช้การประเมินพหุแนวคิด ในครั้งนี้

นางสาวอังคิรา วงษ์รักษา

สาขาวิชาการวัดและประเมินผลการศึกษา

ภาควิชาวิจัยและจิตวิทยาการศึกษา คณะครุศาสตร์

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบ

คำชี้แจง กรุณาทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง ☐ หรือตอบคำถามที่สอดคล้องกับข้อมูลของท่านตามความเป็นจริง

1. ระดับการศึกษา

☐ 1. ปริญญาตรี ☐ 2. ปริญญาโท ☐ 3. ปริญญาเอก

2. ความเชี่ยวชาญที่ตรงหรือสัมพันธ์กับสาขาวิชาที่รับผิดชอบ

.....
.....

3. ประสบการณ์ในการเป็นอาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตรเทคโนโลยีบัณฑิต.....ปี

4. หลักสูตรที่ท่านเป็นอาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตร.....

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดการศึกษาหลักสูตรที่เทคโนโลยีบัณฑิต

คำชี้แจง กรุณาทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่างที่ตรงกับระดับความคิดเห็นหรือการปฏิบัติงานตามความเป็นจริงของท่าน ประกอบด้วย 5 ระดับโดยแต่ละระดับมีความหมายดังนี้

- | | | |
|---|---------|---|
| 1 | หมายถึง | มีระดับความคิดเห็นหรือการปฏิบัติที่สอดคล้องน้อยที่สุด |
| 2 | หมายถึง | มีระดับความคิดเห็นหรือการปฏิบัติที่สอดคล้องน้อย |
| 3 | หมายถึง | มีระดับความคิดเห็นหรือการปฏิบัติที่สอดคล้องปานกลาง |
| 4 | หมายถึง | มีระดับความคิดเห็นหรือการปฏิบัติที่สอดคล้องมาก |
| 5 | หมายถึง | มีระดับความคิดเห็นหรือการปฏิบัติที่สอดคล้องมากที่สุด |

องค์ประกอบด้านบริบท

ตัวบ่งชี้	รายการประเมิน	ระดับความคิดเห็น/ การปฏิบัติ					ไม่ได้ ปฏิบัติ (0)
		1	2	3	4	5	
1.1 (1)	1) วัตถุประสงค์/ เป้าหมายของหลักสูตร						
	1.1 วัตถุประสงค์/ เป้าหมายของหลักสูตรครอบคลุม ความรู้ ทักษะทั่วไป และความรู้ ทักษะเฉพาะทาง						
	1.2 วัตถุประสงค์/ เป้าหมายของหลักสูตรความ สอดคล้องกับความต้องการของสถานประกอบการ						
	1.3 ความสอดคล้องของสมรรถนะวิชาชีพกับมาตรฐาน อาชีพของหน่วยงานที่รับผิดชอบหรือสถานประกอบการที่ เกี่ยวข้อง						
1.1 (2)	2) โครงสร้างของหลักสูตร						
	2.1 ความเหมาะสมของรายวิชาในแต่ละหมวดวิชา						
	2.2 ความเหมาะสมของจำนวนหน่วยกิตในแต่ละหมวด วิชา						
	2.3 ความเหมาะสมของสัดส่วนจำนวนหน่วยกิตของ หมวดวิชาทักษะชีวิต(หมวดวิชาศึกษาทั่วไป) และหมวด วิชาทักษะวิชาชีพ (หมวดวิชาเฉพาะ)						
1.1 (3)	3) เนื้อหาวิชาที่เปิดสอน						
	3.1 ความสอดคล้องระหว่างเนื้อหากับจุดประสงค์ของ หลักสูตร						
	3.2 ความสอดคล้องของเนื้อหาความต้องการของ นักศึกษา						
	3.3 ความสอดคล้องของเนื้อหาความต้องการของ สถานประกอบการ						
	3.4 ความทันสมัยตามความก้าวหน้าสาขาของเนื้อหาวิชา						
	3.5 ความเหมาะสมของเนื้อหาวิชาในการพัฒนาความรู้ ทักษะทัศนคติ ตามหลักสูตรเทคโนโลยีบัณฑิต						

- 4) ท่านมีความคิดเห็นอย่างไรเกี่ยวกับแนวโน้มการพัฒนากำลังคน/ แรงงานของไทย 4.1)
นโยบายของรัฐเกี่ยวกับการจัดการอาชีวศึกษา ตัวบ่งชี้ที่ 1.2 (1)

.....

.....

.....

.....

- 4.2) ความต้องการกำลังคน/ แรงงานของสถานประกอบการที่เกี่ยวข้อง ตัวบ่งชี้ที่ 1.2 (2)

.....

.....

.....

.....

องค์ประกอบด้านปัจจัยนำเข้า

ตัวบ่งชี้	รายการประเมิน	ระดับความคิดเห็น/ การปฏิบัติ					ไม่ได้ ปฏิบัติ (0)
		1	2	3	4	5	
2.2 (1)	1) การวางแผนอัตรากำลังอาจารย์ และระบบการรับอาจารย์ใหม่						
	1.1 การวางแผนระยะยาวด้านอัตรากำลังอาจารย์ให้เป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตร						
	1.2 การกำหนดเกณฑ์ คุณสมบัติอาจารย์ใหม่ที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญสอดคล้องกับสภาพบริบท วิสัยทัศน์ของสถาบันหรือหลักสูตร						
	1.3 ระบบ กลไกการคัดเลือกอาจารย์มีความเหมาะสมชัดเจน โปร่งใส						
2.2 (2)	2) ระบบการคัดเลือก และควบคุมสถานประกอบการที่ร่วมจัดการศึกษา						
	2.1 การกำหนดระบบการคัดเลือกสถานประกอบการที่ร่วมจัดการศึกษามีความชัดเจน						
	2.2 ข้อกำหนดในการดำเนินงานของสถานประกอบการที่ความเหมาะสมชัดเจน						
	2.3 มีการควบคุมมาตรฐานของสถานประกอบการที่ร่วมจัดการศึกษาอย่างเคร่งครัด						

องค์ประกอบด้านปัจจัยนำเข้า (ต่อ)

ตัวบ่งชี้	รายการประเมิน	ระดับความคิดเห็น/ การปฏิบัติ					ไม่ได้ ปฏิบัติ (0)
		1	2	3	4	5	
2.3 (1)	3) การประชาสัมพันธ์การรับนักศึกษา						
	3.1 มีการกำหนดแผน แนวทางการประชาสัมพันธ์หลักสูตร และกลุ่มเป้าหมายที่ชัดเจน						
	3.2 มีการประชาสัมพันธ์การจัดการศึกษาระบบทวิภาคีให้กับผู้เรียน ผู้ปกครอง และชุมชนได้ทราบอย่างทั่วถึง						
	3.3 มีการประชาสัมพันธ์หลักสูตร การรับนักศึกษาด้วยวิธีที่หลากหลาย						
2.3 (2)	4) การกำหนดเกณฑ์การคัดเลือกนักศึกษา กระบวนการรับนักศึกษาและเครื่องมือที่ใช้						
	4.1 การกำหนดคุณสมบัติของนักศึกษาที่สอดคล้องกับลักษณะธรรมชาติของหลักสูตร						
	4.2 การกำหนดคุณสมบัติของนักศึกษาเป็นไปตามความต้องการของสถานประกอบการ						
	4.3 เกณฑ์ และกระบวนการที่ใช้ในการคัดเลือกนักศึกษามีความโปร่งใส ชัดเจน เป็นธรรมกับนักศึกษา						
	4.4 เครื่องมือที่ใช้ในการคัดเลือกนักศึกษามีความเหมาะสม สอดคล้องกับคุณสมบัติและเกณฑ์ที่กำหนด						
	4.5 สถานประกอบการมีส่วนร่วมในการคัดเลือกผู้เรียนระบบทวิภาคี ตามสมรรถนะที่สถานประกอบการต้องการ						
2.3 (3)	5) การเตรียมความพร้อมก่อนเข้าศึกษา						
	5.1 มีระบบ การเตรียมความพร้อมหรือพัฒนาความรู้พื้นฐาน แก่ผู้เรียนที่ชัดเจน						
	5.2 มีการปฐมนิเทศก่อนการฝึกอาชีพและปัจฉิมนิเทศหลังเสร็จสิ้นการฝึกอาชีพอย่างสม่ำเสมอ						

องค์ประกอบด้านปัจจัยนำเข้า (ต่อ)

ตัวบ่งชี้	รายการประเมิน	ระดับความคิดเห็น/ การปฏิบัติ					ไม่ได้ ปฏิบัติ (0)
		1	2	3	4	5	
2.4 (3)	6) ระบบ กลไกในการจัดหาหนังสือ วัสดุ ครุภัณฑ์และสิ่งสนับสนุนการเรียนรู้ต่างๆ						
	6.1 มีแผนงบประมาณเพื่อการจัดหาหนังสือ วัสดุ ครุภัณฑ์ที่ใช้ในการเรียนการสอน อย่างต่อเนื่อง						
	6.2 อาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตร/ อาจารย์ผู้สอน/ อาจารย์ประจำหลักสูตรมีส่วนร่วมในการเสนอหรือจัดหา หนังสือ วัสดุ ครุภัณฑ์สิ่งสนับสนุนการเรียนรู้ที่เหมาะสม						
	6.3 มีการปรับปรุง พัฒนาสิ่งสนับสนุนการเรียนรู้ตามผล การประเมินอย่างต่อเนื่อง						
2.5	7) งบประมาณที่ใช้ในการบริหารหลักสูตร						
	การจัดสรรงบประมาณที่ใช้ในการบริหารหลักสูตรมีความเหมาะสม						
	งบประมาณที่ใช้ในการบริหารหลักสูตรมีความเพียงพอ						

องค์ประกอบด้านกระบวนการ

ตัวบ่งชี้ (ประเด็น การประเมิน)	 รายการประเมิน	ระดับความคิดเห็น/ การปฏิบัติ					ไม่ได้ ปฏิบัติ (0)
		1	2	3	4	5	
3.2 (1)	1) การกำหนดผู้สอนในแต่ละรายวิชา						
	1.1 เป็นผู้มีความรู้ ความสามารถ และความเชี่ยวชาญใน วิชาที่สอน						
	1.2 เป็นผู้มีความรู้ที่ทันสมัย สอดคล้องกับเทคโนโลยี						
	1.3 นักศึกษาได้เรียนจากผู้สอนที่มีความชำนาญหลาย ท่าน (ควรได้เรียนกับผู้สอนคนเดิมไม่เกิน 3 วิชา)						
	1.4 การแต่งตั้งอาจารย์ที่ปรึกษาโครงการ (project) เหมาะสมตามประเด็นที่นักศึกษาสนใจ						
	1.5 มีระบบการกำกับ ติดตามความก้าวหน้าในการทำ โครงการ (project) ของอาจารย์ที่ปรึกษาอย่างต่อเนื่อง						

องค์ประกอบด้านกระบวนการ (ต่อ)

ตัวบ่งชี้	รายการประเมิน	ระดับความคิดเห็น/ การปฏิบัติ					ไม่ได้ ปฏิบัติ (0)
		1	2	3	4	5	
3.2 (2)	2) กระบวนการกำกับ ติดตามการจัดทำแผนการเรียนรู้						
	2.1 มีการกำกับ ติดตามให้มีรายละเอียดของรายวิชา และ ประสบการณ์ภาคสนาม (ถ้ามี) ตามแบบ คอศ. 2 และ คอศ. 3 หรือ มคอ.3 และ มคอ.4 อย่างน้อยก่อนการเปิดสอนในแต่ละ ภาคการศึกษาให้ครบทุกรายวิชา อย่างต่อเนื่อง						
	2.2 มีการกำกับ ติดตามการจัดทำแผนการเรียนรู้ แผนการ ฝึกอาชีพ และแผนการนิเทศร่วมกับสถานประกอบการ						
3.2 (3)	3) การจัดการเรียนการสอน						
	3.1 การเปิดรายวิชามีลำดับก่อนหลังที่เหมาะสม เอื้อให้ นักศึกษามีพื้นฐานความรู้ในการเรียนที่ต่อยอด						
	3.2 การเปิดรายวิชาเลือกสนองความต้องการของ นักศึกษา เป็นที่ต้องการของตลาดแรงงาน						
	3.3 การจัดการเรียนการสอนครอบคลุมสาระเนื้อหาที่ กำหนดในคำอธิบายรายวิชา						
	3.4 กลยุทธ์การเรียนการสอนที่ใช้ กระตุ้นให้ผู้เรียนเกิด การเรียนรู้อย่างมีคุณภาพ						
	3.5 มีการบูรณาการการจัดการเรียนการสอนกับการวิจัย การบริการวิชาการทางสังคม และการทำนุบำรุงศิลปะ และวัฒนธรรม						
	3.6 การใช้สื่อเทคโนโลยีที่ให้นักศึกษาเรียนรู้ได้ ตลอดเวลา อย่างมีประสิทธิภาพ						
3.3 (1)	4) กระบวนการวัดและประเมินผลการเรียนรู้						
	4.1 การกำหนดเกณฑ์การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ ชัดเจน สอดคล้องกับรายวิชา						
	4.2 วิธีการวัดและประเมินผลสอดคล้องกับจุดประสงค์ รายวิชา						
	4.3 วิธีการวัดและประเมินผลสอดคล้องกับกิจกรรม การเรียนการสอน						
	4.4 วิธีการ และเครื่องมือที่ใช้ในการวัดประเมินผล การเรียนรู้มีความหลากหลาย						

องค์ประกอบด้านกระบวนการ (ต่อ)

ตัวบ่งชี้	รายการประเมิน	ระดับความคิดเห็น/ การปฏิบัติ					ไม่ได้ ปฏิบัติ (0)
		1	2	3	4	5	
3.3 (1)	4.5 การกำกับ ติดตามและประเมินผลการฝึกอาชีพ ร่วมกับสถานประกอบการอย่างต่อเนื่อง						
	4.6 วิธีการให้ข้อมูลป้อนกลับทำให้ผู้เรียนแก้ไขจุดอ่อน เสริมจุดแข็งของตนเองได้						
3.3 (2)	5) กระบวนการกำกับ ติดตามการวัดและประเมินผลการเรียนรู้						
	5.1 มีระบบการติดตาม ประเมินผลการเรียนรู้ และ การปฏิบัติงานของนักศึกษา ร่วมกับสถานประกอบการ อย่างต่อเนื่อง						
	5.2 มีการกำกับ ติดตามการจัดทำรายงานผลการดำเนินการ ของรายวิชาและประสบการณ์ภาคสนาม (ถ้ามี) ตามแบบ คอส. 5 และคอส. 6 หรือ มคอ.5 และมคอ. 6 ภายใน 30 วัน หลังสิ้นสุดภาคการศึกษาที่เปิดสอนให้ครบทุกรายวิชา อย่าง ต่อเนื่อง						
	5.3 มีการจัดทำรายงานผลการดำเนินการของหลักสูตรตาม แบบ คอส.7 หรือ มคอ.7 ภายใน 60 วัน หลังสิ้นสุดปี การศึกษา อย่างสม่ำเสมอ						
	5.4 มีการติดตามการทดสอบผลสัมฤทธิ์ของนักศึกษาตาม มาตรฐานผลการเรียนรู้ที่กำหนดใน คอส.3 และ คอส.4 หรือ มคอ.3 และมคอ.4 (ถ้ามี)อย่างน้อยร้อยละ 25 ของรายวิชาที่ เปิดสอนในแต่ละปีการศึกษา						
3.4	6) การพัฒนา ปรับปรุงการจัดการเรียนการสอนจากผลประเมินการสอน						
	6.1 ทำนนำข้อมูลผลการประเมินการสอนมาใช้ในการ การปรับปรุง <u>กลยุทธ์การจัดการเรียนการสอน</u> ในภาคเรียน ถัดไป						
	6.2 ทำนนำข้อมูลผลการประเมินการสอนมาใช้ในการ การปรับปรุง <u>สื่อ วัสดุ อุปกรณ์ที่ใช้ในการจัดการเรียน การสอน</u> ภาคเรียนถัดไป						
	6.3 ทำนนำข้อมูลผลการประเมินการสอนมาใช้ในการ การปรับปรุง <u>การวัดและประเมินผลการเรียนรู้</u> ภาคเรียน ถัดไป						

องค์ประกอบด้านกระบวนการ (ต่อ)

ตัวบ่งชี้	รายการประเมิน	ระดับความคิดเห็น/ การปฏิบัติ					ไม่ได้ ปฏิบัติ (0)
		1	2	3	4	5	
3.5 (1)	7) การดูแลให้คำปรึกษา						
	7.1 มีระบบดูแลให้คำปรึกษาจากอาจารย์ที่ปรึกษา อย่างเหมาะสม						
	7.2 ผู้เรียนได้รับการดูแล แนะนำจากอาจารย์ผู้สอน และอาจารย์ที่ปรึกษาอย่างเพียงพอ						
	7.3 ได้รับการแนะนำการลงทะเบียนเรียนที่คำนึงถึงความต้องการและศักยภาพของนักศึกษา						
	7.4 มีระบบการจัดการความเสี่ยงด้านนักศึกษาที่เหมาะสม เช่น ความเสี่ยงที่จะออกกลางคัน หรือสำเร็จการศึกษาช้า						
3.5 (2)	8) กิจกรรมส่งเสริมและพัฒนานักศึกษา						
	8.1 มีกิจกรรมส่งเสริมความเป็นพลเมืองดีที่มีจิตสาธารณะ						
	8.2 มีกิจกรรมส่งเสริมการพัฒนาศักยภาพนักศึกษาและทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21						
	8.3 เปิดโอกาสให้นักศึกษามีอิสระในการจัดกิจกรรม โดยการสนับสนุนของสถาบัน						
	8.4 มีการสร้างเครือข่ายระหว่างสถานศึกษาหรือสถาบันอื่น						
3.7 (1)	9) นโยบาย และระบบส่งเสริม พัฒนาอาจารย์						
	9.1 การกำหนดนโยบาย ส่งเสริมพัฒนาอาจารย์อย่างเป็นระบบ						
	9.2 ความเหมาะสมของการจัดสรรงบประมาณในการพัฒนาอาจารย์ให้มีคุณวุฒิ ตำแหน่งวิชาการตามเป้าหมายที่กำหนด						
3.7 (2)	10) การกำกับ ดูแลการพัฒนาคุณภาพอาจารย์						
	10.1 มีกระบวนการกำกับดูแล ส่งเสริมให้อาจารย์พัฒนาตนเองให้มีคุณวุฒิตามที่กำหนดอย่างเหมาะสม						
	10.2 การกำกับ ส่งเสริมให้อาจารย์พัฒนาตนเองในการสร้างผลงานทางวิชาการอย่างต่อเนื่อง						

องค์ประกอบด้านกระบวนการ (ต่อ)

ตัวบ่งชี้	รายการประเมิน	ระดับความคิดเห็น/ การปฏิบัติ					ไม่ได้ ปฏิบัติ (0)
		1	2	3	4	5	
3.7 (3)	11) กิจกรรมพัฒนาอาจารย์						
	11.1 มีการสำรวจความต้องการในการพัฒนาตนเองของอาจารย์เป็นประจำทุกปี						
	11.2 อาจารย์ประจำได้รับการพัฒนาตนเองตามความต้องการ						
	11.3 อาจารย์ที่สอนวิชาชีพในสถานศึกษาได้รับการพัฒนา ด้านวิชาชีพจากสถานประกอบการที่ร่วมจัดการ อาชีวศึกษาระบบทวิภาคี (ไม่น้อยกว่า 40 ชั่วโมงต่อคนต่อ ปีการศึกษา)						
	11.4 จัดให้ผู้มีประสบการณ์ มีความเชี่ยวชาญด้านวิชาชีพ มาถ่ายทอดทักษะประสบการณ์และความรู้แก่ผู้เรียน ผู้สอนอย่างต่อเนื่องทุกภาคเรียน (จะต้องไม่น้อยกว่า 2 ครั้ง/ละ ไม่ต่ำกว่า 2 ชั่วโมง/ภาคเรียน)						
3.8	12) การให้บริการของงานสนับสนุนฝ่ายต่างๆ						
	12.1 การมอบหมายงานมีความเหมาะสมกับความรู้ ความสามารถของบุคลากร						
	12.2 บุคลากรฝ่ายต่างๆที่เกี่ยวข้องมีความรู้ ความสามารถในงานของตนเป็นอย่างดี						
	12.3 จำนวนบุคลากรเพียงพอบุคลากรเพียงพอที่จะ ทำงานสนับสนุนตามภารกิจที่กำหนดไว้ในหลักสูตร อย่าง มีคุณภาพ						
3.9	13. การพัฒนาบุคลากรสายสนับสนุนด้านวิชาการหรือวิชาชีพ						
	13.1 มีการสำรวจความต้องการ และมีแผนพัฒนาบุคลากร สายสนับสนุนที่ชัดเจน						
	13.2 มีการจัดกิจกรรมพัฒนาบุคลากรสายสนับสนุนที่ เป็นไปตามความต้องการอย่างเหมาะสม						
	13.3 ร้อยละของบุคลากรสายสนับสนุนที่ได้รับการพัฒนา วิชาการ และหรือวิชาชีพ	ร้อยละ					

องค์ประกอบด้านประสิทธิภาพ

คำชี้แจง กรุณาเขียนเครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง ☐ ที่ตรงกับความคิดเห็นของท่าน พร้อมทั้งอธิบายเหตุผล (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

ท่านคิดว่า หลักสูตรเทคโนโลยีบัณฑิตที่ท่านรับผิดชอบมีปัญหา หรือจุดอ่อนในการดำเนินงานด้านใดบ้าง? (เลือกได้มากกว่า 1 ข้อ)

ตัวบ่งชี้	รายการที่มีปัญหา/จุดอ่อนในการดำเนินงาน	เหตุผล
5.9 (1)	1. บริบทของหลักสูตร	
	<input type="checkbox"/> 1.1 ความสอดคล้องของหลักสูตรกับนโยบายของรัฐ และความต้องการของสังคม	
	<input type="checkbox"/> 1.2 การสนับสนุนจากสถานประกอบการที่ร่วมจัดการศึกษา	
5.9 (2)	2. ปัจจัยนำเข้า	
	<input type="checkbox"/> 2.1 จำนวนอาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตร อาจารย์ประจำหลักสูตร และอาจารย์ผู้สอนที่มีคุณสมบัติและคุณภาพตามที่สกอ.กำหนด	
	<input type="checkbox"/> 2.2 การรับบรรจุอาจารย์ใหม่	
	<input type="checkbox"/> 2.3 การรับนักศึกษาและการเตรียมความพร้อมก่อนเข้าศึกษา	
	<input type="checkbox"/> 2.4 ทรัพยากรในการเรียนรู้และสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ	
	<input type="checkbox"/> 2.5 งบประมาณที่ได้รับในการบริหารหลักสูตร	
5.9 (3)	3. กระบวนการบริหารหลักสูตร	
	<input type="checkbox"/> 3.1 การบริหารหลักสูตร และการมีส่วนร่วมจากทุกฝ่าย	
	<input type="checkbox"/> 3.2 กระบวนการจัดการเรียนการสอน	

องค์ประกอบด้านประสิทธิผล (ต่อ)

ตัวบ่งชี้	รายการที่มีปัญหา/จุดอ่อนในการดำเนินงาน	เหตุผล
	<input type="checkbox"/> 3.3 กระบวนการวัดและประเมินผลที่เหมาะสมกับวิชาชีพ	
	<input type="checkbox"/> 3.4 การพัฒนาปรับปรุงการจัดการเรียนการสอนจากผลการประเมิน	
	<input type="checkbox"/> 3.5 การให้บริการของงานสนับสนุนในฝ่ายต่างๆ	
	<input type="checkbox"/> 3.6 การดูแลให้คำปรึกษา ส่งเสริมและพัฒนานักศึกษา	
	<input type="checkbox"/> 3.7 การปฐมนิเทศหรือการให้คำแนะนำด้านการจัดการเรียนการสอนสำหรับอาจารย์ใหม่	
	<input type="checkbox"/> 3.8 การพัฒนาบุคลากรสายสนับสนุนด้านวิชาการหรือวิชาชีพ	

องค์ประกอบด้านความยั่งยืน

คำชี้แจง กรุณาเขียนเครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง ☐ ที่ตรงกับความคิดเห็นของท่าน พร้อมทั้งอธิบายเหตุผล (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

ท่านคิดว่า หลักสูตรเทคโนโลยีบัณฑิตที่ท่านรับผิดชอบมีจุดเด่นในการดำเนินงาน หรือเกิดความสำเร็จในด้านใดบ้าง ที่ควรและสามารถทำให้ยั่งยืนต่อไป? (เลือกได้มากกว่า 1 ข้อ)

ตัวบ่งชี้	รายการที่เป็นจุดเด่น หรือความสำเร็จ	เหตุผล
6.1 (1)	1. บริบทของหลักสูตร	
	<input type="checkbox"/> 1.1 ความสอดคล้องของหลักสูตรกับนโยบายของรัฐ และความต้องการของสังคม	
	<input type="checkbox"/> 1.2 การสนับสนุนจากสถานประกอบการที่ร่วมจัดการศึกษา	

องค์ประกอบด้านความยั่งยืน (ต่อ)

ตัวบ่งชี้	รายการที่เป็นจุดเด่น หรือความสำเร็จ	เหตุผล
6.1 (2)	2. ปัจจัยนำเข้า	
	<input type="checkbox"/> 2.1 จำนวนอาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตร อาจารย์ประจำหลักสูตร และอาจารย์ผู้สอนที่มี คุณสมบัติและคุณภาพตามที่สกอ.กำหนด	
	<input type="checkbox"/> 2.2 การรับบรรจุอาจารย์ใหม่	
	<input type="checkbox"/> 2.3 การรับนักศึกษาและการเตรียมความพร้อม ก่อนเข้าศึกษา	
	<input type="checkbox"/> 2.4 ทรัพยากรในการเรียนรู้และสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ	
	<input type="checkbox"/> 2.5 งบประมาณที่ได้รับในการบริหารหลักสูตร	
6.1 (3)	3. กระบวนการบริหารหลักสูตร	
	<input type="checkbox"/> 3.1 การบริหารหลักสูตร และการมีส่วนร่วมจาก ทุกฝ่าย	
	<input type="checkbox"/> 3.2 กระบวนการจัดการเรียนการสอน	
	<input type="checkbox"/> 3.3 กระบวนการวัดและประเมินผลที่เหมาะสม กับวิชาชีพ	
	<input type="checkbox"/> 3.4 การพัฒนาปรับปรุงการจัดการเรียนการสอนจากผลการประเมิน	
	<input type="checkbox"/> 3.5 การให้บริการของงานสนับสนุนในฝ่ายต่างๆ	
	<input type="checkbox"/> 3.6 การดูแลให้คำปรึกษา ส่งเสริมและพัฒนา นักศึกษา	
	<input type="checkbox"/> 3.7 การปฐมนิเทศหรือการให้คำแนะนำด้านการ จัดการเรียนการสอนสำหรับอาจารย์ใหม่	
	<input type="checkbox"/> 3.8 การพัฒนาบุคลากรสายสนับสนุน ด้าน วิชาการหรือวิชาชีพ	

องค์ประกอบด้านความยั่งยืน (ต่อ)

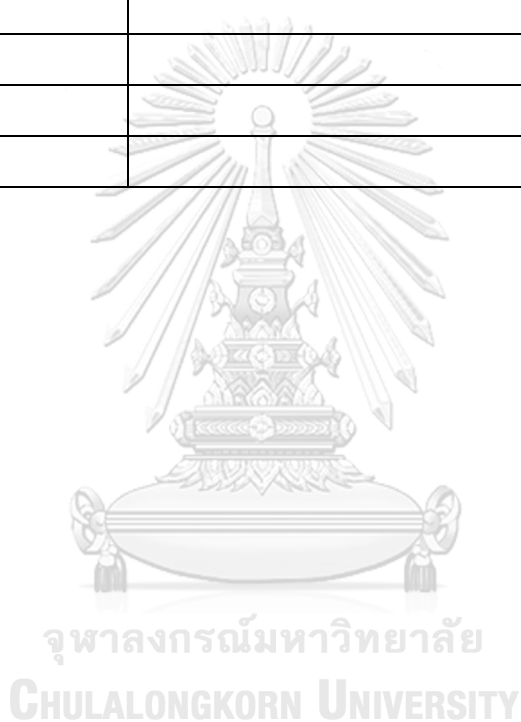
ตัวบ่งชี้ (ประเด็น การประเมิน)	รายการที่เป็นจุดเด่น หรือความสำเร็จ	เหตุผล
6.1 (4)	4. ผลลัพธ์ของหลักสูตร	
	<input type="checkbox"/> 4.1 คุณลักษณะของผู้สำเร็จการศึกษา	
	<input type="checkbox"/> 4.2 ความพึงพอใจของนักศึกษาปัจจุบันและบัณฑิตใหม่	
	<input type="checkbox"/> 4.3 ร้อยละของผู้สำเร็จการศึกษาตามหลักสูตร	
	<input type="checkbox"/> 4.4 ร้อยละของนักศึกษาที่ถูกให้ออกกลางคัน/ การคงอยู่ของนักศึกษา	
	<input type="checkbox"/> 4.5 การได้งานทำหรือผลงานของผู้สำเร็จ การศึกษาภายใน 1 ปีหลังสำเร็จการศึกษา	
	<input type="checkbox"/> 4.6 บัณฑิตได้งานทำ ได้รับเงินเดือนเริ่มต้นไม่ น้อยกว่าที่ ก.พ. กำหนด	
	<input type="checkbox"/> 4.7 ความพึงพอใจของอาจารย์และอัตรการคง อยู่ของอาจารย์ประจำ	
	<input type="checkbox"/> 4.8 การนำความรู้ไปใช้ในการทำงานของผู้สำเร็จ การศึกษา	
	<input type="checkbox"/> 4.9 ผลการปฏิบัติงาน และความก้าวหน้าในการ ทำงานของผู้สำเร็จการศึกษา	
	<input type="checkbox"/> 4.10 การถ่ายทอด ขยายองค์ความรู้ของผู้สำเร็จ การศึกษา	

องค์ประกอบด้านการถ่ายทอดความสำเร็จ

ตัวบ่งชี้	รายการประเมิน	ระดับความคิดเห็น/ การปฏิบัติ					ไม่ได้ ปฏิบัติ (0)
		1	2	3	4	5	
7.1	1. ท่านต้องการเผยแพร่ข้อมูล กิจกรรมการดำเนินงาน และ ผลสำเร็จของหลักสูตร						
	2. ความสำเร็จในการดำเนินงานจัดการศึกษาหลักสูตรที่ท่าน รับผิดชอบ สามารถเป็นต้นแบบให้กับหลักสูตรอื่นๆได้						

3. อาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตร/ อาจารย์ประจำหลักสูตรของท่าน เคยเป็นวิทยากรหรือร่วมในการแลกเปลี่ยนความรู้ ประสบการณ์ในการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอนอาชีวศึกษาให้กับหลักสูตรอื่นๆ หรือไม่ (ถ้าเคย โปรดกรอกรายละเอียดในตารางด้านล่างนี้)

ชื่อ- นามสกุล อ.ผู้รับผิดชอบ หลักสูตร/อ.ประจำหลักสูตร	เรื่อง/หน่วยงานที่ไปร่วมแลกเปลี่ยน	วัน/เดือน/ ปี



แบบประเมินผลการจัดการศึกษาหลักสูตรเทคโนโลยีบัณฑิต

สาขาวิชา.....

วิทยาลัย.....

สถาบันการอาชีวศึกษา.....

(สำหรับอาจารย์ผู้สอนทั้งในสถานศึกษาและสถานประกอบการ)

คำชี้แจง

แบบประเมินผลการจัดการศึกษาหลักสูตรเทคโนโลยีบัณฑิต ฉบับนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษา และนำข้อมูลที่ได้ไปประกอบการพัฒนาหลักสูตรและการจัดการศึกษาให้ เป็นไปตามมาตรฐาน และสอดคล้องกับความต้องการของสังคม แบ่งออกเป็น 2 ตอนดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบ

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดการศึกษาหลักสูตรเทคโนโลยีบัณฑิต

แบบประเมินฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของวิทยานิพนธ์ระดับดุษฎีบัณฑิต เรื่อง “การพัฒนารูปแบบ การประเมินหลักสูตรการอาชีวศึกษาระดับปริญญาตรี: การประยุกต์ใช้การประเมินพหุแนวคิด” โดย นางสาว อังคิรา วงษ์รักษา นิสิตสาขาการวัดและประเมินผลการศึกษา ภาควิชาวิจัยและจิตวิทยาการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ซึ่งอยู่ในระหว่างการพัฒนาารูปแบบการประเมินหลักสูตร การอาชีวศึกษาระดับปริญญาตรี

ผู้วิจัยขอขอบคุณผู้บริหาร คณาจารย์สถาบันการอาชีวศึกษาทุกท่าน และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่าย เป็นอย่างสูง ที่ให้ความร่วมมือในการพัฒนารูปแบบการประเมินหลักสูตรการอาชีวศึกษาระดับปริญญาตรี: การประยุกต์ใช้การประเมินพหุแนวคิด ในครั้งนี้

นางสาวอังคิรา วงษ์รักษา

สาขาวิชาการวัดและประเมินผลการศึกษา

ภาควิชาวิจัยและจิตวิทยาการศึกษา คณะครุศาสตร์

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบ

คำชี้แจง กรุณาทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง ☐ หรือตอบคำถามที่สอดคล้องกับข้อมูลของท่านตามความเป็นจริง

1. ระดับการศึกษา

☐ 1. ปริญญาตรี

☐ 2. ปริญญาโท

☐ 3. ปริญญาเอก

2. สถานภาพ

☐ 1. ผู้สอนในสถานศึกษา

☐ 2. ผู้สอนในสถานประกอบการ

3. ความเชี่ยวชาญที่ตรงหรือสัมพันธ์กับสาขาวิชาที่สอน

.....

.....

4. ประสบการณ์ในการเป็นอาจารย์ผู้สอนหลักสูตรเทคโนโลยีบัณฑิต.....ปี

5. หลักสูตรเทคโนโลยีบัณฑิตที่ท่านเป็นอาจารย์ผู้สอน

.....

.....

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดการศึกษาหลักสูตรที่เทคโนโลยีบัณฑิต

คำชี้แจง กรุณาทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่างที่ตรงกับระดับความคิดเห็นหรือการปฏิบัติงานตามความเป็นจริงของท่าน ประกอบด้วย 5 ระดับโดยแต่ละระดับมีความหมายดังนี้

- | | | |
|---|---------|---|
| 1 | หมายถึง | มีระดับความคิดเห็นหรือการปฏิบัติที่สอดคล้องน้อยที่สุด |
| 2 | หมายถึง | มีระดับความคิดเห็นหรือการปฏิบัติที่สอดคล้องน้อย |
| 3 | หมายถึง | มีระดับความคิดเห็นหรือการปฏิบัติที่สอดคล้องปานกลาง |
| 4 | หมายถึง | มีระดับความคิดเห็นหรือการปฏิบัติที่สอดคล้องมาก |
| 5 | หมายถึง | มีระดับความคิดเห็นหรือการปฏิบัติที่สอดคล้องมากที่สุด |

องค์ประกอบด้านบริบท

ตัวบ่งชี้	รายการประเมิน	ระดับความคิดเห็น/ การปฏิบัติ					ไม่ได้ ปฏิบัติ (0)
		1	2	3	4	5	
1.1 (1)	1) วัตถุประสงค์/ เป้าหมายของหลักสูตร						
	1.1 วัตถุประสงค์/ เป้าหมายของหลักสูตรครอบคลุม ความรู้ ทักษะทั่วไป และความรู้ ทักษะเฉพาะทาง						
	1.2 วัตถุประสงค์/ เป้าหมายของหลักสูตรความ สอดคล้องกับความต้องการของสถานประกอบการ						
	1.3 ความสอดคล้องของสมรรถนะวิชาชีพกับมาตรฐาน อาชีพของหน่วยงานที่รับผิดชอบหรือสถานประกอบการที่ เกี่ยวข้อง						
1.1 (2)	2) โครงสร้างของหลักสูตร						
	2.1 ความเหมาะสมของรายวิชาในแต่ละหมวดวิชา						
	2.2 ความเหมาะสมของจำนวนหน่วยกิตในแต่ละหมวด วิชา						
	2.3 ความเหมาะสมของสัดส่วนจำนวนหน่วยกิตของ หมวดวิชาทักษะชีวิต(หมวดวิชาศึกษาทั่วไป) และหมวด วิชาทักษะวิชาชีพ (หมวดวิชาเฉพาะ)						
1.1 (3)	3) เนื้อหาวิชาที่เปิดสอน						
	3.1 ความสอดคล้องระหว่างเนื้อหากับจุดประสงค์ของ หลักสูตร						
	3.2 ความสอดคล้องของเนื้อหา กับความต้องการของ นักศึกษา						
	3.3 ความสอดคล้องของเนื้อหา กับความต้องการของ สถานประกอบการ						
	3.4 ความทันสมัยตามความก้าวหน้าสาขาของเนื้อหาวิชา						
	3.5 ความเหมาะสมของเนื้อหาวิชาในการพัฒนาความรู้ ทักษะทัศนคติ ตามหลักสูตรเทคโนโลยีบัณฑิต						

- 4) ท่านมีความคิดเห็นอย่างไรเกี่ยวกับแนวโน้มการพัฒนากำลังคน/ แรงงานของไทย 4.1)
นโยบายของรัฐเกี่ยวกับการจัดการอาชีวศึกษา ตัวบ่งชี้ที่ 1.2 (1)

.....

.....

.....

- 4.2) ความต้องการกำลังคน/ แรงงานของสถานประกอบการที่เกี่ยวข้อง ตัวบ่งชี้ที่ 1.2 (2)

.....

.....

.....

องค์ประกอบด้านปัจจัยนำเข้า

ตัวบ่งชี้	รายการประเมิน	ระดับความคิดเห็น/ การปฏิบัติ					ไม่ได้ ปฏิบัติ (0)
		1	2	3	4	5	
2.4 (1)	1) ความพร้อมของห้องเรียน ห้องปฏิบัติการ						
	1.1 ความเหมาะสมของห้องเรียนภาคทฤษฎีกับจำนวน นักศึกษา						
	1.2 ความเหมาะสมของห้องเรียนภาคปฏิบัติกับจำนวน นักศึกษา						
	1.3 ความเหมาะสมของสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อ การเรียนรู้						
2.4 (2)	2) ความพร้อมของอุปกรณ์ เทคโนโลยี สิ่งอำนวยความสะดวก						
	2.1 ความเพียงพอของอุปกรณ์การเรียนการสอนกับ จำนวนนักศึกษาในหลักสูตร						
	2.2 ความทันสมัยของอุปกรณ์การเรียนการสอน						
	2.3 ความสะดวกในการใช้อุปกรณ์การเรียนการสอน						
	2.4 ความเพียงพอของจำนวนวัสดุฝึกที่ใช้ในการเรียน การสอน						
	2.5 ความสอดคล้องของวัสดุฝึกกับเนื้อหาวิชา						
	2.6 ความทันสมัยของวัสดุฝึกที่ใช้ในการเรียนการสอน						
	2.7 ความเหมาะสมของสวัสดิการต่างๆ ที่สถาน ประกอบการจัดให้กับผู้เรียน						

องค์ประกอบด้านกระบวนการ

ตัวบ่งชี้	รายการ	ระดับความคิดเห็น/ การปฏิบัติ					ไม่ได้ ปฏิบัติ (0)
		1	2	3	4	5	
3.2 (2)	1) กระบวนการกำกับ ติดตามการจัดทำแผนการเรียนรู้						
	1.1 มีการกำกับ ติดตามให้มีรายละเอียดของรายวิชา และ ประสบการณ์ภาคสนาม (ถ้ามี) ตามแบบ คอศ. 2 และ คอศ. 3 หรือ มคอ.3 และ มคอ.4 อย่างน้อยก่อนการเปิดสอนใน แต่ละภาคการศึกษาให้ครบทุกรายวิชา อย่างต่อเนื่อง						
	1.2 มีการกำกับ ติดตามการจัดทำแผนการเรียนรู้ แผนการ ฝึกอาชีพ และแผนการนิเทศร่วมกับสถานประกอบการ						
3.2 (3)	2) การจัดการเรียนการสอน						
	2.1 การเปิดรายวิชามีลำดับก่อนหลังที่เหมาะสม เอื้อให้ นักศึกษามีพื้นฐานความรู้ในการเรียนที่ต่อยอด						
	2.2 การเปิดรายวิชาเลือกสนองความต้องการของ นักศึกษา เป็นที่ต้องการของตลาดแรงงาน						
	2.3 การจัดการเรียนการสอนครอบคลุมสาระเนื้อหาที่ กำหนดในคำอธิบายรายวิชา						
	2.4 กลยุทธ์การเรียนการสอนที่ใช้ กระตุ้นให้ผู้เรียนเกิด การเรียนรู้อย่างมีคุณภาพ						
	2.5 มีการบูรณาการการจัดการเรียนการสอนกับการวิจัย การบริการวิชาการทางสังคม และการทำนุบำรุงศิลปะ และวัฒนธรรม						
	2.6 การใช้สื่อเทคโนโลยีที่ให้นักศึกษาเรียนรู้ได้ ตลอดเวลา อย่างมีประสิทธิภาพ						
3.3 (1)	3) กระบวนการวัดและประเมินผลการเรียนรู้						
	3.1 การกำหนดเกณฑ์การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ ชัดเจน สอดคล้องกับรายวิชา						
	3.2 วิธีการวัดและประเมินผลสอดคล้องกับจุดประสงค์ รายวิชา						
	3.3 วิธีการวัดและประเมินผลสอดคล้องกับกิจกรรม การเรียนการสอน						
	3.4 วิธีการ และเครื่องมือที่ใช้ในการวัดประเมินผล การเรียนรู้มีความหลากหลาย						

องค์ประกอบด้านกระบวนการ (ต่อ)

ตัวบ่งชี้	รายการ	ระดับความคิดเห็น/ การปฏิบัติ					ไม่ได้ ปฏิบัติ (0)
		1	2	3	4	5	
3.3 (1)	3.5 การกำกับ ติดตามและประเมินผลการฝึกอาชีพ ร่วมกับสถานประกอบการอย่างต่อเนื่อง						
	3.6 วิธีการให้ข้อมูลป้อนกลับทำให้ผู้เรียนแก้ไขจุดอ่อน เสริมจุดแข็งของตนเองได้						
3.3 (2)	4) กระบวนการกำกับ ติดตามการวัดและประเมินผลการเรียนรู้						
	4.1 มีระบบการติดตาม ประเมินผลการเรียนรู้ และ การปฏิบัติงานของนักศึกษา ร่วมกับสถานประกอบการ อย่างต่อเนื่อง						
	4.2 มีการกำกับ ติดตามการจัดทำรายงานผลการ ดำเนินการของรายวิชาและประสบการณ์ภาคสนาม (ถ้ามี) ตามแบบ คอศ. 5 และคอศ. 6 หรือ มคอ.5 และมคอ. 6 ภายใน 30 วันหลังสิ้นสุดภาคการศึกษาที่เปิดสอนให้ครบทุก รายวิชา อย่างต่อเนื่อง						
	4.3 มีการจัดทำรายงานผลการดำเนินการของหลักสูตรตาม แบบ คอศ.7 หรือ มคอ.7 ภายใน 60 วัน หลังสิ้นสุดปี การศึกษา อย่างสม่ำเสมอ						
	4.4 มีการติดตามการทดสอบผลสัมฤทธิ์ของนักศึกษาตาม มาตรฐานผลการเรียนรู้ที่กำหนดใน คอศ.3 และ คอศ.4 หรือ มคอ.3 และมคอ.4 (ถ้ามี)อย่างน้อยร้อยละ 25 ของรายวิชา ที่เปิดสอนในแต่ละปีการศึกษา						
3.4 (1)	5) การพัฒนา ปรับปรุงการจัดการเรียนการสอนจากผลประเมินการสอน						
	5.1 ทำนนำข้อมูลผลการประเมินการสอนมาใช้ในการ การปรับปรุง <u>กลยุทธ์การจัดการเรียนการสอน</u> ในภาค เรียนถัดไป						
	5.2 ทำนนำข้อมูลผลการประเมินการสอนมาใช้ในการ การปรับปรุง <u>สื่อ วัสดุ อุปกรณ์ที่ใช้ในการจัดการเรียนการ สอน</u> ภาคเรียนถัดไป						

แบบประเมินผลการจัดการศึกษาหลักสูตรเทคโนโลยีบัณฑิต

สาขาวิชา.....

วิทยาลัย.....

สถาบันการอาชีวศึกษา.....

(สำหรับนักศึกษา)

คำชี้แจง

แบบประเมินผลการจัดการศึกษาหลักสูตรเทคโนโลยีบัณฑิต ฉบับนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษา และนำข้อมูลที่ได้ไปประกอบการพัฒนาหลักสูตรและการจัดการศึกษาให้ เป็นไปตามมาตรฐาน และสอดคล้องกับความต้องการของสังคม แบ่งออกเป็น 2 ตอนดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบ

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดการศึกษาหลักสูตรเทคโนโลยีบัณฑิต

แบบประเมินฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของวิทยานิพนธ์ระดับดุษฎีบัณฑิต เรื่อง “การพัฒนารูปแบบ การประเมินหลักสูตรการอาชีวศึกษาระดับปริญญาตรี: การประยุกต์ใช้การประเมินพหุแนวคิด” โดย นางสาว อังคิรา วงษ์รักษา นิสิตสาขาการวัดและประเมินผลการศึกษา ภาควิชาวิจัยและจิตวิทยาการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ซึ่งอยู่ในระหว่างการพัฒนาารูปแบบการประเมินหลักสูตร การอาชีวศึกษาระดับปริญญาตรี

ผู้วิจัยขอขอบคุณผู้บริหาร คณาจารย์สถาบันการอาชีวศึกษาทุกท่าน และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่าย เป็นอย่างสูง ที่ให้ความร่วมมือในการพัฒนารูปแบบการประเมินหลักสูตรการอาชีวศึกษาระดับปริญญาตรี: การประยุกต์ใช้การประเมินพหุแนวคิด ในครั้งนี้

นางสาวอังคิรา วงษ์รักษา

สาขาวิชาการวัดและประเมินผลการศึกษา

ภาควิชาวิจัยและจิตวิทยาการศึกษา คณะครุศาสตร์

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบ

คำชี้แจง กรุณาทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง ☐ หรือตอบคำถามที่สอดคล้องกับข้อมูลของท่านตามความเป็นจริง

1. เพศ

- ☐ 1. ชาย ☐ 2. หญิง

2. อายุ

- ☐ 1. 20-25 ปี ☐ 2. 26-30 ปี ☐ 3. 31-35 ปี
☐ 4. 36-40 ปี ☐ 5. สูงกว่า 40 ปี

3. ชั้นปี

- ☐ 1. ปีที่ 1 ☐ 2. ปีที่ 2

4. อาชีพ

- ☐ 1. ข้าราชการ/รัฐวิสาหกิจ ☐ 2. พนักงานบริษัทเอกชน
☐ 3. ธุรกิจส่วนตัว ☐ 4. อื่นๆ (ระบุ)

5. สถานประกอบการที่ได้ไปฝึกประสบการณ์วิชาชีพ.....

6. เป้าหมายในการเข้าศึกษาต่อระดับปริญญาตรี ในหลักสูตรนี้ (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

- ☐ 1. เพื่อให้ได้ความรู้และประสบการณ์ต่างๆ เพิ่มมากขึ้น
☐ 2. เพื่อนำสิ่งที่ได้ไปประยุกต์ใช้จริงในงานที่รับผิดชอบ
☐ 3. เพื่อมีโอกาสปรับเงินเดือนที่มีอยู่แล้วให้สูงขึ้น
☐ 4. เพื่อโอกาสในการเลื่อนตำแหน่งหน้าที่ที่สูงขึ้น
☐ 5. เพื่อปรับให้มีวุฒิทางการศึกษาตามข้อกำหนดส่วนงาน
☐ 6. อื่นๆ (ระบุ).....

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดการศึกษาหลักสูตรที่เทคโนโลยีบัณฑิต

คำชี้แจง กรุณาทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่างที่ตรงกับระดับความคิดเห็นหรือการปฏิบัติงานตามความเป็นจริงของท่าน ประกอบด้วย 5 ระดับโดยแต่ละระดับมีความหมายดังนี้

- 1 หมายถึง มีระดับความคิดเห็นหรือการปฏิบัติที่สอดคล้องน้อยที่สุด
- 2 หมายถึง มีระดับความคิดเห็นหรือการปฏิบัติที่สอดคล้องน้อย
- 3 หมายถึง มีระดับความคิดเห็นหรือการปฏิบัติที่สอดคล้องปานกลาง
- 4 หมายถึง มีระดับความคิดเห็นหรือการปฏิบัติที่สอดคล้องมาก
- 5 หมายถึง มีระดับความคิดเห็นหรือการปฏิบัติที่สอดคล้องมากที่สุด

องค์ประกอบด้านปัจจัยนำเข้า

ตัวบ่งชี้	รายการประเมิน	ระดับความคิดเห็น/ การปฏิบัติ					ไม่ได้ ปฏิบัติ (0)
		1	2	3	4	5	
2.3 (2)	1) การกำหนดเกณฑ์การคัดเลือกนักศึกษา กระบวนการรับนักศึกษาและเครื่องมือที่ใช้						
	1.1 การกำหนดคุณสมบัติของนักศึกษาที่สอดคล้องกับลักษณะธรรมชาติของหลักสูตร						
	1.2 การกำหนดคุณสมบัติของนักศึกษาเป็นไปตามความต้องการของสถานประกอบการ						
	1.3 เกณฑ์ และกระบวนการที่ใช้ในการคัดเลือกนักศึกษา มีความโปร่งใส ชัดเจน เป็นธรรมกับนักศึกษา						
	1.4 เครื่องมือที่ใช้ในการคัดเลือกนักศึกษามีความเหมาะสม สอดคล้องกับคุณสมบัติและเกณฑ์ที่กำหนด						
	1.5 สถานประกอบการมีส่วนร่วมในการคัดเลือกผู้เรียน ระบบทวิภาคี ตามสมรรถนะที่สถานประกอบการต้องการ						
2.3 (3)	2) การเตรียมความพร้อมก่อนเข้าศึกษา						
	2.1 มีระบบ การเตรียมความพร้อมหรือพัฒนาความรู้พื้นฐาน แก่ผู้เรียนที่ชัดเจน						
	2.2 มีการปฐมนิเทศก่อนการฝึกอาชีพและปัจฉิมนิเทศ หลังเสร็จสิ้นการฝึกอาชีพอย่างสม่ำเสมอ						
2.4 (1)	3) ความพร้อมของห้องเรียน ห้องปฏิบัติการ						
	3.1 ความเหมาะสมของห้องเรียนภาคทฤษฎีกับจำนวนนักศึกษา						

องค์ประกอบด้านปัจจัยนำเข้า (ต่อ)

ตัวบ่งชี้	รายการประเมิน	ระดับความคิดเห็น/ การปฏิบัติ					ไม่ได้ ปฏิบัติ (0)
		1	2	3	4	5	
2.4 (1)	3.2 ความเหมาะสมของห้องเรียนภาคปฏิบัติกับจำนวนนักศึกษา						
	3.3 ความเหมาะสมของสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้						
2.4 (2)	4) ความพร้อมของอุปกรณ์ เทคโนโลยี สิ่งอำนวยความสะดวก						
	4.1 ความเพียงพอของอุปกรณ์การเรียนการสอนกับจำนวนนักศึกษาในหลักสูตร						
	4.2 ความทันสมัยของอุปกรณ์การเรียนการสอน						
	4.3 ความสะดวกในการใช้อุปกรณ์การเรียนการสอน						
	4.4 ความเพียงพอของจำนวนวัสดุฝึกที่ใช้ในการเรียนการสอน						
	4.5 ความสอดคล้องของวัสดุฝึกกับเนื้อหาวิชา						
	4.6 ความทันสมัยของวัสดุฝึกที่ใช้ในการเรียนการสอน						
	4.7 ความเหมาะสมของสวัสดิการต่างๆ ที่สถานประกอบการจัดให้กับผู้เรียน						

องค์ประกอบด้านกระบวนการ

ตัวบ่งชี้	รายการ	ระดับความคิดเห็น/ การปฏิบัติ					ไม่ได้ ปฏิบัติ (0)
		1	2	3	4	5	
3.2 (3)	1) การจัดการเรียนการสอน						
	1.1 การเปิดรายวิชามีลำดับก่อนหลังที่เหมาะสม เอื้อให้นักศึกษามีพื้นฐานความรู้ในการเรียนที่ต่อยอด						
	1.2 การเปิดรายวิชาเลือกสนองความต้องการของนักศึกษา เป็นที่ต้องการของตลาดแรงงาน						
	1.3 การจัดการเรียนการสอนครอบคลุมสาระเนื้อหาที่กำหนดในคำอธิบายรายวิชา						
	1.4 กลยุทธ์การเรียนการสอนที่ใช้ กระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้อย่างมีคุณภาพ						

องค์ประกอบด้านกระบวนการ (ต่อ)

ตัวบ่งชี้	รายการ	ระดับความคิดเห็น/ การปฏิบัติ					ไม่ได้ ปฏิบัติ (0)
		1	2	3	4	5	
3.2 (3)	1) การจัดการเรียนการสอน						
	1.5 มีการบูรณาการการจัดการเรียนการสอนกับการวิจัย การบริการวิชาการทางสังคม และการทำนุบำรุงศิลปะ และวัฒนธรรม						
	1.6 การใช้สื่อเทคโนโลยีที่ทำให้นักศึกษาเรียนรู้ได้ ตลอดเวลา อย่างมีประสิทธิภาพ						
3.3 (1)	2) กระบวนการวัดและประเมินผลการเรียนรู้						
	2.1 การกำหนดเกณฑ์การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ ชัดเจน สอดคล้องกับรายวิชา						
	2.2 วิธีการวัดและประเมินผลสอดคล้องกับจุดประสงค์ รายวิชา						
	2.3 วิธีการวัดและประเมินผลสอดคล้องกับกิจกรรม การเรียนการสอน						
	2.4 วิธีการ และเครื่องมือที่ใช้ในการวัดประเมินผลการ เรียนรู้มีความหลากหลาย						
	2.5 การกำกับ ติดตามและประเมินผลการฝึกอาชีพ ร่วมกับสถานประกอบการอย่างต่อเนื่อง						
	2.6 วิธีการให้ข้อมูลป้อนกลับทำให้ผู้เรียนแก้ไขจุดอ่อน เสริมจุดแข็งของตนเองได้						
3.5 (1)	3) การดูแลให้คำปรึกษา						
	3.1 มีระบบดูแลให้คำปรึกษาจากอาจารย์ที่ปรึกษา อย่างเหมาะสม						
	3.2 ผู้เรียนได้รับการดูแล แนะนำจากอาจารย์ผู้สอน และ อาจารย์ที่ปรึกษาอย่างเพียงพอ						
	3.3 ได้รับการแนะนำการลงทะเบียนเรียนที่คำนึงถึงความ ต้องการและศักยภาพของนักศึกษา						
	3.4 มีระบบการจัดการความเสี่ยงด้านนักศึกษาที่ เหมาะสม เช่น ความเสี่ยงที่จะออกกลางคัน หรือสำเร็จ การศึกษาช้า						

องค์ประกอบด้านกระบวนการ (ต่อ)

ตัวบ่งชี้	รายการ	ระดับความคิดเห็น/ การปฏิบัติ					ไม่ได้ ปฏิบัติ (0)
		1	2	3	4	5	
3.5 (2)	4) กิจกรรมส่งเสริมและพัฒนานักศึกษา						
	4.1 มีกิจกรรมส่งเสริมความเป็นพลเมืองดีที่มีจิต สาธารณะ						
	4.2 มีกิจกรรมส่งเสริมการพัฒนาศักยภาพนักศึกษาและ ทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21						
	4.3 เปิดโอกาสให้นักศึกษามีอิสระในการจัดกิจกรรม โดย การสนับสนุนของสถาบัน						
	4.4 มีการสร้างเครือข่ายระหว่างสถานศึกษาหรือสถาบัน อื่น						

แบบประเมินผลการจัดการศึกษาหลักสูตรเทคโนโลยีบัณฑิต

สาขาวิชา.....

วิทยาลัย.....

สถาบันการอาชีวศึกษา.....

(สำหรับผู้สำเร็จการศึกษา)

คำชี้แจง

แบบประเมินผลการจัดการศึกษาหลักสูตรเทคโนโลยีบัณฑิต ฉบับนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษา และนำข้อมูลที่ได้ไปประกอบการพัฒนาหลักสูตรและการจัดการศึกษาให้เป็นไปตามมาตรฐาน และสอดคล้องกับความต้องการของสังคม แบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบประเมิน

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดการศึกษาหลักสูตรเทคโนโลยีบัณฑิต

แบบประเมินฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของวิทยานิพนธ์ระดับดุษฎีบัณฑิต เรื่อง “การพัฒนาแบบการประเมินหลักสูตรการอาชีวศึกษาระดับปริญญาตรี: การประยุกต์ใช้การประเมินพหุแนวคิด” โดยนางสาว อังคิรา วงษ์รักษา นิสิตสาขาการวัดและประเมินผลการศึกษา ภาควิชาวิจัยและจิตวิทยาการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ซึ่งอยู่ในระหว่างการพัฒนาแบบการประเมินหลักสูตรการอาชีวศึกษาระดับปริญญาตรี

ผู้วิจัยขอขอบคุณผู้บริหาร คณาจารย์สถาบันการอาชีวศึกษาทุกท่าน และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่ายเป็นอย่างสูง ที่ให้ความร่วมมือในการพัฒนาแบบการประเมินหลักสูตรการอาชีวศึกษาระดับปริญญาตรี: การประยุกต์ใช้การประเมินพหุแนวคิด ในครั้งนี้

นางสาวอังคิรา วงษ์รักษา

สาขาวิชาการวัดและประเมินผลการศึกษา

ภาควิชาวิจัยและจิตวิทยาการศึกษา คณะครุศาสตร์

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบ

คำชี้แจง กรุณาทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง ☐ หรือตอบคำถามที่สอดคล้องกับข้อมูลของท่านตามความเป็นจริง

1. เพศ

☐ 1. ชาย

☐ 2. หญิง

2. อายุ

☐ 1. 20-25 ปี

☐ 2. 26-30 ปี

☐ 3. 31-35 ปี

☐ 4. 36-40 ปี

☐ 5. สูงกว่า 40 ปี

3. ปีที่สำเร็จการศึกษา.....

4. อาชีพ

☐ 1. ข้าราชการ/รัฐวิสาหกิจ

☐ 2. พนักงานบริษัทเอกชน

☐ 3. ธุรกิจส่วนตัว

☐ 4. อื่นๆ (ระบุ)

5. สถานประกอบการที่ได้ไปฝึกประสบการณ์วิชาชีพ.....

6. เป้าหมายในการเข้าศึกษาต่อระดับปริญญาตรี ในหลักสูตรนี้ (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

☐ 1. เพื่อให้ได้ความรู้และประสบการณ์ต่างๆ เพิ่มมากขึ้น

☐ 2. เพื่อนำสิ่งที่ได้ไปประยุกต์ใช้จริงในงานที่รับผิดชอบ

☐ 3. เพื่อมีโอกาสปรับเงินเดือนที่มีอยู่แล้วให้สูงขึ้น

☐ 4. เพื่อโอกาสในการเลื่อนตำแหน่งหน้าที่ที่สูงขึ้น

☐ 5. เพื่อปรับให้มีวุฒิทางการศึกษาตามข้อกำหนดส่วนงาน

☐ 6. อื่นๆ (ระบุ).....

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดการศึกษาหลักสูตรที่เทคโนโลยีบัณฑิต

คำชี้แจง กรุณาทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่างที่ตรงกับระดับความคิดเห็นหรือการปฏิบัติงานตามความเป็นจริงของท่าน ประกอบด้วย 5 ระดับโดยแต่ละระดับมีความหมายดังนี้

- 1 หมายถึง มีระดับความคิดเห็นหรือการปฏิบัติที่สอดคล้องน้อยที่สุด
- 2 หมายถึง มีระดับความคิดเห็นหรือการปฏิบัติที่สอดคล้องน้อย
- 3 หมายถึง มีระดับความคิดเห็นหรือการปฏิบัติที่สอดคล้องปานกลาง
- 4 หมายถึง มีระดับความคิดเห็นหรือการปฏิบัติที่สอดคล้องมาก
- 5 หมายถึง มีระดับความคิดเห็นหรือการปฏิบัติที่สอดคล้องมากที่สุด

องค์ประกอบด้านปัจจัยนำเข้า

ตัวบ่งชี้	รายการประเมิน	ระดับความคิดเห็น/ การปฏิบัติ					ไม่ได้ ปฏิบัติ (0)
		1	2	3	4	5	
2.3 (2)	1) การกำหนดเกณฑ์การคัดเลือกนักศึกษา กระบวนการรับนักศึกษาและเครื่องมือที่ใช้						
	1.1 การกำหนดคุณสมบัติของนักศึกษาที่สอดคล้องกับลักษณะธรรมชาติของหลักสูตร						
	1.2 การกำหนดคุณสมบัติของนักศึกษาเป็นไปตามความต้องการของสถานประกอบการ						
	1.3 เกณฑ์ และกระบวนการที่ใช้ในการคัดเลือกนักศึกษามีความโปร่งใส ชัดเจน เป็นธรรมกับนักศึกษา						
	1.4 เครื่องมือที่ใช้ในการคัดเลือกนักศึกษามีความเหมาะสม สอดคล้องกับคุณสมบัติและเกณฑ์ที่กำหนด						
	1.5 สถานประกอบการมีส่วนร่วมในการคัดเลือกผู้เรียนระบบทวิภาคี ตามสมรรถนะที่สถานประกอบการต้องการ						
2.3 (3)	2) การเตรียมความพร้อมก่อนเข้าศึกษา						
	2.1 มีระบบ การเตรียมความพร้อมหรือพัฒนาความรู้พื้นฐาน แก่ผู้เรียนที่ชัดเจน						
	2.2 มีการปฐมนิเทศก่อนการฝึกอาชีพและปัจฉิมนิเทศหลังเสร็จสิ้นการฝึกอาชีพอย่างสม่ำเสมอ						

องค์ประกอบด้านปัจจัยนำเข้า (ต่อ)

ตัวบ่งชี้	รายการประเมิน	ระดับความคิดเห็น/ การปฏิบัติ					ไม่ได้ ปฏิบัติ (0)
		1	2	3	4	5	
2.4 (1)	3) ความพร้อมของห้องเรียน ห้องปฏิบัติการ						
	3.1 ความเหมาะสมของห้องเรียนภาคทฤษฎีกับจำนวนนักศึกษา						
	3.2 ความเหมาะสมของห้องเรียนภาคปฏิบัติกับจำนวนนักศึกษา						
	3.3 ความเหมาะสมของสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้						
2.4 (2)	4) ความพร้อมของอุปกรณ์ เทคโนโลยี สิ่งอำนวยความสะดวก						
	4.1 ความเพียงพอของอุปกรณ์การเรียนการสอนกับจำนวนนักศึกษาในหลักสูตร						
	4.2 ความทันสมัยของอุปกรณ์การเรียนการสอน						
	4.3 ความสะดวกในการใช้อุปกรณ์การเรียนการสอน						
	4.4 ความเพียงพอของจำนวนวัสดุฝึกที่ใช้ในการเรียนการสอน						
	4.5 ความสอดคล้องของวัสดุฝึกกับเนื้อหาวิชา						
	4.6 ความทันสมัยของวัสดุฝึกที่ใช้ในการเรียนการสอน						
	4.7 ความเหมาะสมของสวัสดิการต่างๆ ที่สถานประกอบการจัดให้กับผู้เรียน						

องค์ประกอบด้านกระบวนการ

ตัวบ่งชี้	รายการ	ระดับความคิดเห็น/ การปฏิบัติ					ไม่ได้ ปฏิบัติ (0)
		1	2	3	4	5	
3.2 (3)	1) การจัดการเรียนการสอน						
	1.1 การเปิดรายวิชามีลำดับก่อนหลังที่เหมาะสม เอื้อให้นักศึกษามีพื้นฐานความรู้ในการเรียนที่ต่อยอด						
	1.2 การเปิดรายวิชาเลือกสนองความต้องการของนักศึกษา เป็นที่ต้องการของตลาดแรงงาน						

องค์ประกอบด้านกระบวนการ (ต่อ)

ตัวบ่งชี้ (ประเด็น การประเมิน)	รายการ	ระดับความคิดเห็น/ การปฏิบัติ					ไม่ได้ ปฏิบัติ (0)
		1	2	3	4	5	
3.2 (3)	1) การจัดการเรียนการสอน						
	1.3 การจัดการเรียนการสอนครอบคลุมสาระเนื้อหาที่กำหนดในคำอธิบายรายวิชา						
	1.4 กลยุทธ์การเรียนการสอนที่ใช้ กระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้อย่างมีคุณภาพ						
	1.5 มีการบูรณาการการจัดการเรียนการสอนกับการวิจัย การบริการวิชาการทางสังคม และการทำนุบำรุงศิลปะ และวัฒนธรรม						
	1.6 การใช้สื่อเทคโนโลยีที่ทำให้นักศึกษาเรียนรู้ได้ตลอดเวลา อย่างมีประสิทธิภาพ						
3.3 (1)	2) กระบวนการวัดและประเมินผลการเรียนรู้						
	2.1 การกำหนดเกณฑ์การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ ชัดเจน สอดคล้องกับรายวิชา						
	2.2 วิธีการวัดและประเมินผลสอดคล้องกับจุดประสงค์ รายวิชา						
	2.3 วิธีการวัดและประเมินผลสอดคล้องกับกิจกรรม การเรียนการสอน						
	2.4 วิธีการ และเครื่องมือที่ใช้ในการวัดประเมินผลการ เรียนรู้มีความหลากหลาย						
	2.5 การกำกับ ติดตามและประเมินผลการฝึกอาชีพ ร่วมกับสถานประกอบการอย่างต่อเนื่อง						
	2.6 วิธีการให้ข้อมูลป้อนกลับทำให้ผู้เรียนแก้ไขจุดอ่อน เสริมจุดแข็งของตนเองได้						

องค์ประกอบด้านกระบวนการ (ต่อ)

ตัวบ่งชี้ (ประเด็น การประเมิน)	รายการ	ระดับความคิดเห็น/ การปฏิบัติ					ไม่ได้ ปฏิบัติ (0)
		1	2	3	4	5	
3.5 (1)	3) การดูแลให้คำปรึกษา						
	3.1 มีระบบดูแลให้คำปรึกษาจากอาจารย์ที่ปรึกษา อย่างเหมาะสม						
	3.2 ผู้เรียนได้รับการดูแล แนะนำจากอาจารย์ผู้สอน และอาจารย์ที่ปรึกษาอย่างเพียงพอ						
	3.3 ได้รับการแนะนำการลงทะเบียนเรียนที่คำนึงถึงความต้องการและศักยภาพของนักศึกษา						
	3.4 มีระบบการจัดการความเสี่ยงด้านนักศึกษาที่เหมาะสม เช่น ความเสี่ยงที่จะออกกลางคัน หรือสำเร็จการศึกษาช้า						
3.5 (2)	4) กิจกรรมส่งเสริมและพัฒนานักศึกษา						
	4.1 มีกิจกรรมส่งเสริมความเป็นพลเมืองดีที่มีจิตสาธารณะ						
	4.2 มีกิจกรรมส่งเสริมการพัฒนาศักยภาพนักศึกษาและทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21						
	4.3 เปิดโอกาสให้นักศึกษามีอิสระในการจัดกิจกรรม โดยการสนับสนุนของสถาบัน						
	4.4 มีการสร้างเครือข่ายระหว่างสถานศึกษาหรือสถาบันอื่น						

องค์ประกอบด้านประสิทธิผล

คำชี้แจง กรุณาเขียนเครื่องหมาย ☒ ลงในช่อง ☐ ที่ตรงกับการทำงานของท่าน พร้อมเขียนอธิบาย

1. หลังจากสำเร็จการศึกษา ท่านได้นำความรู้ในสาขาวิชาที่เรียนไปประยุกต์ใช้ในการทำงานด้านใดบ้าง? อย่างไร? (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ) (ตัวบ่งชี้ที่ 5.6)

☐ 1) ด้านเทคนิคในวิชาชีพ/ สาขางาน อย่างไร?

.....

.....

.....

☐ 2) ด้านทักษะกระบวนการแก้ปัญหาในการทำงาน อย่างไร?

☐ 3) ด้านทักษะในการสื่อสาร อย่างไร?.....

☐ 4) ด้านอื่น ๆ อย่างไร?

2. หลังจากสำเร็จการศึกษา ท่านมีผลการปฏิบัติงานที่เปลี่ยนแปลงไปหรือไม่? อย่างไร?

(ตัวบ่งชี้ที่ 5.7 (1))

☐ 1) ไม่เปลี่ยนแปลง

☐ 2) เปลี่ยนแปลง (อธิบายเพิ่มเติม ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

☐ 2.1) ทำงานได้สำเร็จตามที่ได้รับมอบหมายมากขึ้น

☐ 2.2) มีความเชื่อมั่นในตนเองสูงขึ้น

☐ 2.3) ปฏิบัติงานได้รวดเร็วมากขึ้น

☐ 2.4) มีความชำนาญในการปฏิบัติงานมากขึ้น

☐ 2.5) สร้างผลงานเป็นที่น่าพอใจแก่หัวหน้า หรือผู้บังคับบัญชา

☐ 2.6) สามารถให้คำแนะนำ หรือเป็นที่ปรึกษาในการทำงานแก่เพื่อนร่วมงานได้ หรือผู้ใต้บังคับบัญชาได้

☐ 2.7) อื่นๆ ระบุ.....

3. หลังจากสำเร็จการศึกษา ท่านมีความก้าวหน้าในการทำงานที่เปลี่ยนแปลงไปในด้านใดบ้าง? (ตัวบ่งชี้ที่ 5.7 (2))

- ☐ 1) ตำแหน่งสูงขึ้น
- ☐ 2) รายได้เพิ่มขึ้น
- ☐ 3) โอกาสในการทำงานมากขึ้น
- ☐ 4) อื่นๆ ระบุ.....

4. ท่านได้นำความรู้ ความสามารถที่ได้เรียนรู้จากหลักสูตรไปถ่ายทอด หรือขยายองค์ความรู้ให้กับบุคคลอื่นหรือไม่ อย่างไร

- ☐ 1) ไม่เคย
- ☐ 2) เคย (อธิบายเพิ่มเติม ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)
 - ☐ 2.1) ระดับพนักงาน/ บุคลากรภายในองค์กรเดียวกัน

เรื่องหรือประเด็นที่ถ่ายทอด ได้แก่

.....

.....

.....

- ☐ 2.2) ระดับบุคคล/ องค์กรภายนอก

เรื่องหรือประเด็นที่ถ่ายทอด ได้แก่

.....

.....

.....

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

5. ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม เพื่อการพัฒนาปรับปรุงหลักสูตรต่อไป

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ตัวอย่าง รายงานผลการประเมินหลักสูตรการอาชีวศึกษาระดับปริญญาตรี

หลักสูตรเทคโนโลยีบัณฑิต สาขาวิชา.....

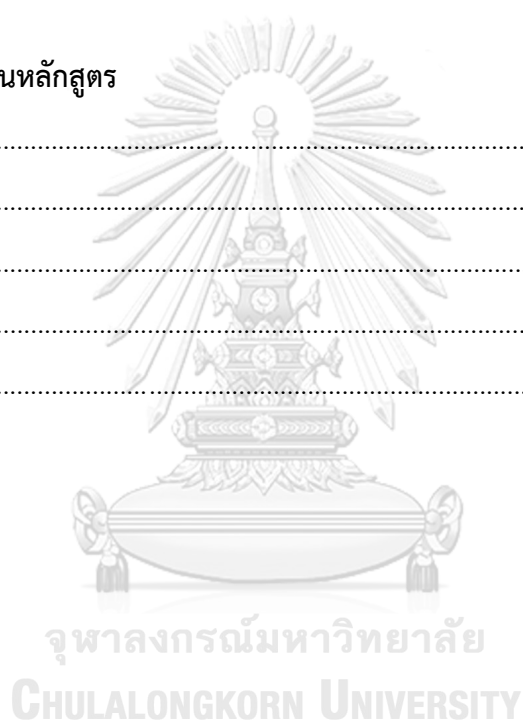
(พ.ศ.)

สถาบันการอาชีวศึกษา.....

วิทยาลัย.....

คณะกรรมการประเมินหลักสูตร

- 1.....
- 2.....
- 3.....
- 4.....
- 5.....



ส่วนที่ 1 บทสรุปสำหรับผู้บริหาร

บรรยายสรุปผลการประเมินภาพรวมแต่ละองค์ประกอบของหลักสูตร

ส่วนที่ 2 ข้อมูลหลักสูตร

ชื่อหลักสูตร (ภาษาไทย, ภาษาอังกฤษ)

ชื่อย่อปริญญา (ภาษาไทย, ภาษาอังกฤษ)

ปรัชญา ความสำคัญและวัตถุประสงค์ของหลักสูตร

จำนวนนักศึกษาและผู้สำเร็จการศึกษา

จำนวนและคุณวุฒิของอาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตร

รายชื่อสถานประกอบการที่มีความร่วมมือในการจัดการศึกษา

งบประมาณรายรับ รายจ่าย

ส่วนที่ 3 ผลการประเมินหลักสูตรตามองค์ประกอบ แต่ละตัวบ่งชี้

1. องค์ประกอบด้านบริบท (Context evaluation) เป็นการประเมินความต้องการจำเป็นของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียของหลักสูตร เป้าหมายของหลักสูตร ปัญหาและการเปลี่ยนแปลงนโยบายของรัฐบาลที่เกี่ยวข้อง มีผลการประเมินดังนี้

1.1 ความสอดคล้องของหลักสูตรกับนโยบายของรัฐ และความต้องการของสถานประกอบการ (อ.ผู้รับผิดชอบหลักสูตร และอ.ผู้สอน)

ตัวบ่งชี้ย่อย	ค่าเฉลี่ย (ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน)	ระดับคุณภาพ
1) วัตถุประสงค์/ เป้าหมายของหลักสูตร		
2) โครงสร้างของหลักสูตร		
3) เนื้อหาวิชาที่เปิดสอน		
รวม		

1.2 แนวโน้มการพัฒนานโยบายของรัฐ และความต้องการของสถานประกอบการในอนาคต

(อ.ผู้รับผิดชอบหลักสูตร และอ.ผู้สอน)

1.2.1 นโยบายของรัฐเกี่ยวกับการจัดการอาชีวศึกษา

รายการ/ ความคิดเห็น	ร้อยละ

1.2.2 ความต้องการกำลังคน/ แรงงานของสถานประกอบการที่เกี่ยวข้อง

รายการ/ ความคิดเห็น	ร้อยละ

2. องค์ประกอบด้านปัจจัยนำเข้า (Input evaluation) เป็นการประเมินกลยุทธ์ แผนการดำเนินงาน งบประมาณ ทรัพยากรต่างๆ ที่ใช้ในการดำเนินงานของหลักสูตรเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ตามความต้องการของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย มีผลการประเมินดังนี้

2.1 จำนวนอาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตร อาจารย์ประจำหลักสูตร อาจารย์ผู้สอน และอาจารย์ผู้สอนในสถานประกอบการที่มีคุณสมบัติ และคุณภาพตามที่สกอ.กำหนด

1) อาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตร

ลำดับที่	ชื่อ- สกุล	คุณวุฒิ	ตำแหน่งทางวิชาการ	ผลงานทางวิชาการ/การตีพิมพ์เผยแพร่/ ปีพ.ศ.	วัน/เดือน/ปี ที่เป็น อาจารย์ ผู้รับผิดชอบ หลักสูตร

หมายเหตุ เกณฑ์การประเมิน

- มีจำนวนไม่น้อยกว่า 5 คน และเป็นอาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตรเกินกว่า 1 หลักสูตรไม่ได้ และประจำหลักสูตรตลอดระยะเวลาที่จัดการศึกษาตามหลักสูตรนั้น (สกอ.)
- คุณวุฒิระดับปริญญาโท หรือเทียบเท่า หรือดำรงตำแหน่งทางวิชาการไม่ต่ำกว่าผู้ช่วยศาสตราจารย์ ในสาขาที่ตรงหรือสัมพันธ์กับสาขาวิชาที่เปิดสอน
- มีผลงานทางวิชาการอย่างน้อย 1 รายการในรอบ 5 ปีย้อนหลัง
- อาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตรจำนวน 2 ใน 5 คนต้องมีประสบการณ์ด้านการปฏิบัติการ

2) อาจารย์ประจำหลักสูตร

ลำดับที่	ชื่อ- สกุล	คุณวุฒิ	ตำแหน่งทางวิชาการ	ผลงานทางวิชาการ/ การตีพิมพ์เผยแพร่/ ปี พ.ศ.

หมายเหตุ เกณฑ์การประเมิน

- คุณวุฒิระดับปริญญาโท หรือเทียบเท่า หรือดำรงตำแหน่งทางวิชาการไม่ต่ำกว่าผู้ช่วยศาสตราจารย์ ในสาขาที่ตรงหรือสัมพันธ์กับสาขาวิชาที่เปิดสอน
- มีผลงานทางวิชาการอย่างน้อย 1 รายการในรอบ 5 ปีย้อนหลัง
- ไม่จำกัดจำนวน และประจำได้มากกว่า 1 หลักสูตร

3) อาจารย์ผู้สอน (ประจำ)

ลำดับที่	ชื่อ- สกุล	คุณวุฒิ	ตำแหน่งทางวิชาการ

หมายเหตุ เกณฑ์การประเมิน

- คุณวุฒิระดับปริญญาโท หรือเทียบเท่า หรือดำรงตำแหน่งทางวิชาการไม่ต่ำกว่าผู้ช่วยศาสตราจารย์ ในสาขาวิชานั้นหรือสาขาวิชาที่สัมพันธ์กันหรือสาขาวิชาของรายวิชาที่สอน
- หากเป็นอาจารย์ผู้สอนก่อนเกณฑ์นี้ประกาศใช้ อนุมัติคุณวุฒิระดับปริญญาตรีได้

4) อาจารย์ผู้สอน (พิเศษ)

ลำดับ ที่	ชื่อ- สกุล	คุณวุฒิ	ประสบการณ์การทำงานที่เกี่ยวข้อง กับวิชาที่สอน	จำนวนนักศึกษาที่ รับผิดชอบใน สถานประกอบการ (กรณีเป็นครูฝึกในสถาน ประกอบการ)

หมายเหตุ เกณฑ์การประเมิน

- คุณวุฒิระดับปริญญาโท หรือคุณวุฒิปริญญาตรีหรือเทียบเท่าและมีประสบการณ์การทำงานที่เกี่ยวข้องกับวิชาที่สอนไม่น้อยกว่า 6 ปี (ทั้งนี้ต้องมีชั่วโมงสอนไม่เกินร้อยละ 50 ของรายวิชา โดยมีอาจารย์ประจำเป็นผู้รับผิดชอบรายวิชานั้น)

- มีจำนวนครูฝึกในสถานประกอบการ 1 คนต่อผู้เรียนไม่เกิน 8 คน

5) คุณภาพอาจารย์ประจำหลักสูตร

คุณวุฒิ/ ตำแหน่งทางวิชาการ	จำนวน	ร้อยละ	คะแนน
1. จำนวนอาจารย์ที่มีวุฒิปริญญาเอก			คะแนนเต็ม 5 = ร้อยละ 20 ขึ้นไป
2. จำนวนอาจารย์ที่มีตำแหน่งทางวิชาการ			คะแนนเต็ม 5 = ร้อยละ 60 ขึ้นไป

3. ผลรวมถ่วงน้ำหนักของผลงานทางวิชาการของอาจารย์ประจำหลักสูตร

ชื่อ-อาจารย์	ผลงานทางวิชาการ	รายละเอียดการตีพิมพ์ เผยแพร่	ค่าถ่วง น้ำหนัก	ผลรวมถ่วง น้ำหนัก

ผลการประเมินตัวบ่งชี้ที่ 2.1

☐ ผ่าน (คุณสมบัติครบข้อ 1-4)

☐ ไม่ผ่าน

2.2 การรับเข้าบรรจุอาจารย์ (อ.ผู้รับผิดชอบหลักสูตร)

ตัวบ่งชี้ย่อย	ค่าเฉลี่ย (ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน)	ระดับคุณภาพ
1) การวางแผนอัตรากำลังอาจารย์ และระบบการรับ อาจารย์ใหม่		
2) ระบบการคัดเลือก ควบคุมสถานประกอบการที่ร่วม จัดการศึกษา		
รวม		

2.3 การรับนักศึกษา และการเตรียมความพร้อมก่อนเข้าศึกษา

ตัวบ่งชี้ย่อย	ค่าเฉลี่ย (ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน)	ระดับคุณภาพ
1) มีการประชาสัมพันธ์การจัดการอาชีวศึกษาระบบ ทวิภาคีให้กับผู้เรียน ผู้ปกครอง และชุมชนทราบ	อ.ผู้รับผิดชอบหลักสูตร	
2) การกำหนดเกณฑ์การคัดเลือกนักศึกษา กระบวนการรับนักศึกษาและเครื่องมือที่ใช้มีความ เหมาะสม	อ.ผู้รับผิดชอบหลักสูตร, นักศึกษา, ผู้สำเร็จการศึกษา	
3) การเตรียมความพร้อมก่อนเข้าศึกษา	อ.ผู้รับผิดชอบหลักสูตร, นักศึกษา, ผู้สำเร็จการศึกษา	
รวม		

2.4 ทรัพยากรในการเรียนรู้ และสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ

ตัวบ่งชี้ย่อย	ค่าเฉลี่ย (ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน)	ระดับคุณภาพ
1) ความพร้อมของห้องเรียน ห้องปฏิบัติการ	อ.ผู้สอน, นักศึกษา, ผู้สำเร็จการศึกษา	
2) ความพร้อมของอุปกรณ์ เทคโนโลยี สิ่งอำนวยความสะดวก	อ.ผู้สอน, นักศึกษา, ผู้สำเร็จการศึกษา	
3) ระบบกลไกการดำเนินงาน	อ.ผู้รับผิดชอบหลักสูตร	
รวม		

2.5 งบประมาณที่ได้รับในการบริหารหลักสูตร (อ.ผู้รับผิดชอบหลักสูตร)

ตัวบ่งชี้ย่อย	ค่าเฉลี่ย (ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน)	ระดับคุณภาพ
1) ความเหมาะสมของการจัดสรรงบประมาณที่ใช้ในการบริหารหลักสูตร		
2) ความเพียงพอของงบประมาณที่ใช้ในการบริหารหลักสูตร		
รวม		

3. องค์ประกอบด้านกระบวนการ (Process evaluation) เป็นการประเมินกระบวนการบริหารหลักสูตร การจัดการเรียนการสอน การดำเนินงานกิจกรรมต่าง ๆ รวมทั้งกระบวนการติดตามประเมินผลกิจกรรมต่าง ๆ ของหลักสูตร มีผลการประเมินดังนี้

3.1 กระบวนการบริหารหลักสูตร

ตัวบ่งชี้ย่อย	ร้อยละ	ระดับคุณภาพ
1) การมีส่วนร่วมในการบริหารหลักสูตรของอาจารย์ประจำหลักสูตร	ร้อยละของ อ.ประจำหลักสูตรที่มีส่วนร่วมในการประชุมวางแผน ติดตามและทบทวนหลักสูตร	ผ่าน/ไม่ผ่าน (อย่างน้อยร้อยละ 80)
2) การมีส่วนร่วมของสถานประกอบการในการบริหารหลักสูตร	ร้อยละของ สถานประกอบการที่มีส่วนร่วมในการประชุมวางแผน ติดตามและทบทวนหลักสูตร	

3.2 กระบวนการจัดการจัดการเรียนการสอน (ทวิภาคี)

ตัวบ่งชี้ย่อย	ค่าเฉลี่ย (ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน)	ระดับคุณภาพ
1) การกำหนดผู้สอนในแต่ละรายวิชา	อ.ผู้รับผิดชอบหลักสูตร	
2) กระบวนการกำกับ ติดตามการจัดทำแผนการเรียนรู้	อ.ผู้รับผิดชอบหลักสูตร, อ.ผู้สอน	
3) การจัดการเรียนการสอน	อ.ผู้รับผิดชอบหลักสูตร, อ.ผู้สอน, นักศึกษา, ผู้สำเร็จการศึกษา	
รวม		

หมายเหตุ เกณฑ์การประเมิน

- มีรายละเอียด คอศ. 2 และ คอศ. 3 หรือ มคอ.3 และ มคอ.4 อย่างน้อยก่อนการเปิดสอนในแต่ละภาคการศึกษาให้ครบทุกรายวิชา

3.3 กระบวนการวัดและประเมินผลที่เหมาะสมกับวิชาชีพ

ตัวบ่งชี้ย่อย	ค่าเฉลี่ย (ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน)	ระดับคุณภาพ
1) กระบวนการวัดและประเมินผลการเรียนรู้	อ.ผู้รับผิดชอบหลักสูตร, อ.ผู้สอน, นักศึกษา, ผู้สำเร็จการศึกษา	
2) กระบวนการกำกับ ติดตามการวัดและประเมินผลการเรียนรู้	อ.ผู้รับผิดชอบหลักสูตร, อ.ผู้สอน	
รวม		

หมายเหตุ เกณฑ์การประเมิน

- มีรายละเอียด คอศ. 5 และคอศ. 6 หรือ มคอ.5 และมคอ. 6 ภายใน 30 วันหลังสิ้นสุดภาคการศึกษาที่เปิดสอนให้ครบทุกรายวิชา

- มีรายละเอียดคอศ.7 หรือ มคอ.7 ภายใน 60 วัน หลังสิ้นสุดปีการศึกษา

- มีการทดสอบผลสัมฤทธิ์ของนักศึกษาตามมาตรฐานผลการเรียนรู้ที่กำหนดใน คอศ.3 และ คอศ.4 หรือ มคอ.3 และมคอ.4 อย่างน้อยร้อยละ 25 ของรายวิชาที่เปิดสอนในแต่ละปีการศึกษา

3.4 การพัฒนา ปรับปรุงการจัดการเรียนการสอนจากผลประเมินการสอน

ตัวบ่งชี้ย่อย	ค่าเฉลี่ย (ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน)	ระดับคุณภาพ
การนำผลการประเมินที่รายงานในคอส. 7 หรือ มคอ.7 ปีที่แล้ว มาพัฒนา/ ปรับปรุง	อ.ผู้รับผิดชอบหลักสูตร, อ.ผู้สอน	

3.5 การดูแลให้คำปรึกษา ส่งเสริม และพัฒนานักศึกษา

ตัวบ่งชี้ย่อย	ค่าเฉลี่ย (ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน)	ระดับคุณภาพ
1) การดูแล ให้คำปรึกษา	อ.ผู้รับผิดชอบหลักสูตร, นักศึกษา, ผู้สำเร็จการศึกษา	
2) กิจกรรมส่งเสริมและพัฒนานักศึกษา	อ.ผู้รับผิดชอบหลักสูตร, นักศึกษา, ผู้สำเร็จการศึกษา	
รวม		

3.6 การปฐมนิเทศหรือให้คำแนะนำด้านการจัดการเรียนการสอนสำหรับอาจารย์ใหม่

ตัวบ่งชี้ย่อย	ค่าเฉลี่ย (ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน)	ระดับคุณภาพ
1) มีระบบการดูแล ให้คำแนะนำแก่อาจารย์ใหม่ด้านการจัดการเรียนการสอนที่ชัดเจน	อ.ผู้รับผิดชอบหลักสูตร	
2) อาจารย์ใหม่ (ถ้ามี) ทุกคน ได้รับการปฐมนิเทศ หรือ คำแนะนำด้านการจัดการเรียนการสอน	อ.ผู้รับผิดชอบหลักสูตร จำนวนอาจารย์ใหม่ที่ได้รับการปฐมนิเทศ	

3.7 กระบวนการพัฒนาอาจารย์ ทั้งในด้านวิชาการและวิชาชีพ

ตัวบ่งชี้ย่อย	ค่าเฉลี่ย (ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน)	ระดับคุณภาพ
1) มีนโยบาย และระบบส่งเสริม พัฒนาอาจารย์ที่ชัดเจน ทั้งด้านแผน งบประมาณ ทรัพยากร การดำเนินงาน	อ.ผู้รับผิดชอบหลักสูตร	
2) มีการกำกับดูแลพัฒนาคุณภาพอาจารย์อย่างเป็นระบบ	อ.ผู้รับผิดชอบหลักสูตร	
3) กิจกรรมพัฒนาอาจารย์มีความเหมาะสม ตามความต้องการ	อ.ผู้รับผิดชอบหลักสูตร	
รวม		

หมายเหตุ เกณฑ์การประเมิน

- อาจารย์ที่สอนวิชาชีพของสถานศึกษาที่จัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี ได้รับการพัฒนาด้านวิชาชีพที่สอนไม่น้อยกว่า 40 ชั่วโมงต่อคนต่อปีการศึกษา จากสถานประกอบการที่ร่วมจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี ไม่น้อยกว่าร้อยละ 20
- สถานศึกษาจัดให้มีผู้มีประสบการณ์ มีความชำนาญ มีความเชี่ยวชาญด้านวิชาชีพมาถ่ายทอดทักษะประสบการณ์และความรู้แก่ผู้เรียน ผู้สอน ไม่น้อยกว่า 2 ครั้งๆละ ไม่ต่ำกว่า 2 ชั่วโมง/ภาคเรียน

3.8 การให้บริการของงานสนับสนุนในฝ่ายต่างๆ

ตัวบ่งชี้ย่อย	ค่าเฉลี่ย (ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน)	ระดับคุณภาพ
1) การมอบหมายงานที่เหมาะสมกับความรู้ความสามารถของบุคลากร	อ.ผู้รับผิดชอบหลักสูตร	
2) บุคลากรฝ่ายต่างๆที่เกี่ยวข้องมีความรู้ ความสามารถในการทำงานของตน	อ.ผู้รับผิดชอบหลักสูตร	
3) มีบุคลากรเพียงพอที่จะทำงานสนับสนุนตามภารกิจที่กำหนดไว้ในหลักสูตร อย่างมีคุณภาพ	อ.ผู้รับผิดชอบหลักสูตร	
รวม		

3.9 การพัฒนาบุคลากรสายสนับสนุนด้านวิชาการ หรือวิชาชีพ

ตัวบ่งชี้ย่อย	ค่าเฉลี่ย (ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน)	ระดับคุณภาพ
1) มีการสำรวจความต้องการ และมีแผนพัฒนาบุคลากรสายสนับสนุนที่ชัดเจน	อ.ผู้รับผิดชอบหลักสูตร	
2) กิจกรรมพัฒนาบุคลากรสายสนับสนุนมีความเหมาะสม ตามความต้องการ	อ.ผู้รับผิดชอบหลักสูตร	
3) ร้อยละของบุคลากรสายสนับสนุนการเรียนการสอน (ถ้ามี) ได้รับการพัฒนาวิชาการ และ/หรือวิชาชีพ	ร้อยละ.....	

หมายเหตุ เกณฑ์การประเมิน

- บุคลากรสายสนับสนุนการเรียนการสอน (ถ้ามี) ได้รับการพัฒนาวิชาการ และ/หรือวิชาชีพ ไม่น้อยกว่าร้อยละ 50 ต่อปี

4. องค์ประกอบด้านผลกระทบ (Impact evaluation) เป็นส่วนย่อยของการประเมินผลผลิตที่ให้ความสำคัญกับประเมินผลประโยชน์ที่กลุ่มเป้าหมายได้รับตามที่กำหนดไว้ในเป้าหมายของหลักสูตร มีผลการประเมินดังนี้

4.1 คุณลักษณะของผู้สำเร็จการศึกษา

ตัวบ่งชี้ย่อย	ผลการประเมิน					
	ปีที่ 1	ปีที่ 2	ปีที่ 3	ปีที่ 4	ปีที่ 5	ค่าเฉลี่ย (หารด้วยจำนวนปี ที่ดำเนินการ)
1) ร้อยละของผู้สำเร็จการศึกษาที่ผ่านการประเมินมาตรฐานวิชาชีพ						
2) ค่าเฉลี่ยของคะแนนผลประเมินคุณภาพบัณฑิตตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิ (ระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ)						

หมายเหตุ เกณฑ์การประเมิน

- ค่าเฉลี่ยของคะแนนผลประเมินคุณภาพบัณฑิตตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิ (ระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ) ไม่น้อยกว่า 3.5 จากคะแนนเต็ม 5

4.2 ความพึงพอใจของนักศึกษาปัจจุบันและบัณฑิตใหม่

ตัวบ่งชี้ย่อย	ผลการประเมิน					
	ปีที่ 1	ปีที่ 2	ปีที่ 3	ปีที่ 4	ปีที่ 5	ค่าเฉลี่ย (หารด้วยจำนวนปี ที่ดำเนินการ)
ค่าเฉลี่ยของผลประเมินความพึงพอใจของนักศึกษาปีสุดท้าย/บัณฑิตใหม่ที่มีต่อคุณภาพหลักสูตร และการจัดกิจกรรมพัฒนานักศึกษา						

หมายเหตุ เกณฑ์การประเมิน

- ค่าเฉลี่ยของผลประเมินความพึงพอใจของนักศึกษาปีสุดท้าย/บัณฑิตใหม่ที่มีต่อคุณภาพหลักสูตร และการจัดกิจกรรมพัฒนานักศึกษาไม่น้อยกว่า 3.5 จากคะแนน 5.0

5. องค์ประกอบด้านประสิทธิผล (Effectiveness evaluation) เป็นส่วนย่อยของการผลิต โดยให้ความสำคัญกับความคุ้มค่า และผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นจริงทั้งที่คาดหมายและไม่ได้คาดหมาย โดยพิจารณาทั้งผลเชิงบวกและเชิงลบ มีผลการประเมินดังนี้

ตัวบ่งชี้/ ตัวบ่งชี้ย่อย	ผลการประเมิน					
	ปีที่ 1	ปีที่ 2	ปีที่ 3	ปีที่ 4	ปีที่ 5	ค่าเฉลี่ย (หารด้วยจำนวนปี ที่ดำเนินการ)
5.1 ร้อยละของผู้สำเร็จการศึกษาตามหลักสูตร						
5.2 ร้อยละของนักศึกษาที่ถูกให้ออกกลางคัน/การคงอยู่ของนักศึกษา						
5.3 ร้อยละของบัณฑิตที่ได้นำไปทำหรือผลงานของผู้สำเร็จการศึกษา ภายใน 1 ปีหลังสำเร็จการศึกษา (ไม่ต่ำกว่า ร้อยละ 80)						
5.4 ร้อยละของบัณฑิตได้นำไปทำ ได้รับเงินเดือนเริ่มต้นไม่น้อยกว่าที่ ก.พ. กำหนด						
5.5 ความพึงพอใจของอาจารย์ และ อัตรากำลังอยู่						
1) ค่าเฉลี่ยความพึงพอใจของอาจารย์ผู้สอนต่อการบริหารหลักสูตร (ค่าเฉลี่ยไม่น้อยกว่า 3.5 จากคะแนน 5.0)						
2) อัตรากำลังอยู่ของอาจารย์ประจำ						

5.6 การนำความรู้ไปใช้ในการทำงานของผู้สำเร็จการศึกษา (ผู้สำเร็จการศึกษา)

รายการ	ร้อยละ
1. ด้านเทคนิคในวิชาชีพ/ สาขางาน	
2. ด้านทักษะกระบวนการแก้ปัญหาในการทำงาน	
3. ด้านทักษะในการสื่อสาร	
4. อื่นๆ	

5.7 ผลการปฏิบัติงาน และความก้าวหน้าในการทำงานของบัณฑิต (ผู้สำเร็จการศึกษา)

รายการ	ร้อยละ
1. ผลการประเมินการปฏิบัติงานที่หลังจากสำเร็จการศึกษา	
1) ไม่เปลี่ยนแปลง	
2) เปลี่ยนแปลง	
2.1 ทำงานได้สำเร็จตามที่ได้รับมอบหมายมากขึ้น	
2.2 มีความเชื่อมั่นในตนเองสูงขึ้น	
2.3 ปฏิบัติงานได้รวดเร็วมากขึ้น	
2.4 มีความชำนาญในการปฏิบัติงานมากขึ้น	
2.5 สร้างผลงานเป็นที่น่าพอใจแก่หัวหน้า หรือผู้บังคับบัญชา	
2.6 สามารถให้คำแนะนำ หรือเป็นที่ปรึกษาในการทำงานแก่เพื่อนร่วมงานได้	
2.7 อื่นๆ	
2. ความก้าวหน้าในการทำงานหลังจากสำเร็จการศึกษา	
1) ตำแหน่งสูงขึ้น	
2) รายได้เพิ่มขึ้น	
3) โอกาสในการทำงานมากขึ้น	
4) อื่นๆ	

5.8 การถ่ายทอด ขยายองค์ความรู้ของบัณฑิต (ผู้สำเร็จการศึกษา)

รายการ	ร้อยละ
1) ไม่เคย	
2) เคย	
2.1 ระดับพนักงาน/ บุคลากรในองค์กรเดียวกัน	
เรื่อง.....	
2.2 ระดับบุคคล/ องค์กรภายนอก	
เรื่อง.....	

5.9 ปัญหา/ จุดอ่อนของหลักสูตรที่เกิดขึ้น (สำหรับผู้รับผิดชอบหลักสูตร)

ประเด็นปัญหาในการดำเนินงาน	ร้อยละ	เหตุผล
1) บริบทของหลักสูตร		
1.1 ความสอดคล้องของหลักสูตรกับนโยบายของรัฐ และความต้องการของสังคม		
1.2 การสนับสนุนจากสถานประกอบการที่ร่วมจัดการศึกษา		
2) ปัจจัยนำเข้า		
2.1 จำนวนอาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตร อาจารย์ประจำหลักสูตร และอาจารย์ผู้สอน ที่มีคุณสมบัติและคุณภาพตามที่สกอ. กำหนด		
2.2 การรับบรรจุอาจารย์ใหม่		
2.3 การรับนักศึกษาและการเตรียมความพร้อมก่อนเข้าศึกษา		
2.4 ทรัพยากรในการเรียนรู้และสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ		
2.5 งบประมาณที่ได้รับในการบริหารหลักสูตร		
3) กระบวนการดำเนินงาน		
3.1 การบริหารหลักสูตร และการมีส่วนร่วมจากทุกฝ่าย		
3.2 กระบวนการจัดการเรียนการสอน		

ประเด็นปัญหาในการดำเนินงาน	ร้อยละ	เหตุผล
3.3 กระบวนการวัดและประเมินผลที่เหมาะสมกับวิชาชีพ		
3.4 การพัฒนาปรับปรุงการจัดการเรียนการสอนจากผลการประเมิน		
3.5 การให้บริการของงานสนับสนุนในฝ่ายต่างๆ		
3.6 การดูแลให้คำปรึกษา ส่งเสริมและพัฒนาการศึกษา		
3.7 การปฐมนิเทศหรือการให้คำแนะนำด้านการจัดการเรียนการสอนสำหรับอาจารย์ใหม่		
3.8 การพัฒนาบุคลากรสายสนับสนุน ด้านวิชาการหรือวิชาชีพ		

6. องค์ประกอบด้านความยั่งยืน (Sustainability evaluation) เป็นส่วนหนึ่งของการประเมินผลผลิต ที่ให้ความสำคัญกับการประเมินแผนงาน ปัจจัยนำเข้า การดำเนินงานและความสำเร็จของหลักสูตรที่ควรหรือสามารถทำให้ยั่งยืนต่อไป มีผลการประเมินดังนี้

6.1 ความสำเร็จ/ จุดเด่นของหลักสูตรที่ควรและสามารถทำให้ยั่งยืน (อ.ผู้รับผิดชอบหลักสูตร)

ประเด็นปัญหาในการดำเนินงาน	ร้อยละ	เหตุผล
1) บริบทของหลักสูตร		
1.1 ความสอดคล้องของหลักสูตรกับนโยบายของรัฐ และความต้องการของสังคม		
1.2 การสนับสนุนจากสถานประกอบการที่ร่วมจัดการศึกษา		
2) ปัจจัยนำเข้า		
2.1 จำนวนอาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตร อาจารย์ประจำหลักสูตร และอาจารย์ผู้สอนที่มีคุณสมบัติและคุณภาพตามที่สกอ. กำหนด		
2.2 การรับบรรจุอาจารย์ใหม่		
2.3 การรับนักศึกษาและการเตรียมความพร้อมก่อนเข้าศึกษา		

ประเด็นปัญหาในการดำเนินงาน	ร้อยละ	เหตุผล
2.4 ทรัพยากรในการเรียนรู้และสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ		
2.5 งบประมาณที่ได้รับในการบริหารหลักสูตร		
3) กระบวนการดำเนินงาน		
3.1 การบริหารหลักสูตร และการมีส่วนร่วมจากทุกฝ่าย		
3.2 กระบวนการจัดการเรียนการสอน		
3.3 กระบวนการวัดและประเมินผลที่เหมาะสมกับวิชาชีพ		
3.4 การพัฒนาปรับปรุงการจัดการเรียนการสอนจากผลการประเมิน		
3.5 การให้บริการของงานสนับสนุนในฝ่ายต่างๆ		
3.6 การดูแลให้คำปรึกษา ส่งเสริมและพัฒนานักศึกษา		
3.7 การปฐมนิเทศหรือการให้คำแนะนำด้านการจัดการเรียนการสอนสำหรับอาจารย์ใหม่		
3.8 การพัฒนาบุคลากรสายสนับสนุน ด้านวิชาการหรือวิชาชีพ		
4. ผลลัพธ์ของหลักสูตร		
4.1 คุณลักษณะของผู้สำเร็จการศึกษา		
4.2 ความพึงพอใจของนักศึกษาปัจจุบันและบัณฑิตใหม่		
4.3 ร้อยละของผู้สำเร็จการศึกษาตามหลักสูตร		
4.4 ร้อยละของนักศึกษาที่ถูกให้ออกกลางคัน/ การคงอยู่ของนักศึกษา		
4.5 การได้งานทำหรือผลงานของผู้สำเร็จการศึกษาภายใน 1 ปีหลังสำเร็จการศึกษา		
4.6 บัณฑิตได้งานทำ ได้รับเงินเดือนเริ่มต้นไม่น้อยกว่าที่ ก.พ. กำหนด		

ประเด็นปัญหาในการดำเนินงาน	ร้อยละ	เหตุผล
4.7 ความพึงพอใจของอาจารย์และอัตรากำลังของอาจารย์ประจำ		
4.8 การนำความรู้ไปใช้ในการทำงานของผู้สำเร็จการศึกษา		
4.9 ผลการปฏิบัติงาน และความก้าวหน้าในการทำงานของผู้สำเร็จการศึกษา		
4.10 การถ่ายทอด ขยายองค์ความรู้ของผู้สำเร็จการศึกษา		

7. องค์ประกอบด้านการถ่ายทอดความสำเร็จ (Transportability evaluation) เป็นการประเมินความเหมาะสมในการนำการดำเนินงานไปประยุกต์ใช้ในสถานการณ์อื่นๆ แล้วยังสร้างผลสำเร็จได้ไม่ต่างกัน เช่นนำไปประยุกต์ใช้ในสภาพแวดล้อม สถานที่ ผู้บริหาร กลุ่มเป้าหมาย หรือช่วงเวลาอื่นๆ มีผลการประเมินดังนี้

7.1 การเผยแพร่ข้อมูล หรือการถ่ายทอดความสำเร็จของหลักสูตร (อ.ผู้รับผิดชอบหลักสูตร)

ประเด็นการประเมิน	ค่าเฉลี่ย (ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน)	ระดับคุณภาพ
1) ความต้องการในการเผยแพร่ข้อมูล กิจกรรมการดำเนินงานของหลักสูตร		
2) ความสำเร็จของหลักสูตรที่สามารถถ่ายทอด เป็นต้นแบบให้กับหลักสูตรอื่นๆ	อ.ผู้รับผิดชอบหลักสูตร	
3) จำนวนครั้งของการเป็นวิทยากรหรือที่ปรึกษา เบื้องต้นด้านหลักสูตร หรือการมีส่วนร่วมในการแลกเปลี่ยนความรู้ แนวคิดในการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอนอาชีวศึกษา	จำนวนครั้ง	

รายละเอียดการเป็นวิทยากรหรือร่วมในการแลกเปลี่ยนความรู้ ประสบการณ์ในการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอนอาชีวศึกษาให้กับหลักสูตรอื่นๆ ของอาจารย์

ชื่อ- นามสกุล อ.ผู้รับผิดชอบหลักสูตร/อ.ประจำหลักสูตร	เรื่อง/หน่วยงานที่ไปร่วมแลกเปลี่ยน	วัน/เดือน/ปี

ส่วนที่ 4 แนวทางในการดำเนินงานพัฒนา ปรับปรุงหลักสูตร

ระบุข้อเสนอแนะสำหรับผู้เกี่ยวข้องแต่ละระดับ ทั้งสอศ. สถาบัน และสถานศึกษา รวมทั้ง
แนวทางการดำเนินงานพัฒนาปรับปรุงหลักสูตรต่อไป



บรรณานุกรม

ภาษาไทย

- กาญจนา ค้ายาดี. (2555). การพัฒนารูปแบบการประเมินการฝึกอบรมข้าราชการทหารของ กองทัพอากาศ: การประยุกต์ใช้การประเมินพหุแนวคิด. *วารสารศรีนครินทรวิโรฒวิจัยและพัฒนา (สาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์)*, 4(7), 14-32.
- จรรยา ดาสา, ณสรณ์ ผลโคก, อธิพงษ์ แสงประดิษฐ์, & สมปรารถนา วงศ์บุญหนัก. (2553). รายงาน การวิจัยเรื่อง การประเมินและติดตามผลหลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิทยาศาสตร์ ศึกษา (แผน ข) มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ทรงชัย อักษรคิด, เอกรัตน์ ทานาค, เอกภูมิ จันทระขันตี, อุดมลักษณ์ กุลศรีโรจน์, สิทธิกร สุมาลี, & วิสุทธิ์ วิจิตรพัชรภรณ์. (2558). การพัฒนาครู ผู้บริหารสถานศึกษา และศึกษานิเทศก์ของ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 1 โดยใช้กระบวนการสร้างระบบ พี่เลี้ยง Coaching and Mentoring. *วารสารศึกษาศาสตร์ปริทัศน์*, 30(2), 83-92.
- ทิปัทสน์ ชินดาปัญญากุล, & สุรวีร์ เพียรเพชรเลิศ. (2560). การประเมินโครงการฝึกอบรมพัฒนา ศักยภาพ สมรรถนะพยาบาลที่สำเร็จการศึกษาใหม่ภายใต้ระบบพี่เลี้ยงด้วยรูปแบบการประเมิน CIPPIEST. *วารสารศิลปการศึกษาศาสตร์วิจัย*, 9(1), 358-371.
- นงลักษณ์ วิรัชชัย, ชยุตม์ ภิรมย์สมบัติ, & ศจีมาจ ณ วิเชียร. (2551). *การวิจัยและพัฒนาตัวบ่งชี้ คุณธรรมจริยธรรม*. กรุงเทพฯ: บริษัทพริกหวานกราฟฟิคจำกัด.
- นรณงค์ เห็นหลอด. (2562). การประเมินเชิงระบบโครงการการป้องกันและแก้ปัญหาเสียดิตของ โรงเรียนวัดสุทิมงคล. *วารสารวิชาการบัณฑิตวิทยาลัยสวนดุสิต*, 15(2), 1-14.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2546). *การพัฒนาหลักสูตรและการวิจัยเกี่ยวกับหลักสูตร*. กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- บุญทนากกร พรหมภักดี, & ประกฤติยา ทักษิโณ. (2558). การพัฒนาระบบประเมินผลการปฏิบัติงาน บุคลากร สังกัดกรมควบคุมโรค: การประยุกต์ใช้การประเมินพหุแนวคิด. *วารสารสำนักงาน ป้องกันควบคุมโรคที่ 6 จังหวัดขอนแก่น*, 22(1), 98-113.
- บุญทิศา สุวิทย์, อมรรัตน์ เสตสุวรรณ, นิรมนต์ เหลาสุภาพ, & นงนาฏ จงธรรมานุรักษ์. (2558). การ ประเมินหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต (ฉบับปรับปรุง 2555) คณะพยาบาลศาสตร์เกื้อ การุณย์ มหาวิทยาลัยนวมินทราธิราชในปีการศึกษา 2555-2556. *วารสารเกื้อการุณย์*, 22, 71-90.
- พิชิต ฤทธิจรูญ. (2558). การประเมินหลักสูตร: แนวคิด กระบวนการและการใช้ผลการประเมิน. *วารสารศึกษาศาสตร์ มสธ*, 8(1), 13-28.

- พิสมัย อรทัย. (2555). การพัฒนาตัวบ่งชี้สำหรับการประเมินการจัดการศึกษาของหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต. *วารสารสภาการพยาบาล*, 27(3), 29-44.
- มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช, บ. ส. (2545). *ประมวลสาระชุดวิชาการประเมินหลักสูตรและการเรียนการสอน หน่วยที่ 1-5* (พิมพ์ครั้งที่ 1 ed.). นนทบุรี: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.
- มารุต พัฒนาผล. (2558). *การประเมินหลักสูตรเพื่อการเรียนรู้และพัฒนา* (พิมพ์ครั้งที่ 3 ed.). กรุงเทพฯ: จรัสสินทวงศ์การพิมพ์.
- เยาวดี วิบูลย์ศรี. (2556). *การประเมินโครงการ: แนวคิดและแนวปฏิบัติ*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- รัตนะ บัวสนธ์. (2550). *ทิศทางการประเมินและอาณัติบริเวณการประเมิน* (พิมพ์ครั้งที่ 2 ed.). กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ราชบัณฑิตยสถาน. (2542). *พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน*. Retrieved from <http://msk-school.net/TRIED2542/keywords.html>
- วชิระ จันทราช. (2554). การประเมินหลักสูตรศึกษาศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาภาษาอังกฤษ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร. *วารสารศิลปการศึกษาศาสตร์วิจัย*, 3, 64-78.
- วรทัศน์ วัฒนชีวินโปกรณ์. (2556). *รายงานการวิจัยเรื่องการประเมินหลักสูตรวิทยาศาสตรมหาบัณฑิตระดับปริญญาตรีของวิทยาลัยนวัตกรรมการสื่อสารสังคม มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- วิชัย วงษ์ใหญ่. (2543). *กระบวนการทัศน์ใหม่ในการพัฒนาหลักสูตร*. นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.
- ศิริชัย กาญจนวาสี. (2554). *ทฤษฎีการประเมิน* (พิมพ์ครั้งที่ 8 ed.). กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ศิริชัย กาญจนวาสี. (2558). โมเดล CIPP ที่เปลี่ยนไป : ควาหมาย ความสำคัญ และพัฒนาการ. *วารสารครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม*, 12(2), 11-20.
- ศิริชัย กาญจนวาสี. (ม.ป.ป.). *การประเมินหลักสูตร: หลักการและการปฏิบัติ*. Retrieved from <http://www.edu.tsu.ac.th/major/eva/files/journal/scan1.pdf>
- ศูนย์อาชีวศึกษาทวิภาคี สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา. (2556). *คู่มือประเมินสถานศึกษาที่จัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีสู่ความเป็นเลิศ พุทธศักราช 2556*.
- สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา. (2560a). *ประกาศสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา เรื่องวิธีการปฏิบัติในการบริหารหลักสูตรระดับปริญญาตรี สายเทคโนโลยีหรือสายปฏิบัติการ*.

Retrieved from https://drive.google.com/file/d/0B-k_L7kXxqnKdkNVdDJ2OUF0NU0/view

สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา. (2560b). *ประกาศสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา เรื่องหลักเกณฑ์และวิธีการในการตรวจสอบรายละเอียดของหลักสูตรและประเมินความพร้อม และศักยภาพของสถาบัน*. Retrieved from https://drive.google.com/file/d/0B-k_L7kXxqnKOkO4MDhiZkM0bTA/view

สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา. (2558). *คู่มือการประกันคุณภาพการศึกษาระดับอุดมศึกษา พ.ศ. 2557* (พิมพ์ครั้งที่ 1 ed.). กรุงเทพฯ: ห้างหุ้นส่วนจำกัดภาพพิมพ์.

สำนักมาตรฐานการอาชีวศึกษาและวิชาชีพ. (2558). *มาตรฐานการอาชีวศึกษาระดับปริญญา พ.ศ. 2558 หลักเกณฑ์และแนวปฏิบัติเกี่ยวกับการประกันคุณภาพภายในการอาชีวศึกษาระดับปริญญา พ.ศ. 2558*. กรุงเทพฯ: ห้างหุ้นส่วนจำกัด ส.ศรีวิไล.

สุภา นิลพงษ์. (2554). *การประเมินหลักสูตรโรงเรียนมหิตลวิทยาลัยนุสรณ์ พุทธศักราช 2552*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ). มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, กรุงเทพฯ.

สุภาพร ตรีนภา. (2554). *การประเมินหลักสูตรวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาวิทยาการประกันภัย และการบริหารความเสี่ยง พ.ศ. 2552 คณะสถิติประยุกต์*. กรุงเทพฯ: สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.

สุภาวดี ลิ้มไพบูลย์, สมศักดิ์ ภูวิภาดาบรรณ, เกียรติสุดา ศรีสุข, & ชูชีพ พุทธประเสริฐ. (2557). การพัฒนารูปแบบการประเมินหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษา กลุ่มสาขาวิชาทางการศึกษา. *วารสารวิจัยและประเมินผลอุปราชธานี*, 3(1), 81-92.

สุวิมล ว่องวานิช. (2558). *การวิจัยประเมินความต้องการจำเป็น* (พิมพ์ครั้งที่ 3 ed.). กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

โสภณ เสาวลักษณ์. (2553). *การประเมินหลักสูตรทวิภาคีสาขาเครื่องกลระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) สังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน จังหวัดนครศรีธรรมราช*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ). มหาวิทยาลัยทักษิณ, สงขลา.

อภิภา ปรัชญพฤทธิ. (2555). *หลักสูตรและการเรียนการสอนอุดมศึกษา: พาราไดม์และวิธีปฏิบัติ* (พิมพ์ครั้งที่ 1 ed.). กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์อินทภาษ.

ภาษาอังกฤษ

Assareh, A., & Bagherzadeh, Z. (2013). A Comparative Evaluation of Vocational Curriculum in Britain, Japan, Germany, USA, and Iran. *Interdisciplinary Journal of Contemporary Research in Business*, 12(4), 987-1009.

- Auchey, G. J. (2000). An Evaluation Model for Project Management Training Program. *Journal of Construction Education*, 5(3), 205-218.
- Bledsoe, K. L., & Graham, J. A. (2005). The Use of Multiple Evaluation Approaches in Program Evaluation. *American Journal of Evaluation*, 26(3), 302-319.
- Chavis, D. (2004). Looking the enemy in the eye: Gazing into the mirror of evaluation practice. *The Evaluation Exchange*, 9, 8-9.
- Cheng, Y. C. (1996). *School Effectiveness and School-Based Development A Mechanism for Development*. London: The Farmer Press.
- Costa, A. F., Pagado, E., Avila, P., & Coelho, A. R. (2013). Mixed-Methods Evaluation in Complex Programmes: The National Reading Plan in Portugal. *Evaluation and Program Planning*, 39, 1-9.
- Curran, V., Christopher, T., Lemire, F., Collins, A., & Barret, B. (2003). Application of A Responsive Evaluation Approach in Medical Education. *Medical Education*, 37, 256-266.
- Dick, A. J., Rich, W., & Waters, T. (2009). Curriculum Evaluation (The California State University, Chico, CA.). Retrieved from http://www.cdcr.ca.gov/Adult_Research_Branch/Research_Documents/Final%20Curric_Eval_V%202_to_UCD%202-22-10%20FINAL.pdf
- Endut, A. S. (2014). Enhancing Internal Quality Assurance Mechanism at HEI through Responsive Program Evaluation. *Procedia-Social and Behavioral Sciences*, 123, 5-11. doi:10.2182/cjot.2012.79.3.7
- Fetterman, D. M. (1994). Steps of Empowerment Evaluation: From California to Cape Town. *Evaluation and Program Planning*, 17(3), 305-313.
- Fitzpatrick, J. L., Sanders, J. R., & Worthen, B. R. (2004). *Program Evaluation: Alternative Approaches and Practical Guidelines* (3rd ed.). Upper Saddle River, NJ: Pearson Education.
- Gordon, K. W. (2008). *Curriculum evaluation of technical vocational training*. Thesis. University of Nottingham. Nottingham, UK.
- Greene, L. C., Benjamin, L., & Goodyear, I. (2001). The merits of mixing methods in evaluation. *Evaluation*, 7(1), 25-44. doi:10.1177/13563890122209504

- Hammond, R. L. (1973). Evaluation at the local level. In B. R. Worthen & J. R. Sanders (Eds.), *Educational evaluation: Theory and practice*. Belmont, CA: Wadsworth.
- Hansen, M. B., & Vedung, E. (2005). *Evaluation of a standardized classification system*. Odense, Denmark: Syddansk Universitetsforlag.
- Harris, L., Driscoll, P., Lewis, M., Matthews, L., Russell, C., & Cumming, S. (2010). Implementing Curriculum Evaluation: Case Study of a Generic Undergraduate Degree in Health Sciences. *Assessment & Evaluation in Higher Education*, 35(4), 477-490.
- Idialu, E. E. (2013). Ensuring Quality Assurance in Vocational Education. *Contemporary Issues in Education Research*, 6(4), 431-438.
- Keiser, J. C., Lawrenz, F., & Appleton, J. J. (2004). Technical Education Curriculum Assessment. *Journal of Vocational Education Research*, 29(3), 181-194.
- Merritt, B. K., Blake, A. I., McIntyre, A. H., & Packer, T. L. (2012). Curriculum Evaluation: Linking curriculum objectives to essential competencies. *Canadian Journal of Occupational Therapy*, 79, 175-180. doi:10.2182/cjot.2012.79.3.7
- Mizikaci, F. (2006). A Systems Approach to Program Evaluation Model for Quality in Higher Education. *Quality Assurance in Education*, 14(1), 37-53.
- Noakes, L. A. (2009). Adapting the Utilization-Focused Approach for Teacher Evaluation. *Journal of Multidisciplinary Evaluation*, 11(6), 83-88.
- Ornstein, A. C., & Hunkins, F. (2004). *Curriculum foundations: Principles and theory*. Boston: Allyn and Bacon.
- Patton, M. Q. (2008). *Utilization-focused evaluation* (4th ed.). Thousand Oaks, CA: Sage.
- Patton, M. Q. (2013). Utilization –Focused Evaluation (U-FE) Checklist. Retrieved from https://wmich.edu/sites/default/files/attachments/u350/2014UFE_checklist_2013.pdf
- Powell, R. B., Stern, M. J., & Ardoin, N. (2006). A Sustainable Evaluation Framework and Its application. *Applied Environmental Education and Communication*, 5, 231-241.
- Praslova, L. (2010). Adaptation of Kirkpatrick's Four Level Model of Training Criteria to Assessment of Learning Outcomes and Program Evaluation in Higher Education. *Educational Assessment, Evaluation and Accountability*, 22, 215-225.

- Provus, M. (1971). *Discrepancy Evaluation for Educational Program Improvement and Assessment*. San Pablo, CA: McCutchan.
- Ried, L. D. (2011). A Model for curricular Quality Assessment and Improvement. *American Journal of Pharmaceutical Education*, 75(10), 1-10.
- Stake, R. E. (1967). The Countenance of Educational Evaluation. *Teacher College Record*, 68, 523-540.
- Stake, R. E. (1975). *Evaluating the arts in education: a responsive approach*. Charlottesville, VA: University of Virginia.
- Story, L., Butts, J. B., Bishop, S. B., Green, L., Johnson, K., & Mattison, H. (2010). Innovative Strategies for Nursing Education Program Evaluation. *Journal of Nursing Education*, 49(6), 351-354.
- Stufflebeam, D. L. (2007). CIPP Evaluation Model Checklist: A Tool for Applying the CIPP Model to Assess Projects and Programs. Retrieved from https://wmich.edu/sites/default/files/attachments/u350/2014/cippchecklist_mar07.pdf
- Stufflebeam, D. L. (2015). CIPP Evaluation Model Checklist: A Tool for Applying the CIPP Model to Assess Projects and Programs. Retrieved from <http://rszarf.ips.uw.edu.pl/ewalps/dzienne/cipp-model-stufflebeam2015.pdf>
- Stufflebeam, D. L., & Shinkfield, A. J. (1985). *Systematic evaluation: A self-instructional guide to theory and practice*. Netherland: Springer.
- Stufflebeam et al. (1971). *Educational Evaluation and Decision Making*. Itasca, Illinois: Peacock.
- Tseng, K., Diez, C. R., Lou, S., Tsai, H., & Tsai, T. (2010). Using the Context, Input, Process and Product Model to Assess an Engineering Curriculum. *World Transactions on Engineering and Technology Education*, 8(3), 256-261.
- Tyler, R. W. (1950). *Basic Principles of curriculum and Instruction*. Chicago, IL: The University of Chicago Press.
- Tyler, R. W. (1986). Recollections of Fifty Years of Work in Curriculum. *Journal of Thought*, 21(1), 70-74.

Yarbrough, D. B., Shulha, L. M., Hopson, R. K., & Caruthers, F. A. (2011). *The program evaluation standards: A guide for evaluators and evaluation users* (3rd ed.). Thousand Oaks, CA: Sage.





จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

ประวัติผู้เขียน

ชื่อ-สกุล

อังค์วรา วงษ์รักษา

วัน เดือน ปี เกิด

17 กุมภาพันธ์ 2526

สถานที่เกิด

กรุงเทพมหานคร

วุฒิการศึกษา

สำเร็จการศึกษาการศึกษาศาสตรบัณฑิต (กศ.บ.) สาขาวิทยาศาสตร์- เคมี
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา ในปีพ.ศ. 2548 สำเร็จการศึกษา
ครุศาสตรมหาบัณฑิต (ค.ม.) สาขาวิชาการวัดและประเมินผลการศึกษา
คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ในปีพ.ศ. 2550 และเข้าศึกษาต่อ
ในหลักสูตรครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการวัดและประเมินผลการศึกษา
คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย



จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY